mtatkki
Hungarian Academy of Sciences
Centre for Social Sciences
Institute for Minority Studies

A PDF fájlok elektronikusan kereshetőek.

A dokumentum használatával elfogadom az Europeana felhasználói szabályzatát.

MAGYAR-ZSIDÓ

OKLEVÉLTÁR

XV. KÖTET

1408—1770

HAZI JENŐ
KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL

SZERKESZTETTE ÉS KIADTA
SCHEIBER SÁNDOR

BUDAPEST
1972

MAGYAR-ZSIDÓ
OKLEVÉLTÁR
XV. KÖTET

MONUMENTA

HUNGARIAE JUDAICA

TOMUS XV.
1408—1770

ADIUVANTE
J. HAZI

REDEGIT ET EDIDIT
ALEXANDER SCHEIBER

BUDAPESTINI
1972

MAGYAR-ZSIDÓ

OKLEVÉLTÁR

XV. KÖTET
1408—1770

HÁZI JENŐ
KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL

SZERKESZTETTE ÉS KIADTA
SCHEIBER SÁNDOR

BUDAPEST
1972

A MAGYAR IZRAELITÁK ORSZÁGOS
KÉPVISELETÉNEK KIADÁSA

HÁZI JENŐ TUDOMÁNYOS PUBLIKÁCIÓI

Tisztelettel és szeretettel köszöntjük Házi Jenőt születése 80. évfordulóján.

Az egyetemen Angyal Dávid egyik legkitűnőbb tanítványa volt (Angyal Dávid: Emlékezések. London, 1971. 117, 133.). Huszonöt éves korában került a török pusztítás megkímélte soproni levéltár élére, amelyet példamutatóan rendezett. Kétezer középkori oklevelet regisztrált és nagyrészben kiadott 13 kötetes gyűjteményében. Ezzel a magyarországi középkori forrásközlés legnagyobb kutatói közé emelkedett. Számos nyomdakész műve várja a megjelenést.

A Magyar-Zsidó Oklevéltár szerkesztősége különös hálával gondol Reá, hogy utolsó másfél évtizedét a magyarországi zsidó oklevelek felkutatásának és közzétételének szentelte.

Emberségére hadd hozzuk fel azt az egyetlen életrajzi adatot, hogy 1939-től a soproni nyilas párt ellen szervezett és agitált. Ezért a nyilaskeresztes uralom első napján a Gestapo letartóztatta (Horváth Zoltán, Soproni Szemle. XXVI. 1972. 97—98.).

Kívánjuk, hogy nagyjelentőségű tudományos munkásságát, amelynek bibliográfiáját alább adjuk, még sokáig törhetlen erővel folytathassa.

1913

1. Szepesi László alkormányzó és Sós János várnagy levele 1448-ból Hunyadi János megmeneküléséről. — Hadtörténelmi Közlemények 1913. 631.

1914

2. Detrekő vára a középkorban. — Hadtörténelmi Közlemények 1914. 190—209, 363—385, 503—527.
   Ez a doktori értekezés 1917-ben a Stephaneum nyomdánál Budapesten különlenyomatban is megjelent.

1919

3. A városi levéltár Árpádkori oklevelei. — Soproni Napló 1919. I. 26., II. 2., 9., 16., III. 2., 9. számok.

1920

4. Unser geschichtliches Recht auf West-Ungarn. Bp., 1920. 23 l.

1921

5. Sopron sz. kir. város története. I. rész 1. kötet. Oklevelek 1162-től 1406-ig. Sopron, 1921. XL + 316.

1922

6. Név- és tárgymutató a Sopronvármegyei Oklevéltár I. és II. kötetéhez. Sopron, 1922. 95.

1923

7. Sopron sz. kir. város levéltára. — Levéltári Közlemények 1923. 227—247.
8. Sopron sz. kir. város története. I. rész 2. kötet. Oklevelek és levelek 1407-től 1429-ig. Sopron, 1923. XLIV + 443.

1924

9. A soproni magyar—latin szójegyzék. Budapest, 1924. 20 l. (A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 21. szám.).
10. Sopron sz. kir. város története. I. rész 3. kötet. Oklevelek és levelek 1430-tól 1452-ig. Sopron, 1924. XXXIX + 423.

1925

11. Sopron sz. kir. város története. I. rész 4. kötet. Oklevelek és levelek 1453-tól 1459-ig. Sopron, 1925. L + 431.

1926

12. *Bibliographia Hungariae. I. Historica. Verzeichnis der 1861—1921 erschienen, Ungarn betreffenden Schriften in nicht ungarischer Sprache. Zusammengestellt von Ungarischen Institut an der Universität Berlin.* — Historisches Vierteljahrschrift 1926. 96—97.
13. Sopron városa a Jagellók korában. — Különlenyomat a Soproni Hírlap 1926. IX. 4. 5, 8. és 10 számaiból. Sopron, 1926. 24 l.
14. Sopron sz. kir. város története. I. rész 5. kötet. Oklevelek és levelek 1460-tól 1481-ig. Sopron, 1926. XLVI + 431.

1927

15. A soproni keményseprő ipar múltjából. — Soproni Hírlap 1927. IV. 17. szám.

1928

16. XVI. századi magyarnyelvű levelek Sopron sz. kir. város levéltárából. Sopron, 1928. XXXIX + 289.
17. Sopron sz. kir. város története. I. rész 6. kötet. Oklevelek és levelek 1482-től 1520-ig. Sopron, 1928. XL + 426.
18. Balassi Menyhért árultatásának szerzője. — Magyar Nyelv 1928. 175—182.
19. *Lukinich Imre: A bethleni gr. Bethlen család története.* — Levéltári Közlemények 1928. 302—304.

1929

20. A soproni virágének. — Magyar Nyelv 1929. 88—91.
21. Sopron sz. kir. város története. I. rész 7. kötet. Oklevelek, levelek és iratok 1521-től 1531-ig. Sopron, 1929. XXXVIII + 480.

1930

22. Prenner Kristófné levele 1547-ből. — Magyar Nyelv 1930. 411.
23. Sopron sz. kir. város története. II. rész 1. kötet. Végrendeletek és egyéb feljegyzések 1390-től 1524-ig. Sopron, 1930. XX + 480.

1931

24. Határszéli viszályaink az osztrákokkal a Jagellók uralkodása alatt. — A bécsi Magyar Történeti Intézet Évkönyve. Budapest, 1931. 50—71.
25. Sopron sz. kir. város története. II. rész 2. kötet. Végrendeletek, közgyűlési jegyzőkönyvek, polgárkönyvi feljegyzések és különféle számadások 1400-tól 1541-ig. Sopron, 1931. XII + 493.

1932

26. *Otto Aull: Eisenstadt.* — Századok 1932. 232—3.
27. *Schwartz Elemér: A nyugatmagyarországi német helységnevek.* — Soproni Hírlap 1932. V. 1. szám.
28. A magyar levéltárvédelem kérdéséhez. — Levéltári Közlemények 1932. 319—322.

1933

29. Sopron sz. kir. város története. II. rész 3. kötet. Különféle számadások és kimutatások 1432-től 1455-ig. Sopron, 1933. VIII + 472.

1934

30. Sopron város az utolsó húsz év tükrében. — Sopron és Sopronvármegye ismertetője. Sopron, 1934. 19—25.

1935

31. Liszt Ferenc Sopronban. — Különlenyomat a Soproni Hírlap 1935. XII. 6—12. számaiból. Sopron, 1935. 18 l.
32. Haydn József zeneszerző őse. — Különlenyomat a Soproni Hírlap 1935. II. 17—24. számaiból. Sopron. 1935. 30 l.

1936

33. Sopron város címere. — Heimler Károly: Sopron topográfiája. Sopron. 1936. 79—80.
34. Négy év múlva ünnepli Sopron alapításának 2000. évfordulóját. — Különlenyomat a Soproni Hírlap 1936. évf.-ból. Sopron, 1936. 20 l.
35. Egy ismeretlen adat Szenci Molnár Albert életéből. — Magyar Nyelv 1936. 318—319.
36. Sopron sz. kir. város története. II. rész 4. kötet. Különféle számadások és adójegyzékek 1454-től 1495-ig. Sopron, 1936. XXII + 495.

1937

37. Schlippergasse. — Soproni Szemle 1937. 104—110
38. Néhány történelmi adat a nyugatmagyarországi horvátokról. — Vasi Szemle 1937. 8—14.
39. Megjegyzések a székesfehérvári keresztesek javainak 1193. évi megerősítő leveléhez. — Magyar Nyelv 1937. 45.
40. *Gárdonyi Albert: Budapest történetének okleveles emlékei. I. kötet.* — Turul 1937. 91—92.
41. Sopron a régi magyar irodalomban. Bp. 1937. 120 l. (Magyar Irodalmi Ritkaságok 36. szám.).

1938

42. Néhány adat a Felsőszopori Szily család történetéhez. — Soproni Szemle 1938. 11—22.
43. Kötelespéldányok kérdése a vidék szempontjából. — Magyar Könyvszemle 1938. 76—77.
44. Sopron sz. kir. város története. II. rész 5. kötet. Különféle számadások és adójegyzékek 1489-től 1530-ig. Sopron. 1938. X + 503.

1939

45. A soproni plébániai iskola. — Soproni Szemle 1939. 103—110.
46. Sopron középkori egyháztörténete. Sopron. 1939. VIII + 384.

1941

47. A soproni polgárjog megszerzésének története. — Soproni Szemle. 1941. 269—279.

1942

48. Gunyvers a soproni asszonyokról 1595-ből. — Egyetemes Philologiai Közlöny 1942. 20.
49. Benedek Lajos táborszernagy levele Rupprecht Kálmán hadnagyhoz. Verona, 1861. okt. 29. — Soproni Szemle 1942. 92–93.

1943

50. *A Magyar Történettudományi Intézet Évkönyve 1942.* — Soproni Szemle 1943. 153—156.
51. Sopron sz. kir. város története. II. rész 6. kötet. Pótkötet az I. rész 1—7. és a II. rész 1—5. köteteihez az 1278—1525. évekből. Sopron, 1943. XXV + 521.
52. A levéltárnokképzés kérdése. — Magyar Könyvtárosok és Levéltárosok Egyesületének Évkönyve IV. 1943. 23—27.
53. Sopron magyarsága. — Bástyánk 1943. 1—2.

1944

54. Sopron város hüsellátása 1570-ben. — Városi Szemle XXX. 1944. 321—329.

1947

55. Egy adat Liptó megye kialakulásához. — Századok 1947. 136—139.

1956

56. A városi kancellária kialakulása Sopronban. — Soproni Szemle 1956. 202—215.

1957

57. Az első népszámlálás Vas megyében az 1697/8. években. — Történet Statisztikai Közlemények 1957. 4—25.
58. Még egyszer Schlippergasse. — Soproni Szemle 1957. 97—98.
59. *Urkundenbuch des Burgenlandes und der angrenzenden Gebiete der Komitate Wieselburg, Ödenburg und Eisenburg.* — Századok 1957. 464—466.
60. A győri székeskáptalan legrégibb számadáskönyve. — Magyar Nyelv 1957. 253—257.

1958.

61. Néhány adat községeink középkori határához. — Térképtudományi Tanulmányok Budapest 1958. 371—386.
62. *Thirring Gusztáv: Adatok a száz év előtti Sopronról és 1848. évi népességéről.* — Soproni Szemle 1958. 96.
63. Az 1379. évi soproni telekkönyv. Soproni Szemle 1958. 105—116.

64. Die kanonische Visitation des Stefan Kazo Archidiakon von Eisenburg-Vasvár im Burgenlandteil des Komitates Eisenburg in den Jahren 1697—1698. Eisenstadt. 277 l. (Burgenländische Forschungen. Heft 37.).

1959

65. *Karl Mollay: Das Ofner Stadtrecht.* — Soproni Szemle 1959. 383—384.
66. Az 1566. évi soproni borkereskedelem. — Soproni Szemle 1959. 151—157, 288.
67. A soproni külváros 2. fertályának telekkönyve az 1536. évből. — Soproni Szemle 1959. 353—354.

1960

68. Magyar-Zsidó Oklevéltár. V. kötet 2. rész. Budapest. 1960. 281—436. 483—499.

1961

69. Magyar-Zsidó Oklevéltár. VI. kötet. Budapest. 1961. 15—679.
70. A soproni ferences templom jótevője. — Soproni Szemle 1961. 308—316.
71. Die kanonische Visitation des Peter Tormásy Archidiakons von Eisenburg aus dem Jahre 1674.. Eisenstadt. 1961. 87 l. (Burgenländische Forschungen. Heft 45.).

1962

72. A dohányzás kezdete Sopronban. — Soproni Szemle 1962. 33—36.
73. Macskakő vára. — Soproni Szemle 1962. 332—340

1963

74. Sopron város legrégibb német nyelvű oklevele. — Soproni Szemle 1963. 169—170.
75. Turnhofer Tamás ősei. — Soproni Szemle 1963. 261—267.

1964

76. Sopron megye gabonadézsmája a Jagellók korában. — Soproni Szemle 1964. 166—171.
77. Az olvasó kérdez — az olvasó közöl. Soproni Szemle 1964. 284.

1965

78. A soproni belváros házai és háztulajdonosai 1687-ben. — Soproni Szemle 1965. 127—141, 223—232.
79. II. Lajos magyar király udvari zenésze. — Soproni Szemle 1965. 177—178.
80. Magyar-Zsidó Oklevéltár, VIII. kötet. Budapest. 1965. 21—523.

1966

81. A legrégibb soproni felekezeti anyakönyvek statisztikai táblázatai. — Soproni Szemle 1966. 225—235.
82. Magyar-Zsidó Oklevéltár. IX. kötet. Budapest, 1966. 21—532.

1967

83. Vas megyei középkori oklevelek. — Vasi Szemle 1967. 96—98. 250—252. 441—444. 597—600.
84. A középkori Ravó (Roj. Rov) várának fekvése Sopron megyében. — Soproni Szemle 1967. 73—74. és 1968. 282.
85. A Képes Krónika festője. — Soproni Szemle 1967. 114—122.
86. *Balogh Jolán: A művészet Mátyás király korában.* — Soproni Szemle 1967. 94—95.
87. Magyar-Zsidó Oklevéltár. X. kötet. Budapest, 1967. 43—615.

1968

88. Vas megyei középkori oklevelek. — Vasi Szemle 1968. 270—273. 445—449, 590—594.
89. Sárvárra és vidékére vonatkozó középkori oklevelek. — Vasi Szemle 1968. 125—128.
90. Magyar-Zsidó Oklevéltár. XI. kötet. Budapest, 1968. 31—540.

1969

91. Vas megyei középkori oklevelek. — Vasi Szemle 1969. 137—140, 305—309. 614—622.
92. Magyar-Zsidó Oklevéltár. XII. kötet. Budapest, 1969. 47—548.

1970

93. Vas megyei középkori oklevelek. — Vasi Szemle 1970. 131—135.
94. Kőszeg város viszonya a zsidókhoz 1740-ig. — Vasi Szemle 1970. 126—131.
95. Haydn József hercegi karmester 1768. évi tűzkára és a kismartoni városi levéltár pusztulása. — Soproni Szemle 1970. 360—361.
96. Magyar-Zsidó Oklevéltár. XIII. kötet. Budapest, 1970. 47—525.

1971

97. Vas megyei középkori oklevelek. — Vasi Szemle 1971. 142—145, 298—301, 580—583.
98. *Scheiber Sándor: Héber kódexmaradványok magyarországi kötéstáblákban.* — Századok 1971. 1067—1068.
99. Magyar-Zsidó Oklevéltár. XIV. kötet. Budapest, 1971. 31—570.

1972

100. Vas megyei középkori oklevelek. — Vasi Szemle 1972. 120—123, 444—447.
101. A soproni polgári családok (1535—1848.) — Soproni Szemle 1972. 160—168.
102. Magyar-Zsidó Oklevéltár. XV. kötet. Budapest, 1972.

*

A jelen mű anyagának túlnyomó része az Orsz. Levéltárból való s így a legmagasabb szintű intézkedéseket tartalmazza. A többiek lelőhelye a pozsonyi, kismartoni és soproni városi levéltár, valamint a soproni megyei levéltár.

Oklevéltárunk XV. kötetének kutatási és nyomdai költségeit a *Memorial Foundation for Jewish Culture* vállalta. Hálás köszönetünket fejezzük ki érte.

SCHEIBER SÁNDOR

OKLEVÉLTÁR

XV. KÖTET

1408–1770

1.

1408. október 11. Sajószentpéter. Kozud-i János mester borsodmegyei alispán előtt Balajti Chente János tiltakozik azért, mert Pásztói Jakab Kazai Kakas János egyik zsidó jobbágyának házát feltörte és nemcsak az ottlévő zálogtárgyat vitte el, hanem a juhait is elhajtotta és azokat megette.

Nos magister Johannes de Kozud domini Nicolai de Gara regni Hungarie palatini vicecomes et judices nobilium comitatus Borsodiensis damus pro memoria, quod Johannes dictus Chente de Balahth ad nostram veniens presenciam[1] in persona magistri Kakas de Kaza nobis protestatus extitit hoc modo, quod Jacobus filius Johannis filii Dominici de Paztoh quadam vagya sua posuisset ad quendam judeum, utputa jobagionem ipsius magistri Johannis in dicta Paztoh commorantem. Tandem idem Jacobus filius Johannis filii Dominici de Paztoh ad domum dicti judei, utputa jobagionis ipsius magistri Johannis dicti Kakas de Kaza veniendo eandem fregisse et dicta vagya sua satisfaccionem vagiorum penitus excipiendo asportasset, insuper oves ipsius judei abduci et afferri fecisset et[2] comedisset potencia mediante. Datum in Zenthpeter, feria proxima post festum beati Dyonisii martiris anno domini millesimmo CCCC^{mo} octavo.

Kívül: Pro magistro Johanne dicto Kakas de Kaza contra Jacobum filium Johannis filii Dominici de Paztoh protestacio.

Országos Levéltár, Budapest Dl. 89 663.
Szélein szakadozott papiros vízjegy nélkül, zárlatán szürke viaszba nyomott kerek gyűrűspecsét nemi töredékével.
Ezt az oklevelet regesztában már közölte Mályusz: Zsigmondkori oklevéltár II. 2. 6364. és MZSO. V. 1. 62. sorszám alatt.

[1] utána: *nobis protestatus extitit hoc modo* áthúzva.
[2] utána: *p* betű áthúzva.

1438 május 2. előtt. Gergely, még meg nem keresztelt új keresztény, Albert királyhoz folyamodik oltalomért, mivel Ventur Gáspár pozsonyi zsidóbíró nemcsak minden vagyonát elvette, hanem még börtönbe is vetette, ahonnét a papok mentették ki. Mindez a pozsonyi zsidók gyülölete és feljelentése miatt történt, hogy megakadályozzák őt az áttérésben. Kéri királyi védelmét, ki keresztény hitéért szüleit és rokonait elhagyta és mert nem kíván mást, mint ami jogosan az övé.

Allerdurleuchtigister kunig, genedigister lieber herr! Ich chlag ewren kunikgleichen gnaden, das als ich neuleich in der stat zu Prespurg von dem judischen irsal zu dem waren kristenleichen glauben getreten pin vnd ein tail meins guetz mit mir hat gepracht zu dem pfarrer daselbs, von dem ich begerat der heiligen tauff, der judenrichtar, genant Caspar Ventur, gefadart vnd genomen hat alls das obgenanten guet von dem egenanten pfarrer aus gescheft ewr gnaden vnd der burger daselbs, als er fürgab vnd auch mer sprach, wie ez das wolt auf ein recht innehalten, als ein richter, in solcher mass, das mir von dem nichtz enpfrombdt wurd. Nun ist, das wissenleich waren, das das an der burger wissen vnd haissen geschehen ist, wenn in das wider ist vnd der egenanter Caspar Ventur das vorgenanten guet nicht hat gehalten auf ein recht, als er sprach, sunder das alles hat den juden gegeben an mein wissen vnd willen. Vnd er wol wais, das es alles mein ist gebesen, als auszaigt ein geltbrief, den er mir selb etwen, so ich jud was, gesigelt hat vnd vber das genomen hat mit dem anderen. Vber das alles hat er mich der egenanter Ventur hertichleich auf den tad gefangen gehabt vnd villeicht von dem leben zu dem tad gepracht hiet nach willen etleicher juden daselbs, hieten erber briester das vbel nicht vnderstanden vnd doch chain gebalt vber mich dieczeit het, wenn ich dieczeit nicht ein jud was. Awer versechleich ist den anderen vnd mir, die der juden pashait wissen, das dy juden das alles zu haben gericht darumb, das ire chind nicht also vast zu dem heiligen gelauben genaigt wurden soverr vnd si mich sehen also vast wider recht wetbungen vnd auch darumb, das ich also von dem meinen geschrekt wurd. Darumb genedigister lieber herr! Bitt ich ewer kunigglei-che gnad, ir gerücht ernstleich zu schaffen vnd ze pieten, das mir alles das egenante guet vnd alles, das ich noch vnder der juden hab, nach erlaubung des heiligen concilicze (!) Basel durich ewer genaden hilf wider war vnd ich nicht also verellend ward vnd mit der heiligen tauf aufgehalden, wenn ich nach Got nindert, dann zu eweren genaden zuflucht hab alsverr vnd ich vater vnd muter vnd ander mein frewnt durich des heiligen waren kristenleichen gelauben willen verlassen hab. Auch genediger lieber herr, ich weger nichtz wider recht noch fromds guet, sunder wirt etwas funden vnder all dem obgenanten guet, das nicht mein ist gewesen vnder den juden, so will ich gepessert weren nach ewr gnaden willen.

Ewr kunikgleicher gnaden diemetiger:
Gregorius noch vngetaufter newes kristen

Pozsonyi városi levéltár, Oklevelek nr. 1597.
Papiros, melynek vízjegye: ökörfej, szarvai között kettősszáron hatszirmú viraggal.
Albert király ennek a kérvénynek elintézéseképpen Becsből 1438. május 2-án intézett egy levelet a pozsonyi tanácshoz címezve, amely már megjelent a MZSO. I. 134. sorszáma alatt.

2/b

1501. Buda. Zsigmond lengyel herceg szereti az állatokat. Van egy kedvenc szarkája, amelyet szobájában kalitkába zárva tart és keményre főtt tojással etet. Néha azonban valami állati szívvel kedveskedik neki, amelyet a budai zsidóknál vett.

Item pice ad cor circa Iudeos dedi VI den. ung

Divéky Adorján: Zsigmond lengyel herczeg budai számadásai (1500—1502., 1505) Bp., 1914. 92; *ua.:* Zsigmond lengyel herczeg II. Ulászló udvarában. Századok. XLVIII. 1914. 458.

3.

1522 június 14. Buda. Báthory István nádor és kir. helytartó meghagyja Podmaniczky István nyitrai püspöknek és az összes megyei és városi hatóságoknak, hogy mivel ő Aszupataki Hencz Máténak: Demjén János nevű jobbágya által Oroszlán, Simon és Lázár nevű nyitrai zsidóktól felvett 3 forint után a zsidók által követelt magas kamatot elengedte, sem Demjén Jánost, sem Hencz Máté más jobbágyait a nevezett zsidók kérelmére személyükben vagy javaikban bántani ne merjék.

Stephanus de Bathor regni Hungarie palatinus et iudex Comanorum, serenissimi principis et domini domini Ludovici dei gratia regis Hungarie et Bohemie etc., domini nostri gratiosissimi in presentiarum in absentia sue maiestatis locumtenens, reverendo domino Stephano Podmaniczky episcopo ecclesie Nittriensis, preterea universis et singulis aliis dominis prelatis, baronibus, comitibus, castellanis, nobilibus, ipsorum officialibus, item civitatibus, oppidis et villis, earundemque rectoribus, iudicibus et villicis, necnon comitibus vel vicecomitibus et iudicibus nobilium quorumlibet comitatuum, cunctisque aliis iudicibus et iustitiariis huius regni et quibusvis subditis prefati domini nostri regis ubivis in hoc regno et partibus sibi subiectis constitutis presentes nostras visuris salutem cum favore. Expositum nobis est in persona egregii Mathei Hencz de Azwpathak, qualiter superioribus diebus quidam providus Johannes Demyen jobagio ipsius exponentis in portione sua possessionaria Kernye vocata[1] in comitatu Nittriensi existente habite (!) commorans necessitate compulsus a quibusdam

providis Orozlan, Simone et Lazaro iudeis in oppido Nittriensi commorantibus mutuo et sub spe restitutionis tres florenos, a quolibet scilicet eorum singulum unum florenum levasset et recepisset. Nunc vero iidem iudei ad rationem huiusmodi trium florenorum ab ipso jobagione notabilem quandam usuram extorquere vellent. Nos igitur auctoritate regia, qua in presentiarum fungimur, intuitu servitiorum eiusdem Mathei Hencz exponentis, omnem illam usuram, que superinde excre[vi]sset, eidem Johanni Demyen gratiose duximus relaxandam et dimittendam, ita tamen, quod ipse, summam capit[alem] eisdem iudeis restituere teneatur. Quapropter requiri-[mus et] hortamur vos et nichilominus premissa au[ctoritate r]egia, qua in presentiarum fungimur, harum [ser]ie vobis firmiter committimus et mandamus, quatenus acceptis presentibus prefatum Johannem D[em]yen seu alios quoscunque jobagiones dicti exponentis aut bona eorundem ratione huiusmodi usure ad instantiam dictorum iudeorum contra formam premisse gratie nostre arrestare, detinere aut eosdem propterea in personis seu rebus et bonis ipsorum quibusvis impedire, turbare seu dampnificare nusquam et nequaquam presumatis, sed eosdem ubique libere abire permittere et permitti facere modis omnibus debealis et teneamini ac quisque vestrum debeat et teneatur. Secus nullo modo facturi. Presentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum Bude, sabbato proximo ante festum sancte et individue Trinitatis, anno domini millesimo quingentesimo vigesimo secundo.

Ex propria comissione domini palatini,
locumtenentis regie maiestatis.

Lukinich Imre: A Podmanini Podmaniczky-család oklevéltára II. 285—7.

[1] *Kernye* helység Nyitrától délkeletre Kálaz vidéken keresendő.

4.

1526 január 3—4. Móricz Pál soproni kalmár 700 font dénárért, melyből 300 font bécsi dénár és 400 font magyar dénár, megveszi Stegerspacher Boldizsár házát. E vételár törlesztésére vonatkozó feljegyzésekből kitűnik, hogy Manusch zsidó 100 font bécsi dénárt, Gerstl zsidó pedig 125 font dénárt kapott.

Der kawf ist geschehen am achten tag nach Johannis yn Weinachtfeirtagen ym 25. jar *(1526 jan. 3.)*

Item ich hab daz haws von Walthesar Schtederpacher kaüft vmb 700 lb. den., 300 lb. teisch gelt vnd 400 lb. new vngrisch gelt. Daran hab ich zalt dem[1] Walthesar 200 lb. new gelt vnd I thün honich per VII ½ lb. teisch gelt vnd X tal. teisch gelt yn peywesen Hans Walich, so mirs Pangrecz lezelter geben hat.

Item mer daran zalt 100 lb. teisch gelt dem Manusch juden, darvmb I schüldprief geben. Hab ich wider g(e)lost.

Item mer hab ich daran zalt 30 lb. den.[2] an der schuld, so Walthesar

seinem swager, Lasla kramer, zw thün ist gwesen. Hat Michl Püellendorffer eingenümen octaua Innocentum ym 25. jar. *(1526. jan. 4.)*

Item mer dem Hans Walich geben 200 lb. den. new gelt, darvmb I schüldprief geben, dyselbig zeyt per 50 kreiczer.

Wehem[3] 92 tal. 4 sol.

Dem Gerstl juden 100 tal. vnd mer 25 tal.

Dem Lasla Paürn 70 tal., I ros per XI tal.

Seinem swager 24 elen thüech per 12 den. I elen vnd 8 den. fur papir.

Soproni városi levéltár, Moricz Pál üzletkönyve 336/b. oldal.

[1] utána: *wah* áthúzva, [2] utána: *so* törölve, [3] utána: *90 tal.* áthúzva.

5.

1526. Sopronból a zsidókat főleg Pulyay Mihály városi tanácsos izgatására kiüzik.
Ennek a Pulyay Mihálynak szomorú vége lett, mert egyik útja alkalmával, amikor aludt a szekéren, a saját dárdája nyársalta fel őt.

Seind die juden auss der Judengassen, die man ietz die Neugassen nennet, von der königin Maria, welche dem könig Ludwig, — der vor Mohatz ist mit zweyundzweintzig tausent mann unbkhomen, — ehelichen gehabt hat, auf einen tag auss diser statt aussgetriben worden auss steten anhalden des Francisci[1] Buellendarfers, welcher die kirchen bey Sanct Johann und dessen gwelb schön exornirdt hatt, auch damals der fürnembste alhie im rath war, doch ein solches erbarmliches endt namb daerauf: dem wagen *(Faut betoldása:* auf einer raise) schlief, fiel ihm der spiess oder die tarda durch den gudtschy und stund an einem stein an und da die ross muttig und anhuben zu lauffen, gieng ihm der spiess durch dem leib.

Országos Szechenyi Könyvtár, Quart Germ. 192. Faut Márk és Klein Menyhért krónikája.

[1] helyesen: *Michaelis!*

6.

1530 szeptember 29. Augsburg. I. Ferdinánd király megparancsolja a kolozsvári tanácsnak, hogy polgártársuk, Fábián szűcs, azt a 200 forintot, amelyet még Szerencsés Imrétől vett kölcsön és ezért házát zálogba adta, özvegyének késedelem nélkül fizesse meg.

Ferdinandus dei gracia rex Hungarie et Bohemie etc., infans Hyspaniarum, archidux Austrie etc. fidelibus nostris prudentibus et circumspectis judici et juratis civibus civitatis nostre Coloswariensis parcium nostrarum Transilvaniarum salutem et graciam. Expositum est nobis in persona honeste Anne Kleyn, quondam uxoris Emerici Zerenches, qualiter ipsa fi-

deli nostro Fabiano pellioni, concivi vestro, ducentos florenos ante aliquot annos accommodasset et credidisset et quod pro illis ipse Fabianus domum suam, quam tum inhabitat, eidem exponenti impignorasset, ipsa tamen creditum hoc a nominato suo debitore nequaquam rehabere posset. Quia autem grave illi foret, si procuratores aut homines suos frustra istuc in Transsilvanam mitteret, nobis humillime supplicavit, quatinus sibi hoc in re graciose adesse, efficereque dignaremur. Ne cum pro ista summula pecuniarum suum istic miserit, frustra eum proficisci contingat, quin pocius si alias fieri non posset, vobis preciperemus debitorem suum ad solucionem faciendam compellere deberetis. Nos honesta ista exponentis supplicacione intellecta, equum eciam esse, ut suum cuique restituatur perpendentes, fidelitati vestre harum serie precipimus et mandamus, ut si predicte exponentis homo vel procurator amice ab ipso Fabiano pellione prenotatam summam ducentorum florenorum acquirere aut alias desuper cum eo concordare non posset, vos statim eundem visa illius obligacione et domus sue inscriptione, prout equum et justum est, ad realem solucionem predictorum ducentorum florenorum absque mora aliqua in brevi termino cogere et compellere debeatis, ne cogatur ipsa exponens amplioribus querelis fatigata modum querere, quo iusticiam sibi denegatam vestro incommodo consequi contendat. Secus nulla racione facturi. Presentibus perlectis exhibenti restitutis. Datum Augustae, in festo beati Michaelis archangeli anno domini millesimo quingentesimo tricesimo.

Ferdinandus.

Wylaky.

Pozsonyi városi levéltár, Oklevelek nr. 5086.

Papiros, melynek vízjegye: ökörfej, szarvai között vonallal, amelyet fent egy kis vonal ferdén keresztez, a szöveg alatt vörös viaszba nyomott fedett és kerek kir. titkos pecséttel.

A szóban forgó 200 forint kölcsönzéséről szóló oklevelet már közöltük a MZSO XI. 7. sorszáma alatt.

7.

1542 körül. A Podmaniczky-féle hamis pénzverésben többek között részes volt József straznitzi zsidó is, aki állítólag Várpalotán lakik.

. . . . . .

Josephus judaeus Straznicensis.[1] dicitur esse in Palotha.[2]

. . . . . .

Lukinich Imre: A Podmanini Podmaniczky-család oklevéltára III. 237.

[1] Straznitz város Morvaországban.
[2] Várpalota Veszprém megyében.

8.

1545 június 16. A soproni tanács Humel Kristófot és Schreiner Andrást követségbe küldte Fürst Móric kismartoni kapitányhoz, hogy tárgyaljanak vele egyrészt a feketevárosi vám, másrészt az ingatlanokra adott zsidókölcsönök felmondása miatt.

Item 16. dito (Juni 1545.) dem Cristoff Humlen betzalt, dass er mit Andre Schreiner zum herrn Moritzn von Furst wegen der maut zu Puerpach vnd abkhundung der juden lehen auff ligunde guetter geraist, damals verzert 15 creitzer, facit 2 sol. den.

Soproni városi levéltár, 1545. évi számadáskönyv fogalmazványa 120.

9.

1545 június 26. A soproni városkamarás két zsidónak, akik a várostoronyban 51 ablaküveget raktak be, 5 solidus 3 dénárt fizet ki.

Item am 26. Juni (1545.) zalt ich zwaien juden, so die zwai venster im statthuern zum nachtliecht, auch das vensterlen in stublen verglast, allerding 51 scheiben zu 3 den., facit 5 sol. 3 den.

Soproni városi levéltár, 1545. évi számadáskönyv 95.

10.

1549 november 14. Pozsony. A magyar kamara jelenti a királynak, hogy Podmaniczky Ráfael és Tettauer Vencel átadták Szucsa várát a király megbízottainak.
Az egyik megbízott Ostrosith János lett volna, a kinevezett várkapitány, ki azonban az átadásnál nem lehetett jelen, mert annyira beteg, hogy Morvaországban egy zsidó orvossal kezelteti magát. Mihelyt felgyógyul, azonnal átveszi a vár őrizetét.

. . . . . .

Fuerat autem per nos expeditus ad recipiendam arcem eam egregius Thomas Francisci superintendens tricesimarum ea informatione, ut una cum Joanne Oztrosith ad occupandum proficisceretur et ordinatis iuxta rei et necessitatis exigentiam peditibus, curarent omnia, quae ad conservationem viderentur necessaria. Hortati fueramus et dominum capitaneum arcis Trinchiniensis, ut illis omni auxilio et consilio adesset. Coacti autem fuimus mittere ad hoc ipsum Thomam Francisci in propinquioribus locis agentem, quo citius dari illis informatio posset, tum etiam quod nonnihil aegrotare Joannem Oztrosith fama erat, nec ita multo post dimissum hinc Thomam Francisci significatum nobis est, usque adeo graviter aegrotare ipsum Oztrosith, ut coactus fuisset se devehendum curare in Moraviam

ad medicum quendam judaeum, ubi et nunc decumbere dicitur. Nihilominus opera et auxilio domini capitanei arcis Trinchiniensis, item vicegerentis ipsius Oztrosith ordinatus fuit competens numerus peditum et aliquis etiam equitum, quibus comitati ipse Thomas Francisci et capitaneus arcis Trinchiniensis venerunt et cedentibus ipso Podmaniczky et Thethwr arx est occupata pro Maiestate Vestra. Ubi visum nobis est debere persistere Thomam Francisci et praeesse arci, quoad Oztrosith, recuperata sanitate, possit subire curam custodiae et conservationis arcis iuxta Maiestatis voluntatem et mandatum. Fuit quidem cum ipso Thoma hucusque affinis quidam capitanei Trinchiniensis. Scripsimus tamen ad ipsum Ostrosith, ut cum primum per valetudinem licebit, capessat statim curam arcis.

. . . . . .

Lukinich Imre: A Podmanini Podmaniczky-család oklevéltára IV. 215.

11.

1551 május 9. Fogaras. Majláth Istvánné, Nádasdy Anna bátyjához, Nádasdy Tamáshoz írt levelében többek között megköszöni, hogy közölte vele, miként halt meg a férje a török fogságban. Férje holttestéért miatt ő Rusztán basához fordult, azonban e levelét Ferenc pap és Ábrahám zsidó nem adták át a basának, mert tudták, hogy az majd nagy összeget fog kérni a kiadásáért, hanem türelemre intették. Azt tanácsolták neki, hogy amikor az erdélyi adót beviszik a portára, a követek mellé adjon egy embert. Akkor éjjel a holttestet, mivel ők temették el, kiássák, egy szekrénybe szögezik és minden akadály nélkül haza vihetik.

. . . . . .

Továbbá hogy az én szerelmes megholt uramnak halálát irja kegyelmed mint lett, megszolgálom te kegyelmednek, mert még én bizonnyal senkitől meg nem érthettem, jóllehet irtam vala az francziai király oratorának, hogy megirná az szegény uram halála mint lett és hon temették és az testamentom levél felől is, mert értem, hogy az szegény uram testamentomot tett és hogy nála volna az levél, de ötet nem találták Drinápolyba. Irtam vala Rusztán basának is az én szerelmes megholt uram hideg teteme felől, hogy, ha éltében az kegyelme szabadulása nem lehete, immár adnájak csak az hideg tetemet meg, mely levelet Ferencz pap és az zsidó Ábrahám be nem hagyott az basának adni. Ez okát mondják, hogy ha az basától kérik, az basa mindjárást sommát kiván érette és azt izenték, hogy legyek békességes addig benne, mig az adót beviszik és az ki az adót beviszi, csak avval szerezzem meg és annak legyen akaratja reá, igen kinnyen kihozhatják akkor, csakhogy legyen egy emberem én nekem is ott, mert ők tették el és ők tudják, hol vagyon és egy éjszaka ők kiveszik és egy szekrénybe szegezik, az követek kihozhatják.

. . . . . .

Károlyi—Szalay: Nádasdy Tamás nádor családi levelezése 152.

12.

1552 január 11. után. A pozsonyi tanács I. Ferdinand királynak Prágából hozzájuk intézett parancsára, hogy évi rendes adójuk és a zsidók adója fejében minden évben egyezer magyar forintot fizessenek, folyamodványukban alázatosan jelentik, hogy Pozsony városa emberemlékezet óta évi rendes adót sohasem fizetett, a kiüzött zsidók pedig temetőjük és házaik utáni kiváltság címén a városnak évi 50 forintot adóztak. E zsidó házakat Mária királynő annak idején hűséges szolgáinak ajándékozta, ezek pedig azokat eladták a polgároknak, akik azóta e házak után a város terheit viselik. Mindezek alapján bizalommal kérik őfelségét, hogy a rájuk kivetett egyezer forint évi adó alól a várost mentesítse.

Sacratissima regia maiestas!

Domine ac domine omnium clementissime!

E mandato sacratissimae regiae maiestatis vestrae nuper Pragae undecima die mensis Januarii anni praesentis quinquagesimi secundi e regia curiae camera eiusdem maiestatis vestrae emanato humiliter intelleximus, quasi nos censum quendam ordinarium sacratissimae regiae maiestati vestrae seu fisco regio quotannis solvere et insuper etiam eum, quem judei olim hic habitantes, quorum domus nobis concessae essent, tenebantur pendere, sicque pro praesenti et praeterito anno, singulo videlicet anno singulos mille florenos Ungaricales ad cameram Ungaricam administrare debeamus. Super qua re sacratissimae regiae maiestatis vestrae hanc nostram clementer exaudiendam damus informationem, quod videlicet nos cum omnibus senioribus civitatis tam in senatu, quam extra cum existentibus diligentem habuimus inquisitionem, nulli tamen eorum quicquam de censu aliquo ordinario constat, insuper et omnes nostros libros, omniaque regesta nostra, quae ad manus habemus, a centum annis revoluimus, nullum tamen eiusmodi censum ordinarium unquam fuisse vel esse datum invenimus, judeos quidem constat olim hic habitantes civitati singulis annis pro loco sepulturae eorundem, proque libertate domorum suarum, nulla enim, ut caeteri cives, opera et servitia praestabant, quinquaginta contribuisse florenos, quid autem fisco regio persolverint, peraeque ignoramus. Illas autem domus judaicas tunc temporis valde ruinosas illustrissima domina regina Maria, sacratissimae regiae maiestatis vestrae dilectissima soror, anno adhuc vigesimo sexto et septimo servitoribus suis donaverat, maiestate tandem sua alio proficistente iidem easdem nostris civibus levi pecuniola, quia levas erant domus, ut etiam hodie adparet, iterum vendiderunt, quae iam domus civium non judeorum sunt et aeque nobiscum si qua iniungitur, nobis taxa contribuit, ita ut per hoc fisco regiae maiestatis vestrae ratione istarum domuncularum nihil detrahatur seu derogetur. Supplicamus itaque sacratissimae regiae maiestati vestrae, ut domino nostro clementissimo humillime, ex quo omnes taxas quandocunque nobis impositas pro clementia sacratissimae regiae maiestatis vestrae ac pro possibilitate et facultate rerum nostrarum persolverimus, dignetur clementissime civitatem alioqui oppressam, nullisque, ut constat, proventibus dotatam non gravius onerare, sed eo modo, ut hactenus consuetum fuit, be-

nignissime conservare et manutenere. quod nos erga sacratissimam regiam maiestatem vestram humillimis nostris precibus humiliter promereri studebimus.

Sacratissimae regiae maiestatis vestrae humillimi subditi:
n. judex, magister civium et jurati cives civitatis Posoniensis suae.

I. Ferdinand királynak Prágából, 1552. jan. 11-én kelt oklevelét, amelyre Pozsony városa ezzel a felterjesztéssel válaszolt, közöltük a MZSO. XI. 15. sorszám alatt.

Pozsonyi városi levéltár, Oklevelek nr. 6541.

13.

1567 január 17. Nádasdy Ferenc édesanyjához írt levelében többek között hivatkozik Izrael példájára. Amíg Izrael hű maradt Istenéhez, addig ellenségein mindig győzött, de mikor elpártolt tőle, vereséget szenvedett.

. . . . . .

Sed ita possumus intelligere ex integra historia, quia quandocunque Israel vixit secundum mandata dei, tunc semper vicit hostes suos. Sed quando peccatum commisit, populus semper superatus est ab hoste. Sicut legere est saepe sortem misisse filios Israel ad invenienda peccata, inventoque reo et punito rursus superiores factos esse . . . . . .

Károlyi—Szalay: Nádasdy Tamás nádor családi levelezése 177.

14.

1568 március 28. Bécs. Nádasdy Ferenc édesanyjához írt levelében hivatkozik Salamon király könyvére, annak bizonyítására, hogy a régi barátot nem szabad egy újért cserben hagyni.

. . . ma is tanulám az bibliából, az Isten könyvéből, Salamon ötödik könyvének 9. részéből, hogy embernek nem kell régi barátját uj barátért meganni, mert az uj barát ullyan, mint az uj bor, és hogy el kell az gonosz személyt távoztatni, kinek eltávoztathatására napo(n)ként kérem az Istennek szent lelkét . . . . . .

Károlyi—Szalay: Nádasdy Tamás nádor családi levelezése 181.

15.

1574-ben Pozsonyváraljában az urbárium szerint a 33 zsellér között egyetlen zsidó van felsorolva.

Inquilini sub arce degentes:

. . . Chain iudeus . . .

Maksay Ferenc: Urbáriumok. XVI—XVII. század. Budapest, 1959. 194; MZSO. VIII. 263.

Ugyanitt van közölve az 1646. évi urbárium is. Noha a jobbágyok, illetve zsellérek száma Pozsonyváraljában és a hozzá tartozó Új-utcában (Neugasse) és Zuckermandl-on, amelyet Rózsa utcának is hívnak, megháromszorozódott, ezek között egyetlen zsidót sem lehet találni (Uo. 196—8.).

Azért jó ezt tudni, mert egy századdal később, 1747-ben végrehajtott zsidóösszeírás szerint Pozsonyváraljában és a hozzátartozó részeken már 965 főből álló zsidó hitközség állott fenn (MZSO. VII. 791—4.).

Ez volt az országban a legnépesebb és a leggazdagabb zsidó hitközség, amely évi 5519 forintot kitevő költségvetéssel működött (MZSO. XIII. 233.). Éppen ezért, amikor 1749-ben a zsidókra türelmi adót vetettek ki, legtöbb türelmi adót, évi 1600 rajnai forintot a pozsonyváraljai zsidóknak kellett fizetni, más szóval az egész országra (Erdély, Horvátország és Szlavónia nélkül) kivetett 20 000 rajnai forintból ennek 8 százalékát ők viselték (MZSO. XIII. 271.).

16.

1576 december 15. A soproni hóhér azért, mert Salamon zsidót nemcsak kínzó vallatás alá vette, hanem a városból még ki is seprűzte, havi 4 font dénár fizetése mellett további 4 solidus dénárt, 5 db elhullott állat eltávolításáért pedig 2 solidus dénárt kap.

Denn 15. dito (Dezember 1576.) zalt ich dem freyman ain monat besoldung vnnd von dem Salomon an die strenng zu werffen vnnd ausszustreichen 4 sol., auch von 5 stuckh vnnzifer hinwegkh zu thuen 2 sol., thuet 4 tal. 6 sol. den.

Soproni városi levéltár, 1576. évi, tévesen 1575. évinek jelzett számadáskönyv 270.

17/a

1578-ban halt meg Rustlerus Mihály mester, aki héberül, görögül és latinul tudott, azonkívül kitűnő hitvitázó volt a jezsuiták ellen és 4 évig volt Sopronban a latin iskola igazgatója.

1578. Ist gestorben magister Michael Rustlerus, welcher ein gewaltiger Hebraeas, Graecus, Latinus und acutissimus disputator contra Jesuitas et alios gewesen und lateinische rector alhie 4 jahr gewesen.

Országos Szecheny Könyvtár, Quart. Germ. 192. Faut Márk és Klein Menyhért krónikája.

Kovács József közlése.

17/b

1579. Kolozsvár. Basilius latin levelében szó van Dávid Ferenc zsidó tanácsadójáról. Ezt a tudományos kutatás Gliriussal azonosítja, aki akkor Erdélyben tartózkodott.

Ez artikulusoknak 2-ik részének utolsó cikkelyében akadott és ütközött vala meg Dávid Ferenc, egy zsidó doktor által elhittetvén; mely dolgot a kolozsvári tanács megértvén, elküldék városukból és most Lengyelországban lappang.

Borbély István: A mai unitárius hitelvek kialakulásának története. Cluj-Kolozsvár, 1925. 79—80; *A. Pirnát:* Die Ideologie der Siebenbürger Antitrinitarier in den 1570-er Jahren. Bp., 1971. 129.

18.

1606. július 26. Kassa. Bocskai István erdélyi fejedelem levele Lengyelország királyához, hogy küldje el hozzá a zsidó Eleázár orvost súlyos betegsége gyógyítására.

Eleazarus, Medicus gente, educatione et religione Iudaeus, e Polonia ad mitigandam morbi ferociam notissimi Transiluaniae Principis Stephani Bocskay, dum is a Michaele Kátai ab epistolis secretioribus propinato veneno intoxicatus crederetur, an. 1606. Cassouiam euocatus est. En Litteras Principis cum morte colluctantis, ad Regem Poloniae pro exmittendo Eleazaro Medico submissas, apud Wolfg. Bethlenium Hist. Transilv. MSct. Lib. XV. conseruatas! „Sacra Regia Maiestas, et Domine, Domine mihi colendissime! Confisus ea, quam singulariter Maiestas V. Regia prae se ferre visa est, beneuolentia, hisce Eidem significandam duxi, duobus me antehac mensibus in grauem, difficilemque morbum incidisse, ita, vt de extremo etiam vitae termino periclitatus fuerim, diuina tamen adiutus misericordia, vim tam subitaneam morbi emensus opera Medicorum, quos a latere habeo, ab eo tot tempore curatus optatam sanitatem, et amissum corporis recuperare non potui. Cum alias etiam ob publica Regnorum disturbia, numerosiore, quam par erat, Medicorum copia destituar, qui collatis inter se consiliis, certioren, et salubriorem curam Nostri haberent: misi igitur Rev. D. Georgium Czeglédi, Concionatorem nostrum aulicum, et Generosum Georgium Szabó, Craccouiam, Regiam Maiestatis V. Ciuitatem, pro addicendo Medico Iudaeo Doctore, cuius nomen et peritia ea in facultate prolixa laude apud nos percrebuit, Maiestatem Vestram obnixe rogans, dignetur illi pro sua erga me affectione iniungere, vt ad me huc vsque egredi, et fidelem in curando meo morbo operam impendere non grauetur, neque praetermittat. Rem mihi pro eo, quantopere hominibus sanitas ipsa chara est, atque grata, gratissimam, et maximis quibusque officiis reseruiendam factura. Datum ex Libera Ciuitate nostra Cassouiensi, d. 26. Iulii, Anno Domini 1606." Sed morbum Principis, vita longiore dignissimi, omnium Medicorum domesticorum aeque ac Eleazari Iudaei cu-

ram et industriam eluisse, laudatus Wolfg. Bethlen Histor. Transilv. MSct. l. c. his commeminit verbis: Morbus Principis Bocskay ingrauescens, quocum iam aliquot colluctabatur mensibus, ac in dies maiores sumens vires, Expertissimis Medicis, non tantum iis, qui ex Hungaria ad latus eius erant, sed Eleazaro quoque Iudaeo, Medico nuper e Polonia accersito, nihil proficientibus, etc.

Weszprémi István: Magyarország és Erdély orvosainak rövid életrajza. Harmadik száz. I. és II. tized. Ford.: *Vida Tivadar.* Bp., 1970. 276—278.

19.

1613 január 9. Feurer jelenti a soproni tanácsnak, hogy a Pickel-féle adósságból 112 font dénárt már letörlesztett a kismartoni zsidóknál, de még több is van. Erre nézve kéri a tanács határozatát, mire a tanács azt válaszolja, hogy a legközelebbi tanácsülésen hozza elő ismét ezt az ügyet.

9. January anno 1613.

Herr Feurer refferirt wegen der Pickhlische pfanden bey den juden zur Eysenstatt. Hab er per 112 tal. zueruckhgelöst, die das per 120 tal. verstanden sein. Nun sein noch mehr verhanden. Wie dieselben werden herauss zue bringen sein, weil albereit der termin verflossen, erwart er eines ehrsamen raths sentencz hierüber. Verabschiedt: es sieht ein ehrsamer rath fur gutt an, das er die sachen gancz wollfuer. Des Pickels sachen betreffent sol er auf khünfftigen rathtag erfordern lassen, soll der sach abgeholffen werden.

Soproni városi levéltár, 1613. évi tanácsjegyzőkönyv 24.

20.

1613 január 11. A zsidóknál lévő Pickel-féle zálogtárgyak ügyében a soproni tanács úgy dönt, hogy Pickelt megidézi 15-ik napra, a rokonság pedig ezalatt írásban nyújtson be javaslatot arra nézve, hogy a vagyont miként lehetne megmenteni.

Den 11. January anno 1613.

Herr Feurer refferirt wegen des Pickels pfanden bey den juden, wie den vorigen rathtag, also bitt er noch, damit die kinder konten bey ihren güttel erhalten werden, ex officio wel ein rath darein sehen. Verabschiedt: es hett der Pikhel viel abschiedt bekommen vndt denselben nicht nachgelebt. Also wil man ihm citiren auf den 15. tag offentlich angeschlagner vnder dessen sollen die befreinde einen furschlag schrieftlich vbergeben, wie das güttel sol erhalten werden.

Soproni városi levéltár, 1613. évi tanácsjegyzőkönyv 27.

21.

1613 május 10. A soproni városi tanács Rupolt András kérésére kihallgatja Schwarz Jánost, aki vallja, hogy Schwenner Boldizsár özvegye még 1607-ben Illés Mózes ebenfurti zsidó nejének az akkori zsidóbíró és egy fürdős jelenlétében lefizette a zálogtárgyakért nemcsak a 12 tallérnyi tőkét, hanem még a kamatokat is.

Die 10. May anno 1613.

Andre Rupoldt, nachdem sein vorfahrer, Schwechtner (*sic!*), einem juden ein pfandt verseczt, welches der jud nicht bestendig sein will. Der Hanss Schwarz aber der sachen wissenschafft haben soll, also bitt er ihme zuuernemben. Ist verwilligt.

Hans Schwarz sagt auss, das Walthauser Schwennerin wittib anno 1607. erlegt hat hauptsumma 12 thaler, darzu auch noch das interesse des Moyses Eliae juden zu Ebenfurt seinem weib in beysein des daczumahl judenrichters vnndt eines baders wegen eines verpfandten guldenen pfenning an einem silbernen kettel sambt zwayen ringen, welches das jungste pfand gewest vnd sie solches pfand allein zu lösen begehrt. Vnd hat hernach der jud selbsten nit gelaugnet, das ihme das geldt nicht sey zugestelt gewest, sondern sich mit einem eltern pfand aussreden wollen. Jedoch er selber jud verschienen fastenmarckht alhie des empfangs des gelts bestendig gewest, aber vermelt, wie das er das zettl nicht hab, wölle sich also mit dem Rupolt vergleichen, darein dan der Rupolt nit consentiren wollen. Die aussag ist verwilligt.

Soproni városi levéltár, 1613. évi tanácsjegyzőkönyv 126—7

22.

1625—1645. (Buda.) Sülejman basa levele Salih Kethüda budai török kereskedőhöz Egerbe, melyben többek között közli vele, hogy Harun zsidónak részint áfiumban, részint készpénzben 5—6000 akcét adott. Mindezt azért írja meg, hogy legyen róla tudomása.

. . . . . .

Wir lassen aber die schuldner nicht in ruhe: bei wem immer es möglich ist, heben wir die schuld ein. — Auch die laden haben wir renoviert. — Von dem bruder Mehmed agas haben wir sachen um 10.000 akce gekauft. — Dem juden Harun haben wir 5—6000 akce teils in afium, teils im baren gegeben, nehmet dies zur kenntnis! — Wir widmen uns tüchtig den hiesigen geschäften, möget auch ihr, wenn ihr schon bisher dort verweilt habet, ohne ausgleich nicht zurückkommen. — . . .

. . . . . .

L. Fekete: Türkische Schriften aus dem Archive des Palatins Nikolus Esterházy 410.

23.

1636 október 23. A zsidótemető dülő- vagy helynév ebben az időben Sopronban még használatos volt.

Die 23. Octobris 1636.

A közgyülésnek a soproni tanács az alábbi javaslatot terjesztette elő 4-ik pont gyanánt:

4. ob nit etlich stödel entweder von dem Potschithor, Windtmühlthor oder Judenfreythof zu baun wören sonderlich wegen der vnterschiedtlichen bisshero entstandenen feyersbrunst?

A közgyülés válasza ehhez a ponthoz igy hangzik:

Wegen der stödel wollen sie den augenschein vorher einnemben.

Soproni városi levéltár, 1636. évi tanácsjegyzőkönyv 220—1.

24.

1640. május 2. I. Rákóczy György fejedelem szívesen látná a zsidó doktort — Arje Jehuda Szidt — fél évre udvarában. Teljes ellátás és ajándékokon kívül 500 tallért is megadna neki.

A zsidó doctor kévánságát értjük, de ingyen ottbenn maradhat: mindazáltal, ha felesztendőre kijőne s itt laknék mellettünk, az gazdaasszonynak is használna, az 500 tallért egyéb ajándékinkon s gazdálkodásinkon kivül megadnánk neki, de hogy ottbenn tétetnők le, arra gyalázatunkra magunkat nem vethetjük; mi Luppul vajda állhatatlan természetivel birunk istennek hála, kihozatására és beküldésére bőcsülettel viselünk gondot s meg is adnánk azt, az mit neki igirünk, kit ha kegyelmed igy reá birhat, mi is kihozatjuk.

Beke Antal—Barabás Samu: I. Rákóczy György és a Porta. Bp., 1888. 429.

25/a

1656 március 22. Schwarz György Kiernstainer Lőrinc nevében, akit a soproni tanács azért, mert egy zsidót a nyílt országúton megtámadott és tőle pénzt követelt, 12 császári forintra büntetett meg, ezt az összeget megfizeti.

Anno 1656. den 22. Marty.

Hat ihr herrschafften herr Georg Schwartz paar auff das rathaus 12 fl. kayserlich, welche ein kupfferschmidts gesel, nambens . . .,[1] vmb das er ein juden auff offentlicher strassen angefallen vnd gelt von ihme haben wollen, als ein straff erlegen müssen.

Soproni városi levéltár, 1654—1656. évi tanácsjegyzőkönyv 399.

[1] a hely üresen hagyva, de tudjuk, hogy Kiernstainer Lőrinc rézműves legényről van szó, akit eredetileg 80 tallérra büntettek meg, azonban ezt az összeget hosszas könyörgésre a tanács 12 császári forintra engedte le, l. MZSO. VI. 65/a. számot.

25/b.

1656. Gyulafehérvárott a várfalakon belül sok zsidó lakik, akik török áruval kereskednek és akiknek zsinagógájuk van.

... Inwendig in der Schlossmauren wohneten viel Juden, die mit Türkischen wahren handelten, hatte eine eigene Synagoge ...

F. Babinger: Conrad Jacob Hiltebrandt's dreifache Schwedische Gesandtschaftsreise nach Siebenbürgen, der Ukraine und Constantinopel (1656—1658). Leiden, 1937. 50.

26.

1659 szeptember 24. A soproni tanács Pöckelmann Keresztély és Erlbeck András aranyművesek kérésére polgárainak megparancsolja, hogy régi vagy törtezüstöt ezentúl a zsidóknak csak abban az esetben adják el, ha azok érte többet fizetnek, mint az aranyművesek.

Den 24. Septembris 1659.

Herr Resch neben Christian Pökhelmann und Andre Erlebökh, beeden burgern und maister des goldschmid handtwerkhs alhie, angebracht und gebetten, nachdem sie täglich sehen und erfahren müssen, das die juden nicht allein altes bruchsilber von der burgerschafft aufkauffen, sondern auch allerley neu gemachte silberarbeit verkauffen und damit handleten, dardurch sie ihnen einen grossen eintrag theten und gleichsamb das brod vor dem maul abschnitten, ihnen zuuerwilligen, das wenn iemand altes silberwerkh verkauffen wolte, man es ihnen zuuor anfaillen, alssdann aber erst die juden. Wofern dieselben mehr, alss sie darumb geben wurden, solches an sich zu lösen macht haben solten. Im gleichen das sie ihnen die neue silberarbeit, mit welcher sie ohne das alley vortheil und betrug begangen, wegnehmen und zu händen eines löblichen stattgerichts lifern möchten und das umb soüil destomehr, dieweil ein ehrsamer rath hiebeuor vermög hirmit producirten abschiedts de dato 22. July anno 1643. auch der täntlerin neues silberwerkh fail zu haben und zuuerkauffen eingestellet hete. Denenhero hierauf wolgedacht ein ehrsamer rath denenselben dises zum beschaidt ertheillet, das nemblich die maister des goldtschmidt handtwerkhs da etwa ein burger altes oder bruchsilber verkauffen und sie soüil, alss die juden darumb geben wolten, die gerechtigkeit vor ihnen darzue haben solten. Es seye dann sach, das ein jud im tausch dergleichen wahren darfür geben und verstochen wurde, die sie, die maister, nicht zu geben hetten. Die neue silberarbeit aber belangend, wofern sie in erfahrung kömen, das ein jud damit einigerlay betrug und falschheit begienge, solten sie ihme solche wahr wegzunehmen und zu wolgemelt einen löblichen stattgericht zu tragen befüegt seyn. Herr Resch begehrt im nahmen der maistern die paria solches abschieds, so ihnen verwilliget.

Soproni városi levéltár, 1659—1660. évi tanácsjegyzőkönyv 48—9.

27.

1674. augusztus 6., Fülek. Vattay Pál és Horvath Sámuel, Pest-Pilis-Solt vármegye szolgabirái kihallgatják a falvak küldötteit azokról a károkról, amelyeket nekik a hódoltsági területre járó végvári katonák okoztak.

11-mus fatens Varga Istvan, Dabon lakozo, Fay Laszlo Uram jobbagya. Annorum circiter 60. Sub juramento fassus est. . . . Ad tertium [punctum]: bizonyos szamat ezen fatens nem tudhattya, menny szamat kintelenségbül fizettek az ollyatén nyuzo, foszto katonaknak, de azt bizonyosan es valosagassan mondgya es tudgya ezen fatens, hogi ket szaz forintal az buday sidoknak adossak porteka araval, az kiket attanak erövel az raytok valo hatalmasoknak. . . .

Pest megye levéltára. Processus criminales. 1674—2. Kiadta: Szakály Ferenc: A parasztvarmegye történetéhez a XVII. században. Századok 103 (1969) 703.

28.

1691 április 4. Rohonc. Batthany Ádám gróf megparancsolja a rohonci zsidóbirónak, hogy porció fejében 33 forint 6 krajcárt minél előbb fizessen meg.

Anno 1691. die 4. Aprilis crafft dieser commission bezahle alsobalden von denen schuldigen portions geltern zu dess herrn Augusti händen dreyunddreyssig gulden und 6 x-r. Actum Rechnitz, anno et die, quo supra.

Diese 33 fl. 6 x-r habe von dem judenrichter zu recht empfangen.

Batthyany.

Id est 33 fl. 6 x.

Redwitz manu propria.

Kívül: Vnnserm Rechnitzerischen judenrichter zu zustellen. Zsidó-irás.

Jelzése: Kismartoni Landesarchiv, K.—Rechnitz, XX,11. a.—1.
Papiros vízjegy nélkül, hátlapjára nyomott fodott ovális alakú gyürüspecsettel.

29.

1692 május 28. Bozsok. Batthany Ádám gróf elismeri, hogy a rohonci zsidó hitközség folyó év ápr. 24-ig bezárólag mindenféle tartozásának eleget tett.

Dass vnnss die judten gemiand zu Rechnitz ihre schuldige gaaben, item die empfangane vngarische vnd teütsche schaff, dann dass portion gelt, sowohln auch die interesse von ihren schuldigen capitalien biss

Georgy 1692. lauth gepflogener abrechung richtig vnd völlig bezahlt hatt, wirdt hirmit bescheinen vndt sie judten darum bestermassen quittiret. Datum Poschendorff. den 28. May anno 1692.

A. Batthyany.

Jelzese: Kismartoni Landesarchiv, K.—Rechnitz, XX 11. a.—2.
Papíros, amelynek vízjegye: kürt, elölapon vörös viaszba nyomott ovális alakú gyűrűspecsettel és hátlapon héber írással.

30.

1693 július 3. Bozsók. Soós Ferenc gróf Battyany Ádám megbízásából kijelenti, hogy Lemel Göczl rohonci zsidóbíró a hitközség nevében az 1692 ápr. 24. és 1693. ápr. 24. közötti évre nézve mindenféle tartozásukat kifizette.

Dass die Rechniczer judenrichter, Götczl Lemel nebst der ganczen judischen gemein von Georgy 1692. bis Georgy 1693. ihre schuldige gabengelder nebst dennen verfallenen interessen und portionsgelder zu vnsern sichern handten richtig und ohne allen abgang eingeliffert und pahr bezahlt haben, destwegen werden sye hierumben nicht allein bescheint, sondern auch vnser vnsern gräflichen secret, — weillen wür derczeit wegen vnserer augen zuestandt selbsten vnss aigenhendig nit vnderschreiben können. — hiemit bestermassen quittiert. Datum castel Poschendorff, den 3. July anno 1693.

Ex mandato suae excellentiae per Franciscum Soós manu propria.

Jelzese: Kismartoni Landesarchiv, K.—Rechnitz, XX 11. a.—3.
Kisse egérrágott papíros, melynek vízjegye: arabeszk, elölapon fodott, ovális alakú gyűrűspecsettel, míg hátlapon héber írással.

31.

1695 október 13. Kismarton. Herceg Eszterházy Pál felszólítja a soproni városi tanácsot, hogy Schlesinger zsidónak fizessék meg a gabona árát, nehogy végrehajtáshoz kelljen folyamodnia.

Generosi, egregii, prudentes ac circumspecti domini nobis observandissimi!

Salutem et nostram benevolentiam. Elunkbe jüvén ismét Slesinger sidó jóbbagyünk panaszolkodván azon, hogy azon gabona arrabul megh sem contentálta kegyelmetek. Lévén pedigh nekünk is ados és mastan szükségünk rea, annak okaért ismét ujóbban requirallyuk kegyelmeteket, hova hamareb emlétett jóbbagyunknak légyen satisfactioja, hogy ne kinszeritessünk executione is procedalnünk aziránt. In reliquo Isten éltesse kegyelmeteket jó egésséghben. Kismartonii. die 13. Octobris anno 1695.

Praetitulatarum dominationum vestrarum benevolus:

Paulus Esterhazy manu propria

Kívül: Generosis, egregiis, prudentibus ac circumspectis dominis N. N. magistro civium, judici, caeterisque liberae regiaeque civitatis Soproniensis juratis civibus etc., dominis amicis nobis observandissimis Sopronii.

Soproni városi levéltár, Lad. XXIV. et Y. fasc. 15. nr. 1040.
Ívrétű papíros, amelynek vízjegye: lángoló szívből kiemelkedő négyes szám, zárlatán papírba nyomott ovális alakú hercegi címerpecséttel, előlapon legalul ezzel a feljegyzéssel: *civitati Soproniensi.*

32

1701 július 25. Gróf Szentiványi László kamarai tanácsos, aki Rákóczi Ferenc tokaji, sárospataki, szerencsi és regéci uradalmait zár alá vette és azután összeírta, Tállyán Oppenheimer zsidó borait a káptalani emberrel megszámoltatta és lepecsételtette.

. . . . . .

. . . et pertranseundo Tallyam . . . existentiaque ibidem vina Rakocziana sub sigillo judaei Oppenhaimber constituta per capitularem numerari, sigillarique feci . . .

. . . . . .

Archivum Rákóczianum. Első osztály: had- és belügy. XII. 201.

33.

1701 november 17. Bécsújhely. Lehmann Gottfried kapitány vallomásából. II. Rákóczi Ferenc neje panaszkodik szükös ellátása miatt és ezért kénytelen minden ingóságát zálogba vetni, de Oppenheimer zsidó már nem akar neki több hitelt nyújtani.

. . . . . .

Auch dass die fürstin oft lamentiret, sie habe zu Wien nichts zu leben und bekäme sie nichts von den confiscirten gütern, sie müsse alle ihre mobilien versetzen, der jude Openheimer wolle ihr bei diesem zustande nichts mehr vorstrecken und mehr dergleichen lamentationes . . .

. . . . . .

Archivum Rákóczianum. Első osztály: had- és belügy. XII. 86.

34.

1701 november 19. Bécs. A bécsi udvari tanács arra való hivatkozással, hogy a bécsújhelyi börtönből megszökött Rákóczi birtokai most már véglegesen a kincstár tulajdonába jutottak, megbízza báró Thavonat szepesi kamarai elnököt a Rákóczi ingó és ingatlan vagyona elkobzásával járó teendők elvégzésével és a követendő eljárásmódot illetőleg utasításokkal látja el. Ez az utasítás vonatkozik Oppenheimer zsidó követeléseinek tisztázására is.

. . . . . .

Mit welcher occasion und connexion wir auch dessen gutachten und vorschlag in ehr. requiriren und erwerken, wie es bei des juden Oppenheimers, welcher berichteter massen die weinfexung alldar zu obsilligiren contrahiret hat, zu halten sein möchte. Dann woher dises debitum zuher. Wissen wir wohl und sein dahero der spalir und bett, so er jud dem Ragozi verkaufft, in gutter obsicht zu halten. Der modus solvendi aber scheinet schädlich zu sein und wäre dahero dahin zu gedenken, wie der jud zu dem seiniger nach billichkeit kommen und darbei die schädlichkeiten verhütet können werden, welche erfolgen thäten, wann der jud mit der fexung contrahirter massen verfahren wollte, worüber was zu forderen ist, des hern collegae ohnbeschwerdter gemüths-eröffnung erwarten. Allermassen unsere meinung dahin gehet, dass bei diser apprehension alles ins clare gebracht, die wirtschafft nich deteriorirt, sondern verbessert, niemand, der ex bonis vel ob servitia etwas zu praetendiren hat, vernachthäilt oder damnificirt, sondern alles mit bester ordnung, recht und oeconomi tractirt werde . . .

. . . . . .

Archivum Rákóczianum. Első osztály: had- és belügy. XII. 295—6.

35.

1702 április 27. Bécs. Battlegner Ádám elismeri, hogy Wertheimer cs. és kir. bankár a rohonci zsidó hitközség nevében neki 500 forintot lefizetett és ezáltal a zsinagógájuk minden tehertől mentességet nyert.

Quittung per fünffhundert gulden, welche wir von herrn N. Wertheimber kayserlich und königlich zahlenfactor umb der zu Rechnitz wonhafften juden alda haben sinagog, so unss bisshero zinssbahr gewesen, nun aber durch so erlegte summa der fl. 500 von aller dienstbarkeit befreuet, richtig empfangen habenn, welches bezeiget unsere aigene fertigung. So beschehen in Wienn, den 27-ten April 1702.

Adam Battlegner manu propria.

Jelzése: Kismartoni Landesarchiv, K.—Rechnitz, XX/11. a.—4.

Papíros, melynek vízjegye: félholdon álló férfi, jobb kezében bunkós botot tartva, míg elölapon alul a jobb sarokban héber írás látható.

36.

1710 augusztus 3. Hatvan. Károlyi Sándor jelenti Rákóczi fejedelemnek azokat az akadályokat, amelyek őt az érsekújvláriaknak élessel való megsegítésében gátolják. Szól egy zsidóról is, akitől 230 vég veres remeket szeretne venni.

. . . . . .

Az Sidóval is próbáltam. Idezésben is adtam az N Karabélyos Ezere 230 Vegh Veres Remeket azokon kivül. Az Pestieknek is Irtam, de megh Válaszom nincsen.

. . . . . .

Archivum Rákocziánum. Első osztály: had- és belügy. XII. 518.

37.

1719 május 8. Nagymarton. Gerstel Pál nagymartoni plébános kertjéből egy részt, amely a zsidó temetővel határos, 100 rajnai forintért elád a zsidó hitközségnek temetőjük megnagyobbítása céljából.
Ezt az adás-vevési szerződést Kontor István győri püspöki helynök 1719. június 7-én jóváhagyja.

Kraft endts gesetzten dato ist mit gnädiger consens ihro bischöflichen gnaden von Tribuniz dess pischtumbs Raab tit. herrn herrn vicaris generalis ein ordentlicher kauff geschlossen vndt aufgesetz worden zwischen dem wohlehrwürdigen herrn pfarrer zu Martterstorff einer, anderer seytss aber der Martterstorffer juden-gemeinde also vndt solcher gestalten, dass von dem Martterstorffer pfargarten, welcher an die hiesige juden begrabnuss anstosset, ein stuckh in beysein herrn marckhtrichters vndt rathssburgern ihnen der juden gemeinde gegen bahr erlegung einhundert gulden, sage 100 fl. Rheinisch ist vorgezeiget, gegeben vndt zugeaignet worden. Solte demnach denen juden frey sein auf gedachten ihnen zugeeigneten pfargartens-orth sowohl, alss auf völligen ihren andern begrabnussorth ihre todte einzugraben, wo vndt vie ihnen beliebet, auch solches garten-orth zu ihren vorhin gehabten begrabnus-orth mit einer mauer oder planckhen ungehündert zuzufangen, welches von nun an in dass künfftige von keinem hiesigen pfarer solte noch möge gewöhret oder eingestöllet werden. Hiruber zwey gleich lautend schrifftlich authentische aufsatz beschehen, einer deren dem herrn pfarer zu Martterstorff in der kirchlath zubehalten, der andere der juden gemeinde, beede von hochgedachter bischöfflichen gnaden bekrafftigter seint eingehändiget worden. In Martterstorff, den 8. May 1719.

Paulus Gerstel, Héber aláírás.
notarius apostolicus et pro tunc loci parochus.
Johannes Schmitth, marckhtrichter.

Stephan Posch, rathspurger.
Jacob Leitgeb rathsburger.
Praesentem contractum inter admodum reverendum dominum Paulum Gerstel parochum Nagymartoniensem ab una et judaeos ibidem degentes partibus ab altera initum si et in quantum juribus parochialibus non praejudicarent, in omnibus suis punctis, clausulis et articulis ac in omni sui parte confirmo et ratihabeo per praesentem. Actum Jaurini, die septima Junii anno 1719.

Stephanus Kontor,
vicarius generalis Jauriensis manu propria.

Jelzése: Kismartoni Landesarchiv, J. Mattersburg, VII. 1—3.
Ívrétű papíros vízjegy nélkül, az aláírások mellett vörös viaszba nyomott 5 db gyűrűspecséttel.

38.

1720 június 14. Bécs. Batthyany Ádám gróf özvegye, Strattmann Eleonóra grófnő Hauser Józseftől a rohonci zsidó hitközség nevében 360 forintot felvesz.

Quittung per dreyhundert vndt sechzig gulden, id est 360 fl., so ich von den herrn Joseph Hauser anstadt meiner juden zu Rechnitz empfangen, welche er von ihner wider zu empfangen hat.
Wienn, den 14. Juny 1720.

Eleonora, verwittibte gräfin von Batthyan,
gebohrne gräfin von Stratmann.

Jelzése: Kismartoni Landesarchiv, K.—Rechnitz, XX 11. a.—5.
Papíros vízjegy nélkül, előlapon fekete viaszba nyomott ovális alakú gyűrűspecséttel, míg hátlapon héber írás látható.

39.

1731. június 14. Rohonc. Schepsl Sámuel rohonczi zsidó elismeri, hogy Doberschitz József Antal tiszttartótól elhunyt atyjára vonatkozó 2 db. váltót és 3 db. okmányt átvett.

Dass mir endes benannten von dem wohledl gebohrnen herrn Joseph Antoni Doberschitz hochgräflichen Batthyanischen inspectorem nachfolgende meines verstorbenen vatters Samuel Schäpssl gewesten schuczjuden alhier in solutum denen creditoribus übergebene behausung concernirende instrumenta, als nemblich: eine cartha bianca per 600 fl., daran aber 200 fl. abgezalt worden, datirt 20-ten Marz 1721.

Item eine andere cartha bianca per 400 fl., datirt 16-ten Juny 1716. beede auf herrn Vasvari seeligen lautend.

Mehr ein original vergleich de dato 27-ten July 1723. auf Elias Liechtenstetter juden in der Eysenstatt lautend, vermög welchen er an seiner

forderung ein nahmhafftes nachgelassen und das gancze werkh auf 225 fl. verglichen worden.

Endlichen eine original cession gleicherwehnter schuld halber auf Jacob Samuel alhiesigen schuczjuden lautend. de dato Wien. den 10-ten July 1730.

Fehrers und schliesslich eine obligation auf herrn Nicolai Sterlecz lautend datirt 1-ten May 1721. per 500 fl., woran iedoch 250 fl. abgelegt, darüber rest hingegen auf das hauss versichert worden.

Ein, wie das andere in originali extradirt und richtig zu handen gestellt worden, beurkunde hiemit vermittals gegenwertiger recognition. Actum schloss Rechnitz, den 14-ten Juny 1731.

Samuel Schäpsel manu propria,
schuczjud alhier.

Jelzése: Kismartoni Landesarchiv, K. Rechnitz XI.—1.
Papíros, vízjegye: szarvas, előlapon vörös viaszba nyomott gyűrűspecsséttel.
Hátlapon: Recognition vor die extradirte original schuldscheine und obligationen.

40.

1733 január 7. Szarvkő. Werner János szarvkői hercegi tiszttartó egy lajtaújfalui zsidó nő érdekében a soproni polgármesternél közbenjár, mivel tőle a városkapuban egynegyed akó pálinkát elkoboztak. Mert a zsidó nő e pálinkát Sopronban nem akarta eladni, ezért kéri annak visszaadását.

Laudetur Jesus Christus.

Wohledl gebohrner, weüser etc.

Grossgnädiger, hochgeehrtester herr burgermaister etc.

Hochfirstliche Eszterhäsische Neufelter gegenwerdige judtens parthey dermahls mir gnädig anuertrauthe vndtergegebene kombt klagent in das fürstlichen rändtambt zu mier, umb willens sie nun in bereiths verstrichenen 1732-ten jahrs den 23-ten manath Decembris zu Koberstarff von daselbstigen ihren juden befreundten ain vierdl emer prandtwein. die maass vor 8 groschen erkaufet, solchen nacher Wien ihren befreundten zu überliffern in willens gewessten, zu Öedenburg aber solcher ihr vndter dem statdthor abgenomben vor ein contrabant eingeczogen wordten. Und weillen sie auff keine weiss in willen gewessten selbigen alldorth in der stadt zu verhandlen oder zu verkauffen, auch nicht in willens gewessten solchen durch die stadt zu führen, sondern bloss ihr fuhrman wegen pferdtfuederey zu kauffen, die strass durch die stadt genomben, wordurch die arme jüdin vnschuldiger weiss bey dem stadtthorn in verdacht geratden, dahero ambts wegen meinen grossgnädigen hochgeehrtesten herrn burgermaister dienstfreundlichen ersuchen wollen gedachter hochfürstlicher Neufelter judens parthey solchen prandtwein widerumben ohne endtgelt aussfolgen zu lassen, welches in deren vndt andern begebenheiten auch alles billiches von hierauss zu erwiderigen werdte sein. Zu solcher wehrung aber mich höflichst empfehle und verharre.

Meines grossgnädigsten, hochgeehrtesten herrn burgermaisters dienstschuldigster:

Datum rendtambt Hornstain, den 7-ten Jänner 1733.

Johann Werner verwalter manu propria.

Kívül: Denn wolledlen gebohren, wollweissen herrn N. N. in der königlichen freyenstatt Öedenburg wollmeritirten burgermaistern (tit.), mein in sonders grossgnädigen, hochgebhisten herrn, Öedenburg.

Soproni városi levéltár, Lad. LVII. fasc. 3. nr. 227.

Ívrétű papiros, melynek vízjegye nem vehető ki világosan, zárlatán ovális alakú vörös viaszba nyomott gyűrűspecsettel és hátlapján ezzel az egykorú feljegyzéssel: *praesentiert den 9. Jenner 1733.*

41.

1733. március 8. Bazin. Pyber Zsigmond Csáky-ezredbeli kapitány azt kéri a soproni városi tanácstól, hogy rá való tekintettel, mivel neki Sussmann Benedek zsidó adósa, a zsidónak soproni adósaitól hajtsák be a tartozásukat.

Ein hochlöblicher, ehrsammer und wohlweisser rath!

Demnach ich einem jüdten von ihro hochgräfflichen excellenz graff Johannes Palfy schuzjüdt, nahmmens Benedict Sussmann, welcher, bey mir in meinem freygründt in Pössing wohnhafft, auf unterschiedlichen schuldtscheine, worünter der aldorttige herr stattrichter die burgeliche friest unterschrieben, mein baares geldt geliehen und vorgestrecket habe, weillen ich nun aber ordre bekommen, wie dass ich mich ehistens widterumb zum löblichen regiment in Sicillien verfügen solle, also einen ehrsammen und wohlweissen rath hiermit höfflichst mir an die handt zu gehen, damit die schuldtner aldortten zu der baldtigen zahlung mögten angehalten werdten. Solhe grosse gewogenheit werdte ich in unvergesslichen andencken behalten, bey andtern an handt gegebenen gelegenheiten nicht auss den sinnen lassen. In verbleibung einem hochlöblichen, ehrsammen und wohlweissen rath dinstwilligster:

Pössing, den 8. Marty 1733.

Sigmund Pyber manu propria,
ritmeister Csakisten regiment.

Kívül: Denen wohledl, gestrenge, hoch und wohlweissen herrn N. N. burgermeister, richter und rath der königlichen freystatt Öedenburg, meine hochzuehrenden herrn Öedenburg.

Soproni városi levéltár, Lad. LVII. fasc. 3. nr. 233.

Ívrétű papiros, melynek vízjegye az egyik oldalon: harang díszes keretben, a másik oldalon *M. K.* betűkkel, zárlatán vörös viaszba nyomott ovális alakú gyűrűspecsettel és hátlapon ez egykorú feljegyzésekkel: *praesentiert den 16. Marty 1733. NB. Sigmund Piper von Bösing contra judaeum Susmann.*

42.

1733 április 1. Rohonc. Altewein Jusztina kijelenti, hogy Cserchich Mihály rohonci pincemestertől a rohonci zsidó hitközség nevében 6 db. lúd és 20 db. tyúk ára fejében 3 forint 50 krajcárt megkapott.

Dass mir der Rechnitzer kellermeister, Michál Cserchich vor 6 genss a 15 x und 20 alte hiener a 7 x, alss mein deputat, so ich der juden gemainde hinaussgegeben hab, vermiten dem ertrag mit drey gulden fünffczig x richtig erlegt, hingegen derselbe ess von der juden gemai(n)d anwiderumben einzubringen hat. Rechnitz, den 1. April 1733.

Justina Altewein beschliesserin.
Héber írás.

3 fl. 50 x-er.

Jelzése: Kismartoni Landesarchiv, K.-Rechnitz, XX.11. b.—1.
Papiros vízjegy nélkül.

43.

1733 április 22. előtt. Sussmann Benedek zsidó azzal a kéréssel fordul gróf Pálffy Jánoshoz, akinek oltalma alatt él, hogy a soproni városi tanácsnál lépne közbe érdekében, ahol jogos követeléseit gróf Windischgrätz Kristóf Ehrenreich özvegye letiltotta.

Ihro hochgräffliche excellenz!
Hochgebohrner reichsgraff!
Gnädig hochgebiethender graff und herr, herr!

Euer hochgräfflichen excellenz bin ich, alss dero ringster schutzjud hiemit unterthänig demüttigst vorzutragen bemüssiget, wasmassen vor ohngefehr 2½ jahr (tit.) herr Christoph Henrich[1] graff von Windischgrätz bey einem löblichen Ödenburger commitat auf meine an verschidene burgerliche schuehmacher in der statt Ödenburg habende schuldforderungen ratione ainiger seiner seiths gegen meinen bruder Gerson Sussman in Wienn stellende praetension sub- et obreptitie einen verboth impetriret, welches ich jedoch durch genugsame legitimation meines mit gedachten Gerson Sussmans schuldweesen ganz und gahr keine connexion habenden crediti anwiderumen sowohl bey erwehnt löblichen commitat sub dato 20-ten May, alss bey dem Ödenburger senat untern 23-ten ejusdem annulliret, auch folgsam alsogleich den 26-ten dicti mensis von lezteren orths herrn stattrichtern die burgerliche zahlungsfrist auf jegliche obligation aigenhändig vorgezeichnet und mithin seithero verschidenes mir hieran per abschlag bezahlet worden. Wiezumahlen nun aber erst kürtzlich hochgedachten nunmehro seeligen herrn graffens hinterlassene gräffliche frau wittib wider all besseres hoffen auf das neün bey mehrerholten Ödenburger senat auf obmentionirte meine daselbstige schuldrestantien

[1] helyesen: Ehrenreich.

zu gegen all vorig gerechtsamst ergangene judicatorum zu meinen grösten nachtheill und alleinig kostbahren umtriben ein verboth ausgewirckhet.

Alss gelanget an euer hochgräfflichen excellenz etc. mein unterthänig demüttigstes in der billichkeit gegründetes bitten, hochdieselbe geruehen in gnädigster behertzigung vorberührt mir schon ehehin zu dreymahlen der ordnung nach judicialiter zuerkannten crediti in die auch für jetzo so billiche cassation ermelt widerrechtlichen impetrirten verboths pro justitia zu gewilligen und mithin derentwillen das behörige an villberührten Oedenburger senat gnädigst ergehen zu lassen, alldahin mich dann cum protestatione de qulibuscunque protestandis unterthänigst gehorsambst empfehle.

Euer hochgräfflichen excellenz etc. unterthänig gehorsambter:

Benedict Sussman, des Scheye Jacob Hierschel von Modern tochter-mann.

Kívül: An ihro hochgräfflichen excellenz, den hochgebohrnen herrn, Johann des heyligen Römisch reichsgraffen Palffy von Erdöd, herrn in Biberspurg und Bajmocz, ihro Römisch kayserlichen und königlichen catholischen mayestät würckhlichen geheimen rath, judicem curiae regiae, des königlichen locumtenential consilii rath, der gespannschafft Prespurg obergespann und des schlosses daselbst oberhauptman, general veldmarschallen, wie auch obristen über ein regiment courassier etc. unterthänig demüttigstes bitten Benedict Sussmann, des Scheye Jacob Hirschl von Modern tochter-manns per inngebettene gnädigste verodnung an den löblichen Oedenburger senat betreffend.

Soproni városi levéltár, ad Lad. LVII. fasc. 3. nr. 236.
Ívrétű papiros, melynek vízjegye az egyik oldalon egyszarvú alatta ki nem vehető betükkel, míg a másik oldalon egymásba font C. L. betükkel.

44.

1733. április 22. Pozsony. Gróf Pálffy János felszólítja a soproni városi tanácsot, hogy Sussmann Benedek zsidó adósait tartozásuk megfizetésére szorítsa és e levelére választ vár.

Wohledler und wohlweiser stadtrath!

Vielgeehrte herrn etc. Auss hiebey gehender anlaage wird ein wohledler und wohlweiser stadtrath mit mehreren dass billiche ansuchen des inbemelten supplicantens ersehen und da die sache schon vormahls terminiret, auch ihner terminweiss bezahlung beschehen, als habe ich denselben und seiner sache hiemit aufs nachdrucklichste recommendiren wollen, dass er das annoch zu fordern habenden ruckstandts einer justizmässige satisfaction überkomme. Wormit nebst gewärtigung einer antwort verbleibe eines wohledlen und wohlweisen stadtraths dienstwilliger:

Pressburg, den 22. April 1733.

Johan graf Palfy manu propria.

Kívül: Dem wohledl. vesten und wohlweisen N. N. stadtrichter, burgermeister, auch sämblichen stadtrath der königlichen freüstadt Ödenburg zu henden zu Ödenburg.

Soproni városi levéltár, Lad. LVII. fasc. 3. nr. 236.
Ívrétű papíros, melynek vízjegye: vadászkürt, zárlatán vörös viaszba nyomott ovális alakú gyűrűspecséttel és hátlapon ez egykorú feljegyzéssel: *praesentiert den 4. May 1733. wegen Susmann juden.*
Elöl a bal alsó sarokban: Ödenburger stadtrath.

45.

1733 május 4. Frakno. Frischman György fraknói hercegi tiszttartó arra kéri a soproni városi tanácsot, hogy Sussmann Benedek zsidónak 200 forintját addig tartsák bírói zárlat alatt, amíg függő ügyeit az uradalomnal és a nagymartoni zsidó hitközséggel el nem intézi.

Wohledle vndt gestrenge, hochgeehrteste herrn löblicher stattmägisterät!

Ein gewisser jud, nahmens Benedict Sussman, der sonsten vnter der Mätterstorffer judenschaft einverleibt vnd von der herrschafft nicht entlassen, solle sich so gleich in Oedenburg einfindten und wie vernomben wird, solle er bey einen löblichen mägistarät biss 200 floren geld, daruon schon etwas eingebrachter thails aber annoch einzubringen haben. Und weilen er von der herrschafft nicht entlassen, auch sonsten ein und ander richtigkeiten bey der judenschafft an ein orth zu bringen hat, alss habe einen löblichen magisterät hiemit höfflich ersuehen wollen, dieselben mechten geruhen obangezogene 200 floren des juden so lang in verbott zu halten, bis und soweith er sowollen bey dem ambt, alss bey der judenschafft die richtigkeit geflogen und das behörige ausszuweissen hat. Welches eben von hirauss auff begebenten fahl hinwiderumben soll erwidriget werden. Womit mich höfflich empfehle verhare.

Eines löblichen stattmägisteräts, meiner hochgeehrteste herren dienstschultigister diener:

Forchtenau, den 4-ten Mey 1733.

Georg Frischman manu propria, verwalter.

Kívül: Denen wohledlen und gestrengen herren N. N. einen gesambten wohlweissen löblichen mägisterät der königlichen freystatt Oedenburg etc., meiner hochgeehrtesten herrn Oedenburg.

Soproni városi levéltár, Lad. LVII. fasc. 3. nr. 240.
Ívrétű papíros, melynek vízjegye: kétfejű koronás sas mellén címerpajzzsal, zárlatán ovális alakú vörös viaszba nyomott gyűrűspecséttel és ezzel az egykorú feljegyzéssel: *praesentiert den 6. May 1733. wegen den Susmann juden.*

46.

1733 június 12. Bécs. A rohonci zsidó hitközség kiküldött képviselői 500 forintról kötelezvényt állítanak ki Batthyany Ádám gróf özvegye számára.

Obligation von unser innen benenten deputirten und andren mitglidren der Rechniczer judengemeinde per 500 fl., id est fünffhunderth gulden. so die gedachte gemeinde ihro hochgröflichen excellenz frauen frauen Eleonora verwittibten gröfin von Batthyan, alss unsre hochgnädige obrigkeit schuldig worden, undzwar 300 fl., id est dreyhundert gulden a primo Juny 1733. quartalweis per 75 fl, id est fünffundsiebenzig gulden ohne interesse, die übrigen 200 fl., id est zweyhunderth gulden aber von ersten Juny anno 1734. bis dito 1735-ten jahrs gleicher massen quartalweis per 50 fl., id est fünffzig gulden mit 6 pro cento interesse zu bezahlen. De dato Wienn, den 12-ten Juny 1733.

Isaac Abraham richter und deputirter.
Scholom Schmuly geschworner und deputirter.
Bibernkastel geschworner und deputirtr.
Sisel Hirschl geschworner.
Jacob Samuel manu propria.

Héber aláírások

Jelzése: Kismartoni Landesarchiv, K. Rechnitz, XI — 2.

47.

1733 november 4. Pozsony. Pálfy János gróf felszólítja a soproni városi tanácsot, hogy védelme alatt álló Sussman Katalin zsidó nőnek követelése behajtásában segítséget nyújtsanak annál is inkább, mert ebben az országban nem szokásos, hogy egy zsidó a szabadságát megvásárolja.

Wohledl, vester und wohlweiser stadtrath!

Vielgeehrte herrn! Demnach meine schutzjüdin, Catharina Sussmanin min klaglich vorgetragen, wie dass ihr auf ihre rechtmässig zufordern habende anforderung bey der stadt der verbodt biss sie sich nicht von der tit. fürst Esterhasin abkauffet, seye geleget worden. Weilen aber von selbsten bekandt, dass derley abkaufungen hiesiger landt nicht gebräuchlich noch zugelassen werden, sie sich auch ohne meinen vorwissen, solang sie in meinen schutz stehet, anderwertig nicht unterthänig geben kan, als glaube, ein wohlweiser magistrat werde nach reyfer überlegung dieser motivens der anfangs gemelten judin ihre sachen nit länger aufhalten, sondern der gerecht und billigkeit nach ihr dieselbe verabfolgen und den beystandt angedeühen lassen, dass sie dieselbe einbringe. Immittelst aber nebst gewärtigung einer antwort verbleibe eines wohledl, vesten und wohlweisen stadtraths dienstilliger:

Pressburg, den 4. Novembris 1733.

Johann graf Palfy manu propria.

A külön álló boríték címzése: Dem wohledl, vesten und wohlweisen N. N. richter und burgermeister, auch sämbtlichen rath der königlichen freien stadt Ödenburg zu henden in Ödenburg.

Soproni városi levéltár, Lad. LVII. fasc. 3. nr. 248.
Gyászszegélyes ívrétű papíros, melynek vízjegye az egyik oldalon szőlőfürtön levő pohárféleből kinyúló 3 liliom, míg a másik oldalon *C. L.* betűkkel, a boríték zárlatán fekete viaszba nyomott ovális alakú gyűrűspecséttel és ezzel az egykorú feljegyzéssel: *praesentiert den 14. Decembris 1733. wegen Susmann juden.*

48.

1733 december 23. Sopron. A soproni városi tanács gróf Pálffy Jánossal közli, hogy Sussman Benedek követeléseire két részről is bírói letiltást kértek. A zsidó ezeket a letiltásokat vonassa vissza és akkor nem lesz akadálya annak, hogy a pénzéhez hozzájusson.

Ihro excellenz. hoch und wohlgeborner graff. gnädiger herr!

Wass euer hochgräfliche excellenz in sachen dero schuczjuden Benedict Sussmann betreffendt an unss unter 4. Novembris anni decurrentis zu erlassen beliebet, ist unss erst den 14. dieses richtig behändigt worden. Nun hetten wir zwar demselben wider unsere burger, an die er seine praetension formirt, wie ohne dem rechtens, gar gern die behörige aussrichtung gethan, wie dan schon die meiste derselben bey einen alhiesigen stadtgericht die schuldige richtigkeith gepflogen, allein ist mitler zeith von dem hochfürstlichen Eszterházischen hauss so wohl, ut beylag weiset, alss auch der alhier sich befindtenden verwittibten frauen gräffin von Windischgratz, welche gleichfahls einige praetensiones an gedachten juden zu haben angegeben wegen sothanen geldts, eine formale inhibition beschehen, dass disemnach bis und solang diese verbott von denen, die sie gethan, suo modo nicht wider aufgehoben werden, nicht thuelich zu sein erachten ihme zu den, das bereits eingegangene und noch einzugehen habende geldt abfolgen zu lassen. Mag also mehrgedachte Kussmann *(sic!)* sich umb die hierinfahls benötigte aufhebung des von beeden orthen gethane verbotts in sua competentia bewerben und das behörige unss darüber einschicken, so werden nach erhaltung dessen nicht ermangeln, das wass an seiner alhier habenden praetension noch ruckständig, auch vollends einzutreiben und ihme juden dissfahls ausser weitere klag zu stellen. Zu euer hochgräfflichen excellenz hohen gnaden gehorsambst unss empfehlende euer hochgräffliche excellenz dienstgehorsambste:
Oedenburg, den 23. December 1733.

N. N. burgermeister, richter und rath der königlichen freystadt Oedenburg.

Ennek a levélnek első fogalmazványa így szól: Ihro hochgräffliche excellenz, hochgeborner reichsgraff, gnädiger herr!

Euer hochgraffliche excellenz von 4. November anni currentis an unss erlassene gnädigste zeilen sind unss erst den 14. December von dem juden Benedict Susmann behändiget worden, welcher seine causam selbsten negligiret hat, indem er solche weiters nicht urgiret, auch nicht einmahl einen gevollmächtigten constituiret hat und wann auch derselbe ein und andern praetension habhafft werden solte, wie laut beyliegenden requisitions schreiben, nichtes verabfolgen lassen können. Schliesslich unss und die arme stadt in euer hochgräfflichen excellenz hohe huld und gnaden unterthänigst empfehlende verharren.

Euer hochgräfflichen excellenz:

Dem hochgebohren herrn, herrn Johann, des heiligen Römischen reichsgraffen Pálffy von Erdöd, erbherr auff Rothenstein, judicae curiae regiae, der Römisch kayserlich und königlich catholischen mayestätt würcklich geheimen und eines hochlöbliches consilii regii locumtenentialis rath, cammerern, der löblichen Pressburger erb- und Saroser gespanschafften obergespann, der septemviral taffel beysiczern, general feldmarschallen und obristen über ein regiment courassirer, unsern gnädigsten herrn Presburg.

Soproni városi levéltár, Lad. LVII. fasc. 3. nr. 249.
Fogalmazvány ívrétű papiroson két betoldással és egy-két jelentéktelen törléssel a szövegben.

49.

1734. április 29. Bazin. Palugyay Antal bazini városi jegyző Sussmann Benedek zsidó részére hiteles másolatban átír 5 db. 1729—1733. évekből kiállított adóslevelet, amelyek soproni polgároktól származnak és a zsidó javára szólnak.

Ez adóslevelekre történt törlesztések is fel vannak jegyezve.

Geschrey Mátyás soproni polgár adóslevele 44 ft 30 kr-ról 1730 nov. 22-röl keltezve közölve MZSO. X. 519.

Demnach debitor obige schuldt gestanden, alss wurde ihme zu abführung solcher die burgerliche frist gerichtlich ertheillet. Ödenburg, den 26-ten May anno 1732.

Georg Waxmann stattrichter.

Empfangen den 10-ten July 1732 dreysig gulden .... fl. 30.

Werhowszky János soproni polgár adóslevele 44 ft 30 kr-ról 1730 nov. 22-röl keltezve közölve MZSO. X. 519.

Obstehenden debitory, alss welcher die schuldt gestanden, wurde an heut die burgerliche frist zu abführung solcher gerichtlich gegeben bey vermeidung der execution. Actum Ödenburg vor dem stattgericht, den 26-ten May anno 1732.

Georg Waxmann stattrichter.

Den 13. July 1732. empfangen achtzehen gulden . . . fl. 18.
Detto empfangen zwey gulden . . . (fl.) 2.

Dass mir endtes unterschriebene heünth zu endt gesezten dato an den juden Benädix Sussmann von Matterstorf sechssundfünffzig gulden 15 xr. auffrichtig sculdig seindt, verobligiren uns in solidum einer vor alle undt alle vor einem die helffte nechstkohmenden Ödenburger Margareta marckh und die andere helffte nechstkohmenden Weinnachten feyertag zu bezahlen. Uhrkhundt dessen bescheiniget unsere aigene handt unterschrifft undt pettschaffts förttigung. Actum Matterstorff. den 22-ten Feber 1730.

Meister Abrahamb Eisner.
Meister Andreass Höcker.

Id est fl. 56. 15 xr.
Herr Hecker bezahlt fl. 14 vor abschlag.
Wiederumb von herrn Höckher empfangen fl. 10.
Zahlt herr Heckher sein theil den rest mit 2 (fl.) 37 (xr.)
fl. 28 (xr.) 7.

Hierauff ist dem meister Abrahamb Eisner, alss welchen der creditor allein fordern lassen, weillen der meister Andreas Heckher gleichsamb die
Zahlt herr Heckher 1 (fl.) 30 (xr.)
richtigckeith schon gepflogen hätte, die burgerliche frist zu abfuhrung seines rests per 19 fl. 37 ½ den., welcher nach gepflogener verrechnung nach übrig ist, gerichtlich ertheillet worden. Actum coram judicio die 26. May anno 1732.

Georg Waxmann stattrichter.

Empfangen von herrn Eisner vier gulden.

Obligation.

Ich endtes unterschriebener beckhenne hiermit, dass ich an dem juden Benedict Sussmann auff mein schein, so ich den 15-ten Augusti 1729. an ihme juden aussgestelt habe und hierauff schon von (tit.) herrn stattrichter alhier, herrn Georg Waxmann die burgerliche frist den 26-ten May anno 1732. geschrieben worden, heünth zu endt gesezten dato annoch dreyzehen gulden und 30 xr. rechtmässig schudig verbleibe. Weillen nun aber auff meinem freündtlicher ersuchen und bitten obbemelter judt Benedict Sussmann mir nach sechss monath in geduldt stehen will und auss erbarmung keine interesse von mir verlanget, also gelobe und verspreche zu bemelte sechss monath ohne einige wiederrede oder anstandt ihmme Sussmann oder treüer inhaber dieser obligation in guetter gangbahrer müntz zu bezahlenn, wiedrigenfalss verobligire mich alle entstehende schaden und umkosten, wie auch landtgebreuchliche interesse zu bezahlen. Zur mehrer versicherung verschreibe mein fahrendes und liegendes hab und gueth sich zahlhafft machen zu können, wie er kann und mag.

Uhrckhundt dessen bescheiniget meine aigene handt unterschrifft und pettschaffs förttigung. Actum Ödenburg, den 5-ten May 1733.

Id est fl. 13, 30 xr.

Meister Johan Warthberger.

Meister Mathias Geschrey, alss bürg und zahler.

Das mir endtes unterschriebene an dem juden Benädix Sussmann von Matterstorff einhunderthundsechzig gulden auffrichtig schuldig sein, verobligiren uns in solidum einer vor alle und alle vor einem die helffte nechstkohmenden Weinnacht feyertagen und die andere helffte nechstkohmenden Pfingst feyertagen zu bezahlen. Uhrckhundt dessen bescheiniget meine aigene handt unterschrifft und pettschaffts förttigung. Actum Ödenburg, den 15-ten Augusti 1729.

Id. est fl. 160.

Meister Christoff Neübauer.

Meister Mathias Geschrey.

Meister Johan Wartberger.

Meister Adam Steiner.

Her Geschrey zahlt fl. 8.

Herr Geschrey bezahlt per abschlag sechzehen gulden, sage fl. 16.

Herr Neübauer bezahlt per abschlag sechzehen gulden, sage fl. 16.

Herr Wardberger bezahlt fl. 11 per abschlag.

Steiner zahlt 10 fl. per abschlankh *(sic!)*.

Wiederumb zahlt der Steiner fl. 1.

Herr Geschrey bezahlt fünff gulden, fl. 5.

Herr Neübauer bezahlt den überrest auff sein theil wegen 10 heith achtundvierzig gulden richtig bezahlt und wegen seiner nicht mehr zu fordern.

Herr Hanss Wardtberger zahlt per abschlag fl. 8, sage acht gulden.

Herr Steiner bezahlt fl. 3 per abschlag.

Anno 1732. den. 26-ten May ist endtstehenden debitoribus wegen der clausul in solidum die burgerliche frist gerichtlich ertheillet worden und mit creditore mitler zeith richtigckeith zu pflegen. Actum Sopronii coram judicio, anno et die praemissis.

Georg Waxmann stattrichter.

Den. 10. July 1732. empfangen sechss gulden von herrn Steiner.

Zahlt der her(r) Geschrey sein völlig rest.

Zahlt der herr Steiner wiederumb ein gulden 30 xr., sage fl. 1, 30 xr.

Von den herrn Wartberger bin auff den rest von seiner schuldt befriediget worden.

Praesentem copiam cum suis veris et genuinis originalibus collationatam et comportatem esse ac in omnibus suis punctis et articulis conformem hoc ipsum testatur. Actum Bozinii, die 29. Aprilis 1734.

Antonius Palugyay, liberae regiaeque civitatis Boziniensis juratus notarius manu propria.

Soproni városi levéltár, Lad. LVII. fasc. 4. nr. 267.

Ívrétű papiros, melynek vízjegye: címerpaizs, aláírás alatt vörös viaszba nyomott nyolcszögletű gyűrűspecsséttel.

50.

1734 július 18—23. A soproni városi tanács Schmoll Sámuel friedbergi zsidót, akit lopáson értek, szótöbbséggel 40 botütésre ítéli el és a város területéről 10 évre számüzi.

Anno 1734. den 18. July ist sub praesidio tit. herrn Johann Georg Kramer, pro tunc wollverdienten herrn stadtrichters, praesentibus dominis senatoribus Abraham Türck und item Johann Adam Pinters nachstehendes examen peragiret worden.

Wie inquisit heisse und von wannen er gebürtig? Responsum: Schmoll Samuel, gebürtig von Fridberg unweit Fanckfurth an Mayn.

Wie alt er sey und ob er verheyrathet? 39 jahr, sey verheyrathet und habe weib und kind.

Zu was ende er anhero gekommen? Er sey ein armer mann und habe gehofft seinen vetern, einen juden von Nicolspurg alhier anzutreffen, welcher mit spicz handelt und diesen habe er alhier nicht angestossen.

Warum er in arrest gekommen? Dass weiss er nicht, sonder er sey unschuldig, ein anderer hätte etwas practiciert und ihn hineingestossen.

Wo er hineingestossen worden? Bey einem kauffmann, da etwas weggekommen sey.

Was den bey dem kauffman weggekommen? Er wisse nicht.

Hierauff ist ihme herr Szaka, burgerlicher handelsmann alhier, vorgestellet worden, welcher ihm ins gesicht gesaget, dass inquisit nebst einen andern, so ausser den gewölb gestanden, inquisit aber in den gewölb ein ganczes und ein angeschnittenen stuck zwilch bey 60 ellen 10 fl. werth entfrembdet habe und wann ihn das kindsweib nicht ersehen und den jung geruffen hätte, weggebracht haben wurde. Wie aber der jung dazu gekommmen, da er über die gassenthür hinausgehen wollen, von den jung angepackt und in das hauss hineingezogen worden und da er wärend dieser zeit das gestohlene guth und ein sackel fallen lassen, habe er doch das factum geleugnet und auch sein eigenes sackel nicht erkenen wollen.

Auff diese aussage ist inquisit erstlich guttlich, nachgehends auch mit bedrohung befraget worden, ob er diesen diebstahl geständig seye, inquisit aber laugnete pertinaciter.

Des herrn Szaka bedienter aber, nahmens Sigmund Kiel, sagte ihm ins gesicht, das er derjenige seye, der bey der gassenthür hinein in das handgewölb gegangen und wie das kindsweib ihn fatenten geruffen, so habe der jud schon das gestohlne in den winckel bey der gassenthür fallen lassen und fatent habe so dann den juden ausser der gassenthor erdoppet, ergrieffen und hineingezogen.

Actum Sopronii coram judicio.

Die. 20. July 1734.

Ist vorgesagter inquisit abermahlen admoniret worden in das gütte zugestehen, ob er die bewust stückel zwilch aus den gewölb gestohlen und hinter thür fallen lassen? Responsum: er habe nichts gethan und wann man ihn auch gleich umb das leben brächte.

Darauff ist ihm des herrn Szaka kindweib, Barbara Prucknerin vorgestellet worden, welche ihm ins gesicht gesaget, dass sie ihm gar wohl ins gesicht gefasset und bleibe darauff, dass sie ihn mit ihren augen gesehen, wie er den zwilch unter den arm herausgetragen und bey thor sambt sein sackel fallen lassen.

Worauff inquisit gesaget, es geschehe ihm unrecht, allein die zeügen wären freund und werden einander nicht ablegen.

Weiters hat auch Servatius Vásics inquisiten ins gesicht gesaget, dass er eben zugehen kommen und mit seinen augen gesehen, dass dieser jud das gestohlene stück zeig unter den arm gehabt und hernach bey der gassenthor fallen lassen, addendo, das der jud mit dem zeig davon kommen wäre, wann nicht das weib laut gemacht hätte. Actum etc.

Die 23. July 1734.

Hat ein wohledler rath per majora geschlossen, dass inquisit vierzig

Kívül: Inquisitio contra Schmoll Samuel juden gebürtig von Friedbrügel bekommen und auff 10 jahr relegiret werden soll.
berg unweit Franckfurth an Mayn. Datum 15. July 1734.

Soproni városi levéltár, Lad. XLVI. et V. V. fasc. 2. nr. 103/29.
Eredeti jegyzőkönyv, kétívnyi papíroson, a szövegben több helyen törléssel és betoldással.

51.

1735 november 21. A soproni városi tanács a m. kir. helytartótanácsnak jelenti, hogy a város területén és birtokain egyetlen zsidó sem lakik és jövőben sem fogadják be őket.

Serenissime dux, regie locumtenens!
Excelsum regium locumtenentiale consilium!
Domini domini benignissime gratiosissimi, colendissimi!

Humillimorum servitiorum nostrorum in benignitatem serenitatis vestrae regiae et gratiam excelsi regii locumtenentialis consilii demisissimam commendationem. Gratioso excelsi regii locumtenentialis consilii intimato humillime percepto, ex eoque intellecto eo, ut clementissime praecipiente ac demandante sua majestate sacratissima numerum judaeorum in gremino nostro existentium indagemus et resciamus ac juxta gratioso intimato annexam idaealem tabellam specifice cum suis accessoriis connotemus, talemque connotationem et specificationem illorum ad summum intra trimestris temporis spatium, si prius fieri non posset, regio locumtenentiali consilio submittamus et ne vagos et hincinde oberrantes judaeos in gremium nostri et bona civitatis hujus ullatenus recipiamus, humillime proinde serenitatem vestram regiam et excelsum regium locumtenentiale consilium demissime informamus, in gremio civitatis hujus et bonis ejusdem nullum judaeum existere praesenti, etiam nec in posterum ullum recipemus. Quae dum humillimae informationis loco

submittenda habuimus, nosmet benignitati serenitatis vestrae regiae et excelsi regii locumtenentialis consilii demisissime commendamus et perseveramus.

Serenitatis vestrae regiae, excelsi regii locumtenentialis consilii servi humillimi:

Sopronii, die 21-ma Novembris 1735.

N. N. magister civium, judex et senatus liberae regiaeque civitatis Soproniensis.

Soproni városi levéltár, Lad. XLI. fasc. 5. nr. 30.
Fogalmazvány ívrétű papiroson, néhány törléssel és betoldással.

52.

1736. szeptember 26. Moson. Moson megye hatósága megkeresi Sopron megye hatóságát, hogy bírói ítélet alapján Spitz Hirschl bécsi zsidó kereskedő javára Rimanóczy Antal és Herz Löw Manasses zsidó terhére ezeknek dénesfai és cirâki birtokán 2.111 forint 32 dénár értékben végrehajtást tartson.

Infrascripti inclyti comitatus Mossoniensis vicecomes, judex nobilium et jurati assessores damus pro memoria, qualiter posteaquam anno 1736. die 14. May et subsequentibus juris diebus in oppido Niséder praedicto huicce comitatui adjacente hebraeus Hierschl Spitz quaestor Viennensis intuitu certi sui liquidi debiti, ut actor, contra et adversus spectabilem ac generosum dominum Antonium Rimanoczy de Rimanocz suae celsitudinis electoralis Mogintinae aulicum consiliarium et Hungaricum aulicum agentem, necnon judaeum Hertz Löv Mannasses, velut curiarum Schmidlinianarum Mossoniensium in hoc et Dienisfaensium ac Czirakiensium in inclyto Soproniensi comitatibus situatorum bonorum actuales possessores et tentores, adeoque in causam attractos, judiciarium coram nobis movisset et suscitasset processum, secundique ordinis in causam attractus in praedeclarato statim termino convictivam ex contumacia recepisset sententiam, primi ordinis autem in causam attracto semet defendente causa ob imminentes ferias Pentecostales tunc dilata, hocque mense infrascripto in possessione Leythafalu in comitatu hocce existente denuo reassumpta fuisset, ubi pertransitis jam praevie exceptionibus eadem pars in causam attracta convicta extitisset. Simul autem dictus actor, ut ejusmodi lata sententia realem effectum sortiri valeret, pro exmissione infrascriptorum judicis nobilium et jurati assessoris judicialiter fienda sententiae effectuatione institisset, cujus etiam requisitioni, tanquam justae et legitimae annuentes pro executione exequendorum, assignationeque assignandorum suo modo peragenda judiciaria exmissione facta, ubi nos tenoribus et continentiis, judiciariaeque nobis eatenus impertitae exmissioni iuxta muneris nostri exigentiam satisfacere volentes ad faciem curiarum Mossoniensium, alias Schmidliniarum dictarum, inque oppido Mossony et comitatu ejusdem nominis habitarum et existentium exivissemus, executionemque per-

egissemus, extunc pro contentatione praemissi judaei Hierschl Spitz liquidi debiti ultra et praeter centum florenum fundum non reperientes, ob idque etiam ad vires dumtaxat fundi sententiam judiciariam effectuantes intuitu residui etiam per realem executionem complanandi litteras mutui compassus eodem hebraeo Hierschl Spitz efflagitante ac post relationem factam apud me quoque vicecomitem idem adurgente cum aliunde in gremio hujus comitatus dominus Rimanoczy et dictus judaeus Hertz Löv Mannasses alia bona non possiderent, quo praefeto judaeo Hierschl Spitz restans etiam 2111 fl. 32. den. summa complanari queat, justae ejusdem requisitioni deferendum censuimus, praesentes justitiae utique et praxi consonas, super praemissorum veritate, effectuandaque restantis summae executione litteras compassuales testimoniales, simulque ad inclyti comitatus Soproniensis dominum vicecomitem pro celeriori eatenus ad vires summae bonorum Rimanoczianorum et judaei Hertz Löv Mannasses executione recommendatorias futuram triumphantis ad cautelam necessarias syngraphis et sigillis nostris munitas et corroboratas extradandas duximus et concendendas communi svadente justitia. Datum Mossony, die 26. mensis Septembris anno 1736.

Sigismundus Jáklin inclyti comitatus Mossoniensis vicecomes manu propria.

Josephus Viszkeleti inclyti comitatus Mossoniensis judex nobilium manu propria.

Stephanus Joannes Zidanics inclyti comitatus Mossoniensis juratus assessor manu propria.

Martinus Valdperg inclyti comitatus Mossoniensis juratus assessor manu propria.

Sopron megyei levéltár, Acta iuridica, Rimanóczy családnévnél Tomi 3-tii nr. 1 Egykorú egyszerű másolat.

53.

1736. szeptember 26. Moson. Moson megye hatósága megkeresi Sopron megye hatóságát, hogy bírói ítélet alapján Rimanóczy Antal javára Schlesinger Márkus és Herz Löw Manasses zsidók terhére ezeknek dénesfai és ciráki birtokán 5.852 forint 16 ½ dénár értékben végrehajtást tartson.

Infrascripti inclyti comitatus Mossoniensis ordinarius vicecomes, judex nobilium et jurati assessores damus pro memoria, qualiter in anno labenti 1736. die vero 24-a mensis Septembris in possessione Lajtafalva inclyto huicce comitatui Mossoniensi adjacente habita spectabilis ac generosus dominus Antonius Rimanoczy de Rimanocz ad augustam suae majestatis sacratissimae aulam juratus agens ac serenissimi principis et domini domini Philippi Caroli electoris et archiepiscopi Moguntiti etc. tit. aulicus consiliarus, ut actor, contra et adversus hebraeum Marcum Schlesinger et Hertz Löw Manasses, velut partes in causam attractas, ratione certarum praetensionum suarum vigore duplicis ordinis coram nobis producti conque in causam attractis velut juxta testimoniales nobis in originali productas

ad praementionatum diei 24-ae Septembris terminum suo modo citatis et certificatis existentibus et ad seram usque noctem expectatis haud comparentibus, verum in manifestum judiciariae authoritatis vilipendium semet a facie juris absentantibus in corformitate legum patriarum contra eosdem in causam attractos sententiam per non venit, eorundemque in totali actorea sua acquisitione convictionem, proque instantanee peragenda ex bonis seu curia eorundem Mosoniensi, alias Schmidliana dicta, exequendorum executione et latae contra praedeclaratos I. I. sententiae effectuatione procedentis judicis nobilium et jurati assessoris exmissionem adursisset. In casu vero fundi in inclyto hocce Mossoniensi comitatu defectus sibi per expressum etiam regressum ad alia praefatorum in causam attractorum bona, signanter Dienesfa et Czirák inclyto comitatui Soproniensi adjacentia reservasset ac pro elargiendis sibi eatenus solitis muti compassus litteris debite institisset. Praemissis itaque saepedictae partis actoreae legalibus petitis vi judicalis muneris nostri annuentes posteaquam convictiva contra saepefatos I. I. pronunciata fuisset sententia, iidemque in summa florenorum septem mille octoaginta quatuor, denariorum sedecim et medii convicti extitissent et praefati judex nobilium et jurati assessores fine effectuationis praemissorum et executionis exequendorum ad faciem bonorum in inclyto hocce comitatu Mossoniensi[1] situatorum dictos I. I. concernentium exivissent, ibidemque pro debita sui muneris exigentia in conformitate latae judiciariae deliberationis executionem peregissent, verum ob fundi in iisdem bonis pro contentatione saepefati domini triumphantis A. deservire debentis ac florenos mille ducentos triginta duos solummodo constituentis insufficientiam eidem domino A. plenariam satisfactionem impendere nequivissent. Ut eapropter memoratus dominus A. virtute judiciariae sententiae restantem adhuc florenorum quinque mille octingentorum quinquaginta duorum, denariorum sedecim et medii summam ex praelibatarum partium I. I. bonis Dienesfa et Czirák in inclyto comitatu Soproniensi existentibus habitis judicatui tamen nostro haud subjectis usque plenariam sui contentationem pro parte sua exequi facere vellet et intenderet, eoque fine solitas mutui compassus litteras sibi extradari postulasset. Hinc justae et deliberative quoque pro legali adinventae praefati domini A. requisitioni deferre cupientes praesentes justitiae utique et praxi consonas super praemissorum veritate, exequendorumque executione litteras compassuales testimontiales futuram domini triumphantis A. ad cautelam necessarias extradandas esse duximus et concedendas communi svadente justitia. Datum Mossony, 26-a Septembris 1736.

Sigismundus Jaklin inclyti comitatus Mossoniensis vicecomes manu propria.

Josephus Vizkeleti inclyti comitatus Mossoniensis judex nobilium manu propria.

Stephanus Joannes Zidanics inclyti comitatus Mossoniensis juratus assessor manu propria.

Martinus Waldtperg inclyti comitatus Mossoniensis juratus assessor manu propria.

[1] a másolatban tévesen: Soproniensi olvasható.

Sopron megyei levéltár, Acta iuridica, Rimanóczy családnévnél Tomi 3-tii nr. 1. jelzésű iratcsomóban.
Egykorú egyszerű másolat.
Ugyanitt megtalálható Moson megye hatóságának Jeszenák Pál részére 776 forint behajtásáról és Gruber Ferenc József tiszttartó terhére kiadott megkeresö-oklevele, de mert ebben zsidó vonatkozás nincs, ennek leközlésétől eltekintettünk.

54.

1736. szeptember 27. Petőháza. Zeke István Sopron megyei alispán a megye szolgabiráit arra utasítja, hogy Spitz Hirschl bécsi zsidó és két társának kérésére Moson megye megkeresése alapján a kívánt végrehajtást hajtsák végre.

Ezen comissiom mellett requirálandó nemes Sopron vármegyei szolgabirák uraimék, megertvén az procedalando nemes Mossony vármegye viceispány s birák uraiméknak elsöben is tekintetes nemzetes vitézlö Rimanoczy Antal consiliarius uram, másodszor tekintetes nemzetes s vitézlö Jeszenák Pál uram, utollyára Hischl Spicz névö bécsi sido kereskedö instantiajokra emanált compassualis törvényes levelekbül az triumphans feleknek acquisitioját, magok mellé vévén ezen nemes Soprony vármegye eskütturaimék közzül egyet vagy kettöt, az jelentett compassualisokban specificált summáknak executiojában juxta praescriptum legis servatis de jure servandis procedállyon. Datum Petőháza. 7-a mensis Septembris anno 1736.

Zeke István Sopron vármegyei viceispán manu propria.

Sopron megyei levéltár, Acta iuridica, Rimanóczy családnévnél Tomi 3-tii nr. 1 jelzésű iratcsomóban.

55.

1736. szeptember 28. Dénesfa. Hannibal Ferenc Sopron megyei szolgabíró és Török Mihály esküdt Petőházi Zeke István alispán utasítására és Moson megye megkeresésére Spitz Hirschl bécsi zsidó kereskedőnek Rimanóczy Antal és Herz Löw Manasess zsidó ellenében 2111 forint 32 dénár, Jeszenák Pálnak viszont Gruber Ferenc József tiszttartó ellenében 776 forint, végül Rimanóczy Antalnak Schlesinger Márkus és Herz Löw Manasses bécsi zsidó kereskedők ellenében 5852 forint 16 ½ dénár értékű ingóságot és ingatlant Dénesfa és Cirák községek területén végrehajtanak.

Infrascripti inclyti comitatus Soproniensis judex nobilium et juratus assessor tenore praesentium fatemur et recognoscimus, quod posteaquam nos anno, mense et die infrascriptis penes exmissionem spectabilis ac generosi domini Stephani Zeke de Petőháza, praedicti inclyti comitatus Soproniensis vicecomitis, die 27. Septembris anni infrascripti erga compassuales literas perillustrium ac generosorum dominorum vicecomitis, judicis

nobilium et juratorum assessorum inclyti comitatus Mossoniensis praedicto domino vicecomiti suo modo praesentatas emanatam, nobisque modo solito exhibitam, ad instantiam judaei Hirschl Spitz quaestoris Viennensis, veluti in dicto comitatu Mossoniensi contra spectabilem ac generosum dominum Antonium Rimanoczy etc. (tit.) et judaeum Hertz Löv Mannasses, velut actuales etiam bonorum Dienesfalvensium et Czirakiensium possessores triumphantis pro effectuatione effectuandorum, executioneque exequendorum in conformitate earundem mutui compassus litterarum ad possessionem Dienesfalva, ibidemque existens castellum in hoc inclyto Soproniensi comitatu habitum nosmet contulissemus, extunc primum et ante omnia assumptis nobiscum nobili Stephano Szántó, Georgio Horváth judice Dienesfalvensi, Stephano et Francisco Győrvári ambobus loci ejusdem juratis, Francisco Antonio Herits spano, Roberto Kitele molitore, Francisco Theophilo Prunner venatore, Joanne Bedi haidone, omnibus omnino dominalibus servitoribus ibidem praesentibus executionem peregerimus, infrascripta bona mobilia et immobilia egregio Valentino Vörös, velut dicti judaei legitimo plenipotentiario assignaverimus et jure sibi incumbente tenenda et usuanda tradiderimus modo sequenti:

Primo in eodem castello cubiculum in superiori contiguatione cum advicinante camerula ex parte inferiori versus molam situatum cum communi culinae inferioris, padimenti, putei ac piscinae castellum circumdantis, usu aestimatum ad fl. 100.

Secundo medietatem allodii cum horreo et reliquis appertinentiis, necnon parte straminis, ex quo in statu defectuoso esset, ad fl. 87 den. 50.

Tertio sex boves, duos videlicet ad 45 fl. et quatuor ad 72 fl. aestimatos facientes insimul fl. 117.

Quarto duos currus ferratos ruinosos pro fl. 20.

Quinto duo aratra fl. 7.

Sexto duas occas fl. 7.

Septimo foeni orgias 10 ad fl. 7 aestimatas fl. 70.

Octavo siliginis metretas 52 per 85 den. computatas fl. 43 den. 20.

Nono hordei 40 metretas forensi pretio ad den. 65 computatas facientes fl. 26.

Decimo avenae aeque 40 metretas, singulam per 35 den. facit fl. 14.

Undecimo agrorum Nagyut dőlőbe vocatorum versus Czirak situatorum et nondum inseminatorum 13 jugera, quodlibet per 10 florenos, facit fl. 130.

Duodecimo in eodem diverticulo, eodemque tractu et agris 3 jugera tritico inseminata per fl. 14 computando facit fl. 42.

Decimo tertio in agris Falu végén vel Jégverem dictis 18 jugera ad 10 fl., qua non inseminata, aestimata fl. 180.

Decimo quarto in ejusdem possessionis Dienesfa territorio agrorum Temetőnél az arok közbe appellatorum 9 jugera modo praemisso aestimata fl. 90.

Decimo quinto universarum sylvarum tam ad Dienesfa, quam ad Czirák adjacentium quartalitatem aestimatam ad fl. 200.

Inde ultro executionem peragere et continuare volentes progrediendo pervenimus eadem infrascripta die ad possessionem Czirák in hoc inclyto

comitatu Soproniensi existentem habitam, ibidemque convocatis et pro testimonio nobiscum assumptis et praesentibus nobilibus utpote Stephano Szantó et Georgio Nagy, agili item Michaele Krommeritis et provido Michaele Csoka, spectabilis ac generosi domini Stephani Zeke subdito in eadem possessionem degente, reliquisque superius jam nominatis Dienesfaensibus judice et juratis, servitoribusque dominalibus pro eodem judaeo Hierschel Spitz executi sumus

Primo tres sessiones integras populosas jobbagyionales, utpote Stephani Ihász, viduae Georgii Kiss, Andreae Pusztay, quorum omnes labores dominales jumentis absolvunt, aestimatae ad fl. 600.

Secundo unam sessionem integram jobbagyionalem Joannis Csuka, qui manuales solum praestat labores, pro fl. 100.

Tertio agrorum Kőrtveles vocatorum in ejusdem possessionis territorio existentium decem jugera non inseminata ad 10 fl., prout reliqua, aestimata fl. 100.

Quarto prati Gyurasmegyén medietatem vel decem falcaturarum partem pro florenis 170.

In complanationem autem integralis 2111 fl. 32 den. exequendae summae vaccam quoque in allodio Dienesfalvensi existententem cum vitulo in florenis 7 den. 62.

(summa) 2111 fl. 32 den.

Super qua praevio modo per nos peracta judiciariae executionis serie, bonorumque et rerum supra denominatarum domino Valentino Vörös dicti judaei Hierschl Spitz plenipotentiario facta assignatione et traditione futuram dicti judaei Spitz jurium suorum ad cautelas necessarias syngraphis et sigillis nostris roboratas extradedimus litteras testimoniales. Datum Dienesfa, die 28. Septembris anno 1736.

Franciscus Hannibal inclyti comitatus Soproniensis judex nobilium manu propria.

Michael Török inclyti comitatus Soproniensis juratus assessor manu propria.

Sopron megyei levéltár, Acta iuridica, Rimanóczy családnévnél Tomi 3-tii nr. 1. jelzésű iratcsomóban.

I.

Hannibal Ferenc szolgabirónak és Török Mihály esküdtnek Dénesfáról 1736 szept. 28-ról keltezve a formális részekben csaknem szószerint azonos egy másik oklevele található a megadott jelzés alatt ad requisitionem perillustris ac generosi domini Pauli Jeszenák etc. (tit.), veluti in dicto comitatu Mossoniensi in certo processu violentiali contra generosum dominum Franciscum Josephum Gruber, velut spectabilis ac generosi domini Antonii Rimanoczy de Rimanocz etc. (tit.) officialem triumphantis ... pro parte titulati domini Jeszenák infrascripta mobilia et immobilia bona in executionem sumpserimus, egregioque Valentino Vörös suae dominationis perillustris mandatario jure sibi incumbente tenenda et possidenda tradiderimus et assignaverimus modo sequenti:

1-mo allodii dominalis, horrei et reliquarum appertinentiarum quartalitatem pro fl. 43 den. 75.

2-do quatuor boves jugales, duos quidem pro florenis 45, duos autem pro 36 florenis, insimul fl. 81.

3-tio currum ferratum in parte destructum pro fl. 10.

4-to aratrum una cum occa in bono statu fl. 14.

5-to agrorum 8 jugera in diverticulo Nagyut dülöbe per 10 fl. computando fl. 80.

6., in diverticulo Gyöpre dülö 8 jugera fl. 80.

7., in terris Közebbtak (= Középtag) dictis 7 jugera fl. 70.

8., siliginis 32 metretas per 85 den. computando fl. 27 den. 20.

9., hordei 24 metretas per 65 den. computatas fl. 15 den. 60.

10., avenae 4 metretas per 35 den. fl. 1 den. 45.

11., pratum Eger alatt dictum pro fl. 50.

12., universarum sylvarum et beneficiorum earundem quartalitatem pro fl. 200.

13., foeni 9 orgiae per 7 fl. computata fl. 63.

Inde ulterius in continuatione praesentis executionis progrediendo et eadem die ad vicinam possessionem Czirák . . . etc.

In diverticulo ejusdem possessionis Körtvéles dicto 4 jugera agrorum quodlibet per 10 fl. computando in fl. 40.

Adeoque in toto florenos 776.

Super qua praevio modo per nos peracta . . . etc.

II.

Végül a 3-ik irat ugyanazoktól írva és ugyanúgy keltezve a formalis részeken kívül az alábbi eltéréseket tartalmazza:

. . . ad instantiam spectabilis ac generosi domini Antonii Rimanoczy de Rimanócz, suae serenitatis electoralis domini archiepiscopi Moguntini etc. tit. aulici consiliarii, sacri Romani imperii equitis et ad augustam suam majestatis sacratissimae aulam jurati agentis, velut coram praelibatis inclyti comitatus Mossoniensis judicibus in causa sua contra ebraeos Marcum Schlesinger et Hertz Löw Manasses quaestores Viennenses intuitu certarum praetensionum suarum suscitata triumphantis pro peragenda in conformitate praeinsinuatarum compassualium sub dato 26. Septembris 1736. emanatarum exequendorum executione et effectuandorum effectuatione in et ad possessionem Dienesfa . . . etc.

1-mo in superiori castelli tractu duo anteriora cubicula versus hortum existentia cum communi culinae pavimenti ac piscinae castellum idem alluentis usu, velut incerti proventus executi sumus ejusdemque domini Rimanoczy mandatario, domino Cornelio Frondel assignavimus in florenis 200.

2-do molam ad fluviolum Rébcze in eadem possessione Dienesfa existentem unacum omnibus suis appertinentiis ac proventibus habita reflexione, quod aedificium quoque ex parte defectuosum sit, in fl. 3.500.

3-o pratum Nagyrét dictum penes molam situm fl. 250.

4-o quartalitatem ellodii et horrei cum appertinentiis aestimati ad fl. 43 den. 75.

5-o foeni ibidem existentis antiqui et hornotini 10 orgias per 7 fl. computati fl. 70.

6-o avenae metretas 121 per 35 den. fl. 42 den. 35.

7-o hordei metretas 20 per 65 den. fl. 13.

8-o siliginis 13 metretas per 85 den. fl. 11 den. 16 $^1/_2$.

9-o quartalitatem sylvarum cum omnibus beneficiis fl. 200.

10-o in diverticulo Nagyut dülőbe dicto tria jugera tritici jam inseminati aestimati ad fl. 14 fl. 42.

Item in eodem diverticulo tria jugera nondum inseminata per 10 fl. fl. 30.

Item in diverticulo Gyöpre dülő aeque terreno Dienesfainsi adjacente 15 jugera nondum inseminata per 10. fl. fl. 150.

Hinc ulterius in continuatione praesentis executionis progrediendo et eadem die ad vicinam possessionem Czirák . . . pro parte praetitulati domini Antonii Rimanoczy de Rimanócz tit. sex ibidem habitas jobbagionales sessiones populosas, signanter Georgii Csuka, Stephani item Csuka, Michaelis Pusztai, Stephani Csajtari, alterius item Michaelis Szabó et Pauli pariter Csuka cum omnibus suis appertinenciis et utilitatibus quovis nominis vocabulo vocitatis quamlibet ad fl. 200 aestimando executi sumus in fl. 1.200.

Item 10 jugera in diverticulo terreni ejusdem possessionis Körtvélyes dicto per 10 fl. aestimata fl. 100.

Adeoque in toto praememorato domini Rimanoczy mandatario ac per eum nunc fato domino Antonio Rimanoczy quoque jure sibi incumbente tenenda et possidenda tradidimus et assignavimus fl. 5.852 den. 16 $^1/_2$.

Super qua per nos suo modo et ad vires in praedeclaratis compassualibus coram nobis productis specificatae summae in praementionatis bonis peractae executionis serie . . . etc., etc.

Mind a három irat telve van javításokkal és betoldásokkal, mi azt bizonyítja, hogy ezek eredeti fogalmazványok, amelyekről azután tisztázatot készítettek.

Moson megye hatóságának Sopron megye hatóságához intézett megkereső-levelei 1736. szept. 26-án keltek, mire Zeke István Sopron megyei alispán másnap, azaz 27-én intézkedett, a végrehajtást pedig a következő nap, 28-án már el is végezték. Oly gyors elintézés ez abban az időben, amely szinte páratlan a maga nemében, hisz a lovas futárnak át kellett magát küzdenie a Hanság alig járható mocsarain, hogy Mosonból eljuthasson Petőházára, azután Zeke alispánnak is lovas futárral kellett értesíteni Hannibal főszolgabírót és Török esküdtet, akik haladéktalanul kocsiba ültek és kiszálltak Dénesfára és Cirákra, ahol a végrehajtást elvégezték.

Mindenesetre az alperesek sem hagyták magukat, mert a pert tovább folytatták és két évvel később, 1738-ban, miként a MZSO. XII. kötetében közölt 245—6. számok bizonyítják, országbírói ítélettel Dénesfán és Cirákon mindenben visszaiktatták magukat.

56.

1737 július 10. Fraknó. Frischman György fraknói hercegi tiszttartó azt kéri a soproni városi tanácstól, hogy a nagymartoni zsidókkal szemben legyenek elnézőbbek és minden csekélységért ne büntessék meg szigorúan, nehogy a jó szomszédi viszony felboruljon és megtorlást kelljen alkalmazni.

Wohledle und gestrenge, hochgeehrteste herrn löblicher stat magisträt!

Es hat sich die vnter dem hochfürstlicher schucz befindente gesambte juden gemain von Mätterstorff gancz billich beschwäret, was gestalten selbe in ereigneten verschidtenen händl wegen schlechten pacadalien mit gefängnus und harten ärrest daselbsten villmahlen gepfrenget werden, wie zumahlen aber derley actus und begebenheiten inmediate von ihre vorgesözte schucz obrigkeit gehörig sein. Von darauss auch in begebens fahl alle billiche satisfaction verschaffet werden wird, gleichwie auch von seith einer löblichen stat nicht vorgenemb gehalten wurde, wan man sich hiessiger seits mit dergleichen gebrauch bediente. Alss ergehet an einen löblichen statmagistrat mein höffliches ersuehen, dieselben geruehen hirinfahls billiches einsehen zu thun und solche wider rechtliche gewohnheiten abzustöhlen. Solte dan ein oder anderer jud etwas vnzulässliches peccirn, so wurde mirs aussbitten dasselbe mir zu indimirn, ich wurde in allen fahl billiche satisfaction leisten, in widrigen dessen wurde man gemiessiget sein hiessigir seits mit denen stat einwohnern eben also zu verfahren. Hoffe es aber dahin nicht gelangen zu lassen, gleichwie auch ein hochfürstliche herrschafft die nachbahrliche hermonie ieder zeith zu frequentiren gedenckhet, die ich mich anbei höfflichst empfehle verhare.

Eines löblichen statmagistrat, meiner hochgeehrtesten herren dienstschultigister diener:

Forchtenau, den 10-ten Juli 1737.

Georg Frischman manu propria, verwalter.

Kivül: Denen wohledlen und gestrengen herrnen N. N. einen gesambten löblichen magisträt der königlichen freystatt Ödenburg etc. in handen Oedenburg.

Soproni városi levéltár, Lad. LVII. fasc. 4. nr. 281.
Ívrétű papíros, melynek vízjegye: koronás címerpajzs, zárlatán vörös viaszba nyomott ovális alakú gyűrűspecsettel és hátlapján ezzel az egykorú feljegyzéssel: *praesentiert die 15. July 1737.*

57.

1738 január 3. Bécs. Batthany Ádám gróf özvegye elismeri, hogy a rohonci zsidó hitközség nevében Angelo Józseftől újévi ajándék címén 13 dukát aranyat megkapott.

Quittung per dreyzehen species ordinari ducaten, welche wür von vnsern unterthann Angelo Joseph wegen der gemainde Rechnitzer judenschafft, als ein gewöhnliches neuejahrs geschenckh heünt dato empfangen haben. Wienn, den 3-ten January 1738.

Eleonore verwittibte grafin von Batthyan manu propria.

Jelzése: Kismartoni Landesarchiv. K.—Rechnitz. XX/11. a.—121. Papiros, vízjegy nélkül, hátlapján héber írással.

58.

1738 május 31. Sopron. A soproni polgármester közli Schiffstoss kaboldi hercegi tiszttartóval, hogy mivel a kaboldi zsidó hitközség még az elmúlt évben Sopron városával jennállo szerzödését felmondotta, ez okból az országos vásárok kivételével Sopronban nem kereskedhetnek. Azért kellett Mózes Jakab, Salamon Hirschl és Mózes kaboldi zsidókat 9 forintra megbüntetni, mert a tilalom ellenére kereskedtek.

Wohledler, hochgeehrter herr verwalter!

Auff dero unterm 22. May an unss ergangenes requisitions-schreiben drey in Koberstorff wohnende schutzjuden betreffend haben wir folgende nachricht ertheilen wollen, dass annoch den 15. May 1737. der vormahlige herr verwalter dem löblichen stadtmagistrat allhier bedeutet, wasmassen die juden gemain in gedachten Koberstorff den contract völlig renunciret und fernerhin — ausser der öffentlichen jahrmärckte — weder sich in der stadt allhier wollen sehen lassen, viel weniger einigen handel oder gewerb treiben wollen mit angehängter clausul, dass soferne einer oder der andere künfftig ertappet würde, solcher zur straff solle gezogen werden. Wann nun der jud Jacob Moyses ehedem schon hier attrapiret, auch dessentwegen in arrest genohmen, doch ohne bestraffung wider dimittiret und ernstlich erinnert vnd bedrohet worden sich des hereinschleichers künfftighin zu enthalten, dermahlen aber aufs neue unter einem vergeblichen vorwand und mit ihme Hirschel Salomon und Moyses Salomon gebrüder sich allhier eingefunden und sowohl wider ihren renuncirten contract, alss der obangezogenen declaration des herrn verwalters, alss ihrer gehörigen instanz gehandelt und unfehlbar nur zum schein und auf eine zeit in der vorstadt die aufengebrachte blaue leinwand abgeleget und also dem löblichen magistrat zum nachtheil, denen übrigen in contract stehenden juden aber zum schaden handel und herumschweifen prosequiren wollen, alss hat ein wohledel rath nicht leyden können, dass sie sich in die stadt

hereinschleichen, herum vagiren und gleich andern juden ein vermeyntes recht sich zu schreiben sollen, wannenhero angehalten und solange auf der haubtwache verbliben, biss ein wohledl rath ohne dem zusammen kommen. Werden nun diese Koberstorferische juden die ihnen zuerkante straff, zusammen mit 9 fl. erlegen, so werden die in sequestro verblibene 3 stückel blaue leinwand ihnen ohne anstand abgegeben werden. Doch möchte der herr verwalter der gantzen juden gemein in Koberstorf ernstlich bedeuten, dass sie sich des heimlichen hereinschleichens in die stadt quocunque sub praetextu ausser der vorerwehnten öffentlichen jahrmärckte gantzlichen enthalten und unss keine fernere verdriessligkeit verursachen möchten, denn widrigen falss würden auch ihre bey sich befindliche effecten contrabandiret werden. Womit unter empfehlung göttlichen obhut verharren.

Unsers hochgeehrten herrn verwalters dienstbereitwilligeс:

Oedenburg. 31. May 1738.

N. N. burgermeistеr.

Kívül: Herr Schiffstoss verwalter zu Coberstorff und Schwarczbach.

NB. in puncto des handel und gewerbes derer juden daselbst, welcher exceptis nundinis gänzlich alhhier verbotten.

Soproni városi levéltár, Lad. LVII. fasc. 4. nr. 290/1.
Fogalmazvány ívrétű papíroson, igen sok törléssel és javítással a szövegben.

59.

1738 augusztus 7. Csákány. Mengl György a rohonci zsidó hitközség tartozása miatt gróf Batthyány Ádám részére 35 forintot lefizet azzal a kikötéssel, hogy ezt az összeget a legközelebbi Kisasszony napjáig tőlük megkapja.

Weillen schon über vüllmahliges zuschreiben die Rechnitzer juden gemein vermitelss ihren gemachten contragt de dato 7-ten Augusti 1733. mit seiner gnaden herrn Adam graffen von Batthyan und desen inhalt nach niemahlen die sachen vollstendig complaniret und erstlichen die fl. 25 zur cassirung aller pretensionen vorhin gehabte, alss auch fetten, genssen und anietzo auff das neuge in vergleich eingegangene fl. 35 niemahlen dem versprechen nach richtig bezallet, alss habe bey heutigen jahrmarckht zu dero gemeinde gehörige juden desenthalben abpfendten wollen, über vüllfältiges ansuchen doch biss Klein frauen tag entlassen mit diser condition, das auff benenten termin alle richtigkeit durch die gemein sole gepflogen werden, ansonsten wider und ohn anstandt dennechst besten auffhalten und mich darmit contentiren werde. Csakany, 7. Augusti anno 1738

Geörg Mengl manu propria.

Jelzése: Kismartoni Landesarchiv, K. Rechnitz, XX/11. a.—6.
Papiros, vízjegye: arabeszk, hátlapján héber írással.

60.

1738 szeptember 5. Sopron. A soproni városi tanács egy névleg nem említettel közli, hogy a zsidókat a mostani járványos időben csak abban az esetben engedi be a városba, ha a m. kir. helytartótanácshoz intézett ezirányú kérésükre kedvező választ kapnak.

Spectabilis ac perillustris domine nobis colendissime!

Obsequentissimorum nostrorum commendationem. Ex literis praetitulatae dominationis vestrae argumenta et rationes intuitu intromissionis judaeorum in liberam regiamque civitatem intelleximus. Cum autem omnia excelsi regii locumtenentialis consilii intimata pro antevertendo repente malo, nonnisi stricto et verbali suo sensu interpretari valeamus, ideo in re tam ardua et magni momenti, ne in civitate hacce aliquod non putaram, irreparabileque damnum eveniat, pro interpretatione excelsi regii locumtenentialis consilii ad idem altefatum consilium recursum faciemus, abindeque benignum ac gratiosum explanatorium praestolaturi. Quo impetrato eidem nosmet omnimode accomodaturi et spectabili ac perillustri dominationi vestrae ad notitiam daturi sumus. Caeterum nosmet expertis favoribus commendantes perseveramus.

Spectabilis ac perillustris dominationis vestrae servi obsequentissimi:

Sopronii, die 5-ta Septembris 1738.

N. N. magister civium, judex et senatus liberae regiaeque civitatis Soproniensis.

Soproni városi levéltár, Lad. XLII. fasc. 4. nr. 47.
Fogalmazvány ívrétű papíroson, a szövegben több javítással és betoldással.

61.

1739 január 10. Bécs. Gróf Batthany Ádám özvegyének nyugtája 13 dukát aranyról, amelyet a rohonci zsidó hitközség fizetett neki újévi ajándék fejében.

Quittung per dreyzehen species duccatten, welche wir von vnsserer Rechnitzer juden-gemein zum Neüenjahrs praesent bekomen haben. Wienn, den 10. January 1739.

Id est 13 ducaten in goldt.

Eleonora verwittibte grafin von Batthyan,
gebohrne grafin von Stratman manu propria.

Jelzése: Kismartoni Landesarchiv, K. — Rechnitz, XX/11. a.
Papiros vízjegy nélkül, előlapon fekete viaszba nyomott ovális alakú gyűrűspecsettel és hátlapon héber írással.

62.

1739 január 26. előtt. A pozsonyi és a nikolsburgi zsidó kereskedők azzal a kéréssel fordulnak a soproni városi tanácshoz, hogy a legközelebbi soproni országos vásár alkalmával engedje meg nekik a kereskedést, mivel egészséges vidékről valók és friss áruval rendelkeznek.

Hochwohledler vndt wohlweysser maigistratt etc.
Grossgünstigst, hochgebüettende herrn, herrn!

Euer veest vnd herrligkeiten etc. geruehen in allerunterthänigkeit gnädigst und gehorsambst zuuernehmen und beyzubringen, können nicht umbhin, welcher gestalten der jüngst erschallenne verboth und landsspärung uns supplicanten eben wissend. Nachdem aber wür endes bemehlte sämbtliche Prespurger und Nicolspurger kauffleüthen unssere beschwerden hierüber bey (tit.) ihro hochgräfflichen exzellenz herrn, herrn graffen Johann Palffy etc., einem hochloblichen consilii regii praesens, wie auch der päass-sperungsordnung befehlgebers beygebracht, so ist uns Nicolspurger juden kauffleüthen vhneracht des scharffen befehls dannoch vmb die handelsnarung nicht gar gehembt zu seyn den jezigen alhiessigen marckht die passirung herein freygestatt und zuegelassen worden ist.

Wann dann nun wür eben bemüessiget, da wür bereiths von etlichen 20 jahren her schon unsser commertio dahin pflägen, wodurch der löblichen stattbürgern und mäuthen würckhlich nutzen und vielles einkommen, welches denen maisten burgern alda unssere ehrliche negotiae vhnfehl bekandt seyn wird, alss ist an euer veest- und herrligkeiten eines hochlöblichen, hoch und wohlweyssen stattmaigistratts unsser vnterthänigsten anlang und bitten, sie geruehen gnädigst, weillen wür, Gott sey lob, auss gesunden lufft und reinen ohrt, auch lauter gantze und friesche wahren führen, nichtweniger mit guetten passen versehen sündt, eben auch diessen nöchstkommenden marckht die passirung dahin gnädigst zu verwilligen. Wür leben in dero hochen ziversicht und trösten unss eben einer hoffender willfahrung, vor welche gnädige decretirung wür hinführo und lebens lang in tieffester veneration beharen und ersterben werden.

Euer veest und herrligkeiten etc. vnterthänig gehorsambste:
Pressburger und Nicolspurger sämtliche juden kauffleüthen.

Kívül: Ann einem hochlöblichen, edl, hoch und wohlweyssen stattmagistratt etc., gnädig hochgebüettende herrn, herrn etc. (tit.) pleno cum honore vnsser vnterthänigste ansuchen deren juden kauffleuth, prout intus.

Soproni városi levéltár, ad Lad. LVII. fasc. 3. nr. 226.
Ívrétű papíros, melynek vízjegye: egyszarvú, alatta W. S. betűkkel és hátlapján ezzel az egykorú feljegyzéssel: *praesentiert den 26. Janner 1739.*

1739 február 8. Rohonc. Szabó János rohonci tiszttartó urnője, özv. Batthyanyné, szül. Strattmann grófnő megbízásából azzal a kéréssel fordul a soproni városi tanácshoz, hogy a rohonci zsidók részére, mint akik egészséges vidéken laknak, engedjék meg városukban a kereskedést.

Hochweiser stadtrath!

Wohledl gebohrne, gestrenge, hoch und wohlgeehrtiste herrn, herrn! Ihro excellencz, hochgebohrne grafin und frauen, frauen von Batthyan, gebohrne grafin von Starttmann, haben mir ex officio gnädigst committiret, in meiner dermahligen retour von Wienn eurem löblichen magistrat geziemend vorzustellen, dass nachdeme hochgedacht ihro excellenz frau, frau grafin, ihre hiesigen juden gemeinde in allen und jeden, wie es die jeczigen umbstände erfordern wollen, so eingeschrencket, dass auch unter andern puncten ihnen juden bereits vor geraumer zeit nicht weiters hinunter ins Ungarn zu straiffen noch zu handlen gestattet, als in das Szaladienser comitat, welches sie juden nebst andern dargleichen mehreren einschrenckung genauest observiren, indeme solche praecautions puncta durch besondere publicationes, als affigirten mandat, in ihrer synagog unter verluhr ihres haab und guths, ja auch nach gestalten dingen leib und lebens-bestraffung eingeschärffet worden. Da aber besagte judenschafft ohngeacht hiesigen ambts-paassen, dass alhier, Gott gedancket, alles rein und gesund ist, keinerweis die einpassirung ihrer stadt gestattet werden will, ist es eine sehr beschwehrliche und unschuldige verfahrung, welches nicht nur denen armen gravanten eine grosse nahrungs schmellerung, worunter auch zum theil ihre eigene burger, handwercks und kauffleuthe, sondern die bishero geflogene nachbarliche harmonie darunter leidet. Und weilen bey meiner gestrigen retour in Oedenburg, da ich tit. ihro excellencz, herrn herrn obercanczlern, welcher kurcz vor meiner aldorten durchpassiret, sehr nacheilen müssen, die gelegenheit und zeit es nicht zugelassen euer löblichen magistrat diese warhaffte verkehrungen mündlich zu thun. Beschiehet dahero per expressum im nahmen meiner hochtitulirten herrschaft an eurem löblichen magistrat diese vorstellung und geziemendes ersuchen, dieselbe geruheten besagte judenschafft, welcher zu noch mehrerer vorsorg befohlen wird, alda dem mündesten kleider und dergleichen verdächtigen handlungen nicht nachzustehen, auf unsere hiesige ambtspassen hinführo ein- und zuruckhpassiren zu lassen gütigst anzubefehlen. Übrigens mich nebst verharrung beliebiger antwortt zu fehrerer beederseitigen guten nachbarschafft empfehle, als eines hochweisen stadtraths und magistrats dienstergebnester:

Rechnitz, den 8-ten Feber 1739.

Johan Szabó inspector manu propria.

Egy különálló boritékon: An einem hochweisen löblichen magistrat deren wohledl gebohrnen und gestrengen herrn, herrn wohlmeritirten

burgermeister und stadtrichtern der königlichen freyenstadt Oedenburg meinem hochgeehrtisten herrn, herrn Oedenburg.

Soproni városi levéltár, Lad. LVII. fasc. 2. nr. 127.
Ívrétű papíros, melynek vízjegye: ugró hímszarvas, a boríték zárlatán vörös viaszba nyomott nyolcszögletű gyűrűspecséttel és ezzel az egykorú feljegyzéssel: *praesentiert den 12. Feber 1739.*

64.

1739 augusztus 19. után. A soproni városi tanács a megye közgyűlésének határozatával szemben azt kéri a m. kir. helytartótanácstól, hogy a pestisveszély elkerülése céljából a zsidókat egyáltalán ne kelljen a városba beengedni.

Serenissime dux, regie locumtenens!
Excelsum regium locumtenentiale consilium!
Domini domini benignissime gratiosissimi, colendissimi!

Juxta gratiosum excelsi regii locumtenentialis consilii intimatum die 19-na praeterlapsi mensis Augusti anni currentis emanatum, in quo praecipiebatur, ut Rascianis, Armenis et judaeis extra loca, ubi fixam habeant mansionem et si haec ab infectione sint immunia, nullus penitus quaestus seu ejus fine instituendae excursiones admittantur, judaeos ab ingressu in liberam regiamque civitatem hancce inhibuimus. Inclytus comitatus Soproniensis autem in nuperrima congregatione determinavit, nobisque injunxit, ne judaeos praeter quaestum prohibitum in civitate debita activa incassare vel vero pro necessitate sua quotidiana aliquid comparare volentes ab ingressu arceamus, casu enim in contrario eosdem intra breve tempus pessumire oporteret. Cum autem altefati regii consilii intimatum nonnisi stricto, literalique ejusdem sensu pro scopo, quem excelsum consilium intenderet, sumeremus et alias etiam dictos judaeos, velut gentem immunditiei deditam et omnis generis reculas indiscriminatim lucri causa coementem, hincindeque excurrentem, cum aliisque hominibus semet commiscentem, unde si non staret dicta inhibitio, non modicum infectionis periculum metuendum esset, magis enim e re publica esset, ut judaei careant beneficio, quam ut peculium suae majestatis sacratissimae periculo infectionis exponatur. Debita enim in civitate hacce vel per plenipotentiarios vel per procuratores coram officialibus suis constituendos et per magistratum hujatem vicinitatis ergo acceptandos facile incassari facere, pro necessitateque sua quotidiana in locis illis, ubi fixam haberent mansionem, necessaria comparare possunt. Hinc sereniti vestrae regiae, excelsoque regio locumtenentiali consilio praemissa fine eo humillime repraesentanda censuimus, quatenus benignam et gratiosam explanationem superinde pro nostri directione elargiri dignaretur, pro qua cum demisse supplicaremus, perseveramus.

Serenitatis vestrae regiae, excelsi regii locumtenentialis consilii servi humillimi:

N. N. magister civium, judex et senatus liberae regiaeque civitatis Soproniensis.

Soproni városi levéltár, Lad. XLI. fasc. 3. nr. 103.
Fogalmazvány ívrétű papíroson, négy betoldással és egy törlessel a szövegben. Lad. XLI. fasc. 6. nr. 22. jelzés alatt ennek a fogalmazványnak első szövegezését találhatjuk.
E fogalmazvány keltezésére nézve irányadó a MZSO. X. 651. szám.

65.

1739 szeptember 18. A m. kir. helytartótanács Bereg és Ung megye közönségének meghagyja, hogy mivel a munkácsi, a szentmiklósi és az ungvári uradalmakban lakó zsidók nemcsak Dalovics Derkót, aki bérlője a zsidók türelmi adójának, akadályozzák ennek beszedésében, hanem az embereit még meg is verik, tegyenek sürgősen jelentést, hogy miért történik mindez?

Comitatibus Bereghiensi et Unghensi.

Camera aulica suae majestati sacratissimae demisse repraesentavit, qualiter judaei in Superiori Hungaria et praesertim in dominiis Munkachiensi, Szent Miklosiensi et Unghvariensi residentes protectioni suorum dominorum terrestrium innixi non tantum judaeum Derko Dalovics pecuniae tolerantialis ab ipsis annuatim pendi consvetae cameralem arendatorem in exactione ejusdem impedire, sed homines quoque suos eo fine eorsum exmissos durius tractare et excipere assolerent.

Cum autem praeattacta camera aulica hanc judaeorum obligationem in Superiori Hungaria a complurimis jam annis, introductem et continuatam esse exponeret, hinc ex speciali eatenus intervento sub 15. hujus benigno suae majestatis sacratissimae mandato praetitulatis dominationibus vestris praesentibus committi, quatenus de et super eo, cur et per quem in exactione praenotatae pecuniae tollerantialis contra usum et obligationem hucusque praehabitam antelatus cameralis arendator judaeus impediatur, genuinam et circumstantialem informationem consilio huic regio locumtenentiali celerius submittere noverint praetitulatae dominationes vestrae. Datum ex consilio regio locumtenentiali die 18. Septembris 1739.

Michael Domsics manu propria.

O. L. C. — 29. Lad. B. fasc. 7—10. folio 90.
Fogalmazvány.

66.

1741 május 1. Sopron. Szerződés Sopron városa és a kismartoni zsidó hitközség között. Annak fejében, hogy a soproni tanács a kismartoni zsidóknak megengedi a szabad kereskedést, a kismartoni zsidó hitközség minden évben 30 forintot fizet Sopron városának két részletben.

Zu vermerken, dass an heut zu ende gesezten dato zwischen der königlichen freystadt Oedenburg an einem und dann unter der judenschafft seiner hochfürstlichen Eszterhazischen am(t)s unterthaner, undzwar der juden gemeinde zu Eisenstadt anderts theils folgender contract aufgerichtet und künfftig jährlich zu observirn geschlossen und veraccordiret worden, undzwar

Lasset obgedachte königliche freystadt Oedenburg zu, das obenbedeute judenschafft ungehindert in die stadt hereinkommen und ihre nothdurfften, doch ohne praejudicium der allgemeinen gerechtigkeit ihre handthirungen auf arth und weiss, wie es in den vorigen jahrszeiten beschehen, verrichten sollen.

Vir solchen freyen eintritt ist obbenante judenschafft auf ein jahr zu gebn schuldig dreyssig gulden Rhenisch solcher gestelten, das die hälffte dauon mit 15 fl. den 1-sten monathstag May, die andere hälffte aber auch mit 15 fl. den 19. Novembris gegennehmende quittung abgeführt werden sollen.

Und weillen diese stadt solcher abführung wegen genugsame versicherung verlanget, als verbürget sich die ganze alda sich befindende juden gemeinde vor sich, ihre erben und nachkommende jedweder in solidum, als einer vor alle und alle vor einem, wie demnach solcher contract von seithen der judenschafft jeder zeit wird richtig nachgelebet werden, so sollen sie auch des obrigkeitlichen schuzes, wie auch der assistenz wider ihre der judenschafft widerstenstige sich zu getrösten haben.

Es sollen auch die derzeit brauchlich gewesene juden tax per 8 ungrisch, imgleichen 4 ungrisch von jeden kopff, nehmlich auf diejenige juden, welche in obbenanter juden gemeinde einverleibet, cassiret seyn.

In fall aber durch Gottes verhengnus ihnen juden der zugang durch landskrieg oder pestzeit, dafür uns Gott in gnaden behütten wolle, gesperet wurde, so alle ihnen juden pro rato temporis et sum(m)ae richtiger abzug, wie billig, passiret werden.

Dieses contracts sind zwey gleich lautende exemplaria ausgefertiget und jeden theil eines zur nachricht behändiget worden. Actum Oedenburg, den 1. May 1741.

Aus comission eines wohledl raths 1742. 2. May.

Johann Christoph Russ stadtrichter.

Ez a másolat csatolva van a m. kir. kamara 1767. márc. 10-én kelt rendeletéhez, l. MZSO. XIV. 414. számot.

67.

1742 október 19. A pozsonyi tanács Izsák Mózes zsidó ellen harmadfoku kínzó vallatás alkalmazását rendeli el.

Eodem (die 19. Octobris 1742.)

Nachdeme der allhier verarrestirte jud, Moyses Isaac, nach denen wieder ihme vorgekommenen vielfälltigen innzüchten sehr beschweret und gravieret wäre, also ad torturam genugsame indicia wieder selben fürwalteten, ist dahero also demselben die peinliche frag biss inclusive funiculationem, also 3. grad gerichtlich zu erkannt worden.

Pozsonyi városi levéltár, 1741—1746. évi Actionale prothocollum 462.

68.

1742 december 14. A pozsonyi tanács a vendéglősöknek és polgárainak a szokásos büntetés és az áru elkobzása mellett megtiltja, hogy az országos vásárok kivételével bármely zsidónak is az áruját elraktározzák.

Die 14. Decembris 1742.

Wiewohlen da schon vorhero auch obrigkeitlich geschlossen und sowohl bürgerlichen würths- und andern bürgerlichen leüten, als auch denen juden alles ernstes untersaget und eingestellet worden, ausgenommen derer gewöhnlichen jahrmarckts-zeiten, denen fremden juden keine waare in denen würths- und burgerlichen andern haüsern depositieren zu lassen, ist dahero also noch weiters obrigkeitlich in beysein herrn stadtvormundes beschlossen und dieses zu publicieren verordnet worden, dass sich weder unbürgerlicher gastwürth noch um so vielweniger ein anderer burger unterstehen solle denen juden, ausgenommen nur bey denen jahrmarcks zeiten, waaren depositieren zu lassen bey burgerlichen straff und contraband derley nach denen marckszeiten in denen würthshausern und andern burgerlichen haüsern antreffenden waaren, welches auch denen würthsleüten sowohl, als auch denen fremden juden durch (tit.) herrn stadthauptmann zu publicieren und zu besorgen deferieret worden.

Pozsonyi városi levéltár, 1741—1746. évi Actionale prothocollum 479.

69.

1742 december 17. A pozsonyi tanács Franckl Mózes, Löbl Mózes és Jakab Izrael nikolsburgi zsidóknak megengedi, hogy mindegyikük évi 2 dukát lefizetése mellett áruját a közölt feltételek szerint a városban elraktározhassa.

Die 17. Decembris 1742.

Moisis Franckl, Moisis Löbl und Israel Jacob Nicolspurger juden resolution.

Innvermeldten instanten wird biss weitere obrigkeitlichen verordnung zwar ihre waaren nach denen jahrmarckten bey hiesigen burgern einstellen zu können obrigkeitlich zugestanden, doch also und dergestallten, dass sie instanten schuldig und gehalten seyn sollen die waaren an besondern ort zu halten, hiemit keinen unterschleiff zu machen, sondern selbige toties quoties jederzeit bey allhiesigen löblichen burgermeisteramt getreülich anzuzeigen und selbige von daher durch das stadt insiegel besiegeln lassen, hievor aber jährlich einjeder derselben 2 species ducaten richtig abführen und entrichten sollen mit der erinnerung, da selbe einige waaren nicht anzeigen, sollen ihnen selbe toties quoties contrabandieret werden sollen.

Pozsonyi városi levéltár, 1741—1746. évi Actionale prothocollum 480.

70.

1742 december 17. A pozsonyi tanács, mivel egy zsidó kivégzése miatt a vesztőhely rendbehozása szükségesnek mutatkozott, emiatt a patkolókovácsok és a lakatosok között felmerült vitában rendet teremt.

Eodem (die 17. Decembris 1742.)

Um weilen man wegen vornehmender execution eines judens das hohe gericht in etwas zu reparieren gemüssiget, dasselbe aber wegen dermahligen nassen wetter nich wohl sich thun liesse zu mauren, mithin einen ichsen balcken von holtz einzuziehen, wohl aber ein eisernes ichsen gericht machen zu lassen, diessfalls aber zwischen beeden handwercken derer burgerlichen huffschmid und schlosser eine differencz entstanden, wo letzter eingewendet, wie dieses ein gebäude und also ihnen die arbeit hierbey vor denen erstern zustünde, sie schlossermeister hingegen sothanes eisernes ichsen gericht ohne entgeld, jedoch von gemeine stadt eysen zu machen versprochen, erstere hingegen gleichfalls gemeldet, wie selbige vorhero auch bey derley reparierung des hohen gerichts gearbeitet, ist also die sache aufgenommen und weilen man nur ein eysern ichsen gericht aufrichten liesse, also man vor dieselmahl keiner schmidarbeit hierbey benöthiget wäre, ist also obrigkeitliche meynung und schluss ausgefallen,

dass sie schlossermeister sothanes ichsen gericht von eisen vor diesesmahl allein machen und verfertigen sollen, jedoch denen burgerlichen huffschmiden ihren gerechtsamen inskünftige ohne einigen nachtheil und schaden. Ubrigens werden die burgerliche huffschmid die zu justificierung des judens nöthige ketten gleichfalls ohne entgeld zu verfertigen haben. dann an die laitern eiserne schuch und klampfen.

Pozsonyi városi levéltár, 1741—1746. évi Actionale prothocollum 480—1.

71.

1742 december 19. A pozsonyi tanács, mivel a halálra ítélt zsidó semmi áron sem volt hajlandó áttérni, úgy határozott, hogy ez alkalommal az a kis harang, mely ilyenkor a keresztény bűnöst a kivégzésig el szokta kísérni, most ne szólaljon meg.

Die 19. Decembris 1742.

Um weilen das in dem rathhauss befindliche glöckel bey aussführung derer gefangenen zu erinnerung zum gebet des armen sünders nur allein vor die justificierenden christen alten herkommen nach geleütet zu werden pfleget, der nunmehro aufgesetzte und an heüt iustificiert werden sollende jud hingegen aller angewendeten bemühung der geistlichkeit ohngeachtet, gleichwohlen sich zum christlichen glauben nicht bekehren hat wollen, also sothanes glöckel bey seiner herausführung aus dem arrest in anhörung der sentencz nicht zu leüten zu lassen befunden und also obrigkeitlich geschlossen worden.

Pozsonyi városi levéltár, 1741—1746. évi Actionale prothocollum 481.

72.

1743 január 16. A pozsonyi tanács a pozsonyi kereskedők társulatának kérésére a zsidók árujának elraktározását hajlandó lett volna megengedni, de mivel kiderült, hogy ezért a pozsonyi kereskedők bizonyos bért kívántak a zsidóktól, ami viszont a város jogába ütközik, ezért ezirányú 1742 dec. 17-i határozatot továbbra is fenntartja.

Eodem (die 16. Januarii 1743.)

Allhiesigen burgerlichen handelstand obrigkeitliche resolution.

Es hat zwar ein wohledler rath auf ansuchen des allhiesigen handelsstands die depositoria derer jüdischen waaren angesehen sie instanten selbigen ihnen schädlich zu seyn angezeiget, kraft des den 14. Decembris letzt erwichenen jahrs abgefasten schlusses aufgehoben und auf allhiesigen burgerlichen grund eingestellet, da aber ein wohledler rath gleich

darauf hinwider vernehmen müssen, wie nehmlich allhiesiger handelsstand von selbsten dieser verordnung strecks zuwider gegen gewisse tax denen juden ihre nach denen jahrmärckten allhier zurückgelassene waaren depositieren lassen und selbige under ihren privat insiegel besiegelt, dieser actus hingegen ein jurisdictional actus, also den allhiesigen handlstand um so weniger zustünde, als wohl dieses alleinig nur obrigkeit zu exercieren vorgehalten wäre. Als wird der darauf den 17. Decembris ergangene obrigkeitliche schluss noch weiters in ansehen derer juden waaren mit der darinn ausgedruckten praecaution und obrigkeitlichen besiegelung derselben bestättiget mit dem beysatz, dass auch die gewölber, allwo die juden waaren befindlich, zu vermeidung alles unterschleiffes versiegelt werden sollen, also deren instanten begehren nicht deferieret werden können. Ubrigens da sie juden wieder erst besagt den 17. Decembris ergangenen schluss gehalten zu haben betretten würden, solle ihnen instanten frey stehen dieses toties quoties bey der obrigkeit anzuzeigen, solchemnach aber der gehörigen satisfaction sich zu getrösten haben. Ex senatu.

Pozsonyi városi levéltár, 1741—1746. évi Actionale prothocollum 515.

73.

1743 január 18. A pozsonyi tanács Mózes Simon nikolsburgi zsidónak és társainak kérelmét a kereskedést illetőleg az országos vásárok idejére, akárcsak a többi zsidónak, nekik is megengedik, de a házalást már tiltják.

Eodem (die 18. Januarii 1743.)

Judaeorum Nicolspurgensium Simonis Moises, Moisis Salamon, Jacob Salamon cum 2 servitoribus, Josepho Moises et Salamone Mandl resolutio.

Das handeln zur jahrmarcks-zeiten wird supplicanten gleich andern handelsleüten erlaubet, doch nur auf dem jahrmarckt und per absolutum nicht mit hausieren. Ex senatu.

Pozsonyi városi levéltár, 1741—1746. évi Actionale prothocollum 516.

74.

1743 január 28. A pozsonyi tanács a halálra ítélt Izsák Mózes zsidót gróf Pálffy János nádor kívánságára néhány pontra nézve kihallgatja.

Die 28. January 1743.

Auf gnädiges begehren seiner hochgräflichen excellencz herrn, herrn Joannis Palffy regni Hungariae palatini etc. (tit.) kraft diessfalls von Brün an hochbesagt sein excellenz eingeloffenen compass-schreiben ist der all-

hier bereits sententionierte jud Moises Isaac durch tit. herrn Georg Kuboczy stadtrichtern, Johann Christoph Malik beeden des innern raths, dann Johann Schütz juratum vicenotarium, als obrigkeitlich exmittirte auf nachfolgende fragpuncte verhöret und eximinieret worden:

1-o wo ligt Boskovicz in Mahren?

Ad 1-mum saget, es liegt 4 meil weg von Brün.

2-o ob inquisit die daselbigen juden, Adam Abraham, auf ebrarisch Ore genannt, Lipman Aaron, Marck Moises und Marck Mayer ob selbige von Boskovicz oder anders woher sind?

Ad 2-dum saget, er kenne keinen juden von Boskovicz, also auch die in fragpunct enthaltene juden kenne er auch nicht.

3-o ob diese juden bey dem Ebenfurther diebstahl gewesen wären?

Ad 3-tium nein, es kännte es nicht sagen, weilen er selbe nicht einmahl kennet.

4-o was dieselben sonst vor diebstähle ausgeübet oder was sie anderweit gestiftet?

Ad 4-tum er wisse nichts von ihnen.

5-o ob fatent den Michael Salamon und Joseph Neüstatt kenne und beede unter denen Ebenfurther mördern begriffen, auch solle fatent sagen, was er sonst von diesen zweyen wisse?

Ad 5-tum er kenne sie nicht, wisse also auch nicht, ob sie bey den Ebenfurther diebstahl gewesen oder nicht.

Pozsonyi városi levéltár, 1741—1746. évi Actionale prothocollum 517—8.

75.

1744 május 6. A pozsonyi tanács Mózes Illés magyarbrodi zsidót lopás miatt 16 korbácsütésre ítéli és a városból kitiltja.

Die 6. May 1744.

Um weilen Maria Elisabetha Fischerin burgerlichen saiffensiederin dem allhier ex capite furti eingebrachten juden. Eliae Moyses von Brod aus Mahrn gebürtig unter das angesicht gesaget, wie sie ihn gestrigen tages an ihren hauss betretten und selbiger einen ihrigen beltz, dann hauben und handschuh entwendet und unter den armen gehabt, also würcklich gestohlen, da er aber auf der that ertappet die entwendeten effecten niderfallen lassen, wie nu aber derley unternehmen sträfflich, ist dahero also ernennter jud mit 16 corbatsch streichen abzustraffen rechtens erkannt und von hier abgewiesen worden.

Pozsonyi városi levéltár, 1741—1746. évi Actionale prothocollum 748.

76.

1744 szeptember 18. A pozsonyi tanács bizonyítja, hogy Bachrach Löw és Blau Salamon zsidók az előírt zsidó esküt letették.

Die 18. Septembris 1744.

Hat jud Löw Bachrach seine obstehende vor der hochgräflichen Palffyschen herrn rentmeistern Christian Ertl unter dem 25. July 1738. abgelegte aussaagen nach depositierten in recht vorgeschriebenen cörperlichen eyd in allen und jeden in authenticationem sui bestättiget.

Eodem.

Hat gleichfalls jud Salamon Bloo seine von herrn Christian Ertl herrschaftlichen graff Palffyschen rentmeister den 22. Februarii 1737. abgelegte fassion, welche ihme von wort zu wort abgelesen worden, nach abgelegt in dem gesetz vorgeschriebenen jurament in allen in authenticationem sui bestättiget und bekräftiget.

Pozsonyi városi levéltár, 1741—1746. évi Actionale prothocollum 791.

77.

1746 március 18. A pozsonyi tanács Kalaman Mihály pozsonyváraljai zsidó követelése tekintetében a városkapitányát arra kötelezi, hogy tartozása után a 6%-os kamatot köteles megfizetni, a 3 év eltelte után pedig ingatlanai eladásával egyenlítse ki az adósságát.

Eodem (die 18. Marty 1746.)

Calaman Michaelis judaei subarcensis magistratualis resolutio.

Cum judaei actualis et perennalis bonorum immobilium et fundorum possessorii capaces non essent, dominus civitatis capitaneus convictitiae summae usumfructum ad 6 per centum concentrandum ex aliis convicti facultatibus facile in pecuniam convertibilibus desumat, taliterque instantem eatenus contentet. Elapso autem triennio jus praescriptionis de statuto inducente id, quod ob incapacitatem perennalitatis per instantem praestari nequiret, idem dominus capitaneus auctoritate magistratuali eidem praesentibus attributa executionales fundos perennaliter divendat, venditionale pretium instanti consignet. Ex senatu.

Pozsony városi levéltár, 1741—1746. évi Actionale prothocollum 1037.

78.

1748 május 22. A pozsonyi tanács több pozsonyi polgárt kihallgat, akiket Mentzl Veitl bazini zsidó megkárosított pénzt vagy árut csalván ki tőlük hamis ürüggyel és mindezekkel adós maradt. A jelenlevő zsidó mindent elismert.

Die 22-da May 1748.

Johann Gottlieb Mader burgerlicher handelsmann alhier vor einem wohledelen rath persönlich vorstehend saget aus, wie ohngefähr im 1742. jahr der alhier inhaftirte jud von Bösing, Veitl Mentzl von ihme ein rothes mit gold gesticktes pferduebertuch von fatenten zu dem ende herausgebethen, weilen er seinem vorgeben nach gelegenheit hätte dasselbe zu verkaufen, welche sodann deponent ihme mit dem beding überlassen, dass er es um 17 ducaten verkauffen solle, welches uibertuch jedoch der Veitl anderwärts versetzet und fatent selbiges von des herrn Kubinszky seinem schreiber um 6 Cremnitzer ducaten ablosen müssen.

Eodem.

Johann Caspar Siegl kurschnermeister gleichfalls vor einem wohledlen rath vorstehend saget aus, dass vor ohngefähr anderthalb jahren besagter Veitl Mentzl zu ihme gekommen und gemeldet, wie der pfarrer zu Cziffer ein getrayd in einem hiesigen stadel zu verkaufen und ein parr zöbel, wie auch ein paar eltess von nöthen habe, mithin gebethen ihme solche waare vor den pfarrer ausfolgen zu lassen, wofür er entweder getreyd oder, wann er dasselbe verkaufen werde, baares geld geben wolle. Nachdeme aber fatent ihme die waare gegeben und in dem Jagerischen stadel des getreyd gesuchet, war daselbst keines, das dem pfarrer zugehörig wäre, zu finden. Nachgehends hat fatent mit dem herrn pfarrer selbsten gesprochen und die bezahlung verlanget, welcher aber mit befremdung erwiedert, dass er weder den juden kenne noch die angezeigten waaren von ihm empfangen habe, worauf deponent den juden bey seinem grundherrn zu Bösing, herrn Samuel Majthany geklaget, welcher nicht allein den juden die bezahlung auferleget, sondern auch im fall nicht erfolgender befriedigung des judens person ihm kläger überlassen.

Eodem.

Tobias Buhm burgerlicher handelsmann alhier saget aus, dass der Veitl einen indich und andere waaren accordirter massen per 37 fl. 42 cr. herausgenommen, wofür er demselben zwey stuck tuch in acht tegen hereinzuschicken versprochen, aber bishero nicht das mindeste daran bezahlet.

Eodem.

Johann Mathalovitz burgerlicher seifensieder vor einem wohledlen rath vorstehend saget aus, dass ohngefähr im 1736-ten jahr der jud Veitl zu ihme gekommen und gemeldet, wie der herr Rigo von Bösing ein calles

allhier habe, vor welches er 12 fl. zu bezahlen hätte, mithin gebetten, sothane 12 fl. vor den herrn Rigo vorzustrecken, welches deponent in ansehung des herrn Rigo gethan und die verlangten 12 fl. dem juden behändiget. Nachdeme ir aber die bezahlung derselben bey ihme herrn Rigo verlanget, hat derselbe nichts von sothanem calles noch geld gewusst, dahero er den juden zum herrn Majthany citiren lassen, woselbst er bekennet dieses geld zu eigener nothdurft herausgenommen zu haben, deswegen er deponenten auch einen schein über die schuld ausgestellet und solche zu bezahlen sich verobligiret, bishero aber nichts von ihme bekommen können.

Eodem.

Der jud Veitl Mentzl persönlich vorstehend und mit obigen klägern confrontiret gestehet den casum mit dem herrn Gottlieb Mader, wie er oben deduciret ist.

Wegen des Sieglischen casus gestehet selbiger gleichfalls die waar vor den bischoff Zichyschen caplan herausgenommen zu haben, obgleich er den pfarrer von Ziffer vorgeschützet und nichts darauf bezahlet.

Wegen des Buhmischen debiti gestehet er die sache gleichfalls, wie sie angezeiget worden.

Wegen des Mathaloviczischen casus qualificiret selbiger also, dass er geld auf ein tuch vor den Rigoischen sohn herausgenommen, dasselbe aber selbsten verzehret.

Den Tekuschischen betrug gestehet er selbsten, dass er ein muster vom haber dahin gebracht und vor den herrn Jezerniczky gegen habern die waare begehrt und herausgenommen, wo doch herr Jezerniczky nichts davon gewusst, sondern er die waaren anderwärts verschliessen und weder geld noch haber davor gegeben.

Pozsonyi városi levéltár, 1747—1748. évi Actionale prothocollum 223—6.

79.

1748 május 24. Tekusch János György pozsonyi polgár és prémkereskedő Mentzl Veitl bazini zsidót a város területén elfogatja, mivel a zsidó 4 pár cobolyprémet csalt ki tőle és annak árával adós maradt.

Die 24-a May 1748.

Johann Georg Tekusch genannter burger und rauch-händler alhier vor einem wohledlen rath vorstehend saget aus, dass der in Majthanischen freyhause zu Bösing wohnende jud Veitl Mentzl den[1] 1748. zu ihme kommend ein muster von einem haber gebracht und einen von dem zu Ziffer wohnenden herrn Kerekes an ihne Mentzel geschrieben seyn sollenden brief vorgewiesen mit vermelden, wie gedachter Kerekes vier paar zobel zu einem belz-brähm von nöthen hätte, massen er dermahlen heyrathen wollte, in ermangelung baaren geldes aber mit dem haaber, von wel-

[1] a hónap és nap helye szabadon hagyva.

chem er den metzen per 45 den. hingeben wird. bezahlen wolle, worauf herr fatent ihme die 4 paar zöbel im accordirten preis, jedes paar per 12 fl. um desto williger erfolgen lassen, da er öfters vorhin mit dem herrn Kerekes zu thun gehabt, allemal aber richtig befriediget worden, auch dazumal eines habers benöthiget gewesen. Da aber der haber ausgeblieben und herr fatent die bezahlung bey dem juden gefordert, zugleich erfahren, dass sothane waaren keines weges vor den herrn Kerekes gehöret, hat der jud vorgegeben, dass er solche einem herrn zu Bahon gegeben. Nachdem aber auch dieses erdichtet gewesen und in erfahrenheit gebracht worden, dass herr Samuel Majthan die zöbel bekommen, hat herr fatent seine dienstmagd um den Veitl, welcher sich nicht auf dem hochgräflichen Pälfischen, sondern auf dem stadtgrund in dem wirthshaus zum Goldenen Creutz befunden, geschicket und als er in sein haus gekommen, ihne einführen lassen.

Uibrigens hat besagter jud bey hiesig löblichen stadtgericht auf die frage, wo er die zöbel hingethan? einmal gesaget, dass er sie dem herrn Jeszerniczky gegeben, das andere mal aber, dass er unterweges darum gekommen, das drittemal aber, dass er sie einem rittmeister, welcher der graf Carl Palffyn ein capital leichen wolle, geschenckt, wieder ein andermal gab er vor, er hätte sie einem Raitzen verkaufet.

Veitl Mentzel mit herrn Tekusch confrontiret saget, er habe seye von der graf Carl Palfin, nachgehends von einer anderen gräfin, endlich vom getreydmarck genommen worden, die zöbel hat er seinem jetzigen vorgeben nach vor sich genommen, um sie weiters zu verhandeln, nun giebt er vor, dass er nicht sagen wolle, wo er die zöbel hingethan. Als er von des herrn Teckusch seinem menschen geholet werden, ist selbiger in dem würthshaus beym Goldenen Chreutz, mithin auf dem stadtgrund gewesen.

Worbey zu merken, dass laut tit. herrn Weingrubers, herrn Wielands und herrn Varady glaubwürdiger recognition der jud bey dem stadtgericht ausgesaget, er habe die zöbel vor den herrn Kerekes, weiter vor den herrn Jezerniczky genommen. Ferner sagte er, dass er die zöbel einem rittmeister vom Corduaischen regiment, welcher Jean heisset, geschenket, item dass er darum kommen wäre, dann dass er sie an gewisse Raitzen verkaufet.

Pozsonyi városi levéltár, 1747—1748. évi Actionale prothocollum 229—231.

80.

1748 június 12. A pozsonyi tanács gróf Pálffy János nádor felszólítására többféle csalás miatt nála fogságban tartott Mentzl Veitl bazini zsidót kiszolgáltatja, mivel a nádor alattvalója, együttal a város területéről kitiltja.

Eodem (die 12-a Juny 1748.)

Demnach ihro palatinalische excellenz in hochderoselben untern 6-ten currentis von Königseiden an einen wohledlen rath abgeschickten schreiben versichert, auch mittels herrn vicejudicis nobilium Nicolai Nozdro-

viczky peragirten inquisition dargethan, dass der im Majthanischen freyhause wohnende und dermahlen alhier auf instanz einiger seiner creditoren inarestirte, auch in crimine stellionatus fiscaliter actionirte jud Veitl Mentzl wirklich unter hochderoselben schutze stehe und dahero anverlanget solchen seiner excellenz gerichte zu extradiren mit der ausdrücklichen versicherung, dass denen creditoren all möglich satifaction geleistet werden solle, als hat ein wohledler rath aus obenangeführten ursachen, auch in erwägung dessen, dass der jud durch seinen etliche monath hindurch erlittenen arest das crimen stellionatus, in quo judicatus hujus fori legaliter subsisteret, abgebüsset, sothanen juden dem Pálfyschen gerichte zu extradiren verwilliget und die creditores um ihre forderung zu prosequiren, dahin verwiesen, damit aber durch besagten juden keine fernere s. v. filoustreiche allhier begangen, mithin keine ehrliche leute angesetzet werden, ist selbiger von hiesigen stadtgrund und gerichtsbarkeit auf ewig relegiret worden.

Pozsonyi városi levéltár, 1747—1748. évi Actionale prothocollum 256—7.

81.

1748 augusztus 14. A pozsonyi tanács azt az egyezséget, amit Herzfelder Salamon nikolsburgi zsidó és társai kötöttek a mészárosok társulatával abban a formában, hogy a pozsonyi tímárok ebből a mennyiségből 800 db marhabőrt átvesznek, jóváhagyja, a felmerült költségek megtérítésével viszont a zsidókat elutasítja.

Die 14. Augusti 1748.
Sequens instantia huc inserti commissa.
Amplissime magistratus etc., etc.

Ad porrectam nostram instantiam dignabatur praelibatus magistratus cum concursu hominis nostri intuitu contractus cum hujatibus majoris compagniae lanionibus concludere, ut cerdones aeque hujates 800 pelles bovinas pro necessitate sua habeant, reliqua vero quantitas pro nobis maneat, taliterque praedeclaratus contractus vires suas retineat. Expensae vero nobis causatae et jam praelibato magistratui exhibitae usque horsum adventum nostrum in suspenso relictae sunt. Cum autem pro hic et nunc hic moraremur, dignetur amplissimus magistratus ad sensum legis favere et qui est causa causatarum expensarum, in eodem desummere. Pro qua gratia etc. humillimi servi:

Salamon Hertzfelder, Isaac Lemml et Mayer Hertzfelder judaei protectionales celsissimi principis a Ditrichstein Nicolspurgenses.

Ad quam resolutum est:
Accordae et determinationi die 8-vae proxime praeteriti mensis Julii interventae ex eo etiam standum esse, quod si quas etiam expensas instantes judaei erogassent, eaedem per mercipotum ex parte cerdonum ultra

proportionem, adeoque cum sublevamine memoratorum instantum exolvendum utique compensatae haberentur. Et alioquin etiam dictos instantes judaeos non solum hujus negotii, verum etiam alterius commercii causa huc advenisse et morari contigisset.

Pozsonyi városi levéltár, 1747—1748. évi Actionale prothocollum 322—3.

82.

1748 október 30. A pozsonyi tanács Maar Veitl Simon zsidó értésére adja, hogy Schossburg Mózes zsidónak Pozsonyban elraktározott áruját csak abban az esetben foglalhatja le 225 forint tartozása megfizetésére, ha erre szóló bírói ítéletet hivatalosan közlik velük.

Eodem (die 30. Octobris 1748.)

Auf des juden Simon Veitl Maars instanz, worinnen er bittet, dass des juden Moyses Schossburg, als welcher instanten 225 fl. schuldig ist, seine bey hiesigen bürgern depositirte waaren demselben nicht erfolget werden mögen, bis instant nicht contentiret seyn wird, ist indorsirt worden.

Es wird instant den juden Schossburg bey seiner rechtmässigen obrigkeit belangen und wann selbiger die convictionalsentenz per compassuales anhero bringen wird, solle an des convincirten etwan unter hiesiger gerichtsbarkeit gefindlichen vermögen das nötige vollzogen werden.

Pozsonyi városi levéltár, 1747—1748. évi Actionale prothocollum 385.

83.

1749 január 31. A pozsonyi tanács a pozsonyi kereskedők társulatának kérésére nemcsak a zsidók házalását tiltja meg, hanem a pozsonyi vendéglőkben sem tűri meg őket.

Eodem (die 31-a Januarii 1749.)

Auf des hiesig burgerlichen handelstandes instanz, welcher anhält, dass es dem herrn stadthauptmann aufgetragen werden möge den juden und andere crämern bey der stadt das hausiren mit ihren waaren einzustellen, ist resolviret worden.

Es wird dem herrn stadthauptmann deferiret die schon vorhin ergangenen obrigkeitlichen verordnungen zu manuteniren vnd zu befolgen, mithin auch dahin zu sehen, dass die juden von denen wirthshaüsseren abgeschaffet werden.

Pozsonyi városi levéltár, 1747—1749. évi Actionale prothocollum 635.

84.

1750 május 21. A pozsonyi városi szék Hirschl Joachim boldogasszonyi zsidó panaszára, akinek Fogl Mátyás pozsonyi lakos 1732. óta 76 forinttal tartozik, ez adósság behajtására az azonnali végrehajtást mondja ki.

Eodem (die 21. May 1750.)

In schuldsachen Hirschel Joachim judens in Frauenkirchen wieder Matthiam Fogl innwohnern allhier wegen ihme laut producierter obligation de dato 28. Januarii 1732. schuldigen fl. 76. weilen beklagter die schuld richtig zu seyn eingestanden, als wird selber auch convincieret diese schuld innerhalb 15 tägen umso gewisser zu bezahlen, als in widrigen tit. herr stadthauptmann nunc pro tunc exmittiret wird sothane schuld nebst allen verursachenden unkösten executione mediante an des debitoris vermögen zu desumieren. Weilen aber beklagter das beneficium des 15 tägigen termins nicht acceptieren wollte, als ist gerichtlich erkannt worden, dass die execution wieder ihne in instanti ergehen solle.

Pozsonyi városi levéltár, 1750. évi Gerichtsprothocoll 24—5.

85.

1750 június 23. A pozsonyi városi bírói szék Psehner Pál pozsonyi polgárt arra kötelezi, hogy a szokásos polgári határidő alatt Hirschl zsidónak zálogra kölcsön adott 10 forintot adja meg, mert máskülönben a zálog becsü alapján a zsidó birtokába megy át.

Eodem (23. Juny 1750.)

Nachdeme Paul Psehner durch den geschwornen ansager selbst einbekennen lassen dem juden Hirschel auf ein pfand fl. 10 schuldig zu seyn, als wird ihme auferleget das pfand innerhalb eines burgerlichen termins auszulösen, als in wiedrigen solches abgeschätzen und dem kläger zur freyen disposition überlassen werden solle.

Pozsonyi városi levéltár, 1750. évi Gerichtsprothocoll 48—9.

86.

1750. augusztus 13. A pozsonyi városi bírói szék Izsák Salamon nagybudafai zsidót, aki tilalom ellenére este 11 órakor a városban kóborolt, 24 korbácsütésre ítéli és a város területéről kitiltja, míg Wolf Ábrahám loschützi zsidót szabadon engedi.

Die 13. Augusty 1750.

Praesentibus generosis dominis Francisco Nozdroviczky et Carolo Kögly senatoribus, necnon domino Michaele Gombos jurato vicenotario.

Salomon Isac von Nagy Budafa in der Schütt ex suspicione furti verarrestieret und verhöret saget auss. er seye mit seynem cammeraden,

Wolff Abraham, dessen nahmen er nach seinem vorgeben nicht gewusst, den 11. dieses nachts um halber 11 uhr in die stadt gegangen um aus der apotecken artzney zu hohlen. Da seye er attrapieret und in arrest gezogen worden. Gestehet, dass er in den verwühenen Mitfasten-marckt bey dem Ignatz Gloss burgerlichen handschuhmacher ein paar schwartze bockle-derne s. v. hosen gestohlen und als er nach der zeit erwischet worden, davor fl. 4 bezahlet. Weiter saget er nichts gestohlen zu haben.

Wolff Abraham von Lofftsicz propter nocturnam divagationem verarretieret und verhöret saget auss, er seye den 9. dieses hieber auf den marckt kommen, mit dem Salomon Isac wurde er bekannt, weilen er ihme vor sein pferd einen kauffmann zugebracht, in die stadt gieng er so spät, weilen er den künftigen morgen gleich fruh nacher hauss wollte und noch vorhero in der apothecken artzney kauffen mussen.

Deliberatum est.

Demnach vorstehender Salomon Isaac sich dahin referihrt, dass er den 11. dieses nachts um 11 uhr wieder die obrigkeitlichen befehle verdächtiger weise in der stadt herum gegangen, anbey selbst eingestanden, dass er am letzt verwichenen Mitfasten-marckt dem Ignatz Gloss burgerlichen handschuhmacher eine schwartze bocklederne s. v. hosen gestohlen, als ist erkannt worden, dass er an heüte in dem rathhauss durch den gerichtsdiener mit 24 korbatsch streichen abgestraffet und von hiesigen grund und boden verwiesen werde mit ernstlicher erinnerung sich bey weit grössere straffe nicht mehr allhier betretten zu lassen, dahingegen der Wolff Abraham vor diesesmahl seines arrestes entlassen worden.

Pozsonyi városi levéltár, 1750. évi Gerichtsprothocoll 92—4.

87.

1750. augusztus 13. A pozsonyi városi bírói szék meghagyja Oery Mihály pozsonyi kereskedőnek, hogy Jakab Fülöp zsidónak 155 forint 50 dénárnyi tartozását a polgári határidő alatt fizesse meg.

Eodem (die 13. Augusty 1750)

In schuldsachen Philipp Jacob judens wieder Michael Oery handelsmann wegen ihme. A. laut producierten obligationen, ersterer zwar de dato 26. Marty 1749. in fl. 116 den. 25. anderter aber de dato 29. July 1749. in fl. 209 den. 25 bestehend, an rest aber annoch schuldigen fl. 155 den. 50. weilen I. mittelst des geschwornen ansagers die schul einbekennen lassen, als wird selben auferleget obige summam per fl. 155 den. 50 innerhalb eines burgerlichen termins um so gewisser zu bezahlen, als in wiedrigen nunc pro tunc tit. herr stadthaupmann exmittieret wird die schuld nebst allen verursachenden unkosten executione mediante an des debitoris vermögen zu desumieren.

Pozsonyi városi levéltár, 1750. évi Gerichtsprothocoll 95.

88.

1750. szeptember 12. A pozsonyi városi bírói szék Izsák József nikolsburgi zsidót, akit lopáson értek, 24 korbácsütésre ítéli és a város területéről örök időre számüzi.

Die 12. Septembris 1750.

Nachdeme Joseph Isaac ein jud von Nicolspurg von einer tandlerin allhier eine gürtel gestohlen, auch darüber ertappet worden, als hätte selber gar wohl verdienet noch härter gestraffet zu werden, weilen jedoch die gestohlne gürtel zurückgenommen, als ist die straffe vor diesesmahl noch dahin gelindert worden, dass obbesagter jud an heüte durch den gerichtsdiener mit 24 carbatsch streichen abgestraffet und alsdann von hiesigen grund und boden auf ewig abgeschaffet werde.

Pozsonyi városi levéltár, 1750. évi Gerichtsprothocoll 124.

89.

1750. október 20. A pozsonyi városi bírói szék Mendel Salamon zsidót, akinél két tolvajkulcsot találtak és rajta értek, amikor egy ajtót fel akart törni, 12 botütésre ítéli és a város területéről kitiltja.

Eodem (die 20. Octobris 1750)

Obwohlen Mendel Salamon, ein jud von Mokrihey bürthig, keinen diebstahl begangen, weilen jedoch bey selben 2 dietrich schlüsseln gefunden, er auch mit solchen würcklich eine thür erbrochen und darüber ertappet worden, dahero zu vermuthen, dass selber etwas ärgers in sinn gehabt, als ist erkannt worden, dass er an heüte mit 12 stock streichen in deres abgestraffet und alsdann von hiesigen grund und boden abgeschaffet werde.

Pozsony városi levéltár, 1750. évi Gerichtsprothocoll 165—6.

90.

1750. november 26. A pozsonyi városi bírói szék Mandel Koppel zsidó kérésére azt a posztóküldeményt, amely Aachenből Mayer Ferenc József pozsonyi kereskedő címére érkezett, bírói zárlat alá helyezi.

Eodem (die 26. Novemberis 1750.)

Ist auf instanz des Koppel Mandel judens der Frantz Joseph Mayer burgerlicher handelsmann gerichtlich inhibieret worden die von dem Gauthier aus Aachen angekommene und bey erwehnten Mayer depositierte tuchwaaren biss ausstrag der sachen niemanden, salvis partium praetendentium juribus judicialiter cognoscendis, erfolgen zu lassen.

Pozsonyi városi levéltár, 1750. évi Gerichtsprothocoll 191.

91.

1750. december 15. A pozsonyi városi bírói szék Mózes Lázár loschützi zsidót lopás miatt 12 korbácsütésre ítéli és a városból kitiltja, Keresceényiné feljelentését viszont, hogy Schlossbergen egy zsidó muzsikus lopott holmit vett, feljegyzi, végül Baldauf Mihály és Zetter Mihály pozsonyi polgároknak és vargáknak meghagyja, hogy adósságukat Polák Joachim zsidónak fizessék meg.

Eodem (die 15. Decemberis 1750.)

Nachdeme Lazarus Moyses, ein jud von Loschütz aus Mahren bürthig, den letzt vergangenen Luciae marckt ertappet worden, dass selber auf dem marckt einer person fl. 14 aus dem sack gestohlen, als ist erkannt worden, dass selber mit 12 carbatsch streichen abgestraffet und alsdann von hiesigen grundt und boden abgeschaffet werde.

Eodem.

N. Kerescsénin ebenfalls constituieret und verhöret saget auss, ohngefähr vor 8 wochen hielt sich die Grünerin bey Joseph Remsauer auf dem Schlossberg auf und wollte eine brochierete hauben mit goldenen spitzen, ein brüssel camelotenes röckel und einen gestreifften rock, welches ohngefähr 20 fl. werth war, vor 11 fl. verkauffen, auch ein jüdischer musicant erkauffet. Nach diesem aber kamm ein anderer musicant, welcher meldete, diese sachen seyen einem von seinem veter gestohlen, brachte auch muster mit, welches den gestohlenen sachen gleich war.

Eodem.

Demnach aus der untern 3. May 1750. producierten obligation erhellet, dass der Michael Baldauf und Michael Zetter, beede burgerliche schuhmachermeister, dem juden Joachim Polack vor empfangenes leder fl. 39 cr. 30 schuldig seyen, als wird denen I. I. alles ernstes auferleget die schuld innerhalb eines burgerlichen termins zu bezahlen, als in wiedrigen solche nunc pro tunc nebst allen unkosten executione mediante, undzwar in solidum an denen I. I. desumieret werden solle.

Pozsonyi városi levéltár, 1750. évi Gerichtsprothocoll 200—1.

92.

1750 december 17. A pozsonyi városi bírói szék Mandel Koppel Dávid zsidó panaszára Pallo Mihály pozsonyi polgárt és gombkötőt 42 forint 44 krajcárnyi adóssága megfizetésére kötelezi.

Die 17. Decembris 1750.

Praesentibus generosis dominis Joanne Christophoro Malik et Jacobo Klausz senatoribus.

Auf angebrachte klag des David Koppel Mandel wird Michael Pallo knöpfmachermeister convincieret die dem A. laut producierter obligation

de dato 20. July 1750. von empfangene seiden schuldige fl. 42 cr. 44 innerhalb eines burgerlichen termins bey vermeydung der execution zu bezahlen.

Pozsony városi levéltár, 1750. évi Gerichtsprothocoll 202.

93.

1750 december 29. A pozsonyi városi szék előtt Somogyi Ferenc pozsonyi polgár és csizmadia igéri, hogy bőr ára fejében Löbel Salamon zsidónak 13 forint 50 dénár tartozását a polgári határidő alatt megfizeti.

Eodem (die 29. Decembris 1750).

Hat Frantz Somogyi burgerlicher zischmanmachermeister vor einem löblichen gericht versprochen die dem juden Lebel Salomon vor empfangenes leder annoch an rest schuldige fl. 13 den. 50 innerhalb eines burgerlichen termins bey vermeydung der execution zu bezahlen.

Pozsonyi városi levéltár, 1750. évi Gerichtsprothocoll 210.

94.

1751 február 6. A pozsonyi városi bírói szék Raab Kristóf pozsonyi polgárt és csizmadiát arra utasítja, hogy Mihály Lázár zsidónak járó 5 forint 7 krajcár adósságát a szokásos polgári határidő alatt egyenlítse ki.

Die 6. Februarii 1751.

Praesentibus generosis Joanne Krisan, Carolo Kögly et Stephano Warady senatoribus, necnon domino Michaele Gombos jurato vicenotario.

Es wird dem Christoph Raab zischmanmachermeister alles ernstes auferleget die dem juden Lazaro Michel laut eigener geständnuss schuldige fl. 5 cr. 7 innerhalb eines burgerlichen termins bey vermeydung der execution zu bezahlen.

Pozsonyi városi levéltár, 1750. évi Gerichtsprothocoll 231.

95.

1751 június 26. A pozsonyi városi bírói szék Zeidel Kristófot, aki az idézésre nem jelent meg, makacsság címén 3 forintra megbünteti, azután pedig arra ítéli, hogy Áron Mózes zsidónak eladott egy zsák 78 font súlyú gyapját vegye vissza és az érte kapott 19 forint 50 dénárt is adja vissza.

Eodem (die 26. Juny 1751.)

Nachdeme Christoph Zeidel auf gehörige citation nicht erschienen, wieder derley contumaces aber alle rechten schreyeten und dem A. das petitum zu adjudicieren vorschreibeten, als wird I. in poena contumaciae

per fl. 3 convincieret und ihme alles ernstes auferleget, dass er den einen sack wolle, so er dem Moyses Aaron vor deütsche verkauffet, nach diesem aber falsch befunden wurden, mit 78 lb. zurücknehme und die davor bezahlte fl. 19 den. 50 dem A. bey vermeydung der execution zurückzahle.

Pozsonyi városi levéltár, 1757. évi Gerichtsprothocoll 32.

96.

1751 augusztus 5. A pozsonyi városi bírói szék ítélete alapján Lederer pozsonyi polgár és szabó 18 forint 56 krajcár adósságát Mandel Koppel zsidónak köteles a polgári határidő alatt megadni.

Die 5. Augusty 1751.

Praesentibus generosis dominis Joanne Krisan, Michaele Wieland et Josepho Finaczy senatoribus, necnon domino Michaele Gombos iurato vicenotario.

Es wird dem N. Lederer schneidermeister alles ernstes auferleget die dem Koppel Mandel juden laut producierten conto vor empfangenen waaren schuldige fl. 18 cr. 56 innerhalb eines burgerlichen termins bey vermeydung der execution zu bezahlen.

Pozsonyi városi levéltár, 1751. évi Gerichtsprothocoll 53.

97.

1751 november 23. A pozsonyi városi bíró szék előtt Wimmer Gottlieb tímárlegény igazolta, hogy fivérétől Bécsben 50 forintra értékelt aranyórát örökölt, amelyet 58 forintért eladott Beer Áron zsidónak.

Eodem (die 23. Novembris 1751.)

Hat sich Gottlieb Wimmer ledererknecht bey einem löblichen gericht legitimieret, dass er von seiner in Wien verstorbenen bruder, Christian Wimmer gewesten niederlags verwandten buchhalter, laut producierten Wienerischen inventario de dato 9. Januarii 1749. eine per fl. 50 geschätzte goldene uhr ererbet, welche uhr nachgehends er Gottlieb Wimmer in monath May 1749. dem juden Beer Aaron per fl. 58 verkauffet.

Pozsonyi városi levéltár, 1751. évi Gerichtsprothocoll 121.

98.

1752 január 11. A pozsonyi városi bírói szék Csik Pálnak, aki az idézésre nem jelent meg, meghagyja, hogy Arnsteiner Löw zsidónak járó 7 forint tartozását azonnal fizesse meg.

Eodem (die 11. Januarii 1752.)

Es wird dem Paul Csik, welcher auf gehörige citation nicht erschienen, alles ernstes auferleget die dem Löw Arnsteiner vor empfangene waaren laut producierter obligation de dato 30. July 1751. schuldige fl. 7 alsogleich bey vermeydung der execution zu bezahlen.

Pozsonyi városi levéltár, 1751. évi Gerichtsprothocoll 137

99.

1752 január 20. A pozsonyi városi bírói szék előtt Schraneck György kocsis bevallja, hogy azt a 9 db inget és egy db finom fehér kötényt, amelyeket Bruckner kékfestőtől elloptak, a fogságban lévő Ábrahám zsidó batyujában megtalálta.

Eodem (die 20. Januarii 1752.)

Erscheinet Johann Georg Schraneck gutscher bey tit. herrn consiliario von Cothmann und giebet zu erkennen, dass gestern bey dem Bruckner burgerlichen ferbermeister von des tit. herrn Schönholtz seiner aufgehenckten wäsch 9 hemder, jedes per fl. 5 und 1 fein weisses fürtuch gestohlen worden, welch alles er auf dem marckt bey dem hier arretierten juden Abraham in einem pinckel gefunden.

Pozsonyi városi levéltár, 1751. évi Gerichtsprothocoll 143.

100.

1752 január 29. A pozsonyi városi bírói szék Löbel Bernát cseh és Ábrahám morva zsidót, mivel Bruckner kékfestőtől fehérneműt loptak, egyenkint 20 botütésre ítéli és a városból kitiltja.

Eodem (die 29. Januarii 1752.)

Ist Löbel Bernath aus Böhmen und Abraham aus Mahren, beede vacierende juden, wegen bey dem Bruckner burgerlichen ferbermeister allhier entfremdeter und bey inquisiten gefundener wäsche, jeder mit 20 stoch streichen in deres abgestraffet und von hiesigen grund und boden verwiesen worden.

Pozsonyi városi levéltár, 1751. évi Gerichtsprothocoll 150

101.

1752 február 12. A pozsonyi városi bírói szék tanúkat hallgat ki Gerstel és Kistel Áron zsidók gyertya-csempészésével kapcsolatban.

Die 12. February 1752.

Praesentibus generosis dominis Joanne Krisan, Michaele Wieland et Josepho Finaczy senatoribus, necnon Michaele Gombos jurato vicenotario.

Erscheinet Johann Deszkarek hiesig gemeiner stadt geschworner mauthaufschauer und saget unter seinem aufhabenden jurament auss, es haben zum öfftern, theils der jud Gerstel, theils auch der Aaron Kisteln, gleichwie sie die saiffensieder, worinnen sie kertzen führen zu haben pflegen, ohne pass hereingeführet unter den praetext, als ob sie ihrer herrschafft sachen zu überbringen hätten, worbey deponent selbe öffters erinnert sich in acht zu nehmen und ohne pass nichts hereinzuführen, biss endlich letzt verflossenen 30 Septembris ein bauer ein offenes und mit seinem mantel zugedecktes kistel über die brucken geführet und da deponent das kistel aufgedecket und kertzen darinnen fand, fragte er einen auf dem wagen befindlichen jüdischen knaben von 10 jahren, wem und wohin die kertzen gehören? Selber antwortete: sie gehören einem juden auf dem königlichen Schlossgrund. Da aber der jud Aaron darzu gekommen, sagte selber: er müsse diese kertzen nach Nicolsburg führen. Worauf deponent den wagen fortfahren lassen, der darzu gekommene kayserlich-königliche dreyssigst aufschauer, Georg Crescens Otth aber ihme in das kayserlich-königlichen dreyssigst ammt inviieret um alldort dreyssigst zettul zu lösen.

Christoph Pirinuss vnd Thomas Pfeiffer, beede schiffleüte allhier, sagen bey ihren guten gewissen mit offerierung eines juraments auss, der jud Gerstel habe zum öfftern ohne pass kertzen in kisten über die brucken geführet unter den praetext, als ob selbe ihro hochgräfflichen excellenz generalen Emanuel graffen von Stahrenberg gehöreten, davor aber niemahlen das überfahrtgeld gezahlet.

Paul Hagen und Gottlieb Weyrauch, beede burgerliche saiffensiedermeister allhier, obiger ursachen wegen constituieret vnd verhöret sagen bey ihrem guten gewissen mit offerierung eines juraments auss, als den 30. Septembris letzt verflossenen jahres die kertzen weggenommen worden, kamm der bauer, so die kertzen geführet, zu erstern deponenten und verlangte das fuhrlohn meldend, sein herr werde ihme nicht zahlen, weilen er keine kertzen überbringe und da deponenten fragten, wo er die kertzen hinführen wollte? antwortete der bauer: biss hieher in das Goldene Creütz.

Pozsonyi városi levéltár. 1751. évi Gerichtsprothocoll 154—5.

102.

1752 február 22. A pozsonyi városi bírói szék Mayer Jakab szabót, akit már egyszer Arnsteiner Löw zsidó bepanaszolt, arra kötelezi, hogy 8 forint 5 dénár tartozását azonnal fizesse meg.

Eodem (die 22. Februarii 1752.)

Auf angebrachte klag Löw Arnsteiner judens wird der Jacob Mayer schneidermeister convincieret die dem A. laut eigener geständnuss schuldige fl. 8 den. 5 in ansehen, dass selber diesfalls schon einmahl angeklaget worden, alsogleich bey vermeydung der execution zu bezahlen.

Pozsonyi városi levéltár, 1751. évi Gerichtsprothocoll 161.

103.

1752 március 28. A pozsonyi városi bírói szék Weiss Mátyás orgonistának 15 napi határidőt ád, hogy 26 forint adósságát Mandel Ábrahám zsidónak letörlessze.

Eodem (die 28. Marty 1752.)

Auf angebrachte klag Abraham Mandel judens wird Matthias Weiss organist convincieret die dem A. laut eigener geständnuss vor empfangene waaren schuldige fl. 26 in 15 tägen bey vermeydung der execution zu bezahlen.

Pozsonyi városi levéltár, 1751. évi Gerichtsprothocoll 184.

104.

1752 június 15. A pozsonyi városi bírói szék előtt Mandel Koppel pozsonyváraljai zsidó olyan egyezséget köt Hübner János boroszlói fuvarossal, akinek gondatlansága miatt az áruja megromlott, hogy a fuvaros nemcsak a 40 forint fuvardíjáról mondott le, hanem még azonfelül 10 forintot fizet a zsidónak.

Die 15. Juny 1752.

Praesentibus generosis dominis Michaele Wieland et Josepho Finaczy senatoribus, necnon Michaele Gombos jurato vicenotario.

Hat sich Koppel Mandel, allhiesig Palffyscher schutzjud mit dem Johann Hübner Bresslauer fuhrmann wegen dem erstern durch den letztern auf dem weg verdorbenen waaren dahin verglichen, dass der fuhrmann sein furlohn mit fl. 40 verliehren und über dieses dem juden fl. 10 bezah-

len solle. Gleichwie partheyen diesen vergleich selbst schrifftlich auffgesetzet und bey einem löblichen gericht producieret, welchen vergleich inter acta aufzubehalten committieret worden.

Pozsonyi városi levéltár, 1752. évi Gerichtsprothocoll 43.

105.

1752 július 4. A pozsonyi városi bírói szék Siegel Gáspár pozsonyi polgári és szűcsmestert arra ítéli, hogy Wienner Löbel Simon zsidónak 576 forint adósságát a polgári határidőn belül tartozik megfizetni, ezzel szemben a zsidó kijelenti, hogy Siegel neki többel nem tartozik.

Eodem (die 4. July 1752.)

In schuldsachen Simon Löbel Wiener judens wieder Caspar Siegel burgerlichen kürschnermeister allhier wegen dem A. laut producierten wechselbrieff de dato 24. January 1752 schuldigen fl. 576 weilen I. persönlich vorstehend die schuld einbekennet, als wird ihme auferleget den A. innerhalb eines burgerlichen termins zu bezahlen, als in wiedrigen nunc pro tunc tit. herr stadthauptmann exmittieret wird die schuld nebst allen unkosten executione mediante an des debitoris vermögen zu desumieren.

Eodem.

Hat Simon Löbel Wiener jud wegen eines durch Caspar Siegel von ihme praetendierten schuldscheines, welcher bereits bezahlet worden, bey einem löblichen gericht declarieret, dass ihme der Siegel ausser denen (fl.) 576, welche er ihme laut unter heutigen dato aussgefallenen conviction schuldig ist, nichts schuldig seye und fall eine andere obligation hervor kommete, solle solche hiermit cassieret und annihilieret seyn.

Pozsonyi városi levéltár, 1752. évi Gerichtsprothocoll 52—3.

106.

1752 október 31. A pozsonyi városi bírói szék ítélete szerint Mihalovics György pozsonyi polgárnak és kávéfőzőnek a polgári határidő alatt pálinka ára fejében 46 forintot kell fizetni Ábrahám Lázár és Löbel József csöllei zsidóknak.

Eodem (die 31. Octobris 1752.)

Auf angebrachte klag herrn Michäelis Szaloky in nahmen Lazari Abraham und Joseph Löwel, beeder juden zu Walterstorff in der Schütt wird Georg Mihalovics burgerlicher caffésieder allhier convincieret die denen

A. A. laut producierter obligation de dato 15. May 1752. vor brandwein schuldige und durch I. einbekannte fl. 46 nebst allen unkosten innerhalb eines burgerlichen termins, salvis tamen civitatis juribus, bey vermeydung der execution zu bezahlen.

Pozsonyi városi levéltár, 1752. évi Gerichtsprothocoll 147.

107.

1753 január 11. A pozsonyi városi bírói szék meghagyja Geram Miksa Farkasnak, hogy Izsák zsidónak járó 8 forint tartozását 15 napon belül adja meg.

Eodem (die 11. January 1753.)

Es wird dem Maximilian Wolffgang Geram alles ernstes auferleget die dem juden Isac laut obligation de dato 14. Novembris 1752. schuldige fl. 8 in 15 tägen bey vermeydung der execution zu bezahlen.

Pozsonyi városi levéltár, 1752. évi Gerichtsprothocoll 191.

108.

1753 április 5. A pozsonyi városi bírói szék Welser Mihály pozsonyi polgárt és vargát, aki megidézve sem jelent meg, arra ítéli, hogy 6 forint tartozását Arnsteiner Löw zsidónak azonnal fizesse meg.

Eodem (die 5. Aprilis 1753.)

Weilen Michael Welser burgerlicher schuhmachermeister auf gehörige citation nicht erschienen, als wird selber convincieret die dem Löw Arnsteiner juden laut producierter obligation de dato 14. Augusty 1752. an rest schuldige fl. 6 nebst allen unkosten, salvis tamen civitatis hujus juribus, alsogleich bey vermeydung der excecution zu bezahlen.

Pozsonyi városi levéltár, 1752. évi Gerichtsprothocoll 256.

109.

1753 június 19. A pozsonyi városi bíró szék Kruppa György pozsonyi polgárt és szabót, aki igazolta, hogy Arnsteiner Márkus zsidónak már nem tartozik, e zsidó minden követelése alól mentesíti.

Eodem (die 19. Juny 1753.)

Obwohlen Marcus Arnsteiner schutzjud von dem Georg Kruppa burgerlichen schneidermeister laut producierten ausszügel vor waaren fl. 8 cr. 46 praetendiret, weilen aber I. dargegen von dem gewesten jurato actuario, dermahligen rahtsverwandten, tit. herrn Carolo Kögly ein attestat de dato 14. Juny 1748. producieret, vermög welchen laut eigener recognition des A. die gantze schuld bezahlet und nach dieser zeit von ihme keine waaren genommen worden, als wird I. von weiterer impetition des A. gerichtlich absolvieret.

Pozsonyi városi levéltár, 1753. évi Gerichtsprothocoll 44—5.

110.

1753 július 10. A pozsonyi városi bíró szék Mandel Koppel Gábor zsidó és Steinweiss Gáspár pozsonyi polgár és övkészítő közötti viszályban Hassmann János Konrád pozsonyi polgár és posztókészítő vallomásának meghallgatása után úgy ítélkezik, hogy Steinweiss köteles a zsidónak 18 forint 21 krajcár tartozását azonnal megadni.

Eodem (die 10. July 1753.)

Erscheinet Koppel Gabriel Mandel allhiesiger schutzjud und klaget wieder Caspar Steinbeiss burgerlichen gürtlermeister, dass selber laut producierter obligation de dato 29. May 1748. die ihme von Bernhard Reisinger tuchmacher in Dingelfingen vor waaren schuldige fl. 200 zu bezahlen übernommen, laut anderter producierter obligation aber de dato 9. Septembris 1748. annoch an rest fl. 18 cr. 21 schuldig verbleiben, bittet also um satisfaction.

I. negieret die schuld nicht, saget aber anbey, dass der jud vor die waaren alle mauten zu bezahlen übernommen und solche in Wien oberwehnten Reisinger ohne unkosten zu behändigen versprochen, dessen ohnerachtet einige frachten nicht bezahlet, wessentwegen I. diese fl. 18 cr. 21 zurückbehalten.

Johann Conrad Hassmann burgerlicher tuchmacher allhier constituiret und verhöret, saget unter seinem burgerlichen jurament auss, er ware zugegen und habe gesehen, dass die juden in Stampfen alle frachten und mauten vor die durch den Reisinger von dem A. erkauffte wolle bezahlet, folglich selbe dem Reisinger biss Wien franco geliefert worden.

Deliberatum est.

Weilen I. wieder die praetendierte schuld nichts anders eingewendet, als dass A. einige frachten, so selber accordiertermassen hätte bezahlen sollen, schuldig verbleiben, welche villeicht I. selbst annoch zahlen müsste, aus des zeügen aussag hingegen erhellet, dass die wolle biss Wien franco geliefert worden, als solle I. die annoch restierende fl. 18 cr. 21 dem A. alsogleich bezahlen, wie er dann auch hiermit auf das durch den Reisinger zu des gerichtsansagers haneden depositierte geld angewiesen wird.

Pozsonyi városi levéltár, 1753. évi Gerichtsprothocoll 52—3.

111.

1753 július 17. A pozsonyi városi bírói szék Artner János Péter pozsonyi polgárt és órást, aki Masco Mózes zsidónak javításra átadott óráját elvesztette, arra kötelezi, hogy az óra értékét, 8 forint 15 dénárt, a zsidónak megfizesse, ezzel szemben a zsidó az óra tokját adja át az órásnak.

Eodem (die 17. July 1753.)

Demnach Johann Peter Artner burgerlicher uhrmacher selbst einbekennet, dass er von dem Masco Moyses juden eine sackuhr zu repartieren angenommen, selbe aber aus nachlässigkeit des I. massen selber ohne den laden zuzusperren fortgegangen, verlohren worden, als solle I. davor dem A. alsogleich fl. 8. den. 15 nebst allen unkosten bey vermeydung der execution bezahlen, wohingegen A. gehalten seyn wird das von der uhr zurückbehaltene capsul dem I. zu restituieren.

Pozsonyi városi levéltár, 1753. évi Gerichtsprothocoll 58.

112.

1753 augusztus 4. A pozsonyi városi bírói szék meghagyja Bieber Józsefnek, aki gróf Eszterházy nyitrai püspöknek volt az udvarmestere, hogy adósságát Mandel Ábrahám és Hirschl zsidókkal szemben e hónap végéig rendezze, mert másképen a zsidók esküje után végrehajtás alá fog esni.

Die 4. Augusty 1753.

Praesentibus generosis dominis Joanne Krisan, Francisco Nozdrowiczky et Stephano Warady senatoribus, necnon Michaele Gombos jurato vicenotario.

In schuldsachen Abraham und Hirschel Mandel, beeder allhiesiger schutzjuden, wieder herrn Joseph Bieber gewesten hoffmeister bey ihro excellenz herrn graffen Esterhazy bischoffen von Neutra wegen dem A

laut zweyen producierten ausszügeln, erstern zwar vor ihro exzellencz herrn graffen selbst gelieferten waaren schuldigen fl. 68. cr. 57, welche jedoch I. gut zu machen versprochen, anderten aber wegen dem herrn I. selbst gegebenen waaren schuldigen fl. 72 cr. 36, zusammen also fl. 141 cr. 33. Nachdeme herr I. selbst vor dem tit. herrn stadtrichter einbekennet, dass er die vor obtitulierten herrn graffen empfangene waaren zu bezahlen versprochen, anbey aber qualificative vorgegeben, dass er auf beede ausszügeln nicht mehr, als fl. 122 schuldig seye, selbe auch biss ende dieses monaths zu bezahlen versprochen, als wird dem herrn I. auferleget sich mit dem A. innerhalb des obberührten termins zu berechnen und die schuld zu bezahlen, als in wiedrigen dem A. wegen des quaestionierten restes das jurament zuerkannt wird und alsdann nunc pro tunc tit. herr stadthaupmann exmittieret wird obige gantze summam nebst allen unkosten executione mediante an des herrn debitoris vermögen zu desumieren.

Pozsonyi városi levéltár, 1753. évi Gerichtsprothocoll 67.

113.

1753 augusztus 4. A pozsonyi városi bíróí szék Ábrahám pozsonyváraljai és Salamon Náthán gátai zsidót kiengedi a börtönből, mert Kreibich Antal volt hadnagy vallomása szerint a tört aranyat ő adta el nekik, amely aranyat Stubenvoll József és Scherreiss Pál pozsonyi polgárok és aranyművesek egy dukát törmelékének tartották, pedig nem az, hanem gyöngy foglalata.

Eodem (die 4. Augusty 1753.)

Erscheinen Joseph Stubenvoll und Paul Scherreyss, beede burgerliche goldarbeiter allhier und sagen bey ihren guten gewissen auss, wie sie das durch zwey juden zum ersten zu verkauff gebrachte gold, so sie von dem herrn Anton Kreibich gewesten lieutinant laut dessen selbsteigenen geständnuss überkommen, vor würckliche abschnitzeln von ducaten halten, welches aber der herr lieutinant vor ein solches gold aussgiebet, worein einige seiner frauen zugehörige perlen gefasset gewesen, welches er selbst zerbrochen und obberührten juden zum verkauff übergeben.

Wornach die zwey juden, Jacob Abraham, eines allhiesigen schutzjudens sohn in Jeszenakyschen hauss wohnhafft und Nathan Salomon von Gattendorff, welche dem Stubenvoll das gold zum verkauff gebracht, in ansehen, dass der herr lieutinant selbst einbekennet, wie sie das gold von ihme erkauffet, ihres arrestes entlassen worden.

Pozsonyi városi levéltár, 1753. évi Gerichtsprothocoll 73—4.

1753 augusztus 23. A pozsonyi városi bírói szék Molnár István pozsonyi polgárnak és aranyhímzőnek meghagyja, hogy posztó ára fejében 22 forint tartozását Mandel Ábrahám és Hirschl zsidóknak 15 nap alatt rendezze.

Die 23. Augusty 1753.

Praesentibus generosis dominis Joanne Krisan et Francisco Nozdroviczky senatoribus, necnon Michaele Gombos jurato vicejudice.

Auf angebrachte klag Abraham und Hirschel Mandel beeder schutzjuden allhier wird Stephan Molnar bungerlicher goldstücker convincieret die denen A. A. laut eigener geständnuss vor empfangenes tuch schuldige fl. 22 nebst unkosten in 15 tägen, salvis tamen civitatis hujus juribus, bey vermeydung der execution zu bezahlen.

Pozsonyi városi levéltár, 1753. évi Gerichtsprothocoll 88.

115.

1753 augusztus 28. A pozsonyi városi bírói szék Rauch Miklós mészároslegényt 6 forint azonnali megfizetésére ítéli, mivel Mandel Lene zsidónőt megverte.

Eodem (die 28. Augusty 1753.)

Weilen Nicolaus Rauh fleischackerknecht selbst einbekennet, dass er die Lene Mandlin jüdin um weilen sie ihme seinen vorgeben nach mit ehrerührischen worten angegriffen, blutrünstig geschlagen, dieses sein vorgeben aber nicht bewiesen, auch von worten zu schlägen zu schreiten nicht erlaubet, als wird I. in fl. 6 convincieret, selbe alsogleich bey vermeydung des arrestes zu bezahlen.

Pozsonyi városi levéltár, 1753. évi Gerichtsprothocoll 91.

116.

1753 október 27. A pozsonyi városi bírói szék Kroyer György pozsonyi polgárt és kereskedőt saját ajánlata alapján arra kötelezi, hogy 34 forint 6 krajcár adósságát újévig Mandel Ábrahám és Hirschl zsidóknak megadja.

Eodem die 27. Octobris 1753.)

Auf angebrachte klag Abraham und Hirschel Mandel, beeder schutzjuden allhier, wird Georg Kroyer genannter burger und handelsmann allhier convincieret die denen A. A. laut producierten ausszügel vor empfan-

genen waaren schuldige fl. 34 cr. 6 nebst allen unkosten nach eigenen versprechen biss nächstkünftiges Neuesjahr bey vermeydung der execution zu bezahlen.

Pozsonyi városi levéltár, 1753. évi Gerichtsprothocoll 137—8.

117.

1754. február 21. A pozsonyi városi bírói szék meghagyja Hofbauer József pozsonyi polgárnak és kereskedőnek, mint aki a Kroyer-féle hagyaték gondnoka, hogy Salamon Jakab nikolsburgi zsidónak ebből a vagyonból 12 forintot fizessen ki

Eodem (die 21. Februarii 1754.)

Es wird herr Joseph Hoffbauer burgerlicher handelsmann, als obrigkeitlich bestellter administrator der Kroyerischen massae, dem Jacob Salomon juden von Nicolsburg die von der relictae Kroyerin ihme laut recognition von 20. February 1754. einbekennt schuldige fl. 12 aus der Kroyerischen massa bezahlen.

Pozsonyi városi levéltár, 1753. évi Gerichtsprothocoll 210.

118.

1754. február 28. A pozsonyi városi bírói szék Izrael Márkus stomfai zsidó és Edlauer Mihály blumenaui mészáros között felmerült viszályban úgy ítélkezik, hogy Edlauer tartozik a zsidónak nemcsak 62 forintot, hanem ezenfelül még áruban kapott érték címén 6 forint 66 dénárt azonnal megadni.

Eodem (die 28. February 1754.)

Erscheinet Marcus Israel schutzjud in Stampfen und klaget wieder Michaelem Edlauer fleischacker in Blamenau, dass selber ihme laut durch den Edlauer selbst in einem untern 8. Marty 1753. errichteten contract eingeschriebener handschrifft fl. 176 bezahlet, davor aber der Edlauer ihme A. nicht mehr, als 8 paar ochsenhaüt, jedes paar per 8 fl., item 8 paar kühhaüte, jedes paar per 5 fl., dann 25 kalbfelle, das stuck per 40 den. gerechnet, varabfolgen lassen, welches zusammen nicht mehr, als fl. 114 betraget und weilen ihme nun der I. annoch fl. 62 schuldig verbleibete, bittet also der A. dem I. gerichtlich aufzulegen, dass selber ihme diese fl. 62 sowohl, als auch die annoch laut producierten conto vor empfangene waaren schuldige fl. 6 den. 66 bezahle.

I. persönlich vorstehend wendet ein, dass er die in dem contract eingeschriebene vierte position mit fl. 30 nicht empfangen, auch solches seine

handschrifft nicht seye und die empfangene waaren aus ursachen, dass ihme der A. solche zum theil geschencket, zu bezahlen nicht angehalten werden könnte.

Deliberatum est.

Weilen aus dem obbenannt bey gericht producierten contract erhellet, dass alle eingeschriebene positiones mit einer hand geschrieben, auch der I. solches um so weniger verneinen kann, da selber nach der quaestionierter position 3. andere eingeschrieben und diese vorhergehende niemahlen geahndet, als wird der I. convincieret diese fl. 62 so wohl, als auch die vor die waaren schuldige fl. 6 den. 66 in ansehen, dass der A. dieses geschencket zu haben gelaugnet, auch nach innhalt der contracts sich zu keinem geschenk verbunden, den A. alsogleich zu bezahlen, als in wiedrigen hiesig gemeiner stadt gespann obige summam nebst allen unkosten executione mediante an des I. vermögen desumieren solle.

Pozsonyi városi levéltár, 1753. évi Gerichtsprothocoll 217—9.

119.

1754 május 11. A pozsonyi városi bírói szék Oery Mihály pozsonyi polgárt és kereskedőt, aki kétszeri idézésre sem jelent meg, makacsság címén 3 forintra megbünteti, egyben pedig arra kötelezi, hogy Löbel Mózes nikolsburgi zsidónak azonnal fizesse meg a 46 forint tartozását.

Eodem (die 11. May 1754.)

Nachdeme Michael Oery auf anlangen Moyses Löbel juden von Nicls-purg gegen vorhergelassenen zweymahliger gehöriger citation nicht erschienen, sondern vielmehr mittelst des gerichtstrabanten entbieten lassen, dass er bey einem löblichen gericht nichts zu thun habe, wieder derley contumaces aber alle rechten schreyeten, als wird I. in poena contumaciae per fl. 3 convincieret und ihme anbey alles ernstes auferleget die dem A. laut obligation de dato 3. Aprilis 1753. schuldige fl. 46 nebst allen unkosten, salvis tamen civitatis hujus et praecedentium creditorum juribus, alsogleich bey vermeydung der execution zu bezahlen.

Pozsonyi városi levéltár, 1754. évi Gerichtsprothocoll 13—4.

120.

1754 május 14. A pozsonyi városi bírói szék Löbel Mózes zsidónak Scheidebauer Mátyás kelmefestő özvegye elleni követeléséből csupán egy forint 33 krajcárt ismer el jogosnak, amit az özvegy azonnal megad.

Eodem (die 14 May 1754.)

Obwohlen Moyses Löbel von der Rosina Scheidebaurin vor eine erkauffte leinwand fl. 7 cr. 30 praetendiret, weilen aber die I. aus ihren verstorbenen ehemannes Matthia Scheiblauer(!)burgerlichen ferbers erwiesen, dass der A. ihme vor arbeit fl. 5 cr. 57 schuldig verblieben und die I. ein jurament diesfalls offerieret, als hat selbe nach gerichtlichen erkänntnuss nur den uberrest mit fl. 1 cr. 33 dem A. alsogleich bezahlet.

Pozsonyi városi levéltár, 1754. évi Gerichtsprothocoll 16.

121.

1754 június 20. A pozsonyi városi bírói szék ítéletével arra kötelezi Kreutzmair Gáspár pozsonyi polgárt és magyar szíjgyártót, ugyszintén nejét, Anna Máriát, hogy 105 forint 17 krajcárt kitevő tőkét és ez után felszámítható 16 forint kamatot Schmuly Jakab köpcsényi zsidónak a polgári határidő alatt egyenlítsék ki.

Eodem (die 20. Juny 1754.)

In schuldsachen Jacob Schmuly schutzjudens von Kitsee wieder Caspar Creützmahr ungarischer riemermeister und dessen eheweib Annam Mariam, ehehin verwittibt gewesten Nemethin, wegen dem A. laut producierten gerichtlichen sentencz de dato 25. Juny 1748. schuldigen fl. 105 cr. 17 capital, interesse biss heütigen dato gerechnet fl. 16, weilen ersterer I. persönlich vorstehend die schuld einbekennet, als werden beede convincieret den A. innerhalb eines burgerlichen termins zu bezahlen, als in wiedrigen nunc pro tunc tit. herr stadthaupmann exmittieret wird die schuld nebst allen unkosten, salvis tamen civitatis hujus juribus. executione mediante an denen I. I. vermögen zu desumieren.

Pozsonyi városi levéltár, 1754. évi Gerichtsprothocoll 45—6.

122.

1754 augusztus 29. A pozsonyi városi bírói szék Weyrauch Gottlieb pozsonyi polgárnak és szappanfőzőnek Izsák Sámson pozsonyváraljai zsidónál lévő zálogát hivatalos becsü alapján 75 forint értékünek állapítja meg.

Eodem (die 29. Augusty 1754.)

Auf anhalten Samson Isaac allhiesigen schutzjudens under darauf erfolgten gerichtlichen verordnung in gegenwart herrn Caroli Wilhelmi Malik jurati actuarii ist das von dem Gottlieb Weyrauch burgerlichen saiffensiedermeister bey dem instanten versetzte pfand durch Daniel List kürschnermeister, Sigmund Georg Metzner goldschmied und Johann Michael Mayer uhrmacher, alle bürger allhier, praesentibus partibus interessatis geschätzet worden, wie folget:

Eine silberne sackuhr fl. 18.

Ein weixel brauner frauen peltz mit wammen gefüttert und kehlen vorgeschossen sammt silbernen knöpfen fl. 57.

Summa fl. 75.

Pozsonyi városi levéltár, 1754. évi Gerichtsprothocoll 95.

123.

1754 október 12. A pozsonyi bírói szék előtt Wurm János megveszi Peter András pozsonyi polgár és szabó Gericht dülőbeli szőlejét, melynek vételárából Kalman Mihály zsidó 18 forint 73 dénárt kap kézhez.

Eodem (die 12. Octobris 1754.)

Sind von denen durch Johann Wurm vor einen von Andrea Peter burgerlichen schneidermeister erkaufften weingarten zu Gericht erlegten fl. 97 den. 20. nechstende creditores bezahlet worden, als:

. . . . . .

Kallman Michel jud laut sentencz de dato 21. July 1753. an rest fl. 18. den. 73.

. . . . . .

Pozsonyi városi levéltár, 1754. évi Gerichtsprothocoll 137.

124.

1754 november 23. A pozsonyi városi bírói szék meghagyja Mayer Jakab pozsonyi polgárnak és szabónak, hogy Mandel Ábrahám és Hirschl zsidónak a polgári határidö alatt 24 forint 57 krajcárt köteles megfizetni.

Eodem (die 23. Novembris 1754.)

Weilen Jacob Mayer burgerlicher schneidermeister selbst einbekennet, dass er dem Abraham und Hirschel Mandel laut producierter obligation de dato May 1750. fl. 24. cr. 57 schuldig seye, als wird I. convincieret diese schuld nebst fl. 1 anwalds vnd ersetzung anderer unkosten, salvis tamen civitatis hujus et praecedentium creditorum juribus, innerhalb eines burgerlichen termins bey vermeydung der execution zu bezahlen.

Pozsonyi városi levéltár, 1754. évi Gerichtsprothocoll 155.

125.

1754 december 5. A pozsonyi városi bírói szék ítélete szerint mivel Flieger Sámuel kereskedőségéd által Michel Hirschl zsidónak eladott ezüst hamisnak bizonyult, ez okból az érte kapott 36 forintot vissza kell a zsidónak adnia.

Die 5. Decembris 1754.

Praesentibus generosis dominis Joanne Krisan, Michaele Wieland et Josepho Finaczy senatoribus, necnon Michaele Gombos jurato vicenotario.

Nachdeme Samuel Flieger kauffmanns bedienter selbst einbekennet, dass er ein von dem Johann Tessedik gleichfalls kauffmanns bedienten bekommenes Raitzisches silber dem Hirschel Michel allhiesigen schutzjuden und kayserlich-königlichen müntzlifferanten bestehend in 3 marck 2 loth per fl. 36 verkauffet, welches nach dem attestat des kayserlich-königlichen müntzammts zu Wien nicht authentisch befunden worden, als solle der Flieger diese fl. 36 dem Hirschel Michel gegen zurücknehmung der verkaufften silber bezahlen, seines regresses wegen aber wird der Flieger hiermit an den obbemelten Tessedik angewiesen.

Pozsonyi városi levéltár, 1754. évi Gerichtsprothocoll 168.

126.

1754. december 12. A pozsonyi városi bírói szék előtt Flieger Sámuel a 36 forint vételárat Michel Hirschl zsidónak visszafizette, a hamis ezüstöt pedig visszakapta.

Eodem (die 12. Decembris 1754.)

Hat Samuel Flieger kaufmanns bedienter die dem Hirschel Michael juden laut sentenez de dato 5. Decembris 1754. vor ein durch den Flieger dem juden erkaufften silber, welcher falsch befunden worden, schuldige fl. 36 bezahlet und davor das silber zurückgenommen.

Pozsonyi városi levéltár, 1754. évi Gerichtsprothocoll 172.

127.

1755. április 8. A pozsonyi városi bírói szék polgártársát, Zeiner János György szitakeretkészítőt arra kötelezi, hogy 12 forint 30 krajcár tartozását Hirsch Löbl kopcsényi zsidónak 15 nap alatt megfizesse.

Eodem (die 8. Aprilis 1755.)

Auf angebrachte klag Lebel Hirschel judens von Kitsee wird Johann Georg Zeiner burgerlicher siebbödenmachermeister convincieret die dem A. laut producierter obligation de dato 20. Januarii 1755. schuldige fl. 12 cr. 30 nebst allen unkosten, salvis tamen civitatis juribus, in 15 tägen bey vermeydung der execution zu bezahlen.

Pozsonyi városi levéltár, 1754. évi Gerichtsprothocoll 233.

128.

1755. április 26. A pozsonyi városi bírói szék előtt Schenckl Orsolya elismeri, hogy Freudel Kornélnak 50 forinttal adósa és mivel neki két oroszvári zsidó 147 forint 45 krajcárral tartozik, adósságát e követeléséből fogja megadni.

Eodem (die 26. Aprilis 1755.)

Weilen Ursula Schencklin selbst einbekennet, dass sie dem tit. herrn Cornelio Freudel fl. 50 schuldig seye, als wird I. convincieret diese schuld nebst allen unkosten, salvis tamen civitatis hujus et praecedentium creditorum juribus, bey vermeydung der execution zu bezahlen. Wornach die I. eine bey zweien juden zu Carlburg laut producierter obligation de dato 1. Marty 1748. ausstehende schuld per fl. 147 cr. 45 ad vires summae zu bezahlung des herrn A. denominieret.

Pozsonyi városi levéltár, 1755. évi Gerichtsprothocoll 2.

129.

1755. május 10. A pozsonyi városi bírói szék Löbel Sámuel bazini zsidót lopás miatt 24, Fritzel Löbel lengyel zsidót ugyancsak lopás miatt 12 korbácsütésre ítéli és mindkettőt a város területéről kitiltja.

Eodem (die 10. May 1755.)

Nachdeme der Turtz burgerlicher chyrurgus vor dem tit. herrn stadtrichter einbekennet, dass er mit augen gesehen, wie der jud Samuel Löbel von Bösing am letzt gewesenen jahrmarckt einem gewissen müllner fl. 20 aus dem sack entwendet, welches auch mehrere leüte gesehen und über dieses das entfremdete geld bey dem juden in instanti gefunder worden, derselbe aber vorgeben wollen, dass solches ein anderer fallen lassen, er aber nur aufgehoben, welches hingegen derer vielen zeügen wegen, die da gesehen, wie er das geld aus dem sack gestohlen, nicht zu glauben, als solle der I. mit 24 carbatsch streichen abgestraffet und alsdann bey vermeydung weit härterer straffe von hiesigen grund und boden abgeschaffet werden.

Eodem.

Ist der Löbel Fritzel, ein jud aus Pohlen bürthig, welcher betretten worden, dass er allhier auf dem jahrmarckt bey einem stand ein packel messingene schnallen, welche in instanti bey ihme gefunden worden, gestohlen, in ansehen, dass solche restituieret worden, mit 12 carbatsch streichen abgestraffet und alsdann von hiesigen grund und boden abgeschaffet worden.

Pozsonyi városi levéltár, 1755. évi Gerichtsprothocoll 10.

130.

1755. május 22. A pozsonyi városi bírói szék Bruder Lőrinc pozsonyi órást, aki Bresslauer Baruch zsidó számára készített órát másnak adta el, arra kötelezi, hogy vagy egy másik órát készít a zsidónak vagy 15 napon belül 50 forintot fizet neki.

Eodem (die 22. May 1755.)

Demnach Lorentz Bruder, burgerlicher uhrmacher, eine uhr vor den Baruch Bresslauer allhiesigen schutzjuden gemacht, vor welche der Bresslauer eine andere hergegeben, nachhero aber diese uhr lange zeit abgeholet, worauf der Bruder einen andern kauffer bekommen, als ist erkannt worden, dass derselbe entweder eine andere authentische uhr machen oder aber dem juden innerhalb 15 tägen fl. 50 bey vermeydung der execution machen solle.[1]

Pozsonyi városi levéltár, 1755. évi Gerichtsprothocoll 17.
[1] elírás: *zahlen solle* helyett.

131.

1755. május 24. A pozsonyi városi bírói szék Fend Katalin mosónőnek meghagyja, hogy Michel Hirschl zsidónak mosásra átadott ruhát, amelyet elzálogosított, 8 napon belül adja vissza.

Eodem (die 24. May 1755.)

Isi der Catharinae Fendin wäscherin alles ernstes auferleget worden den von dem Hirschel Michel juden zu waschen bekommenen und durch sie versetzten rock und cantousch in 8 tägen bey vermeydung des arrestes zu restituieren.

Pozsonyi városi levéltár, 1755. évi Gerichtsprothocoll 19.

132.

1755. augusztus 12. A pozsonyi városi bírói szék előtt Glockner Mátyás Ernő bevallja, hogy többek között Daniel pozsonyváraljai zsidónak 28 forinttal tartozik.

Eodem (die 12. Augusty 1755.)

Hat der Matthias Ernst Glockner persöhnlich vorstehend nachstehende schulden richtig zu seyn einbekennet, als:

.....

Dem allhiesigen schutzjuden Daniel fl. 28.

.....

Pozsonyi városi levéltár, 1755. évi Gerichtsprothocoll 80.

133.

1755. szeptember 2. A pozsonyi városi bírói szék Münsterer János Mihály pozsonyi tímár özvegyének meghagyja, hogy Schmule Jakab köpcsényi zsidónak a polgári határidő alatt fizessen 39 forint 30 krajcárt, a többi követelését a zsidó bizonyítsa, ki viszont 110 forint tartozását Arnsteiner Márkus zsidónak adja meg.

Eodem (die 2. Septembris 1755.)

Auf angebrachte klag Jacob Schmule schutzjudens von Kitsee wieder relicta Joannis Michaelis Münsterer burgenlichen lederermeisters wegen an der I. vor ihrem ehemanne gegebenen häuten praetendierten fl. 73 cr. 45, demnach die I. selbst statt ihrem ehemanne alles aufgeschrieben, dieselbe aber dem A. nicht mehr, als fl. 39 cr. 30 schuldig zu

seyn aufgezeichnet findet noch einbekannet, auch der A des übrigen wegen keinen beweiss hat, als wird die I. convincieret obige fl. 39 cr. 30 nebst allen unkosten, salvis tamen civitatis hujus juribus, innerhalb eines burgerlichen termins bey vermeydung der execution zu bezahlen. Betreffend die restierenden fl. 34 cr. 15 solle der A. gehörig beweisen, dass er die specificierte häute wircklich geliefert und ihme solche nicht bezahlet worden, also rechtmässig zu fordern habe, wiedrigenfalls wird die I. von aller weiterer impetition des A. gerichtlich absolvieret.

Eodem.

In schuldsachen Marci Arnsteiner allhiesigen schutzjudens wieder Jacob Schmule schutzjuden von Kitsee wegen dem A. schuldigen fl. 110. weilen der I. persönlich vorstehend die schuld einbekennet, als wird demselben auferleget den A. zu bezahlen, als in wiedrigen tit. herr stadthaupmann exmittieret wird diese schuld nebst allen unkosten, salvis tamen civitatis hujus juribus, executione meriante an des debitoris jure executionis bey hiesig gemeiner stadt habenden fundo zu desumieren.

Pozsonyi városi levéltár, 1755. évi Gerichtsprothocoll 99—100.

134

1755. október 2. A pozsonyi városi bírói szék előtt két tanú eskü alatt vallja, hogy Schmule rohonci zsidó az elmúlt Lőrinc napi vásárkor Walik Ignác neutitscheini kereskedőtől valóban két és fél vég posztót kapott.

Eodem (die 2. Octobris 1755.)

Auf anhalten Ignatii Walik kauffmanns von Neutitschan sind nachstehende zeügen über folgende De eo utri abgehöret worden.

De eo utrum?

Ob zeüg 2½ stuck tuch dem juden Schmule von Rechnitz gegeben habe?

Jacob Grünermel, innwohner allhier, ohngefähr 50 jahr alt, constituieret und verhoret saget auss:

Wie der jud Schmule mit dem instanten einen stich-handel mit weinstein am letzt verflossenen Sancti Laurentii marckt gemacht und darvor ein und einhalb stuck nehmen sollte, hat patent, welcher damahlen alldort dem instanten im gewölb geholffen, dem juden, nachdeme er den instanten, so eben in andern verkauff begrieffen gewesen, zuvor befraget, ob der handel richtig seye, zwey und ein halb stuck tuch forttragen lassen.

De eo utrum?

Ob zeüg solches gesehen, dass nehmlich das tuch dem juden gegeben worden?

Matthias Gehrig fuhrmann von Neütitschan, 68 jahr alt, constituieret und verhöret, saget auss:

Zeüg hat gesehen, dass der obstehende Grünermel dem juden Schmule am letzt verflossenen Sancti Laurentii marckt würcklich $2^1/_2$ stuck tuch gegeben.

Welch aussag auch fatenten mit einem abgelegten eyd bestättiget.

Pozsonyi városi levéltár, 1755. évi Gerichtsprothocoll 114—5.

135.

1755 november 27. A pozsonyi városi bírói szék előtt Kroyer özvegye, Johanna igéri, hogy Mandel Dávid és Salamon zsidóknak, akik elmulasztották követelésüket a csőd meghirdetésekor bejelenteni, 53 forint helyett jószándékból 24 forintot fog két részletben megfizetni.

Eodem (die 27. Novembris 1755.)

Hat sich Johanna, ehehin verwittibte Kroyerin, anjetzo vereheligte Halisin, wegen von dem David und Salomon Mandel an ihr vor ihrem ehemanne annoch gegebenen waaren praetendierten fl. 53 cr. 11 dahin verglichen, dass obwohlen sie nach scharffe derer rechten in ansehen, dass die A. A. nach der valvaliter geschehenen citation in concursu creditorum sich nicht gemeldet, die schuld zu bezahlen nicht auf sich nehmen dörffte, will sie jedoch zu erhaltung ferneren credits an dieser schuld fl. 24 successive, undzwar die eine helffte auf das nächstkommende Neüejahr, die andere gleich darnach auf den fest Sancti Georgii bezahlen, wo alsdann die übrige diessfallige praetension cassieret werden solle.

Pozsonyi városi levéltár, 1755. évi Gerichtsprothocoll 135—6.

136.

1755. november 27. A pozsonyi városi bírói szék Hodelick Zsófiát, aki mint cselédnő, gazdáját, Mandel Koppel zsidót meglopta, és Gress György sörelárusító nejét, Erzsébetet, mint felbújtót, együttesen kihallgatja, akik egymást okolják.

Eodem (die 27. Novembris 1755.)

Sophia Hodelickin, welche bey dem Koppel Mandel allhiesig Palffyschen schutzjuden gedienet und alldort unterschiedene waaren entfremdet, anjetzo diessfalls bey dem hochgräfflichen Palffyschen herrschaffts gericht arretieret und heüte zu einen allhiesig löblichen stadtgericht um mit der allhier arretierten Elisabetha Gressin, der die gedachte Hode-

lickin die entfremdeten sachen zugetragen, confrontieret zu werden, geschicket worden, constituieret, saget der Gressin unter das gesicht, dass wie sie zu ihrer mahm, der oberwehnten Gressin letzt gewesenen sommer gekommen um von ihr ein artzney mittel wieder die lungensucht, woran ihr mann kranck gelegen, zu begehren, sagte die Gressin zu ihr, sie solle schauen, dass sie dem Koppel Mandel etwas entfremden könne und da sie solches nicht gethan, wiederholte die Gressin ihren antrag zu dreymahlen, biss sie endlich aus einer truhen $4^1/_2$ stuck flanell, 3 grosse juchten haüt und eine kleine deto zu unterschiedenen mahlen entfremdet und dieses alles ihrer mahm überbracht. Wie viel inquisitin eigentlich davor bekommen, kann sie sich nicht erinnern. Da sie das letztemahl zur Gressin gekommen, verlangte dieselbe, dass sie einen catton ihr bett zu überziehen und ein kallman zu einem röckel stehlen solle, welches aber inquisitin nicht gethan.

Elisabetha, des Georgii Gress bierversilberers bey dem allhiesigen stadtbreyer eheweib, abiger ursachen wegen arretieret, anjetzo constituieret und mit der Hodelickin confrontieret bekennet, dass sie obspecificierte effecten bekommen und der obstehenden inquisitin davor fl. 44 cr. 21 gegeben. Die juchten verkauffte sie hinwieder einem fremden schuster am letztgewesenen marckt per fl. 5 cr. 27, die 4 stuck flanell einer gewissen ihr unbekannten tandlerin, welche gross von statur, mager gewesen und Catel geheissen. Ubrigens habe sie die Hodelickin keines weges zum stehlen angelernet und wuste nicht einmahl, dass diese sachen gestohlen sind, sondern sie sagte, es sind dieses contraband sachen, welhen einer mautnerin geblieben und dieselbe anjetzo verkauffen lässet.

Sophia Hodelickin beharret auf ihrer voriger aussag und saget, sie wolle auch solche auf allmahliges verlangen mit einem jurament bestättigen.

Elisabetha Gressin qualificieret ihre vorige aussag darinnen, dass sie der tandlerin Katel nur ein stückel flanell, die ellen a 10 cr., die übrigen 3 stückel ohngefähr in 49 ellen bestehend der tit. frauen Schönsteinin ihrem stubenmenschen angetragen und alldort die ellen a 13 cr. verkauffet, auch das geld von dem stubenmenschen empfangen, übrigens beharret dieselbe auf ihrer vorhinnigen aussag.

Pozsonyi városi levéltár, 1755. évi Gerichtsprothocoll 137—8.

137.

1756. január 29. A pozsonyi városi bírói szék Stankovics András és Kretschmahr Gáspár magyar szíjgyártókat arra kötelezi, hogy Natzel Jakab köpcsényi zsidónak járó tartozásukat, amit elismertek, a polgári határidő alatt megfizessék.

Die 29. January 1756.

Praesentibus generosis dominis Andrea Segner, Joanne Krisan et Josepho Finaczy senatoribus, necnon Michaele Gombos jurato vicenotario.

Auf angebrachte klag Jacob Natzel judens von Kitsee wird der Andreas Stankovics und Caspar Creützmahr, beede ungarische riemermeister, die dem A laut producierten schein und eigener geständnuss derer I. I. vor leder zusammen schuldigen fl. 56, dann der Caspar Creützmahr wegen laut anderten schein schuldigen fl. 32 cr. 28 convincieret diese schuld nebst allen unkosten, salvis tamen civitatis hujus juribus, innerhalb eines burgerlichen termins bey vermeydung der execution zu bezahlen.

Pozsonyi városi levéltár, 1755. évi Gerichtsprothocoll 173.

138.

1756. április 5. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság Schlesinger Gerstl rajkai zsidó és az ottani zsidó hitközség között elmérgesedett viszályban rendet teremt olyformán, hogy a hitközség egyes tagjaira kivetett türelmi adót érvényben hagyni és Gerstl által felépített zsinagógát és az általa alapított új hitközséget javasolja megszüntetni kimondván, hogy a régi állapot az egység szempontjából térjen vissza, egyben azt, hogy Pozsony, Moson, Nyitra, Trencsén, Zala és Somogy megyék a zsidó türelmi adó beszedőinek a kívánt támogatást megadták, tudomásul veszi.

Praeside illustrissimo domino barone Josepho Revay, praesentibus dominis consiliariis domino Ladislao Barinay, domino Ludovico de Konkel camerali, secretario domino Ludovico juniore de Konkel camerali.

Die 5-ta Aprilis anni currentis 1756. mixta in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinata commissio in obsequium benigni suae majestatis sacratissimae sub 23-a Februarii anni volventis interventi et ad commissionem hancce inviati mandati considens in ordine ad querimoniam Rajkensis judaei Gerstl Schlösinger dicti altefatae suae majestati introporrectam, qua mediante sibi contra eos, qui ipsum imposturae et foenerationis cum taxa tolerantiali exercitae insimularunt, condignam satisfactionem impendi supplicuit. Assumpsit eadem haec commissio primitus quoque tam a parte domini comitis generalis a Stahrnberg, qua praefati instantis domini terrestris, quam et ipsorum etiam judaeorum Rajkensium excelso consilio factas querulosas repraesentationes ad substratum negotii hujus pertinentes, quibus praefatus dominus comes a Stahrnbergh sub 27-a Januarii detexit, quod posteaquam caeteri judaei Rajkenses nro 32, assumptis in se florenis 84, curiarum suarum inhabitatores judaeos nro 9 pari 84 videlicet florenorum tolerantiali quotta ultra vires eorum onerare voluissent, hi facta comitatui Mossoniensi praegravationis suae remonstratione per eundem comitatum in 51 florenis alleviati residuos 33 florenos domino regii dominii Ovár administratori deponere quidem voluerint, idem vero dominus administrator eosdem acceptare recusaverit, quin imo iteratis vicibus executionem militarem, juri curiali praejudicantem, iisdem judaeis in curiis suis degentibus minatus fuerit.

Et quoniam eae factae forent dispositiones, ut si et in quantum judaei quoad repartiendam taxam inter se convenire nequirent, id ipsum per comitatensem magistratum assumatur et definiatur.

Praemissis igitur ex motivis idem dominus comes supplicuit, dignaretur excelsum consilium ad antevertendas quasvis inconvenientias disponere, ne degentibus in curiis suis judaeis adrepartitam quottam deponere paratis, sibique aut juri suo curiali quodpiam praejudicium inferatur.

Quam instantiam excelsum consilium locumtenentiale regium sub eadem 27-a Januarii excelsae camerae regiae Hungarico-aulicae penes insinuatum ea amica cum requisitione communicaverat, quatenus dominum administratorem Ovariensem desuper constituere, eundemque ab omni praejudicioso attentato inhibere velit.

Interea vero et antequam praelibatae excelsae camerae reinsinuatum supervenisset, judaei comitatus Mossoniensis, praecipue vero in oppido Rajka degentes de dato 29-ae Januarii sequentia excelso consilio querulose repraesentarunt: 1-o quod judaeus Gerstl in curia Stahrnberghiana degens facta sui cum nonnullis aliis sibi adhaerentibus a reliqua judaeorum communitate separatione inusitato hactenus exemplo novam communitatem et synagogam erexerit, hancque esse causam tantarum adusque habitarum controversiarum. 2-do quod idem Gerstl non solum unanimi omnium comitatus Mossoniensis judaeorum consensu adrepartitam sibi conscientiose taxam tolerantialem, sed et pro praeterito restantes hoc titulo lo florenos solvere detrectet, deposito coram comitatensi deputatione decretali juramento super eo, quod ipse, suique adhaerentes per attactam repartitionem praegravati extiterint.

Siquidem autem juxta instituta judaica juramentum ad hoc, ut sufficiens sit, coram rabino deponendum esset.

Hinc supplicaverunt memorati querulantes praemissam Gerstlianam synagogam, velut publicae tranquillitati nocivam in oppido Rajka cassari, universosque ibidem degentes judaeos in unam rursum communitatem et synagogam reduniri, saepefatum Gerstl et ejus adhaerentes ad solvendorum solutionem, depositionemque super allegata sui praegravatione coram rabino Kepesiniensi juramenti stringi ac denique gratiose ordinari, ut idem repetitus Gerstl a factiosis suis ausibus desistendo pacifice imposterum semet contineat.

Cujusmodi instantia sub eadem 29-na Januarii cum comitatu Mossoniensi fine ponendae medelae et super effectu dandae excelso consilio informationis communicata quidem existente, nullo tamen superinde a parte comitatus responso dato.

Praelibata excelsa camera regia Hungarico-aulica ad praeallegatum excelsi consilii locumtenentialis regii insinuatum sub 27-a Februarii talibus rescripsit, auditum dominum administratorem Ovariensem reposuisse se vi delatae sibi provinciae judaeos in comitatu Mossoniensi degentes, praecipuae vero judaeum Gerstl in curia Stahrnbergiana habitantem ad solutionem restantium ab anno 1753-tio florenorum lo commoneri fecisse. Reliquis proinde judaeis obtingens suum rite numerantibus solum nunefatum Gerstl in locum 84 florenorum sibi, suisque una-

nimi judaeorum omnium consensu ad repartitorum florenorum florenos dumtaxat 33 ex eo, quod deposito coram vicecomite comitatus Mossoniensis super sui praegravatione juramento intuitu supernatantis summae relaxatam accepisset, persolvere voluisse, aliorum autem florenorum 10 solutionem simpliciter detrectasse.

Luculenter proinde hinc patere, attactum dominum administratorem a data sibi instructione neutiquam recessisse, renitentem vero judaeum Gerstl, velut alias etiam multum excessuosum et totam illam communitatem et quaestu et facultatibus longe superantem, quippe qui anno praeterito aliquot mille centenarios farinae Viennam administravit, onus eundem manens in alios cum eorundem praegravio derivare velle, incaute porro dominum vicecomitem egisse, quod semet ad privatam juramenti exceptionem, quampiamque adrepartitae summae in obversum factae per commissionem hancce mixtam ac per excelsum consilium ratihabitae determinationis immiserit.

Motivis proinde ex praemissis praelibata excelsa camera domino administratori Ovariensi rescripsit, quatenus pro casu renitentiae adrepartitam non solum 84 florenorum, sed restantem etiam lo florenorum summam a renitente hoc judaeo Gerstl remediis in generali decreto praescriptis utendo ocius incassare studeat.

Excelsum vero locumtenentiale regium consilium in eo peramice requisivit, quo perspecta suprafati domini comitis a Stahrnbergh in adaequata querimonia ex parte quoque sua ad effectum praemissorum oportuna disponere, memoratumque vicecomitem ne semet ad talismodi relaxatas pro futuro immittat, hortari velit.

His tandem perlectis assumptum est ipsum benignum mandatum sub praeattacto 23-ae quippe Februarii dato emanatum, eidemque advoluta querulantis judaei Gerstl instantia, qua eadem fere in conformitate, qua dominus ejusdem terrestris comes a Stahrnbergh excelso consilio conquestus est, queritur, videlicet quod ipse ex mandato domini sui terrestris semet cum reliquis octo ad eundem dominum terrestrem spectantibus judaeis et hos inter quatuor extreme pauperibus a reliquorum judaeorum communitate segregans cum totidem ac reliqui judaei 32, quorum unus ditior est, quam omnes Stahrnbergiani, florenis 84 titulo taxae tolerantialis pendendis praegravatus fuerit. Obtenta vero a comitatu Mossoniensi erga remonstrationem praegravii hujus in 51 florenis relaxata, iidem judaei Rajkenses ad excelsum consilium recurrerint, ipsumque supplicantem, quasi vero solvere recusaret, detulerint.

Quorum intuitu aeque ac perprius jam factarum adversus ipsum imposturae ac foenerationis cum taxa tolerantiali exercitae iniquarum delationum sibi medio comitatus Mossoniensis satisfactionem impendi supplicuit.

Votum.

Quibus praevio modo secundum suam seriem assumptis et per commissionem hancce mixtam uberius ruminatis observavit eadem haec commissio saeperepetitum judaeum Gerstl tam per se, quam et medio domini sui terrestris eadem gravaminum puncta, quorum intuitu adhuc

sub 18-va Septembris anno transacto 1755. commissionis hujusce protocollum, in eodemque deprompta opinio suae majestati sacratissimae demisse repraesentatum fuerat, renovare velle.

Et quemadmodum eadem haec commissio agnito jam eotum eo, quod judaei Rajkenses per saepefatum judaeum Gerstl multum omnino injuriati fuerint, tenore praeallegati protocolli sui obsequiose censuisset, ut non obstante quidem eo, quod comitatus Mossoniensis vigore rescripti sui praetensiones nonnullas judaeorum ad viam juris relegandas senserit, judaeus tamen Gerstl uiterius etiam medio ejusdem comitatus ad dandas coram disinteressatis in praesentia tamen nonnullorum comitatensium officialium communitati judaicae, velut cui negotium idem optime constare debet, communicatis cum eadem communitate actis communicandis, super gesto judicatus officio rationes stringeretur. Ita mixta haecce commissio praemissum votum suum hac quoque occasione obsequiose reiterat.

Caeterum quoad attentatam per judaeum Gerstl novae synagogae erectionem suique ac suorum adhaerentium a reliqua communitate separationem, eandem velut citra reliquorum judaeorum annuentiam aut publici scitum cum publicae tranquillitatis detrimento erectam cassandam et omnes in unam iterum, quemadmodum prius fuerant, communitatem ad praevertendas quippe omnes eatenus emergibiles dissensiones et controversias reduniendos commissio haecce opinaretur. In ordine vero ad factam per judaeos taxae tolerantialis repartitionem, tametsi quidem judaeus Gerstl se, suosque per eandem repartitionem praegravatos fuisse questus fuerit et erga talismodi querimoniam, depositumque super sui aggravatione coram comitatensi deputatione juramentum a comitatu Mossoniensi relaxatam acceperit, cum nihilominus eadem repartitio ad exigentiam universalis sub 6-ta Februarii anno superiori 1755-ti per excelsum consilium factae dispositionis per ipsosmet judaeos unanimi omnium consensu, quemadmodum et ipsa excelsa camera tenore praeadducti reinsinuati sui id ipsum asseret, elaborata extitisset, neque ratio videretur, cur semet comitatus ad id in obversum praecitatae dispositionis, vigore cujus id potius omni cura, ne se quis ab adrepartita sibi quotta quoquo modo eximere praesumat, attendere debuisset, ingesserit, sed et non vane praesumeretur, saepedictum judaeum Gerstl tenore praeallegati cameralis reinsinuati totam illam communitatem judaicam et quaestu et facultatibus superantem, ideo semet cum nonnullis a reliquis judaeis separasse, quo onus se, suosque manens in alios cum eorum aggravio detorquere queat.

Rationibus proinde ex praeallegatis unanimi, uti supra expositum est, omnium judaeorum consensu initam conventionem et factam repartitionem in suo vigore relinquendam existimaret commissio isthaec.

Denique quod semet praefatus comitatus Mossoniensis in obversum ab excelso consilio factarum dispositionum ad quampiam relaxatam, privatamque juramenti exceptionem praevio modo immiserit, factum hoc ejus eidem serio improbandum, unaque intimandum censeret commissio haecce, quatenus super iis, quae ipsi jam perprius materia in praesenti

abhinc perscripta sunt, in quantum necdum ad eadem rescripsisset, genuinam et circumstantialem informationem submitteret.

Pro coronide lectae sunt litterae comitatuum, etquidem Posoniensis de dato 21-ae Januarii, Mossoniensis de 19-na Januarii, Nittriensis de 15-ta Januarii, Trenchiniensis de 22-a Decembris, Szaladiensis de 15-ta Decembris et Simeghiensis de 9-na Februarii id rescribentium, quod ad exigentiam gratiosi intimati sub 27-a Novembris 1755. expediti sufficiens judaeis pro incassanda taxa tolerantiali assistentia praestetur, eos vero qui sinistras querelas excelsis dicasteriis introporrexerunt, de impudenti facto correptos, neve deinceps talia facere attentent, serio cum commination praescriptae poenae commonitos extitisse.

Quod ipsum mixta haec commissio ad statum notitiae excelso consilio referendum existimavit.

Josephus liber baro de Reva manu propria.

O. f. C. — 29. Lad B. fasc. 11. folio 4—9.
6 oldalból álló irat, elölapon rövid tartalmi kivonattal és ezzel a feljegyzéssel: *8-a Aprilis 1756. relata.*

139.

1756. április 8. Pozsony. A m. kir. helytartótanács Schlesinger Gerstl rajkai zsidó panasza tárgyában azt javasolja a királynőnek, hogy Gerstl számoljon el a bírói tisztségéről, zsinagógája és az új hitközség szüntessék meg, a kivetett türelmi adó pedig maradjon érvényben, egyúttal jelenti, hogy Moson megye a szükséges intézkedést már megkapta.

Sacratissima etc.

In obsequium benigni majestatis vestrae sacratissimae mandati die 23-a praeteriti mensis Februarii in ordine ad querelam judaei Raikensis Gerstl Schlösinger interventi consilium hoc locumtenentiale regium opportuna disposuit ac a consequenti etiam commissio mixta circa taxam tolerantialem judaicam ordinata meritum ejusdem querimoniae prachabita actorum eatenus intercedentium combinatione in uberiorem sumpsit revisionem. Et quemadmodum contextu hicce perdemisse advoluti sui prothocolli reflexe ad opinionem suam altefatae majestati vestrae die 18-a Septembris anno immediate superiori humillime repraesentatam censet antelatum Gerstl judaeum ad dandas super gesto judicatus sui officio coram communitate judaica rationes stringendum fore, praeterea ad cassandam novae synagogae erectionem, suique ac suorum adhaerentium a reliqua communitate cum publicae inter illos tranquillitatis turbatione factum separationem, necnon repartitionem cum consensu omnium Judaeorum factam in suo vigore relicta, comitatui Mossoniensi, quod se in exceptionem juramenti privative immiserit et subsequenter etiam relaxationem quempiam impenderit, reprobandum, porro cur comitatus ad factam hoc in passu intimationem hactenus non responderit, ab eodem ratio expetenda, ita idem consilium hoc locumtenentiale regium intuitu exigendarum a praefato Gerstl rationum ab

ulteriori benigna majestatis vestrae sacratissimae resolutione deinceps quoque in humilitate praestolando quoad reliqua posterius recensita conformiter svasim ejusdem mixtae commissionis sub hodierno Mossoniensi comitatui necessaria expedit et haec ipsa majestati vestrae caesareo-regiae humillime refert, seseque altissimae etc. Datum ex consilio Posonii, 8-a Aprilis 1756.

Györy manu propria.

O. L. C. — 29. Lad. B. fasc. 11. folio 10—11.
Fogalmazvány ívrétű papiroson, a szövegben néhány törlessel és betoldással.

140.

1756. május 6. A pozsonyi városi bíró szék előtt Polack Joachim nikolsburgi zsidó, akiért Roth János pozsonyi csizmadia 60 forint erejéig jótállt, ez összeg biztosítására két, soproni csizmadiamesterektől származó és összesen 69 forintról szóló adóslevelet ad át, egyben igéri, hogy tartozását 3 részletben megfizeti.

Die 6. May 1756. pomeridianis.

Erscheinet Johann Roth burgerlicher zischmanmachermeister allhier und declarieret, dass er vor den Joachim Polack schutzjuden zu Nicolspurg bey dem Himberger allhiesigen handelsmann wegen durch den ersterwehnten juden herausgenommener seiden in fl. 60 gut gestanden, bittet also sothanen juden, den er allhier angehalten, zu bezahlung dieser schuld anzuhalten. Wornach der Polack persöhnlich vorstehend solches eingestanden, anbey aber versprochen, dass er an denen ausständigen fl. 60 auf nächstkommenden Christi Himmelfarth marckt fl. 20, auf dem Oedenburger Margarethae marckt wieder fl. 20, endlich auf das fest Sancti Michaelis 1756. die übrigen fl. 20 bezahlen wolle. Zu des Roth sicherheit aber hat ihme der jud zu seinen eigenen handen vor dem tit. hern stadtrichter und actuaria freywillig zwey obligationen, eine von 2. Marty 1753., welche Georg Roratz, Tobias Kreichel und Samuel Bauer, alle burgerliche zischmanmachermeister zu Oedenburg, unterschrieben über fl. 27, anderte de dato 16. Marty 1753. von Johann Kmoth,[1] Tobia Harkamp, Tobia Kreichel, Frantz Fürst, Georg Roratz und Samuele Bauer gleichfalls zischmanmachermeistern vor Oedenburg unterschrieben über fl. 42 zur caution behändiget, welche jedoch der Roth nach bezahlter schuld dem juden restituieren gehalten seyn wird.

Pozsonyi városi levéltár. 1756. évi Gerichtsprothocoll 7.
[1] helyesen: *Kmeth*.

141.

1756. május 11. A pozsonyi városi bírói szék előtt Lehner György bérkocsislegény vallomásában elmondja, hogy amikor Mandel Ábrahám pozsonyváraljai zsidó e hó 9-én Bécsből visszatért és éjfél felé ment át a repülőhidon, mivel nem adott borravalót, a hajóslegények össze-vissza lökdöstek.

Die 11. May 1756.

Praesentibus generosis dominis Georgio Theophilo Frendel. Joanne Krisan et Georgio Bencsik senatoribus.

Auf anhalten Abrahami Mandel Palffischen schutzjuden erscheinet Georg Lehner landgutscherknecht allhier und saget bey seinem guten gewissen auss, wie deponent den 9. dieses den herrn buchhalter bey ihro excellencz herrn graffen Carolo Palffy von Wien herunter geführet und nachts zwischen 11 und 12 uhr auf die fliegende brucken gekommen, ist instant mit seinem sohn und noch einen andern juden auch auf der brucken gewesen und da die schiffleüte ein trinckgeld verlanget, die juden hingegen keines geben wollten, fiengen erstere an zu zancken und wie der Mandel gesaget, weilen ihr uns vorhero nicht hinüber geführet, geben wir anjetzo kein trinckgeld, stosseten den instanten sowohl, als auch seinen sohn hin und wieder. Der Kropf aber und noch ein anderer schiffknecht sagten, sie sollen auf der brucken nicht zancken.

Pozsonyi városi levéltár, 1756. évi Gerichtsprothocoll 9—10.

142.

1756. május 13. A pozsonyi városi bírói szék Sijuta Kristófot arra kötelezi, hogy 26 forint 45 krajcár tartozását Mandel Ábrahám és Hirschel zsidóknak azonnal fizesse meg.

Eodem (die 13. May 1756.)

Es wird dem Christoph Sijuta alles ernstes auferleget die dem Abraham und Hirschel Mandel laut eigener geständnuss vor herausgenommene waaren schuldige fl. 26 cr. 45 nebst allen unkosten, salvis tamen civitatis hujus juribus, alsogleich bey vermeydung der execution zu bezahlen.

Pozsonyi városi levéltár, 1756. évi Gerichtsprothocoll 13.

1756. május 24. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság a nagyváradi zsidóknak azt a panaszát, hogy a nagyváradi káptalan nem engedi meg nekik a területén tartott heti és országos vásárokon való megjelenést, orvosolni javasolja, mivel pedig a lovasberényi zsidóknak az a panasza, hogy Székesfehérvár is tiltja nekik az éjjeli szállást, a városi tanács jelentése szerint nem felel meg a valóságnak, ezért a megye annak járjon utána, hogy mi az igazság ebben a dologban és erről tegyen jelentést, végül Sáros megye állapítsa meg, hogy Eperjes város valóban régi gyakorlat alapján nem engedi-e meg a zsidóknak a városban való bemenetelt és amennyiben ez nem így állna, ez esetben intézkedjék a zsidók javára.

Praeside illustrissimo domino barone Josepho Révai, praesentibus consiliariis domino Ladislao Barinay consilii et domino Felice Mohr camerali, secretario domino Ludovico juniore de Konkel.

Die 24-a May 1756. commissio mixta in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinata considens assumpsit instantiam judaeorum Magno-Varadiensium, id que sub 20. currentis mensis May querulose rursum excelso consilio regio locumtenentiali repraesentantium, qualiter ipsi hactenus tum in annualibus, cum et hebdomedalibus Magno-Varadini celebrari solitis nundinis, manutenente ipsos inclyto comitatu Bihariensi, tolerati quidem fuerint, jam nunc vero per venerabile capitulum loci illius velut dominum terrestrem fori ejus, in quo nundinae servari consueverunt, simpliciter et sub poena amissionis mercium ab eodem loco arceantur. Supplicuerunt proinde iidem querulantes se se insupportabilibus alioquin oneribus gravatos, gratiose hoc in passu manuteneri, suoque loco ordinari, ut res et merces suas in publicis nundinis ad instar reliquorum conribuentium libere exponere et distrahere audeant.

Quo in merito siquidem occasione primi attactorum querulantium recursus, auditis pro et contra partibus, tum videlicet praefato comitatu Bihariensi judaeis quaestus exercitium admittente, cum etiam memorato capitulo Magno-Varadiensi mercatores Rascianos privilegiis regiis provisos, manutenente sacratissima sua majestas caesareo-regia de dato 20-ae Januarii anni currentis opinionem excelsi consilii sub 9-a Januarii anni ejusdem repraesentatam, velut aequitati, justitiae, benignisque dispositionibus ex integro consonam, clementer approbans praefato comitatui penes reprobationem facti illius, quod non attento articulo 74 anni 1723. authoritatem ceharum privilegia circumscribendi vel plane tollendi soli majestati reservante cum derogamine privilegii mercatorum Magno-Varadiensium usuroborati, judaeis quaestum absque temporis discrimine cum omnis generis mercibus admiserit, una benigne commisisset, ut medio praelibati comitatus quoad privilegia attactorum mercatorum indaganda indagentur.

Hinc cum quoad posterius benignae ejusdem resolutionis regiae membrum, circa investiganda quippe privilegia repetito comitatui Bihariensi per excelsum consilium locumtenentiale regium intimanda jam

intimata fuissent, prius vero dictae resolutionis membrum, factum comitatus ideo etiam, quod absque temporis et mercium discrimine judaeis quaestum admiserit, reprobandum committens, ad modernam judaeorum querimoniam extendi non valeret, hi enim solum in eo querularentur, quod nec ad publicas nundinas admittantur, obsequiose censeret mixta haec commissio, memorato comitatui Bihariensi intimandum fore, ut judaeos in eo, ne a nundinis seu hebdomadalibus seu annualibus, locove illo, in quo tales celebrari solent, arceantur, ultro quoque manuteneat tum ideo, quod nundinae publico privilegio essent liberae, tum quod iisdem judaeis quaestu taliter impedito omnia et vivendi et publica onera ferendi media in obversum etiam benignae voluntatis regiae tollerentur.

Quibus terminatis relata est instantia judaeorum Lovasberinviensium sub 12-a Aprilis iterato querulose repraesentantium, quod per civitatem Albaregalensem a pernoctatione in districtu ejusdem adhuedum etiam arceantur, imo Vesprimii quoque novissime a mora inhibiti fuerint. Ne proinde ad dependendam taxam tolerantialem, aliaque ferenda onera prorsus inhabiles reddantur, suo loco gratiose et serio disponi orarunt, ut apud incolas aut in diversoriis noctare et juxta necessitatem negotiorum suorum morari queant.

Cujus intuitu siquidem erga primaevam etiam querulantium attactorum judaeorum instantiam in simili exhibitam praefata civitas, ad gratiosum excelsi consilii intimatum sub 20-a Januarii anni hujus emanatum de dato 12-ae Martii rescripsisset, sinistram esse repetitorum judaeorum querimoniam, utpote quibus per tres dies, noctesque libera et absque omni taxa mora ab immemorabili tempore et nunc quoque in conformitate ultimo interventae resolutionis regiae concedatur ac propterea contra talismodi falsos et sinistros delatores satisfactionem sibi gratiose impendi supplicuisset.

Hinc quo iidem delatores in specifico resciri et pro casu non verificandae expositionis eorum ad exigentiam benignae resolutionis regiae sub dato 7-ae Octobris anni proxime transacti 1755. interventae subjici, taliterque praeattactae civitati petita satisfactio impendi queat, comitatui Albensi praefatorum querulantium judaeorum instantiam per extensum communicandam, eidemque commitendum censeretur, ut modofatos judaeos in praesentiam sui constituat, eosque ad denominandos specifice illos, qui de sui non admissione in civitatem Albaregalensem quaesti sunt, stringat, hosque et tales excelso consilio regio locumtenentiali cum deducenda facti et temporis specie repraesentet.

Tandem lectae sunt literae civitatis Eperjessiensis de 7-a Aprilis ad gratiosum intimatum excelsi consilii erga instantiam judaeorum comitatus Sarossiensis semet ab ingressu in eandem civitatem arceri querulantium emanatum rescribentis, judaeis liberum in civitatem hanc ingressum usu antiquo et ab immemorabili tempore vetitum fuisse et si ejusmodi ingressus judaeis admitteretur, reliquos mercatores cives, uti ex instantia eorundem patet, ad incitas redigi et dispergi oportere. Supplicuit igitur attacta civitas se in antiquo usu, civesque suos manuteneri vel eo etiam ex motivo, ne praefati judaei cum mercibus ex Polonia invehi solitis ipsam quoque contagionem inde inferant.

In cujusmodi per civitatem allegatum antiquum usum medio comitatus Sarossiensis inquirendum, eidemque intimandum opinari. ut pro casu non edocendi attacti antiqui usus judaeos in gremio suo existentes manuteneat. desuperque excelsum cosilium regium locumtenentiale informet.

Josephus liber baro de Rewa manu propria.

O. L. C. — 29. Lad. B. fasc. 11. folio 27—30.
2 ívrétű papiros, elölapon rövid tartalmi kivonattal és ezzel a feljegyzéssel: *praesentata 28. Maii 1756., eadem relata.*

144.

1756. május 26. A pozsonyi városi bíró szék Ábrahám Áron zsidót, akit a legutóbbi vásár alkalmával lopáson értek, 12 korbácsütésre ítéli és a város területéről számüzi.

Die 29. May 1756.

Praesentibus generosis domins Georgio Theophilo Frendel et Stephano Warady senatoribus.

Demnach Aaron Abraham, ein jud auf der mühl bey Schweintzbach wohnhafft, betretten worden, dass er diesen letzt gewesenen jahrmarckt einem fremden herrn einen beütel sammt geld aus dem sack gezogen, solcher aber wieder aus seinen handen gerissen, folglich dem eigenthumer restituieret worden, welches alles ein anderer, als zeüg, mit angesehen und bey tit. herrn stadtrichter aussgesaget, als solle I. mit 12 carbatsch streichen abgestraffet und alsdann von hiesigen grund und boden abgeschaffet werden.

Pozsonyi városi levéltár, 1756. évi Gerichtsprothocoll 27.

145.

1756. június 22. A pozsonyi városi bíró szék ítélete alapján Molnár István aranyhimző 15 napon belül, Wallisch Kristóf csizmadia pedig a polgári határidő alatt köteles Michel Lázár zsidónak járó tartozását megfizetni.

Eodem (die 22. Juny 1756.)

Demnach Stephanus Molnar burgerlicher goldstücker selbst einbekennet, dass er die von Lazar Michel bey gericht producierte obligation de dato 1. May 1750. über fl. 50 capital eingenhändig unterschrieben und solche gleich nach verschliessung dreyer wochen zu bezahlen versprochen, dessen ohneachtet hieran nicht mehr als fl. 3 den. 15 bezahlet, mithin annoch an rest fl. 46 den. 85 capital, interesse von 1. Juny 1750.

schuldig ist, als wird der I. convincieret diese schuld nebst allen unkosten, salvis tamen civitatis hujus et praecedentium creditorum juribus, in 15 tägen bey vermeydung der execution zu bezahlen.

Eodem.

Weilen Christoph Wallisch burgerlicher zischmanmachermeister mittelst des geschwornen gerichtstrabanten gehörig citieret worden, dannoch nicht erschienen, wohl aber durch ersterwehnten trabanten einbekennen lassen, dass er dem Lazar Michel schuldig seye, als solle I. die von A. praetendierte fl. 7 cr. 36 nebst allen unkosten, salvo tamen computu et civitatis hujus juribus, innerhalb eines burgerlichen termins bey vermeydung der execution bezahlen.

Pozsonyi városi levéltár, 1756. évi Gerichtsprothocoll 58.

146.

1756. augusztus 19. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság tudomásul veszi, hogy a rajkai hitközség és Schlesinger Gerstl zsidó között már hosszabb idő óta folyó viszály úgy a megye, mint a pozsonyi rabbi és törvénytudók közbenjöttével immár elsimult egészen, a magyaróvári intéző eljárása pedig Gerstl zsidóval szemben nem kifogásolható, így földesurának, Stahremberg generálisnak tiltakozása felett a megye térjen napirendre, ami pedig a lovasberényi zsidóknak 5 pontban foglalt panaszát illeti Székesfehérvár ellen, erre nézve a megye további és minden részletre kiterjedő vizsgálatot tartson és erről ismét tegyen jelentést.

Praeside spectabili domino Ladislao Barinay, praesentibus dominis consiliariis cameralibus domino Carolo Ludovico de Konkel, domino Felice Mohr, secretario domino Ludovico de Konkel, actuario Michaele Preszeker.

Die 19-a Augusti 1756. in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinata mixta commissio considens rursum ea, quae a tempore ultimo de dato quippe 8-vae Aprilis anni currentis exhibiti protocolli sui in negotio controversiarum inter judaeos Rajkenses et alterum judaeum Gerstl Schlösinger nominatum vigentium interventa acta assumpsit, in iisdemque comperit, quod excelsum consilium locumtenentiale regium conformiter opinioni commissionis hujusce mixtae mediante gratiosa sua intimatione comitatui Mossoniensi penes reprobationem facti illius, quod ex fundamento privative per attactum judaeum Gerstl super sui praegravatione depositi juramenti eidem judaeo ex taxa tolerantiali unamini omnium comitatus illius judaeorum coalitione, adeoque juxta generalia ejusdem excelsi consilii regii facta instituta adrepartita relaxatam quampiam fecerit, una etiam reflexe ad prius sub 29-a Januarii anni hujus expeditum intimatum commiserit, ut per memoratum judaeum Gerstl privative cum publica tranquillitatis turbatione erectam novam synagogam casset, judaeosque in unam rursus, ut ante fuerant, communitatem redu-

cat, factam per judaeos praevio modo reparationem in statu quo relinquat, exactori taxae tolerantialis necessariam ad incassandum tam currens, quam restans quantum assistentiam praebeat ac denique cur ad praeallegatum die 29-ae Januarii intimatum nec adusque responderit? facti rationem assignet. Dignabatur idem excelsum consilium regium super hujusmodi facta intimatione suam quoque majestatem sacratissimam sub eodem 8-vae Aprilis dato informare, eademque altefata sua majestas de dato 20. ejus mensis Aprilis penes approbationem factae praevio modo intimationis sua via disponendum committere, ut saepefatus judaeus Gerstl ad dandas coram judaica communitate usper gesto judicatus sui officio rationes stringatur.

Hac proinde benigna suae majestatis sacratissimae mente attacto comitatui in continuationem priorum sub 26. Aprilis intimata existente idem comitatus Mossoniensis sub 24. Maii rescripsit se negotium praeexpositae judaeos intervigentis controversiae ut primum per exmissos eatenus deputatos relatio exhibita fuerit, submissurum esse, quod vero ad gratiosum diei adhuc 29-ae Januarii intimatum adusque non responderit, id ex eo evenisse, quod a 19-a Januarii usque in praesens nulla generalis congregatio celebrata fuerit.

Interea vero judaei comitatus Mossoniensis mediante sua excelso consilio exhibita instantia pro cassatione synagogae Gerstlianae, velut necdum sublatae, stringendoque nunc dicto judaeo Gerstl ad deponendos restantes 81 florenos supplicuerunt.

Quo super posteaquam excelsum consilium regium sub 1-a Junii reflexe iterum ad reiterata jam intimata saepefato comitatui Mossoniensi identidem commisisset, ut ea, quae de benigno etiam jussu regio eidem intimata sunt, indilate effectui mancipare, tantaeque morae rationem reddere noverit.

Tum tandem nunc fatus comitatus sub 19-a Julii ad exigentiam praeviarum intimationum relationem exmissorum deputatorum suorum, eidemque junctam differentiam inter judaeos Rajkenses vigentium amicabilem compositionem submisit ac una in ordine ad reliquas gratiosi de dato 8-vae Aprilis expediti intimati continentias rescripsit, etquidem repartitionem taxae tolerantialis per ipsosmet judaeos primitus elaboratam, ex ratione quod judaeus Gerstl se eadem gravatum comprobans eidem contradixerit, adeoque mutua per hoc inter judaeos coalitio et conventio cessaverit, in conformitate benignae resolutionis regiae sub 6-ta Februarii 1755. intimatae, habita aeque proportionis reflexione per deputatos noviter elaboratam fuisse, sinistre porro judaeos illud repraesentasse, quod memoratus judaeus Gerstl privative coram vicecomite super sui praegravatione juraverit, cum tamen ille testante relatione deputatorum juramentum illud coram deputatis juxta formulam decretalem in synagoga ritu haebraico deposuerit.

Caeterum quoad exactori taxae tolerantialis praestari commissam assistentiam magistratualem memoratus comitatus Mossoniensis repraesentavit, qualiter ante adhuc terminum ordinatae querelarum judaicarum, sequaciter praetensive etiam haerentium apud judaeum Gerstl lo florenorum restantiarum investigationis dominus regii dominii Ovar

administrator saeperepetitum judaeum Gerstl non petita sua modalitate magistratuali assistentia medio satraparum dominalium comprehendi ad arcem Ovariensem deduci, eundemque eo usque, donec tam praescriptorum 10 florenorum restantiam necdum liquidatam effectam, quam et aliam taxae tolerantialis quottam deposuisset, detineri fecerit. Cujus facti intuitu domini comitis generalis a Stahrnberger, qua ejusdem judaei domini terrestris introporrectam et publicatam protestatoriam declarationem fine uberioris informationis acclusit, excelsique consilii regii scrutinio submisit, num factum illud domini administratoris, modusque procedendi legibus patriae, ipsisque dispositionibus regiis conformatus habeatur, unaque inviari supplicuit, num eatenus praescindere debeat.

Votum.

Quibus taliter secundum suum ordinem assumptis mixta haec commissio praeadductam judaeorum inter se coram deputatione comitatensi, disinterassatisque Posoniensi rabinerio, ejusdemque juristis initam amicabilem conventionem sibi referri fecit, ex qua siquidem appareret, synagogam Gerstlianam jam sublatam, huncque et alios eidem adhaerentes in unam cum reliquis communitatem rursum redunitos esse, ipsumque nunc fatum Gerstl semet ad rerum et litteralium actorum ad communitatem judaicam spectantium et apud se adusque detentorum restitutionem obligasse, sed et omnes communitatis hujus judaeos mutuas inter se practensiones et tum ex repraesentatis querelis, cum et rationibus perceptoralibus illatas invicem injurias mediante hac amicabili cassasse et annihilasse, omniaque tum haec, cum et reliqua in conservationem unice publicae tranquillitatis unanimi omnium consensu inita puncta cum obligatione 50 aureorum in contraveniente quocunque desumendorum stipulata fuisse. Hinc igitur superatis et sopitis praevio modo judaeos inter longiori jam tempore durantibus controversiis, supposito quoque eo, quod in repartitione ultimo per comitatum submissa omnes coaluerint. In ordine ad interpositam domini comitis generalis a Stahrnberg adversus dominum cameralem administratorem Ovariensem intuitu comprehensi judaei sui Gerstl et ab hoc exactae tam restantis, quam et currentis taxae tolerantialis obtingentiae protestationem, quoniam praefatus dominus administrator priori per judaeos unanimiter factae repartitioni, posterior enim per comitatum elaborata a ratihabitione usque in praesens pendebat, insistens, morosum illum judaeum Gerstl saepius admonitum, obtingensque suum solvere continuo renitentem comprehendo, taliterque ab eodem obtingentem sibi quottam dirioribus etiam modis per detentionem quippe ejus in aresto extorquendo, neque datae sibi ab instantia sua instructioni, neque etiam benignis ordinationibus regiis contravenisse videatur, obsequiose censeret mixta haec commissio, memorato comitatui Mossoniensi intimandum fore, quatenus a praeallegata domini comitis a Stahrnberg interposita protestatione simpliciter praescindat et ad sopiendas quasvis hoc in merito nefors evenibiles discordias omni meliori modo connitatur.

His absolutis relatae sunt litterae comitatus Albensis de dato 30-ae Junii ad intimatum excelsi consilii in eo, ut judaeos Lovasberényienses

constituat, eosque ad denominandos specifice illos, qui de sui in civitatem Albaregalensem non admissione questi sunt, stringat, sub 28-va Maii expeditum, rescribentis et in locum uberioris informationis memoriale dictorum judaeorum quasvis per praefatam civitatem sibi illatas injurias specifice deducentium submittentis. Contextu cujus instantiae sequentia exposuerunt:

1-mo quod quidam Isak Moyses sartor Albamregalem anno 1754. perveniens ac ultra progredi nequiens in exterioribus molis hospitium sibi a molitore rogaverit, per tres vero civitatis famulos insecutus et sub verberibus usque domum quadrantis magistri reductus, ibidemque scipo sive catastae inclusus, tandem taliter afflictus unum quoque septennarium deponere debuerit.

2-do Posoniensem Marcum Lukacs cum diversis gemmis et ornatibus Albamregalem, locique judicem pro sui insinuatione penes passuales excellentissimi domini comitis Caroli Pálffy devenientem argentea pyxide et pallio privitum abire jussum fuisse, ex oppido Moor autem rursus reduci, nonnisi post multas sollicitationes reculas ejus restitutas fuisse.

3-tio quendam Michaelem Vida civem in Rascianica civitate ex eo, quod Abrahamo Marco Lovasberényiensi misero judaeo condescensionem admiserit, incarceratum fuisse, qualiter vero ultra punitum? ignorari. Verum alterum in exterioribus allodiis existentem hospitem ex ratione, quod praefatum judaeum tempore tempestatis hospitio exceperit, in domo civica compedibus gravatum fuisse.

4-to Adamo Gergely Lovasberényiensi judaeo cum pellibus Albam defatigatis jam equis devenienti per judicem civitatis condescensionem simpliciter denegatam fuisse ea cum combinatione, quod nisi illico a civitate recesserit, eidem currum et equos per hajdones civitatis concremari facere velit.

5-to fatentem judaeum Abraham Joseph 15-ta Maii anni currentus ex eo, quod quarterium in civitate rogaverit, usque locum supplicii extra civitatem pulsum, ibidemque noctem agere debuisse.

6-to Lovasberényiensem judicem et juratos judaicos fine incassandi certi debiti sui activi Albam devenientes et pro mora apud judicem instantes aeque nocturno tempore repulsos fuisse.

Caeterum plurima alia adhuc se repraesentaturos esse, nunc ob brevitatem temporis his paucis detectis pro ferenda sibi medela supplicuerunt judaei.

Votum.

Quo in merito reflexit mixta haec commissio ad benignum suae majestatis sacratissimae mandatum de dato 15-ae Aprilis anno 1754. emanatum, tenore cujus clementer resolvere dignata fuit, ut judaeis tempore publicarum nundinarum liber in civitatem Albaregalensem ingressus et durantibus nundinis ibidem commorandi, noctemque agendi citra desumptionem taxae alicujus extraordinariae facultas sit, extra tempus vero nundinarum iis judaeis, qui negotiorum suorum causa eo devenerint, aeque absque exactione praementionatae taxae ingressus pateat ac negata solum pernoctandi facultate ibidem sub tempus diurnum interimaliter

absque fixa mansione libere morari permittantur. Et tametsi quidem ex praevio modo specifice per judaeos repraesentatis casibus nonnulli tales forent, ex quibus attacta civitas praevaricationis benignae resolutionis regiae subsummi valeret, cum nihilominus plena in his adhuc judaeis fides haberi haud possit, repetita enim civitas perprius et ante comitatum audita, sinistre judaeos de sui non admissione conqueri rescripserat, sed et casus, quos illi supra recensuerunt, potiori sui parte ita generici essent, ut constare nequeat, an iidem ante vel post interventam praeallegatam benignam resolutionem regiam, an item intra vel extra tempus nundinarum publicarum evenerint? hinc cum judaeis se plures adhuc alios sibi injuriosos casus repraesentaturos declaraverint, comitatui Albensi ulterius etiam intimandum opinaretur, quatenus judaeos rursum in faciem sui constituat, eosdemque in defectu omnium possibilium probarum sub ipso etiam corporali juramento ad magis specificandas tum praerecensitorum, cum et aliorum casuum circumsplantias stringat, superindeque excelsum consilium locumtenentiale regium informet.

Ceruzával írva: Ladislaus Barinkay.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 11. folio 16—21.
3 ívrétű papíros, elölapon rövid tartalmi kivonattal és ezzel a feljegyzéssel: *praesentata 23. Augusti 1756., 27-a relata.*

147.

1757. június 13—23. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság a türelmi adó hátralékok tekintetében a m. kir. kamara kimutatását a helytartótanácshoz továbbítja intézkedés végett, Trencsén város panasza tárgyában viszont, hogy még 1740. előtt náluk lakó zsidókat a magyarbródi zsidók erőszakkal gróf Kaunitz alattvalóinak nyilvánítják, ez ügyben a városi tanács hiteltérdemlő vizsgálatot tartson és annak eredményét jelentse, végül a zalamegyei zsidóknak azt a panaszát, hogy 1756-ik évre eső 255 forint 15 krajcár türelmi adójukat kétszeresen kellett nekik lefizetni, a jelenlevő kamarai tisztviselők igértek kivizsgálni.

Praeside illustrissimo domino barone Josepho Révay, praesentibus spectabili domino consiliario Ladislao Barinay, cameralibus spectabili domino Ludovico de Konkel, spectabili domino Felice Mohr, actuario Michaele Proszeker.

Die 13-a Junii 1757, mixta commissione in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinata considente praesentes domini camerales consiliarii mediante isthic advoluta tabella remonstrarunt, apud nonnullas judaicas communitates notabiles adhuc tam praeteriti, quam currentis quanti tolerantialis restantias inexactas haerere, ad quarum celeriorem incassationem, tametsi quidem a parte excelsae camerae regiae Hungarico-aulicae apud subalterna sua salis et tricesimalia officia jam necessarii ordines expediti haberentur, nullum tamen horum in praesens desideratum effectum sentiri.

Votum.

Ne proinde tractu temporis eaedem restantiae magis et magis accrescant, sicque incassatio earundem difficilior evadat, commissio isthaec praeadnexam tabellam per praelibatos dominos camerales consiliarios exhibitam excelso consilio locumtenentiali regio eo fine obsequiose praesentandam censuit, quatenus idem excelsum hoc consilium regium sua quoque ex parte intimanda suis locis gratiose intimare dignaretur, ut repetitae apud judaeos haerentes restantiae modo per benignas resolutiones regias et dispositiones excelsi hujus consilii regii praescripto quantocyius incassentur et designatis cassis inferantur.

Stante porro commissione hacce assumptae sunt litterae civitatis Trenchiniensis de dato 27-ae Aprilis anno currente expeditae contextu quarum eadem civitas querulosam judaeorum in gremio sui degentium instantiam pro ferendo eisdem gratioso remedio humillime commendat in eo positam, quod tametsi nonnulli ipsorum Trenchinii nati et educati ac jam etiam consenescentes, sequaciter jam longe ante annum 1740-um in Hungaria degentes, alter vero ex Bohemia oriundus, adeoque ad subditelam familiae Kaunicsianae haud pertinentes, ductis uxoribus isthuc semet illocaverint, his non obstantibus tamen occasione illa, qua in Moraviam ad ibidem celebrari solitas nundinas quaestus exercendi gratia comparent, per Moravos Hunnobrodenses judaeos ad subscribendum semet in subditelam Kaunicsianam et contribuendum in medium ipsorum via facti compellantur et adigantur, quemadmodum adnexa facti species uberius perhiberet.

Votum.

Quo in merito reflectebat et equidem commissio haec mixta ad benignam suae majestatis sacratissimae resolutionem sub 6-a Julii 1752. per excelsum consilium locumtenentiale regium circulariter publicatam, idque clementer praescribentem, ut subditi Moraviae tam Christiani quam judaei, qui ab anno 1740. inde emigrantes sua in regno Hungariae fixerunt domicilia, si intra annum et diem, tanquam terminum pro finiendis et complanandis negotiis in Hungaria ceptis praefixum a dominis suis terrestribus repetiti fuerint, iis indilate restituantur, sin minus omnis eisdem ulterior in Hungaria denegetur habendi domicilii facultas.

Quoniam vero praeallegata facti species, ad quam semet judaei querulantes provocant, nullis probis aut documentis, quibus commissio hacce mixta tuto acquiescere, desuperque opinionem suam depromere quiret, fulcita esse comperiretur, illud enim, quod praefatorum querulantium alii semet Trenchinii natos et educatos, consequenter beneficio praeattactae benignae resolutionis regiae gaudere, alii ex Bohemia semet oriundos et horum nonnulli ex ratione, quod e Moravia sponsam eduxerint, nonnulli vero quod antenati eorundem quondam ad Moravicam subditelam pertinuerint, se se ad contribuendum in medium Moravicorum judaeorum compelli adstruant, nullo documento probaretur.

Hinc commissio haec mixta memoratae civitatis Trenchiniensis magistratui reintimandum venire obsequiose censeret, ut idem in praefato-

rum querulantium judaeorum in submissa facti specie nominatorum conditionem quippe, utrum alii ipsorum omnino Trenchinii nati et educati, alter vero Samuel Herschl ex Bohemia oriundus sit? utrum item ante vel post annum 1740-um in Hungariam venirent et isthic mansionem suam fixerint? ulterius sua formalitate inquirat, hancque seniorum civium suorum, quibus haec et similia indubie constabunt, testimonio firmatam inquisitionem in forma probante excelso consilio regio locumtenentiali submittat, qua accepta et ad commissionem hancce inviata eadem haec mixta commissio ulteriorem sensum suum obsequiose depromere non intermittet.

Tandem 23-a attacti mensis et anni eadem haec commissio rursus considens assumpsit instantiam judaeorum inclytum comitatum Szaladiensem inhabitantium, idque querulose detegentium, quod ipsi ratam angaricalem taxae tolerantialis solutionem pro anno 1756. in florenis 255 cr. 15 consistentem ad tricesimam Soproniensem binis vicibus, primum quidem priori tricesimatori Pittner nuncupato, hoc vero demortuo moderno aeque tricesimatori Kolleis dicto rursus deponere debuerint, quod ipsum originalibus prae manibus suis existentibus quietantiis probarent. Et siquidem hanc secundario adeoque indebite praestitam solutionem cum florenis, uti praemissum, 255 cr. 15 ut ut jam iterato penes praelibatum tricesimale officium Soproniense sollicite adversam nullatenus rehabere quirent, excelso consilio locumtenentiali regio humillime supplicuerunt, quatenus ipsis ad reacquisitionem vel imputationem ad hujus anni obtingens praeviorum 255 florenorum 15 cr. velut indebite bis praestitorum gratiosissime opitulari dignaretur.

Votum.

Quoniam vero cura incassationis taxae tolerantialis excelsae camerae regiae Hungarico-aulicae concredita haberetur, negotiumque hocce ab investigandorum investigatione et combinatione quietantiarum penes solutorium camerale officium asservari solitarum dependeret, hinc praesentes domini camerales consilarii id ipsum in se assumentes proximiorem eatenus commissioni huic semet relationem facturos declararunt, qua accepta eadem quoque haec commissio ulteriorem opinionem suam obsequiose depromet.

Josephus liber baro de Rewa manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 11. folio 22—26.

3 félív papíroson elölapon rövid tartalmi kivonattal és ezzel a feljegyzéssel: *praesentata 28. Junii 1757., 28. Junii 1757. relata.*

Ehhez a jegyzőkönyvhöz van csatolva az alábbi táblázat.

Extractus

demonstrans. quaenam communitates judaeorum pro annis 1755., 1756. et currente 1757. sibi impositam taxam tolerantialem pro 1-o et 2-do terminis nondum praestiterunt.

Nomina communitatum judaicarum pro anno 1755	pro 1-mo termino fl.	cr.	pro 2-do termino fl.	cr.	
Posoniensis transmontana	375	—	375	—	
Summa per se. Pro anno 1756.					Ad tricesimam Stomphensem
Posoniensis transmontana	375	—	375		
Posoniensis cismontana	237	30	593	45	Ad cameralem cassam Posoniensem
Mossoniensis	—	—	356	15	Ad cassam dominii Ovár
Abaujvariensis	241	7½	241	7½	Ad cammeralem cassam Cassoviensem
Marmarossiensis	—	—	312	30	Ad tricesimam Szigethiensem
Szattmariensis	—	—	312	30	Ad tricesimam Szatmariensem
Summa	853	37	2191	7	
Pro anno 1757.		—		—	
Posoniensis subarcensis	1000	45	—	—	Ad cameralem cassam Posoniensem
Posoniensis cismontana	593	—	—	—	
Posoniensis transmontana	375	—	—	—	Ad tricessimam Stomphensem
Nittriensis	1962	30	—	—	Ad tricesimam Szeniczensem et salis officium Vecht.
Mossoniensis	462	30	—	—	Ad cassam dominii Ovár
Comaromiensis	262	30	—	—	Ad salis officium Comaromiense
Abaujvariensis	241	7½	—	—	Ad cameralem cassam
Unghvariensis	200	—	—	—	Cassoviensem
Marmarossiensis	312	30	—	—	Ad tricesimam Szigethiensem
Szattmariensis	312	30	—	—	Ad tricesimam Szattmariensem
Bereghiensis	218	45	—	—	Ad tricesimam Munkacsiensem
Tolnensis	225	—	—	—	Ad salis cassam Földvariensem
Summa anni 1757.	6166	7½			
Summa anni 1756.	853	37½	2191	7½	
Summa anni 1755.	375	—	375	—	
Insimul	7394	45	2566	7½	
	2566	7½			
Summa summarum	9960	52½			

1758. január 12. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság a trencséni zsidók panaszát, mivel hitelesen bizonyítani tudták, hogy még 1740. ér előtt Morvaországból kivándoroltak, kedvező elintézés céljából őfelségének javasolják felterjeszteni, a csatolt kimutatásban felsorolt tekintélyes türelmi adóhátralékok behajtására pedig erélyes intézkedések szükségesek.

Praeside illustrissimo domino barone Josepho Révay, praesentibus spectabili domino Ladislao Barinay, spectabili domino Felice Mohr, secretario domino Ludovico juniore Konkel, actuario Michaele Presseker.

Anno 1758. die 12. Januarii in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinata mixta commissio considens negotium judaeorum in civitate Threncsiniensi degentium, seque ad subditelam Kaunitzianam et contribuendum in medium judaeorum Moravicorum via facti compelli querulantium in uberiorem discussionem sumpsit. Intuitu cujus postquam attacta civitas Threncsiniensis penes submissionem ac recomendationem praeallegatae instantiae, facti quoque speciem in fulcimentum praemissae judaeorum querimoniae sub 27-a Aprilis anni proxime transacti 1757. submisisset, dignabatur excelsum consilium locumtenentiale regium meritum hocce ad commissionem hancce mixtam gratiose inviare, compertoque eo, quod supradicta facti species nullus omnino probis aut documentis fulcita habeatur, in conformitate demissi commissionis hujusce sensus repetito civitatis magistratui sub 28-a Junii anni praecitati id intimare, ut in conditionem memoratorum judaeorum quippe utrum nonnulli eorundem omnino, uti adstruxerunt, ibidem Threncsinii nati et educati, alter vero Samuel Herschl dictus ex Bohemia oriundus sit? Utrum item ante vel post annum 1740. in Hungariam venerint? et isthic mansionem suam fixerint? ulterius sua formalitate inquirat, hancque seniorum civium suorum, quibus haec et similia indubie constabunt, testimonio firmatam inquisitionem in forma probante praelibato excelso consilio regio submittat.

Qua inquisitione ad exigentiam praeexpositi gratiosi intimati modo praescripto per civitatis Threncsiniensis magistratum sub 9-a Decembris anno recenter evoluto submissa et ad commissionem hanc mixtam rursum inviata ac per eandem cum querimonia judaeorum combinata existente siquidem ex eadem hic advoluta id omnino luculenter prodiret, quod non solum judaei illi, qui se Threncsinii natos et educatos fuisse detexerunt, verum etiam parentes et respective avi eorundem ibidem Threnchinii a memoria hominum incolatum tenuerint, alter vero Samuel Herschl mediante isthic aeque adnexo de loco originis suae fratri ejusdem extradito attestato neutiquam ex Moravia, verum Bohemia oriundus esse doceretur, sequaciter nullus praefatorum querulantium judaeorum ad Moravicam subditelam pertinere dignosceretur.

Votum.

Hinc, qua justae saepe repetitorum judaeorum querimoniae opportuna sua via medela ferri possit, eorundem instantias cum actis ad eas pertinentibus suae majestati sacratissimae repraesentandas, eidemque altefatae suae majestati caesareo- regiae una etiam demisse svadendum censeret mixta haec commissio, quatenus sua via illud quoque benigne ordinare dignaretur, ut si et in quantum merces nefors aliquae memoratorum querulantium judaeorum actu etiam ex ratione praetensae subditelae Kauniczianae arestatae haberentur, illae iisdem indilate restituantur, a modoque imposterum ab inconvenientibus talismodi vexis liberati solitum suum quaestum libere, ut antea, exercere admittantur.

Praesentes porro domini camerales consiliarii tenore hic advolutae tabellae remonstrarunt, non obstante factarum tum ex parte excelsi consilii regii, cum et ipsius excelsae camerae regiae Hungarico-aulicae in locis debitis, quoad incassationem taxae tolerantialis opportunarum dispositionum tantas adhuc apud judaicas communitates haereri restantias, ut futurae inexigibilitatis periculum non vane praemetuendum videatur. Ad quod in tempore adhuc praevertendum commissio haec mixta obsequiose svadendum censuit, quatenus ex parte quidem excelsi hujus regii consilii locumtenentialis comitatibus illis, in quibus judaei degunt, necessaria intimarentur, ex parte vero excelsae camerae regiae subalternis officiis incassationem attactae taxae tolerantialis sibi concreditam habentibus rursum ac ex superabundanti committeretur, ut incassationem praeviarum restantiarum modis quibusve ac mediis accelerare satagant, de hujusque effectu desideratas de tempore in tempus informationes submittant.

Josephus liber baro de Rewa manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 11. folio 12—5.

3 felívből álló papiros, külzeten rövid tartalmi kivonattal és ezzel a feljegyzéssel: *praesentata 16. Januarii 1758., eadem relata.*

Ehhez van csatolva a m. kir. kamaránák alábbi kimutatása:

demonstrans, quaenam communitates judaeorum pro 1-o et 2-o anni recenter elapsi termino taxam tolerantialem nondum depurarunt.

	Pro 1–mo termino fl.	cr	Pro 2–do termino fl.	cr	
Posoniensis subarcenses	1000	—	1000	—	
Posoniensis transmontani	375	—	375		Ad cameralem cassam Posoniensem
Posoniensis cismontani	593	45	593	45	
Nittriensis	1360	55½	1962	30	Ad tricesimam Szenicz et salis officium Vecse
Mossoniensis	462	30	462	30	Ad cassam dominii Ovár
Pestiensis	—	—	700		Ad perceptoratum Budense
Albensis	—	—	281	15	
Abaujvariensis	241	7½	241	7½	Ad cameralem cassam Cassoviensem
Marmarossiensis	312	30	312	30	Ad tricesimam Szigethiensem
Szatmariensis	312	30	312	30	Ad tricesimam Szatmariensem
Bihariensis	—	—	64		Ad tricesimam Nagyvaradiensem
Ugocsiensis	—	—	94	22½	Ad salis officium Ujlakiensem
Summa	4658	18	6399	30	
Praeterea restant Posonienses transmontani pro anni 1755. 2-do termino 375 fl. et pro anni 1756. utroque termino 750 fl., insimul itaque	1125	—			
Cismontani pro 2-do anni 1756 termino	128	32			
Abaujvariensis pro 2-do anni 1756. termino	62	31			
	5974	21	—	—	
	6399	30	—	—	
Summa summarum	12373	51			

Posonii, 12-a Decembris 1757

149.

1759. január 12. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság Nyitra megyének azt a felterjesztését, amely a zsidóknak a bányavárosok irányában megengedett kereskedésük új határát tartalmazza, elfogadásra javasolja őfelségének. Ugyane megye aggodalmát Leidersdorfer Mendl, Salamon és Löw zsidóknak adott kiváltság miatt nem tartja indokoltnak, Ugocsa megye jelentését pedig tudomásul veszi, végül a hátralékos türelmi adó beszedése és annak elszámolása tekintetében utasítást ad.

Praeside: illustrissimo domino barone Josepho Révay, praesentibus consiliariis spectabili domino Ladislao Barinay consilii, spectabili domino Ludovico seniori Konkel, spectabili domino Felice Möhr camerae, secretario domino Ludovico juniore Konkel, actuario Michaele Preszeker.

Anno 1759. die 12-a Januarii in negotio taxae tolerancialis judaeorum ordinata mixta commissio considens assumpsit literas comitatus Nittriensis de dato 20-ae Decembris anno proxime evoluto 1758. id demisse repraesentatis, quod ad exigentiam benignae dispositionis regiae in eo interventae, ut judaei a montanis civitatibus ad 7 milliaria arceantur, hactenus pro limitibus ab oppido Nagytapolchan decursus fluvii Nittra constitutus quidem fuerit. Cum nihilominus eandem hanc benignam dispositionem regiam ad distantiam 9 et ad summum 8 horarum itineris spatium extensam haberi per intimata excelsi consilii locumtenentialis regii notificatum esset, distantia autem fluvii Nittra a montanis civitatibus praelibatam resolutionem regiam longe exaequet, sed et querelae partim per judaeos in merito impeditionis ob talismodi distantiam reacquirendorum activorum debitorum suorum positae, partim vero repraesentationes dominorum terrestrium intuitu privationis beneficiorum, quae inde sequuntur, factae saepe repetitam dispositionem regiam superent, huic, quo hae et similia remederi queant, commodissimos trans fluvium Nittra judicaret limites, signanter in possessionibus Eözdöge, Szalakuz, Elephant, Appony, Kovarcz, Szuwiz, Szerdahely, Szolcsán, Bossán, Ujfalu, Nedanócz, Krascnó, Bilics, Szkathán, Dvornik et Hradis, velut aeque plurium ac 8 et 9 horarum itineris spatio a montanis civitatibus dissitis constituendos esse, quos etiam tum praemissis ex motivis, cum et ex eo, quod quaestu judaeorum ad talismodi loca limitanea concesso publico quoque utilitas accederet, admitti postulat.

Votum.

Quam proinde comitatus opinionem ex praeinductis suis motivis et signanter, quod praeinserta pro limitibus constituenda loca distantiam per attactam resolutionem regiam praescriptam partim adaequent, partim etiam superent, hisque taliter constitutis non solum publico ac dominis terrestribus, verum etiam ipsis judaeis per admittendum ad praespecificata loca liberum quaestum beneficia accederent, neque ulla, stante tali a montanis civitatibus ad memorata loca distantia, praevaricatio a parte judaeorum attendanda praemetui possit, probari, eandemque suae ma-

jestati sacratissimae pro benigna ulteriori approbatione, impertiendoque superinde clementissima resolutione regia repraesentandam fore.

Porro assumpta fuere literae ejusdem comitatus de eodem dato exaratae, quibus mediantibus refert benignum privilegium regium intuitu liberi per regnum Hungariae exercendi quaestus judaeis Mendl, necnon Samueli et Löv Laiderstorffer elargitum in gremio sui publicatum fuisse. In ordine nihilominus ad illud punctum, quo sua majestas sacratissima judaeos eosdem in merito contributionis, aliorumque onerum communium pari ratione ac Christianos tractandos esse praeciperet, quoniam sensu articuli 2. anni 1578. judaei hactenus respectu Christianorum in duplo taxati fuissent, gratiose provideri petit, ne legibus patriae hac in parte praejudicium quodpiam inferatur.

Votum.

Siquidem autem per apertos praecitati benigni privilegii tenores et signanter per clausulam illam: *salvis juribus et constitutionibus memorati regni nostri Hungariae, jurisdictioneque legitimorum magistratuum et dominorum terrestrium, necnon benignis quoque cehalibus opificum privilegiis*, de quovis exhinc emergere queunte praejudicio satis praecautum haberetur. Idcirco memoratum comitatum ad praeinsertos benigni privilegii tenores pro sui directione inviandum censeri.

Dein comitatus Ugocsiensis de dato 17-ae Februarii anni recenter transacti 1758. collectoribus taxae tolerantialis ad implementum factae sibi sub 16-a Januarii intimationis debitam assistentiam, ubidum petita fuerit, praestitum iri, rescribentis. literas, velut pro statu solum notitiae deservientes suo loco reponendas esse.

Tandem praesentibus dominis cameralibus consiliariis id referentibus, quod notabiles inde adhuc ab anno 1755. et decurrenter per reliquos usque inclusive 1758. restantiae apud diversas judaeorum communitates inexolutae haerent et dum et quando ad rationem taxae tolerantialis per easdem quidpiam praestatur, id neutiquam in defalcationem antiquorum restantiarum, verum currentis quanti, non sine confusione ratiocinii, per collectores imputari, desuperque easdem communitates quietari assolere.

Votum.

Ne itaque tractu ulterioris temporis antiquae ejuscemodi restantiae prorsus inexigibiles evadant, utque ipsum ratiocinium super quotta hac tolerantiali suo ordine confici et defluo quovis anno concludi queat, praestitoque uno alterum simpliciter nefors non negligatur, via excelsae camerae regiae Hungarico- aulicae praelibatos collectores instruendos arbitrari, ut hi pecunias ad rationem taxae toleantialis a restantiariis communitatibus colligendas primum quidem ad rationem restantiarum, his vero successive depuratis tum tandem ad rationem noviter currentis quanti imputent ac taliter, prout imputatio facta est, quitent. Caeterum autem eosdem collectores iterum ac ex superabundanti serio hortandos venire, ut in exigendo et ad cassas administrando hoc tolerantiali tam restanti, quam currenti quanto secundum datam jam iisdem instructionem omnem possibilem operam adhibeant et pro casu, quo excelsae camerae regiae

Hungarico-aulicae per eosdem collectores repraesentantur, se necessaria ad incassandam praeviam taxam assistentia destitui, id ipsum excelso consilio regio locumtenentiali per praelibatam excelsam cameram in specifico insinuandum fore, quo idem excelsum consilium pro re nata opportuna suis in locis disponere possit.

Josephus liber baro de Rewa manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 5—7.
3 felívből álló papíros, elölapon rövid tartalmi kivonattal és ezzel a feljegyzéssel: *praesentata 15. Januarii 1759., eadem relata.*

150.

1759. január 19. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság a zsidók türelmi adójának új kivetése céljából azok egyöntetű összeírása tekintetében utasítást dolgoz ki és azt elfogadásra a helytartótanácsnak előterjeszti.

Praeside: illustrissimo domino barone Josepho Révay, consiliariis domino Ladislao Barinyai consilii, domino Ludovico seniore Konkel, domino Felice Mohr camerae, secretario camerali Ludovico juniore Konkel, actuario Michaele Preszeker.

Die 19-a Januarii anno 1759-o mixta commissio in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinata considens assumpsit benignum mandatum regium sub 9-a Januarii anno adhuc 1755-o amanatum, virtute cujus sacra sua majestas caesareo-regia apostolica taxam tolerantialem judaeorum ex defectu debitarum conscriptionem per aversionem dumtaxat in quinque mille florenis auctam ea conditione, ut ejus depensionem nonnisi ad quinquennium extendatur, clementissime acceptavit, factum nihilominus omissionis quippe debitarum tum personarum, quam et facultatum conscriptionum reprobando benignissime comisit, quatenus interea, durante quippe hocce quinquennio, de conscriptionibus attactorum judaeorum rite et absque defectu peragendis solerter agatur, eoque fine debita idea et norma peragendarum ejusmodi conscriptionum elaboretur ac cuivis judaicae communitati sua via et modo extradetur ea cum severa commissione, ut ante effluxum hujus quinquennii easdem fideliter, accurate et sincere peragant et excelso regio locumtenentiali consilio tempestive exhibeant itaquidem, quod si sive eas perficere et exhibere neglexerint seu vero defectuose peregerint, pro hoc casu severioribus etiam corporalibus poenis afficiendi sint.

Ad implementum proinde benigni hujus mandati regii elaboratam per commissionem hancce mixtam ideam pro praevio modo conscribendis judaeis deserviturum et hic obsequiose adnexam excelso regio locumtenentiali consilio praesentari ac una demisse censeri penes transmissionem hujusce ideae comitatibus illis, in quorum gremio judaei degunt, intimandum fore, ut judaeos suos in praesentiam sui canstituant, iisdemque praeinsertos benigni mandati tenores explicent ac eo serio et efficaciter commoneant, ut individuam suorum conscriptionem nunc statim ac illico

et ubi quidem rabinos habent, in praesentia eorum, praevie praestito, quoad omnia et signanter quoad revelationem facultatum suarum inter judaeos consveto juramento, ordiantur, eandemque secundum praeadnexam normam instituendam ita adpromptare satagant, ut ad summum usque affuturum festum Sancti Joannis Baptistae si non prius medio jurisdictionali magistratus comitatensis, cui subsunt, excelso consilio regio locumtenentiali infallibiliter et sub poena contumaciae submittatur.

Super quibus taliter dispositis suam majestatem sacratissimam humillime informandam, praeadnexamque conscriptionis ideam ad statum notitiae submittendam opinari.

Josephus liber baro de Reva manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 11—12.
Ívrétű papiros, elölapon rövid tartalmi kivonattal és e feljegyzéssel: *praesentata 26. Januarii 1759., eadem relata.*

151.

1759. január 26. A m. kir. helytartótanács őfelségének felterjeszti az új türelmi adó megállapítása céljából elrendelt zsidó összeírást kegyes tudomásulvétel céljából.

Sacratissima!

In negotio taxae tolerantialis ordinata mixta commissio hanc, quae hic perdemisse advolvitur, conscribendorum judaeorum regio huic locumtenentiali consilio exhibuit idaeam, virtute cujus ad exigentiam benignae ordinationis regiae sub 9-a adhuc Januarii anno 1755. interventae quemadmodum consilium isthoc locumtenentiale regium penes transmissionem praeadnexae idaeae sub hodierno apud comitatus illos, in quorum gremio praefati judaei degunt, disponeret, quatenus judacos suos in praesentiam sui constituant, iisdemque praecitati benigni mandati tenores explicent ac eo serio et efficaciter commoneant, ut individuam suarum conscriptionem nunc statim ac illico et ubi quidem rabinos habent, in praesentia eorum praevie praestito quoad omnia et signanter quoad revelationem facultatum suarum inter judaeos consveto juramento ordiantur, eandemque secundum praeadnexam normam instituendam ita adpromptare satagant, ut eadem ad summum usque affuturum festum Sancti Joannis Baptistae, si non prius medio jurisdictionis comitatensis, cui subsunt, consilio huic locumtenentiali regio infallibiliter et sub paena contumaciae submittatur. Ita id ipsum majestati vestrae sacratissimae penes humillimam submissionem praeadnexae conscriptionis ideae ad statum notitiae in submissione refert consilium hoc locumtenentiale regium et se se altissimo etc. Datum ex consilio die 26-a Januarii 1759.

Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 13—4.
Fogalmazvány ívrétű papíroson.

1759. április 9. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság Bártfa városával közli, hogy Herskovics József zsidó a Sáros megyei zsidók által rája kivetett türelmi adót tartozik megfizetni, ugyancsak intézkedik a Bihar-megyéből elköltözött vagy megszökött zsidókra eső türelmi adó behajtása irányában. Mivel pedig a türelmi adó hátraléka a csatolt kimutatás szerint csaknem eléri az évi adó összegét, ezért azoknál a zsidóknál, akik nemesi kúriákon kívül laknak, katonai végrehajtás vétessék igénybe, a nemesi kúriák területén lakóknál pedig a megye intézkedjék vagy megyei vagy katonai végrehajtás felől, azon nemesek neve pedig, akik még ezután is ellenkeznének a zsidóik miatt, terjesztessék további eljárás céljából a helytartótanács elé.

Praeside: illustrissimo domino barone Josepho Révay, praesentibus consiliariis spectabili domino Ludovico seniore Konkel, spectabili domino Felice Mohr, secretario domino Ludovico juniore Konkel, Michaele Presecker actuario.

Die 9-na Aprilis 1759, mixta commissio in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinata considens assumpsit 1-o literas civitatis Bartphensis de dato 15. Februarii exaratas, contextu cujus provocative ad demissam repraesentationem suam 1-a Junii anno adhuc 1735. excelso consilio regio locumtenentiali factam quaerulose detegit judaeum Josephum Herskovics ab arenda illa, quam in fundo civitatis tenet, reliquisque facultatibus suis in medium civitatis contribuentem a judaeis comitatus Sarossiensis eo adigi, ut partem quoque impositae iisdem per antelatum comitatum factae ferat, cum autem excelsum consilium locumtenentiale regium erga praecitatam repraesentationem jam gratiose disposuisset, ne videlicet memoratus judaeus duplici onere praegravetur, hoc vero non obstante tamen per judaeos dicti comitatus Sarossiensis rursum infestaretur. Idcirco apud modofatum comitatum ultro quoque ordinari supplicat, quo judaeos in gremio sui degentes a talismodi iniquis impetitionibus pro futuro inhibeat.

Votum.

Praeattactam civistatem ad intimatum excelsi consilii sub 16-a Decembris 1736. expeditum reflectendam fore, tenore cujus erga parem repetiti judaei Herskovics querimoniam eidem intimatum fuerat, quoniam idem judaeus communitati judaeorum comitatus Sarossiensis incorporatus, adeoque repartitionem impositae illis taxae ingressus, abinde cum reliquorum aggravio avelli nequiret, civitas ex parte quoque sua eo connitatur, uti in conformitate idealium hoc in merito factarum dispositionum pro omni emergenti exactoribus necessariam in eo praebeat assistentiam, ut rata ejusdem Herskovics in medium dictae communitatis titulo taxae tolerantialis rite dependatur, una autem saepefatae civitati rescribendum arbitrari, ut si quas querelas toties dictus judaeus Herskovics adversus Sarossiensem judaeorum communitatem haberet, easdem medio magistratus civici in specifico repraesentet.

2-do judaei comitatus Bihariensis quaerulose repraesentant, post factam noviter impositae taxae tolerantialis repartionem nonnullos e communitate sua judaeos mortuos fuisse, nonnullos vero fine evitandae solutionis partim ad comitatum Szattmariensem, partim Szabolcsensem, partim denique ad alios comitatus transfugisse cum manifesto reliquorum remanentium praegravio. Supplicant proinde vicinis comitatibus gratiose committi, quo transfugi talismodi judaei mediante comitatensi assistentia ad debitam proportionateque iisdem adrepartitam praestandorum praestationem compelli possint.

Votum.

Quo in merito siquidem per circulare excelsi consilii locumtenentialis regii sub 6-a Februarii 1755. intimatum apud comitatus, in quorum gremio judaei degunt, salutariter dispositum jam haberetur, ut neminem judaeorum ex hac vel illa communitate ad aliam emigrare patiantur, nisi talis suam taxae tolerantialis obtingentiam praevie pro quinquennii spatio integre dependerit. In quantum e converso novus quipiam judaeorum eorsum advenerit et huic vel alteri communitati se incorporandum constituerit, eadem communitas talem unde venerit? et quid praenotatae tolerantiae titulo adrepartitum habuerit? examinare, dictamque ejus ratam exigere ac id proximo comitatensi officiali insinuare, hic vero comitatus illius, unde judaeus transmigravit, officiali notum reddere eo fine teneatur, quo vicissim communitas per praevio modo emigrantem damnificata scire possit, ubi resartionem profugi praetendere, taliterque ratam discendentis redintegrare valeat.

Idcirco tum praeattactos Szattmariensem, cum etiam alios advicinantes, utpote Abaújvariensem, Beregiensem, Ugocsiensem, Sarossiensem ac Zempleniensem comitatus ad praevio modo intimatam instructionem reflectendos, iisdemque intimandum opinari, ut ad effectum ejusdem opportuna quaevis disponere, sequaciter judaeos tales, qui e communitate judaeorum comitatus Bihariensis a tempore ultimo factae tolerantialis taxae repartitionis profugi de praesenti in gremio sui commorarentur, in conformitate praeallegatae instructionis ad solvendorum solutionem quoties communitas judaeorum comitatus Bihariensis cum debitis compassualibus eatenus se insinuaverit, compellere noverint.

Comitatui vero Bihariensi committendum videri, quatenus judaeis suis toties quoties pro compassualibus ad hunc vel illum praespecificatorum comitatuum, ad quem nempe alter uter judaeorum ad taxam tolerantialem Bihariensis comitatus conscriptus semet contulit, sibi elargiendis ad vicecomitem recurrerint, tales iisdem medio nunc dicti vicecomitis cum recommendatione extradandas ordinet.

Post haec spectabiles domini camerales consiliarii commissioni huic coassidentes restantiarum apud judaicas communita(te)s exhaerentium hic adnexam exhibuerunt connotationem, quae quoniam non obstante tam ex parte excelsi locumtenentialis regii, quam et excelsi cameralis Hungarici aulici consilii suis locis toties facta incassationis earundem adursione adeo jam accreverint, ut integri unius anni taxae tolerantialis

quottam fere adaequent, exhincque metuendum sit, ut nisi solicitis quibusvis studiis in tempore obvietur, fundus hicce successive plane evanescat.

Votum.

Unanimi proinde voto mixta haec commissio in eo coaluit, ut ex parte quidem praelibatae excelsae camerae regiae Hungarico-aulicae ad incassandam apud judaeos extra curias habitantes haerentem restantiam excellentissimus dominus comes Leopoldus Palffy pro praestanda militari assistentia norma annis etiam superioribus practicata requiratur.

Quo vero ab illis quoque judaeis, qui in curiis habitantes et in protectione dominorum suorum terrestrium confisi difficilius adusque ad solvendum pertrahi potuerunt, restantiae talismodi cum sperato effectu ac quo celerius incassari possint, medio jurisdictionatorum comitatensium magistratuum ejuscemodi dominos terrestres monendos fore arbitrari, ne quippe judaeos suos in materia summum servitium, aerariumque regium tangente, adeoque fine depurationis restantiarum suarum executione sive militari sive comitatensi compellendos ulla ratione manuteneant, quin potius eo colaborent, ut ea, quae regis sunt, de tempore in tempus per eosdem rite dependantur.

Quod si vero his peraeque ac antecedaneis temporibus in simili factis dispositionibus non attentis nonnulli domini terrestres judaeos suos occasione exigendae ab illis taxae tolerantialis ultro quoque protegerent et incassationem ejusdem quacunque ratione impedirent, tales per comitatus in specifico excelso consilio locumtenentiali regio proponendo ulterriori remedio repraesentandos venire.

Josephus liber baro de Rewa manu propria.

O. L. C-29. Lad. B. fasc. 12. folio 19—22.

2 ívrétű papíros elölapon rövid tartalmi kivonattal és ezzel a feljegyzéssel: *praesentata 12. Aprilis 1759., 20. relata.*

Folio 17—18. jelzés alatt ehhez van csatolva az alábbi kimutatás:

Extractus

demonstrans quaenam communitates judaeorum pro annis 1755., 1756., 1757., 1758. et 1759. sibi impositam taxam tolerantialem nondum praestiterunt.

Communitates judaicae pro anno 1755.	Pro 1-mo termino		Pro 2-do termino		
	fl.	cr.	fl.	cr.	
Posoniensis transmontana.	—	—	375		Ad cameralem cassam Posoniensem
Summa per se					
Pro anno 1756					
eadem transmontana	375	—	375		
cismontana	128	32	593	45	
Bereghiensis	218	45	218	45	Ad tricesiman Munkacsiensem
Summa	723	17	1187	30	
Pro anno 1757					
eadem transmontana	375	—	375		Ad cameralem cassam
cismontana	593	45	593	45	Posoniensem
Mossoniensis	12	30	462	30	Ad 30-am Ovariensem
Marmarossiensis	312	30	312	30	Ad 30-am Szigethiensem
Szattmariensis	312	30	312	30	Ad 30-am Szattmariensem
Ugocsensis	—		94	22½	Ad salis officium Ujlakiense
Bereghiensis	218	45	218	45	Ad 30-am Munkacsiensem
Summa	1825		2369	22½	
Pro anno 1758					
Posoni-subarcenses	—		1000		Ad cassam Posoniensem
ensis transmontana	375	—	375		
cismontana	593	45	593	45	
Nittriensis	—	—	1177	59	Ad 30-am Szenicz et salis officium Vecse
Mossoniensis	462	30	462	30	Ad 30-am Ovariensem
Marmarossinesis	312	30	312	30	Ad 30-am Szigethiensem
Szattmariensis	312	30	312	30	Ad 30-am Szattmariensem
Ugocsensis	94	22½	94	22½	Ad salis officium Ujlakiense
Bereghiensis	218	45	218	45	Ad 30-am Munkacsiensem
Summa	2369	22½	4547	22½	
Pro anno 1759					
Posoni-subarcensis	1000	—	—	—	Ad cassam Posoniensem
ensis transmontana	375	—	—	—	
cismontana	593	45	—	—	
Nittriensis	1962	30	—	—	Ad 30-am Szeniczet salis officium Vecse
			—	—	Ad cassam Posoniensem
Trencsiniensis	525				
Mossoniensis	462	30	—	—	Ad 30-am Ovariensem
Comaromiensis	262	30	—	—	Ad salis officium Comaromiense
Strigoniensis	95	—	—	—	
Arvensis	50	—	—	—	Ad cassam dominii Likava

Communitates judaicae pro anno 1759.	Pro 1-mo termino		Pro 2-do termino		
	fl.	cr.	fl.	cr.	
Lyptoviensis	68	45	—	—	
Castriferrei	775	—	—	—	Ad 30-am Sopronіensem
Szaladiensis	255	15	—	—	
Sümeghiensis	268	45	—	—	Ad salis officium Kanisaense
Pestiensis	700	—	—	—	Ad perceptoratum Budensem
Albensis	281	15	—	—	
Abaujvariensis	241	7½	—	—	Ad cameralem cassam Cassoviensem
Scepusiensis	76	15	—	—	
Unghvariensis	200	—	—	—	
Zempliniensis	431	15	—	—	Ad salis officium Tokajense
Borsodiensis	250	—	—	—	
Saarossiensis	281	15	—	—	Ad 30-am Bartphensem
Marmarossiensis	312	30	—	—	Ad 30-am Szigethiensem
Syattmariensis	312	30	—	—	Ad 30-am Szattmariensem
Szabolcsensis	206	15	—	—	Ad 30-am Debreczenіensem
Ugocsensis	94	22½	—	—	Ad salis officium Ujlakiense
Bereghiensis	218	45	—	—	Ad 30-am Munkacsiensem
Tolnensis	225	—	—	—	Ad salis officium Földvariense
Bacs et Bodroghiensis	141	15	—	—	Ad perceptoratum Szegediensem
Summa anni 1759.	10695	45	—	—	
1758.	2369	22½	4547	22½	
1757.	1825	—	2369	22½	
1756.	722	17	1187	30	
1755	—	—	375	—	
	15582	24½	8479	15	
	8479	15			
Summa summarum	24061	39½			

Posonii, 9-a Aprilis 1759.

153.

1759. május 10. előtt. A magyarországi zsidó hitközségek azt kérik Mária Terézia királynőtől, hogy az elrendelt zsidó-összeírást a felhozott indokaikra való tekintettel vonja vissza és elégedjék meg a türelmi adó mostani összegével, hogy így elkerülhető legyen a zsidók teljes anyagi romlása és ezáltal a kir. kincstár nagy kára.

Sacratissima caesareo-regia et apostolica majestas!

Imperatrix et rex, domina domina naturaliter clementissima!

Jam ante quinquennium ex benigno majestatis vestrae caesareo-regiae jussu in praesentiam commissionis taxae tolerantialis clementer ordinatae primores nostri communitatum nomine evocati demisse instite-

rant, quo conventio taxae tolerantialis occasione illa 25 millia florenorum annue praestandis facta, si non ultra ad minimum in decennium protraheretur. Interim ita clementer innuente majestate vestra sacratissima ad quinquennium restricta est. nunc ex clementissimo jussu regio consilium majestatis vestrae locumtenentiale regium universis regni comitatibus, in quibus communitates judaicae habentur, cum transmissione ideae conscriptionalis intimavit, ut communitates hae ad talem normam in idea praescriptam sub poena etiam corporali in falsarios ordinata semet per semetipsos ingenue conscribant, consriptionemque talem circa finem mensis Junii consilio locumtenentiali regio transmittant. Obstupuimus ad jussa haec omnes omnino, ut qui potius cum effluxu moderni quinquennii relaxationem quampiam onerum nostrorum praestolabamur ac fine hoc de genu humillime etiam instare parabamus.

Clementissima domina! Miseram conditionem nostram tam bene constare scimus, ut hanc ipsam sat, superque pro nobis peroraturam existimaremus. nisi rerum, temporumque modernorum circumstantia ac ipse denique lamentabilis status noster ad ejusdem uberiorem explanationem una et conscriptionis ejusmodi cum certa veritatis eruitione uno etiam citra totalem nostri ruinam instituendo remonstrandam impossibilitatem nos cogeret. Omnibus palam est, gentem nostram ex commercio ut plurimum vivere ac fere omnis mutuato aere illud pertractare ac sic quoque vix ac ne vix quidem plurimos nostrum quotidianum victum quam miserrime sibi suisque quaerere. Unde quam inconstans et dubius ex praeadductis fortunarum nostrarum status esse apparet, tam impossibilem earundem quoque conscriptionem fore recte evincitur, cum qui hodie fere integram communitatem supportare videbatur, illum mox et pane et supellectili omni destitutum ostiatim vitam suam sustentare eveniret nonnunquam. Quia autem natio nostra uni, ut praeattactum est, commercio, aliena plerumque pecunia procurato est dedita, quid in debita quoque nostra ejusmodi canscriptioni inserere ac taliter statum nostrum intrinsecum propalare erit necesse. Unde quid aliud demum, quam totalem nostri ruinam et interitum sperare habeamus, altissimo judicio de genu humillime substernimus. Certum enim et evidens est, creditores nostros visa exiguitate fortunarum nostrarum deterritos, sua repetituros, fidemque nostram publicam in omni commercii genere in furum abituram prorsus, quo pacto praeter quod telonia et regiae tricesimae, qua tamen hoc rerum statu utcunque ditamus, multum amitterent. Nos ipsos quoque pedetentim interire infallibiliter oporteret atque hoc taliter, absit omen, eveniente non tantum taxam tolerantialem per semetipsam evanituram, verum fundum quoque contributionalem, quem in bona parte depensio annue factis per comitatus sat gravibus impositio conservamus, imminutum iri ac ipse etiam quaestus, quem tamen regni leges augendum, promovendum ac fovendum jubent, perire deberet, taliter vero non tantum aerarium regium, sed ipsi etiam regnicolae, quibus nos in procurandis pro necessitate mercibus, in braxatoriis, crematoriis et macellis arendandis emolumentum procuramus, destructione nostra enorme damnum paterentur, sed caeteroquin etiam ex futura nostri juxta praescriptam ideam peragenda conscriptione, si excipiamus numerum personarum, qui tamen aeque insta-

bilis, incertus et variis mutationibus obnoxius est, reliqua ad eruendas facultates nostras multum conferre non possunt. Quae enim pecora aut pecudes, quae certe exigua sunt, habemus, illa non lucri fovendi causa intertenemus, ob hoc autem jam domino fundi, jam ipsi comitatui contribuimus, adeoque et hic ad contribuendum concurrentes exolutionem ejusdem facilitamus. Saepe porro pauca aut nulla intertenemus, braxatoria vero et domos crematorias, quae nos in arenda a nonnullis dominis terrestribus habemus, cum rubore quidem ingenue tamen fateri debemus, ejus considerationis esse, ut saepe ob inopiam et medio tempore extenuatum judaeorum arendantium statum, pactatam summam domini terrestres amittant et respective vacui canteat ac quod turpissimum est, nostros in turpissima profugia conjiciunt. Ex quibus apparet, non ut aliquod emolumentum caperent, quin potius in maximam deveniant ruinam et paupertatem, ita autem conditio nostra situata est, ut vel his modis panem quotidianum quaerere necessitemur. Unum ergo restaret generale illud, quod nostri homines practicare solent, commercium, quod, ut jam praemissum est, in credito consistens, si et id ex praemissis. cum facultatum nostrarum tenuitate ac passivorum debitorum divulgatione apertum et detectum fuerit, certe non aliud, quam ultimam ruinam praevidere debemus, a credito enim cadentes et a reditoribus obruti, utrumque creditum nempe et facultates, quibus divites videmur, amittere necesse erit.

Ad sacros itaque majestatis vestrae caesareo-regiae pedes humillime provoluti gratiam caesareo-regiam de genu imploramus in eo, quatenus habita clementia praeadductarum rationum et motivorum attentione, modernique belli circumstantiis et egeni status nostri ratione in clementissimam reflexionem sumptis summam contribuendam si non minuere, ad minus in statu quo clementissime relinquere, consequenter, quod caput demissae instantiae nostrae est, hanc adeo toti genti nostrae periculosam, imo cum totali nostri ruina conjunctam conscriptionem a nobis clementissime avertere, sicque ad ulteriorem etiam praestandorum praestationem nos habiles reddere pro inita sua Austriaca pietate et clementia non dedignetur. Pro qua clementia et gratia caesareo-regia vivimus et morimur.

Majestatis vestrae sacratissimae caesareo-regiae humillimi, perpetuoque fideles vasalli:

communitates judaeorum sub sacra regni
Hungariae corona degentium.

Kívül: Ad sacratissimam caesareo-regiam et apostolicam majestatem, dominam dominam naturaliter clementissimam humillima de genu instantia communitatum judaeorum sub sacra regni Hungariae corona degentium.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 25—26.
Ívrétű papiros.

154.

1759. május 10. előtt. A magyarországi zsidó hitközségek azzal a kéréssel fordulnak a m. kir. helytartótanácshoz, hogy a zsidó-összeírás visszavonása érdekében írt felségfolyamodványukat pártolólag kegyeskedjék felterjeszteni.

Excelsum consilium locumtenentiale regium!
Domini domini benignissimi, gratiosissimi!

Nos miseri contribuentes judaei modernis cumprimis belli circumstantiis pressi et viribus exhausti constituimus hanc, quae humillime advolvitur, demisissimam instantiam nostram ad suam majestatem sacratissimam caesareo-regiam fine diminuendae aut adminus in statu quo relinquendae modernae taxae tolerantialis nobis clementer excisae, consequenter avertendae juxta novam ideam, velut nobis summe praejudiciosam instituendae nostrum conscriptionis, profundissima in subjectione adornare. Ac proinde humillime excelso consilio locumtenentiali regio supplicamus, quatenus ex rationibus et motivis in eadem instantia uberius adductis praeadvolutam humillimam instantiam nostram altefatae suae majestati caesareo-regiae validissima cum interpositione sua ac favorabili cum opinione gratiose ac una efficaciter repraesentare dignetur. Qui caeteroquin vivimus et morimur.

Excelsi consilii locumtenentialis regii humillimi subditi et miseri contribuentes

communitates judaeorum sub sacra regni Hungariae corona degentium.

Kívül: Ad excelsum consilium locumtenentiale regium, dominos dominos benignissimos, gratiosissimos humillima instantia communitatum judaeorum sub sacra regni Hungariae corona degentium.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 27—28.
Ívrétű papíros előlapon ezzel a feljegyzéssel: *praesentata 10. Maji 1759., eadem relata.*

155.

1759. május 10. A m. kir. helytartótanács a magyarországi zsidó hitközségeknek a zsidó-összeírás visszavonása érdekében írt felségkérvényét Mária Terézia királynőhöz minden megjegyzés nélkül felterjeszti.

Sacratissima!

Esto quidem consilium isthoc locumtenentiale regium vi benignae ordinationis caesareo-regiae conscribendos judaeos jam sub 20-a praeteriti mensis Aprilis suis locis percepisset, qualem interea communitates

judaeorum sub sacra regni Hungariae corona degentes instantiam majestati vestrae humillime repraesentandam consilio huic locumtenentiali regio introporrexerint, eandem idem isthoc consilium locumtenentiale regium in perdemisse advolutis majestatis vestrae caesareo-regiae clementiae et benignae dispositioni substernit et se se altissimae etc. Datum ex consilio die 10-a May 1759.

Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 29—30.
Fogalmazvány ívrétű papíroson a szövegben két törléssel és egy betoldással.

156.

1759. június 9. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság, mivel a királynő az elrendelt zsidó-összeírást máj. 31-én kelt elhatározásával a zsidók kérésére visszavonta, de másrészt előírta, hogy a türelmi adó legalább évi 5000 forinttal felemeltessék, ennek érdekében úgy határozott, hogy az 1754. évi nagy csődület helyett csak a szomszédos megyék, valamint Pest megye és Buda város zsidó hitközségének kiküldöttei jelenjenek meg okt. 22-re, a távolabbi megyék pedig csak meghatalmazottukat küldjék ki, de előzőleg úgy a hátralékos, mint a folyó évi türelmi adójukat okvetlenül fizessék meg. Ez alkalommal Bereg megyének azt a jelentését, hogy náluk Bihar megyéből menekült zsidó nincs, ugyszintén Bártfa város jelentését, hogy Herskovics zsidót türelmi adójának megfizetésére utasították, tudomásul veszi.

Praeside: spectabili domino Ladislao Barinay, praesentibus consiliariis spectabili domino Ludovico seniore Konkel, spectabili domino Michaele Sido, spectabili domino Felice Mohr, secretario domino Ludovico juniore Konkel, actuario Michaele Preszeker.

Anno 1759-o die 9-a mensis Junii mixta commissio in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinata consedit, in qua benignum suae majestatis sacratissimae mandatum de dato 31-ae May expeditum assummebatur, contextu cujus erga humillimam judaeorum in regno Hungariae degentium, seque ab ordinata facultatum suarum conscriptione immunitari suplicantium instantiam per excelsum consilium locumtenentiale regium sub dato 10-ae attacti mensis demisse repraesentatam altefata sua majestas caesareo-regia et apostolica benigne rescribere ac una licet quidem conveniens omnino foret, ut pro eruenda recta contributione praedenotata judaicarum communitatum conscriptio peragatur, rationibus nihilominus et motivis in praetacta instantia uberius adductis, sed et aliis etiam circumstantiis ad negotium hocce concurrentibus clementer permota eandem judaeorum communitatem a praevio modo ordinata conscriptione usque ulteriorem resolutionem et dispositionem regiam clementer dispensare dignata est, negotiumque hocce eo potius dirigendum benigne vult, ut tolerantialis taxa evoluto, cum fine hujus anni quinquennio ex incunda, si et in quantum fieri poterit, nova conventione in annuis 5000 florenis

augeri procuretur. Et hinc benigne commisit summefata sua majestas sacratissima, quatenus percepto mox benigno hocce rescripto regio in ordine quidem ad praememoratam judaeorum conscriptionem usque ad ulteriorem, uti praemissum est, benignam resolutionem regiam in suspenso relinquendam necessariae suo loco dispositiones fiant. Respectu autem procurandae ejusdem tolerantialis taxae auctionis commissio isthaec mixta citatis in praesentiam sui judaicarum communitatum primoribus modernam ipsorum tolerantialem taxam habita modernarum aerarii regii circumstantiarum ratione per ineundam novam conventionem ad minus in 5000 florenis adhibito omni conatu augere contendat, deque effectu circumstantialem relationem faciat suae majestati sacratissimae cum adjungenda eatenus opinione demisse repraesentandam.

Quemadmodum proinde excelsum consilium locumtenentiale regium in ordine quoad prius praeexpositi benigni mandati membrum mediante circulari intimatione sua de dato 7-ae Junii expedita suis in locis oportune jam disposuisset, ut repetita judaeorum conscriptio pro hic et nunc sistatur atque usque ulteriorem dispositionem regiam in suspenso relinquatur, ita mixta quoque haec commissio in ordine ad benigne sibi delatam constitutionis quippe in praesentiam sui primorum e judaicis communitatibus provinciam, expensis tum ipsa locorum, e quibus ejusmodi primores evocari deberent, distantia, cum et gravi illa sumptuum profusione ad suscipiendum tantum iter, a misera alioquin hac gente convertendorum, attento praeterea et eo, quod si ex singula communitate bini et bini primores horsum convocarentur, tales tanto rursus numero, quanto anno 1754. comparituri essent, cum magno non solum commissionis hujus incommodo, sed ipsius etiam suscipiendae cum illis conventionis remorandum, videlicet ad quamvis propositionem singulus singulas formaret quaestiones et exceptiones, longa nonnisi serie superandas. Et hinc demisso mixtae hujus commissionis sensu consultissimum fore videretur, ut nonnisi in vicinioribus comitatibus, utpote Posoniensi, Soproniensi, Castriferrei, Nittriensi, Pestiensi, Mossoniensi, item civitate Budensi degentium judaeorum primores, velut prae reliquis et potentiores et magis activi horsum constituantur, cum iisdemque ad exigentiam praecitati benigni mandati regii, quoad augendam praevio modo taxam tolerantialem tractetur. In reliquis autem et magis dissitis comitatibus degentibus judaeis imponatur, ut hi ex praedictarum communitatum primoribus aliquos sibi deligant, hosque sufficientibus, iisque scriptis plenipotentialibus de se dandis literis in locum sui ita denominent, ut quidquid illi isthic cum mixta hac commissione nomine quoque ipsorum tractaverint et concluserint, id totum ratum, gratumve habere velint, debeantque. Si et in quantum autem nonnulla communitas causam suam alteri concredere simpliciter nollet, talis in praesentiam commissionis hujus primores suos, nonnisi duos, exmittat.

Terminum porro comparitionis in diem 22-am Octobris anni currentis ita praefigendum censeri, ut omnes et singuli praevio modo exmittendi primore isthic Posonii coram mixta hac commissione attacta die indispensabiliter semet sistere teneantur.

Caeterum autem cum difficilis omnino exigendae alicujus antelatae taxae tolerantialis auctionis effectus futurus provideretur, nisi praevie

omnes tam currentis, quam antiqui quanti restantiae de pleno depurentur, idcirco occasione hac comitatibus illis, in quorum gremio judaei habitant, illud simul intimandum opinaretur mixta haec commissio, ut in effectivas apud judaeos suos exhaerentes repetitae taxae restantias inquirant, easdem connotent, specificationemque illarum excelso consilio locumtenentiali regio submittant, una vero eosdem suos judaeos serio et efficaciter moneant, ut talismodi restantias ocyus, etquidem ante vel cum ipso conventionis termino depurare satagant, ne his non depuratis conscriptio ipsorum, a qua sacratissima majestas pro hic et nunc clementissime dispensare dignata est, ipsos proximius et certo certius cum evidenti suo damno sequatur. Si vero placidioribus ejuscemodi modis depuranda depurare nondum conarentur, comitatus ad implementum posterius hoc in merito per excelsum consilium locumtenentiale regium factae intimationis ad celeriorem attactarum restantiarum incassationem omni meliori modo connitantur.

His ita superatis relatae sunt litterae comitatus Bereghiensis ad intimatum excelsi consilii sub 20-a Aprilis anni labentis expediti id rescribentis, nullum in gremio sui judaeum reperiri, qui e comitatus Bihariensis communitate judaica profugisset.

Quo in merito ad anteacta recurrendo comperit mixta haec commissio per circulare anno adhuc 1755. die 6-a Februarii expeditum oportuna quaevis disposita haberi, ut in casum, quo unus vel alter e communitate illa, ad quam conscriptus fuerat, ad aliam transiret, taliterque onus sibi adrepartitum alios maneret, damnificata talismodi communitas satisfactionem suam actutum acquirere possit. Et tametsi quidem excelsum consilium locumtenentiale regium erga instantiam judaeorum comitatus Bihariensis in eo querulantium, quod nonulli de communitate sua judaei ad vicinos comitatus semet subduxerint, onusque sibi impositum reliquis remanentibus ferendum relinquerint, apud vicinos talismodi comitatus sub praeattacto 20-ae Aprilis dato ex superabundanti disposuerit, ut ad effectum praecitati de anno 1755. emanati intimati agenda agant, mixta nihilominus haec commissio ad ejusmodi particularitates a modo in futurum minus condescendum, ast potius obligatorialibus judaeorum occasione ultimae repartitioni de se datis insistendum demisse censeret, quemadmodum enim pro tunc unus pro omnibus et omnes pro uno stipularunt, ita ipsorum nunc interest obligatum quantum rite et absque defectu depurare salvo alioquin ipsis manente ad eos, per quos damnificati sunt, regressu.

Tandem assumtae fuerunt literae civitatis Ba(r)tphensis de dato 30-ae Aprilis anni currentis ingremiatum sibi judaeum Herskovich ad solvendam contributionem, taxamque tolerantialem in gremium communitatis judaicae comitatus Saarossiensis compelli et adigi exponentis.

Quas velut per intimatum excelsi consilii regii sub 20-a Aprilis anni hujus erga similem ejusdem Herskovich querimoniam expediti superatas reponi.

Ladislaus Barinay.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 33—36.
2 ívnyi papíros, elölapon rövid tartalmi kivonattal és ezzel a feljegyzéssel: *praesentata 11. Junii 1759., eadem relata.*

157.

1759. június 11. A m. kir. helytartótanács a zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottságnak a türelmi adó új kivetésére vonatkozó javaslatát a maga részéről is elfogadva azt a királynőnek felterjeszti.

Sacratissima etc.

Ad exigentiam benigni majestatis vestrae sacratissimae mandati erga humillimam judaeorum in regno Hungariae degentium instantiam sub 31-a May anni currentis elargiti regium hoc locumtenentiale consilium sub 7-a modo fluentis mensis Junii apud universos comitatus, in quibus antelati judaei communitates suas habent, mox disposuit, ut ordinata facultatum judaicarum conscriptio sistatur atque ad ulteriorem benignam sacratissimae majestatis vestrae dispositionem in suspenso relinquatur. Et quemadmodum clementer constituta in negotio taxae tolerantialis judaeorum mixta commissio contextu exhibiti eatenus protocolli sui in ordine ad aliud praecitati benigni mandati membrum signanter in eo, ut suspensa praevio modo conscriptione negotium potius eo dirigatur, quo taxa tolerantialis evoluto cum fine hujus anni quinquennio ex ineunda si et in quantum fieri poterit, nova conventione in annuis 5000 florenis augeri procuretur, hocque fine judaicarum communitatum primores is praesentiam antelatae commissionis mixtae citentur, expensis tum locorum distantia, cum et gravi illa sumptuum profusione, quos misera alioquin haec gens ad suscipiendum tantum iter insumere deberet, attento praeterea et eo, quod si ex singula communitate bini et bini primores horsum convocarentur, tales tanto rursus numero, quanto anno 1754. comparituri essent, cum magna ipsius etiam cum illis suscipiendae conventionis remora, dum quippe ad quamvis propositionem singulas singulas formaret quaestiones et exceptiones, longa nonnisi serie superandas, quemadmodum inquam praelibata mixta commissio praeadductis ex motivis censuisset, ex vicinioribus dumtaxat comitatibus, utpote Posoniensi, Soproniensi, Mossoniensi, Castriferrei, Nittriensi et Pestiensi, civitate item Budensi judaeorum primores, velut pro reliquis et potentiores et magis activos fine praemisso pro die 22-a affuturi mensis Octobris anni labentis evocandos, in aliis vero magis dissitis comitatibus degentibus judaeis committendum fore, ut hi in locum sui ex praedictorum comitatuum et civitatis judaeorum primoribus aliquos sibi deligant plenipotentiarios, cosque ita denominent, ut quidquid illi coram ordinata eatenus commissione nomine quoque ipsorum absentium tractaverint et concluserint, id totum ratum, gratumve habere velint, debeantque. Si et in quantum autem causam suam alteri concredere nollent, pro praefixo termino duos de gremio suo primores horsum expediant.

Ita regium hoc locumtenentiale consilium demisso quoque suo voto accedendo conformes praemisso commissionis sensui suis locis sub hodierno expedit intimationes, id ipsumque majestati vestrae sacratissimae ad statum notitiae humillime repraesentat, unaque perdemisse refert, praememoratis comitatibus conformiter depromptae saepe repetitae com-

missionis opinioni illud simul committi, ut cum difficilis omnino exigendae alicujus antelatae tolerantialis taxae auctionis effectus futurus praevideretur, nisi praevie tam currentis, quam antiqui quanti restantia de pleno depurentur, inhaerentes judaeorum suorum restantias inquirant, easdem connotent et specificationem illarum consilio huic regio submittant. una autem eosdem suos judaeos serio et efficaciter moneant, ut talismodi suas restantias ocyus, etquidem ante vel cum ipso conventionis termino depurare satagant, ne his non depuratis conscriptio ipsorum, a qua majestas vestra sacratissima pro hic et nunc clementissime dispensare dignata est, ipsos proximius et certo certius cum evidenti suo damno sequatur. Caeterum autem, si placidioribus his modis depuranda depurare nondum conarentur, comitatus ad implementum factarum abhinc hoc in merito posteriorum dispositionum celeriorem attactarum restantiarum incassationem omni meliori modo procurare studeant, eatenusque usque praedictum terminum informationem suam submittant. Penes quorum perdemissam repraesentationem semet etc. Datum ex consilio Posonii. 11-a Junii 1759.

Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 37—39.
Fogalmazvány másfél ívnyi papiroson a szövegben több törléssel és betoldással

158.

1759. október 22—31. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság jelentése arról a tárgyalásról, amelyet a zsidó kiküldöttekkel okt. 22-én, majd 29-én, végül 31-én folytattak a türelmi adó újabb megállapításáról, melynek során a vegyes bizottság kezdetben évi 10 000 forinttal kívánta annak összegét felemelni, ezzel szemben a zsidók a régi türelmi adó megmaradása mellett egyösszegben csupán 1500 aranyat ajánlottak fel, mire a vegyes bizottság évi 7000 forintnyi emelést javasolt, de a zsidók ezt sem fogadták el, hanem újabb kérvényt nyújtottak be őfelségéhez, mely után a távolabb lakó zsidók otthonukba visszatértek, míg a többiek megvárják a kérvényük elintézését.

Praeside: illustrissimo domino barone Josepho Revay, praesentibus consiliariis: spectabili domino Ludovico Konkel, spectabili domino Michaele Sido, spectabili domino Felice Mohr, secretariis domino Carolo Fabiankovics, domino Volffgango Kempelein, actuario Michaele Presseker.

Prothocollum commissionis mixtae in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinatae diebus 22., 29. et 31-a Octobris 1759 celebratae, in qua posteaquam sacratissima sua majestas erga humillimam judaeorum semet ab ordinata facultatum suarum conscriptione immunes reddi supplicantium instantiam per excelsum consilium regium sub 10-a May anni finientis demisse repraesentatam ex rationibus et motivis in praecattacta instantia uberius adductis a praevio modo ordinata conscriptione usque

ulteriorem benignam resolutionem et dispositionem regiam clementer dispensando negotium hocce eo potius dirigendum benigne resolvere dignata fuisset, ut tolerantialis taxa evoluto cum fine hujus anni quinquennio ex ineunda, si et in quantum fieri poterit, nova conventione in annuis 5000 florenis augeri procuretur. Hocque fine judaicarum communitatum primores in praesentiam mixtae hujus commissionis intuitu praevio modo instituendae conventionis cum iisdem primoribus acturae citentur et evocentur.

Placuit praelibato excelso consilio regio, audita praevie mixta hac commissione, conformitate demissi sensus nostri comitatibus quidem Posoniensi, Soproniensi, Castriferrei, Nittriensi, Pestiensi, Mossoniensi, necnon civitati Budensi, velut in quibus potiores judaeorum communitates degunt, id, ut pro 22-a Octobris anni currentis primores suos in praesentiam mixtae hujus commissionis exmittant, reliquis vero magis dissitis comitatibus intimare, ut si ad compendiandos sumptus primores judaeorum in gremio sui commorantium isthuc personaliter comparere nollent, causamque suam aliis potius concredere cuperent, tales aliquos in praementionatis vicinioribus comitatibus aut civitate Budensi manentes judaeos sibi deligant, eosdemque scriptis de se dandis plenipotentialibus literis ita denominent, ut quidquid illi cum mixta hac commissione nomine quoque ipsorum tractaverint et concluserint, id totum ratum, gratumve habere velint, debeantque.

Ad exigentiam proinde gratiosi hujus intimati postquam praestituto 22-ae Octobris termino praeattacti judaicarum communitatum primores ultra expectationem mixtae hujus commissionis ea frequentia comparuissent, ut, reliquis omnibus praesentibus, Aradiensis solum, Abbaujvariensis et Szatthmariensis comitatuum judaei alios in locum sui plenipotentiarios denominaverint. Csanadiensis vero Szabolcsensis et Saarosiensis comitatuum judaei nec ipsi comparuerint, neque alios in locum sui substituerint.

Mixta haec commissio eadem 22-ae Octobris die consedit ac praecitati benigni mandati tenores attente expendendo comperit eam esse clementissimam caesareo-regiam mentem, ut taxa tolerantialis habita modernarum aerarii regii circumstantiarum ratione per ineundam novam cum judaeis conventionem ad minus in 5000 florenis annuis omni conatu adhibito augeri contendatur. Quocirca mutuis praevie consiliis agendo, qua videlicet meliori ratione nova haec conventio cum judaeis iniri debeat? in eo uniformi voto coaluit eadem haec commissio, ut cum difficilis omnino methodus sit cum gente hac multum aliquin querulosa conventionem ineundi, eidem occasione statim primae propositionis notabilis aliqua summa praeter praehabitum 25 millia fl. quantum suae majestati sacratissimae offerenda et statis terminis ad aerarium regium annue dependenda proponatur vel ex eo, ut pro more populo huic congenito per accordam de majori ad minus progrediendo tandem, si per absolutum aliter fieri amplius nequiret, ad minus in 8000 florenis priori quanto annue superaddendis finaliter subsistere valeat.

Citatis igitur et in praesentiam commissionis hujus mixtae vocatis omnibus et singulis praevio modo isthuc exmissis judaicarum com-

munitatum primores, iisdem graves moderni bellicosi temporis circumstantias ac ex hinc enatas aerarii caesareo-regii necessitates curve ac quo fine horsum evocati essent, pluribus exposuimus, eam quippe esse clementissimam ac positivam mentem regiam, ut quoniam omnes indiscriminatim suae majestatis sacratissimae regimini subjecti fideles subditi, praesentaneis altefatae suae majestatis sacratissimae necessitatibus prompti, pronique succurrant ac effective jam succurrerint, ipsi quoque judaei in inclyto hocce regno hucdum clementer tolerati ac in futurum etiam ex suprema regia gratia tolerandi praehabito suo 25 millia florenorum tolerantiae titulo praestitorum quanto ad minus lo millia fl. summam aerario regio de anno in annum una cum praemisso quanto rite inferendam superaddant.

Ad quam commissionis hujus propositionem attacti judaeorum primores reposuerunt se praeexpositam benignam voluntatem regiam venerabunde intellexisse, ipsasque moderni temporis circumstantias et graves belli necessitates in humilitate agnoscere quidem, extremam nihilominus communitatum suarum paupertatem ad ferenda tanta, quibus hactenus premebantur, onera jam vere insufficientem non admittere, ut praehabito suo quanto quidpiam amplius superaddere possint et profecto nisi graves modernae circumstantiae obstitissent, humillimum se ad sacratissimam suam majestatem recursum sumturos et pro clementissima quapiam prioris quanti relaxatione supplices futuros fuisse.

Qua judaeorum declaratione mixta haex commissio tanto minus contenta esse potuit, quo magis scit, in compertoque habet, moderno belli tempore ex copiosa frugum, aliarumque rerum ad exercitum caesareo-regium administratione, diversisque aliis negotiationibus judaeis, velut in hoc genere ut plurimum occupatis non tenuendum lucrum accedere, adeoque praesentes temporum circumstantias iisdem neutiquam damnosas, ast utiles et proficuas potius esse. Ne tamen ad ulteriorem suam hoc in merito declarationem sibi moram concessam non fuisse querulari possint, visum erat mixtae huic commissioni iisdem deferre, ut ipsimet terminum quempiam definiant, pro quo finalem suam in praemisso merito declarationem, facta praevie inter se eatenus concertatione, commissioni huic referre possint ac velint. Factaque penes praemissorum recapitulationem nova in eo adhortatione, ut benignam hanc resolutionem regiam aliquam taxae tolerantialis auctionem definiendam ipsis judaeis deferentem tanto majoris faciant ac venerentur, quanto evidentius est sacratissimam suam majestatem caesareo-regiam de plenitudine authoritatis suae majestaticae certam quottam per judaeos noviter praestandam absolute et sub poena exclusionis cum praefixione termini omnium de regno hoc judaeorum decernere potuisset, unaque in eo connitantur, ut ad compendiandos plurium e longinquis partibus horsum exmissorum judaicorum deputatorum sumptus, id, quidnam habita mutua inter se concertatione quoad praevio modo desideratam tolerantialis taxae auctionem concluserint, proximius mixtae huic commissioni referre possint, certi de eo, quod ipsa quoque commissio mixta adlaboratura sit, ut habita quorumvis magis aut minus praegravatorum reflexione justam et aequam

antelatae augendae taxae repartitionem quo celerius dein terminare ac unumquemque ad propria remittere possit.

Quo super judaei praegravatam sortem suam ultro quoque allegantes difficilem sane sibi provinciam per id imponi querulabantur, quod, dum ab imposito ipsis ac pene insupportabili onere aliquantisper semet immunitandos sperarunt, nunc de novo assumendo onere concertare, finalemque eatenus deliberationem suam repraesentare compellantur, ut nihilominus humillimae suae satisfacerent obligationi, idque, an et quantum ex debito ac homagiali erga summefatam suam majestatem sacratissimam zelo, pro tenuitate virium et facultatum suarum offerre queant? praemissa mutua inter se eatenus concertatione finaliter deliberare valeant, octiduum sibi admitti petierunt. Quo ipsis admisso et die 29-a Octobris expirante iidem judaeorum primores in praesentiam considentis hujus commissionis rursum vocati et id, quod ob diversas inter se enatas votorum difformitates necdum in unum coalescere potuerint, querulose detegentes praefixum eisdem octidui terminum ad duas adhuc dies extendendum supplicuerunt.

Hoc itidem eisdem concesso ac facta illis nova iterum et seria adhortatione, ut praemissorum ipsis propositorum non minus, quam reflexione illius, quod annis superioribus per institutam capitationem prope 30 millia florenorum ab ipsis congesta, a tempore vero illo numerum judaeorum in regno hoc Hungariae accrevisse potius, quam decrevisse evidens sit, in eo nunc adlaborent, ut praehabitum suum quantum notabili quapiam summa sponte et benevole augeant, ne secus per renitentiam ipsorum sua majestas sacratissima ad indignationem mota conscriptionem eorum, a qua erga demissas preces ipsorum clementissime dispensare dignata est, cum evidenti judaeorum damno proximius suscipiendam demandet.

Expirante vero hoc ipsis rursum concesso biduo die 31-a Octobris ad concessum mixtae hujus commissionis comparentes lamenta et querelas suas ultro quoque detegentes infra exspectationem nostram 1500 aureos caesareos semel pro semper ac illa quidem cum petitione, ut penes hactenus praestitum 25 millia florenorum quantum per decennium adhuc relinquantur, obtulerunt et mediante exhibita sua instantia supplicuerunt, ut eidem junctas ad suam majestatem sacratissimam, excelsumque consilium locumtenentiale regium directas instantias voto et interpositione nostra secundaremus.

Quemadmodum autem mixtae huic commissioni integrum non erat a praeexposita benigna resolutione id, ut adhibito omni conatu moderna taxa tolerantialis judaeorum ad minus in 5000 florenis augeri procuretur, praecipiente recessum facere, ita tentatis iterum atque iterum omnibus, quae judaeos ad sponte promittendam auctionem inducere posse speravimus ac proposito iisdem etiam eo, ut ad minus praevio modo oblatis 1500 aureis ad complementum 7000 florenorum florenos adhuc 750 addant, taliterque per subsequum triennium singulo anno florenis 7000 plus ac hactenus praestent, his interim omnibus nihil proficientibus, sed nec attento eo, quod mixta haec commissio spe illa ipsos judaeos lactaverit, quod futuris felicioribus temporibus ipsamet pro alleviamine judaeorum apud suam majestatem sacratissimam semet interpositura sit, secus

autem et pro casu, quo in notabilem, uti praedesideratum fuit, auctionem sponte condescendere nollent, ipsa commissio eisdem singulo anno auctionem praestandam denominatura, id ipsumque suae majestati sacratissimae humillime repraesentandum svasura est.

His inquam peraeque nihil conducentibus mixta haec commissio consideratis moderni belli circumstantiis, quibus indiscriminatim universi regnicolae praemuntur, considerato item eo, quod per has ipsas circumstantias judaeis ex diverso quaestu et negotiatione emolumentum potius, quam detrimentum accedat, non videtur ratio, cur dum omnes etiam Christiani extraordinario onere gravantur, soli dumtaxat judaei obhoc eximantur. Et hinc, ut benignissimo mandato regio in humilitate morem geramus, cum judaei ad sponte promittendam auctam nullatenus pertrahi potuerint, demisso sensu nostro in eo convenimus, ut judaeis ultra praehabitum 25 millia florenorum quantum 7000 fl. annue praestandi imponantur, salvo eisdem ad suam majestatem sacratissimam pro impetrando alleviamine recursu. Interea vero et usque superventuram clementissimam resolutionem caesareo-regiam repartitionem antelatorum 7000 florenorum in suspenso relinquendam, judaeisque remotius habitantibus et ad sua redeundi facultatem petentibus id ea lege indulgendum censuit mixta haec commissio, ut non secus, quam constitutis in locum sui isthic mansuris plenipotentiatis judaeis domum remeare queant.

Josephus liber baro de Rewa manu propria

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 45—9.
5 felívből álló papíros, elölapon rövid tartalmi kivonattal, a szöveg végén bal sarokban: *collationata*, elölapon pedig: *praesentata 2 Novembris 1759., eadem relata* feljegyzésekkel.

159.

1759. november 2. A m. kir. helytartótanács Mária Terézia királynőhöz felterjeszti a zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság jegyzőkönyvét a türelmi adó kérdésében a zsidókkal folytatott tárgyalásáról, egyben csatolja a zsidók kérvényét, akik az évi 25 000 forint türelmi adó megmaradása mellett egyszeri alkalommal még további 1500 aranyat ajánlottak fel, amely ajánlatot a nehéz anyagi helyzetükre való tekintettel elfogadásra javasolja, egyben jelenti, hogy a türelmi adó hátralékainak behajtására megfelelő intézkedést tett.

Sacratissima.

Dum commissio mixta quoad taxam tolerantialem judaeorum diebus 22., 29. et 31. recenter evoluti mensis Octobris celebrata suam in puncto praeattactae taxae opinionem in eatenus confecto protocollo contentam consilio huic regio locumtenentiali exhibuit, simul penes factum ad consilium hoc pro sui recommendatione recursum praesentata etiam exstitit, ad augustum majestatis vestrae caesareo-regiae tronum directa judaeo-

rum in regno hoc Hungariae degentium humillima instantia, qua iidem judaei suplices fiunt, ut per eos factum semel pro semper 1500 aureorum oblatum clementer suscipere et in benignam reflexionem sumpto egeno ipsorum statu clementer annuere dignaretur majestas vestra secratissima caesareo-regia, quo florenorum viginti quinque mille quotta titulo taxae tolerantialis iisdem imposita pro decennio stabiliatur.

Tametsi autem praefata mixta commissio erga benignam sacratissimae majestatis vestrae in eo, ut eadem taxa adminimum in quinque millibus augeatur, adnitendam praecipientem resolutionem judaeos eosdem in sui praesentiam accersitos ad spontaneam primum auctionem praefatae quottae consensum disponere conata sit, tandem vera judaeis spontanea ad id voluntate condescendere nolentibus iisdem praehabitum taxae quantum septem millibus florenorum pro hoc militari anno augendum et imponendum svadeat.

Cum nihilominus ipsi quoque comitatus tenuem, egenamque judaeorum sortem detegant atque per constituendum iisdem quantum hoc loco stabilius affigendos, saepeque publico etiam damnosam et in magnorum non raro excessuum occasionem vergentem frequentem ultro citroque commigrationem et habitationum mutationem hoc modo non mediocriter praecavendam fore, ac ideo magis etiam moribus ipsorum invigilari posse speraretur, sed et alioquin aerario quoque regio ex accurata oblatae quottae depensione amplius emolumentum accessurum videretur, quam ex majori etiam imposita in restantiis attamen haerente, hinc ex his omnino motivis censeret consilium hoc regium locumtenentiale penes mox deponi praecipiendos oblatos 1500 aureos quottam eorundem judaeorum tolerantialem in singulos annos per 25 mille florenos plene et accurate atque in tempore persolvendos pro decennio constituendam admitti posse, quod tamen consilium hoc regium locumtenentiale altissimo majestatis vestrae nutui in demissione substernit et superius mentionatum protocollum commissionale cum actis eo pertinentibus et suprafata judaeorum instantia majestati vestrae sacratissimae humillime in annexis submittendo una cum notabilis adhuc quotta ex annorum superiorum obtingentia apud praedictos judaeos in restantiis haereat, eas se fecisse dispositiones consilium hoc locumtenentiale regium demisse informat, quo eaedem restantiae usque futurum novum annum ex integro ad cassas eatenus destinatas infallibiliter importentur, adeoque restantiae taliter depurentur. Semel altissimis etc. Datum 2-a Novembris 1759.

Kvassay manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 50—52.
Fogalmazvány ívrétű papíroson több törlessel és betoldással a szövegben.

160.

1759. november 7. előtt. A máramarosi zsidók azt kérik a zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottságtól, hogy a só mázsájáért ne 2 forintot, hanem miként a többi megyebeli lakosnak, úgy nekik is 16½ krajcárt kelljen fizetniök.

Einer hochlöbliche, kayserlich-königliche comission!

Ihro gnaden, hoch- und wohlgebohrn, gnädig hochgebiethende herren, herren!

Ewer gnaden in tiefster ehrfürcht vorzustellen werden gemüssiget, nachdem die innsasser in Maramorischer comitat dem centen fuss-saltz per 16½ kreitzer zu genüssen haben, wür alda wohnende jüden aber diesfals nur wie fremd gehalten werden, für einen centen saltz fl. 2 zahlen müssen, wo doch wür arme juden zu allen und jeden, als nehmlich tolleranz portion, andre grund und schutzgeldteren viele staüeren tragen. Gelanget diesemnach an ewer gnaden, hochlöbliche kayserlich-königliche comission unser unterthänigst gehorsamstes bitten, hochdieselbe geruhen allergnädigst an seiner behörde zu ordeniren, unss dasigen comitats wohnende juden gleichwie all anderen alda wohnende unterthanen dem centen fuss-saltz auch für 16½ kreitzer zuzulassen. Zur gnädiger bitt gewehr ersterbend beharren.

Einer kayserlich-königlichen comission unterthänigst gehorsamste:

Maramorischer comitats judenschafft.

Kívül: An einer hochlöblichen kayserlich-königlichen commission, ihro gnaden, hoch und wohlgebohrn, gnädig hochgebiethende herren herren unser in Maramorischer comitats wohnende juden unterthänig gehorsamstes bitten, prout intus.

O. L. Lad. B. fasc. 12. folio 53—4.

Ívretű papíros, előlapon ezzel a feljegyzéssel: *praesentata die 7-o Novembris 1759.*

161.

1759. november 8. a zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság megállapítja, hogy a türelmi adóból még mindig 16 716 forint hátralék áll fenn és hogy a megyék annak behajtásában késedelmesek, ezért azt javasolja, hogy azok ellen a zsidók ellen kell végrehajtást elrendelni az eredmény érdekében, akik kezességet vállaltak ezért az adóért, a Máramaros megyei zsidók kérelme tárgyában, hogy a só mázsáját 2 forint helyett ők is 16½ krajcárért kapják meg, hallgattassék meg a sóbányák intézőjének véleménye.

Praeside: illustrissimo domino barone Josepho Revay, praesentibus consiliariis spectabili domino Ludovico Konkel, spectabili domino Michaele Sido, spectabili domino Felice Mohr, secretariis domino Carolo Fabiankovics, domino Volffgango Kempelen, actuario Michaele Prezeker.

Anno 1759. die 8-a Novembris mixta commissio in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinata celebrabatur, in qua investigatis judaeorum restantiis quid et quantum ad rationem harum a tempore posterius sub 11-a quippe Junii anni labentis factae monitionis incassatum et ad cassas regias illatum, quantum item etiamnum indeductum habeatur? praesentes domini consiliarii camerales elaboratam idcirco in excelsa camera regia Hungarico-aulica tabellam praesentarunt, eademque remonstrarunt notabiles etiamnum, etquidem florenorum 16 716 restantias apud judaicas comunitates indeductas haerere.

Quemadmodum autem virtute circularis intimationis sub praecitato 11-ae Junii dato in conformitate demissi sensus nostri eo cumprimis directi, ut deductis praevie taxae tolerantialis restantiis ad exigentiam benigni mandati regii circa augendam antelatam taxam nova cum judaeis conventio facilius iniri queat, ad comitatus illos, in quibus judaei degunt, per excelsum consilium locumtenentiale regium expeditae iisdem comitatibus commissum haberetur, ut in effectivas apud judaeos suos exhaerentes taxae tolerantialis restantias solerter inquirant, easdem connotent, specificationemque illarum excelso consilio locumtenentiali regio submittant, una vero eosdem suos judaeos serio et efficaciter moneant, ut talismodi restantias ocyus, et quidem ante vel cum ipso in diem 22-am praeteriti mensis Octobris praefixo termino depurare satagant. Placidioribus porro modis non conducentibus incassatio praedictarum restantiarum ad implementum crebriorum hoc in merito factarum intimationum omni meliori modo adurgeatur.

Ita cum ad praedeductum gratiosum excelsi consilii locumtenentialis regii intimatum ne unicus quidem intelatorum comitatuum desideratam informationem submiserit, exindeque non vane conjiciatur ad incassationem praeviarum restantiarum remisius ac fieri debuisset, actum fuisse, factum hocce comitatuum tanto minus probari posse, quanto magis in merito incassationis dictarum restantiarum ad praestandam sua quoque ex parte omnimodam assistentiam repetitis jam vicibus hortati, ne in praesens quidem debitum tot intimatorum effectum procurasse comperiuntur.

Habita proinde modernarum aerarii caesareo-regii necessitatum ac illius quoque ratione, quod pro casu, quo sacratissima sua majestas modernum judaeorum taxam augere clementissime intenderet, per auctam ejusmodi nullum aerario regio eo usque beneficium accessurum praevideretur, donec prioris quanti restantiae de pleno depurentur.

Idcirco de ulteriori toties dictarum restantiarum incassationis modalitate mutuis consiliis agendo mixta haec commissio demisso sensu suo adinvenit, ut quoniam occasione posterioris taxae tolerantialis auctionis judaei medio suorum isthuc exmissorum deputatorum de indubia ac adaequata 25 mille florenorum in ratis terminis depensione unus pro omnibus ac omnes pro uno cavissent, initumque eatenus contractum antelati deputati manus uniuscujusvis propriae subscriptione firmassent, tales isthic, ut praemissum, caventes, quorum nomina in hic adnexa restantiarum tabella specificantur, executione mediante ad depurandorum depurationem stringantur.

Tabella

perhibens. quaenam judaeorum communitates ex summa 25 mille florenum titulo taxae tolerantialis pro quinquennio cum 1-ma Januarii

Communitates judaicae	Summa anno 1755. accordata		Anni	Restan- 1-o termi-	
	fl.	den.		fl.	den.
Posoniensis subarcensis	2000	—	1759	—	—
			1755	—	—
Posoniensis transmontani	750	—	1756	375	—
			1757	375	—
			1758	375	—
			1759	375	5—
Posoniensis cismontani	1187	—	1758	128	73½
			1759	593	45
Nittriensis	3925	—	1759	163	9[illegible]
Trencsiniensis	1050	—	1759	—	—
Mossoniensis	925	—	1757	12	50
			1758	462	50
			1759	462	50
Comaromiensis	525	—	1759	262	50
Strigoniensis	190	—	1759	95	—
Aradiensis	85	—	1759	—	—
Csanadiensis	45	—	1759	—	—
Scepusiensis	152	50	1759	76	25
Unghvariensis	400		1759		—
Marmarosiensis	625		1758	7	92½
			1759	312	50
Szattmariensis	625		1758	312	50
			1759	312	50
Ugocsensis	188	75	1758	94	37½
			1759	94	37½
Bereghiensis	437	50	1756	218	75
			1757	218	75
			1758	218	75
			1759	—	—
Summa restantiae	—	—	—	5766	20 [illegible]

Ac ideo comitatibus in praeadnexa tabella specificatis penes comunicationem nominum ante quinquennium isthuc exmissorum et cum commissione hac contrahentium judaeorum intimandum censeri, quatenus officialibus cameralibus taxae tolerantialis incassationem sibi delatam habentibus dum et quando semet eatenus insinuaverint, debitam ac sufficientem assistentiam praebeant, suaque ex parte quod spectatis arctissimis aerarii regii circumstantiis non moniti etiam facere deberent, eo connitantur, quo apud judaeos suos indeductae haerentes restantiae ad summum cum fine hujus anni ex integro incassentur et ad cassas regias inferantur.

Via autem excelsae camerae regiae Hungarico-aulicae praelibatos officiales camerales penes aequalem nominum caventium judaeorum co-

1755. inchoato accordata? et pro quibus terminis restantiariae sint? quive occasione ejuscemodi accordae de primoribus deputatis unus pro omnibus in solidum semet de persolutione obstinxerint?

tia pro 2-do no		Summa restantiae		Nomina primorum caventium
fl.	den.	fl.	den.	
1000		1000	—	Marx Arnsteiner, Hirschl Michael.
375		—	—	
375		—	—	Moyses Hertzfeld, Samuel Marcus.
375		3375	—	Wolff Jacob.
375		—	—	
375		—	—	
593	75	—	—	David Mayer Baziniensis,
593	75	1909	2/3	Marcus Israel Szerdahelyiensis.
1962	50	2125	99 4/12	Hirschl Mano, Mandl Moyses, Joseph Victor
525		525	—	Levko Jacob, Salamon Michl.
462	50	—	—	Smulno Lepas, Joseph Philipp,
462	50	2325	—	Leve Simon, Marcus Salamon.
462	50	—	—	
262	50	525	—	Joseph Samuel, Simon Singer.
95		190	—	Joseph Daniel, David Lew.
42	50	42	50	Simon Moyses.
22	50	22	50	Philipp Jacob.
76	25	152	50	Philipp Moyses, Marcus David.
200		200	—	Simon Selmovics, Simon Hirschl.
312	50	—	—	
312	50	945	42½	Isaac Samuel, Mandl Israel.
312	50	—	—	
312	50	1250	—	Marcus Lewl, Salamon Abraham.
94	37½	—	—	
94	37½	377	50	Simon Joseph, Salamon Levl.
218	75	—	—	
218	75	1750	—	Israel Szentmiklosi, Berko Markovics.
218	75	—	—	
—	—	—	—	
10950	—	16716	20 4/12	

municationem eo instruendos opinari, ut habita cum magistratualibus comitatuum officialibus cointelligentia toties dictas restantias jam non ab ipsis integris comunitatibus, verum a praenominatis caventibus severiori etiam executione mediante actutum, etquidem, ut praemissum, ad summum usque finem hujus anni incassare absque omni dilatione procurent.

Post haec relata est instantia judaeorum comitatus Maramarosiensis in eo querulantium, quod esto quidem aequalia, imo majora, ac reliqui comitatus incolae onera ferant, ipsi tamen salem, qui Christianis incolis a 16 et ½ crucigeris venditur, per duos florenos solvere debeant. Supplicantium proinde in eo sibi patrocinari, ut aequali cum Christianis pretio salem aquirere possint.

Votum.

Considentibus dominis cameralibus consiliariis id quidem referentibus praevium beneficium Christianis attacti comitatus incolis ex privilegio collatum esse, hocque neutiquam ad judaeos extendi. Ut nihilominus res uberius constet, viderique possit, an non judaeis quoque hoc in merito subveniri queat, via excelsae camerae regiae Hungarico-aulicae dominum consiliarium rei aeconomicae et salinariae in Marmatia administratorem super praemissa judaeorum instantia audiendum opinari.

Josephus liber baro de Rewa manu propria.

Kivül: Protocollum commissionis mixtae in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinatae die 8-a Novembris 1759. celebratae.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 56—8.
3 felívből álló papíros, elölapon ezzel a feljegyzéssel: *praesentata 12. Novembris 1759., eadem relata.*
Ehhez a jegyzőkönyvhöz van csatolva a 148., 149. oldalon levő táblázat.

162

1759. november 26. Bécs. Mária Terézia királynő meghagyja a m. kir. helytartótanácsnak, hogy a türelmi adó tekintetében a zsidókkal úgy tárgyaljanak, hogy a mostani évi 25 000 forintnyi adó 5000 forinttal emelkedjék.

Maria Theresia dei gratia Romanorum imperatrix, Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniaeque etc. regina apostolica, archidux Austriae.

Reverendi, spectabiles ac magnifici, magnifici item et egregii fideles nobis dilecti! Relata nobis est demissa fidelitatum vestrarum repraesentatio intuitu taxae judaeorum tolerantialis ad exigentiam eatenus emanati benigni rescripti cum eidem juncto mixtae commissionis protocollo de 2-da submissa. Cujus intuitu quoniam hactenus constitutam praefatorum in Hungaria degentium judaeorum 25 mille florenorum tolerantialem taxam in 5000 florenis augendam resolvissemus, hinc fidelitatibus vestris hisce benigne committendum esse duximus, quatenus eaedem in consequentiam praemissae benignae resolutionis nostrae porro quoque mutuis cum camera nostra regia Hungarico-aulica consiliis opportuna agere et tractanda denuo tractare, ulterioremque desuper relationem nobis proximius submittere noverint. Quibus de reliquo gratia et clementia nostra caesareo-regia benigne jugiterque propensae manemus. Datum in archiducali civitate nostra Vienna Austriae, die vigesima sexta mensis Novembris anno domini millesimo septingentesimo quinquagesimo nono.

Maria Theresia manu propria.

comes Nicolaus Palffy manu propria.
Ladislaus Batta manu propria.

Kívül: Reverendis, spectabilibus ac magnificis, magnificis item et egregiis N. N. praesidi et consiliariis consilii nostri regii locumtenentialis Hungarici etc., fidelibus nobis dilectis Posonii ex officio.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 61—2.
Ívrétű papíros, melynek vízjegye az egyik oldalon koronás címerpaizs, míg a másik oldalon arabeszkkel, zárlatán vörös viaszba nyomott kir. titkos pecsét nyomával, a szöveg alatt a jobb alsó sarokban *B(atta)* betűvel, előlapon pedig e feljegyzéssel: *praesentata 28. Novembris 1759., 29. relata.*

163.

1759. december 3. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság a kir. leirat értelmében újból tárgyalt a zsidó kiküldöttekkel a türelmi adó felől, azonban ezek egy újabb kérvénnyel fordultak a királynőhöz, ugyanekkor a vegyes bizottság elkészítette az évi 30 000 forint türelmi adóra vonatkozó szerződés tervezetét és mivel a kir. leiratban nem volt arról említés téve, hogy a türelmi adó új kivetése hány évre legyen érvényben, mindezeknek elintézésére ismét őfelségéhez fordulnak.

Praeside: illustrissimo domino barone Josepho Revay, praesentibus consiliariis: spectabili domino Michaele Sido, spectabili domino Felice Mohr, secretario domino Wolfgango Kempelen, actuario Michaele Prezeker.

Die 3-a Decembris 1759. mixta commissio in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinata celebrabatur, in qua assumptum fuit benignum suae majestatis sacratissimae mandatum erga demissam excelsi locumtenentialis regii consilii penes submissionem protocolli mixtae hujus commissionis sub 2-a proxime transacti mensis Novembris factam repraesentationem de dato 26-a ejusdem mensis interventum, virtute cujus quoniam sacra sua caesareo-regia majestas hactenus constitutam judaeorum in regno Hungariae degentium 25 mille florenorum tolerantialem taxam in 5000 florenis augendam clementer resolvisset, idcirco benigne commisit, quatenus in consequentiam praemissae benignae resolutionis regiae porro quoque mutuis cum camera regia Hungarico-aulica consiliis opportuna agantur et tractanda denuo tractentur, ulteriorque desuper relatio altefatae suae majestati sacratissimae proximius submittatur.

In obsequium cujus posteaquam illustrissimus dominus baro commissionis istius praeses occasione statim interventae praeexpositae clementissimae resolutionis regiae manu breviori nonnullos e primoribus judaeorum ad se constituisset, iisdemque antelatam benignam ac positivam mentem regiam exponendo, una simul eosdem hortatus fuisset, ut interea quoque, donec mixta haec commissio consederit, de justa inter ipsos formanda proportione deliberent ac demum in praesentiam mixtae istius commissionis ita parati compareant, quo occasione illa clementissimae dispositioni regiae de pleno statisfieri, rectaque inter communitates judaicas repartitio desideratorum 30 mille florenorum institui queat.

Qui quidem judaeorum primores in praesentiam considentis mixtae hujus commissionis comparentes, expositaque iisdem rursum praecitata

benignissima voluntate regia ac quid intra se circa elaborandam proportionem hucdum deliberaverint? interrogati reposuerunt, venerabunde se clementissimam resolutionem regiam et intelligisse et homagiali cum devotione suscipere debere, porro nihilominus etiam in materna suae majestatis sacratissimae gratia et clementia spem suam locantes supplicem commissioni huic ea cum petitione exhibuerunt instantiam, ut eadem protocollo commissionis hujus adnecteretur ac interea etiam, donec novum hac adhuc vice ad augustam aulam recursum sumere valuerint, instituenda repartitio tantisper in suspenso relinqueretur.

Quemadmodum autem a saepius citata clementissima resolutione regia recessum facere commissio isthaec neutiquam valeret, sed et ipsi judaei, prout cum verbo, tum etiam scripto in attacta instantia exposuerunt, benignis jussis regiis haud obniterentur, ita acceptata quidem hic sub litera A. advoluta eorundem instantia, non tamen attentis in eadem expositis motivis, ut ut nonnulla eorum veritate non carerent ac potius, sed quam maxime in taxa per comitatus iisdem ad lubitum imponi consveta medelam praerequirerent, mixta haec commissio ad exigentiam praeallegati benigni mandati regii porro quoque cum memoratis judaeis tractanda tractatura hunc, qui hic sub litera B. obsequiose adnectitur, cum iisdem contractum ineundum fore censuit. Cum nihilominus terminus, ad quem, pro quot videlicet annis sacratissima sua majestas caesareo-regia praevio modo cum judaeis stipulandam 30 mille florenorum summam extensam habere clementissime velit? non constaret, idcirco tum roboratione antelati contractus, cum et repartitione attactorum 30 mille florenorum interea in suspenso relicta praeadnexum contractus formulare altefatae suae majestati sacratissimae pro benigna approbatione aut modificatione, impertiendaque circa praevia ratione desideratum terminum clementissima resolutione regia humillime submittendum existimari.

Josephus liber baro de Rewa manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 63—4.
Ívrétű papiros, elölapon ezzel a feljegyzéssel: *praesentata 6. Decembris 1759., eadem relata.*
Az A. és B. mellékletek hiányzanak.

164.

1759. december 6. A m. kir. helytartótanács a zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság szerződéstervezetét, valamint a zsidók újabb kérvényét ismét felterjeszti a királynőhöz döntés céljából.

Sacratissima etc.

Accepit consilium hoc regium locumtenentiale majestatis vestrae sacratissimae de dato 26-ae evoluti mensis Novembris benignum mandatum intuitu augendae in quinque mille florenis judaeorum taxae, quatenus regium istud locumtenentiale consilium mutuis cum camera regia

Hungarico-aulica consiliis opportuna aetenus agat, desuperque relationem maiestati vestrae submittat. Ordinata eatenus commissio isthic perdemisse advolutum cum juncta judaeorum instantia fine relaxandae praemissae summae, necnon elaborato projecto contractus ac denique de praefigendo ipsis termino regio locumtenentiali huic consilio exhibuit protocollum, quod voto quoque consilii hujus regii locumtenentialis comitatum majestati vestrae partim pro benigna approbatione vel modificatione, partim vero pro elargienda benigna resolutione omni in submissione repraesentat una noviter consilio huic regio locumtenentiali praesentatam praefatorum judaeorum instantiam intuitu relaxandorum 5000 florenorum hicce humillime annexam majestati vestrae sacratissimae demisse repraesentandam clementiae caesareo-regiae substernit regium idem locumtenentiale consilium. Datum ex consilio etc. 6-a Decembris 1759.

Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 65—6.
Fogalmazvány ívrétű papiroson.

165.

1759. december 10. Beregszász. Bereg megye jelenti a m. kir. helytartótanácsnak, hogy a munkácsi harmincados bizonysága szerint e megyében élő zsidók a türelmi adójukat teljes egészében megfizették.

Excelsum consilium regium locumtenentiale Hungaricum!
Domini domini gratiosissimi, colendissimi!

In puncto incassationis restantiarum summae annualis tollerantialis judaeorum in comitatu hocce degentium et residentium accepto ejusdem excelsi consilii regii Posonii, 12-ma Novembris 1759. emanato intimato et sub generali concursu nostro hodierno publicato existente tricesimator Munkacsiensis in publico retulit, eosdem judaeos obtingentiam suam annualem de anno in annum rite et absque omni supermanente restantia deposuisse et exolvisse, de qua deposita et administrata quietatos quoque fuisse. Super quo testimoniales quoque ejusdem tricesimatoris et contrascribae ejusdem nobis praesentatas eidem excelso consilio regio uberioris informationis loco humillime adnectentes submittimus una ac gratiis commendati perseveramus. Ex generali congregatione nostra die 10-ma Decembris 1759. in oppido Beregszász celebrata.

Ejusdem excelsi consili regii servi humillimi obligatissimi:
universitas comitatus Bereghiensis.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 69—70.
Ívrétű papiros, melynek vízjegye az egyik oldalon koronán álló és kiterjesztett szárnyú főnix, a másik oldalon: *E. R.* betűkkel, a címzés alatt: *praesentata 20. Januarii 1760.*, míg elölapon: *22. Januarii 1760. reluta* feljegyzésekkel.

166.

1759. december 14. előtt. A stomfai, detreköi és dévényi zsidók azzal a kéréssel fordulnak őfelségéhez, hogy mivel ők a rájuk kivetett türelmi adót megfizetni nem tudják, ez okból elrendelni kegyeskedjék annak újból megállapítását a rabbik, jogtudósaik és írástudóik által.

Allerdurchleuchtigist grassmächtigste Römisch kayserliche, auch zu Hungarn und Böhein königin, ertzherzogin zu Oestereich!
Allergnädigste kayserin und frau, frau!

Euer kayserlich königlichen mayestät uns zu füessen werffende in dieftester submission repraesentiren, was massen bey angelegenheit der denen juden vor lo jahren auferlegte toleranz tax per 20 000 fl. durch die hintzubestelte commission in gantzen königreich Hungarn die repartition nicht auf die ortschafften, sondern auf die comitater, wo nemlich juden wohnhafft waren, gemacht worden. Die besondere eintheillung zwischen denen ortschafften aber hat mann denen rabinern, juristen und juden gemeinden überlassen. Allein in der Prespurger comitat hatte mann diese ordnung, obschon wir darum demüthig gebetten, gar nicht beobachtet, sondern auf ersuchen der Prespurger juden die commission von den kommenden quanto deren Prespurger juden 1600 fl., uns aber wider alles bitten, flehenund protestiren 800 fl. auferleget, dahero auch beschehen, dass weillen die anlaage unsern vermögen nicht approportioniret gewesen, wir gleich in selben jahr schulden machen und geld auf pro cento zu zahlung dieser taxa aufnehmen müsten, zu deme noch 1500 fl. hierauf restiret verblieben. Da aber nach 5 jahren eine abermahlige tax vermehrung per 5000 fl. samentlichen juden auferleget worden, so haben wir der commission unser sehr grosse armut und ellend vorgestelt und demüthig gebetten, dass die repartition gleich wie in andern, also auch in diesen comitat durch die rabiner, juristen und juden gemeinden geschehen möchte, welch unser bitt aber die commission kein gehör geben, sondern in betracht unserer beschwörden von der neuen tolleranz anlaag auf uns 750 fl. und auf die Prespurger judenschafft 2000 fl. repartiret, womit aber uns gar nicht geholffen und nicht die mindeste erleichterung verspiren, indeme wir auch diese neue repartirte anlag nicht in stand wahren zu bezahlen und obwohlen wir schon seith lo jahren in grosse schulden gesteckt und zur zahlung dieser tolleranz taxa über 4000 fl. aufnehmen und hiervon alljährig das interesse endrichten müssen, so seynd dannoch wir an offt mentionirter taxa per 3375 fl. restirend verblieben, wegen welcher restanz wir den 24. Novembris 1759. 3 exequirer bekommen, die wir biss da Neuejahr behalten und täglich jeden 7 creitzer geben müessen.

Da wir nun uns in so grosser noth, jamer und ellenden zustand befinden, so das wann uns nicht einiger massen geholfen wird, wir insgesambt in ruin verfallen und zu bettler worden müessen, andurch aber von diesen ruin könten eretet werden, wann nur die nehmliche repartition durch die rabiner, juristen und juden gemeinde beschehete.

Solchem nach gelanget an euer kayserlich-königlichen majestaet unser allerunterthänigstes bitten und flehen, allerhöchst dieselben geruhen an das hochloblichen locumtenentiale consilium allergnädigsten befehl ergehen zu lassen, das offtbemelte tolleranz anlaag in löblichen Prespurger comitat auf das neun durch unsere rabiner, juristen und gelehrte repartiret und eingetheillet werde, wo hernach sich finden wird, was bishero uns unrecht beschehen, was aber nach diesen rechtmässig auf uns komen wird, wir mögligst trachten wollen solches zu bezahlen. Vor welche hoche gnad in dieftester demuth uns zu füessen legen und unterthänigst ersterben.

Euer kayserlich königlichen mayestät allerunterthänigst treu gehorsambste unterthannen:

wir in den graflichen Palffischen herrschafften Stampfen, Plasenstein und Theben wohnhaffte samentliche juden schafft.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 71—2.
Ivrétű papíroson.

167.

1759. december 14. Bécs. Ferenc római császár a m. kir. helytartótanácsnak meghagyja, hogy a stomfai, detrekői és dévényi zsidók panasza tárgyában tartsanak vizsgálatot és tegyenek javaslatot és addig is, amíg ebben az ügyben intézkedés történik, a katonai végrehajtást függesszék fel.

Franciscus dei gratia electus Romanorum imperator, semper augustus ac Germaniae, Hierosolymorum rex, qua corregens etc.

Reverendi, spectabiles ac magnifici, magnifici item egregii et fideles nobis dilecti!

. . . . . .

Caeterum qualiter judaei in dominiis Stompha, Detrekő et Dévén degentes et commorantes de sui in solutione tolerantialis taxae praegravio et nunc pro incassatione restantiarum ad eos exmissorum trium executorum onerosa intertentione lamentabiliter querulentur, adeoque pro quali hoc in passu remedio humillime supplicent? eorundem demissa instantia praesentibus in copia adnexa uberius perhibet.

Quam fidelitatibus vestris eo fine benigne transmittendam esse duximus, quatenus super iis, quae in praeadvoluta instantia exponuntur, genuinam et circumstantialem informationem sua via capere, eandemque cum depromenda catenus opinione sua isthuc proximius submittere, interea vero, donec super praeadnexa dictorum judaeorum instantia demissam fidelitatum vestrarum informationem accepturae sumus, desuperque ulteriora disponemus, ad eos exmissam executionem sisti facere noverint eaedem fidelitates vestrae. Quibus in reliquo gratia atque clementia caesareo-regia benigne, jugiterque propensi manemus. Datum in

archiducali civitate Vienna Austriae, die decima quarta mensis Decembris anno domini millesimo septingentesimo quinquagesimo nono.

Franciscus manu propria.

comes Nicolaus Palffy manu propria.
Josephus Jablanczy manu propria.

Kívül: Reverendis, spectabilibus ac magnificis, magnificis item et egregiis N. N. praesidi et consiliariis consilii regii locumtenentialis Hungarici etc., fidelibus nobis dilectis etc., Posonii ex officio.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. follo 73—4.
Ívrétű papíros, melynek vízjegye az egyik oldalon koronas címerpajzs, míg a másik oldalon arabeszkkel, zárlatán vörös viaszba nyomott kir. titkos pecsét nyomával és előlapon ezzel a feljegyzéssel: *praesentata 19. Decembris 1759., 20-a relata.*

168.

1759. december 28. Munkács. A munkácsi harmincadhivatal elismeri, hogy a Bereg megyei zsidók az 1756—1759. közötti évekre rájuk kivetett összesen 1750 forint turelmi adót pontosan megfizették.

Infrascripti praesentibus testamur et recognoscimus summam R. florenorum 1750 per excelsum regium locumtenentiale consilium ab anno 1756. usque delabentem inclusive annum computatam et titulo taxae tolerantialis apud communitatem judaeorum in inclyto hocce comitatu Bereghiensi degentium in restantiis haerere expositam et praetensam nos a modofata communitate judaeorum jam per ratas suas partes, jam vero in summa ad semel, quo scilicet anno sive diversis conatibus nostris sive per inclytam praelibati comitatus universitatem tributa assistentia mediantibus, qualiter fieri potuit, annuatim rite exegisse ac ab eo, quo nimirum excelsa regia Hungarico-aulica camera ejusmodi pecunias nomine census tolerantialis communitatibus judaeorum adrepartitas officiis tricesimalibus ad proximiora vel in loco constituta salis officia administrare ordinasset, tempore hujati Munkacsiensi salis officio erga quietantias ejusdem in cassa tricesimali nobis concredita etiamnum originaliter existentes vicissim annuatim administrasse, nullamque prorsus seu ab anno 1756. usque finientem inclusive seu ab ipso talis census exordio restantiam in praetensa communitate per nos remanere permissam esse, nec videri rationem, quae praeexpositam summam restare elici potuisset, nisi forte designatum salis officium annuatim sibi enumeratas et resignatas ejusmodi pecunias per ratiocinia sua minus dare deduxisset, nam et series memoratarum percipientis salis officii quientantiarum modo sequenti se habet, utpote:

		R. fl.	cr.	R. fl.	cr.
Quietantiae de annis	1756. die 5-a Martii super	218	45	437	30
	Eodem 31-a Decembris	218	45		
	1757. die 18-a Maji super	218	45	437	30
	Eodem 17-a Decembris	218	45		
	1758. die 8-a Novembris super	—	—	437	30
	1759. die 7-a Decembris super	—	—	437	30
	Summa			1750	

Signatum Munkacsini die 28-a Decembris 1759.
Ladislaus Bornemisza manu propria, regius tricesimator Munkacsiensis.
Joannes Pap regius contrascriba manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 67—8.
Egykorú, egyszerű másolat, ívrétű papíroson.

169.

1760. január 14. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság abban a viszályban, amely a pozsonyváraljai szabók és Mihály nevű zsidó szabó között dúlt, gróf Pálffy Károly úriszékének ítéletét jóváhagyva kimondja, hogy Mihály zsidó szabó a pozsonyváraljai keresztények számára nem dolgozhat, de már a zsidók, az idegenek és a nemesek részére igen, a kész áruját pedig a vásárokon árusíthatja. Wienner Löbl pozsonyváraljai zsidó szűcs esetében az atyja részére még 1751-ben hozott helytartótanácsi határozatok továbbra is érvényben maradnak. Leidersdorfer Mendl zsidó beadványa viszont nem vonatkozik ide, a pozsonyi városi szűcsök beavatkozása pedig illetéktelen.

Praeside: illustrissimo domino barone Josepho Revay, praesente: spectabili domino consiliario Michaele Sidó, domino Carolo Fabiankovics secretario, actuario Michaele Presseker.

Die 14-a Januarii 1760. commissio in negotio taxae tolerantialis judaeorum considens assumpsit benignum suae majestatis sacratissimae mandatum de dato 29-ae Novembris, tenore cujus instantia sartorum Posonii in plaga subarcensi degentium ac in eo querulantium, quod iisdem contra et adversus certum judaeum contubernio sartorum haud aggregatum, Michl nominatum, velut benigno privilegio contravenientem coram sede dominali procedentibus, mediante ejusdem sedis dominalis sententia praejudicatum extiterit ac proinde pro remedio supplicantium fine eo communicatur, quatenus excelsum consilium pro attributa sibi in his et similibus activitate substratam differentiam omni meliori modo accommodet.

Querimonia sartorum in praeallata instantia altefatae suae majestati facta in eo subsistit, quod virtute benigni privilegii a divo olim imperatore et rege Hungariae Leopoldo impetrati ipsis ea libertas clementer concessa habeatur, ut nemo extra contubernialis, qualem vulgus phuscher appellat, audeat ad surripiendum aut diminuendum contubernialium panem pro communi palam atque manifeste operari. Hoc non obstante tamen in derogamen praecitati benigni privilegii ad moderna usque tempora usu continuo roborati contigisse, ut sedes dominalis domini comitis Caroli Palffy sententiam sub nro 2-do adnexam tulerit, mediante qua ac fundamento quidem legum patriarum, signanter articuli 79. anni 1715., item 117. et 74. anni 1723. evincere nititur, a velle dominii dependere, judaeos in opificio sartoris stabilire ita quidem, ut iidem peraeque ac cehalistae opificium suum libere exercere valeant.

Contra haec iidem subarcenses magistri sartores allegant citatum articulum 79. anni 1715. innuere, ut privilegia regia per contubernia impetrata in salvo relinquantur, adeoque legem eandem intentionem applicantis impugnare potius, quam secundare. articulum porro 74. 1723. illud per extensum habere, ut servitores pro dominorum suorum privata necessitate opificia sua valeant exercere. Hinc igitur legi per sententiam dominalem identidem derogari ex eo, quod limitata per eam judaei pro privata seu synagogae seu dominorum suorum laboris necessitate, cui cehalistae non contradicunt, eundem velicato privilegio ad publicam necessitatem libertaret. Articulum denique 117. nihil plane ad casum disponere, prout inspicienti patebit.

Exemplum porro certi judaei Volff Gersll, ex quo eadem dominalis sententia tanquam ex praeinducto usu ad judaeorum liberum exercitium consequentiam format, subsistere minus posse, ipsa ratio fundandi sententiae his verbis inducta, quod jam judaeus Volff Gersll opificium sartoris cum consensu cehalium exercuerit, ad oculum remonstraret. hoc ipso enim, quod cum consensu cehalistarum idem judaeus Gersll opificium sartoris exercuerit, invincibiliter concluderetur, usum precarium fuisse judaei, hic autem usus cehae derogare minime potest eo, quod sensu omnium juris consultorum id semper debeatur, quod precario possidetur. quod vero ex inducta taxa tolerantiali judaeis per resolutionem regiam facultatem opificiis fruendi accessisse in eadem deliberatione sedis dominalis adstrueretur, in nudis dumtaxat verbis, non vero realiter probari, nam esto quidem talismodi resolutio aliquando providisset, ad casum nihilominus modernum nihil conferret ideo, quod in omnibus rescriptis regiis praecipue observandum veniat, nisi clausula interjecta sit: privilegiis atque consvetudinibus in contrarium nihil operari valentibus, principem eousque privilegiis non velle derogare videri, cum proinde talem clausulam interjectam fuisse neutiquam probaretur, non mereri judaeum, ut in gratiam ejusdem tam late, tamque favorabiliter rescriptum regium interpretetur.

Caeterum incompetenter in sententia dominali exponi illud, quod magistri cehalistae sub praetextu privilegiorum res et manufacturas occupaverint, hoc siquidem non sub praetextu, sed vi privilegiorum factum fuisse

Motivis proinde ex praemissis supplicuerunt antelati magistri cehalistae humillime, quatenus sacratissima sua majestas mediante benigni mandati sui cassatorii remedio praedeductam sedis dominalis sententiam, velut piissimorum altefatae suae majestatis antecessorum intentionibus repugnantem tollere et annihilare ac ut privilegium ipsorum robur, firmitatemque in futurum quoque possit, talismodi clementer elargiendum mandatum in comitatu Posoniensi publicari facere, unaque benigne praecipere, ut certus judaeus Michl authoritate dominali ad liberum opificii exercitium facultatus sub poena in eodem privilegio decreta etiam ab opificii publico exercitio inhibeatur.

In consequentiam hujus instantiae repetiti querulantes magistri novum ad excelsum consilium locumtenentiale regium recursum summentes mediante adnexo sub nro 1-o remonstarunt, anno 1752. per celebratum sedem dominalem eam latam fuisse sententiam, ut nemo extra contubernialis, vulgo pfuscher artem sartoream sub mulcta 12 florenorum audeat exercere, judaeo pariter id ipsum ita interdictum haberi, ut si praeter synagogae laborem alium parare praesummeret, eo facto protectione dominali excludatur, supplicuerunt itaque privilegiis suis firmitatem, stabilimentumque gratiose procurari.

Sententia sedis dominalis, quam praevio modo querulantes magistri cehalistae sub nro 2-o instantiae suae adnexuerunt, cum praededucta eorundem expositione combinata existente pateret ex eadem, praeter praecitatas leges regni, aliaque motiva, quae iidem querulantes supraallatis rationibus pro favore suo refutare nitebantur, illud quoque eidem sententiae pro stabiliendo judaeorum sartorei opificii exercitio inductum haberi, quippe priores resolutiones et decisiones sedis dominalis tempore excellentissimi condam domini comitis Joannis Palffy interventas, ad quas querulantes contubernales magistri provocant, saltem circa modalitatem subsistentiae judaici sartoris emanasse, neutiquam vero ad cassandum sartorem judaicum directas fuisse, easdemque resolutiones modernum dominum terrestrem haud ligare, sed et juxta consvetudines judaeorum illis ex lana et certis materiis vestes apud Christianum sartorem conficere haud liceret, adeoque si etiam hujates judaei sartores a labore tali perficiendo arceantur, emolumentum exinde non querulantibus magistris cehalistis, sed aliis extraneis judaeis sartoribus in aliis locis degentibus, quo judaei subarcenses pro perficiendo labore diverterent, accresceret.

Hinc igitur ex rationibus praeinsertis, non minus quam etiam illis, quas querulantes magistri in instantia sua evertere contendunt, judaeos sartores in conformitate resolutionis dominalis 5-a Decembris 1757. emanatae in opificio suo stabilivit sedes dominales die 5-a Septembris 1759. Samariae celebrata.

Votum.

Praemissis omnibus pro et contra adductis solicite expensis, attentoque eo, quod quemadmodum sententia quoque dominalis induceret, judaei secundum ipsorum instituta vestimenta sua apud sartores Christianos parari curari haud possent et hac eorum lege praehabita judaei hujates

casu, quo nullum isthic proprium sartorem judaeum haberent, fine procurandarum talismodi sibi necessariarum manufacturarum ad judaeos in aliis locis degentes refugere necessitarentur, taliterque judaeis, velut pro ejusmodi labore aliorsum cum sumptibus excurrere debentibus damnum Christianis vero sartoribus nullum exinde beneficium aut emolumentum accederet, spectato item eo, quod extraneis et nobilibus liberum omnino foret sive apud Christianum sive judaeum laborem desideratum perfici curare, considerato denique et eo, quod taxa quoque tolerantiali praeter reliquas communes datias judaeis imposita existente, ad ferenda tanta onera iisdem judaeis necessaria quaevis media praescindi nequaquam valerent, sed et caeteroquin per praevio modo judaeis sartoribus admittendos labores Christianorum sartorum privilegiis praejudicari neutiquam dignosceretur et aliunde qualiacunque privilegia demum juribus dominalibus praejudicium quodpiam inferre minus possent.

Hinc demisso commissionis hujus sensu dispositiones sedis dominalis approbari, ita ut repetitis judaeis sartoribus liberum omnino sit non solum communes synagogae labores, sed et tales, quos pro re nata extranei horsum venientes aut nefors nobiles ab ipsis desiderarent, perficere, imo cum nundinae publicae omnibus liberae essent ac unicuivis res et manufacturas suas in iisdem distrahendi facultas admissa haberetur, licitum etiam sit saepedictis judaeis sartoribus paratas manufacturas suas in publicis, uti attactum est, nundinis distrahere ea nihilominus lege, ut in gremio loci pro inhabitatoribus ejusdem Christianis opificium exercere aut extra nundinas publicas manufacturas suas venum exponere neutiquam praesummant, casum in contrarium gravem omnino poenam subituri.

Post haec assumptae fuere literae comitatus Posoniensis de 6-a Novembris anni 1759. erga intimatum excelsi consilii regii locumtenentialis de dato 9-ae Julii anni supradicti expeditum negotium inter judaeum Levi Vienner et pelliones subarcenses vertens ad competens suum forum, jurisdictionem quippe dominalem pro discussione se inviasse informantis ac in locum desideratae informationis decisionem ejusdem judicii dominalis demisse submittentis.

Querimonia itaque antelati judaei Vienner sub 9-a Julii anni praecitati excelsi consilio locumtenentiali regio exhibita in eo consistente, quod per cehae pellionum magistros subarcenses in distractione pellium et pellicearum rerum impediatur, taliterque subsumatur, quasi vero per excelsi consilii regii locumtenentialis sub 21-a Maji et 2-a Decembris anno 1751. ad comitatum Posoniensem expedita intimata, quaestus ejus pelliceus tantum ad nundinas publicas, omnibus alioquin communes, restrictus haberetur. Et hinc fundamento legum patriarum, signanter articuli 79. 1681. et 29. 1741. quaestum liberum in regno ratione boni publici admittentium, ex motivo item illo, quod ante ipsum pellio Kuncze liberum quaestum aperto fornice habuisset, imo fornix pro facilitanda extraneis ignotis venditione cuilibet quaestori admitti deberet, fornixque querulantis nec privilegiis praejudicaret, nec contra usum militaret, qui enim habet facultatem liberum quaestum exercendi, eundem seu in fornice seu in domo exercere potest. Motivis inquam ex praemissis peteret se contra impetitores caehae pellionum magistros subarcenses gratiose pro-

tegi, unaque apud comitatum Posoniensem disponi, ut ipsum querulantem medio dominii subarcensis in pristino usu secundum attributam anno 1750. die 25-a Februarii quaestus liberi exercendi facultatem conservet, neque admittat, ut propter erectum fornicem in futurum turbetur.

Hac demum querimonia medio comitatus cum dominii judicio et per hoc cum cacha magistrorum pellionum subarcensium communicata existente iidem magistri tam ad praeexpositam, quam et aliam per praefatum Vienner ad commissionem dominalem sub NB exhibitam instantiam, et quidem ad singula ejusdem puncta ordinatae eatenus ex parte dominii commissioni sequentia sub AA. exhibuerunt:

1-o querulantem judaeum nec probasse, nec probare posse se occasione publicarum nundinarum in distractione mercium suarum unquam turbatum, adeoque false eatenus quaestum fuisse.

2-o infundate per judaeum allegari id, quod cehalis privilegialis articulus 32. Christianos solum et non judaeos, qui unice ex jure dominali protectionem haberent et a caehis exempti essent, feriret, judaeos namque a caehis non ita exemptos esse, ut cehalibus privilegiis libere ac pro lubiti contravenire possint. Tali etenim ratione judaei Christianis multum propellerent authoritate, ipsaque opificum contubernia collabi et enormia civibus onera supportantibus praejudicia enasci oporteret. Praeterea cum privilegium virtutem et efficaciam legis habeat, articulus vero 32. sub A. adversus universaliter et citra ullam distinctionem sonaret, ut nullus hospitum et inhabitatorum cum pellibus et quibusvis operae nostrae manuariae mercibus cujuscunque generis extra nundinas liberas et generales in fundo subarcensi mercantiam exercere possit. Manifestum certe est, sub hoc non solum Christianos, sed judaeos quoque comprachendi, adeoque ubi lex non distinguit, judaeo tanto minus distinguere licebit. Et sane, si sensu tituli 8-vi Partis 2-ae privilegium lege publica aliter, quam si expressa ejus ibi fieret mentio, abrogari nequiret, sed nec privilegiorum collator, summus terrae princeps vigore alterius tituli 12. Partis 2-ae privilegium simpliciter sine rationabilibus causis exprimendis revocare valeret, tale ubique illuc usque semper illi contubernio contra quosvis turbatores indiscriminatim patrocinaretur.

Quod vero per solutionem taxae tolerantialis judaei ab omnibus jurisdictionibus eximantur ac virtute mandati omnibus questorum, mechanicorumque privilegiis utendi facultatem attributam habeant, id narrative induci solum, non vero probari ac esto quidem tale mandatum haberent, illud sensu ita lato summi nequire, ut facultas illa etiam ad loca privilegiatis caehis provisa extendatur. Suam siquidem majestatem sacratissimam nequaquam privilegiis aliorum praejudicare, ast potius eadem per clausulam privilegiis inseri solitam: salvo jure alieno sarta, tectaque conservare velle. Exemplum denique illud, quod per excelsum consilium regium in nobilibus contra cerdones respectu liberum cutium quaestum inductum est, contra judaeum Vienner potius pugnare, si enim nec nobili, nisi una concivilitatem assumat, fornicem apertum servare licet, utique tanto minus judaeo velut ignobili et concivilitatis incapaci, servare licebit.

3-o exemplum pariter per pellionem Kuncze adductum nihil probare, nam teste protocollari extractu sub B. idem Kuncze, qua civis et caehae

incorporatus, libere fornice aperto frui poterat. Quod vero judaeus inferat, erga depositionem 80 florenorum et 2 aureorum anno 1749. liberum quaestum eidem sponte cessum fuisse, id ex hortatu excellentissimi domini comitis condam regni palatini Joannis Palffy evenisse quidem, ast facultatem illam ad quinque solum annos restrictam, neutiquam in perpetuum extensam extitisse, quod ipsum deliberatio sedis dominalis sub C. adnexa doceret, imo usum privilegiorum contubernalium probari etiam per id, quod anno 1752. alter judaeus Lebl Judas merces pelliceas distrahendi facultatem sibi vendicare volens authoritate dominali ex fundo subarcensi sub paena instantaneae inarestationis, si diutius permanserit, amandatus fuerit.

4-o argumentum demum judaei ex articulo 79. 1715. in eo inductum, quod hic articulus privilegia regia tunc solum salvet, si aliquid ultra leges regni, item ultra conservationem praerogativae nobilitaris et ultra jura dominalia reliquum maneret, hacque de causa articulum 117. 1723. omnis generis mechanicos in regnum vocandos praecipere. Hanc praecitati articuli 79. interpraetationem exoticam esse inferunt querulantes contubernales, nam stante hac, privilegiis prorsus non foret opus ac unusquisque habito indultu dominali opificium qualecunque posset exercere. Sed nec objecta per judaeum caristia locum habet tum ideo, quod judaei non viliori pretio merces venderent, ast potius luridiores distrahant, tum etiam ex eo, quod ad antevertendam caristiam articulo 71. 1659. provisum habeatur, articulo vero 79. 1715. et 10. 1729. sublatis mechanicorum excessibus privilegia in salvo relinquenda praeciperentur. Similis denique considerationis esse ab adverso adductum articulum 117. 1723. id disponentem, ut omnis generis mechanici, adeoque non judaei, in regnum vocentur. Et certe judaeus nullas regno ignotas manufacturas mercatur et producit, neque ullus in regno pellionum defectus observatur.

Ex praeadductis proinde motivis, non minus quam ex reflexione benignorum suae majestatis sacratissimae mandatorum ac excelsi consilii regii intimatorum sub D. adductorum, necnon in conformitate horum factarum per dominum comitem Carolum Palffy resolutionum sub E. productarum, judaeisque cum rebus et manufacturis mercantiam ad nundinas anniversarias restringentium apertos judaeorum fornices cassari et privilegia sua manuteneri supplicant.

Contra haec judaeus Mandl Leiderstorffer tenore instantiae suae sub BB. dominali commissioni exhibitae privilegium suum per modo regnantem suam majestatem sacratissimam sibi concessum nec propter articulum 79. 1715., nec propter clausulam eidem privilegio insertam: salvo jure regni magistratuum et articulorum caehalium in quaestionem summi posse exponit, nam 1-o de dictamine tituli 7. Partis 2-ae terrae princeps de plenitudine potestatis suae contra jus etiam commune, tanto magis ergo contra articulos cehales privilegium elargiri potest. 2-do articulum 79. 1715. et 117. 1723. praescribere, ut omnis generis mechanici in regnum inducantur, ergo privilegium hoc legibus regni non repugnat. 3-o neque clausulam illam: salvo jure regni, legitimorum magistratuum et articulorum caehalium quidquam praejudicii inferre magistris pellionibus. Jus enim regni salvatum est per articulum 74. 1723. et 10. 1729. id praescri-

bentes, ut excessus mechanicorum aboleantur et eorundem articuli caehales pro casu exigentiae cassentur. Dein jus magistratus et dominii terrestralis aeque salvatum est, dominium enim docente producto sub nro 2-o exponentem judaeum sub jurisdictionem et protectionem suam recepit. Articuli demum caehales pariter in salvo manent, quia per illos jus domini terrestris alioquin limitari nequit et ipsos solum caehae incorporatos tangunt et siquidem virtute praecitatorum 74. 1723. et 10. 1729. articulorum cassatio caehalium articulorum ab arbitrio suae majestatis penderet taliterque jus articulorum caehalium praetensum ante adhuc emanationem hujus privilegii evanuisset, supponi non potest, quod privilegium hoc illi juri, quod jam evanuit, praejudicium aliquod inferat. His accederet quarto, quod usus in fundo subarcensicum mercibus hirsutis quaestum exercendi per resolutiones dominales jam invaluerit, quemadmodum proinde usus legem tollit, ita et a fortiori privilegia caehalia tollet.

Ex his itaque motivis supplicuit praecattactus exponens judaeus hanc suam declarationem medio comitatus Posoniensis cum favorabili opinione excelso consilio locumtenentiali regio repraesentari.

Ad haec rursum caeha pellionum magistrorum subarcensium contextu instantiae suae sub CC. modo replicatorio reposuerunt, etquidem ad 1-um et 3-um verum quidem esse virtute tituli 7. Partis 2-ae principem saepe contra jus commune privilegium elargiri posse, an vero privilegium illud suae majestatis praeter vel contra jus sit? altiori foro dijudicandum venire, sufficereque judaei consequentiam in eo adductam, quod si contra legem communem, tanto magis contra caehales privilegiales articulos principem privilegium dare posse, ast hoc nil facere, a posse enim ad esse non valere argumentum, si vero privilegium suum contra privilegiales pellionum articulos sonare exponeret judaeus, probandum ipsi erit, articulos hos cehales per posterius judaei privilegium cassatos aut iisdem derogatum extitisse, hoc vero privilegio suo probare nequit ex eo, quod nulla in eodem eatenus mentio fiat, sed et sensu tituli 12. Partis 2-ae tunc privilegium posterius priori derogaret, quando utrumque ad unam eandemque communitatem refertur. Hoc autem ad praesentem casum applicabile haud foret, quia aliud privilegium, etquidem prius pellionibus, aliud, aliudve posterius judaeo, adeoque non uni, eidemque communitati vel personae collatum extitit. Porro non esse verosimile juxta praeallatum titulum 12. principem concedentem jus alterius praesens vel futurum velle laedere. Et hinc privilegio quoque Leiderstorfferiano insertam esse clausulam: salvis benignis cehalibus opificium privilegiis, ut per hanc quaestus antelato judaeo clementer admissus ad loca solum privilegiatis cehis haud provisa limitaretur. Caeterum privilegialem articulum 32. in haec verba sonantem: ut nullus hospitum et inhabitatorum cum pellibus ac quibusvis operae nostrae manuariae mercibus cujuscunque generis extra nundinas liberas et generales in fundo subarcensi mercantiam exercere possit, ultro etiam pro se allegantes magistri pelliones, in reliquo quoad articulum 79. 1715. et 117. 1723. per antefatum judaeum inallegetos provocant semet ad replicam suam judaeo Viener datam, pe-

tuntque hanc quoque pro manutentione privilegiorum suorum excelso consilio locumtenentiali regio submitti.

His ita praehabitis sedes dominalis excellentissimi domini comitis Caroli Palffy sequentia declaravit: anno currente mense Junio magistros pelliones subarcenses coram celebrata eotum sede dominali institisse, ut authoritate dominali judaeo Simon Lebl Viener imponatur, quatenus fornicem suum claudat, neque merces suas aperto fornice amplius vendat ac idcirco eundem judaeum coram sede dominali cum praefatis magistris pellionibus collitigasse ac ad recognitionem judicii subarcensis provocasse, quod videlicet Godefridus Kuncze merces suas in aperto fornice vendiderit, eotum judicium subarcense coram sede dominali omnino recognovisse Godefridum Kuncze extra sedem constitutum in aperto fornice merces suas vendidisse. In reliquo eadem sedes dominalis declaravit, authoritate dominali ex continuo usu recepta judaeos protectionales receptos hucdum praerogativa, iisdem per dominium attributa usos fuisse, tales enim protectionatos et resolutione dominali provisos pro vulgo pfuscheronibus reputari nequire, quod ipsum ex praedeclaratis instantiis sub NB., item AA., BB. et CC. pateret. Caeterum declaravit ulterius praefata sedes dominalis, se magistros pelliones in praerogativa articulorum cehalium respectu omnium extraneorum protectione dominali haud provisorum manutenere et conservare velle.

Cohaerenter superius deductae pellionum subarcensium instantiae cives et pellionum magistri cehae Posoniensi incorporati mediante supplici suo ad excelsum consilium locumtenentiale regium exhibito pari ratione ac praeducti subarcenses magistri gravia sibi damna et praejudicia per apertos judaeorum fornices, liberumque eorundem etiam extra nundinas generales practicari solitum quaestum inferri querulantur, nam cum fundus subarcensis cum civitate connexus foret, fit, ut judaei homines tam civitatenses, quam peregrinos horsum venientes alloquerentur pro coemendis pellibuus invitarent ac omni modo allicerent et nisi excelsum consilium medelam eatenus ponere dignatum fuerit, ceham quoque hanc, velut ex distractione pellium magis, quam ex manufacturis vivere debentem et multum sane contribuentem, si non ex integra, a potiori certe interituram esse. Quod vero non solum manufacturas facere, distrahereque, sed et merces pelliceas vendere ipsis solum competat, eatenus extractum benigni privilegii regii sub A. adnectunt clare indigitantem nemini cujuscunque religionis aut conditionis ille sit, nisi cehae incorporato licere seu manufacturas facere seu merces pelliceas, cutes, aliaque vendere, quaestumque cum illis exercere. Et siquidem sua quoque majestas sacratissima in privilegio judaeo Laiderstorffer benigno concesso priora clementer concessa privilegia cehalia per expressum salvaret, hinc supplicant ex reflexione praeadductorum motivorum quaestum judaeorum, cassatis fornicibus, ad generales nundinas restringi, taliterque benigna privilegia cehalia gratiose manuteneri.

Votum.

Excussis itaque praedeductis partium pro et contra allegatis motivis et rationibus observavit commissio haecce, quod contubernales pellionum

magistri virtute privilegialium suorum articulorum ipsum opificii exercitium cum quaestu rerum ad opificium suum spectantium adeo consistere contendant, ut in obversum articulorum 79. 1681., necnon 119. 1715. et alterius itidem 119. anni 1723. liberum quarumlibet rerum quaestum admittentium jus cum mercibus hirsutis quaestum exercendi sibi solum competere praetendant, taliterque monopolium quasi aliquod attactarum mercium intra se cum praejudicio publici erigere velle dignoscantur.

Quemadmodum autem tenore articuli 116. anni 1723. provisum haberetur, ut medio excelsi consilii locumtenentialis regii mercatores publico utiles protegi procurentur, ita judaeo Levi Viener quod quaestum suum pelliceum anno adhuc 1751. sub 21-o Maji et 26-a Novembris per benignas resolutiones regias idcirco interventas alioquin jam regulato existente eundem etiam ex rationibus in praeexposita sedis dominalis sententia allatis in praehabito quaestus exercitio stabiliendum, taliterque contra impetitores manutenendum arbitrari vel ex eo etiam, quod per hoc aliis quoque opificibus res opificium suum respicientes venum exponere, sicque omne commercium ad se pertrahere campus praeberetur, quod equidem excelsum consilium locumtenentiale regium prudentissime advertit, cum Veszprimienses et Papenses pannifices lanae coemptionem unice sibi vendicare cupientes a facto hoc libertatibus et praerogativis, legibusque regni nimium praejudicioso iteratis intimatis inhibuit et arcuit. Clarum enim esset quaestum et opificium longe inter se differre, quae si confundi contingeret, quaestum ipsum in regno hoc aliunde exiguum corruere esset necesse, sic enim et sartores res laneas et sericeas opificio suo convenientes et sutores quaestum pellium elaboratarum et laniones pecorum et pecudum omne genus vendendi et coemendi authoritatem sibi unice vendicare quirent. Unde ex motivis supra quoad sartores allatis, huic aeque ac dictis sartoribus admittendum videri, ut extraneis et nobilibus tanquam articulis opificum cehalibus ligari nequeuntibus ad ipsum pro parando labores pelliceo, ad necessitates tamen nonnisi proprias, nefors venientibus talem iisdem parare libere possit.

Quoad judaeum autem Laiderstorffer, velut depositiva sui impetitione nondum querulantem pro hic et nunc praescindendum ac a casu praestolandum videri.

Magistros denique pelliones civitatenses tum ex eo, quod judaei in territorio civitatis Posoniensis, ad cujus gremium dumtaxat vigor et observatio articulorum suorum cehalium extendi debet, nullum fornicem publicum haberent, adeoque quaestum cum mercibus pelliceis publice neutiquam exercerent, tum vero ex rationibus in simili quoad subarcenses magistros adductis ad casum, quo iisdem per quaestum judaeorum subarcensium manifeste praejudicaret, relegendos praemissaqe omnia clementiae caesareo-regiae substernenda censeri.

Josephus liber baro de Rewa manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 79—89.

5 és fél ivnyi papiroson, elölapon ezzel a feljegyzéssel: *praesentata 2. Februarii 1760., 5. relata.*

170.

1760. január 21. Bécs. Mária Terézia királynő a m. kir. helytartótanáccsal közli, hogy változatlanul az az elhatározása, hogy a zsidók türelmi adója évi 30 000 forintban állapíttassék meg, ez adó jelenlegi hátralékairól pedig pontos kimutatást terjesszenek fel.

Maria Theresia dei gratia Romanorum imperatrix, Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniaeque regina apostolica, archidux Austriae etc.

Reverendi, spectabiles ac magnifici, magnifici item et egregii fideles nobis dilecti! Posteriore quoque demissa fidelitatum vestrarum repraesentatione respectu tolerantialis judaeorum in Hungaria degentium taxae isthuc submissa benigne percepta et nobis suo modo humillime relata quandoquidem nos priori benignae resolutioni nostrae sub die 26-a mensis Novembris anni ultimo praeteriti elargitae et fidelitatibus vestris in eo intimatae, ut videlicet suprafatorum judaeorum taxa tolerantialis hactenus in 25 mille fl. summa constituta in annuis 5000 florenis augeatur, ulterius etiam clementer insistamus ac insuper scire quoque benigne velimus, in quibusnam signanter locis ac apud quos in specie judaeos ad notabilem omnino summam exurgentes tolerantialis taxae restantiae etiamnum haerent.

Hinc fidelitatibus vestris in continuationem praeallegati benigni rescripti nostri ulterius clementer committendum esse duximus, quatenus ad effectum praeattactae benignae resolutionis nostrae absque eo, quin respectu ipsius auctionis praedenotatae tolerantialis taxae formalis contractus cum judaeis ineatur, mutuis cum camera nostra regia Hungarico-aulica consiliis oportuna agere et tam desuper ulteriorem relationem, quam et circa praememoratas restantias apud quos judaeos in specie haerentes fidelem et genuinam informationem sua via capiendam nobis proximius submittere, in reliquo autem effectivae exactioni, realique praestationi praevio modo auctae tolerantialis judaeorum taxae omnimode intentae, illiusque praestationem citra defectum et quam certissime procurare noverint et non intermittant eaedem fidelitates vestrae.

. . . . . .

In reliquo fidelitatibus vestris gratia et clementia nostra caesareo-regia benigne atque jugiter propensae manemus. Datum in archiducali civitate nostra Vienna Austriae, die vigesima prima mensis Januarii anno domini millesimo septingentesimo sexagesimo.

Maria Theresia manu propria.

comes Nicolaus Palffy manu propria.
Josephus Jablanczy manu propria.

Kívül: Reverendis, spectabilibus ac magnificis, magnificis item et egregiis N. N. praesidi et consiliariis consilii nostri regii locumtenentialis Hungarici, fidelibus nobis dilectis Posonii ex officiis.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 75—6.
Ívrétű papíros, melynek vízjegye az egyik oldalon koronás címerpajzs, a másik oldalon arabeszkkel, zárlatán város viaszba nyomott kir. titkos pecsét helyével, a szöveg alatt jobb alsó sarokban: *J(ablanczy)*, az előlapon pedig e feljegyzéssel: *accepta 26. Januarii 1760., 28. relata.*

171.

1760. január 28. Bécs. Mária Terézia királynő a m. kir. helytartótanács értesére adja, hogy a stomfai, detrekői és dévényi zsidók esetében azoknak 3375 forintnyi türelmi adó hátraléka az értesülése szerint nem annyira a szegénységük, mint inkább a makacsságuk miatt állott elő. Ami pedig a zsidók türelmi adójának évi 30 000 forintban való megállapítását illeti, ebben a kérdésben a m. kir. kamarával egyetértésben járjanak el.

Maria Theresia dei gratia Romanorum imperatrix, Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae regina apostolica, archidux Austriae etc.

Reverendi, spectabiles ac magnifici, magnifici item et egregii fideles nobis dilecti! Licet quidem tenore benigni mandati regii sub die 14. mensis et anni ultimo praeteritorum expediti inter alia etiam erga demissam judaeorum in dominiis Stompha, Detrekő et Dévén degentium instantiam et id fidelitatibus vestris commissum fuerit, quatenus super iis, quae in praeattacta instantia exponuntur, genuinam et circumstantialem informationem sua via capiant, eandemque cum depromenda eatenus opinione sua isthuc proximius submittant, interea vero donec super eadem instantia et accipienda superinde informatione ulteriora abhinc disponantur, ad praedictos judaeos exmissam executionem sisti faciant.

Cum autem medio tempore demisse informaremur, quod antelatarum judaicarum communitatum tanquam prae reliquis optimam exercendi quaestus occasionem habentium tam notabilis tolerantialis taxae restantia 3375 florenos efficiens non tam a simulata ipsarum egestate, quam a positiva et aperta renitentia promanare videatur. Inter decem etenim semestrales ratas ab anno 1755. nonnisi unam adusque depuraverint, ubi tamen reliquae totius regni communitates quantum suum si non ex integro, ad minus potiori ex parte jam complanarunt.

Porro virtute alterius benigni rescripti nostri sub die 21-a modo labentis mensis expediti benignam, eamque positivam resolutionem nostram quoad tolerantialem judaeorum taxam hactenus in 25 mille fl. annue subsistentem in 5000 fl. augendam elargitam fidelitatibus vestris clementer jam significassemus, illiusque effectivam non minus exactionem, quam et restantiarum eatenus adhuc inexolute haerentium specificam connotationem nobis submittendam commisissemus.

Hinc fidelitatibus vestris in continuationem praeallegati posterius emanati benigni rescripti nostri ulterius clementer committendum esse duximus, quatenus non attento priori benigno rescripto nostro ad effectum hujus posterioris benignae resolutionis nostrae in mutuo cum camera

nostra regia Hungarico-aulica concursu oportuna agere ac deinceps etiam praevio in substrato concurrenter cum eadem camera nostra regia operari noverint eaedem fidelitates vestrae. Quibus in reliquo gratia et clementia nostra caesareo-regia benigne, jugiterque propensae manemus. Datum in archiducali civitate nostra Vienna Austriae, die vigesima octava mensis Januarii anno domini millesimo septingentesimo sexagesimo.

Maria Theresia manu propria.

comes Nicolaus Palffy manu propria.
Josephus Jablanczy manu propria.

Kívül: Reverendis, spectabilibus ac magnificis, magnificis item et egregiis N. N. praesidi et consiliariis consilii nostri regii locumtenentialis Hungarici, fidelibus nobis dilectis Posonii ex officio.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 77—8.
Ívrétű papíros, melynek vízjegye az egyik oldalon koronás címerpajzs, míg a másik oldalon arabeszkkel, zárlatán vörös viaszba nyomott kir. titkos pecséttel, végül a szöveg alatt a jobb alsó sarokban: *J(ablanczy)*, elölapon pedig *accepta 30. Januarii 1760., 31-a relata* feljegyzésekkel.

172.

1760. február 4—26. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság miután Tolna, Győr, Esztergom, Zemplén, Fejér, Veszprém, Zala, Pest, Arad, Szepes, Nógrád és Bereg megyékben, ugyszintén Pozsonyváraljján, végül Stomfán, Detrekőn és Dévényben élő zsidók különféle panaszát elintézte és a türelmi adónak évi 5000 forinttal való növelését igazságosan szétosztotta, őfelségét megkérdezni javasolja, hogy hány évig legyen érvényben ez a mostani évi 30 000 forintban megállapított türelmi adó, az egyes megyékhez pedig szigorú parancs intéztessék, hogy ez adó beszedéséhez minden szükséges támogatást megadjanak, a zsidókat pedig kereskedésükben és iparuk üzésében, ez utóbbit a megengedett korlátok között, akadályozni ne merészeljék.

Praeside: illustrissimo domino barone Josepho Revay, praesentibus consiliariis: spectabili domino Ludovico Konkel, spectabili domino Michaele Sido, spectabili domino Felice Mohr, secretariis: domino Carolo Fabiankovics, domino Wolffgango Kenpelen, Michaele Preszeker actuario.

Die 4-ta Februarii 1760. mixta commissio in negotio taxae tolerantialis judaeorum considens priusquam in obsequium benigni mandati regii sub 21-a recenter effluxi mensis Januarii interventi ad repartitionem 5000 florenorum supra praehabitam 25 mille florenorum taxam tolerantialem neo-auctorum condescenderet, expediens fore censuit, instantias et querelas judaeorum assummere, indeque si et in quantum veritati inniterentur, metiri, an nefors huic vel alteri communitati a tempore ultimo factae repartitionis in numero personarum et facultatum diminutae aliquid de obtingente quanto subtrahi, hocque aliis communitatibus

a praemisso tempore magis adauctis superaddi queat, an item et qualiter eorundem judaeorum querimoniis medela ferri possit.

Ac proinde assumptae sunt instantiae modo sequenti:

1-o judaei comitatus Tolnensis querulose detegunt, quod esto quidem superioribus adhuc annis repetitim in eo questi sint se ad comitatum Baranyiensem sibi vicinum extra tempus nundinarum quaestus exercendi gratia non admitti, nullum tamen eatenus remedium se obtinuisse et quod summe ipsis dolet, est, quod judaei Rohonczenses passim ibidem extra tempus etiam publicarum nundinarum commorentur et quaestum exerceant, ipsis vero, velut vicinis idipsum simpliciter vetatur, imo si quis deprehendatur, confiscatis rebus penes se habitis propudiose inde expellatur.

Cum autem praeter exercitium quaestus nullum aliud beneficium haberent, ex quo tam gravia sibi imposita onera comparare possint, idcirco supplicant sibi in eo gratiose patrocinari, quatenus in praeattacto comitatu quaestum libere exercere valeant.

Votum.

Super simili judaeorum tam antelatorum, quam et aliorum querimonia superioribus adhuc annis, utpote 1750., 1751., 1752. et 1753. tametsi quidem auditus Baranyiensis comitatus reposuisset antiquo statuto praecautum haberi, ne judaei extra tempus publicarum nundinarum, item absque specialibus passualibus in gremium sui admittantur, idque ex eo, quod per liberam eorundem in comitatu mansionem aut oberrationem popularibus suis quaestoribus praejudicaretur ac ipse etiam perniciosorum hominum et praedonum numerus augeretur, stante nihilominus eo, quod judaei Rohonczenses nunc jam passim inibi commorari ac extra etiam tempus publicarum nundinarum quaestum exercere permittantur, non videri rationem, cur aliis et praecipue vicinis Tolnensibus judaeis idipsum interdici deberet ac proinde super hac nova praedictorum judaeorum querimonia antefatum comitatum Baranyiensem rursum audiendum arbitrari.

2-do Jauriensis comitatus judaei in eo quaerulantur, quod tres aut quatuor solum sint ipsorum, qui onera publica ferre possunt, reliquos vero numero exiguo ne vitae quidem summe necessaria media sibi comparare posse, ex hisque plurimos, qui 100 florenos titulo taxae tolerantialis praestandos habuerunt, mediis omnibus exhaustos profugisse. Imo unum prae caeteris opulentissimum ex ratione, quod incassationem taxae sibi concreditam habeat, se ab onere ferendo ita exemisse, ut improportionatum plane quantum respectu aliorum miserorum hactenus tulerit.

Supplicant proinde aliquid ex moderno quanto sibi relaxari, unaque gratiose disponi, ne potentiores semet a communi onere eximant.

Votum.

Petito judaeorum quoad proportionem inter ipsos instituendam deferri, idipsumque comitatui intimari. Caeterum quoad exemptionem potentiorum a communi onere, antelatum comitatum Jauriensem ad factas sub 6-ta Februarii 1755. circulares hoc in passu dispositiones reflectendum,

eidemque intimandum opinari, ut sedulo invigilet, ne per potentiorum exemptionem miseriores supprimantur.

3-io Strigoniensis comitatus judaei querulose repraesentant, unum ex ipsis judaeum nomine Löbl, qui antecedenter in medium hujus communitatis 40 florenos solvit, magnumque in hoc comitatu quaestum exercet, semet communitati Comaromiensi incorporari fecisse. Alios praeterea in alios comitatus transmigrasse, alios denique mortuos fuisse, post quos floreni insimul 73 den. 75 reliquis remanentibus miseris ferendi remanserunt, exhincque factum fuisse, quod licet quidem fine incassationis restantium florenorum 116 den. 25 in exmissam eatenus executionem florenos 112 jam effective erogaverint, nihil tamen ex praemissa restantia incassare potuerint. Idcirco supplicant, occasione futurae novae repartitionis gratiosam sui reflexionem haberi ac una disponi, ut praememoratus judaeus Lebl, velut in gremio hujus comitatus degens et magnum inibi quaestum exercens ratum suum obtingens in medium hujus communitatis dependat.

Votum.

Factis sub 6-ta Februarii 1755. hoc quoque in merito circularibus dispositionibus, ut judaeus ad hanc vel illam communitatem conscriptus inde non prius excedere et ad aliam transire possit, nisi praevie pro praefixo quinquennii termino totum suum obtingens ad communitatem illam, ad quam sub initium caepti illius quinquennii conscriptus fuerat, deposuerit. Hinc apud comitatum Comaromiensem disponendum judicari, ut si et in quantum praelibatus judaeus Löbl ad rationem impositae sibi per comitatus Strigoniensis judaeos taxae pro praeterito quinquennio etiamnum aliquid restaret, eundem ad hujusmodi restantiae depurationem indilate stringat. In reliquo quoad caetera allatorum querulantium judaeorum praegravia in repartitione neo-auctorum 5000 florenorum reflexio habita est.

4-to Zempliniensis comitatus judaei in districtu Hedely degentes in eo querulantur, quod ipsis exercitium vini quaestus inhibitum sit, quod item salis perceptor Tokaiensis incassationem taxae tolerantialis sibi delatam habens, hanc sibi per districtus Hedelyensis judaeos pro totius comitatus judaeis dependendam praetendat et nisi in statutis terminis rite dependatur, executores exmittat, quorum singulo florenus 1 dietim solvi debet, exenisseque, quod districtus Hedelyensis judaei ab aliorum districtuum judaeis ratum eorundem obtingens sine assistentia, quae ipsis non praestatur, incassare non valentes, insolita illa executione gravati fuerint. Supplicant itaque sua via disponi, ut ipsis vini quaestus admittatur, ad incassationem taxae tolerantialis sufficiens assistentia praestetur ac denique, ut gravis illa unius floreni executori dietim praestanda taxa ad normam alibi solitam reducatur.

Votum.

Petitum antelatorum judaeorum quoad indulgendum vini quaestum, velut pluribus quaestionibus et difficultatibus obnoxium seponendum ac factis circa praestandam sufficientem assistentiam annis quoque priori-

bus debitis dispositionibus, in ordine ad praeexpositam gravem illam et omnino insolitam executionis taxam via excelsae camerae regiae Hungarico-aulicae salis officium Tokaiense audiendum existimari.

5-to Albensis comitatus judaei se etiamnum in exercitio quaestus turbari et si in civitate Albaregalensi pernoctare volunt aut debent, pro singula nocte unum imperialem se solvere debere querulantur. Supplicant proinde ordinari, ut in praedicta civitate citra depensionem tam gravis taxae libere quaesturari possint.

Votum.

Anno 1754. die 19-a Aprilis erga frequentiores judaeorum hoc in merito factos recursus de benigno jussu regio eo jam apud praefatae civitatis magistratum dispositio existente, ut judaeis tempore publicarum nundinarum liberum in gremio dictae civitatis quaestum exercendi, ibidemque pernoctandi facultas admittatur, extra tempus vero nundinarum, si qui negotiorum suorum causa eo ingredi voluerint, pariter absque ejusmodi extraordinariae et sub praetextu privilegii desummi solitae taxae exactione eo admittantur ac negata solum pernoctandi facultate ibidem sub tempus diurnum interimaliter absque fixa mansione libere morari permittantur. Idcirco antelatae civitatis magistratum ad praecitatam benignam resolutionem regiam reflectendo eundem una simul serio monendum opinari, ut praevias dispositiones a modo in futurum accuratissime observet, ni secus et superveniente nova nefors eatenus querimonia eundem velut refractarium et contra benignas resolutiones regias agentem graviora sequantur.

6-to Wesprimiensis et Szaladiensis comitatuum judaei uniformiter in eo querulantur, quod praeter taxam tolerantialem gravesque alias dacias etiam ad inclytum comitatum, priores quidem florenos 300, posteriores vero florenos 400 titulo contributionis solvere cogantur, quam gravem et viribus, facultatibusque suis imparem contributionem mitigandum disponi rogant, secus enim tolerantialem taxam amplius solvere non valebunt.

Votum.

Quo super antelatos comitatus audiendos, iisdemque intimandum existimari, ut si et in quantum judaeis in gremio sui commorantes hucdum neutiquam a proportione facultatum suarum, verum per aversionem dumtaxat, quod posterius solum terrae principi competeret, taxassent, talibus a modo deinceps a proportione facultatum suarum modalitate cum Christianis practicari solita proportionatam contributionem imponant, eoque reflectant et invigilent, ne per excessivam et supra vires adscribendam judaeis contributionem fundum tolerantialis taxae interire contingat.

Caeterum super alia judaeorum comitatus Wespremiensis in eo etiam posita querimonia, quod sal Jaurini a 4 ½ den. vendi ac per judaeos pagatim cum comodo rusticorum incolarum devehi solitus a 4 den. distrahendus limitatus sit, eundem comitatum Weszprémiensem audiendum et ne quaestum publicum turbet, eidem intimandum fore videretur.

Die 6-a Februarii continuative celebrata commissio assumpsit sequentia, etquidem 1-o gravamina judaeorum comitatus Pestiensis in eo querulantium 1-o, quod nonnulli de communitate sua gravem contributionem quottannis ad Moraviam praestare debeant, unde fit, quod his alioquin multum gravatis de taxa tolerantiali tantum imponi non possit, ut per id reliqui miseri aliquantum sublevarentur, 2-o quod quaestus et hactenus admissa opificiorum exercitia ipsis sensim et sensim adeo restringantur, ut inde futurum metuant, omnes quaestus et opificiorum exercitium sibi successive de pleno interdictum iri ac hujus intuitu medelam ab inclyto comitatu Pestiensi ponendam se implorasse quidem, ast nihil obtinuisse, 3-o excessivam illam in Vacziensi telonio desumi solitam taxam, pro cujus regulatione adhuc ante quinquennium supplicuerunt, etiamnum perdurare, 4-o nonnullos comitatus hujus judaeos in manutentione dominorum suorum terrestrium fidentes difficulter ad solvendum in statutis terminis pertrahi posse, ut adeo incassatores taxae tolerantialis ad satisfaciendum aerario regio alienas pecunias mutuare cogantur, longo nonnisi tempore et magna cum molestia a morosis ejusmodi judaeis rursum incassandas et creditoribus cum onere interusurii restituendas. supplicant proinde in praemissis gratiosam medelam ferri.

Votum.

Quantum igitur ad 1-mum querimoniarum punctum suam majestatem sacratissimam humillime exorandam videri, ut ad effectum benignae resolutionis regiae sub dato 24-ae Februarii 1752. interventae sua via ultro quoque clementissime disponere dignetur, quatenus judaei post annum 1741. e Moravia emigrantes et in praesens usque in Hungaria commorantes a praestanda in Moraviam contributione eximantur, ne secus duplici onere ulterius etiam gravati successive ita viribus deficiant, ut neque hic, neque in Moravia quidquam amplius praestare queant. Ad 2-um intuitu quaestus et opificiorum restrictionis comitatui Pesthiensi intimandum censeri, ut habita reflexione tantorum judaeis impositorum onerum, ad quae ferenda, si media quoque illis praescindantur, omnino incapaces evasuri sunt, in eo invigilet, ne in admisso eisdem quaestu et negotiatione per ullum quacunque ratione turbentur.

Quoad 3-ium porro excessivam quippe in telonio Vacziensi taxae exactionem antelato Pestiensi comitatui et id committendum venire, quatenus in hos et similes excessus solerter inquirere ac stante judaeorum expositione talismodi excessum pro futuro corrigere, ipsum vero teloniale vectigal excelso locumtenentiali consilio eo fine submittere noverit, quo illud isthic cum benignis hoc in merito interventis ordinationibus regiis combinari, anve illis conforme sit? investigari valeat.

2-do judaeis comitatus Aradiensis in eo querulantibus, quod quaestus ipsorum adeo restrictus sit, ut ne pelles quidem agninas emere audeant, exustores autem cremati tempore hebdomadalium Aradini nundinarum usque horam 9-am a coemptione frugum inhibeantur, post horam vero 9-am aut nihil jam reperiant aut si quid reperiunt, illud duplicato pretio solvere debeant. Unus denique sartor ipsorum ab opificii sui exercitio arceatur.

Votum.

Cum proinde nundinae omnibus communes forent, adeoque nec judaei ab his excludi, sed et ex ratione supra quoad Pestiensis comitatus judaeos in simili adducta a quaestu pellium et sartorio opificio inhiberi nequirent, hinc modalitate eadem, qua memorato Pestiensi, huic quoque Aradiensi comitatui intimandum opinari, qualenus judaeos in quaestu et negotiatione sua turbari neutiquam admittat.

Reliquis hac occasione relatis judaeorum, ut plurimum ex reflexione egeni status sui pro aliqua praehabiti quanti relaxatione supplicantium querelis in repartitione 5000 neo-auctorum florenorum in reflexionem sumptis.

Die 8-a Februarii anni currentis mixta haex commissio rursus considens assumpsit 1-mo querimoniam judaeorum comitatus Scepusiensis in eo querulantium 1-o, quod per civitates Leuchoviensem et Kismarkiensem in quaestu turbentur, dum quippe diversae, illaeque extraordinariae datiae ab ipsis desummuntur, nam occasione publicarum Kismarkini nundinarum ab exiguo suo quaestu judici civitatis 22 ½, judici item fori totidem crucigeros, vigiliarum magistro vero cr. 6 et trabano judicis cr. 3 solvere debent. Praeter haec autem a loco venditionis, vulgo standtgeldt, pro lubitu taxantur. His accedit, quod extra tempus nundinarum judaeo ne media quidem metreta frumenti pro usu ejus proprio emenda admittatur et ut extra tempus nundinarum emere aut vendere quid possint praetendi ab ipsis florenos 30 aut 40 annue ac siquidem quatuor judaei hoc fine jam effective florenos 12 solverent, idcirco a 2 reliquis quoque florenos 30 sub paena inarestationis exigi. 2-o querulantur, Polonicum judaeum, qui Polonicam tolerantiae taxam per cameralem administrationem Scepusiensem in arendam accepit, ab ipsis, ut ut nullum in Poloniam vel inde in Hungariam quaestum exercentibus sub comminatione executionis praetendere, ut tam pro praeteritis 15 annis, quam et pro praesenti cum ipso per aversionem tractent, quidnam ad rationem taxae tolerantialis Polonicae solvere velint. Supplicant proinde in praemissis sibi gratiose mederi.

Votum.

Praeexpositis civitatum Leuchoviensis et Kissmarkiensis in desumptione extraordinariarum taxarum excessus quod attinet, comitatui Scepusiensi intimandum arbitrari, ut in hos et tales solerter inquirat, desuperque excelsum consilium genuine ac circumstantialiter informet, quo his praehabitis ac stante judaeorum praeadducta expositione iisdem justa et aequa medela ferri possit.

Quad 2-um autem intuitu videlicet praetensae per judaeum Polonicum taxae tolerantialis Polonicae siquidem judaei comitatus hujus Scepusiensis ad rationem taxae tolerantialis judaeis in Hungaria degentibus impositae alioquin ratum suum obtingens contribuere deberent, virtute vero benignae resolutionis regiae anno adhuc 1749. sub 19-a Novembris interventa praecautum haberetur, ne judaei is superioribus regni Hungariae partibus degentes dupliciter taxentur. Huic antelatam excelsam

cameram regiam Hungarico-aulicam medio insinuati requirendam judicari, ut ad effectum praecitatae benignae resolutionis regiae subalternos suos in partibus superioribus constitutos officiales a duplici taxa tolerantialis exactione inhibere haud gravatim velit.

2-o Neogradiensis comitatus judaei querulantur, quod si quis ipsorum in Hevessiensem comitatum quaestus gratia absque passualibus ejusdem comitatus domini vicecomitis proficiscatur, diversimode taxetur, etquidem pedisans cum mercibus 3 aut 4 florenorum valoris debet praestare fl. 2, eques fl. 3, curru vectus autem 4 fl. Rogant proinde ab hac gravi taxae desumptione semet immunitari.

Votum.

Super hac judaeorum querimonia praememoratum Hevessiensem comitatum audiendum, eidemque intimandum censeri, ut stante praeallatae judaeorum expositionis realitate, supraspecificatam taxae desumptionem velut insolitam ac illegalem, nec in ullo privilegio fundatam atque in manifestam judaeorum velut plurimum ex exiguo suo quaestu vivere et in diversas partes ad necessitatem publicam contribuere debentium ruinam tendentem pro futuro simpliciter cassare et abrogare noverit.

3-io Bereghiensis comitatus judaeis in eo querulantibus, quod judaei in curiis degentes a dominis suis terrestribus protegantur, indeque sit, quod etiamnum exhaerens restantia ipsorum incassari nequiret.

Votum.

Circa sufficientem incassatoribus taxae tolerantialis praestandam assistentiam debitis jam factis dispositionibus praedictum comitatum ad ea, quae annis superioribus hoc in merito commissa sunt, reflectendam, utve ad effectum eorum sollicite cooperari noverit, eidem rursus injungendum opinari.

Tandem 4-o relata fuit hujatis Posoniensis judaeorum communitatis instantia, in qua exponunt 1-o, quod ad rationem taxae tolerantialis 2000, titulo contributionis vero 1000 florenos et praeterea domino suo terrestrali notabilem summam quotannis praestare cogantur, ut adeo, quaestu et negotiatione hoc rerum tempore multum imminuto existente, pro depuratione tantorum onerum jam 8000 fl. debita passiva contrahere et ab hoc capitali grave quoque interusurium singulis annis pendere necessitati fuerint, 2-o palam esse, quod pro censu, aliisque summe necessariis vitae mediis triplo tantum isthic exponere debeant, quam judaei in circumvicinis locis degentes et quoniam pro publicis communitatis necessitatibus ad singulam libram cascher-carnis unus etiam cr. impositus esset, factum fuisse, quod diversae judaeorum familiae, ne penitus intereant, abhinc aliorsum se receperint. Inde proinde patere 3-tio quam inconscientiosum et infundatum sit judaeorum Stomphensium petitum, dum ad repartitum sibi tolerantiae quantum imminui et hujatibus imponi solicitant, praeterquam enim quod tam publicis, quam dominalibus oneralibus longe minus ac hujates graventur, adhuc sibi injunctos habent in 19 pagis degentes judaeos, qui notabilem illis adrepartitam summam hucdum rite semper depurarunt. Accidit praemissis, quod Stomphenses judaei isthic

Posonii penes civitatem fornices habeant et quaestum exerceant cum damno et praejudicio hujatum judaeorum, cujusquidem intuitu pro ferendo remedio ex rationibus vero et motivis praeadductis annuam suam tolerantiae taxam imminui supplicant antelati Posonienses judaei.

Die 11-a Februarii in celebrata mixta hac commissione assumpta et discussa fuit querimonia judaeorum in dominiis Stompha, Detrekó et Dévén degentium coram augusta aula mediante supplici suo id exponentium, qualiter ante decem annos occasione impositae in 20 mille florenis taxae tolerantialis per ordinatam eatenus commissionem repartitio antelatae taxae ad ipsos comitatus, in quibus judaei degunt, facta fuerit, relicta rabinis, juristis et judaeorum communitatibus ad loca individualia instituenda justa ac proportionata repartitione solum in comitatu Posoniensi, non attenta querulantium eotum statim exhibita supplicatione, contrarium evenisse, dum quippe erga requisitionem judaeorum Posoniensium ipsamet ordinata commissio quantum comitatui Posoniensi obtingens ad loca etiam individua ita repartita est, ut judaeis quidem Posoniensibus 1600 fl., ipsis vero praefatis querulantibus, non curatis rursum interpositis precibus et protestationibus, 800 florenos imposuerit, unde factum, quod improportionatum hoc quantum ferre nequeuntes primo statim anno ad illius depensionem debita contrahere debuerint, taliterque ad rationem illius quanti etiamnum 1500 florenis restent. Facta porro ante quinquennium in 5000 fl. auctione supplicuerunt quidem, ut habita miseriarum suarum reflexione quemadmodum in aliis comitatibus factum est, in hoc quoque Posoniensi admittatur, quatenus repartitio per rabinos, juristas et judaeorum communitates institui possit. Verum hoc non obtento per id, quod ex quanto suo 50 floreni relaxati sint, nihil ipsis beneficii accessisse, nam esto quidem per decursum jam 10 annorum ultra 4000 florenorum pro depuranda quotta sua erga annuum interesse levare coacti sint, ad huc tamen ad rationem impositae sibi antelatae taxae tolerantialis 3375 florenis restantiarii manserunt, pro cujus restantiae incassatione tribus executoribus cum singillativo 7 crucigerum praestando diurno gravantur.

Cum proinde afflicto huic statui suo secus mederi nequiret, quam si per rabinos, juristas et judaeorum communitatem repartitio institueretur, idcirco supplicuerunt suae majestati sacratissimae humillime, quatenus mediante benigno suo ad excelsum consilium locumtenentiale expediendo mandato clementer disponere dignaretur, ut repetita taxa tolerantialis in comitatu Posoniensi per judaeorum rabinos et juristas de novo repartiatur, ex quo patebit, quam inique hactenus habiti sint? quantumve ipsis a proportione facultatum suarum obtingere possit? debeatve?

Penes cujus instantiae communicationem altefata sua majestas sacratissima sub dato 14-ae Decembris anni proxime praeteriti clementer commisit, quatenus accepta eatenus sua via circumstantialis informatio haec suae majestati cum opinione submittatur, interea vero et usque ulteriores dispositiones exmissa ad querulantes judaeos executio sistatur.

Qua cum excelsa camera regia Hungarico-aulica sub dato 20-ae Decembris anni praecitati communicata existente eadem excelsa camera regia sub 7-a Januarii anni currentis reinsinuavit se ad priorem excelsi consilii de dato 17-ae Decembris anni superioris, adeoque ante interventum

praeattactum benignum mandatum regium factam insinuationem disposuisse, ut tricesimator Stomphensis oblatos sibi a communitate Stomphensi 1000 florenos ad rationem taxae tolerantialis interim levet et executionem usque initium anni modo currentis ea cum comminatione differat, ut nisi universas restantias suas adaequate depuraverint, militari etiam executione mediante ad idipsum stringendi sint.

Interveniente vero posteriori sub praecitato 20-ae Decembris excelsi consilii insinuato se illico rursum ordinasse, ut usque ulteriores dispositiones ab omni executione supersedeatur.

Siquidem vero praedictorum querulantium judaeorum tanquam praereliquis optimam exercendi quaestus occasionem habentium tam notabilis taxae restantia non tam a simulata ipsorum egestate, quam a positiva renitentia promanare videretur, cum inter decem semestrales ratas ab anno 1755. non nisi unam adusque depuraverint, ubi tamen reliquae totius regni communitates quantum suum si non ex integro, ad minus potiori ex parte complanarunt, hinc ne per ulteriorem executionis suspensionem similes restantiae successive cum detrimento aerarii regii minus exigibiles evadant, suam majestatem sacratissimam per excelsam cameram regiam exorari, ut non attentis antefatorum querulantium fucatis lamentis clementer admittere dignetur, ut severiori etiam executione mediante ad instantaneam stipulatae taxae tolerantialis depensionem stringi possint.

Judaei vero Stomphenses mediante supplici suo ad commissionem hanc directo exponunt, adjunctos quidem sibi esse judaeos in dominio Sancti Joannensi, aliisque circumvicinis locis degentes, qui quod ad rationem 2000 florenorum per decem continuos annos dependi debitorum florenos dumtaxat 580 cr. 18 dependerint, adnexo sub nro 1-o remonstrant. Praeterea quod aliis in communitate Stomphensi et Malaczkensi degentibus miserioribus per florenos 2, 3. 4 et 5 ex imposita supra vires taxa imponere quidem debuerint. ab his vero adhibito licet omni conatu parum admodum aut nihil perceperint, adnexo sub nro 2-o perhibent atque ad hanc suam expositionem uberius firmandam corporale juramentum deferunt.

Supplicant itaque ex motivis tum praeadductis, quam in instantia sacratissimae suae majestati exhibita allatis, gratiose sibi in eo patrocinari, quo investigato per rabinos judaicos communitatum in Posoniensi comitatu existentium intrinseco statu per eosdem judicium ferri queat, qua ratione exhaerentes modo praevio restantiae depurari debeant.

Quemadmodum proinde praelibata excelsa camera regia Hungarico-aulica ex rationibus et motivis in praerecensito suo ad excelsum locumtenentiale consilium facto insinuato adductis sacratissimam suam majestatem exoravit, ut non attentis fucatis memoratorum Stomphensium judaeorum querelis benigne admittere dignetur, quatenus iidem severiori etiam executione mediante ad solvendorum solutionem stringi possint, ita eadem sua majestas sacratissima de dato 28-ae proxime praeteriti mensis Januarii clementissime resolvit, ut quoniam virtute alterius benigni rescripti regii sub 21-a attacti Januarii expediti positivam resolutionem suam quoad augendam in 5000 florenis hactenus in 25 mille florenis

subsistententem taxam tolerantialem clementer jam significasset, illiusque effectivam non minus exactionem, quam et restantiarum eatenus adhuc inexolute haerentium specificam connotationem sibi submittendam commisisset, ad effectum hujus posterioris benignae resolutionis suae, non attento priori sub 14-a Decembris anni praeteriti emanato rescripto, in mutuo cum camera regia Hungarico-aulica concursu opportuna agantur ac deinceps etiam praevio in substrato concurrenter cum eadem camera regia operetur.

Praemissis igitur omnibus seriatim expensis observavit mixta haec commissio falsam et omnino culpabilem esse saepedictorum Stomphensium judaeorum expositionem, nam 1-o quod occasione primaevae tolerantialis taxae in 20 mille florenis repartitionis auditi fuerint, quodve ipsi de se sibique adjunctis et a reliquis comitatus Posoniensis judaeorum communitatibus separatis, strictas super indubie de anno in annum pendendis titulo antelatae taxae iisdem adrepartitis 800 florenis particulares obligatoriales dederint, adnexum sub litera A. manifeste probat

2-o quemadmodum vero tempore primae tolerantialis taxae repartitionis judaei in comitatu Posoniensi degentes trifariam, subarcenses quippe, trans- et cismontanos divisi sunt, singulae, que parti separatum, illudve proportionatum, nemo enim nisi evoluto quinquennio de aggravio quaestus est, obtingens ad repartitum extitit, ita commissio haec occasione auctae ante quinquennium in 5000 florenis taxae tolerantialis priorem methodum secuta, singulae comitatus hujus communitati seorsivum quantum adrepartita est, quod autem judaei Stomphenses eadem occasione ex reflexione praegravati sui status 50 dumtaxat florenos sibi relaxatos esse exponant, falsa est et hic eorundem querela, nam secundum rectum calculum ex auctis 5000 florenis debuisset iisdem ad praehabitum 800 florenorum quantum accedere una quarta cum fl. 200 adeoque solvendos habuissent insimul florenos 1000, restrictum vero est hoc ipsorum quantum ad florenos 750, adeoque relaxari sunt in toto floreni 250. Quod denique ad rationem hujus taliter jam diminuti quanti per decursum praeteritorum quinque annorum pro uno dumtaxat rato termino florenos 375 praestiterint, non alteri rei certe, quam positivae eorundem morositati et renitentiae adscribendum videretur, cujusmodi morositatis suae luculentissimum exemplum praebuerunt etiam per id. dum videlicet nuperna executione mediante ad complanationem restantiarum suarum adstricti illico tricesimatori Stomphensi 1000 florenos ad rationem praeviarum restantiarum suarum obtulerunt, interveniente vero praecitata benigna resolutione in eo, ut exmissa ad eosdem executio sistatur, mox ab oblato suo destiterunt, attactosque 1000 florenos nec in praesens deposuerunt.

Votum.

Hinc non immerito sane, quin potius prudentissime de positiva morositate et renitentia per excelsam cameram regiam Hungarico-aulicam subsumpti ad instantaneam stipulatae taxae tolerantialis dependionem severiori etiam excutione mediante stringendis videbantur, cujusmodi opinioni mixta haec commissio demisso voto suo tanto etiam pronius accedit, quanto magis commissio haec observat eosdem judaeos in proportione

universalis impositae neutiquam gravatos, adeoque allegatam eorundem judaeorum velut optimam tum ad Moraviam, cum et in Hungaria exercendi quaestus occasionem habentium paupertatem omnino malitiose simulatam esse, incredibile enim videtur, ut decursu integri quinquenni ab omnibus communitati suae incorporatis et adjunctis judaeis pro uno solum semestri termino florenos 375 incassare potuerint, ut potius incassatores saepefatae tolerantialis taxae suspitione non careant, pecunias per ipsos incassatas quidem, has vero ad usum et quaestum nefors proprium conversas extitisse.

Ac proinde siquidem sua majestas sacratissima contextu superius expositi sub 28-a Januarii emanati mandati bene praeciperet, ut non attento priori sub 14-a Decembris anni praeteriti intervento rescripto regio circa incassandas praevio modo apud Stomphenses judaeos inexacte haerentes restantias in mutuo cum excelsa camera regia concursu opportuna agantur, idcirco uniformi commissionis hujus sensu suo loco mox disponendum existimari, ut exmissa nuper et de jussu regio revocata executio ad repetitos judaeos Stomphenses rursum expediantur, hacque nefors non sufficiente alia adhuc severiora media ad celeriorem restantiarum incassationem aplicentur.

Quod vero petitum nunc dictorum judaeorum circa admittendam per rabinos et judaeorum juristas facultatum tam suarum, quam Posoniensium inquisitionem et a proportione harum elaborandam novam repartitionem attinet, his deferri minus ponne tum ex eo, quod per id novae rursus judaeis Posoniensibus per aeque ac Stomphensibus expensae causarentur ac longiorum quoque litigiorum inter binas has communitates ansa praeberetur, tum etiam ideo, quod occasione primaevae ac etiam post quinquennium subsequutae repartitionis judaei Posonienses neutiquam pro aliis, verum pro sua dumtaxat communitate de rite administranda taxa tolerantiali sibi adrepartita caverint, adeoque ad depurationem restantiarum in communitate Stomphensi sive ex morositate sive negligentia tantopere accumulatarum stringi neutiquam valerent, sed et amisso eo, ut praesenti in casu judaei Stomphenses contra Posonienses, uti praetenderent, agere possint, pessimas exhinc emersuras esse sequelas, non vane praevideretur. Hoc etenim exemplo alii complures ducti, dum sive ex segnitie sive renitentia quantum sibi obtingens successive ita in restantias excresceri sinerent, ut has depurare nequeuntes ab aliis, qui obtingens suum de tempore in tempus rite depurare conabantur, solvendas praetenderent, imo hac ratione totum instituti hujus in optimo hucdum ordine positi systema rursum exerti, taliterque diversas involutiones sequi contingeret. Ac proinde quemadmodum mixta haec commissio primaevae commissionis methodum in repartienda taxa tolerantiali secuta, singulae in comitatu Posoniensi constitutae judaeorum communitati non tam scorsivum quantum imposuit, quam acceptatam et propria manu signatam, particularique scripto per singulas communitates complexam quottam in rata iisdem obveniente auxit, ita eundem modum et ordinem imposterum quoque observandum fore censuit, alioquin si et in quantum hanc vel illam communitatem praegravatam sentiret, justam et aequam illius reflexionem habitura, prout hac quoque occasione Stomphensibus ex rata

5000 fl. iisdem obveniente 93 fl. supputantur, ut adeo ex 1200 fl. ipsis priore et moderna aucta huc imputata, obvenire debentibus in futurum nonnisi 807 florenos annue dependendos habeant.

Caeterum toties fatos judaeos Stomphenses ob praetextuatam, eamque simulatam egestatem suam, praesumptamque falsa exponendi licentiam indignationem potius, quam commiserationem mereri.

Praeinsertis igitur judaeorum querimoniis et gravaminibus praevio modo superatis die 26-a Februarii celebrata mixta haec commissio convertit semet ad neo-auctorum 5000 florenorum justam ac proportionatam inter judaicas communitates instituendam repartionem ac habita quidem reflexione nonnullorum huedum praegravati status, aliorum e converso per accessionem majoris personarum numeri enatae melioris subsistentiae ratione hanc sub litera B. advolutam elaborat repartitionem, in qua ex motivis supra inductis visum erat mixtae huic commissioni primaevae commissionis institutum et methodum nunc quoque sequi, taliterque singulae comitatus Posoniensis communitati seorsivum obtingens quantum imponere ac ut clarius pateat, qualiter inde ab exordio statim caeptae tolerantialis taxae usque in praesens negotium tractatum fuerit? qualiterve ante quinquennium etiam occasione auctorum eotum 5 mille florenorum commissio haecce in quantum fieri poterat, justam in adrepartienda quotta proportionem observare ac comperto hujus quidem alleviato, alterius vero aggravato statu illi aliquid supra contingens proportionatum quantum addere, posteriori autem ex obtingente quotta relaxare, taliterque praegravatos sublevare contenderit? placuit id per praeadnexum sub B. tabellariter exhibere.

Ut autem unicuivis communitati constare possit quantum pro futuro ad rationem modernae in 30 mille florenis subsistentis taxae tolerantialis annue praestandum et de tempore in tempus ad destinatas cassas rite administrandum habeant? id secundum praeadnexam repartitionem modalitate antehac consveta medio comitatuum, in quibus judaei degunt, iisdem notificandum, ipsis vero comitatibus reflexe ad intimatum excelsi consilii sub 6-ta Februarii anni 1755. in simili expeditum nunc quoque intimandum opinari, ut siquidem quantum singulae communitati praevio modo obtingens ipsis judaeis ad individua subrepartiendum concrederetur, hinc taliter per judaeos in gremio sui constitutos instituendae repartitioni aliqui comitatenses magistrales intersint, id vigili oculo observaturi, ut justa ad individua fiat repartitio, neve miseriores per potentiorum exemptionem plus aequo graventur.

His accederet, quod praecitatum sub 6-ta Februarii anni 1755. expeditum intimatum in una pro securitate incassatorum antelatae tolerantialis taxae dispositum exstiterit, ut nullus judaeorum ad hanc vel illam communitatem conscriptus ex hac prius discedere et alteri semet incorporare praesummat, nisi praevie totum suum obtingens pro integro eotum convento quinquennio ad communitem illam, cui primitus incorporatus erat, dependerit.

Quoniam autem sua majestas sacratissima de modernis 5000 florenis auctis nullum terminum, ad quem videlicet duraturis definire dignata fuisset, in defectu vero hujus incassatoribus taxae tolerantialis praevio

Comitatus	Conventum cum communitatibus judaicis per primaevam commissionem eatenus ordinatam vigore obligatorialium modo sequenti.		Ante quinquennium ad rationem 25 mille florenorum debuissent solvere		Ob praegravatum autem statum relaxati sunt		Obauctum personarum numerum ultra obtingentem eorum ¼ additi sunt	
	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
Posoniensis subarcenses	1600	—	2000	—	—	—	—	—
Posoniensis transmontani	800	—	1000	—	250	—	—	—
Posoniensis cismontani	950	—	1187	30	—	—	—	—
Nittriensis	2900	—	3625	—	—	—	300	—
Trenchiniensis	820	—	1025	—	—	—	25	—
Mossoniensis	700	—	875	—	—	—	50	—
Jaurinensis	175	—	218	45	—	—	31	—
Weszprimiensis	350	—	437	30	—	—	50	—
Comaromiensis	300	—	375	—	—	—	150	—
Arvensis	40	—	50	—	—	—	50	—
Lyptoviensis	70	—	87	30	—	—	50	—
Soproniensis	1950	—	2437	30	300	—	—	—
Castriferrei	1400	—	1750	—	200	—	—	?
Szaladiensis	430	—	537	30	77	—	—	?
Sümeghiensis	430	—	537	30	?	—	—	?
Pestiensis	1000	—	1250	—	—	—	150	—
Strigoniensis	175	—	218	45	28	45	—	—
Albensis	450	—	562	30	—	—	—	—
Neogradiensis	175	—	218	45	23	45	—	
Aradiensis	85	—	106	15	—	—	23	45
Csanadiensis								
Abaujvariensis	360	—	450	—	—	—	32	15
Scepusiensis	90	—	112	30	—	—	40	—
Unghvariensis	370	—	462	30	62	30	—	—
Zempliniensis	650	—	812	30	—	—	50	—
Borsodiensis	400	—	500	—	—	—	—	—
Saarossiensis	450	—	562	30	—	—	—	—
Maramarossiensis	500	—	625	—	—	—	—	—
Szatthmariensis	500	—	625	—	—	—	—	—
Szabolcsensis	330	—	412	30	—	—	—	—
Bihariensis	375	—	468	45	—	—	—	—
Ugocsiensis	175	—	218	45	30	—	—	—
Bereghiensis	350	—	437	30	—	—	—	—
Tolnensis	400	—	500	—	50	—	—	—
Bacs cum Bodrogh	250	—	312	30	30	—	—	—
Summa	20000		25000		1002		1002	

modo requisita securitas poni nequiret, taliterque depensio et administratio nunc dictae taxae pluribus periculis exponeretur. In comperto namque foret, nationem judaicam vagam atque adeo inconstantem esse, ut de loco in locum frequentius fugiat ubivis alleviamen sui quaesitura. Praemissis proinde ex motivis altefatam suam majestatem sacratissimam hu-

Solverunt itaque praeteritum quinquennium		Nunc ad rationem neoauctorum 5000 fl. deberent solvere 1/5 cum		Ob praegravatum nihilominus statum relaxari possent		Obauctum vero personarum numerum ultra obtingentem 1/6 superaddi possent		Solverent itaque in futurum ad rationem 30 mille florenorum	
fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
2000	—	400	—	—	—	—	—	2760	—
750	—	150	—	93	—	—	—	527	—
1187	—	237	30	—	—	—	—	1345	—
3925	—	785	—	—	—	60	—	4770	—
1050	—	210	—	—	—	30	—	1290	—
925	—	185	—	—	—	—	—	1110	—
249	45	49	57	—	—	30	—	329	42
487	—	97	30	—	—	—	—	585	—
525	—	105	—	30	—	—	—	600	—
100	—	20	—	20	—	—	—	100	—
137	30	27	30	27	30	—	—	137	30
?	—	427	30	—	—	—	—	2565	—
?	—	310	—	—	—	—	—	1860	—
?	—	?	—	?	—	—	?	587	30
?	—	107	60	—	—	30	—	675	—
?	—	280	—	—	—	—	—	1680	—
190	—	38	—	38	—	—	—	190	—
562	30	112	30	—	—	20	—	695	—
195	—	39	—	24	—	—	—	210	—
85	—	17	—	—	—	8	—	110	—
45	—	9	—	—	—	16	—	70	—
482	15	96	27	—	—	10	—	588	42
152	30	30	30	30	—	—	—	153	—
400	—	80	—	20	—	—	—	460	—
862	30	172	30	—	—	60	—	1095	—
500	—	100	—	30	—	—	—	570	—
562	30	112	30	—	—	60	—	735	—
625	—	125	—	—	—	30	—	780	—
625	—	125	—	—	—	50	—	800	—
412	30	82	30	—	—	75	—	570	—
468	45	93	45	142	30	—	—	420	—
188	45	37	45	12	—	—	—	214	30
437	30	87	30	12	—	—	—	513	—
450	—	90	—	—	—	30	—	570	—
282	30	56	30	—	—	—	—	339	—
25000	—	5000	—	509	—	509	—	30000	—

millime interpellandam arbitrari, quatenus terminum, ad quem nempe modernam 30 mille florenorum taxam tolerantialem extensam habere benigne velit, clementissime definire dignetur.

Porro sacratissima sua majestate caesareo-regia virtute praeallegati sub 21-a Januarii anni currentis interventi mandati id quoque prae-

cipiente, ut super restantiis taxae tolerantialis, in quibus signanter locis et apud quos in specie judaeos etiamnum haerentibus informetur. Idcirco exhibitam per dominos camerales consiliarios et hic sub litera C. adnexam praeviarum restantiarum connotationem eidem suae majestati sacratissimae demisse repraesentandam, comitatibus vero, in quibus restantiarii ejusmodi judaei degunt, reflexe ad reiteratas jam hoc in merito factas intimationes serio rursum comittendum censeretur, ut erga insinuationem taxae tolerantialis incassatorum his omnimodam assistentiam actutum praeberent ad celeriorem tam praeviarum restantiarum, quam et in futurum dependenti novi quanti incassationem sua quoque ex parte sollicitis studiis connitantur.

Ad haec via excelsae camerae regiae Hungarico-aulicae subalternis officialibus incassationem saepedictae taxae sibi concreditam habentibus serio aeque injungendum videri, ut non expectata ulteriore monitione incassationem restantiarum non minus, quam modo jam currentis novi quanti severioribus quibusvis mediis accelerare satagant.

Caeterum et illud expediens fore videretur, ut ad securiorem et certiorem totiesfatae tolerantialis taxae depensionem haec a modo in futurum de angaria in angariam, non vero in semestralibus terminis, uti hactenus factum, incassanda et ad cassas regias inferenda disponatur.

Tandem communibus judaeorum in eo interventis querelis, quod ab exercitio opificiorum inhibeantur et in quaestu turbentur, siquidem conveniens omnino, justumque foret, ut his, velut in tot partes contribuere debentibus, necessaria subsistentiae et onera publica ferendi media non praescindantur.

Hinc in conformitate illa, qua nuper comitatui Posoniensi circa sartores et pelliones judaicos intimatio facta est, reliquis quoque comitatibus, in quorum gremium judaeis intrandi et comorandi nullis privilegiis aut lege publica facultas adempta est, committendum existimari, ut judaeos in admisso eisdem quaestu et negotiatione occasione cumprimis nundinarum omnibus alioquin communium quacunque ratione turbari aut opifices eorum in locis caehis privilegiatis haud provisis a perficiendo labore opificio, imo in locis privilegiatis etiam caehis gaudentibus a labore juxta constitutiones judaeorum proprias ad rationem synagogae vel etiam nobilium et extraneorum parando, cum alioquin Christiani opifices laborem ad synagogam et instituta judaica necessarium perficere non scirent, sed et judaeis talem apud Christianos perfici curare prohibitum esset, inhiberi neutiquam patiantur.

Josephus liber baro de Rewa manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 94—108.

7 és fél ívnyi papíroson, elölapon ezzel a feljegyzéssel: *praesentata 28. Februarii 1760., 4. Martii relata.*

Ehhez a hosszú irathoz folio 92—93. jelzés alatt litera B. megjelöléssel az alábbi kimutatás van csatolva, amely azonban közepén szét van szakítva és így hiányos. Csak egy megye, Zala megye, adatai tértek ki nagy részében, míg a fölötte és alatta levő megyéknél néhány rovat bejegyzése veszett el, amelyeket kérdőjellel jelzünk.

173.

1760. február 5. Pozsony. A m. kir. helytartótanács Pozsony megyének megparancsolja, hogy a pozsonyváraljai zsidó szabóknak, úgyszintén Wienner Löbl zsidó szűcsnek iparuk üzését a megengedett korlátok között biztosítsa.

Comitatui Posoniensi.

Erga sartorum magistrorum Posonii in plaga subarcensi degentium tam ad suam majestatem sacratissimam, quam et isthoc consilium locumtenentiale regium sumptum in eo recursum, quod sedes dominalis domini comitis Caroli Pálffy judaeos in opificii sartorei exercitio, peraeque ac cehalistas, in adversum sibi concessi benigni privilegii stabiliverit.

Siquidem per admissos sententia dominali mediante ipsis judaeis sartoreos labores Christianorum sartorum privilegiis neutiquam dignosceretur et alioquin privilegia cum clausula: salvo jure emanata judicium quodpiam inferre minus possent.

Hinc locumtenentiale consilium hoc regium penes factarum eatenus per sedem dominalem dispositionum approbationem praetitulatis dominationibus vestris hisce intimandum esse duxit, ut repetitis judaeis sartoribus liberum omnino sit non solum communes synagogae labores, sed et tales, quos pro re nata extranei horsum venientes aut nefors nobiles ab ipsis desiderarent, imo cum nundinae publicae omnibus liberae essent, ac unicuivis res et manufacturas suas in iisdem distrahendi facultas admissa haberetur, licitum etiam sit saepedictis judaeis sartoribus paratas manufacturas suas in publicis, uti attactum est, nundinis distrahere ea nihilominus lege, ut in gremio loci pro inhabitatoribus ejusdem Christianis opificium exercere aut extra nundinas publicas manufacturas suas venum exponere neutiquam praesumant, casum in contrarium gravem omnino paenam subituri.

Quod porro ejusdem dominalis judicii decisionem super controversia inter judaeum Levl Vienner ac pelliones subarcenses vertente subsecutam et per praetitulatas dominationes vestras die 6-a Novembris horsum submissam attinet, observato eo, quod contubernales pellionum magistri virtute privilegialium suorum articulorum ipsum opificii exercitium cum quaestu rerum ad opificium suum spectantium adeo commiscere contendant, ut in adversum articulorum 79. 1681., necnon 119. 1715. et alterius itidem 119. anni 1723. liberum quarumlibet rerum quaestum admittentium jus cum mercibus hirsutis quaestum exercendi sibi solum competere praetendant, taliterque monopolium quasi aliquod attactarum mercium intra se cum praejudicio publici erigere velle dignoscuntur.

Idcirco quemadmodum idem judaeus Levl Vienner quod quaestum pellicum anno adhuc 1751. sub 21-a Mai et 26-a Novembris per benignas resolutiones regias eatenus intervenientes jam regulatus existeret.

Ita eundem etiam ex rationibus in sedis dominalis sententia comprehensis in praehabito quaestus exercitio stabilire ac taliter contra impetitores manutenere, subarcensium vero praecitatorum sartorum privi-

legia sibi expetere, eademque regio huic locumtenentiali consilio transmittere noverint eaedem praetitulatae dominationes vestrae. Datum e» consilio etc. Posonii, die 5-a Februarii anno 1760. celebrato.

Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 90—91.
Fogalmazvány, két helyen javítással.

174.

1760. február 25. előtt. A stomfai zsidó hitközség Mária Terézia királynőhöz benyújtott kimutatásában bebizonyítja, hogy az ő nagy türelmi adó hátralékuk az igazságtalan adókivetésből ered, amelynek orvoslását kérik annál is inkább, mivel a most évi 30 000 forintra felemelt türelmi adóból rájuk 500 forintnál több adó nem eshetik, ha azt a morvaországi norma szerint vetnék ki.

Demonstratio, qualiter communitas judaica Stomphensis evoluto decennio per improportionatam taxae tolerantialis repartitionem aggravata et restantiara facta sit?

	Personae	Substantiae
Judaeorum Posoniensium	150	400 000 fl.
Stomphensium cum sibi adnexis	120	50 000 fl.
Reliquorum in comitatu existentium	430	100 000 fl.
Summa	700	550 000 fl.

Evoluto quinquennio tolerantialis taxa additis etiam expensis hujus comitatus constituebat fl. 4000.
Si a qualibet persona florenus unus solvendus venisset, residua 3300 florenorum summa ad praeappositam substantiam, si adrepartita fuisset a mille florenorum substantia nonnisi sex floreni, supersolvendae venissent hinc ..... insimul

Posoniensibus a personis	150	substantia	2400	2550 fl.
Stomphensibus	120		300	420
Reliquis in comitatu degentibus	430		600	1030
Summa	700		3300	4000

Primo quinquennio judaeis Ungariae imposita erant solvenda viginti millia florenorum et tunc statim Stomphenses qualiter aggravati fuerint, illius temporis sequens adrepartitio demonstrabit:

Posoniensibus adrepartiti erant ..... floreni	1600
Stomphensibus	800
Reliquis in comitatu degentibus	900
	3300

Sequenti quinquennio aucta fuit tolerantialis taxa 5000 florenis, adeoque 25 mille florenorum ex repartita comitatui Posoniensi obvenienti summa repartitione mediante impositi erant:

Posoniensibus floreni	2000
Stomphensibus	750
Reliquis	1188
	3938

Ex hac nova repartitione apparet, quantumvis 5000 taxa tolerantialis aucta fuit, quia tamen minus solvendum Stomphensibus impositum sit. quam notabiliter primo statim quinquennio aggravati sint, ita ut ex illo primo quinquennio ex improportione 1500 florenis restantiarii effecti sint. authoritate tamen commissionis regiae ad omnia praescripta accedere coacti sunt.
Quod si itaque assumantur 25 mille improportionata repartitio pro fundamento et cum moderna projectata et detecta norma combinetur,

utpote	praetensa repartitio	modo projectata
Posoniensium	fl. 2000	2550
Stomphensium	750	420
Reliquorum	1188	1030

Eveniet manifeste Stomphenses quolibet anno 330, adeoque per decennium 3300 florenis aggravatos, Posonienses a contrario nimium quantum alleviatos fuisse et quid si primum etiam quinquennium ad justum calculum reducendum veniret, in quo adhuc gravius oneratos fuisse subsequa repartitio sola demonstravit.

Praevia improportio exinde evenit, siquidem ad repartitionem individui commissio regia semet inmisisset, quod in nullo comitatu, nisi in hocce comitatu Posoniensi factum est, alibi vero ad normam Bohemiae et Moraviae per rabinos individuum elaboratum fuit et quia coram dicasteriis intrinsecum statum suum judaei genuine non tam facile revelant, Posoniensibus facile fuit contra reliquos coram commissione regia triumphare et neque modo nisi extreme adacti ad status intrinseci revelationem condescendissent.

Cum autem commissio regia quantumvis ad individuum elaborandum commissionata vix fuisset, semet tamen immisisset, magna difficultas semet objicit commissam improportionem authoritate commissionis regiae stabilitam, ut per rabinos corrigatur praetendere et adhuc difficilius apparet primo loco deductam proportionem coram simili regia commissione authentice comprobante.

Ideo qualiter prior improportio facilius ad oculum demonstrari et restantia Stomphensium apud quos queri debeat? erui possit. Modalitas humillime projectatur, nempe accreverunt rursus ad taxam tolerantialem 5000 florenorum ex 30 mille florenis Posoniensi comitatui solvendi venient 4800 floreni. Haec summa committatur per rabinos ad nomam Moraviae in individuo repartienda, spem certam habet communitas Stomphen-

sis ex summa 4800 ipsis ultra 500 florenos non fore adrepartiendos et tunc patebit manifeste, in quali summa praeterito decennio Stomphensis communitas fuerit aggravata. Tantisper vero supplicant, ut restantia apud eosdem haerens et ex improportione promanans executione mediante desumi suspendatur. Pro qua gratia humillime et ultro instant.

Communitas judaica Stomphensis.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 109—110.
Mária Terézia királynőnek Bécsben 1760. febr. 25-én kelt rendeletének melléklete.

175.

1760. február 25. Bécs. Mária Terézia királynő megparancsolja a m. kir. helytartótanácsnak, hogy a stomfai zsidó hitközség panaszát a rájuk igazságtalanul kivetett magas türelmi adó miatt vizsgálják meg, indokolt esetben azt orvosolják és erről tegyenek jelentést.

Maria Theresia dei gratia Romanorum imperatrix, Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae regina apostolica, archidux Austriae etc.

Reverendi, spectabiles ac magnifici, magnifici item et egregii fideles nobis dilecti! Ex hicce in copia adnexa demonstratione uberius percepturae sunt fidelitates vestrae, qualiter communitas judaica Stomphensis evoluto decennio per improportionatam taxae tolerantialis repartitionem aggravata et restantiaria facta extiterit?

Cum autem stante praeadvoluta demonstratione quemadmodum justum omnino et aequum est, ut id, quod nobis qualicunque demum contributionis titulo debetur, statis temporibus rite dependatur, ita etiam parte ab altera rectus rerum ordo, imo ipsa aequitas exposcit atque benignae quoque menti nostrae consonum est, ne unus contribuens prae altero ob inadaequatam et improportionatam incumbentis oneris repartitionem praegravetur et hac ratione enervatus ad praestandam ulterius contributionem inhabilis reddatur.

Ideo fidelitatibus vestris harum serie clementer committendum esse duximus, quatenus medio comitatus Posoniensis repartitionem taxae tolerantialis quoad praedictam Stomphensem judaicam communitatem factam exigant, hanc, auditis etiam eatenus ipsis querulantibus, in commissione mixta cum interventu camerae nostrae regiae Hungarico-aulicae in praevio taxae tolerantialis judaeorum substrato alioquin celebrari solita suo modo fundate et combinative expendi ac dein eandem pro re comperta ad rectae et justae proportionis limites reduci facere et de eventu majestatem nostram suo tempore demisse informare noverint fidelitates vestrae, quo taliter et praescripta tolerantialis taxa per judaeos rite statis temporibus dependi et etiam ad illam praestandam ipsae communitates judaicae in habili statu conservari possint.

. . . . . .

Quibus in reliquo gratia et clementia nostra caesareo-regia benigne, jugiterque propensae manemus. Datum in archiducali civitate nostra Vienna Austriae, die vigesima quinta mensis Februarii anno domini millesimo septingentesimo sexagesimo.

Maria Theresia manu propria.

comes Nicolaus Palffy manu propria.
Josephus Jablanczy manu propria.

Kívül: Reverendis, spectabilibus ac magnificis, magnificis item et egregiis N. N. praesidi et consiliariis consilii nostri regii locumtenentialis Hungarici etc., fidelibus nobis dilectis Posonii ex officio.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 111—2.
Ívrétű papíros, melynek vízjegye: az egyik oldalon koronás címerpajzs, a másik oldalon arabeszk, zárlatán vörös viaszba nyomott kir. titkos pecséttel és előlapon ezzel az egykorú feljegyzéssel: *accepta 27. Februarii 1760., 28. relata.*

176.

1760. március 4. Pozsony. A m. kir. helytartótanács a királynőhöz felterjeszti a zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottságnak általuk is jóváhagyott két utóbbi jegyzőkönyvét, kérve azokra nézve legfelsőbb intézkedését, egyúttal jelentik, hogy a zsidók részéről sok panasz hangzott el, amelynek kivizsgálását első fokon elrendelték.

Sacratissima etc.

Binis relationibus isthic perdemisse advolutis per commissionem mixtam taxae tolerantialis judaeorum regio huic locumtenentiali consilio praesentatis ac voto etiam consilii istius caeteroquin probatis easdem majestati vestrae caesareo-regiae fine desuper elargiendae benignae resolutionis in submissione repraesentat regium hoc locumtenentiale consilium observato unice per idem isthoc consilium ex opere commissionis eo, quod plura sint gravamina judaeorum contra jurisdictionatos suos magistratus, quae dicta commissio comitatibus in praedictis relationibus contentis communicanda censeret.

Quoniam autem circa praetacta gravamina primae quoque instantiae audiri deberent, hinc regium hoc locumtenentiale consilium eorundem gravamina ad primam instantiam releganda existimaret et si tunc iisdem minus satisfieret, expost mentionatis querulantibus ad consilium hoc regium locumtenentiale recursus pateat, quod demum dispositiones sua via facere non est intermissurum. Penes quorum repraesentationem etc. Datum ex consilio etc., Posonii, die 4-a Martii anno 1760. celebrato.

Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 113—4.
Fogalmazvány ívrétű papíroson.

1760. április 15. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság e hó 9-én kelt kir. leiratban foglaltakat pontról pontra pontosan végrehajtja és ehhez kéri a helytartótanács jóváhagyását, a jelenlevő kamarai tisztviselők pedig igérik, hogy úgy a tokaji sóhivatalnok, mint a lengyel türelmi adót haszonbérlő zsidó visszaéléseit megszüntetik.

Die 15-a Aprilis 1760. mixta commissio in negotio tolerantialis taxae judaeorum considens assumpsit, praesentibus spectabili domino Ladislao Barinay, spectabili domino Ludovico seniore Konkel, spectabili domino Michaele Sido, spectabili domino Felice Mohr, secretariis: domino Ludovico juniore Konkel, domino Carolo Fabiankovicz, Michaele Presseker actuario, benignum suae majestatis sacratissimae mandatum de dato 9-ae currentis mensis et anni interventum et prothocollum mixtae hujus commissionis circa repartitionem noviter auctae tolerantialis taxae, nonnulla item judaeorum gravamina depromptum ac voto quoque excelsi consilii locumtenentialis regii secundatum, taliterque altefatae suae majestati sacratissimae sub dato 4-ae praeteriti mensis Martii demisse repraesentatum partim approbans, partim etiam in nonnullis punctis modificans.

Quemadmodum proinde mixta haec commissio in praesenti suo consessu praecitatum benignum mandatum regium cum attacto prothocollo suo de puncto ad punctum attente combinando ad exigentiam illius debitas suis locis intimationes via praelibati excelsi locumtenentialis consilii expediendas censeret, eatenusque ad promptatos expeditionum conceptus pro ulteriori excelsi consilii regii approbatione aut modificatione in adnexis demisse praesentaret.

Ita considentes domini camerales consiliarii ea, quae via excelsae camerae regiae Hungarico-aulicae virtute tum praecitati benigni mandati regii cum et in conformitate commissionalis prothocolli subalternis suis officialibus expedienda forent, signanter quoad excessivam per salis officialem Tokaiensem a comitatus Zempleniensis judaeis desumi solitam executionis taxam. Polonicum item judaeum taxae tolerantialis Polonicae arendatorem, judaeos comitatus Scepusiensis ad contribuendum in medium arendatae dictae taxae stringere volentem. Adursionem praeterea apud subalternos excelsae camerae officiales incassationis restantiarum inexolute haerentium. Ac denique circa solutionis terminum ex semestrali hactenus praeexistente pro futuro in angaricalem mutatum praenotarunt, id ipsumque excelso camerali consilio semet relaturos declararunt.

Ladislau Barinay.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 115—6.
Ívrétű papíroson

178.

1760. április 17. Pozsony. A m. kir. helytartótanács megparancsolja Baranya megyének, hogy amiként szabad a rohonci zsidóknak a megye területén kereskedni a vásári időn kívül is, ugyanezt kötelesek megengedni a Tolna megyei zsidóknak is.

Comitatui Baranyiensi.

Judaeis comitatus Tolnensis in eo querulose recurrentibus, quod tametsi quidem judaei Rohonczenses in gremio comitatus hujus extra tempus etiam publicarum nundinarum passim commorentur, quaestumque exerceant, ipsis nihilominus querulantibus, velut vicinis, hoc ipsum adeo prohibeatur, ut quiscunque eorum deprehensus confiscatis rebus penes se habitis propudiose inde expellatur.

Quemadmodum proinde conveniens omnino, imo aequum, justumque foret, ut illi, qui onera publica fert, talia ulterius etiam ferendi occasio et methodus in justis et licitis nullatenus praescindantur, ita praetitulatis dominationibus vestris de benigno eatenus intervento jussu regio harum serie injungendum habet regium istud locumtenentiale consilium, quatenus ex identitate rationis a judaeis Rohonczensibus, qui extra tempus etiam publicarum nundinarum quaestum exercendi causa liberum ad comitatum hunc aditum habere perhibentur, desumpta, praeattactis etiam Tolnensibus judaeis quaestum exercendi gratia extra tempus quoque publicarum nundinarum aditum in sui gremium admittere, neque eatenus eosdem turbari et impediri sinere noverint eaedem praeattactae dominationes vestrae. Datum ex consilio Posonii, die 17. Aprilis 1760.

Ö. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 121—2.
Fogalmazvány egy ívnyi papíroson, egy betoldással a szövegben.

179.

1760. április 17. Pozsony. A m. kir. helytartótanács meghagyja Esztergom megyének, hogy amennyiben Löbl zsidó, aki Komárom megyébe költözött át, még hátralékban lenne a türelmi adójával, azt okvetlenül hajtsák be rajta.

Strigoniensi comitatui.

Communitas judaeorum in comitatu isthoc commorans siquidem querulose detexisset, certum judaeum nomine Lebl sibi incorporatum et in medium istius communitatis hucdum 40 florenos contribuentem ac de praesenti etiam magnum in hoc comitatu quaestum exercentem semet communitati Comaromiensi incorporari fecisse, taliterque onus hactenus per eundem latum aliis miserioribus remanentibus ferendum reliquisse.

Idcirco praetitulatis dominationibus vestris ita benigne jubente sua majestate sacratissima intimandum habuit consilium hoc locumtenenti-

ule regium, quatenus conformitate idealis de anno 1755. dispositionis si et in quantum antelatus judaeus Lebl ad rationem impositae sibi per judaeos comitatus hujus taxae pro praeterito quinquennio etiamnum aliquid restaret, eum ad hujus restantiae depurationem indilate stringere et praemissae dispositionis effectui insistere, desuperque consilium istud regium locumtenentiale informare noverint eaedem praetitulatae dominationes vestrae. Datum ex consilio Posonii, 17. Aprilis 1760.

Ceruzával: Fabiankovich.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 119—120.
Fogalmazvány ívrétű papíroson, két torléssel a szövegben.

180.

1760. április 17. Pozsony. A m. kir. helytartótanács figyelmezteti a székesfehérvári tanácsot, hogy a zsidóknak az éjjeli szállást a vásárok idején és azonkívül a napközi tartózkodást ne tiltsák meg, nehogy ennek súlyos következményét kénytelenek legyenek elviselni.

Civitati Albaregalensi.

Judaeis comitatus Albensis in eo rursum querulantibus, quod citra depensionem unius imperialis pro singula nocte etiamnum in civitate hacce pernoctare non admittantur.

Quemadmodum proinde anno adhuc 1754. sub 19-a Aprilis civico huic magistratui de benigno jussu regio commissum jam habebatur, ut judaeis tempore publicarum nundinarum liberum in gremio istius civitatis quaestum exercendi, ibidemque pernoctandi facultas admittatur, extra tempus vero nundinarum, si qui negotiorum suorum causa eo ingredi voluerint, pariter absque ejusmodi extraordinariae et sub praetextu privilegii desumi solitae taxae exactione eo admittantur ac negata solum pernoctandi facultate ibidem sub tempus diurnum interimaliter absque fixa mansione libere morari permittantur.

Ita eidem huic magistratui civico praesentibus rursum intimari, quatenus praevias dispositiones regias a modo in futurum accuratissime observare noverit, nisi secus et superveniente nova nefors eatenus querimonia eundem velut refractarium et contra benignas resolutiones regias agentem graviora sequentur. Datum ex consilio Posonii, 17. Aprilis 1760.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 117—8.
Fogalmazvány ívrétű papíroson, egy betoldással a szövegben.
Nincs jelezve, hogy kitől származik e fogalmazvány.

181.

1760. április 17. A m. kir. helytartótanács felszólítja Pest megyét, hogy a megye területén élő és Morvaországból bevándorolt zsidókról tegyen jelentést, egyben a váci szokatlan vám ügyében intézkedjék, a vámtarifát pedig terjessze fel.

Comitatui Pestiensi.

Erga querimoniam judaeorum in gremio hujus comitatus degentium in eo positam, quod nonnulli de communitate sua gravem contributionem in Moraviam quotannis praestare debeant, excessiva item in telonio Vacziensi desumi solita taxa graventur, consilium hoc regium locumtenentiale praetitulatis dominationibus vestris ex benigna eatenus interventa resolutione regia praesentibus committendum habuit, ut super eo, qui nominetenus judaei unde et quo tempore in Hungariam venerint? quid, qua ratione, cui pendant? seriam investigationem peragere, desuperque circumstantialem informationem submittere, prout et in excessus Vacziensis telonii inquirere, hos comperta rei veritate corrigere, ipsumque telonii illius vectigal pari ratione consilio huic locumtenentiali regio submittere noverint eaedem praetitulatae dominationes vestrae. Datum ex consilio Posonii, 17. Aprilis 1760.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 123—4.
Fogalmazvány ívrétű papíroson, egy betoldással és egy törléssel a szövegben.

182.

1760. április 17. Pozsony. A m. kir. helytartótanács meghagyja Zemplén megyének, hogy a tokaji sóhivatalnoknak azt az indokolatlan eljárását, hogy az általa kiküldött végrehajtójának napidíjul egy forintot követel, szüntesse meg, a türelmi adó behajtásához pedig minden esetben a kívánt segítséget adja meg.

Comitatui Zempliniensi.

Judaei in comitatu isthoc et signanter districtu Hegyallyaiensi degentes querulose exposuerunt, quod salis perceptor Tokajensis incassationem taxae tolerantialis sibi concreditam habens hanc per attacti districtus judaeos pro totius comitatus hujus judaeis in ratis terminis dependendam praetendat et nisi dependatur, executores exmittat, quorum singulo florenus unus dietim solvi debet, evenisseque, quod praelibati querulantes ab aliorum districtuum judaeis ratum eorundem oblingens absque assistentia implorata quidem, non tamen obtenta, incassare nequeuntes insolita illa executione gravati fuerint.

Ac proinde praetitulatis dominationibus vestris de positivo eatenus intervento jussu regio praesentibus injungi, ut gravem illam unius floreni executori pendendam taxam, velut nimium excessivam actutum suf-

ferri et ad normam alibi solitam reduci ac demum sufficientem pro incassatione tam restantiarum, quam et currentis tolerantialis taxae quanti assistentiam praeberi facere necessarios pro re nata executores exmittere et dispositorum effectui invigilare noverint. Datum ex consilio Posonii, 17. Aprilis 1760.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 125—6.
Fogalmazvány ívrétű papíroson.

183.

1760. április 17. Pozsony. A m. kir. helytartótanács felszólítja Veszprém megyét, hogy a zsidókra kivetett megyei adót úgy mérsékeljék, hogy többé emiatt ne panaszkodjanak, a só limitációjára nézve pedig jelentést küldjenek.

Comitatui Veszprimiensi.

Judaeis comitatus hujus in eo querulantibus, quod praeter taxam tolerantialem gravesque alias datias annue praestendas, viribus et facultatibus suis impari plane contributione per praetitulatas dominationes vestras graventur, quod item sal Jaurini á 4 ½ den. vendi et per ipsos pagatim cum commodo rusticorum devehi solitus á 4 den. distrahendus limitatus sit.

Quocirca praetitulatis dominationibus vestris benigne jubente sua majestate sacratissima praesentibus intimari, quatenus judaeis in sui gremio commorantibus, diversasque praestationes pendentibus eorum contributionem ita attemperent, ne eatenus illis justa querulandi ansa superesse possit. Caeterum quoad praeexpositam salis limitationem ulteriorem a praetitulatis dominationibus vestris informationem, genuinamque facti relationem expeti ac ne quaestum publicum turbent, iisdem committi. Datum ex consilio Posonii, 17. Aprilis 1760.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 127—8.
Fogalmazvány ívrétű papíroson.

184.

1760. április 17. Pozsony. A m. kir. helytartótanács megparancsolja Sáros megyének, hogy Lőcse és Késmárk városok részéről a zsidóktól szedett törvénytelen díjakat azonnal szüntessék be és intézkedésükről jelentést tegyenek.

Comitatui Scepusiensi.

Querelis judaeorum comitatus hujus in eo interventis, quod per civitates Leuchoviensem et Kismarkiensem in quaestu suo turbentur per id, dum videlicet occasione publicarum Kismarkini nundinarum ab exi-

gua sua negotiatione judici civitatis 22 ½, judici item fori totidem, vigiliarum magistro vero cruciferos 6 et trabano civitatis cr. 3 solvere compelluntur et praeter haec a loco venditionis vulgo standtgelt pro lubitu taxantur. Ad hoc autem, ut attacti querulantes extra tempus publicarum nundinarum emere aut vendere quid possint, praetendi ab ipsis florenos 30 aut 40 annue et siquidem quatuor judaei hoc fine florenos 12 jam effective solverent, idcirco a reliquis quoque florenos 30 sub paena inarrestationis exigi.

Quemadmodum proinde nundinae publicae cuivis liberae, praemittaeque exactiones omnino excessivae, nec in ulla lege aut privilegio fundatae forent, ita praetitulatis dominationibus vestris ex benigno mandato regio praesentibus intimari, ut comperta indigitatorum excessuum realitate eos et tales indilate sufferri facere et de effectu consilium hoc locumtenentiale regium informare noverint. Datum ex consilio Posonii, 17. Aprilis 1760.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 129—130.
Fogalmazvány ívrétű papíroson.

185.

1760. április 17. Pozsony. A m. kir. helytartótanács a Nógrád megyei zsidók panaszára felszólítja Heves megyét, hogy a megye területén kereskedő zsidóktól többé semmiféle díjakat se merészeljenek szedni és ezirányú intézkedésüket jelentsék.

Comitatui Hevessiensi.

Neogradiensis comitatus judaeis in eo querulantibus, quod si quis ipsorum absque passualibus vicecomitis comitatus hujus quaestus exercendi causa in gremium ejusdem hujus comitatus proficiscitur, talis diversimode taxetur, etquidem pedes eundo cum mercibus 3 aut 4 florenorum valoris debet praestare florenos 2, eques florenos 3, curru vectus autem florenos 4.

Ac proinde praetitulatis dominationibus vestris praesentibus intimari, quatenus in praeexpositum excessum inquirere ac stante praeallatae judaeorum expositionis realitate supraspecificatam taxae desumptionem velut insolitam et illegalem, nec in ullo privilegio fundatam atque in manifestam judaeorum, velut plurimum ex exiguo suo quaestu vivere et in diversas partes ad necessitatem publicam contribuere debentium ruinam tendentem pro futuro simpliciter cassare et abrogare, deque subsecuto effectu consilium hoc locumtenentiale regium informare noverint eaedem praetitulatae dominationes vestrae. Datum ex consilio Posonii, 17. Aprilis 1760.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 131—2.
Fogalmazvány ívrétű papíroson.

186.

1760. június 25. előtt. A késmárki kereskedők azzal a kéréssel fordulnak a városi tanácshoz, hogy őket a zsidók ellenében még III. Ferdinánd király által elnyert kiváltságaikban védje meg.

Wohledler herr stadtrichter, wohledler stadtmagistrat!
Unsere hochzuehrende herrn und gönner!

Nachdeme wir nach letzt gehaltener löblichen Zipser comitats congregation vernommen, dass einige beschwerden von denen benachbahrten juden bey einen hochlöblichen königlichen locumtenential consilio wieder die 2 königlichen freyen städte in Zips geführet undt eine sublevation in ihren quaestu und derselben anhangenden standgebührs, alss auch sonst gewöhnlichen marckgeldern gesuchet wirdt und dieses zwar noch inssbesondere die hiessige freye stadt Kayssmarkt angehende. Dannenhero da wir dieses erwogen, dass unss in dieser königlichen freyen stadt wohnenden kauff- und handelsleuthen, welche nicht nur allein portion in die kriegscassa, unterhaltung der militz, alss andere unterschiedene sehr haüffige gewerbe, worunter auch das marktgeldt von unss inwohnenden in gleichen desumire wirdt, mehr aggravirt befinden, alss die klagenden juden, welche weder portion noch andere stadt gewerbe geben, vielweniger soldaten unterhalten, sondern bloss die marksgebühre zu entrichten haben und sich dennoch gleiche freyheit zu messen.

Als haben einen wohledlen stadtmagistrat hiermit gehorsamst ansuchen und bitten wollen, derselbe geruhe lauth unssern von ihro Römisch kayserlich königlichen mayestät zu Hungarn Ferdinandi III-tii glorreichen und höchstseeligen andenkens allergnädigsten und mit gutt und bluth erworbenen stadt privilegien sich dahin güttigst zu bemühen, alss welche auch zum schutz ihrer untergebener burger gesetzet sindt, dass vorbemeldte juden, welche täglich ja stunderlichen in dieser stadt nicht nur handel in kauff und verkauff aller und jeder sachen sowohl in waaren, als victualien zum höchsten praejuditz der gantzen burgerschafft öffentlich treiben, ihnen möge eingestellet werden, besonders wan ihnen die öffentlichen jahrmarkte frey gestellet bleiben solten, dass solchen ausser diesen weder ein- noch aussgehen verstattet werde. Wir hoffen um destomehr, dass ein edler stadtmagistrat unser gehorsames bitten in effect zu bringen sich güttigst angelegen seyn lassen wirdt, weil ihnen zur genuge bekandt, wie schwer wir unssere stadt onera obiger ursachen halber, da die juden unser und einesjeden burgers gewerbe verschmälern praestiren, welche gewogenheit und billige handhabung wir mit unsseren schuldigst ergebenen diensten unendlich verbundenst erkennen werden Alss die wir mit aller geziehmenden hochachtung jeder zeith verharren.

Eines wohledlen herrn stadtrichters und eines edlen stadtmagistratt schuldigst verpflichteste mitbürger und diener:

kauff- und handelsleüthe der koniglichen
freyen stadt Kaysmark.

Kívül: An einen wohledlen herrn stadtrichter, einen edlen rath der königlichen freyen stadt Kayssmarkt, alss unserer hochzuehrende herrn und gönnern submisse instantz innenbenandten.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 133—4.
Ívrétű papiros.

187.

1760. június 25. Késmárk. A késmárki városi tanács és közgyülés a hunfalvi zsidóknak ellenük felhozott panaszával szemben a m. kir. helytartótanácsnak jelentik, hogy emberemlékezet óta minden felnőtt zsidó után, aki kereskedni jött a városukba, egy rajnai forint 39 krajcárt szedtek. Ez összegből 45 krajcárt a mindenkori városbíró kapott, míg 45 krajcár a piacfelügyelőké, 6 krajcár a strázsamesteré és végül 3 krajcár a darabonté volt. Ebben a gyakorlatukban gróf Brankovich kir. biztos 1719-ben megerősítette őket. E fizetség fejében 8 napig időzhettek a zsidók városukban és kereskedhettek, de újabban elnézték nekik, ha 2—3 hónapig tartózkodtak a városban. Debrecen, Eperjes és Lőcse városok sokkal magasabb díjat követelnek. A zsidóknak lehet köszönni, hogy a szárnyasok ára megdrágult és tüzelőjét alig lehet kapni. Összevásárolnak minden ezüstöt és rezet és azt kiviszik Morvaországba. Ugyanezt teszik a jó pénzzel, amelyet Sziléziába csempésznek ki, a hitvány porosz pénzzel pedig legutóbb is Laudon tábornoknak náluk tartózkodó sebesült katonáit árasztották el. Ha a hunfalvi zsidók sokallják az általuk szedett díjat, Késmárk szívesebben látná, ha a városból egészen ki lehetne őket tiltani.

Excelsum regium locumtenentiale consilium!
Domini domini et patroni nobis gratiosissimi, colendissimi!

Non sine magna animorum nostrorum consternatione a deputatis nostris acta occasione inclyti comitatus Scepusiensis congregationis interventa referentibus intelligere dicuit, qualiter nobis advicinati judaei Hundsdorffienses non curatis hactenus iisdem admissis licentiis temerario usu excelsum regium locumtenentiale consilium molestare, nosque quasi de praesenti modo plane excessivo ab iisdem praestari debentem introitus, moraeque taxam desumeremus, mediante eidem excelso regio locumtenentiali consilio porrecto memoriali deferre, taliterque querelas exponentes gratiosum inclyto comitatui Scepusiensi iniratum decretum etiam exoperari non erubuerint. Quod in materia praemissa emanatum gratiosum decretum dum ad exigentiam muneris et homagialis observantiae, proque reddenda imputati nobis facti genuina ratione ab inclyto comitatu communicandum expetiissemus, in eoque contentam expositionem et nobis praejudiciosas delationes investigassemus, nulli deesse possumus excelsum regium locumtenentiale consilium humillime et quam demisse informare, qualiternam hactenus cum dictis quaerulantibus judaeis actum quantum per eosdem solutum et qualia isti peculio huic regio in enerva-

tionem civium contribuentium praejudicia et damna inferant, sacratissi mamque caesareo-regiam apostolicam majestatem defraudare non for mident.

Solutionem itaque eorum quod concernit, a memoria hominum, protocollisque nostris idem testantibus in usu pacifico et nunquam turbato exactionis unius Ren. floreni et 39 cruciferorum a singulo adulto judaeo et quaestus gratia civitatem hanc intrante nos exstitimus, fundamentoque talismadi nunquam etiam interdicti, multo minus in quaestionem sumti. quin anno etiam 1719. per illustrissimum condam comitem a Brankovich, qua suae majestatis sacratissimae eotum delegatum commissarium, authoritate sua commissionali gratiose confirmati usus antelatum 1 Ren. fl. et 39 cruciferos titulo taxae a singulo, ut praeattactum quaestum exercente judaeo desumsimus, de praesentique pro ratione circumstantiarum desumere solemus, cujus una pars judici nostro pro tempore existenti cr. 45. qua eidem assignatum et excisum accidens, altera vero inspectoribus fori aeque cruciferis 45 pro cassa civitatis domestica. reliqui 9 cruciferi inter vigiliarum magistrum, qui 6 et drabanum civitatis, qui 3 percipere soleret. subdivisi cedunt. Et licet quidem antelatus illustrissimus dominus comes a Brankovich, qua suae majestatis in anno praenotato delegatus regius commissarius occasione ea non tantum in usu antiquitus continuato gratiose nos confirmasset, verum etiam, ne judaei ex Polonia, Moravia et aliis advicinatis civitatis hujusce locis et comitatibus huc adventantes erga hactenus practicatam et per illos solutam unius Ren. fl. et 39 cruciferorum taxam sive pensionem ultra octiduum hic patiantur et intra tempus praedeclaratae octiduae morae inductas merces suas nonnisi petiatim, centenariatim, non vero ulnatim et libratim, publicarum nundinarum temporibus exceptis, divendere praesummant. Ultra octiduum vero hic commorantes quotidie ad pendendum medium imperialem compellendos mediante suo eatenus nobis praescripto puncto commissionali ex fundamento decretaliter habitae authoritatis gratiose ordinasset, taliterque nosmet in talismodi exactionis usu stabilivisset. Eo tamen non obstante hucdum nonnisi antelata taxa a singulo dumtaxat adulto desumitur, qua praestita non per octiduum, sed per menses 2 et 3 extra publicarum nundinarum tempora in gremio nostri patiuntur. subque tanto tempore merces suas pro lubitu domatim incidento inperturbate divendere permittuntur. Alibi locorum, uti Debreczini, Eperiesini, Leutsoviae praeprimis, ubi mercatores cives habitarent, quemadmodum etiam in gremio nostri quales sui conservationem mediante nobis porrecto et hic accluso memoriali anxie efflagitarent, nonnisi erga depositionem notabilioris taxae in civitatem quaestus gratia admittantur. Cum autem medio tempore praedicti advicinati nobis judaei in tantum excreverint numerum, ut eorum praeprimis duo fornicem teneant et partim cum suis mercibus quotidie civitatem partim coemendorum aliarum rerum gratia intrare soleant, hinc ab iisdem, non ut a reliquis Ren. fl. 1 cr. 39. verum angariatim duo talleri pro judice, pro civitate vero floreni Hungaricales 3 conventionis cum iisdem initae desumuntur. perque eosdem hactenus praestiti exstiterunt. Sic dictum standtgeldt a loco venditionis exigi solitum neutiquam per eosdem pro aggravio assumi quiret, injurioseque adstruitur eosdem pro lu-

bitu taxari, cum nullatenus plus, quamquidem extranei mercatores, qui 1 marianum et ultro solverent, prouti nec cives nostri immunes eatenus forent, veluti rationes nostrae domesticae uberius testarentur, praestare compellerentur. Reliquas eorum sinistre factas expositiones merito resentire cogimur, ubi citra praedeductas hactenus ex usu antiquo continuatas exactiones seu pensiones excelsum consilium informare non erubuerint, ab iisdem, ut facultatem extra tempus publicarum nundinarum emere aut vendere quidpiam habeant, extra conventionem sub poena arestationis praetendi florenos 30 et 40, cum tamen ultra praeexpositas taxas et horum initam conventionem angarialem nil solvere soleant. Insuper in eum ausum prorumpant, ut non tantum cujusvis generis altilia, praeprimis vero anseres, qualis unus antehac 7 et 6 polturis emi poterat, 12 et 14, galinas aeque 5 et 6 polturis solventes civibus praeoccupant et facto tali caristiam faciant. Verum, ubi nota, civis vel alterius hominis Christiani praemptio eosdem quodam modo retrahit, per homines suos conductos et instructos coemi soleant. Ligna qualia perprius hicce locorum ex diversis pagis illata mediocri pretio comparari poterant, in via publica extra civitatem stantes majori pretio solvunt et per id non saltim defectum, sed et molestiam et damnum civibus causant. Avenam in foro publico qualibet septimana die forensi quaestus gratia coemant. Argentum, quod in civitate nostra vel alibi locorum reperibile est, cum summa solertia exquirunt. Cuprum antiquum, quale perprius in magna quantitate Szomolnokinum devehebatur, per eosdem domatim in XIII adjacentibus oppidis, aliisque possessionibus solertissime per homines exmissos investigari curant, exquisitum vero ac coemtum una cum argento in Moraviam cum diminutione aerarii regii proventuum evehunt, talique modo suam majestatem sacratissimam praemeditate etiam defraudare non verentur. His accederet adhuc transgressio voluntaria benignorum mandatorum regiorum in puncto devalvatarum et simpliciter rejectarum monetarum, dum scilicet illi non saltim perprius monetam argenteam, Marianos talleros imperiales maxima in parte cum superadditamento congregare et in Silesiam, aliaque vetita loca evehere, verum etiam hicce existente militia suaciata e corpore excellentissimi generalis campi mareschalli a Laudon post iteratam factam publicationis demandatae devalvationis et rejectionis praeactam militiam blandis persvasionibus inducere, proque eisdem ad rationem solutionis per suam majestatem sacratissimam submissa bona aurea et argentea pecunia Borussicas devalvatas pecuniarum species dare et commutare cum additamento aeque praesumserint. Unde factum, quod commorante hic militia, proque simili pecunia victitante hujusmodi monetae species diffusae sint, quorum post discessum et subsecutam iteratam prohibitionem cives super acceptatione harum specierum ingemiscere cogantur. Non videmus itaque rationem, ex cujus fundamento iidem intuitu taxae ab iisdem hactenus desumtae de beneficiis nostris alioquin convicti contra nos quaerulari valeant vel maxime dum nullibi ferme, ubi mercatores existerent, simpliciter absque ulla pensione intromitti assolerent. Quod si vero iidem judaei Hundsdorffienses his non curatis ulterius quoque tam exigua taxa penes summum commodum se praegravari putarent, multo gratius nobis inprimis contribuen-

tibus mercatoribus nostris variis oneribus in instantia eorum expressis subjectis, in quorum manifestum praejudicium et damnum iidem judaei quaestum hactenus exercuissent, futurum quod si civitatem nostram praeterierint, neque amplius in medium nostri venerint, cum alioquin praeter praeactatam exiguam taxam ab iisdem nihil commodi hactenus experti fuissemus, quin potius cives nostri in commercio cum iisdem habito omnis generis habuissent tricas ac per id in iisdem consopiendis praeprimis dum quaslibet furtivas res coemere et occultare consvevissent, difficulter etiam, velut in fundo nobili residentes, ad extradationem stringi possent, nos quoque maximas experiri debuissemus molestias. Haec itaque sunt, quae ad factas coram excelso regio locumtenentiali consilio judaeorum quaerelas respondendum, deque nobis causari solita praejudicia et damnificationem idem excelsum regium locumtenentiale consilium informandum habemus, firmissima, eaque indubia spe freti, idem excelsum regium locumtenentiale consilium hisce nostris in mera rei veritate fundatis considerationibus et motivis esse locum daturum, neque permissurum, ut judaei citra leviorem ac hactenus practicassemus taxam civitatem nostram intrare et in praejudicium negotiatorum nostrorum, qui sub gravium et communium totius civitatis onerum supportatione alioquin ingemiscerent, quaestum exercere valeant. Pro casu vero contrario mercatorum nostrorum lamentationibus misereri et judaeorum emansionem, gremiumque nostrum haud ingressionem gratiose adinvenire et determinare. Qui in reliquo excelsi regii locumtenentialis consilii gratiis, gratiosoque patrocinio nosmet demisse devovemus, humillimo cum respectu perseveramus.

Excelsi regii locumtenentialis consilii humillimi servi:
Kesmarkini, die 25. Junii anno 1760.

N. N. judex, senatus, tribuni plebis, totaque electa communitas regiae liberaeque civitatis Kesmark.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. 135—137.
3 ívoldalból álló papíros, melynek elölapján ez a feljegyzés található: *praesentata 29. Junii 1760., 30-a relata.*

188.

1760. június 30. Pozsony. A m. kir. kamara közölvén a m. kir. helytartótanáccsal, hogy Homoky György stomfai harmincados jelentése szerint, amikor a zsidó hitközséget felszólította a türelmi adó megfizetésére, azt a választ nyerte, hogy a hitközség pénztárában nincs egy krajcár se és hitelük sincs, hogy fizethessenek. Mivel ez az állítás hihetetlen, ezért javasolják, hogy ebben az ügyben egy megyei szolgabíró tartson vizsgálatot egy kamarai tisztviselővel.

Sacratissimae caesareo-regiae apostolicae majestatis, dominae dominae clementissimae regiae camerae Hungarico-aulicae nomine ejusdem altefatae suae majestatis excelso consilio regio locumtenentiali Hun-

garico peramice insinuandum, universis tolerantialis taxae judaicae perceptoribus ad incassandas illiusmodi taxae restantias recenti ordinatione circulari cameraliter expedita mediante serio admonitis tricesimatorem Stomphensem, Georgium Homoky, velut districtus transmontani perceptorem regiae isti camerae Hungarico-aulicae sat querulose remonstrasse judaicum tolerantialis quanti collectorem, judicem quippe communitatis Albomontanae ad deponendas restantias adhibita comitatus illius executione serius commonitum repplicuisse, in communitatis cassa nihil plane pecuniarum praeexistere, sed nec creditum ullum habere, quo exigentiam hancce mutuo levare possit.

Quamplurimos interim judaeos obvenienti sibi tolerantiali ratae privative satisfecisse passim ac cum aliquali fundamento inaudiens regia haec camera aulica non vane suspicatur quempiam defectum in ipsis judaicis collectoribus dubio procul latere vel inde, cum vix concipi valeat cassam illam communitatis a quinquennio jam velut praescitae restantiae indigitarent, successivis proventibus ita continuo caruisse, ut in praesens quoque nihil pecuniarum, uti adstrueretur, in eadem praeexistat.

Ad resciendum proinde supraattactae expositionis realitatem, cum incongruum haud futurum videatur, si homo cameralis penes hoc quoque fine ordinandum comitatus judex nobilium ad districtum illum ea cum commissione ad expensas scilicet districtus restantiarii exmitteretur, ut idem auditis privative judaeorum communitatibus inquirat et resciat, quis signanter? et quando? ac cui ratam sibi obvenientem persolverit? cujusmodi habita informatione ipse defectus ac ipsi renitentes facile comperientur. Ideoque praetitulatum consilium locumtenentiale regium hisce amice requirendum esse duxit regia haec camera aulica, quo penes comitatum illum disponere haud gravatim velit, ut judicem nobilium suum praevio fine cum homine camerali eo exmittendo sua ex parte pro assistentia et testimonio deputet. In reliquo regia haec aulica camera praelibato consilio regio locumtenentiali Hungarico ad quaevis mutui officii genera promptā parataque manet.

Ex consilio regiae camerae Hungarico-aulicae Posonii, die 30. Junii anno 1760.

Ludovicus de Konkel manu propria.

Kívül: Sacratissimae caesareo-regiae apostolicae majestatis, dominae dominae clementissimae regiae camerae Hungarico-aulicae nomine ejusdem altefatae suae majestatis excelso consilio regio locumtenentiali Hungarico peramice assignandum.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 138—9.

Ívrétű papíros, melynek vízjegye az egyik oldalon címerpajzs, míg a másik oldalon *FAR* betűkkel, elölapon a címzés alatt födött ovális alakú címerpecsettel, bévül a szöveg alatt legalul: *collationata per G. S.*, elölapon pedig: *praesentata 1. Julii 1760., 3-a ejusdem relata* feljegyzésekkel.

189.

1760. június 30. Szenic. A szinici harmincadhivatal jelenti a m. kir. kamarának, hogy a Nyitra megyei zsidók a türelmi adó fizetése helyett maguk között még mindig vitatkoznak, hogy Csejtén, Verbón vagy Holicson jöjjenek-e össze ez adó kivetésére. Kérnek utasítást, hogy mit tegyenek.

Excelsum Hungarico-aulicum camerale consilium!
Domini domini gratiosissimi!

Judaei in inclyto comitatu Nittriensi degentes vigore clementissimae resolutionis regiae taxam tolerantialem pro medio anno, a 1-a videlicet Januarii anni currentis inchoando praestare obligati in praesentiarum nihil deposuerunt, verum inter se altercantes utrum hac de causa Cseitae, Verbovii vel Holiczii convenire, repartitionem inter districtus et communitates instituere et novos judaeos collectores, quibus priores severi videbantur, eligere debeant, hucdum in his quaestionibus dumtaxaet morantur. Qualiter proin hoc in merito procedere, morositati judaeorum obviare, easque ad celeriorem praestandorum praestationem compellere nos opporteat, gratiosos ordines praestolaturi nos altis gratiis humillime devoventes perseveramus.

Excelsi Hungarico-aulici cameralis consilii humillimi, obsequentissimi:

Szeniczii, die 30-a Junii 1760
Stephanus Gullik regius tricesimator manu propria.
Andreas Namestovsky regius contrascriba manu propria.

Kívül: Szenicziensis tricesimae obsequentissima relatio de dato 30-ae Junii 1760. judaeos taxam tolerantialem praestare remorantes concernens.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 163.
Eredeti jelentés ívoldalnyi papiroson.

190.

1760. július 4. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság a m. kir. kamarának azt a javaslatát, hogy a stomfai zsidókhoz egy kamarai tisztviselő a járási szolgabíró kíséretében szálljon ki abból a célból, hogy vizsgálatot tartson a hátralékos türelmi adó ügyében, a maga részéről is támogatja, egyben Baranya megye, Székesfehérvár város, Esztergom és Nyitra megyék jelentését tudomásul veszi, Mosón, Győr, Pozsony és Ugocsa megyék tárgyában pedig intézkedik. Mivel Sopron megyében a nagymartoni zsidók nem akarják elfogadni a rájuk kimért részt a türelmi adóból, ez irányban a megye kényszeritse őket az elfogadásra, végül Trencsén megyében és városban vizsgálat tartassék annak a 21 névleg felsorolt zsidónak ügyében, akik Morvaországból állitólag 1740. év után vándoroltak ki.

Praesentibus spectabili domino Ladislao Barinay, spectabili domino Ludovico seniore Konkel, spectabili domino Michaele Sidó, spectabili domino Felice Mohr, domino Carolo Fabiankovics secretario, Michaele Preszeker concipista anno 1760. die 4-a July mixta commissio in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinata consedit et assumpsit.

Primo insinuatum excelsae camerae regiae Hungarico-aulicae de dato 30-ae Juny anni currentis excelso locumtenentiali regio consilio id insinuantis, qualiter universis tolerantialis taxae judaicae perceptoribus ad incassandas illius modi taxae restantias recenti ordinatione circulari cameraliter expedita mediante serio admonitis tricesimator Stomphensis, velut districtus transmontani perceptor praelibatae excelsae camerae sat querulose remonstraverit judaicum tolerantialis quanti collectorem, judicem quippe communitatis Albo-Montanae ad depurandas restantias adhibita comitatus illius executione serius commonitum replicuisse, in communitatis cassa nihil plane pecuniarum praeexistere, sed nec creditum ullum habere, quo exigentiam hancce mutuo levare possit. Quamplurimos interim judaeos obvenienti sibi tolerantiali ratae privative satisfecisse passim ac cum aliquali fundamento inaudiens eadem excelsa camera non vane suspicatur quempiam defectum in ipsis judaicis collectoribus procul dubio latere vel inde cum vix concipi valeat, cassam illam communitatis a quinquennio jam velut praescitae restantiae indigitarent, successivis proventibus ita continuo caruisse, ut in praesens quoque nihil pecuniarum, uti adstrueretur, in eadem praeexistat. Ad resciendam proinde supraattactae expositionis realitatem, cum incongruum haud futurum videatur, si homo cameralis penes ordinandum hoc quoque fine comitatus judex nobilium ad districtum illum ea cum commissione, ad expensas scilicet districtus restantiarii exmitteretur, ut idem auditis privative judaeorum communitatibus inquirat et resciat, quis signanter et quando? ac cui ratam sibi obvenientem persolverit? Cujusmodi habita informatione ipse defectus ac ipsi renitentes facile comperientur. Ideoque excelsum locumtenentiale consilium amice requireret mentionata excelsa camera regia Hungarico-aulica, quatenus apud comitatum Posoniensem disponatur, ut is judicem nobilium suum praevio fine cum homine camerali eo exmittendo sua ex parte pro assistentia et testimonio deputet.

Ad frequentiores hoc in genere cum primis quoad restantias apud praeattactos transmontanos judaeos ex palmari eorundem morositate tantopere successivis continuis annis accumulatas suae majestati sacratissimae et posterius quidem sub dato 4-ae Martii anni currentis factas remonstrationes quemadmodum altefata sua majestas sacratissima clementissime resolvere dignabatur, ut restantiae hae serio ac sub comminatione, quod secus conscriptio morosorum hujusmodi judaeorum, facultatumque suarum certo certius ordinabitur, quo celerius exigantur, ad cassas regias inferantur, hoc ipsumque comitatui Posoniensi sub 17-a Aprilis anni labentis intimatum quidem nullus vero speratus effectus subsecutus hucdum fuisset, ita mixta haec commissio ad praeexpositam excelsae camerae regiae pro inquirendo et remedendo gravi hoc defectu factam propositionem expediens fore adinvenit, ut comitatui Posoniensi penes communicationem praememorati excelsae camerae regiae insinuati intimetur, quatenus idem antedicti districtus judicem nobilium fine praemisso deputet qui secundum accipiendam ab exmittendo cameratico homine informationem genuinam ac circumstantialem investigandorum investigationem peragat, super hacque qualiter peracta relationem suam comitatui exhibeat, per eundem excelso locumtenentiali consilio ocius submittendam. Caeterum nuncfatus comitatus praevio modo deputandum judicem nobilium suum eo instruat, ut exmittendo camerali homini circa incassandas judaeorum restantias omnimodam assistentiam praebeat, hocque taliter dispositum fuisse, praelibatae excelsae camerae ad statum notitiae insinuandum videri.

Post haec 2-do relatae fuere literae comitatus Baranyensis de 29-a Aprilis ad intimatum excelsi consilii locumtenentialis regii sub 17-a aeque Aprilis expeditum querimoniam judaeorum comitatus Tolnensis in eo positam, quod judaei Rohonczenses in gremio comitatus hujus extra tempus etiam publicarum nundinarum passim commorari admittantur, ipsis vero querulantibus tanquam vicinis idipsum sub paena confiscationis rerum apud se reportarum interdictum habeatur, falsam et sinistram esse rescribentis, neminem enim judaeorum, adeoque nec Rohonczenses extra tempus publicarum nundinarum in comitatum hunc admitti, nisi forte Rohonczenses circa ipsum publicarum nundinarum tempus, tumque solummodo cum monilibus et quandam praecisiore ad mundum muliebrem vestitum spectante supellectile isthic paulum morentur aut per comitatum hunc in vicinum migrent. Supplicat proinde antelatus comitatus in praehabito non admissionis perniciosae hujus gentis usu utro quoque conservari.

3-o assumptae sunt literae civitatis Albaregalensis de 5-a Maii ad praecitatum 17-ae Aprilis intimatum rescribentis querelam judaeorum comitatus Albensis in eo, quod citra unius imperialis dependionem nec in praesens iisdem in civitate hac pernoctandi facultas admittatur, falsam pariter esse, a tempore siquidem benignae eatenus emanatae resolutionis regiae occasione publicarum nundinarum liber ipsis quaestus et pernoctandi in civitate licentia conceditur, imo extra tempus etiam nundinale

non solum a quaestu non arcentur, sed et itinerantes, facta praevie apud judicem insinuatione, ibidem absque ulla taxae desumptione pernoctare possunt. Ad novam autem per ipsos formatam querimoniam ansam dedisse illud, quod extra suburbia in angulis hortorum et allodiorum domunculis sibi hospitia conducere et ibidem spatio trium, quatuorve septimanarum latitare, taliterque jam quasi sedes figere praesumpserint, ab hoc vero vigore benignae resolutionis regiae judaeis extra tempus nundinale sub tempus diurnum dumtaxat, nullatenus autem nocturnam moram trahendi facultatem admittentis inhibiti fuerint.

His accesserunt 4-o literae comitatus Strigoniensis de 5-a Maii ad idem sub 17-a Aprilis expeditum intimatum querimoniam judaeorum in gremio sui degentium ex eo minus subsistere informantis, quod judaeus Lebl occasione conscriptionis et repartitionis taxae tolerantialis pro praeterito quinquennio in comitatu Comaromiensi oppido Tatta commoratus et fixam sessionem habens ac successive primo in comitatum hunc transmigrans virtute benignae eatenus interventae resolutionis regiae ad praecitatum comitatum Comaromiensem obtingens suum quinquennale penes assistentiam etiam comitatus istius dependere adactus fuerit.

Prout et 5-to literae comitatus Nittriensis de 26-a Junii benignae menti regiae circa admittendum judaeis quaestum et opificiorum exercitium sub 17-a Aprilis sibi intimatae se omnino satisfacturum quidem, simul tamen et id curaturum rescribentis, ut privilegia civitatum, qualis esset Nittriensis, et locorum quorumlibet exclusionem judaeorum in se complectentia, item et regni leges festos dies celebrari innuentes in suo esse et vigore permaneant.

Votum.

Quas quadruplicis ordinis literas pro statu notitiae et ad casum formandi nefors novi judaeorum recursus interea praenotari.

6-a Mossoniensis comitatus de 9-a Junii ad exigentiam intimati sub 17-a Aprilis expediti repartitionem taxae tolerantialis judaeis comitatus hujus impositae per ipsosmet judaeos elaboratum submittit.

Votum.

Quam repartitionem excelsae camerae regiae Hungarico-aulicae et medio illius constituto in praelibato comitatu mentionatae taxae incassatoris directione communicandam, ipsi vero comitatui reintimandum arbitrari, ut secundum factas jam sub attacto 17-ae Aprilis anni decurrentis, necnon 6-ae Februarii anni 1755, dato ideales dispositiones regias de sufficienti incassatoribus praestanda assistentia pro quovis eventu studiose provideat.

7-o Jauriensis comitatus de 7-a Junii judaeis in gremio sui degentibus intra se convenire nequeuntibus peractam medio judicis nobilium cum concursu nonnullorum judaeorum novae tolerantialis taxae repartitionem submittit.

Votum.

Sua majestate sacratissima virtute benignae resolutionis suae sub 17-ae Aprilis per excelsum consilium regium comitatibus, in quibus judaei degunt, uniformiter intimatae clementer praecipiente, ut repartitio talismodi individualis per ipsosmet judaeorum rabinos, juristas et judaeorum communitates, velut optimam unius cujusvis individui sui et facultatum ejus notitiam habentes et habere queuntes peragatur, idcirco praelibato comitatui reintimandum opinari, ut ad effectum praedictae resolutionis regiae gremiales suos judaeos eo compellat, ut ipsimet obvenientis sibi quanti individualem repartitionem faciant, si et in quantum vero ipsimet intra se convenire nequirent, eam per dissinteressatos aliarum communitatum rabinos et juristas peragi curent, taliterque peractam comitatui exhibeant, per eundem praescripta modalitate cum occursuris nefors suis reflexionibus excelso consilio locumtenentiali regio ocyus submittendam.

8-o Posoniensis comitatus de 13-a Junii repartitionem noviter auctae taxae tolerantialis ex eo hucdum fieri non potuisse informat, quod judaei in gremio sui commorantes diversis quaestibus occupati hincinde dispersi sint, eosdemque usque affuturum comitatus congregationem respirium petiisse.

Similiter et 9-o Ugocsiensis comitatus de 10-a Junii repartitionem antelatae tolerantialis taxae ut primum per judaeos peracta, sibique exhibita fuerit, illico se submisurum pollicetur.

Votum.

Praeinsertis binis Posoniensi et Ugocsiensi comitatui non minus quam aliis, demptis unice Mossoniensi, Jauriensi et Soproniensi comitatibus, quibus sub hodierno particulariter rescribitur, qui desideratam talismodi repartitionem nondum submiserunt, intimandum venire, ut expirato jam sex septimanarum pro peragenda hujusmodi repartitione praefixo termino non attenta quavis excusatione judaeos suos ad ocyus suscipiendam et terminandam praescripto modo repartitionem stringant, taliter peractam sibi exhiberi faciant, eandemque cum occursuris suis reflexionibus excelso consilio locumtenentiali regio celerius submittant.

10-o assumpta fuit instantia judaeorum comitatus Soproniensis, qui sumpto plurium dierum zeloso conatu qualiternam noviter impositam taxam tolerantialem ad individuales judaeorum communitates a proportione unius cujusvis facultatum conscientiose adrepartiri studuerint, qualiterve sola et unica communitas Matterstorfensis, cui ex eo, quod spatio praeterlapsi quinquennii tum in numero personarum, cum et facultatibus increverit, pars etiam oneris a miserioribus et facultatibus lapsis dempti imponi debuit, a communi omnium consensu semet sciderit, nec ad ferendum sibi praevio modo impositum quantum accedere velit, querulose exponunt. Et siquidem terminus incassationis et solutionis antelatae taxae jam proximius immineret, idcirco ne per protervam suprafatae communitatis renitentiam omnes indiscriminatim comitatus istius judaeos ob non observatum solutionis terminum pati contingat, supplicant totiesdictam Matterstorffensem communitatem medio comitatus Soproniensis eo

stringi, ut communi omnium rabinorum et juristarum voto factae repartitioni aquiescere debeat.

Votum.

Repartitione per querulantes attactos judaeos secundum benignam mentem et voluntatem regiam medio utpote rabinorum et juristarum suorum facta existente justo eorundem petito omnino deferendum ac proinde comitatui Soproniensi intimandum existimari, ut mentionatam Matterstorffensem judaeorum communitatem ad acceptandum et in ratis terminis rite depurandum communi omnium voto sibi adrepartitum tolerantiale quantum stringat.

His superatis 11-o assumptum fuit negotium judaeorum Trenchiniensium semet ad subditelam Kauniczianam et contribuendum in medium judaeorum Moravicorum via facti compelli querulantium, quod superioribus quoque annis tam quoad praefatos, quam et alios in regno hoc degentes judaeos diversimode agitatum anno 1752. per benignam eotum interventam resolutionem regiam ita accomodatum fuerat, ut videlicet omnes illi subditi sive Christiani sive judaei, qui ab anno 1740. e Moravia in Hungariam emigrarunt, repetentibus legitimis suis dominis terrestribus intra annum et diem, spatio videlicet quo negotia sua in merito activorum nefors vel passivorum debitorum suorum complanent, restituantur, ad illos vero, qui ante praecitatum 1740. annum e dicto marchionatu Moraviae isthuc in Hungariam transiverunt, praeallegata benigna resolutio regia neutiquam extendatur. Postquam vero judaei Trenchinienses successive novam rursus in eo formassent querimoniam, quod tametsi quidem ipsi non solum isthic in Hungaria nati et educati sint, ast parentes quoque eorum imo nonnullorum avi fixam hic sessionem habuerint, adeoque longe ante annum decretorium e Moravia exiverint, hancque expositionem suam inquisitione per deputatos civitatis Trenchiniensis peracta liquidaverint, hoc non obstante tamen ad contribuendum in medium Moravicorum judaeorum, qua eorsum pertinere praetensi subditi ultro etiam adacti fuerint. Super cujusmodi querimonia et eatenus peracta praevia inquisitione per excelsum consilium locumtenentiale regium anno adhuc 1758. suae majestati sacratissimae repraesentata et per eandem suam majestatem sacratissimam cum constituta in Moravia repraesentatione et camera caesareo-regia communicata eadem camera Moravica auditis audiendis aliam in obversum expositionis judaeorum Trenchiniensium suae majestati caesareo-regiae submisit relationem, quam summefata sua majestas sub dato 11-ae Aprilis anni currentis eo benigno cum mandato transmisit, quatenus pari, quemadmodum ex parte caesareo-regii in publicis et cameralibus ditiones hereditarias Germanicas concernentibus directorii factum est, modalitate suo loco disponatur, ut in negotio hoc ad exemplum inter judaeos Budenses Leipnig et Gumpel nominatos ab una et communitatem judaicam Nicolspurgensem partibus ab altera vigentis olim similis controversia amicabilis tentetur compositio, hac vero non succedente, fundamenta partium cum tota rei gestae serie excelso consilio locumtenentiali regio referantur, abhinc pro ulteriore benigna resolutione regia cum opinione et voto repraesentanda.

Factis proinde ad exigentiam benigni hujus mandati regii apud magistratum civitatis Trenchiniensis requisitis dispositionibus siquidem ille tentata praevio modo inter judaeos suos et Moravicos coram particulari eatenus in Moravia celebrata commissione amicabili compositione minus succedente, fundamenta partium pro et contra inducta cum tota gesta rei serie submisisset, ex hisque erueretur, allegari quidem non tamen sufficienter probari praeter antehac quaestionatos et in inquisitione civitatis Trenchiniensis contentos, alios adhuc 21 judaeos e Moravia post annum decretorium emigrasse, adeoque ab his velut Moraviae subditis praestandam eorsum contributionem ultro quoque praetendi.

Votum.

Idcirco ut in obsequium supra expositi benigni mandati regii desiderata hoc in merito opinio depromi queat, sua via ulterius etiam inquirendum, an omnino et quo signanter anno specificato 21 judaei post annum decretorium e Moravia in Hungariam, signanter comitatum Trenchiniensem emigraverint? adeoque fine hoc apud comitatum et civitatem Trenchiniensem penes communicationem nominum noviter transfugisse praetensorum judaeorum disponendum fore videretur, ut si et in quantum iidem judaei in gremio sui residerent, circa illos etiam, etquidem circa unum quemvis in specifico an, unde et quo nominanter anno in gremium sui venerit et quo in loco de praesenti degat? genuinam ac circumstantialem inquisitionem peragant, eandemque excelso consilio locumtenentiali regio quantocyus submittant.

Ceruzával aláírva: Ladislaus Barinay.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 140—145.
3 ívoldalból álló eredeti jegyzőkönyv, elölapján ezzel a feljegyzéssel: *praesentata 7. Julii 1760., eadem relata.*

191.

1760. július 7. Pozsony. A m. kir. helytartótanács arra kéri a m. kir. kamarát, hogy közölje, milyen szempontok szerint kívánja a stomfai zsidók ellen a vizsgálatot megtartani, hogy Pozsony megyénél intézkedhessék, egyúttal megküldi a türelmi adóval kapcsolatban a Moson megyei zsidókra vonatkozó egyéni adókivetést miheztartás végett.

Excelsae camerae regiae Hungarico-aulicae.

Sacratissimae etc. excelsae camerae regiae Hungarico-aulicae ad amicum ejusdem sub 30-a recenter evoluti mensis Junii intuitu restantiarum apud transmontanos comitatus Posoniensis judaeos haerentium factum insinuatum peramice reinsinuari, ordinatam taxae tolerantialis judaeorum mixta commissionem ea omnia, quae in praelibato insinuato proponebantur, consilio huic locumtenentiali regio retulisse, ad parcendum nihilominus sumptibus titulatam excelsam cameram requirendam duxit idem hoc locumtenentiale regium consilium, quatenus puncta illa, secundum quae desiderata inquisitio peragi deberet, cum eodem hoc con-

silio communicare velit, quibus praehabitis eas mox facturum est dispositiones, ut restantiarii illius districtus judex nobilium secundum praedesiderata puncta genuinam ac circumstantialem inquisitionem peracturus, eandem medio comitatus Posoniensis isthuc quo celerius submittat, una vero et id eidem judici nobilium committetur, ut ad celeriorem praedictarum restantiarum incassationem executivis quibusvis mediis connitatur. Quod ipsum praelibatae excelsae camerae finem in illum, ut videlicet praevio modo requisita puncta cum antelato hoc consilio communicare haud gravatim velit, amice reinsinuari.

Caeterum autem individualem repartitionem taxae tolerantialis judaeis comitatus Mossoniensis obvenientis, velut ad exigentiam benignae dispositionis regiae per ipsosmet comitatus illius judaeos unanimi consensu elaboratam titulatae excelsae camerae regiae hic in adnexo fine illo communicari, quatenus eandem constituto in antefato comitatu dicta taxae incassatori pro sui directione transmittere velit. Cui in reliquo etc. Datum ex consilio Posonii, 7-a Julii 1760.

Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 152—3.
Fogalmazvány ívrétű papíroson.

192.

1760. július 7. Pozsony. A m. kir. helytartótanács meghagyja Moson megyének, hogy miután a türelmi adó kivetése megtörtént, annak behajtásához mindenkor a kívánt segítséget adják meg.

Comitatui Mossoniensi.

Accepta repartitione taxae tolerantialis judaeis comitatus hujus obvenientis per ipsosmet judaeos ad exigentiam benignae dispositionis regiae elaborata ac per praetitulatas dominationes vestras isthuc submissa consilium hoc locumtenentiale regium praetitulatis dominationibus vestris praesentibus rescribendum atque una committendum esse duxit, quatenus secundum factas jam sub 17-a Aprilis anni currentis, necnon 6-a Februarii 1755. ideales ordinationes regias de sufficienti incassatoribus praestanda assistentia pro quovis eventu studiose providere noverint. Datum ex consilio Posonii, 7-a Julii 1760.

Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 148—9.
Fogalmazvány ívrétű papíroson.

193.

1760. július 7. Pozsony. A m. kir. helytartótanács Győr megyével közli, hogy mivel a kir. rendelet értelmében a türelmi adót a rabbiknak, jogtudósoknak és írástudóknak kell maguk között szétosztani, mint akik legjobban ismerik az egyesek anyagi viszonyát, ehhez képest járjanak el minél gyorsabban és az eredményt jelentsék.

Comitatui Jaurinensi.

Accepit quidem consilium hoc locumtenentiale regium individualem taxae tolerantialis judaeis comitatus hujus obvenientis repartitionem, iisdem judacis intra se convenire nequeuntibus, per deputatum eatenus judicem nobilium cum interventu nonnullorum judaeorum elaboratam.

Quia nihilominus de benigna ordinatione regia sub 17-a Aprilis anni delabentis abhinc intimata talismodi repartitio per ipsosmet judaeorum rabinos, juristas et communitates, velut optimam uniuscujusvis individui, facultatumque ejus notitiam habentes et habere queuntes peragenda praeciperetur. Idcirco praetitulatis dominationibus vestris praesentibus reintimari, quatenus ad effectum praecitatae benignae dispositionis regiae gremiales suos judaeos eo compellant, ut ipsimet obvenientis sibi quanti individualem repartitionem faciant. Si et in quantum vero ipsimet intra se convenire nequirent, eam per dissinteratos aliarum communitatum rabinos et juristas, hancque evoluto jam praescripto sex septimanarum termino, quo celerius peragi curent ac taliter peractam praetitulatis dominationibus vestris exhibeant, per easdem praescripta modalitate cum occursuris nefors suis reflexionibus consilio huic regio ocyus submittendam. Datum ex consilio Posonii, 7-a Julii 1760.

Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 150—1.
Fogalmazvány ívrétü papiroson, egy betoldással a szövegben.

194.

1760. július 14. előtt. A Zala megyei zsidók azzal a kéréssel fordulnak a megyéhez, hogy lépjen közbe a m. kir. helytartótanácsnál annak érdekében, hogy türelmi adójuk maradjon a régiben.

Tekéntetes nemes vármegye!

Emlékezhetik a tekéntetes nemes vármegye, hogy mink ezen nemes Szala vármegye határában lévő zsidók az előbbi esztendőbéli királi táxát, azaz tolerantialis pénzt minden hiba nélkül, sőtt superflue is, a midőn tudni illik sopronyi harminczadosnak eczer befizetett 255 forintokat enyihány krajczárokat annak halálából ujra meg kölletett adnunk, megfizetvén ezen esztendőre sulyosabban táxáltattunk, holott a közel lévő vármegyebeliek adossak maradván előbbenyi táxájoknak fizetésében meghhagyattattanak. Valóban éppen lehetetlenségh előttünk ezen mastan-

sághbéli taxánknak megfelelnünk s azt befizetnünk, mively az előbbenyinek is interesre kölcsönözött, melyel mégh mast is tartozunk, pénzel csak alig tehettünk eleget. Méltoztasson azért a tekéntetes nemes vármegye oly hathatos modot találni, hogy ebbéli nagy terhünk valamennyire meghkönnyebbéttessen s az fölséges consiliumnak recommendálni, hogy előbbi taxánk fizetésében, mely egyébberánt is nagyon terhes, megmaradhassunk, reflexioban vévén azt elsőben is, hogy némellyek közölünk megholtak, sokan pedigh az külső vármegyében költöztenek, másodszor, hogy az nemes vármegye által reánk vettetett portioval is igen megh vagyunk terhelve. Melly ebbéli kegyességéért a tekéntetes nemes vármegyének élünk és halunk.

A tekéntetes nemes vármegyének alázatos fejet hajto szolgái: ezen nemes szalavármegyei zsidók közönségessen.

Kívül: Az tekéntetes nemes Szala vármegyéhez alázotossan nyuitando instantiája ugyan szalavármegyei zsidoknak közönségessen

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 156
Félívnyi papiroson

195.

1760. július 14. Zalaegerszeg. Zala megye közönsége a megyebeli zsidók kérményét a türelmi adó csökkentése érdekében pártolólag felterjeszti a m. kir. helytartótanácshoz

Excelsum consilium regium locumtenentiale Hungaricum!

Domini domini nobis gratiosissimi, colendissimi!

Haebraei in gremio comitatus nostri degentes repartitionem taxae tolerantialis ex praescripto excelsi consilii nobis sub dato 17. Aprilis anni labentis gratiose intimato inter se elaboratam in praesenti generali congregatione nostra praesentarunt ac una supplicem suum libellum praesentibus una cum repartitione adnexum exhibuerunt, ex quo uberius informari dignabitur excelsum consilium quarenam integram summam titulo taxae tolerantialis ipsis inter se repartiti non sint. Quod nostrum suffragium concernit, fundamento gravaminum per ipsos in suo supplici allegatorum demisse censemus vel hac summa, quam repartitio exhibet, miseras creaturas sufficienter aggravatas esse.

Caeterum autem gratiis et favoribus excelsi consilii devoti perenni cum veneratione manemus.

Excelsi consilii regii locumtenentialis Hungarici servi humillimi, obligatissimi:

Datum ex generali congregatione nostra die 14-a Julii anno 1760. in oppido Szalaegerszegh celebrata.

universitas comitatus Szaladiensis.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 157—8.
Ívrétű papiros, előlapon ezzel a feljegyzéssel: *praesentata 29. Julii 1760., eadem relata.*

1760. július 18. előtt. A stomfai zsidó hitközség Mária Terézia királynőhöz fordul a rájuk kivetett évi 807 forint türelmi adó mérséklése végett, mert azt aránytalanul magasnak tartják a pozsonyváraljai zsidókra eső 2400 forinthoz képest, ahol egy zsidónak is egyedül több a vagyona, mint nekik összesen, nem szólva a többiről. Azután Pozsony város telve van hivatalokkal, mágnásokkal és nemesekkel, így a kereseti lehetőség össze sem hasonlítható az övékkel, végül az elmúlt 10 év alatt sok minden megváltozott. Mindezt kérik figyelembe venni és mivel kérésük igazságos, annak teljesítéséért könyörögnek.

Sacratissima etc.

Supplicavimus apud majestatem vestram sacratissimam, ut facultates tam nostras, quam et reliquorum utpote Posoniensium et cismontanorum comitatus Posoniensis judaeorum rabini et juristae judaici investigarent ac dein a proportione harum iidem rabini et juristae universale comitatus Posoniensis judaeis obtingens taxae tolerantialis quantum florenos 4.632 constituens ad communitates Posoniensem et transmontanam repartiantur. Comitatus nihilominus Posoniensis medio judicis nobilium juxta advolutum sub A. intimatum excelsi consilii locumtenentialis notum nobis reddidit, a primo instituti systemate judaeos comitatus Posoniensis in tres communitates, subarcensem videlicet cis et transmontanam dividente ac unicuivis seorsivum quantum proportionate imponente recedi non posse, consequenter impositum est, ut 807 florenos nobis adrepartitos per individuum intra sex septimanas repartiamur, secus indubie conscribemur.

Augustissima domina! Judaeis Posoniensibus adrepartiti sunt fl. 2400, cismontanis fl. 1425 et nobis transmontanis 807 floreni. Majestatis quidem vestrae sacratissimae benignam mentem eam esse credimus, ut quantum hoc tolerantiale ex florenis 4632 constans servata justa proportione et habita ad cujusvis facultates condigna reflexione, ita videlicet, ne seu per potentiorum exemptionem seu vero alium quendam respectum miseriores et egentiores plus justo graventur, inter communitates a principio instituti hujus ad ternum numerum, Posoniensem videlicet cis- et transmontanam restrictas repartiantur et taliter ad aerarium majestatis vestrae inferatur. Si tamen penitius inspexerimus nostrum transmontanorum statum, eundemque cum Posoniensium judaeorum statu combinaverimus, unisquique vel exiguam notitiam nostrum habens praegravatos nos esse facile inveniet ex sequentibus rationibus.

Primo, quod Posonii dentur judaei, quorum unus majorem substantiam singillative quam nos omnes transmontani conjunctive possideat, de aliis, qui fortunas suas nobiscum non commutarent, tacemus.

Secundo, quod Posonii propter dicasteriorum, dominorum magnatum, baronum et nobilium, civiumque et aliorum incolarum cultius se vestientium existentiam et residentiam, concursumque quotidianum extraneorum judaeis facilior ac utilior quaestuandi et vitae sustentandae media quaerendi modus sit, quam nobis, qui cum rusticis revilissima con-

tentis et perpetuo duratura indumenta quaerentibus ac aere destitutis una nobiscum multiplicibus datiis, contributionibus, transennis militaribus et continuis executoribus pressis ad agendum habemus et hoc etiam cum gravi de pago in pagum cursitatione et fatigio.

Tertio, quod dum repartitio ad initium instituta fuerat, non reflectamus nos facultatum juramentalem revelationem et conscriptionem quoad singulum intercessisse, unde non immerito excelsum majestatis vestrae locumtenentiale consilium conscriptionem nobis minatur, concludibile itaque est, errores potuisse intervenire et si etiam errores non intercessissent, praeterlapsum tamen decem annorum tempus utique multorum status alteravit. In horum itaque remonstrationem et corrigendorum correctionem fiendam de genu supplicavimus, ut majestas vestra sacratissima ex innata sibi justitia medio judaicorum rabinorum et juristarum uniuscujusque judaei in comitatu Posoniensi habitantis facultates et substantiam erga juramentalem revelationem conscribi et secundum ejusmodi conscriptionem tolerantiale quantum inter communitates repartiri benignissime admittere dignaretur, actuque id ipsum de genu supplicamus.

Domina nostra clementissima et justissima! Petitum nostrum est honestum. Non agimus enim in praevaricationem et alterationem eorum, quae per commissionem terminata erant, sed quemadmodum excelsum consilium in suo intimato gratiose attingit, quod judaicae nostrae communitates intrinseca nostri status et facultatum exactiorem notitiam tum habeant, cum et obtinere queant, ita nostris judaicis rabinis et juristis admitti supplicamus eandem investigationem et repartitionem. Est etiam utile petitum nostrum non tantum aerario regio, sed et nobis, per justam etenim repartitionem pro ulteriori contributione conservabimur et ipsis Posoniensibus judaeis horrori esse non debet, si fidunt penes actualem repartitionem se subsistere posse, si in conscientiis suis convincuntur, quod per modernam repartitionem praegravati non simus. Petitum nostrum est etiam justum, quia in nullius defraudationem et damnificationem tendit. Est rationabile, quia in supraexpositis motivis fundatur. Est necessarium, quia nos per evolutum decennium diversis executionibus et in executores expensis facile ad 200 fl. annue ascendentibus pressi fueramus, actuque per executorem premimur et pro superabundanti judex nobilium minatur nobis se usque complanationem restantis tolerantialis taxae fiendam synagogam nostram et caemeterium nostrum praeclusurum, taliterque vim conscientiis nostris et exanimis corporibus illaturum, unde ut obligationi nostrae satisfaceremus, praemissasque extremas minas evitaremus, necessitabamur ad praesens passiva debita fl. 4500 contrahere, interusuriis solvendis nos gravare et nunc pro expunctione restantiae 3375 fl. nec creditum amplius habemus.

Nisi itaque majestas vestra sacratissima nos clementissime protexerit et petitum nostrum benignissime admiserit, pereundum nobis erit ac interea etiam in eo supplices sumus, ut quousque ulterior desuper et finalis a majestate vestra provisio et decisio venerit, judex nobilium synagogam non occludat et executio suspendatur, evolutoque alioquin sex septima-

narum praefixo termino comitatus quo citius negotium hocce investiget et cum opinione repraesentet. In reliquo etc.

Majestatis vestrae sacratissimae humillimi etc.

judex ac tota communitas judaica comitatus Posoniensis transmontana Stomphensis.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 159—160.
Egykorú egyszerű másolat ívrétű papiroson.

197.

1760. július 18. Bécs. Mária Terézia királynő a stomfai zsidó hitközség kérvényét közölvén a m. kir. helytartótanáccsal, annak megparancsolja, hogy a stomfai zsidók panaszát vizsgálják meg, intézzék el és jelentsék, de addig is, míg ez megtörténik, Pozsony megyét utasítsák, hogy a zsinagóga és a temető bezárásától tartózkodjék.

Maria Theresia dei gratia Romanorum imperatrix, Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae regina apostolica, archidux Austriae etc.

Reverendi, spectabiles ac magnifici, magnifici item et egregii fideles nobis dilecti! Probe meminerint fidelitates vestrae, qualiter tenore alterius benigni rescripti nostri regii in negotio taxae tolerantialis judaeorum in regno nostro Hungariae degentium et commorantium sub die 9-na praeteriti mensis Aprilis expediti et signanter in puncto ejusdem 7-mo clementer comiserimus, quatenus judaeis Stomphensibus sua via serio injungant, ut taxam tolerantialem iisdem adrepartitam per rabinos, juristas et judaicas suas communitates intra sex septimanarum spatium proportionate repartiri, in statis temporibus incassari ac ad loca destituta administrari faciant, sed et haerentes adhuc restantias quantocyus exigi et ad cassas regias dependi curent, secus enim et in casu contrario conscriptio eorundem indubie ordinabitur.

Cum interim post praemissam benignam resolutionem nostram communitati judaeorum Stomphensium per fidelitates vestras sua via intimatam eorum judaeorum communitas humillimum suum iterato ad nos summendo recursum qualiternam intra se et alias comitatus Posoniensis judaicas communitates magnam omnino improportionem subesse ac in consequenti respectu taxae tolerantialis eis adrepartitae se praegravatos esse exponant et querulentur, adeoque ulterius etiam id ordinari supplicent, ut facultates tam ipsorum, quam et reliquorum, utpote Posoniensium et cismontanorum comitatus Posoniensis judaeorum rabini et juristae judaici incestigent ac dein a proportione i(p)sarum iidem rabini et juristae universale comitatus Posoniensis judaeis obtingens taxae tolerantialis quantum ad tres communitates repartiantur, ex hic in copia annexa ejusdem communitatis demissa instantia uberius percepturae sunt fidelitates vestrae.

Hinc penes praeadvolutae instantiae communicationem fidelitatibus vestris clementer hisce committendum esse duximus, quatenus negotium

hocce, cum suprafata querulans judaeorum communitas improportionem non tam intra se, quam inter communitatem et communitatem subesse exponat, actutum de novo assumere discutienda exacte et secundum omnes circumstantias discutere et expendere et sic dein demissam opinionem suam desuper depromendam nobis pro elargienda eatenus ulteriori benigna resolutione nostra proximius repraesentare, interea autem apud comitatum Posoniensem disponere noverint, ut a minitata synagogae et caemeterii occlusione supersedeatur. In reliquo autem fidelitatibus vestris gratia et clementia nostra caesareo-regia benigne atque jugiter propensae manemus. Datum in archiducali civitate nostra Vienna Austriae, die decima octava mensis Julii anno domini millesimo septingentesimo sexagesimo.

Maria Theresia manu propria.

comes Nicolaus Palffy manu propria.
Josephus Jablanczy manu propria.

Kivül: Reverendis, spectabilibus ac magnificis, magnificis item et egregiis N. N. praesidi et consiliariis consilii nostri regii locumtenentialis Hungarici, fidelibus nobis dilectis.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 161—2.
Ivrétü papiros, melynek vízjegye az egyik oldalon koronás címerpaizs, a másik oldalon arabeszkkel, zárlatán fodott kir. titkos pecséttel, a szöveg alatt legalul a jobb sarokban: *J(ablanczy)*, végül az elólapon: *acceptata 27. Julii 1760., 28-a relata* feljegyzések olvashatók.

198.

1760. július 29. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság a stomfai zsidók kérvénye tárgyában a m. kir. kamarának ebben a kérdésben már írás alatt levő átiratát megvárja és csak annak birtokában fog javaslatot tenni, ami pedig a szenici harmincadhivatal jelentését illeti a Nyitra megyei zsidók egymás közötti viszályáról, Nyitra megyét utasítani kell, hogy a türelmi adó sürgős kivetésére a zsidókat kényszeritse és azt a helytartótanácsnak terjessze fel.

Praesentibus spectabili domino Ladislao Barinay, spectabili domino Ludovico seniore Konkel, spectabili domino Michaele Sidó, spectabili domino Felice Mohr, secretariis domino Ludovico juniore Konkel, domino Carolo Fabiankovics, Michaele Pressecker concipista anno 1760. die 29-a July commissio mixta in negotio taxae tolerancialis judaeorum ordinata considens assumpsit benignum mandatum regium de dato 18-ae currentis mensis erga iteratum judaeorum Stomphensium de sui praegravio querulantium et pro eo, ut tam ipsorum, quam et reliquorum, utpote Posoniensium et cismontanorum comitatus Posoniensis judaeorum facultates judaeorum rabini et juristae judaici investigent ac dein a proportione harum iidem rabini et juristae universale comitatus Posoniensis judaeis obtingens taxae tolerancialis quantum ad tres communitates repartiantur, supplicantium recursum interventum, virtute penes communicationem attactorum querulantium instantiae clementer committitur, quatenus ne-

gotium hocce, cum suprafata querulans judaeorum communitas improportionem non tam intra se, quam inter communitatem et communitatem subesse exponat, actutum de novo assumatur discutienda exacte et secundum omnes circumstantias discutiantur et expendantur et sic dein demissa opinio desuper depromenda suae majestati sacratissimae pro ulteriori benigna resolutione regia proximius repraesentetur, interea autem apud comitatum Posoniensem disponatur, ut a minitata synagogae et caemeterii occlusione supersedeat.

Quo perlecto praesentes domini camerales consiliarii declararunt excelsam cameram regiam Hungarico-aulicam mediante proximius expediendo et jam sub calamo existente insinuato suo puncta illa, secundum quae in defectum illum, quem praelibata excelsa camera in ipsis judaicis collectoribus latere, sub dato 30-ae Junii non vane se suspicari insinuavit, inquirendum censeret, quaeve excelsum locumtenentiale regium consilium secum communicari desideravit communicaturam esse.

Votum.

Huic priusquem ad ipsum rei meritum condescenderet et ad exigentiam praeexpositi mandati regii discutienda discuteret, desideratamque opinionem suam depromeret, mixta haec commissio a praeattacto excelsae camerae regiae ad excelsum locumtenentiale regium consilium inviando insinuato tantisper praestolandum arbitrabatur, facta alioquin jam quoad suspendendam synagogae et caemeterii querulantium judaeorum occlusionem ex parte antelati excelsi consilii regii locumtenentialis apud comitatum Posoniensem necessaria intimatione.

Ad haec exhibuerunt praelibati domini camerales consiliarii officii trisesimalis Szenicziensis informationem excelsae camerae regiae in eo factam, quod judaei comitatus Nittriensis inter se altercantes an Csejthe, Verbovii vel Holicsii convenire et repartitionem noviter auctae tolerantialis taxae instituere? an item novos collectores eligere debeant? in his dumtaxat quaestionibus hucdum etiam immorentur.

Votum.

Huic siquidem cum sex septimanarum pro elaboranda praevia repartitione praefixus cum et ipse etiam solutionis terminus jam dudum expirasset, licet quidem antelato comitatui Nittriensi recentius sub 7-a quippe labentis reflexe ad aliud de 17-a Aprilis expeditum intimatum commissum jam fuerit, ut elapso praefixo termino judaeos sibi ingremiatos ad celeriorem repartitionis elaborationem stringat, eundem nihilominus penes communicationem specifici casus per attactum tricesimale officium repraesentati ulterius hortandum opinari, ut judaeos suos a formandis ejusmodi remorosis quaestionibus inhibeat et ad actutum sive in hoc sive in alio loco peragendam, sibique exhibendam repartitionem compellat, talemque praescita jam modalitate excelso consilio locumtenentiali regio quantocyus submittat.

Ladislaus Barinay.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 164—5.
Ívrétű papíros, a szöveg alján legalul: *collationata*, mig elölapon: *praesentata 31. July 1760., eadem relata* feljegyzésekkel.

199.

1760. július 31. A m. kir. helytartótanács meghagyja Pozsony megyének, hogy utasítsa a járási szolgabírót a stomfai hitközség tagjainál nyomozni abban az irányban, hogy vajon fizettek-e türelmi adót, mikor és mennyit és eziránvú jelentését minél előbb tegye meg, az adóbeszedőknek pedig mindenkor adja meg a támogatást.

Comitatui Posoniensi.

Remonstrato existente eo, quod judaicus tolerantialis quanti collector, judex quippe communitatis Albomontanae ad deponendas restantias adhibita comitatus hujus executione serius commonitus in communitatis cassa nihil plane pecuniarum praeexistere, sed nec creditum ullum, quo exigentiam hancce mutuo levare possit, habere repplicuerit.

Siquidem quamplurimos interim judaeos obvenienti tolerantiali ratae privative satisfecisse passim ac cum aliquali fundamento inaudiens regium hoc locumtenentiale consilium non vane suspicaretur quempiam defectum in ipsis judaicis collectoribus dubio procul latere vel exinde, cum vix concipi valeat cassam illam communitatis a quinquennio jam velut praescitae restantiae indigitarent, successivis proventibus ita continuo caruisse, ut in praesens quoque nihil pecuniarum, uti adstrueretur, in eadem praeexistat.

Hinc praetitulatis dominationibus vestris hisce intimat idem istboc regium locumtenentiale consilium, quo districtus illius exmittendum eatenus judicem nobilium suum eo instruere, quatenus idem auditis privative judaeorum communitatibus fidedigne investiget et resciet, quis signanter? et quando? ac cui ratam sibi obvenientem persolverit? factamque taliter superinde inquisitionem sibi exhiberi facere ac eandem regio huic locumtenentiali consilio quantocyus submittere una vero de incassatoribus sufficienti assistentia praestanda modalitate alioquin frequentius praescripta providere noverint eaedem praetitulatae dominationes vestrae. Datum ex consilio regio locumtenentiali die 31-a mensis Julii anno 1760. celebrato.

Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 166—7.
Fogalmazvány ívrétű papíroson, egy betoldással.

200.

1760. július 31. A m. kir. helytartótanács ismételten megparancsolja Nyitra megyének, hogy a megyebeli zsidókat kényszerítse a türelmi adó minél sürgősebb kivetésére és azt terjessze fel.

Comitatui Nittriensi.

Posteaquam per Szenicziensis tricesimalis officii informationem camerae regiae Hungarico-aulicae factam ac inde regio huic locumtenentiali consilio transmissam, quod judaei comitatus Nittriensis inter se altercan-

tes an Csejthae? Verbovii? vel Holichy convenire et repartitionem noviter auctae tolerantialis taxae instituere? an item novos collectores eligere debeant? in his dumtaxat quaestionibus haecdum etiam immorentur. eidem consilio regio locumtenentiali innotuisset.

Quoniam vero tum sex septimanarum pro elaboranda praevia repartitione praefixus, cum et ipse etiam solutionis terminus jam dudum expirasset, licet quidem praetitulatis dominationibus vestris recentius sub 7-a quippe labentis reflexe ad aliud de 17-a Aprilis expeditum intimatum, ut elapso praefixo termino judaeos sibi ingremiatos ad celeriorem repartitionis elaborationem stringant, commissum jam fuerit, easdem nihilominus ultro commoneri, quo judaeos suos a formandis ejusmodi remosoribus quaestionibus inhibeant et ad actutum sive in hoc, sive in alio loco peragendam, sibique exhibendam repartitionem compellant ac talem praescita jam modalitate regio huic locumtenentiali consilio submittant eaedem praetitulatae dominationes vestrae. Datum ex consilio regio locumtenentiali die 31-a Julii anno 1760. celebrato.

Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 168—9.
Fogalmazvány ívrétü papíroson.

201.

1760. augusztus 4. előtt. A bátorkeszi zsidó hitközség a m. kir. helytartótanácsnak felterjeszti az Esztergom megyében élő zsidók türelmi adóját, egyben azt kéri, hogy Löbl esztergomi zsidó és fia Jakab irányában, akik nem akarnak fizetni, a megye nyújtson nekik segítséget és hogy jövőben ne a budai harmincadhivatalba, hanem a komáromi sóhivatalba lehessen adójukat befizetni.

Hochlöbliche königliche Hungarische statthalterey!

Gnädigst hochgebiettende herren herrn!

Euer excellenz und gnaden geruhen uns ohnehin bedrangte juden gemeinde gnädigst zu vernehmen, wasmassen wir hohen befehl gemäs unsere 2 deputirte, als Joseph Daniel und David Hollender in dem tolleranz gelder sachen 7 wochen lang in Prespurg sich aufgehalten und spesen machen müsen, endlichen auch die repartition durch rabiners lauth beylag A., wouon den löblichen comittat bereits wisent ist, verfaset unterschrieben und die helffte des unserige contingent an einem löblichen Ofnerischen 30-ges amt abgeführet worden durch eben obbesagten unsern erwöhlte deputirten. Wegen eincassirung die durch ersagte 2 deputirten gehabten spesen aber sich disputirliche dinge geaüsert, indeme unter unsern in der repartition stehende 2 juden, als Löbel und desen sohn Jacob zu Gran nicht nur allein ihren zu zahlen habende antheil nach nicht die complete richtigkeith gepflogen, sondern auch dieselbe haben unser Patterkäser gemeinde noch in extraspesen von 26 fl. gesezet, folglichen mit diesen 2 juden nicht anderst, als mit zuzihung den juden rabiner, der sich in den löblichen Comorner comittat befinden, als jud contra judens

mit ihnen auszumachen gesinnet seind und zu manutenirung selbigen sentenz die löblichen comittats assisdenz bedürfftig seynen, nichtweniger auch ins künfftigen eincassirung deren tolleranz gelder, das jederer ohne ausnahm von zeith zu zeiht richtig abführen sollen, unendböhrlich nöthig haben, damit durch die von unser besagten 2 deputirte in abführung der gelder nicht geh(e)met mögen.

Als gelanget an euer excellenz und gnaden unser unterthänigst geharsamstes bitten, hochdieselbe geruhen erstens an dem löblichen comittat etc. nicht allein dem nöthigen befehl gnädigst zu ertheillen, damit die unserige spesen strittigkeiten durch besagten juden rabiner ausgemacht, an uns vergüthet und überhaubt jederer ohne ausnahm sein tolleranz gelder richtig abführen, sondern auch zweytens umb das wir in die extraspesen die gelder nacher Ofen zu liefern künfftig auch befreyet seyn sollen, an den Comorner löbblichen saltzamt abführen zu derffen, gnädigst zu resolviren von Ofen befreyet seynen. Uns in tiefesten submission unterthänigst empfellen.

Euer excellenz und gnaden unterthänigste knechte:

sämentliche juden gemeinde in Patterkas graff
Niclaus Palfische schutzjuden in den löblichen
Graner comitat.

Kivül: An eine hochloblichen königlichen Hungarischen statthalterey gnädigst hochbegiettende herren herren etc. unterterthänigste gehorsamstes bitten von uns in löblichen Graner comittat befindlichen schutzjuden, ut intus.

O. L. C.-29. Lad. B, fasc. 12, folio 173—4.
Ívretű papiros, elélapon ezzel a feljegyzéssel: praesentata 4 Augusti 1760, eadem relata.
Ehhez van csatolva és folio 172 jelzéssel bir az alábbi repartition, mely a 218. oldalon olvasható.

202.

1760. augusztus 4. előtt. A Nógrád megyei zsidók azzal a kéréssel fordulnak a m. kir. helytartótanácshoz, hogy Pozsonyba a türelmi adó tárgyalására kiküldött két zsidó megbizottukat kegyeskedjék megerősíteni adószedői állásukban, mert a balassagyarmatiak őket nem akarják.

Hochlöbliche königliche Hungarische statthalterey!

Gnadigst hochgebiettende herren herren!

Eüer excellenz und gnaden seynd wir in des löblichen comittat existirende arme juden bemusiget in tiefester submission vorzustellen, was gestalten wir zu befolgung höchster ordnung zwey aus ermeld löblichen comittat possesionirt bemitelt und accredirte juden, benantlich jud Lorenz Jacob von[1] und jud Benedic Pincos von Setsin nacher Prespurg auf unsere uncosten wegen bekanten tolleranz repartition deputiret haben und haben auch diese beede wohl verhaltene deputirte die aufgehabte verrichtung sich bester massen bewürket und nachdene sye beede für dem repartirten contingent in so vill solches betrifft, sich bey diesser

Nr.		Allen zugleich	Gewerb		Hob	Von hob zu zahlen von fl. 100 fl. 3 den. 15		In allen summa	
			gross	klein					
		fl.	fl.	den.	fl.	fl.	den.	fl.	den.
1	Joseph Daniel von Batterkass	1	1		50	1	57½	3	57½
2	David Hollender von dito	1	—	—	50	1	57½	2	57½
3	Moyses Graner von dito	1	—	50	50	1	57½	3	57½
4	Elias Sambson von dito	1	—	—	50	1	57½	2	57½
5	Moyses Leben dito	1	—	—	50	1	57½	2	57½
6	Isaac Jacob	1	—	—	50	1	57½	2	57½
7	Moses Abraham dito	1	—	—	50	1	57½	2	57½
8	Schabsl Jacob dito	1	—	—	150	4	72½	5	72½
9	Salloman Hirschl dito	1	—	—	50	1	57½	2	57½
10	Berecz Aron dito	1	—	—	—	—	—	1	—
11	Wolff brandtweiner dito	1	—	—	25	—	78¾	1	78¾
12	Moyses Friederich dito	1	—	—	—	—	—	1	—
13	Benedek dito	1	—	—	75	2	36¼	3	36¼
14	David Simon dito	1	—	—	50	1	57½	2	57½
15	Lebel Simon dito	1	—	—	—	—	—	1	—
16	Samson Elias dito	1	—	—	25	—	78¾	1	78¾
17	Abraham Gerstl dito	1	—	—	50	1	57½	2	57½
18	Friss Lebel dito	1	—	—	—	—	—	1	—
19	Hirschel Lebel dito	1	—	—	25	—	78¾	1	78¾
20	Hirschel Couhen dito	1	—	—	—	—	—	1	—
21	Wolff Couhen dito	1	—	—	—	—	—	1	—
22	Berl Isaac dito	1	—	—	—	—	—	1	—
23	Joachim Daniel	1	—	—	—	—	—	1	—
24	Selig von dito	1	—	—	—	—	—	1	—
25	Isaac brandweiner dito	1	—	—	—	—	—	1	—
26	Joachim Luckacs dito	1	—	—	125	3	93¼	4	93¼
27	Abraham Luckacs dito	1	—	—	75	2	36¼	3	36¼
28	Isaac Luckacs dito	1	—	—	125	3	93¾	4	93¾
29	Brey und brandtwein hauss arendatorin	—	2	—	400	12	60	14	60
30	Moyses Jonas von Kabelkuth	1	—	50	50	1	57½	3	7½
31	Lebel Friederich von dito	1	—	—	—	—	—	1	—
32	Abraham von Sarkan	1	2	—	—	—	—	3	—
33	Lebel Luckacs von dito	1	—	50	75	2	36¼	3	86¼
34	Marcus Luckacs von Nona	1	1	—	175	5	91¼	7	51¼
35	Lebel David von Nagybenz	1	—	50	75	2	36¼	3	86¼
36	Abraham von Kisslizfala	1	—	50	75	2	36¼	3	86¼
37	Lebel von Gran	1	—	—	1325	41	73¾	42	73¾
38	Jacob Löb von Gran	1	1	—	400	12	60	14	60
39	Israel von Maroth	1	1	—	225	7	8¾	9	8¾
40	Joseph von Nagsaap	1	—	50	25	—	78¾	2	28¾
41	Joseph von Baina	1	1	—	150	4	72½	6	72½
42	Israel von dito	1	—	—	100	3	15	4	15
43	Jacob von dito	1	—	—	—	—	—	1	—
44	Abraham von Uny	1	—	50	50	1	57½	3	7½
	Summa	44	12	50	4250	133	87½	190	37½

höchste instanz als zähler in solidum unterschrieben haben. So hat man auch keines wegs anstand genommen diese deputirte ferner zum eincassiren und abzutragen deren geldern einhellig zu bestättigen und auch kein tadl wider denenselben hervorgekomen, weillen aber einige unruhige köpfe diesem zu Gyarmat ohne ursach keines zu eincassirung aufhabende function zu entsezen suchen, der zu Setsin aber zu keinem anderen das vertrauen haben will, nebst dem auch nicht zugemuthen werden kan dem ernänten Gyarmater zu endsezen seines amts, beuor nicht demselben seine eingelegte solidums obligation nicht cassirter extradiret werdet.

Derowegen gelanget an euer excellenz und gnaden unser fusfallendes gehorsamstes bitten, höchstdieselben geruhen gnädigst die ersagte zwey einnehmer zu confermiren und derowegen an das löblichen comittat in gnaden das benöthigte zu beordren, so solche huld und gnaden wir uns in trost voller hoffnung gnädigste bitgewehr in tiefester unterwerfung empfehlen und ersterben.

Eüer excellenz und gnaden unterthänigster gehorsamster
judische deputirte toleranz einnehmer in loblichen
Novograder comittat.

Kívül: An eine hochlöblichen königlichen Hungarischen statthalterey gnädigst hochgebittende herren herren unterthänigst gehorsamstes bitten in vermelt jüdische deputirte tolleranz einnemer.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 170—1.
Ívrétű papíros, előlapon ezzel a feljegyzéssel: praesentata 4 Augusti 1760, eadem relata.
[1] a hely üresen hagyva.

203.

1760. augusztus 8. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság Trencsén, Csanád és Zala megyék után Késmárk város, majd Nógrád megye, Bátorkeszi község, Somogy és Sopron megyéknek zsidókkal kapcsolatos különféle ügyeiben teszi meg a javaslatát, végül Bereg, Bács, Bihar, Arad és Szepes megyék által felterjesztett türelmi adó szétosztását tartalmazó kimutatásokat tudomásul veszi és azokat behajtás céljából másolatban közli a m. kir. kamarával.

Praesentibus consiliariis spectabili domino Ladislao Barinay, spectabili domino Ludovico seniore Konkel, spectabili domino Felice Mohr, secretariis domino Ludovico juniore Konkel, domino Carolo Fabiankovics, Michaele Presseker concipista anno 1760. die 8-a Augusti celebrabatur mixta commissio in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinata, in qua assumebantur litterae 1-o Trencsiniensis comitatus de 15-a Julii repartitionem taxae tolerantialis judaeis in gremio sui degentibus noviter impositae per ipsosmet judaeos elaboratam submittentis hanc ex parte sua reflexionem subnectendo, quod quemadmodum iidem judaei priorem taxam tolerantialem gravioribus licet executionibus pressi vix exolvere poterant, ita nunc minus speraret, ut modernam auctionem adaequate prae-

stare valeant, cujus intuitu exhibitam sibi per attactos judaeos instantiam adnectit, qua mediante illi calamitosum statum et extremam paupertatem excelso locumtenentiali regio consilio repraesentari et in eo sibi patrocinari supplicant, ut penes praehabitam taxae tolerantialis quottam relinquantur.

Votum.

Siquidem autem a facta jam per commissionem hanc mixtam ac per suam majestatem sacratissimam clementer approbata 30 mille taxae tolerantialis repartitione recessus amplius fieri nequiret, idcirco antelato comitatui rescribendum videretur, quatenus secundum factam praevio modo per judaeos sibi ingremiatos individualem repartitionem obveniens eorundem quantum is statutis terminis depurandum procuret ac eatenus incassatoribus sufficientem ut jam repetitis vicibus intimatum extitit, assistentiam praebeat.

2-o Csanadiensis comitatus de 16-a Julii repartitionem impositae judaeis suis tolerantialis taxae per ipsosmet judaeos elaboratam submittendo attactos judaeos suos tenore adnexae instantiae in eo querulari repraesentat, quod impositam sibi taxam tolerantialem ideo deponere non possint, quia in quaestu et opificiorum exercitio turbantur, nam in Banatum, civitatem item Szegediensem et comitatum Békessiensem prorsus non, ad comitatum vero Csongradiensem oppidum Vasarhely nonnisi depositis dietim cruciferis 15 admittuntur, imo in gremio etiam comitatus hujus bonis quippe cameralibus quaestum exercere prohibentur, quorum lamentis non minus quam benigna dispositione regia liberum judaeis quaestum admittente in congregatione comitatus propositis praesens cameralis praefectus Aradiensis dominii protestatus est, nec se liberum quaestum in cameralibus bonis judaeis admittere posse declaravit, quoadusque a suis instantiis eatenus ordines acceperit allegando, quod Graecis quaestoribus fornices in cameralibus bonis habentibus per id praejudicium inferretur.

Votum.

In ordine ad praeexpositas judaeorum querimonias siquidem benigna ordinatio regia de non turbandis in quaestu judaeis interventa comitatibus solum illis, in quibus judaei degerent, intimata fuisset, hinc eandem dispositionem regiam praeattactis etiam Békessiensi et Csongradiensi comitatibus, necnon civitati Szegediensi intimandam, iisdemque una committendum censeri, ut ad exigentiam praecitatae benignae ordinationis regiae judaeos in admisso eisdem quaestu temporibus cumprimis publicarum nundinarum nullatenus turbent et ab illegalibus quibusvis a judaeis desumendis exactionibus supersedeant. Quantum vero ad id, quod in bonis quoque cameralibus ab exercendo quaestu inhibeantur, attacti querulantes judaei, eatenus excelsam cameram regiam Hungarico-aulicam necessaria suo loco disposituram esse, praesentes camerales consiliarii declararunt. Caeterum haec taliter ordinata fuisse comitatui Csanadiensi rescribendum atque una injungendum opinari, ut ad celeriorem per judaeos suos intra se repartitae taxae tolerantialis incassationem et ad cassas regias

in praescriptis terminis illationem necessariam collectoribus assistentiam praebeat.

3-o Szaladiensis comitatus de 14-a Julii penes submissionem repartitionis taxae per ipsosmet judaeos elaboratae instantiam judaeorum suorum submittit, ex eademque rationem uberius patere informat, cur integralem ipsis impositam taxam inter se repartiri minus fuissent. Caeterum censet, hac etiam praevio modo repartita summa miseras has creaturas sufficienter aggravatas esse.

Instantia judaeorum haec est: exponunt quippe, quod rationem prioris quottae una occasione tricesimatori Soproniensi florenos 255 et aliquot cruciferos deposuerint, post mortem autem ejusdem tricesimatoris totidem florenos rursum ac secundo deponere debuerint, quod item praehabitum quantum mutuatis cum onere solvendi interusurii pecuniis, quibus de praesenti etiam tenentur, depurare studuerint, hoc non obstante tamen ipsi auctam acceperint, viciniorum comitatuum vero judaei, qui ad praehabitum suum quantum etiamnum restantiarii sunt, penes idem relicti exstiterint. Supplicant proinde tum ex praemissis motivis, cum et reflexione ex illa, quod nonnulli de communitate hac mortui sunt, nonnulli autem in alios comitatus transmigraverint, in praehabito taxae tolerantialis quanto relinqui.

Votum.

Tria hic mixtae isti commissioni observanda occurrerunt: 1-o quod in submissa per antelatum comitatum repartitione per eundem nec censurata, nec calculata, adeoque isthic accuratius recalculata 100 florenorum defectus ex errore calculi intercessisse compertus sit, 2-o quod idem comitatus semet propria quasi authoritate in quandam stipulatae quottae relaxatam immittere contendat, 3-o quod judaei sinistre in eo querulantur, se auctam, vicinorum comitatuum autem judaeos relaxatam accepisse, nam teste repartitione per commissionem hanc elaborata iisdem ex obvenire debente quanto floreni 30 relaxati sunt.

Quemadmodum proinde inconveniens omnino esset excelsis dicasteriis manca et erronea documenta submittere, sed et ex convento semel ac per suam majestatem sacratissimam ratihabito quanto quidpiam relaxare solius majestaticae potestatis et authoritatis foret, ita praelibato Szaladiensi comitatui penes remissionem praeattactae erroneae repartitionis committendum videretur, quatenus judaeos suos ad illico super integro eisdem imposito quanto elaborandam proportionatam repartitionem stringat, hancque sibi exhibitam nonnisi bene censuratam et correctam cum occursuris reflexionibus suis excelso consilio locumtenentiali regio quo celerius submittat ac peracta mox repartitione ad incassandam et ad cassas regias de tempore in tempus rite inferendam taxae tolerantialis ratam collectoribus omnem necessariam assistentiam praestet, judaeos denique suos ab attentandis pro futuro falsis expositionibus severe inhibeat.

4-o Kesmarkiensis civitas de 25-a Junii erga querimoniam judaeorum comitatus Scepusiensis eidem comitatui sub 17-a Aprilis pro ponendo remedio communicatam et in eo positam, quod per civitatem hanc in quaes-

tu turbentur per id, dum videlicet occasione publicarum nundinarum ab exigua sua negotiatione judici civitatis 22 ½, judici item fori totidem, vigiliarum magistro vero crucigeros 6 et trabano civitatis crucigeros 3 solvere compelluntur, respondet: a memoria hominum, testantibus civitatis prothocollis, usu pacifico et imperturbato a singulo adulto et quaestus gratia civitatem ingrediente judaeo florenum 1 crucigeros 39 desumptos, huncque usum per dominum comitem a Brankovics anno adhuc 1719. delegatum commissarium regium confirmatum fuisse. Ex praemissa taxa vero judicem civitatis pro exciso accidente crucigeros 45, fori inspectores pro cassa civitatis domestica crucigeros totidem, vigiliarum magistrum crucigeros 6 et trabanum civitatis crucigeros 3 participare solere. Et licet quidem antelatus dominus comes et commissarius regius ex fundamento decretaliter habitae authoritatis id una ordinasset, ne judaei ex Polonia, Moravia, aliisque vicinis locis et comitatibus ad civitatem hanc venientes erga praemissam taxam ultra octiduum isthic patiantur, neque eis admittatur, ut durante hoc octiduo, exceptis publicarum nundinarum temporibus, inductas merces suas ulnatim et libratim divendant, ultra octiduum vero morantes ad dietim praestandum medium imperialem compellantur, hoc non obstante tamen praeter praeallatam taxam a singulo dumtaxat adulto judaeo nihil amplius desumi consuevisse, hacque praestita eisdem non solum octidui, sed duorum et trium mensium moram indulgeri ac ut merces suas domatim pro lubitu distrahere possint, iisdem pariter concedi, cum tamen alibi, ut Debreczini, Eperiessini et cumprimis Leutschoviae, ubi mercatores cives sunt, quemadmodum etiam in hacce civitate constituti quaestores pro sui conservatione adnexo memoriali supplicant, notabiliorem taxam solvere adiguntur Siquidem autem eorundem judaeorum numerus jam in tantum excrevisset, ut duo eorum fornices teneant, civitatemque hanc partim distrahendi merces suas, partim coemendi alias gratia quotidie intrent, hinc ab iisdem non ut a reliquis fl. 1 cr. 39. verum angariatim pro judice talleros duos, pro civitate vero fl. 3 desumptos et per eosdem hactenus praestitos fuisse. Sinistre porro eosdem judaeos exposuisse illud, quod a loco venditionis vulgo standgeld pro lubitu taxentur, nam extraneos etiam mercatores marianum unum et ultra praestare, imo nec ipsos ingremiatos cives, prout rationes domesticae docerent, ab hoc immunes esse. Sinistre pariter in eo quoque querulatos fuisse, quod ab iis pro indultu extra tempus publicarum nundinarum quaestum exercendi floreni 30 et 40 praetendantur, quoniam praeter praedeductas taxas nihil ab ipsis exigeretur.

Caeterum querulatur antelata civitas 1-o, quod praefati judaei per diversarum rerum victualium praeemptiones magnam inducant caristiam, 2-o quod argentum et cuprum antiquum, quod antehac Szomolnokinum in magna quantitate devehebatur, per eosdem judaeos tam in civitate hac, quam in adjacentibus 13 oppidis, aliisque possessionibus solertissime inquiratur, coematur et cum diminutione aerarii regii proventuum in Moraviam evehatur, 3-o quod pro vetitis monetis bonam argenteam et auream monetam cum additamento commutent et in Silesiam, aliaque vetita loca evehant, quemadmodum etiam illocatam isthic sauciatam Laudonianam militiam blandis persvasionibus eo induxerunt, ut ab

iisdem bonam auream et argenteam monetam per suam majestatem sacratissimam ad rationem solutionis eorundem militum assignatam Borussicis devalvatis monetis cum additamento praestitis redemerint, unde factum fuerat, ut praefata militia ejuscemodi vetita moneta victitaverit. cives vero super acceptatione ejusdem nunc quoque ingemiscere cogantur.

Supplicat proinde suprafata civitas ex motivis praedeductis semet in usu taxationis judaeorum ultro quoque conservari aut casu in contrario lamentis mercatorum suorum gravia civitatis onera supportantium misereri ac judaeos ab ingressu civitatis istius arceri.

Votum.

Praeoppositam igitur civitatis informationem comitatui Scepusiensi in continuationem eorum, quae eidem sub 17-a Aprilis anni labentis per excelsum locumtenentiale regium consilium intimata sunt, communicandam, eidemque reflexe ad praecitatum intimatum rursum intimandum videretur, ut in excessus tam nuper per judaeos contra civitatem, quam et modo per civitatem adversus judaeos repraesentatos solerter inquirat, compertos corrigat et super singulis qualiter compertis et correctis genuinam et circumstantialem informationem excelso consilio locumtenentiali regio submittat.

5-o judaei comitatus Neogradiensis querulose exponunt, quod ipsi eos signanter judaeos, quos Posonium ad commissionem delegarunt, fundamneto ex illo, quod semet super adaequata praestandorum praestatione pro omnibus in solidum obligaverint, pro incassatoribus taxae tolerantialis denominaverint, hos autem nonnulli inquieti pro talibus habere nolint, supplicant igitur medio praelibati comitatus eosdem incassatores stabiliri et ut eisdem omnes parere debeant, ordinari.

Votum.

Penes communicationem praeexhibitae instantiae praelibato comitatui Neogradiensi intimandum censeri, ut judaeos suos a supervacaneis ejusmodi ac ipsam taxae tolerantialis incassationem remorantibus quaestionibus inhibeat, repartitionem per ipsos elaboratam velut nondum submissam ad exigentiam intimatorum sub 17-a Aprilis et 7-a Julii anni currentis abhinc expeditorum excelso locumtenentiali regio consilio ocius submittat ac in reliquo fine incassationis et ad cassas regias illationis praedictae taxae necessariam collectoribus assistentiam praebeat, judaeos vero suos a recursu in casibus ex authoritate ipsiusmet comitatus definiri queuntibus ad altiora dicasteria sumendo inhibeat.

6-to Bátorgeczienses judaei in comitatu Strigoniensi degentes repartitionem taxae tolerantialis per rabinos judaeorum elaboratam exhibent, seque medietatem obtingentis suae quottae ad Budense tricesimale officium jam deposuisse exponunt, judaeos nihilominus Strigonii manentes, nominanter Löbl et filium ejusdem Jacob non modo nihil adhuc praestitisse, sed insuper incassatoribus 26 florenorum expensas causasse. Supplicant proinde apud praefatum comitatum disponi, ut contra hos morosos solutores incassatoribus assistentiam praebeat, negotium autem causatarum expensarum medio rabini Comaromiensis definiendum admittat.

porro petunt, ut pro compediandis sumptibus a modo in futurum taxam tolerantialem non Budam, vero Comaromium, velut locum sibi viciniorem deportare queant.

Votum.

Praeexpositam judaeorum querimoniam cum praefato comitatu communicandam, ab eodemque rationem facti cur ad implementum expeditorum binorum excelsi consilii locumtenentialis regii intimatorum repartitionem per judaeos elaboratam sibi exhiberi non fecerit et eandem praelibato excelso consilio praescripta modalitate nondum submiserit? expetendam ac in reliquo eidem committendum existimari, ut praedesideratam repartitionem cum reflexionibus suis eatenus nefors occursuris ocius submittat, collectoribus taxae tolerantialis contra morosos solutores necessariam ac sufficientem assistentiam praestet et negotium causatarum praevio modo incassatoribus 26 florenorum expensarum per rabinum Comaromiensem definiendum admittat. Caeterum petito attactorum judaeorum in eo, ut pro compendiendis sumptibus taxam suam Comaromium deferre possint, deferendum opinari, judaeos denique suos a sumendo in quibusvis occurentiis per ipsum etiam comitatum accomodari valentibus ad altiora dicasteria recursu prohibeat.

7-o Simegiensis comitatus de 14-a Julii repartitionem taxae tolerantialis per judaeos suos elaboratam se in adnexo submittere exponit, sed eadem non reparta vix submissa fuisse videtur. In reliquo judaeos suos inviari petit, quonam incassatam praeviam taxam deferre debeant ac una admitti, ut in duobus terminis eandem deponere possint.

Votum.

Repartitione igitur praevia non reperta, adeoque nec submissa eandem ab attacto comitatu uberius expetendam, eidemque rescribendum videri, ut judaeos suos cum taxa tolerantiali, hacque non in duobus, ast angaricalibus terminis deponenda ad illam cassam regiam, ad quam hactenus per ipsos deferebatur, inviet.

8-o Soproniensis comitatus de 8-a Junii repartitionem pariter taxae tolerantialis per ipsosmet judaeos elaboratam, necnon instantiam judaeorum sibi ingremiatorum ex reflexxione pergravati sui status pro relaxatione aliqua impositi eisdem quanti supplicantium submittit

Votum.

Repartitione illa, qua singuli comitatus judaeis certum quantum ex 30 mille florenis titulo taxae tolerantialis ferendum imponebatur, per suam majestatem sacratissimam clementer approbata et ratihabita, adeoque nec amplius alterabili existente praememorato comitatui intimandum censeri, ut secundum elaboratam per ipsosmet judaeos obvenientis sui quanti repartitionem incassanda incassari et ad cassas regias inferri, cum praestanda collectoribus sufficienti assistentia procuret.

9-o Beregiensis comitatus de 9-a Junii.

10-o Bacsiensis comitatus de 19-a Junii.

11-o Bihariensis comitatus de 4-a Julii.

12-o Aradiensis comitatus de 28-a Julii.

13-o Scepusiensis comitatus de 31-a Julii elaboratam per judaeos taxae tolerantialis repartitionem submittunt.

Votum.

Praemissas itaque non minus, quam alias per comitatus Trencsiniensem, Csanadiensem et Soproniensem submissas individuales repartitiones pro statu quidem notitiae excelsi consilii locumtenentialis regii reponendas, excelsae vero camerae regiae Hungarico-aulicae penes insinuatum in paribus eo fine communicandas opinari, ut easdem constitutis taxae tolerantialis cameralibus incassatoribus pro eorundem directione transmittere queat.

Ladislaus Barinay.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 175—182.
4 ívnyi papíros, a szöveg alatt legalul a bal sarokban: collationata és elölapon: *praesentata 11. Augusti 1760., 12. ejusdem relata* feljegyzésekkel.

204.

1760. augusztus 12. A m. kir. helytartótanács Békés és Csongrád megyéknek, valamint Szeged városának megparancsolja, hogy kir. rendeletre a zsidókat iparuk és kereskedésük üzésében főleg a vásárok idején ne merészeljék megakadályozni és minden jogtalan díjak szedésétől tartózkodjanak.

Comitatibus Békessiensi et Csongradiensi, necnon civitati Szegediensi.

Siquidem majestas sua caesareo-regia judaeis in regno commorantibus opificium et quaestus exercitium, cum taliter necessariae subsistentiae et onera publica ferendi media eis praescindi non possint, imposterum clementer admiserit, hinc praetitulatis dominationibus vestris de benigno jussu regio hisce intimat regium hoc locumtenentiale consilium, quatenus ad exigentiam praemissae benignae resolutionis judaeos in admisso eisdem quaestu temporibus cumprimis publicarum nundinarum nullatenus turbent et ab illegalibus quibusvis a judaeis desumendis exactionibus supersedeant eaedem praetitulatae dominationes vestrae. Datum ex consilio die 12-a Augusti 1760.

Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 192.
Fogalmazvány félívnyi papíroson.
Természetesen a Szeged városának küldött intimatumban a *praetitulatae dominationes vestrae* kifejezés helyett a *civicus magistratus*-t írták.

205.

1760. augusztus 12. Pozsony. A m. kir. helytartótanács Esztergom megyének meghagyja, jelentsék, hogy a türelmi adó kivetésével kapcsolatban immár két rendeletre idáig miért nem válaszoltak, a bátorkeszi zsidók kérelmét teljesítsék, viszont tiltsák meg nekik, hogy jövőben felsőbb helyhez forduljanak a megye megkerülésével.

Comitatui Strigoniensi.

Bátorkesziensibus judaeis mediante isthic advoluta instantia penes submissionem repartitionis taxae tolerantialis per rabinos judaeorum elaboratae regio huic locumtenentiali consilio in eo querulantibus, quod judaei Strigonii manentes, nominanter Löbl et filius ejusdem Jacob non modo nihil adhuc praestiterit, sed insuper incassatoribus 26 florenorum expensas causaverit.

Hinc panes communicationem praeadnexae instantiae a praetitulatis dominationibus vestris praesentibus rationem facti expetit regium hoc locumtenentiale consilium, cur ad implementorum expeditorum binorum regii hujus locumtenentialis consilii intimatorum repartitionem per judaeos elaboratam sibi exhiberi non fecerint? et eandem fato locumtenentiali consilio praescripta modalitate nondum submiserint? In reliquo autem iisdem hisce intimari, quatenus praedesideratam repartitionem cum reflexionibus suis eatenus nefors occursuris ocyus submittant, collectoribus taxae tolerantialis contra morosos solutores necessariam ac sufficientem assistentiam praestent et negotium causatarum praevio modo incassatoribus 26 fl. expensarum per rabinum Comaromiensem definiendum admittant.

Caeterum petito attactorum judaeorum in eo, ut pro compendiandis sumptibus taxam suam Comaromium deportare possint deferri, judaeos denique suos a sumendo in quibusvis occurrentiis per praetitulatas dominationes vestras accommodari valentibus ad altiora dicasteria recursu prohibeant eaedem praetitulatae dominationes vestrae. Datum ex consilio regio locumtenentiali Posonii, die 12-a Augusti anno 1760. celebrato.

Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 183.
Fogalmazvány felívnyi papíroson.

206.

1760. augusztus 12. Pozsony. A m. kir. helytartótanács Nógrád megyének meghagyja, hogy azt a két zsidót, akik Pozsonyban kiküldöttek voltak, adószedői állásukban erősítse meg, a kivetett türelmi adó névszerinti jegyzékét pedig sürgősen terjesszék fel, végül tiltsák meg zsidóiknak, hogy a megye megkerülésével a felsőbb hatósághoz forduljanak.

Comitatui Neogradiensi.

Judaeis comitatus hujusce mediante isthic advoluta instantia regio huic locumtenentiali consilio querulose exponentibus, quod ipsi eos signanter judaeos, quos Posonium ad commissionem delegarunt, fundamento

ex illo, quod semet super adaequata praestandorum praestatione pro omnibus in solidum obligaverint, pro incassatoribus taxae tolerantialis denominaverint, hos autem nonnulli inquieti pro talibus habere nolint.

Idcirco penes communicationem praeexhibitae instantiae praetitulatis domininationibus vestris hisce intimat regium hoc locumtenentiale consilium, ut judaeos suos a supervacaneis ejusmodi ac ipsam taxae tolerantialis incassationem remorantibus quaestionibus inhibeant, repartitionem per ipsos elaboratam, velut nondum submissam ad exigentiam intimatorum sub 17-a Aprilis et 7-a Julii anni nunc currentis abhinc expeditorum eidem huic consilio ocyus submittant ac in reliquo fine incassationis et ad cassas regias illationis praedictae taxae necessariam collectoribus assistentiam praebeant, judaeos vero suos a recursu in casibus ex authoritate praetitulatarum dominationum vestrarum desinire queuntibus ad altiora dicasteria sumendo inhibeant eaedem praetitulatae dominationes vestrae. Datum ex consilio regio locumtenentiali Posonii, die 12-a Augusti anno 1760. celebrato.

Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 188.
Fogalmazvány félívnyi papíroson, egy betoldással.

207.

1760. augusztus 12. Pozsony. A m. kir. helytartótanács arra utasítja Szepes megyét, hogy a zsidóknak Késmárk városa ellen és megfordítva Késmárknak a zsidók elleni panasza tárgyában tarson vizsgálatot és erről tegyen jelentést.

Comitatui Scepusiensi.

Ad ea, quae praetitulatis dominationibus vestris erga querimoniam judaeorum in gremio sui degentium Leuchoviae, Kusmarkini etiam occasione publicarum nundinarum se impediri et diversis praestationibus adigi exponentium sub 17-a praeterlapsi mensis Aprilis abhinc intimata sunt, qualemnam civitas Kismarkiensis noviter regio huic locumtenentiali consilio remonstrationem fecerit? ex isthic adnexis pluribus percepturae sunt praetitulatae dominationes vestrae.

Penes quorum communicationem iisdem praesentibus intimari, ut in excessus tam nuper per judaeos contra civitatem, quam et modo per civitatem adversus judaeos repraesentatos solerter inquirant, compertos respective corrigant et super singulis qualiter compertis et correctis genuinam ac circumstantialem informationem regio huic locumtenentiali consilio submittant eaedem praetitulatae dominationes vestrae. Datum ex consilio regio locumtenentiali Posonii, die 12-a Augusti 1760. celebrato.

Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 139.
Fogalmazvány félívnyi papíroson.

208.

1760. augusztus 12. Pozsony. A m. kir. helytartótanács értesíti Csanád megyét, hogy a megyebeli zsidóknak Békés és Csongrád megyék és Szeged városa elleni panasza ügyében a királynő kedvezően intézkedett, egyben a türelmi adó behajtására minden segítséget megadjanak.

Comitatui Csanadiensi.

Quemadmodum super iis, quae praetitulatae dominationes vestrae sub 16-a mensis Julii anni fluentis penes advolutam per gremiales judaeos suos sibi noviter impositae tolerantialis taxae elaboratam repartitionem intuitu eorundem ob id, quod in quaestus et officiorum exercitio turbentur, se impositam sibi tolerantialem taxam deponere non posse querulantium regio huic locumtenentiali consilio exhibuerant, sua majestas sacratissima ne iidem judaei in opificiorum et quaestus exercitio imposterum turbentur, hocque modo necessariae eorum subsistentiae et onera publica ferendi media eis praescindantur, clementer resolvit, eandemque benignam resolutionem regiam sub hodierno comitatibus Békesiensi et Csongradiensi, necnon civitati Szegediensi notam reddidit regium hoc locumtenentiale consilium.

Ita idipsum praetitulatis dominationibus vestris pro sui et judaeorum suorum directione ad statum notitiae hisce rescribendum, una vero intimandum duxit regium hoc locumtenentiale consilium, ut ad celeriorem per judaeos suos intra se repartitae taxae tolerantialis incassationem et ad cassas regias in praescriptis terminis illationem necessariam collectoribus assistentiam praebeant eaedem praetitulatae dominationes vestrae. Datum ex consilio regio locumtenentiali Posonii, die 12-a mensis Augusti anno 1760. celebrato.

Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 191.
Fogalmazvány félívnyi papíroson.

209.

1760. augusztus 12. Pozsony. A m. kir. helytartótanács Somogy megyének megparancsolja, hogy a türelmi adó személy szerinti kivetését sürgősen terjesszék fel és ezt az adót ezentúl negyedévenként kell befizetni.

Comitatui Sümeghiensi.

Erga praetitulatarum dominationum vestrarum sub 14-a mensis Julii anni nunc labentis factam regio huic locumtenentiali consilio in puncto submissae taxae tolerantialis per judaeos suos elaboratae repartitionis repraesentationem siquidem dicta repartitio minus reperta, vix etiam submissa fuisse videretur.

Hinc praetitulatis dominationibus vestris hisce intimandum duxit regium hoc locumtenentiale consilium, quatenus mododictam repartitionem quantocyus submittant, judaeos vero suos cum taxa tolerantiali,

haeque non in duobus, ast angaricalibus terminis deponenda ad illam cassam regiam, ad quam hactenus per ipsos deferebatur, invient eaedem praetitulatae dominationes vestrae. Datum ex consilio regio locumtenentiali Posonii, die 12-a Augusti anno 1760. celebrato.

Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 189.
Fogalmazvány félívnyi papiroson.

210.

1760. augusztus 12. Pozsony. A m. kir. helytartótanács a m. kir. kamarának Bereg, Bács, Bihar, Arad, Szepes, Trencsén, Csanád és Sopron megyékben élő zsidókra vonatkozó személyszerinti türelmi adó kivetését másolatban további intézkedés céljából megküldi.

Camerae regiae Hungarico-aulicae insinuandum.

Qualesnam comitatus Bereghiensis, Bachiensis, Bihariensis, Aradiensis, Scepusiensis, Threnchiniensis, Csanadiensis et Soproniensis per judiacas in sui gremio manentes communitates elaboratas individuales taxae tolerantialis repartitiones regio huic locumtenentiali consilio submiserint, ex iisdem isthic copialiter advolutis pluribus percipere haud gravabitur praetitulata camera regia Hungarico-aulica.

Quas praelibatae camerae regia Hungarico-aulicae fine eo peramice communicandas duxit regium isthoc locumtenentiale consilium, quatenus easdem constitutis taxae tolerantialis cameralibus incassatoribus pro eorumdem directione transmittere haud gravatim velit eadem praetitulata camera regia Hungarico-aulica. Datum ex consilio regio locumtenentiali Posonii, die 12-a mensis Augusti anno 1760. celebrato.

Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 186—7.
Fogalmazvány félívnyi papiroson.

211.

1760. augusztus 12. Pozsony. A m. kir. helytartótanács arról értesíti Trencsén megyét, hogy a már megállapított türelmi adótól eltérni nem lehet, ezért annak behajtása érdekében mindent kövessenek el.

Comitatui Threnchiniensi.

Erga praetitulatarum dominationum vestrarum sub 15-a Julii anni labentis penes annexam judaeorum calamitosum statum et extremam paupertatem suam exponentium atque in eo, ut penes praehabitam taxae tolerantialis quottam relinquantur, sibi patrocinari supplicantium instantiam regio huic locumtenentiali consilio submissam repraesentationem, siquidem a facta jam per regium hoc locumtenentiale consilium ac per

suam majestatem sacratissimam clementer approbata 30 mille taxae tolerantialis repartitione recessus amplius fieri nequiret.

Hinc praetitualtis dominationibus vestris hisce intimandum duxit regium hoc locumtenentiale consilium, quatenus secundum factam praevio modo per judaeos sibi ingremiatos individualem repartitionem obveniens eorundem quantum in statutis terminis depurandum procurent ac eatenus incassatoribus sufficientem, ut jam repetitis vicibus intimatum extitit, assistentiam praebeant eaedem praetitulatae dominationes vestrae. Datum ex consilio regio locumtenentiali Posonii, die 12-a mensis Augusti anno 1760. celebrato.

Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 190.
Fogalmazvány félivnyi papíroson.

212.

1760. augusztus 12. Pozsony. A m. kir. helytartótanács Zala megyének visszaküldi a türelmi adó hibás kivetését, amelyet sürgősen javítsanak ki, egyben a megyét figyelmezteti, hogy azon változtatni egyedül őfelségének van joga, végül szigorúan meghagyja, hogy annak beszedésében minden támogatást megadjanak, a zsidókat pedig megrovásban részesítsék hamis megállapításaik miatt.

Comitatui Szaladiensi.

Ex iis, quae praetitulatae dominationes vestrae sub 14-a Julii anni labentis penes repartitionis taxae tolerantialis per judaeos suos elaboratae ac una eorundem judaeorum rationem cur integralem sibi impositam taxam inter se repartiti minus fuissent? variis sub praetextibus exponentium instantiae submissionem regio huic locumtenentiali consilio repraesentaverant, siquidem per regium hoc locumtenentiale consilium observaretur 1-o, quod in submissa per easdem repartitione eadem nec censurata, nec calculata, adeoque isthic accuratius recalculata 100 florenorum defectus ex errore calculi intercessisse compertus sit, 2-o quod eaedem semet propria quasi authoritate in quandam stipulatae quottae relaxatam immittere contendant, 3-o quod judaei se auctam, viciniorum autem comitatuum judaeos relaxatam accepisse sinistre querulentur, nam teste repartitione per regium hoc locumtenentiale consilium elaborata iisdem ex obvenire debente quanto floreni 30 relaxati sunt.

Quemadmodum proinde inconveniens omnino esset excelsis dicasteriis manca et erronea documenta submittere, sed et ex convento semet ac per suam majestatem sacratissimam ratihabito quanto quidpiam relaxare solius majestaticae potestatis et authoritatis foret, hinc praetitulatis dominationibus vestris penes remissionem praeattactae erroneae repartitionis hisce intimandum duxit regium hoc locumtenentiale consilium, quatenus judaeos suos ad illico super integro eisdem imposito quanto elaborandam proportionatam repartitionem stringant, hancque sibi exhibitam nonnisi bene censuratam et correctam cum occursuris reflexionibus

suis regio huic locumtenentiali consilio quo celerius submittant ac peracta mox repartitione ad incassandam et ad cassas regias de tempore in tempus rite inferendam taxae tolerantialis ratam collectoribus omnem necessariam assistentiam praestent, judaeos denique suos ab attentandis pro futuro falsis expositionibus severe inhibeant eaedem praetitulatae dominationes vestrae. Datum ex consilio regio locumtenentiali Posonii, die 12-a Augusti anno 1760. celebrato.

Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 193—4.
Fogalmazvány ívrétű papíroson, egy betoldással a szövegben.

213.

1760. augusztus 25—szeptember 22. Stomfa és Malacka. Stermensky Gáspár Pozsony megyei szolgabíró és Helmar József esküdt a m. kir. helytartótanácsnak jelentik, hogy a vett parancs értelmében a stomfai zsidóbírót elszámoltatták 10 évre visszamenően a türelmi adó beszedéséről és befizetéséről. A zsidóbíró elismerte, hogy 10 év alatt 4474 forint 48 krajcárt szedett be, amelyből 4375 forintot a kir. kincstárnak befizetett, amit nyugtákkal igazolt. A hiányzó 99 forint 48 krajcárt csekélysége miatt nem fizette be, de készpénzben magánál őrzi.

A személyenként történő ellenőrzésnél kiderült, hogy a zsidók összesen 4990 forint 15 krajcárt szolgáltattak be, így 515 forint 27 krajcárról a zsidóbíró nem számolt el. Mikor kérdőre vonták, hogy mi lett ezzel az összeggel, a felelete az volt, hogy ezt a pénzösszeget a türelmi adó behajtásának költsége emésztette fel.

Anno 1760. die 25. Augusti in oppido Stompha inclyto comitatui Posoniensi adjacente nos infrascripti ordinarius judex nobilium et juratus assessor gratioso excelsi consilii regii locumtenentialis Hungarici intimato de dato 31. Julii anno labente 1760. intuitu taxae tolerantialis collectorum Stomphensium judaeorum emanato satisfacere volentes praemissa omnium judaeorum in processu transmontano hujus inclyti comitatus Posoniensis commorantium, siquidem communitates praeter Stomphensem non darentur, in praesentiam nostri citatione, iisdemque erga citationem nostram comparentibus a singulo eorundam quantum? quando? ac cui? titulo taxae tolerantialis solverunt? investigavimus, quietantias nobis produci petiimus, unde ex productis coram nobis quietantiis, elicitisque fassionibus prodiverunt sequentia, etquidem primo

Stomphensis judex judaicus sibi cum adjunctis recognovit se a tempore impositae taxae tolerantialis ad hoc usque tempus per decennium videlicet titulo ejusdem taxae percepisse et incassasse

a Sancto Joannensibus judaeis 580 fl. 18 cr.
a Malatzkensibus et Dévéniensibus 1621 fl. 30 cr.
A Stomphensibus 2273 fl.

In summa 4474 fl. 48 cr.

Judaei	competentia		Solutum							
			1750		1751		1752		1753	
	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
In Szentjános										
Abraham Joseph crematiustor	6	—	6	—	6	—	4	30	mortuus	
Abraham Alexander crematarius	10	—	solvit in gremium Sassinien						sium	
Israel Baruch	14	—	14	—	14	—	14	—	14	—
Salamon Polak	10	—	5	—	5	—	5	—	5	—
Marcus Jacob	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hirschel schneider	4	—	—	—	—	—			—	—
Moyses ex imperio	10	—	5	—	5	—	mortuus		—	—
In Burszentmiklós										
Hirschel Getzel	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Michael Dubovanssky	10	—	2	—	2	30	3	30	2	—
In Burszentpéter										
Isác Schirmocher	3	—	—	—	—	—	3	—	3	—
Isác Lebl	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Isác Polak	2	—	—	—	—	—	2	—	3	—
In Bixard										
Jacob Michel seu										
Liebermon	10	—	5	—	10	—	5	—	10	—
Samuel Bernath	1		transivit ad inclytum co						mitatum	
Jacobus Philip	—	30	propter paupertatem nihil						solvit	
In Burszentgyörgy										
Joachin Polák	5	—	5	—	5	—	5	—	4	—
Abraham Joseph	5	—	5	—	5	—	5	—	5	—
Koppel	7	—	6	30	transivit Sassi				nium	
1-mum latus	109	30	53	30	52	30	47	—	46	—
Isac Lebl	5	—	5	—	5	—	5	—	5	—
Salamon Lebel	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
In Nagylevard										
Benedictus Teitsch	16	—	10	—	15	—	15	—	15	—
Marcus Singer	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jacobus Lederer	20	—	20	—	20	—	20	—	20	—
Jacobi filius	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
In Zavod										
Lebel Salamon	10	—	10	—	10	—	10	—	10	—
In Dévén										
Isac Lebl	6	30	6	30	6	30	6	30	6	30
Aron Lebl	3	—	—	—	3	—	mortuus		—	—
Jachum	6	—	6	—	6	—	6	—	exustus et	
Samuel David	3	—	3	—	3	—	3	—	3	—
Canvel David	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
In Almás										
Hirschel	4	—	4	—	4	—	4	—	4	—
Isác	3	30	—	—	—	—	—	—	—	—
In Pernek										
Hirschel	5	—	5	—	mortuus		—	—	—	—
Lev	6	—	6	—	6	—	6	—	6	—
Marcus Lebl	3	—	3	—	3	—	3	—	3	—
Moyses	2	—	2	—	2	—	depau		peratus	
Abraham Lev	4	—	5	—	discessit		nesci		tur quo	

anno												solutio totalis	
1754		1755		1756		1757		1758		1759			
fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	30
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	—	14	—	14	—	12	—	mortuus		—	—	110	—
5	—	5	—	—	—	—	—	—	—	14	—	44	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	6	—
—	—	1	—	—	—	2	—	1	—	pauper		4	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—
1	—	5	—	1	—	—	—	—	—	3	—	10	—
10	30	4	—	4	—	factus Christianus				—	—	28	
										—	—	14	30
2	—	2	—	2	—	2	—	pauper		—	—	9	—
—	—	—	—	2	30	2	30	4	15	—	—	9	13
2	—	2	—	—	—	—	—	—	—				30
10	—	10	—	7	30	depauperatus		—	—	—	—	57	30
Nitriensem		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	—	4	—	5	—	5	—	3	30	5	30	46	—
8	—	5	—	mortuus		—	—	—	—	—	—	33	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	30
56	30	51	—	37	—	23	30	8	45	28	30	404	15
5	—	5	—	5	—	5	—	5	—	5	—	50	—
—	—	—	—	5	—	5	—	5	—	2	—	17	—
17	—	13	—	10	—	10	—	4	Varadinum migravit			109	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	5	—
10	—	10	—	20	—	3	—	mortuus		—	—	123	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	9	—
10	—	12	—	10	—	10	—	depauperatus		—	—	82	—
6	30	6	30	6	30	1	30	mortuus		—	—	47	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—
mortuus		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	—
3	—	3	—	3	—	3	—	3	—	3	—	30	—
—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	5	—	10	—
mortuus		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	—
3	30	3	30	3	30	3	30	3	30	3	30	21	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	—	6	—	6	—	depauperatus		—	—	—	—	42	—
3	—	3	—	3	—	3	—	3	—	3	—	30	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—

Judaei	competentia		Solutum							
			1750		1751		1752		1753	
	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
2-dum latus	122	—	84	30	83	30	78	30	72	30
In Konyha										
Marcus	15	—	15	—	15	—	15	—	15	—
Marcus Lassitz	4	30	4	30	4	30	4	30	4	30
Moyses Politz	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lebel Hirschel	8	—	4	—	—	—	mortuus		—	—
Hirschli filius	5	30	5	30	5	30	5	30	5	30
Joseph Marcus	3	—	3	—	3	—	3	—	3	—
Noe	6	—	6	—	6	—	6	—	6	—
Lebel Polak	2	—	2	—	2	—	depau		peratus	
Lassel	2	—	2	—	—	—	—	—	depauperatus	
In Rarboch										
Abraham	2	—	2	—	2	—	mortuus		—	—
Isac	6	30	6	30	6	30	6	30	6	30
Nahum	2	—	2	—	2	—	depau		peratus	
In Szolocznicza										
Ferencz	10	—	10	—	10	—	10	—	10	—
Cain flaischoker	4	—	4	—	4	—	disces		sit	—
Joseph Glandi	2	30	2	30	2	30	2	30	2	30
Moyses	2	—	2	—	2	—	2	—	depauperatus	
Hirschel Lebel	15	—	15	—	15	—	15	—	15	—
In Podhradja										
Salamon	3	—	3	—	3	—	3	—	3	—
In Detrekőszentmiklos										
Salamon Szenitzer	4	—	4	—	4	—	4	—	4	—
Ferentz	6	—	6	—	6	—	6	—	6	—
Jacob	4	—	4	—	4	—	exustus		—	—
In Detrekőszentpéter										
Jacob	4	4	4	4	4	4	4	—	4	—
3-um latus	121	—	107	—	101	—	87	—	85	—
In Hasprunka										
Lebel Samuel	10	—	10	—	10	—	10	—	10	—
Judaeus Samuel	4	30	4	30	4	30	4	30	4	30
Marcus	3	30	3	30	3	30	3	30	3	30
In Kislevard										
Juda	7	—	7	—	mortuus		—	—	—	—
Jacobus	15	—	15	—	15	—	15	—	15	—
Aron Juda	8	—	8	—	8	—	8	—	8	—
In Gajar										
David Steinitz	5	—	5	—	5	—	5	—	5	—
Abraham Steinitz	2	30	—	—	—	—	—	—	—	—
Moyses	4	—	4	—	4	—	mortuus		—	—
Joseph	2	—	2	—	2	—	2	—	2	—
Raphael	2	—	2	—	2	—	2	—	2	—
Marcus Moyses	3	—	3	—	3	—	3	—	3	—
Salamon Gloser	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Moyses Fixel	2	—	2	—	2	—	2	—	depauperatus	
Kein Fixel	4	—	4	—	4	—	4	—	mortuus	
Daniel	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—

anno													solutio totalis	
1754		1755		1756		1757		1758		1759				
fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.		fl.	cr.
64	—	62	—	72	—	44	—	28	30	34	30		624	—
mortuus		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		60	—
4	30	4	30	4	30	4	30	4	30	4	30		45	—
—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	10	—		20	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		4	—
5	30	5	30	5	30	exustus		—	—	—	—		37	30
3	—	3	—	3	—	3	—	3	—	3	—		30	—
6	—	6	—	6	—	6	—	6	—	6	—		60	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		4	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		2	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		4	—
6	30	6	30	6	30	6	30	6	30	6	30		65	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		4	—
10	—	10	—	10	—	10	—	10	—	10	—		100	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		8	—
2	30	2	30	2	30	2	30	2	30	2	30		25	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		6	—
15	—	15	—	migravit		—	—	—	—	—	—		90	—
3	—	3	—	depauperatus		—	—	—	—	—	—		18	—
4	—	4	—	4	—	4	—	4	—	4	—		40	—
6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		30	—
—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—		8	—
4	—	4	—	depauperatus		—	—	—	—	—	—		24	—
70	—	64	—	41	—	36	30	46	30	46	30		684	30
12	—	12	—	12	—	12	—	12	—	mortuus			100	—
4	30	4	30	4	30	4	30	4	30	4	30		45	
3	30	3	30	3	30	3	30	3	30	3	30		35	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		7	—
15	—	20	—	20	—	20	—	20	—	20	—		175	—
8	—	8	—	8	—	8	—	8	—	8	—		80	—
12	30	12	30	12	30	12	30	mortuus		—	—		70	—
2	30	2	30	2	30	2	30	2	30	2	30		15	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			—
depauperatus		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		8	—
depauperatus		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		8	—
		mortuus		—	—	—	—	—	—	—	—		8	—
3	—	depauperatus		—	—	—	—	—	—	—	—		15	—
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		4	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		6	—
2	—	2	—	2	—	depauperatus		—	—	—	—		12	—

Judaei	competentia		Solutum							
			1750		1751		1752		1753	
	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
Lebl Vachter	2	—	pauper, nihil solvit						—	—
In Malatzka										
Jacobus	8	—	8	—	8	—	8	—	8	—
Hirschl	4	—	2	—	2	—	2	—	2	—
Samüel	6	—	—	—	—	—	—	—	6	—
Simeon Jacob	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
In Kiripolcz										
Israel Jacob	3	30	3	30	3	30	3	30	3	30
4-tum latus	104	—	83	30	76	30	72	30	74	30
In Detrekőcsotörtek										
Lebl	3	—	3	—	3	—	mortuus		—	—
Simeon	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Abraham Hirschl	2	—	2	—	2	—	depauperatus			—
Marcus	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
In Jakabfalva										
Aron	4	—	4	—	4	—	4	—	4	—
In Magyarfalva										
Salamon	2	—	mortuus		—	—	—	—	—	—
Lasel	2	—	2	—	2	—	2	—	2	—
David	3	—	3	—	3	—	3	—	depauperatus	
Calamon	3	30	3	30	3	30	3	30	3	30
Majer	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
In Lab										
Urban	4	—	4	—	4	—	—	—	—	—
In Losorno										
Isac Hirschel	7	—	7	—	7	—	7	—	7	—
In Stompha										
Salamon Lev	2	30	2	30	2	30	2	30	2	30
Samuel Kochen	2	—	2	—	2	—	2	—	2	—
Kuffel Jacob	2	—	2	—	mortuus		—	—	—	—
Khauffman Kolweh	4	—	4	—	4	—	4	—	4	—
Joel Lev	3	—	3	—	3	—	3	—	3	—
Juda Jacob	2	30	2	30	2	30	2	30	2	30
Moyses Offen	6	—	6	—	6	—	6	—	6	—
Marcus Mandel	4	—	4	—	4	—	4	—	4	—
5-tum latum	64	30	54	30	52	30	43	30	40	30
Lebel Simon	3	—	3	—	3	—	3	—	3	—
Abraham Aron	2	—	2	—	2	—	2	—	2	—
Simeon Neüdorff	3	—	3	—	3	—	servit		judaicae	
Marcus Singer	8	—	8	—	8	—	transi-		vit ad Nagy	
Aron Baruch	2	30	2	30	2	30	2	30	3	30
Isac cavesider	3	—	3	—	3	—	3	—	3	—
Isau Aron	2	30	2	30	2	30	2	30	2	30
Majer puchpinder	3	—	3	—	3	—	3	—	3	—
Samuel Noe	2	—	2	—	2	—	depauperatus			

anno													solutio totalis.	
1754		1755		1756		1757		1758		1759				
fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.		fl.	cr.
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		6	—
—	—													—
8	—	10	—	10	—	10	—	5	restat	—	—		75	—
2	—	2	—	2	—	2	—	2	—	2	—		20	—
6	—	4	—	4	—	4	—	4	—	2	—		30	—
—	—	—	—	—	—	4	—	4	—	4	—		12	—
3	30	3	30	3	30	3	30	3	30	3	30		35	—
84	30	84	30	84	30	86	30	69	—	50	—		766	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		6	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—		4	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		4	—
—	—	2	—	2	—	depauperatus		—	—	—	—		4	—
mortuus		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		16	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—
2	—	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—		20	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		9	—
3	30	3	30	3	30	3	30	3	30	3	30		35	—
—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—		6	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		8	—
7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		35	—
2	30	2	30	depauperatus		—	—	—	—	—	—		15	—
mortuus		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		8	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		2	—
4	—	4	—	depauperatus				—	—	—	—		24	—
3	—	3	—	3	—	depauperatus				—	—		21	—
2	30	2	30	2	30	2	30	2	30	2	30		25	—
6	—	6	—	depauperatus		—	—	—	—	—	—		36	—
4	—	4	—	depauperatus		—	—	—	—	—	—		24	—
34	30	29	30	13	—	10	—	10	—	14	—		302	—
3	—	depauperatus		—	—	—	—	—	—	—	—		15	—
2	—	2	—	2	—	2	—	2	—	2	—		20	—
communati		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		6	—
levard		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		16	—
2	30	2	30	2	30	2	30	2	30	2	30		25	—
3	—	3	—	depauperatus				—	—	—	—		18	—
2	30	2	30	2	30	2	30	2	30	2	30		25	—
3	—	3	—	3	—	depauperatus		—	—	—	—		21	—
—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—		4	—

Judaei	competentia		Solutum							
			1750		1751		1752		1753	
	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
Be(n)jamin Levi	3	—	3	—	3	—	3	—	3	—
Philippus Joseph	2	—	2	—	2	—	2	—	2	—
Israel Marcus	3	—	3	—	3	—	3	—	3	—
Megerel Spilmon	2	—	2	—	2	—	2	—	2	—
Koffel Hirschel	2	—	2	—	2	—	2	—	2	—
Amschil Volff	3	—	3	—	3	—	servit		Posonii	
Moyses Kochen	2	—	2	—	2	—	2	—	2	—
Lebl Hochstedner	4	—	4	—	4	—	4	—	4	—
Ruben Hirschl	37	30	—	—	—	—	—	—	37	30
Marcus Israel	8	—	8	—	8	—	8	—	8	—
Noe Aron	2	—	2	—	2	—	2	—	2	—
Philip Jacob	46	—	46	—	mortuus		—	—	—	—
Mojses Hertzfeld	36	—	36	—	36	—	36	—	36	—
Isac Gajringer	20	—	20	—	20	—	20	—	20	—
Lebl Sekkel	18	—	18	—	18	—	18	—	18	—
Raphael Gajringer	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lebel Gajringer	4	—	4	—	4	—	mortuus		—	—
Israel Lebel	2	—	2	—	2	—	2	—	mortuus	
6-tum latus	231	30	186	—	140	—	120	—	155	30
Samuel Gajringer	12	—	12	—	12	—	12	—	12	—
Joseph Gajringer	14	—	14	—	14	—	14	—	14	—
Khauffmon Gajringer	12	—	12	—	12	—	12	—	12	—
Samuel Marcus	10	—	10	—	10	—	10	—	10	—
Jacobus Politzer	5	—	5	—	5	—	5	—	5	—
Volff Jacob	6	—	6	—	6	—	6	—	6	—
Aron Lebl	3	—	3	—	3	—	mortuus		—	—
Joseph pirschenk	3	—	3	—	mortuus		—	—	—	—
Samuel Offen	8	—	8	—	8	—	8	—	8	—
Hirschil Joseph Gajringer	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hirschil khauffmon Gajringer	3	—	3	—	3	—	mortuus		—	—
	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jacob Aron	3	—	3	—	3	—	mortuus		—	—
Pinkess Mintz	8	—	8	—	8	—	mortuus		—	—
Noe Abraham	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lazarus Gajringer	4	—	—	—	—	—	4	—	4	—
Michael Hirschel	4	—	4	—	4	—	4	—	4	—
Jonas David	4	—	4	—	4	—	4	—	4	—
Samuel Zacharias	3	—	3	—	3	—	depauperatus			
Lebl Spilmon	2	—	pauper nihil solvit						—	—
Hirschel Kochen	2	—	pauper nihil solvit				—	—	—	—
Michael Neühauz	3	—	pauper nihil solvit				—	—	—	—
Daniel Spilmon	2	—	pauper nihil solvit				—	—	—	—
Majer Aron	2	—	2	—	2	—	2	—	restat	
Majer schulmeister	2	—	2	—	2	—	2	—	restat	
Moyses Neüdorff	2	—	2	—	2	—	2	—	restat	
7-tum latus	126	—	101	—	98	—	85	—	79	—

anno												solutiv totalis	
1754		1755		1756		1757		1758		1759			
fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
3	—	3	—	depauperatus		—	—	—	—	—	—	18	—
2	—	2	—	2	—	2	—	2	—	2	—	20	—
3	—	3	—	3	—	depauperatus		—	—	—	—	21	—
2	—	2	—	depauperatus		—	—	—	—	—	—	12	—
2	—	2	—	—	—	depauperatus		—	—	—	—	14	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—
2	—	depauperatus		—	—	—	—	—	—	—	—	10	—
4	—	4	—	depauperatus		—	—	—	—	—	—	24	—
37	30	37	30	37	30	37	30	37	30	37	30	262	30
mortuus		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32	—
2	—	2	—	2	—	2	—	2	—	2	—	20	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46	—
36	—	36	—	36	—	36	—	36	—	36	—	360	—
20	—	20	—	20	—	20	—	20	—	20	—	200	—
18	—	18	—	18	—	18	—	18	—	18	—	180	—
—	—	—	—	8	—	8	—	8	—	8	—	32	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—
147	30	142	30	138	30	130	30	130	30	130	30	1421	30
12	—	mortuus		—	—	—	—	—	—	—	—	60	—
14	—	14	—	14	—	14	—	14	—	14	—	140	—
12	—	12	—	12	—	12	—	12	—	12	—	120	—
10	—	10	—	10	—	10	—	10	—	10	—	100	—
5	—	5	—	5	—	5	—	5	—	5	—	50	—
6	—	6	—	6	—	6	—	6	—	6	—	60	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—
8	—	8	—	8	—	8	—	8	—	8	—	80	—
—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	4	—	8	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—
—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	4	—	8	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	4	—	4	—	4	—	4	—	—	16
—	—	—	—	4	—	4	—	4	—	4	—	—	32
4	—	4	—	4	—	4	4	4	—	4	—	—	28
4	—	depauperatus		—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
79	—	63	—	67	—	63	—	71	—	71	—	777	—

Judaei	Solutum									
	Competentia		1750		1751		1752		1753	
	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
Jacob schneider	3	—	3	—	3	—	3	—	depaupera-	
Fischel stekelmocher	2	—	2	—	discecessit, nescitur, quo					
8-vum latus	5	—	5	—	3	—	3	—	—	—
	Extractus									
1-um latus	109	30	53	30	52	30	47	—	46	—
2-dum latus	122	—	84	30	83	30	78	30	72	30
3-um latus	121	—	107	—	101	—	87	—	85	—
4-um latus	104	—	83	30	76	30	72	30	74	30
5-tum latus	64	30	54	30	52	30	43	30	40	30
6-tum latus	231	30	186	—	140	—	120	—	155	30
7-um latus	126	—	101	—	98	—	85	—	79	—
8-vum latus	5	—	5	—	3	—	3	—	—	—
Summa	833	30	675	—	607	—	536	30	553	—

Ex his erga camerales quietantias coram nobis productas erogasse

anno 1750. die	30. Januarii	400 fl.
	12. Augusti	400 fl.
1751. die	11-a Augusti	400 fl.
	eodem dato item	400 fl.
1752. die	16-a Maii	400 fl.
1753. die	26-a Februarii	400 fl.
1754. die	6-to Aprilis	400 fl
	eodem dato	100 fl.
1756. die	10. Januarii	400 fl.
	12. Julii	400 fl.
1757. die	10. Martii	300 fl.
	22. Junii	375 fl.
	In summa	4375 fl.

Tandem in particulari in praesentiam nostri admissis judaeis eosdem quantum ipsi et praedecessores, amici et cognati, vicinique judaei demortui aut dilapsi et dispersi titulo taxae annue solvendum habebant quantum? et cui? ac quando? solverunt, interrogavimus, iidemque ad cassam judaicam Stomphensem solutum fuisse fatebantur modo sequenti, et-quidem:

Peracta hac individualis solutionis praestitae conscriptione siquidem summa individualis conscriptionis 4990 florenorum crucigerorum 15 superaret summam perceptionis per judicem judaicum revelatam fl. 4474 cr. 48, ideo a judice et ipsi adjunctis percontabamur, quare florenos 515

anno												Solutio totalis	
1754		1755		1756		1757		1758		1759			
fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
tus		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—
		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—
summarius													
56	30	51	—	37	—	23	30	8	45	28	30	404	15
64	—	62	—	72	—	44	—	28	30	34	30	624	—
70	—	64	—	41	—	36	30	46	30	46	30	684	30
84	30	84	30	84	30	86	30	69	—	50	—	766	—
34	30	29	30	13	—	10	—	10	—	14	—	302	—
147	30	42	30	138	30	130	30	130	30	130	30	1421	30
79	—	63	—	67	—	63	—	71	—	71	—	777	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—
536	—	496	30	453	—	394	—	364	15	375	—	4990	15

cr. 27 ex combinatione praeattactarum summarum evenientes in perceptum non sumpserit et tam hos, quam et ex combinatione perceptorum 4474 florenorum 48 cr. cum erogatione florenorum 4375 resultantes florenos 99 cr. 48 ad cassam suae majestatis sacratissimae non numeravit? qui judex reposuit, illos 515 florenos 27 cr. se in perceptionem assummere non potuisse ideo, quia illi tum in expensas decem annuales executorum et hominum de pago in pagum cum primis in dominio Illeskeő singulo anno pro incassatione tolerantialis taxae frequentius cursitare debentium. cum et in commoditates curules pro executoribus et incassatoribus conductas, horumque intertentionem habitas ac etiam in expunctionem nonnullorum debitorum propter inadequatum taxae tolerantialis a primordio statim introitum contractorum, eorundemque accessoriorum erogati fuerunt. Quantum vero concernit florenos 99 cr. 48 ex combinatione perceptionis 4474 fl. 48 cr. cum erogatione florenorum 4375 provenientes, illos judex dicit ad cassam regiam propter exiguitatem non acceptatos prae manibus suis existere, hosque et quid quid possibile fuerit incassare et ad cassam suae majestatis sacratissimae humillime deferre non omittet.

Super que per nos peracta inquisitione et conscriptione praesentes literas nostras relatorias expedivimus Malatczkae, 22-da Septembris 1760.

Gasparus Stermensky inclyti comitatus Posoniensis ordinarius judex nobilium manu propria.

Josephus Helmar ejusdem inclyti comitatus Posoniensis juratus assessor manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 225—237.

6 és fél ívből álló papíros, az aláírások mellett két vörös viaszba nyomott ovális alakú gyűrűspecséttel.

214.

1760. november 17. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság hosszasan tárgyalva a magyarbródi és a trencséni zsidók között az alattvalóság kérdésében elmérgesedett viszályt, mert nem sikerült Brünnben a békés megegyezés és mivel bebizonyosodott, hogy Izrael Márkus és Veitel Mózes zsidók kivételével a többi zsidó még 1740. előtt már Trencsénben lakott, ezért az a véleményük, hogy a királynőnek javasoltassék, hogy ezt az ügyet az 1752. febr. 24-én kiadott rendelete értelmében Trencsén város javára döntse el, ami pedig Kaunitz gróf felségfolyamodványát illeti, ebben a kérdésben Trencsén megye hasonlóképpen járjon el és erről minél előbb tegyen jelentést, hogy lehessen intézkedni a továbbiakra nézve. Esztergom megyében a türelmi adó kivetésében a zsidók egymás közötti civakodását kell megszüntetni, Győr megyében viszont a megye illetéktelen beavatkozását kell kiküszöbölni, Szatmár, Zemplén és Veszprém megyékben kevesebb türelmi adót vetettek ki, mint az elő van írva, ezt kell pótolni, Komárom megyében a húsra és italra kivetett járulék helyett a személy szerinti megadózással kell a hiányt eltüntetni, legvégül Sáros, Pest, Nyitra, Somogy, Ugocsa, Tolna, Nógrád, Szabolcs és Máramaros megyéknek helyesen kivetett türelmi adót illető kimutatását a jelenlevő m. kir. kamarai kiküldötteknek további eljárás céljából rövid úton átadják.

Praeside: illustrissimo domino barone Josepho Révay, praesentibus consiliariis: spectabili domino Ludovico seniore Konkel, spectabili domino Michaele Sido, spectabili domino Felice Mohr, secretario domino Ludovico juniore Konkel, Michaele Preszeker concipista die 17-a Novembris 1760. mixta commissio in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinata celebrabatur, in qua assumpta sunt:

1-mo posteaquam civitas Trenchiniensis ad exigentiam expediti eatenus excelsi consilii intimati, peractam super eo inquisitionem, an videlicet antelati querulantes judaei ante vel post annum 1740. e Moravia emigraverint? submisisset, eademque mediante secundum juratas testium fassiones remonstrasset non solum modo querulantes judaeos longe ante annum 1740. isthic Trenchinii natos et educatos fuisse, verum etiam parentes eorum, imo nonnullorum avos fixam ibi mansionem habuisse, hanc vero inquisitionem sua majestas sacratissima sibi per excelsum consilium repraesentatam cum repraesentatione et camera caesareo-regia in Moravia constituta communicasset, eadem repraesentatio et camera Moravica talem in obversum submisit relationem: exaudiendorum idcirco auditorum relationibus patere, quod praeter querulantes Trencsinienses alii etiam 21 judaei Hunnobrodensi dominali protectione usi fuerint, adeoque qua reales subditi eorsum pertineant tanto quidem magis, quod hi fugitivi vigore protocolli ante 12 vel 13 annos, consequenter post annum decretorium 1740. ad contribuendum in medium Hunnobrodensium corporali juramento semet obstrinxerint, ut adeo tam pro praeterito, quam currenti ad eorsum praestandam contributionem stringendi censeantur, a qua contributione alter etiam judaeus Samuel Hersch ex eo eximi mi-

nus posset, quod hic, ut ut e Moravia non oriundus in anno 1741. Hunnobrodensem subditam judaeam, nomine Rachel, in matrimonium duxerit et paulo post denominatus elector, adeoque Hunnaebrodensium commembrum effectus, eorsum secundum initam eatenus conventionem, prout communitatis protocollum testaretur, ab anno 1745. usque 1748. annuos florenos 15 contribuerit, sequaciter ab anno 1748. usque 1759. inclusive restantes adhuc florenos 163 depurandos habeat, ad quorum depensionem de justo et aequo ideo etiam stringendus videretur, quod ad hoc semet sponte obligaverit.

Cum igitur universi querulantes judaei Trencsinienses ad subditelam Hunnobrodensem pertinentes sese corporali juramento, praefatus autem Samuel Herschl juxta initam hoc fine conventionem ad contribuendum in medium dictorum Hunnobrodensium obstrinxerint ac ab anno decretorio 1740. per aliquos subsequos annos effective eorsum contribuerint, idcirco ad subseque etiam illuc contribuendum trahendi viderentur.

Quia nihilominus in simili plane casu inter nonnullos judaeos Budenses et communitatem Niklspurgensem enata controversia ad exigentiam emanati eatenus benigni mandati regii mediante commissionaliter pertractata amicabili ita superata fuisset, ut judaei Budenses per aversionem certum quantum Niklspurgensibus solvendum obtulerint, hinc an nefors inter querulantes Trenchinienses judaeos et communitatem Hunnobrodensem talismodi amicabilis compositio institui possit vel debeat, benignam eatenus resolutionem regiam elargiri petiit praelibata repraesentatio et camera Moravica.

Cujusmodi relationem sua majestas sacratissima sub dato 11-ae Aprilis anni currentis cum excelso consilio regio eo benigno cum mandato communicavit, quatenus pari, quemadmodum ex parte caesareo-regii in publicis et cameralibus ditiones regio-haereditarias Germanicas concernentibus directorii factum est, modalitate suo loco disponatur, ut in negotio hoc ad exemplum inter judaeos Budenses Leipnigg et Gumpel nominatos ab una et communitatem judaicam Nicolspurgensem partibus ab altera vigentis olim similis controversiae amicabilis tentetur compositio, hac vero non succedente fundamenta partium cum tota rei gestae serie excelso consilio locumtenentiali regio referantur, abhinc altefatae suae majestati penes remissionem transmissorum documentorum cum voto et opinione demisse repraesentanda.

In conformitate proinde benigni hujus mandati regii postquam civitati Trencsiniensi intimanda sub 25-a Aprilis anni fluentis intimata fuissent, eadem civitas de dato 30-ae recenter evoluti mensis Maii rescripsit, ad tractandam suos judaeos inter et Moravicos amicabilem compositionem eosdem suos judaeos pro die 20-a praecitati Maii Brunam inviatos ac senatorem quoque Paulum Tarnoczy et tribunum plebis Josephum Spanyi eorsum exmissos et deputatos exstitisse. Quoniam vero amicabilis conventio ex parte querulantium judaeorum coram inclyta Brunae habita commissione regia minus successisset, ideo fundamenta partium pro et contra inducta et per exmissos deputatos relata unacum productis, adeoque gestae rei serie submittendo, quid eatenus facto opus sit, siquidem

actu etiam ob metum arrestationis in Moraviam quaestus gratia proficisci metuant, per idque et contributioni publicae et aerario regio in tricesimarum officiis multum omnino decedat, ipsique judaei ob praemissum in Moraviam excurrendi metum ad jura privatorum Christianorum civium exustionis utpote cremati et braxationis cerevisiae ac praeemptionem materialium ad opificia necessariorum perprius nullo unquam tempore iisdem admissa praejudiciose ac cum extrema Christianorum jactura involent, gratiosam praestolatur resolutionem.

Inducta pro et contra fundamenta partium haec sunt, etquidem: ad querimoniam judaicae communitatis Hunnobrodensis contra judaeos Trencsinienses formatam ex parte eorundem Trencsiniensium sequentia reponuntur:

1-o judaeos Trencsinienses in adnexa sub A. A. inquisitione contentos longe ante annum decretorium Trencsinii natos et educatos ac in causis suis tam activis, quam legitimum suum Trencsiniensem quippe civicum magistratum protectos, adeoque tutela dominii Hunnobrodensis usos minime fuisse.

2-do cum de omni jure nemo sibi testis esse possit, frustra igitur et inoperose judaeos Hunnobrodenses ad privata sua protocolla tanquam per ipsos pro lubitu et ad simulandum factum suum violentum conscripta et compillata recurrere, quod enim judaei Trenchinienses non sponte et benevole, ast via facti, arresto videlicet mediante et variis comminationibus ad reversales juxta placitum Hunnobrodensium praevie confectas subscribendas, persolutionemque sibi impositae contributionis, imo nonnulli ad depositionem etiam juramanti coactive compulsi, neque prius cum rebus suis e Moravia dimissi sint, adnexa sub B. B., C. C., D. D., E. E. liquido probarent.

3-io Samuelem Hersch e Bohemia oriundum ex eo, quod judaei Herschl Moysis praetensi Hunnobrodensis subditi filiam Rachel nomine in uxorem duxerit aut quod in anno 1745. ad praestandos quotannis in medium communitatis Hunnobrodensis florenos 15 semet obligaverit aut denique, quod restauratoriae Hunnobrodensi interfuerit, in electionemque judicis voto suo concurrerit, pro subdito et commembro communitatis Hunnobrodensis haberi non posse, nam ex praeproductis patet, tam patrem antefatae Rachel, quam et nunc dictam ejus filiam longe ante annum 1740. Trenchinii natum et educatum et ad subscriptionem reversalium coactive compulsum fuisse. Gener porro ejus, qui ex concessis adversis subditus Hunnobrodensis antehac nunquam fuit, ad subditelam trahi nequiret, uxor autem de omni jure maritum suum sequeretur. Et si judaei Trencsinienses, prout pars adversa asserit, Hunnobrodenses subditi sunt, oportuisset utique eosdem in conformitate benigni rescripti regii in anno 1752. per regna et ditiones caesareo-regias circulariter publicati intra praescriptum unius anni et diei terminum legali modalitate per dominium repetere.

Caeterum contractum Samuelis Hersch quoad praestandam contributionem cum communitate Hunnobrodensi initum tanquam vi extortum, alioquin de omni jure nullius vigoris esse. Qualiter autem nuncfatus Herschl electioni judicis Hunnobrodensis interfuerit? adnexum sub NB.

doceret. Et quia votum ejus partim praecarie, partim comminative ab ipso extorsum esset, nullaque spontanea obligatione semet subditelae Hunnobrodensi subjecisse probari quiret, idcirco praetensa illius subditela suapte rueret.

Quod reliquos judaeos e Moravia oriundos, nominanter Jacobum Joachim et Jacobum Marcus concernit, siquidem hi quoque ante annum decretorium 1740. continuam Trencsinii mansionem haberent, ideo eosdem ad mentem benignae resolutionis regiae ad subditelam Hunnobrodensem pertrahi non posse.

Quod denique communitas Hunnobrodensis ad damnorum hac via facti judaeis Trencsiniensibus illatorum et expensarum in florenis 200 indebite causatarum resarcitionem teneatur, jura omnia et communem distributivam justitiam idipsum exigere.

Ad haec praeter ea, quae superius in relatione restaurationis et camerae Moravicae inducta sunt, vigore commissionalis protocolli de dato 20-ae Maii anni currentis sequentia referuntur:

1-o praesentes Trencsinienses judaeos recognovisse, quod excitatis ad commissionem regiam 21 judaeis certus Marcus Israel Hunnobrodensis subditus sit, ut qui post annum 1740. Trencsinium venit. Eandem porro esse rationem circa Moysem Veitl, qui ab annis 8 Trenchinii habitat, non absimiliter demortuum Hunnobrodensem judaeum Josephum Veitl post annum 1740. Trencsinium migrasse, cujus uxor cum prolibus actu etiam ibidem residet.

2-o praeter 21 specificatos judaeos alios adhuc esse infra Trencsinium manentes, qui aeque se Hunnobrodenses subditos esse negant, ut sunt Israel Marcus, natus Foszkoviczensis judaeus, qui Hunnobrodensem judaeam sibi matrimonio junxit.

Item Samuel Pincus Hunnobrodensis subditus judaeus, qui ante duos annos Trencsinium migravit.

Alter item Volff Abraham, natus quidem Trencsiniensis, qui sponte et benevole Hunnobrodensem subditelam assumpsit.

Caeterum specificarunt judaei Trencsinienses etiam illos, qui praeter nominatos 21 pari ratione se dominio Hunnobrodensi subesse negant, ut sunt Israel Handl, Mittib Pincus, Herschl Mandl, Samuel Böchl sive Löbl, Volff Juna, Gumbracht, Schimsche, Isaac Marcus, Schimsche Gumbrecht et Jacob Löbl, cujus parens dimissionales a dominio Hunnobrodensi obtinuisse fertur. Accedit praemissis alter adhuc Löbl Meysl.

His ita praehabitis postquam judaei Hunnobrodenses Trencsiniensibus eam posuissent quaestionem, an videlicet quaestionati judaei aut eorum parentes ad subditelam Hunnobrodensem pertineant nec ne? reposuerunt, sibi haud constare, qualiter quaestionatorum judaeorum parentes ad Hunnobrodensem subditelam pertinuerint, sufficere interim benignam resolutionem regiam, in qua se fundant, de anno 1752., qua mediante annus 1740. pro decretorio declaratus est, suntque iidem judaei jam ante annum decretorium in Hungaria nati.

Porro deputati Hungarici produxerunt coram commissione regia certam deductionem pluribus allegatis fulcitam, virtute cujus remonstratur judaeos Hungaricos ad contrahendum cum Moravicis, depositionemque

juramenti quoad praestandam eorsum contributionem vi. metu et arresto coactos fuisse.

Ad quae Hunnobrodenses reposuerunt, Trencsinienses judaeos evincere non posse. quod eorum parentes ad Hunnobrodensem subditelam haud pertinuerint, quod si tamen praeter spem fieret, offerunt se Hunnobrodenses se ex protocollis suis seorsive de singulo id edocturos esse, quod illi partim ex nativitate, partim matrimonio, partim denique ex ratione praestitae eorsum contributionis Hunnobrodenses subditi fuerint, adeoque praecitatum benignum rescriptum regium non pugnare contra Hunnobrodenses judaeos, cum actu viventium Trencsiniensium judaeorum parentes, horumque singulus post annum 1740. per specialem conventionem aut per juramenti depositionem vel denominatos eatenus caventes ad ferenda onera Moravica semet obligaverint, id autem, quod per vim aut metum ad hoc compulsi fuerint, Trencsinienses neutiquam docebunt.

Post haec ad tentatam inter partes dissidentes amicabilem compositionem judaei Hunnobrodenses taliter accesserunt, ut videlicet judaei Trencsinienses illud, ad quod sponte accesserunt, pro praeterito solvant, pro futuro autem ad quasvis praestationes in medietate solum concurrant ita, ut si Hunnobrodensis judaeus florenos 2 praestandos habet. Trencsiniensis unum tantum praestet.

Ad haec judaei Trencsinienses nullatenus accesserunt, verum pro et toto ad redimendam vexam pro omnibus judaeis florenos 100 obtulerunt ita. ut nemo amplius respectu subditelae vel in minimo impetatur.

Nomine vero dominii Hunnobrodensis constitutus mandatarius hocce judaeorum Trencsiniensium oblatum citra praejudicium dominii acceptari non posse declaravit, dominium enim non esse ejus intentionis, ut ad Hunnobrodensem subditelam spectantes judaei ab hac simpliciter eximantur, sed nec judaeos Hunnobrodenses exiguum hoc quantum acceptare et citra extremam sui ruinam hactenus in medium communitatis suae contribuentes dimittere posse.

His praevio modo interventis actis in mixta hac commissione die 4-a Julii anni currentis celebrata assumptis et comperto eo, quod praeter antehac quaestionatos et in praeexposita civitatis Trenchiniensis inquisitione contentos alii adhuc 21 judaei in adnexa hic tabella specificati e Moravia post annum decretorium emigrasse allegentur quidem, non tamen sufficienter probentur, excelsum consilium locumtenentiale regium in conformitate depromptae commissionalis opinionis comitatui et civitati Trencsiniensi penes communicationem nominum noviter transfugisse praetensorum judaeorum sub 7-a Julii intimavit, ut si et in quantum iidem judaei in gremio sui residerent, circa illos etiam, etquidem circa unumquemvis in specifico an. unde et quo nominanter anno in gremium sui veniret et quo in loco de praesenti degat. genuinam et circumstantialem inquisitionem peragant, eandemque praelibato excelso consilio quantocyus submittant.

Ad implementum itaque hujus intimati antelata civitas Trencsiniensis sub dato 18-ae Julii desideratam de unoquovis judaeo peractam inquisitionem submittendo hac pariter mediante remonstrat nonmodo hos judaeos, verum parentes et respective avos etiam eorundem Trenchinii a

memoria hominum, Jacobum item Jocha ab annis 29, Jacobum vero Marcus ab anno 1737. incolatum tenere ac nonnisi Marcum Israel et Moysem Fajtel recentius, adeoque post annum 1740. e Moravia emigrasse.

Ad haec priusquem a parte comitatus Trencsiniensis praedesiderata inquisitio submissa fuisset, sacratissima sua majestas virtute benigni mandati sui de dato 28-ae Augusti anni labentis excellentissimi domini Venceslai Antonii comitis a Kaunicz-Rittberg instantiam communicando ex eadem uberius patere clementer rescripsit, quidnam idem intuitu judaeorum ad subditam sibi communitatem Hunnobrodensem spectantium Trencsinium emigrantium aut eorsum aliquod negotium exercentium querulose exponatur, qualeve hoc in passu remedium clementer ordinari supplicet. Cum autem ea, quae per antelatum supplicantem comitem in ordine ad judaeos ante decratorium annum, quippe 1740. e Moravia in regnum Hungariae emigrantes ordinari petuntur, benignae normali resolutioni regiae in anno 1752. die 24-a Februarii emanatae et per regnum publicatae omnino conformia esse dignoscantur, ideirco benigne commisit altefata sua majestas, quatenus super iis, quae in praeattacta instantia exponuntur, comitatus Trencsiniensis indilate constituatur, eidemque serie injungatur, ut is ad exigentiam praeallegatae benignae normalis resolutionis regiae actutum agenda agat atque adeo in hujus consequentiam ubi seu quoad extradationem et restitutionem praedictorum emigrantium judaeorum seu vero quoad restantiarum apud eosdem adhuc haerentium quaepiam assistentia desiderabitur, hanc prompte praeberi, sed et omnes alios Trencsinii negotium quodpiam exercentes judaeos Hunnobrodenses contra quasvis violentias authoritate magistratuali manuteneri faciat, quo taliter benignis ordinationibus regiis exacte observatis omnis eatenus querulandi ansa sollicite praecaveatur, de praemissorum vero effectu informatio suae majestati sacratissimae proximius submittatur.

Praelibati excellentissimi domini comitis instantiae tenor sequens est, qualiter eadem sua excellentia ad exigentiam praecitati sub 24-a Februarii 1752. interventi ac circulariter publicati benigni mandati regii eotum statim in conformiate sub B. C. adnexarum copiarum consignationem e Moravia in Hungariam profugorum judaeorum suorum exhibuerit, eosdemque judaeos tam ad dominalia praestanda, quam et judaica contributionalia, signanter vero illos, qui secundum praeallegatam connotationem partim post annum decretorium 1740. Trenchinium emigrarunt, partim autem ante eundem annum quidem transfugi, nihilominus subditelae Hunnobrodensi semet sponte subjecerunt et ad ferenda eorsum publica et dominalia onera obstrinxerunt, revocaverit.

Porro celebratam quoque fuisse die 20-a Maii in Moravia commissionem regiam fine eo ordinatam, ut vigentes inter judaeos Moravicos et Trencsinienses differentiae amicabiliter componi procurentur, quod etiam tentatum quidem, ut adnexum protocollum sub F., cujus extractus jam superius deductus habetur, ast re infecta commissionem illam rursum dissolatam esse, ut adeo nil amplius reliquum sit, quam ut tam in praecitatis sub B. et C. productis connotationibus signati, quam et reliqui in praeallegato protocollo specificati Trencsinii quidem degentes, ast in ordine subditelae et contributionis Hunnobrodam pertinentes judaei ad

praestandorum praestationem tam pro praeterito, quam praesenti et futuro eousque compellantur, donec coram caesareo-regio in causis summi principis et commissorum Brunensi consessu edocuerint se neutiquam ad Hunnobrodensem subditelam pertinere et hoc tanto quidem magis, quod virtute adnexi sub litera H. protocollaris extractus perhibeatur, hos modo renitentes judaeos longe post annum decretorium 1740. ad contribuendum in medium Hunnobrodensium judaeorum semet obstrinxisse.

Supplicuit proinde titulatus dominus comes authoritate regia disponi, ut ad effectum benignae resolutionis regiae de dato 26-ae Februarii 1752. emanatae exmittendis fine praemisso Trencsinium officiali dominali et judaeis plenipotentiariis omnis necessaria assistentia praebeatur, ne secus iidem exmittendi judaei re infecta rursus redire aut nefors alias insuper inconvenientias, prout non ita pridem tres Hunnobrodenses judaei, nominanter Herschl Löbl, Löbl Abraham et Volff Löbl verberibus tractati et arresto ad refusionem contributionalium pecuniarum coacti sunt, experiri debeant, una vero et id clementer committi, ne judaei Hunnobrodenses quaestus gratia Trencsinium excurrentes in negotiatione sua turbentur.

Cohaerente ad haec pertinet instantia judaeorum Hunnobrodensium Jacobi utpote Isaac et Löbl Freystadler coram excelso locumtenentiali regio consilio in eo querulantium, quod nonulli de communitate sua socii in Hungariam quaestus exercendi causa venientes per judaeos Hungaricos Hunnobroda transfugos turbentur et sub specie passivorum debitorum, praetextu qualium, ut ut non probatorum recenter aliquis in comitatu Trencsiniensi incaptivatus fuit, ex pura passione et invidia inarrestari procurentur. Supplicuerunt itaque apud comitatus Posoniensem, Nittriensem, Trencsiniensem, Strigoniensem et Pestiensem disponi, ut si qui eorundem judaeorum aliquam activam vel aliam praetensionem contra quosdam Hunnobrodenses haberent, illi ad primam instantiam, dominium quippe Kauniczianum invientur.

Cujusmodi instantia cum comitatu et civitate Trencsiniensi pro danda superinde informatione sub 14-a Augusti anni labentis communicata praedictus comitatus de dato 11-ae Septembris, civitas vero de dato 22-ae Augusti uniformiter rescribunt, sinistram esse attactorum querulantium judaeorum expositionem, nec enim de attentata eorum in quaestu turbatione, tanto minus de alicujus inarrestatione ulli quidquam constare. ast potius queritur antefata civitas judaeos Trencsinienses in Moravia ob praetensam subditelam diversimode vexari, arrestari et inquietari, prout de praesenti etiam nobilis Stephani Timon judaei Levko Hersch coemptum kasser vinum in Moravia inarrestatum detinetur, quo vino taliter arrestato petiisse quidem eundem judaeum Timonianum, ut Moravicus judaeus Vlcsek Marck isthic Trencsinii commorans pariter inarestetur, hunc nihilominus arrestatum neutiquam fuisse.

Votum.

Ex praedeductis proinde et cumprimis authenticis binis per civitatem Trenchiniensem submissis inquisitionibus apparente eo, quod omnes illi judaei, excepto solum Marco Israel et Movse Fejtel, qui ad Moravicam,

et signanter Kauniczianam subditelam pertinere praetenduntur, longe ante annum decretorium 1740. in Hungaria et signanter Trenchinii nati et educati fuerint, adeoque beneficio benignae regulativae resolutionis regiae de anno 1752. interventae et circulariter publicatae gaudere, sequaciter Moravica subditela jam dudum exuti, neque ratione ex illa, quod in medium Moravicorum judaeorum contribuerint, tanquam vi, metu et arresto, uti praecallegata sub B. B., C. C., D. D. et E. E. documenta perhibent, ad id compulsi, nunc tandem eorsum repeti atque ad praestandam illuc contributionem, ferendaque communia onera, velut nec domos, nec alia quaevis beneficia inibi tenentes stringi posse dignoscantur, tanto quidem minus, quod diuturnam ac respective a nativitate sua continuam isthic in Hungaria mansionem habentes a quibusvis facultatibus et beneficiis suis proportionatam contributionem ac praeter hanc notabilem quoque tolerantialis taxae ratam tulerint, ferantque de praesenti, neque ab his oneribus citra magnam fundi tolerantialis confusionem eximi valerent.

Hinc esto quidem ex parte quoque regni istius Hungariae circa profugos abhinc in Moraviam judaeos par etiam contrapraetensio formari posse non vane subsumi quiret, praescindendo tamen ab hac in praesenti nihil reliquum amplius fore censeret mixta haec commissio, quam ut penes praemissorum omnium humillimam repraesentationem sacratissimae suae majestati profunda in submissione svadeatur, quetenus motivo tum praeadductorum, cum et habita clementissima reflexione illius, quod per ejuscemodi pro et contra praetensiones, vigentesque idcirco dissensiones tam ipsam fundi contributionalis et taxae tolerantialis stabilitatem vacillare, quam et summum aerarium caesareo-regium in tricesimarum et teloniorum officiis notabiliter damnificari evidens sit, quaestionatos Trenchinienses judaeos ad sensum praecitatae benignae normalis resolutionis regiae manutenendos resolvere, taliterque definito suprema authoritate regia hoc differentiarum negotio sua via clementissime ordinare dignetur, ut praerepetiti judaei Trencsinienses citra ullas ulteriores eisdem per Moravicos judaeos ex praetextu subditelae inferendas impetitiones liberum in Moraviam a modo deinceps quaestum exercere possint, valeantque.

Et licet quidem in praeinsertis binis civitatis Trencsiniensis inquisitionibus eorum quoque judaeorum, quos dominus comes à Kaunicz-Rittbergh e Moravia in Hungariam, nominanter comitatum Trencsiniensem profugisse atque ad subditam sibi communitatem Hunnobrodensem pertinere coram augusta aula virtute praerecensitae instantiae suae rursum exposuit, potior pars contineretur, eorumque intuitu contrarium jam edoctum fuisse videretur, ad exigentiam nihilominus supraexpositi benigni mandati regii erga praeviam domini comitis instantiam interventi comitatui Trenchiniensi conformia eidem benignae resolutioni caesareo-regiae intimanda, deque eorum effectu celeriorem informationem expetendam fore arbitraremur, quo hac superveniente ulteriora suae majestati sacratissimae referri queant.

His taliter absolutis assumptae fuerunt literae 2-do Strigoniensis comitatus de 13-a Augusti individualem taxae tolerantialis repartitionem

per primores judaeorum suorum elaboratam, reflexiones item per deputatum pro testimonio processualem judicem nobilium eatenus annotatas pro ferendo remedio submittentis, quae quidem reflexiones hae sunt: quod communitas Batorgesziensis majorem tum quaestum exercens, cum et substantiam possidens ac in repartitione appositum habetur, semet alleviare, alios e converso et signanter idcirco querulatos Marcum Lukacs et Strigoniensem judaeum Lebl aggravare contenderit, neque conscriptores judaeos et rabinos ad eruendam justam proportionem, neque conscriptos ad sincere revelandam substantiam suam juramento adstringere voluerit. Consultius proinde fore videri, ut ad singuli tam caput, quam et quaestum plus ac modo repartitum esset, imponeretur, conscriptores autem ad juste peragendam conscriptionem juramento adstringerentur.

Huic cohaerenter ejusdem comitatus de 3-ia Novembris provocative ad praedeductam suam repraesentationem Josephi Lebl judaei querulosam instantiam fine ponendae eatenus medelae demisse recommendantis, judaeus hic queritur de eo, quod Batorgeszienses judaei, nominanter Joseph Daniel et Daniel Hollender citra praescitum et consensum reliquorum judaeorum Posonium occasione auctae tolerantialis taxae excurrentes, ibidemque sex septimanis commorantes 190 florenorum expensas fecerint et ad rationem harum querulanti florenos 42 den. 72 impreportionate plane adrepartiti fuerint ac praeterea ex obvenienie totius comitatus istius rata annua florenorum 190 quotta itidem florenos 42 den. 72 imposuerint, imo etiam ad id, ut quottam suam non amplius Budam, verum Comaromium deferre possint, novas rursum communitatis expensas causaverint, cum pro devectione illius a singulo floreno unam polturam solvere debeant, quam tamen quottam querulans citra ullas expensas Budam administrare potuisset. Excipit praeterea contra expensas in deputationem Posoniensem insumptas, quam idem querulans absque diurnorum exactione in se assumpsisset ac proinde supplicat, ad antevertendarum expensarum, quae in convocandos rabinos insumi deberent, intollerabilitatem, repartitionem taxae tolerantialis medio deputationis comitatensis regulari ac taliter inquietos praefatorum duorum Batorgesziensium judaeorum animos compescere.

Votum.

Repartitione taxae tolerantialis judaeis attacti comitatus obvenientis per ipsosmet judaeos, uti idem comitatus in primaevis literis suis referret, adeoque in conformitate regulativi eatenus expediti excelsi consilii locumtenentialis regii intimati elaborata existente, neque ullo contra eandem praeter praefatum querulantem judaeum reliquis judaeis opulentiorem ac se a communi onere, quemadmodum ex prioribus idcirco exhibitis querimoniis pateret, eximere studentem contradicente, hinc praevio modo per ipsosmet judaeos elaboratam repartitionem stabiliendam, memoratoque comitatui Strigoniensi rescribendum atque una committendum esse existimaremus, quatenus ad incassandam et statutis in termino ad destinatam cassam regiam inferendam praevia ratione repartitam taxae tolerantialis quottam sua quoque ex parte nota sibi, abhincque praescripta modalitate connitti satagat.

3-io Jauriensis comitatus de 21-a Augusti ad intimatum excelsi consilii locumtenentialis regii sub 7-a Julii in eo expeditum, ut repartitionem taxae tolerantialis ingremiatis judaeis suis impositae non per judicem nobilium, ast ipsosmet judaeos elaborandam submittat, rescribit, repartitionem illam, quam sub 7-a Junii submisit, per ipsamet judaicam communitatem, habita cujusvis habilitatis et capacitatis ratione cum plenario omnium contento in praesentia judicis nobilium fine solum componendarum oriri nefors queuntium difficultatum commissionati elaboratam fuisse.

Votum.

Quaestione igitur illa, quod attacta repartitio non per ipsosmet judaeos, verum comitatensem officialem elaborata fuerit, superata existente praelibato comitatui reintimandum fore videretur, quatenus eandem praevio modo adrepartitam taxam incassandam et debitis temporibus depurandam procuret.

4-to ex repartitione taxae tolerantialis per comitatus Szatthmariensem, Zempliniensem et Veszprimiensem submissa apparente eo, quod judaei comitatus Szattmariensis ad rationem obtingentium sibi 800 florenorum florenos dumtaxat 231, adeoque minus florenis 569, Zemplinien-sis vero comitatus judaei ad rationem impositorum sibi 1095 florenorum, calculata eorum huc submissa repartitione, florenos nonnisi 1025, adeoque pariter minus florenis 70, Weszprimiensis denique comitatus judaei aeque minus florenis 18 cruciferis 42 intra se adrepartiti fuerint.

Votum.

Idcirco antelatis tribus comitatibus intimandum fore opinaremur, quatenus judaeos suos ad indilatam integralis sibi impositae taxae tolerantialis repartitionem actutum stringere, hanc taliter elaboratam excelso consilio locumtenentiali regio quantocyus submittere ac cur primitus statim totalem ejusmodi impositae taxae repartitionem procurare omiserint, rationem facti assignare, in reliquo vero in eo sollicite intenti esse noverint, quo integralis per judaeos suos annue praestanda quotta in statutis terminis rite dependatur.

5-to Comaromiensi vero comitatui de dato 12-ae Augusti penes submissionem individualis tolerantialis taxae repartitionis id informanti, quod ingremiati sibi judaei ad rationem obtingentium eisdem 600 florenorum florenos quidem nonnisi 528 cr. 45 repartiti fuerint, ad complementum nihilominus restantium adhuc 71 floreni 15 cr. ad carnes et potum 1 crucigerum imposuerint.

Votum.

Eidem rescribendum, unaque committendum judicaremus, ut judaeis suis imponat, quatenus obtingens suum tolerantiale neutiquam ad carnes, tanquam fundum incertum et potum, verum praescripta modalitate ad ipsa individua proportionate repartiantur, taliterque elaboratam repartitionem comitatui exhibeant per eundem excelso consilio regio submittendam.

6-to denique repartitiones taxae tolerantialis per comitatus Saarossiensem, Pestiensem, Nittriensem, Simeghiensem, Ugocsensem, Tolnensem, Neogradiensem, Szabolcsensem et Maramarossiensem submissas medio actuarii ex parte excelsi consilii locumtenentialis regii hoc in negotio constituti cum actuario ex parte excelsae camarae regiae Hungarico-aulicae denominato fine efformandae eatenus tabellae superioritati suae referendae manu breviori communicandas esse censeremus.

Josephus liber baro de Rewa manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 196—207.
6 ívnyi papiros, melynek elölapján ez a feljegyzés olvasható: *praesentata 24 Novembris 1760., eadem relata.*

215.

1760. november 24. A m. kir. helytartótanács Mária Terézia királynőhöz felterjeszti a zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság legutóbbi jegyzőkönyvét, amelyet maga részéről jóváhagyva kéri ezzel kapcsolatban a szükségessé váló kir. intézkedést, illetve a tudomásulvételt.

Suae majestati.
Sacratissima etc.

Qualenam prothocollum commissio mixta in negotio taxae tolerantialis judaeorum imprimis quidem circa judaeos Threnchinienses ad Moravicam subditelam pertinere praetensos, dein vero nonnullos comitatus gremialium judaeorum suorum repartitiones submittentes consilio huic regio locumtenentiali exhibuerit, ex eodem isthic perdemisse advoluto uberius una ac clementissime perspicere dignabitur majestas vestra sacratissima.

Quod ipsum demisso quoque consilii hujus regii locumtenentialis voto per omnia comitatum majestati vestrae caesareo-regiae fine elargiendae desuper benignae resolutionis humillime repraesentando una necessarias eatenus sub hodierno suis in locis factas haberi dispositiones ad statum notitiae in submissione refert regium hoc locumtenentiale consilium. Quod semet etc. Datum 24-a Novembris 1760.

Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 208—9.
Fogalmazvány egy ívnyi papíroson, két betoldással a szövegben.

216.

1760. november 24. A m. kir. helytartótanács Győr megyének meghagyja, hogy a zsidók türelmi adóját az előírás szerint maguk a zsidók vessék ki maguk között és ennek behajtásáról a megye gondoskodjék.

Comitatui Jaurinensi.

Ad ea, quae praetitulatae dominationes vestrae sub 21-a praeteriti mensis Augusti circa submissam 7-a Junii gremialium judaeorum suorum

taxae tolerantialis repartitionem consilio huic regio locumtenentiali repraesentaverant, eveniente eo, quod eadem repartitio per ipsosmet judaeos, adeoque praescripta abhinc modalitate elaborata habeatur, eisdem hisce intimandum duxit regium hoc locumtenentiale consilium, quatenus eandem praevio modo adrepartitam taxam statis temporibus incassari et depurari procurent eaedem praetitulatae dominationes vestrae. Datum die 24-a Novembris 1760.

Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 210.
Fogalmazvány felívnyi papíroson

217.

1760. november 24. A m. kir. helytartótanács Zemplén megyének megparancsolja, hogy a megyebeli zsidókra eső türelmi adóból még hiányzó 70 forintot is vessék ki és ezt a kimutatást terjesszék fel, egyúttal jelentsék, hogy miért mulasztották el ennek az összegnek szétosztását?

Comitatui Zempliniensi.

Quoniam gremiales praetitulatarum dominationum vestrarum judaei secundum calculatam eorum per praetitulatas dominationes vestras isthuc submissam taxae tolerantialis repartitionem ad rationem impositorum sibi 1095 florenorum florenos nonnisi 1025, adeoque minus florenis 70 adrepartiti essent, hinc iisdem praetitulatis dominationibus vestris hisce intimandum duxit regium hoc locumtenentiale consilium, quatenus judaeos suos ad indilatam integralis sibi impositae taxae tolerantialis repartitionem actutum stringere, hancque taliter denuo elaboratam consilio huic regio locumtenentiali quantocyus submittere, curve primitus totalem ejusmodi impositae taxae repartitionem statum procurare omiserint? facti rationem assignare noverint eaedem praetitulatae dominationes vestrae. Datum die 24-a Novembris 1760.

Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 211.
Fogalmazvány félívnyi papíroson

218.

1760. november 24. A m. kir. helytartótanács Veszprém megyét arra utasítja, hogy mivel a megyebeli zsidókra kivetett türelmi adóból 18 forint 42 krajcár hiányzik, ezt a hiányt pótolják és az így kijavított kimutatást sürgősen terjesszék fel, egyben jelentsék, hogy mi okból állott elő ez a hiány.

Comitatui Veszprimiensi.

Ad ea, quae praetitulatae dominationes vestrae penes submissam gremialium judaeorum suorum taxae tolerantialis repartitionem isthuc

repraesentarunt, siquidem ex eadem repartitione eveniret judaeos eosdem ad rationem impositae sibi taxae 18 florenis 42 crucigeris intra se minus adrepartitos fuisse.

Hinc praetitulatis dominationibus vestris praesentibus intimat consilium hoc regium locumtenentiale, quatenus judaeos suos ad indilatam integralis sibi impositae taxae tolerantialis repartitionem actutum stringere, hancque taliter elaboratam regio huic locumtenentiali consilio quantocyus submittere ac cur primitus statim ejusmodi impositae taxae repartitionem procurare omiserint? facti rationem assignare noverint eaedem praetitulatae dominationes vestrae. Datum die 24-a Novembris 1760.

Fabiankovich manu propria

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 212.
Fogalmazvány felívnyi papiroson.

219.

1760. november 24. A m. kir. helytartótanács felszólítja Komárom megyét, hogy mivel helytelen a megyebeli zsidók türelmi adójából 71 forint 15 krajcárt hús és ital utáni illetékből fedezni, ez okból ezt az összeget is vessék ki az egyes személyekre és az így elkészült kivetést minél előbb terjesszék fel.

Comitatui Comaromiensi.

In ordine ad ea, quae praetitulatae dominationes vestrae de dato 11-ae praeterlapsi mensis Augusti penes submissam individualem gremialium judaeorum suorum taxae tolerantialis repartitionem isthuc repraesentarunt, eveniente ex eadem repraesentatione eo, quod judaei iidem ad rationem obtingentium sibi 600 florenorum florenos nonnisi 528 crucigeros 45 adrepartiti fuerint ac praeter restantes 71 florenos 15 crucigeros ad carnes et potum 1 crucigerum imposuerint. Praetitulatis dominationibus vestris hisce intimandum duxit regium hoc locumtenentiale consilium, ut eaedem judaeos suos eo invient, quo obtingens suum tolerantiale neutiquam ad carnes et potum, tanquam fundum incertum, verum praescripta abhinc modalitate ad ipsa individua proportionate statim repartiri, taliterque elaboratam repartitionem praetitulatis dominationibus vestris per easdem isthuc submittendam quantocyus exhibere noverint. Datum die 24-a Novembris 1760.

Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 213.
Fogalmazvány felívnyi papiroson, egy betoldással a szövegben.

220.

1760. november 24. A m. kir. helytartótanács Esztergom megyének meghagyja, hogy a türelmi adó pontos behajtására nagy gondot fordítson.

Comitatui Strigoniensi.

Ad ea, quae praetitulatae dominationes vestrae sub 30-a praeteriti mensis Augusti penes individualem gremialium judaeorum suorum taxae tolerantialis repartitionem consilio huic regio locumtenentiali submissam isthuc repraesentaverant, repartitione eadem per ipsosmet judaeos, adeoque ad exigentiam factae abhinc eatenus intimationis elaborata existente, eisdem hisce rescribendum ac una committendum esse duxit regium hoc locumtenentiale consilium, quatenus ad incassandam et statutis in terminis ad destinatam cassam regiam inferendam praevia ratione repartitam taxae tolerantialis quottam sua quoque ex parte praescripta modalitate conniti noverint et satagant eaedem praetitulatae dominationes vestrae. Datum die 24-a Novembris 1760.

Fabiankovich manu propria

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 214
Fogalmazvány felívnyi papíroson.

221.

1760. november 24. A m. kir. helytartótanács közli Szatmár megyével, hogy a megyebeli zsidók a rájuk eső 800 forint türelmi adóból csupán 231 forintot vetettek ki maguk között és így 569 forinttal hátralékban maradtak. Ezt a hiányt sürgősen pótolják és az így elkészült kimutatást mielőbb terjesszék fel, egyben jelentsék, hogy mi okból mulasztották el az egész összeg kivetését?

Comitatui Szatmariensi.

Siquidem ex submissa per praetitulatas dominationes vestras gremialium judaeorum suorum taxae tolerantialis repartitione appareret, quod iidem in hocce comitatu manentes judaei ad rationem obtingentium sibi 800 florenorum florenos dumtaxat 231, adeoque minus florenis 569 adrepartiti sint.

Hinc eisdem praesentibus intimat regium hoc locumtenentiale consilium, quo judaeos suos ad indilatam integralis sibi impositae taxae tolerantialis repartitionem actutum stringere hancque taliter elaboratam consilio huic locumtenentiali regio quantocyus submittere ac cur primitus totalem ejusmodi impositae taxae repartitionem statim procurare omiserint? facti rationem assignare noverint eaedem praetitulatae dominationes vestrae. Datum die 24-a Novembris 1760.

Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 215.
Fogalmazvány felívnyi papíroson egy betoldással a szövegben.

1761. január 5. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság a stomfai, valamint a hegyeninneni, de főleg a pozsonyváraljai zsidó hitközségek között a türelmi adó kivetését illetőleg dúló viszályban nem javasolja teljesíteni a stomfai hitközségnek, amelynek türelmi adója az évi 400 forint helyett csupán 7 forinttal emelkedett, azt a kívánságát, hogy ez a türelmi adó a rabbik és jogtudósok által kidolgozott mérték szerint legyen kivetve, mert attól fél, hogy az ilyen viszály kiterjedhet az országban a többi zsidó hitközségekre, ami a türelmi adó kivetésének eddigi rendszerét alapjaiban ingathatja meg, ami pedig Trencsén megye jelentését illeti e megyebeli zsidóknak gróf Kaunitz alattvalósága tárgyában, ebben a kérdésben ismét őfelsége döntését javasolja kikérni.

Praeside illustrissimo domino barone Josepho Revay, praesentibus dominis consiliariis spectabili domino Ludovico seniore Konkel, spectabili domino Michaele Sido, spectabili domino Felice Mohr, secretario domino Ludovico juniore Konkel, Michaele Preszeker concipista die 5-a Januarii 1761. in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinata mixta commissio celebrabatur, in qua postquam judaei Stomphenses ad exigentiam benigni mandati regii sub 9-a Aprilis anno nunc praeterito interventi ad repartiendam sibi obtingentis novae tolerantialis taxae quottam et depurandas cumulatim adhuc haerentes restantias suas serio commoniti et compulsi fuissent, iidem sumpto iterato ad suam majestatem sacratissimam recursu qualiternam intra se et alias comitatus Posoniensis judaicas communitates magna omnino improportio subsit ac in consequenti respectu taxae tolerantialis eis adrepartitae semet praegravatos esse sentiant, querulose exponentes ulterius etiam id ordinari supplicuerunt, ut facultates tam ipsorum, quam et reliquorum, utpote Posoniensium et cismontanorum comitatus Posoniensis judaeorum rabini et juristae universale comitatus Posoniensis judaeis obtingens taxae tolerantialis quantum a proportione investigandarum praevie facultatum ad tres communitates repartiantur.

Sacratissima sua majestas caesareo-regia sub dato 18-a Julii penes praeexpositae judaeorum instantiae communicationem clementer committere dignata est, quatenus negotium hocce cum suprafata querulans judaeorum communitas improportionem non tam intra se, quam inter communitatem et communitatem subesse exponat, actutum de novo assumaque exacte et secundum omnes circumstantias discutiatur et expendatur ac sic dein demissa opinio desuper depromenda altefatae suae majestati pro elargienda eatenus ulteriori benigna resolutione regia proximius repraesentetur, interea autem apud comitatum Posoniensem disponatur, ut a minitata synagogae et caemeterii occlusione supersedeatur.

Factis igitur mox sub 28-a Julii circa suspendendam synagogae et caemeterii occlusionem necessariis apud antelatum comitatum dispositionibus cupivisset quidem mixta haec commissio in obsequium praeexpositi benigni mandati regii quoad reliqua etiam illius puncta desideratum sensum suum depromere, quia nihilominus coincidenter ad hocce

meritum excelsa camera regia Hungarico-aulica excelso consilio locumtenentiali regio insinuasset tricesimatorem Stomphensem, velut districtus transmontani perceptorem querulose remonstrasse judaicum tolerantialis quanti collectorem ad deponendas restantias adhibita comitatus Posoniensis executione serius commonitum replicuisse: in communitatis cassa nihil plane pecuniarum praeexistere, sed nec creditum ullum habere, quo exigentiam hancce mutuo levare possit.

Cum interim praelibata excelsa camera quamplurimos obvenienti sibi tolerantiali ratae privative satisfecisse inaudiens non vane suspicabatur quempiam defectum in ipsis judaicis collectoribus procul dubio latere vel inde, cum vix consipi valeat, cassam illam communitatis a quinquennio jam, uti praescitae restantiae indigitarent, successivis proventibus ita continuo caruisse, ut in praesens quoque nihil pecuniarum in eadem uti adstrueretur, praeexistat.

Hinc ad resciendam praeattactae expositionis realitatem comitatui Posoniensi sub 31-a Julii intimatum extiterat, ut districtus transmontani exmittendum judicem suum nobilium eo instruat, quatenus idem auditis privative judaeorum communitatibus fidedigne investiget et resciat, quis, quando et cui ratam sibi obvenientem persolverit? ac taliter peractam superinde inquisitionem excelso consilio regio quantocyus submittat.

Ex qua praescripta modalitate peragi commissa et sub 30-a modo evoluti mensis et anni submissa inquisitione cum nihil ejusmodi erui valeret, quod notabilem aliquam in eadem communitate mutationem redoleret, hinc eadem ad meritum rei minus deservire queunte ea unice, quae eadem occasione idem comitatus excelso consilio regio submisit, in considerationem sumpta sunt, utpote instantia judaeorum Stomphensium tam comitatui quam et praelibato excelso consilio in eadem formalitate exhibita, ex qua comperit, quod iidem judaei ultro quoque de sui aggravio querulentur et habita tam suarum, quam etiam Posoniensium judaeorum facultatum reflexione hos a proportione illarum multum alleviatos, se vero nimium quantum praegravatos esse exponant, supplicando, ut catenus una cum judaeis Posoniensibus vel personaliter coram ordinanda idcirco commissione audiantur vel vero admittatur, ut differentiae hae per dissinteressatos judaeorum rabinos investigentur, definianturque.

Qua eorum instantia cum judaeis Posoniensibus per comitatum communicata, hi in forma replicae reposuerunt, suam majestatem sacratissimam erga humillimum universorum judaeorum recursum clementer resolvisse, ne cum jactura judaeorum crediti conscriptio eorundem suscipiatur, mirari proinde se, quod judaei Stomphonses non attenta hac peculiari gratia regia creditum tam suum, quam reliquorum judaeorum novo iterum discrimini exponere intendant, quemadmodum autem ipsi Posonienses ac caeteri judaei coram ordinata commissione quoad stipulatae taxae tolerantialis depensionem accordare debebant, ita Stomphenses etiam accordasse, unumque pro omnibus ac omnes pro uno cavisse ac obtingentiam quoque suam pro primo quinquennio citra reclamationem depurasse, ut adeo nunc allegata per eos nonnullorum mors, nonnullorum item transfugium et depauperatio, velut communis unius cujusvis communitatis sors et conditio nullam vel ex eo attentionem mereri videatur.

cum secus totius regni judaei de eo conqueri et nova cum jactura aerarii regii confusio oriri deberet.

Supplicuerunt itaque se tanquam alioquin satis gravatos ac in diversas partes contribuere coactos contra has importunas judaeorum Stomphensium impetitiones manuteneri.

In oppositum hujus rursum judaei Stomphenses recurrerunt exponendo se non petiisse, ut inquisitio facultatum tam suarum ac reliquorum comitatus Posoniensis judaeorum per extraneum, verum per rabinos et juratos judaicos, qui vinculo gravis juramanti adstricti illud, quod resciverint, nemini unquam pandere praesumerent, verum solum a proportione taliter indagatam beneficiorum et virium unicuivis proportionatam ratam conscientiose adrepartiri tenerentur, peragenda admittatur, quo in casu utique Posonienses judaei de amittendo credito suo nihil metuendum haberent.

Ac proinde ut petito ipsorum circa inquirendas et definiendas medio rabinorum et juristarum judaicorum differentias se inter et reliquos comitatus Posoniensis judaeorum vigentes deferatur, ultro etiam institerunt.

Votum.

Jam occasione priorum protocollorum commissio isthaec sat, superque remonstravit, non a qualitate aut quantitate facultatum communitatum, sed ex spontaneae oblationis merito easdem communitates judaicas taxatas haberi, qua occasione cum et communitas Stomphensis sponte et libere testimonio etiam coassidentium dominorum consiliariorum eotum aeque praesentium in 800 florenos annuos consenserit, non videri rationem, cur ab eodem systemate recedere debeat commissio isthaec tanto magis, quod per punctualem primo quinquennio obtingentiae suae, prout ex actis cameralibus apparet, depurationem se potius suspectam reddere videatur eadem communitas. Inficiari quidem commissio haec nequit post elapsum quinquennium communitatem Stomphensem relaxatam quampiam obtingentis sui omnino adursisse, sed et id certum esse, occasione illa loco 1000 florenorum eidem obvenientium nonnisi 750 florenos eidem impositos fuisse, tandem autem posteriori auctione taxae tolerantialis loco 1200 florenorum iisdem ad tenorem primaevae obligationis suae obvenientium tantum 807 florenos adrepartitos fuisse, ut adeo quanta misecordia nefors erga immerentes commissio haec ducta fuerit? luculenter appareat, postquam ex aucta florenorum 10 millium nonnisi 7 florenis loco 400 eorundem annuam quottam auxit.

Apparet certe vel ex eo communitatis illius mala in agendo fides, quod, sicut coassidentes domini camerales consiliarii referunt, posteaquam executio iisdem anno praeterlapso ex benigno jussu regio imposita fuisset, jam oblatos tricesimatori loci ad ratam restantiarum suarum 1000 florenos, intellecta executionis revocatione, retractaverint ac ad hunc usque diem retractent, nulla in praesentiarum usque etiam modernae obtingentiae complanatione facta, ut inde morositatem et renitentiam ejusdem communitatis non satis mirari queat commissio ista.

Quemadmodum itaque primaevas illas communitatum judaicarum

obligationes pro basi et fundamento suo habuit commissio isthaec ac eousque semper habere debeat, donec modalitatem aliam sua majestas sacratissima praescribere dignata fuerit, ita ab eadem commissioni huic recedere integrum non est ac ideo severissimis quibusvis mediis ad complanandorum complanationem communitatem Stomphensem adurgendam venire arbitratur.

In reliquo ita existimat commissio haecce, quod si communitati Stomphensi haec cum Posoniense communitate collisio et confrontatio admitti deberet, summa exin(de) confusio oritura esset et quod nefors malum hoc per totum regnum serpturum sit, veretur communitatibus quibusvis mox semet una contra aliam elevaturis, taliterque metu subversante ne sic tota taxa tolerantialis evanescat.

Post haec relatae fuere literae comitatus Trenchiniensis ad exigentiam intimati excelsi locumtenentialis consilii sub 24-ae Novembris emanati desideratam quoad judaeos e Moravia in Hungariam profugos et ad subditelam Kauniczianam pertinere praetensos, informationem submittentis.

Votum.

Cujusmodi informatio siquidem iisdem plane principiis et motivis inniteretur, quae civitas Trencsiniensis eatenus audita repraesentaverat et abhinc suae majestati sacratissimae sub 24-a Novembris humillime submissae sunt, igitur et hanc praefati comitatus informationem cum accessoriis altefatae suae majestati sacratissimae in consequentiam priorum perdemisse submittendam censeremus.

Josephus liber baro de Rewa manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 216—221.
3 ívnyi papíros, elölapján ezzel a feljegyzéssel: *praesentata 8. Februarii 1761., eadem relata.*

223.

1761. január 8. Pozsony. A m. kir. helytartótanács Mária Terézia királynőnek felterjeszti a zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottságnak általa is jóváhagyott jegyzőkönyvét és kéri annak megerősítését és a szükségesnek mutatkozó intézkedését.

Sacratissima etc.

In negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinata mixta commissio super postulato judaicae communitatis Stomphensis facultates tam suas. quam reliquorum comitatus Posoniensis judaeorum per rabinos et juristas judaicos investigari et a proportione harum novam illiusmodi taxae inter tres comitatus Posoniensis judaeorum communitates repartiri petentis, prout et super rescripto comitatus Trencsiniensis in puncto judaeorum e Moravia profugorum et ad subditelam Kauniczianam pertinere praetensorum submisso depromptum et hic demisse advolutum exhibuit protocollum, quod regium hoc locumtenentiale consilium perdemisse

etiam voto suo probatum majestati vestrae sacratissimae pro benigna ulteriori approbatione, impertiendaque superinde clementissima resolutione regia una cum accessoriis humillime submittit et semet etc. Datum ex consilio Posonii, 8-a Januarii 1761.

Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 222—3.
Fogalmazvány egy ívnyi papíroson.

224.

1761. január 15. előtt. Pozsony megyének hegyentúli zsidó hitközsége ismételten Mária Terézia királynőhöz fordul a türelmi adónak igazságtalan kivetése miatt és annak megorvoslását kéri a kir. kincstár érdekének védelmében.

Sacratissima caesarea et apostolico-regia majestas!
Domina domina clementissima!

Quam gravis et palmaris sit improportio in repartitione taxae tolerantialis per judaeos in comitatu Posoniensi degentes praestandae et absque investigandorum investigatione processui isti transmontano impositae, in priori humillima instantia nostra punctatim uberius remonstravimus, utque malo huic mederi et per hoc nostri ruina et etiam altissimi aerarii damnum ex impossibili praestandorum praestatione sensim accumulandum praecaveri valeat, pro illo remedio humillime institimus, quod majestas vestra sacratissima, uti annexum sub A. perhibet, in substantia observandum jam perprius clementer praeceperat, ut nempe facta ad cujusvis facultates condigna reflexione, ne miseriores et egentiores plus justo graventur, per rabinos, juristas repartitio justa elaboretur. Et quia juxta praededucta benignae resolutionis sensum tota vis et energia justae repartitionis in adaequata facultatum cognitione consisteret, hae vero unice per juramentalem coram rabinis disinteressatis fiendam revelationem optime cognosci valerent, ideo certum est, quod remedio isto qua maxime idoneo cumprimis moderna improportio erui quiret. Ast systema hoc in rei veritate justissimum communitas judaeorum Posoniensium quaqua via potest, evitare studet, scit enim positive, quod majoris quanti imposita gravari, nos vero facile in dimidio sublevari deberemus. Ut porro veritatem hanc supprimat et cum palmari injuria tertii sui alleviationem manutenere valeat, contra praedeclaratum justum systema praenuncupata communitas Posoniensis utitur argumento politico, quod nempe per revelationem facultatum totius nationis creditum diminueretur, si cujusvis status intrinsecus propalaretur. Sed contra est, quod 1-o nos non petamus, ut revelatio fiat coram extraneis, sed coram judaicis rabinis, per quos profecto nihil propalabitur, sequaciter sicut nec propalatio, ita nec crediti diminutio per revelationem procurabitur, sed eruetur Deo grata justa proportio, evenietque nos miseriores et egentiores ultra vires aggravatos esse. Et hinc sicut clarum est, quod praetensus amittendi crediti metus sit solum coloratus, ita secundo certum est, quod si ex revela-

tione, quam hac ratione impugnant, sui alleviationem eventuram praeviderent, metu crediti seposito omnes una voce clamarent, ut fiat revelatio, sed quia aggravium eventurum positive sciunt, ideo sub specie periclitantis crediti revelationem et per hoc justitiae cursum impediunt. Si tandem res uberius perpendatur, publice notum est, quod ante biennium omnes cives et cujuscunque generis mercatores civitatis Viennensis capitalium suorum scriptam pro renata etiam juramento, uti patentales sonabant, confirmandam revelationem exhibere debuerint, exhibuerintque, quin per hoc creditum ipsorum diminutum sit. Nec ipsis opitulari potest certus contractus sub initium impositae tolerantialis taxae inter nos et communitatem judaeorum Posoniensium ad quinquennium initus, quia ille dudum expiravit atque adeo pro non ante considerari debet. Caeterum patet ex recenter peracta per inclytum comitatum Posoniensem investigatione, quod exactio quanti adrepartiti omni cum solertia fuerit promota, restantiae tamen notabiles cum altissimi eararii damno enatae sint, quas palmaris jam declarata improportio causavit. Certum praeterea est quotidiana experientia teste, quod ad eruendam in quanto portionali proportionem frequentius dicarum rectificationes instituantur et hoc ideo, quia alii moriuntur, alii depauperantur, alii alio migrant et taliter status pagorum aut processuum mutatur, quod apud nos quoque evenisse testatur superius memorata inclyti comitatus Posoniensis investigatio, nihil proinde seu usui seu aequitati contrarium petimus, quin potius eo manifesto existente, quod petitum nostrum secundum intrinsecum sui constitutivum in justitia et aequitate fundetur.

Ad augustum majestatis vestrae thronum humillime recurrimus, dignetur majestas vestra ex intrinseca petiti nostri aequitate illud clementer applacidare et tum nobis, tum vero altissimo suo aerario adhuc in tempore benigne prospicere, quam gratiam exorantes emorimur.

Majestatis vestrae sacratissimae humillimi perpetuo fideles subditi:
communitas judaeorum in comitatu Posoniensi
processuque transmontano degentium

Kívül: Ad sacratissimam caesaream et apostolico-regiam majestatem, dominam dominam clementissimam humillima instantia introsertae communitatis judaeorum in comitatu Posoniensi processuque transmontano degentium.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 239—240.
Ívrétű papíros, melynek elölapján ez a feljegyzés olvasható: *praesentata 15. Januarii 1761.*

225.

1761. január 30. Bécs. Mária Terézia királynő megparancsolja a m. kir. helytartótanácsnak, hogy mivel a stomfai zsidók nem szűnnek meg panaszkodni a türelmi adó igazságtalan kivetése miatt, ez okból úgy intézkedjenek, hogy a stomfai zsidók 6 héten belül minden hátralékukat fizessék meg, melynek megtörténte után az érdektelen zsidó rabbik és jogtudósok Pozsony megyében élő zsidókra a tényleges anyagi helyzet figyelembevételével vessék ki a türelmi adót és ennek eredményét a véleményükkel egyetemben jelentsék.

Maria Theresia dei gratia Romanorum imperatrix, Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae regina apostolica, archidux Austriae etc.

Reverendi, spectabiles ac magnifici, magnifici item et egregii fideles nobis dilecti! In negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinatae mixtae commissionis protocollum per fidelitates vestras die 8. delabentis hujus mensis isthuc demisse repraesentatum clementer percepimus. Quod itaque postulatum judaeorum Stomphensium suas et Posoniensium judaeorum facultates medio rabinorum et juristarum judaicorum conscribendas et a proportione harum novam taxam tolerantialis repartitionem elaborandam ordinari supplicantium concernit, licet quidem procedens commissio ac etiam ipsaemet fidelitates vestrae demisse existiment antelatorum Stomphensium judaeorum petito ob secuturas confusiones neutiquam deferendum, verum priori hoc in passu jam stabilito et hactenus observato systemati ulterius etiam insistendum esse.

Quia tamen communitas judaeorum in processu transmontano degentium tenore demissae instantiae suae hic erga futuram in specie remissionem una cum suis allegatis orginaliter annexae ulterius quoque de improportionata taxae tolerantialis iisdem facta adrepartitione querularentur, adeoque pro ulteriori sui conservatione et permansione iterum ordinari enixe supplicent, ut per suos rabinos et juristas justa, facta videlicet ad cujusvis facultates condigna reflexione elaboretur proportio

Hinc, quo negotio huic ac continuis praedictorum querulantium judaeorum recursibus tandem finis imponatur, fidelitatibus vestris clementer hisce rescribendum atque una committendum esse duximus, quatenus eas suo loco dispositiones mox facere noverint, ut primum quidem communitas judaeorum Stomphensium etiamnum inexsolute haerentes apud se taxae tolerantialis restantias intra sex septimanarum spatium indispensabiliter depurare et adjustare teneatur, dein autem et postquam haec restantiarum adjustatio effective subsecuta fuerit, per disinteressatos judaicos rabinos et juristas totum taxae tolerantialis quantum judaeis in comitatu Posoniensi degentibus obveniens habita ad cujusvis facultates debita et condigna reflexione proportionate et servato recto calculo subrepartiatur ac taliter subrepartitum quantum per eosdem judaeos statis temporibus rite et exacte depuretur et ad sua loca administretur, de effectu porro demissa informatio cum remissione praeacclusorum originalium nobis medio fidelitatum vestrarum cum ulteriori earundem pro

re nata opinione humillime submittatur. Quibus de reliquo gratia et clementia nostra caesareo-regia benigne atque jugiter propensae manemus. Datum in archiducali civitate nostra Vienna Austriae, die trigesima mensis Januarii anno domini millesimo septingentesimo sexagesimo primo.

Maria Theresia manu propria.

comes Nicolaus Palffy manu propria.
Josephus Jablanczy manu propria.

Kívül: Reverendis, spectabilibus ac magnificis, magnificis item et egregiis N. N. praesidi et consiliariis consilii nostri regii locumtenentialis Hungarici, fidelibus nobis dilectis Posonii ex officio.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 241—2.
Ívrétű papiros, melynek vízjegye: koronas címerpaizs az egyik oldalon, míg a másik oldalon arabeszkkel, zárlatán kir. titkos pecset nyomával, mely vörös viaszba van nyomva, a szöveg alatt: *J(ablanczy)*, az elölapon pedig: *praesentata 5. Februarii 1761., 9-a ejusdem relata* feljegyzésekkel.

226.

1761. március 31. Pozsony. A m. kir. kamara pozsonyi főpénztára elismeri, hogy a stomfai zsidó hitközség türelmi adójának hátralékából 1759 forintot lefizetett.

Infrascripti sacrae caesareae regiae et apostolicae majestatis excelsae camerae regiae Hungarico-aulicae generalis cassae cameralis praefectus et contralor recognoscimus communitatem judaicam inclyti comitatus Posoniensis Stomphensem cum transmontana de taxa tolerantiali ad quinquennium 1-a Januarii 1755. inchoatum sibi imposita pro secundo anno primi, utroque anni secundi et primo anni tertii hujus quinquenni termino 1500 et ad rationem secundi anni 3-tii termini 259, conjunctim itaque florenos mille septingentos quinquaginta novem Rhenenses manibus nostris administrasse, super quibus taliter administratis florenis 1759 denariis — antelatam communitatem judaicam praesentibus quietamus. Actum Posonii, in officio cassae cameralis praefecturatus regii Hungarico-aulici, die 31-a Martii 1761.

Id est fl. 1759.

Carolus Schuester.
Leonardus Heinbucher.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 243—4.
Egykorú egyszerű másolat ívrétű papiroson.

1761. március 31. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság tudomásul veszi és közhírré teszi őfelségének f. év márc. 23-án kelt és a trencséni zsidókra vonatkozó rendeletét, a stomfai zsidók ügyében pedig, akik 3375 forint hátralékukra csupán 1759 forintot fizettek le, Pozsony megyét figyelmeztetni javasolja az egész hátralék mielőbbi behajtására, hogy ezt követőleg a rabbik és jogtudósok adókivetése megtörténhessen.

Praeside illustrissimo domino barone Josepho Revay, praesentibus consiliariis spectabili domino Michaele Sido, spectabili domino Felice Mohr, domino Ludovico Konkel secretario, Michaele Preszeker concipista anno 1761-o die 31-a Martii in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinata mixta commissio celebrabatur, in qua primo assumptum fuit benignum suae majestatis sacratissimae mandatum de dato 23-ae Martii anni currentis interventum, contextu cujus erga bina commissionis hujus protocolla circa judaeos Threnchinienses ad subditelam Moravicam, signanter Venceslai comitis a Kaunicz-Rittbergh pertinere praetensos deprompta et cum conformi excelsi consilii locumtenentialis regii voto sub 24-a Novembris anno ultimo praeterito, necnon 8-a Januarii anni modo currentis demisse repraesentata clementer rescribitur sacratissimam suam majestatem caesareo-regiam et apostolicam benigno normativo in anno 1752. elargito ulterius etiam clementer insistere, huic porro non obstare, ut judaei, qui ante annum decretorium in Hungaria domicilium fixerunt, pro casu ac contractus cum Moravicis dominiis de contributione et censibus ibi etiam praestandis successive iniverunt vel alia ratione se obligarunt, praeter praestanda Hungarica, ad quae semper tenebuntur, illis etiam obligationibus satisfaciant, quod per domini Moravica protocollis et aliis documentis coram cancellaria regia Hungarico-aulica semper legitimandum erit.

Quemadmodum proinde altefata sua majestas sacratissima virtute praeexpositi benigni mandati sui clementer committere et mandare dignatur, quatenus in conformitate et ad effectum illius necessariae suo loco dispositiones actutum fiant, desuperque eadem sua majestas sacratissima pro re nata demisse informetur, ita mixta haec commissio pro hic et nunc nihil reliquum esse arbitratur, quam ut ad exigentiam praedeclaratae benignae ac positivae resolutionis regiae suis locis intimanda intimentur, ut pro casu ac abinde ulteriora porro intervenirent, sacratissima sua majestas desuper in humilitate informari queat.

2-do recurrebat negotium judaeorum Stomphensium, erga quorum iteratos recursus sacratissima sua majestas sub dato 30-ae Januarii anni fluentis clementissime resolvere dignata est, ut primum quidem communitas antelatorum judaeorum etiamnum inexolute haerentes apud se taxae tolerantialis restantias intra sex septimanarum spatium indispensabiliter depurare et adjustare teneatur, dein autem et postquam haec restantiarum adjustatio effective subsecuta fuerit, ped dissinteressatos judaicos rabinos et juristas totum taxae tolerantialis quantum judaeis is comitatu Posoniensi degentibus obveniens habita ad cujusvis facultates debita et

condigna reflexione proportionate et servato recto calculo subrepartiatur ac taliter subrepartitum quantum per eosdem judaeos statis temporibus rite et exacte depuretur et ad sua loca administretur.

Et licet quidem in obsequium hujusce benigni mandati regii praememorata judaeorum communitas medio comitatus Posoniensis, cui eatenus sub 9-a Februarii per excelsum locumtenentiale regium consilium intimanda intimata exstiterunt, ad celerius praevia ratione depurandas restantias suas de benigno jussu regio commonita fuerit, comperit nihilominus mixta haec commissio, quod eadem judaeorum communitas evoluto jam praefixo sex septimanarum et quod excedit, termino ad rationem restantiarum suarum cum florenis 3375 inexolute haerentium florenos nonnisi 1759, uti hic in paribus advoluta cameralis solutorii officii quietantia perhiberet, adeoque vix aliquid supra medietatem hucdum depuraverit.

Cum proinde eadem haec comissio mixta a praeexposito benigno mandato regio indispensabilitatem praefixi pro adjustatione praeviarum restantiarum sex septimanarum termini involvente recedere neutiquam valeret, sua vero majestas sacratissima super effectu benigni ejusdem mandati sui se demisse informandam clementer praeciperet.

Hinc motivo tum ex praemisso, cum etiam ideo, ne per ulteriorem ejusmodi restantiarum depurationis dilationem ipsum etiam novum quantum, ad rationem cujus repetita Stomphensium judaeorum communitas pro evolutis jam quinque angariis nihil prorsus adjustaverat, in novas rursum restantias abeat, sicque novo iterum discrimini exponatur, quamvisquidem memorata communitas strictioribus mediis ad complanandorum complanationem adigenda veniret, pro nunc tamen comitatui Posoniensi reflexe ad praecitatum 9-ae Februarii intimatum rursus intimandum fore, ut saepedictos judaeos Stomphenses ad indilatam ac plenariam antiquarum restantiarum suarum depositionem serio et efficaciter commoneat ac super effectu qualiter subsecuto excelsum consilium regium locumtenentiale quantocius informet, quo sic dein judaeorum rabinis agenda committi valeant, haec vero taliter disposita fuisse, sua majestati sacratissimae pro statu interimalis notitiae humillime repraesentandum esse censeremus.

Josephus liber baro de Rewa manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 245—7.

Másfél ivnyi papiros elólapon ezzel a feljegyzésel: *praesentata 2. Aprilis 1761. eadem relata.*

228.

1761. április 2. Pozsony. A m. kir. helytartótanács a zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság jegyzőkönyve alapján jelenti Mária Terézia királynőnek, hogy a stomfai zsidók 3375 forint helyett csupán 1759 forintot fizettek le a hátralékukból és noha a többire haladékot kértek, ettől függetlenül Pozsony megyét arra utasították, hogy az egész tartozást a legsürgősebben hajtsa be.

Suae majestati.
Sacratissima etc.

Mixta in negotio tolerantialis taxae judaeorum ordinata commissio comperto eo, quod judaica Stomphensis communitas ad rationem restantiarum suarum cum florenis 3375 inexolute haerentium et juxta benignam majestatis vestrae sacratissimae sub dato 30-ae Januarii anni currentis interventam resolutionem regiam intra 6 septimanarum spatium indispensabiliter depurari commissarum evoluto jam praefixo termino florenos dumtaxat 1759 effective hucdum adjustaverit, mediante isthic humillime advoluto protocollo sua eandem judaeorum communitatem ad implementum praecitati clementissimi mandati caesareo-regii ad indilatam et plenariam praeviarum restantiarum suarum depurationem medio comitatus Posoniensis serio rursum ac efficaciter commonendum esse censuit.

Et licet quidem memorata judaeorum communitas sumpto iterato ad consilium istud regium recursu, contextu hic pariter demisse adnexae instantiae suae ex motivis et rationibus in eadem uberius deductis extensionem termini pro depuratione restantiarum suarum praefigi sibi exoperandam supplicaret, idem nihilominus hoc locumtenentiale regium consilium attentis motivis per antelatam commissionem adductis in conformitate ejusdem sensus velut voto etiam consilii hujus per totum approbati comitatui Posoniensi id, ut repetitam judaeorum communitatem ad indilatam ac plenariam restantiarum suarum depositionem serio et efficaciter commoneat, eidem petitam contra judaeos Sancto-Joannenses sibi incorporatos et florenis adhuc 616 restantes assistentiam praebeat, deque effectu qualiter subsecuto celeriorem informationem submittat, sub hodierno rursum intimandum, idipsumque majestati vestrae sacratissimae pro statu interimalis notitiae humillime referendum esse duxit. Quod semet in reliquo altissimis etc. Datum ex consilio Posonii, 2-a Aprilis 1761.

Kvassay.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 248—9.
Fogalmazvány ívrétű papiroson a szövegben két törléssel és két betoldással.

1761. április 13. Bécs. Mária Terézia királynő meghagyja a m. kir. helytartótanácsnak, hogy a stomfai zsidók hátralékának behajtása mellett a rabbik és jogtudósok által történő adókivetést Pozsony megye területén sürgősen végezzék el.

Maria Theresia dei gratia Romanorum imperatrix, Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniaeque regina apostolica, archidux Austriae etc.

Reverendi, spectabiles ac magnifici, magnifici item et egregii fideles nobis dilecti! Ex demissa fidelitatum vestrarum de 2-a praesentis isthuc transmissa repraesentatione, eidemque juncto commissionis mixtae in negotio taxae tolerantialis judaeorum sub ultima proxime evoluti mensis Martii celebratae protocollo clementer equidem percepimus judaeos Stomphenses restantias suas intra praefixum, jamque elapsum sex septimanarum spatium depurare omittentes ad indilatam hujusmodi restantiarum complanationem porro quoque serio ac districtim commonitos esse. Ex quo nihilominus inde comperissemus benignum mandatum nostrum in altera sua parte, qua commissum erat, ut per disinteressatos judaicos rabinos et juristas totum taxae tolerantialis quantum judaeis in comitatu Posoniensi degentibus obveniens habita ad cujusvis facultates debita et condigna reflexione proportionate et servato recto calculo subrepartiatur ac taliter subrepartitum quantum per eosdem judaeos statis temporibus rite depuretur et ad sua loca administretur, suo nequaquam redditum esse effectui.

Idcirco benigne volumus, quatenus fidelitates vestrae incassationi praeattactae judaeorum Stomphensium restantiae diligenter quidem insistere, ne porro haec ex improportionata repartitione quanti deinceps magis etiam augeatur, ad effectuationem benignae ordinationis nostrae respectu praevio modo in universum ex aequo et justo repartiendae a judaeis in antelato comitatu Posoniensi degentibus obvenientis tolerantialis taxae interventae procedere, sibique incumbentia actutum agere noverint.

. . . . . .

Quibus de reliqua gratia atque clementia nostra caesareo-regia benigne, jugiterque propensae manemus. Datum in archiducali civitate nostra Vienna Austriae, die decima tertia mensis Aprilis anno domini millesimo septingentesimo sexagesimo primo.

Maria Theresia manu propria.

comes Nicolaus Palffy manu propria.
Ladislaus Batta manu propria.

Kívül: Reverendis, spectabilibus ac magnificis, magnificis item et egregiis N. N. praesidi et consiliariis consilii nostri regii locumtenentialis Hungarici, fidelibus nobis dilectis Posonii ex officio.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 250—1.

Ivrétű papiros, melynek vízjegye: egyik oldalon koronás címerpajzs, míg a másik sarokban: *B(atta)*, míg elölapon: *acceptata 15. Aprilis 1761., 16-a relata* feljegyzik oldalon arabeszkkel, zárlatán fődött kir. titkos pecséttel, a szöveg alatt a jobb zésekkel.

1761. június 12. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság a Győr megyei zsidók között fennálló viszályban úgy a türelmi adó kivetése, mint az adóbehajtó elszámolása tekintetében olyan rabbi közreműködését javasolja, akinek személyében mindnyájan megegyeznek, ami pedig a Trencsén megyebeli és városbeli zsidók kérelmét illeti, hogy olyanok mentesüljenek a morvaországi adózás alól, akiket erőszakkal kényszerítettek annak elfogadására, ebben a kérdésben őfelsége intézkedése lenne szükséges.

Praesentibus praeside: illustrissimo domino barone Josepho de Reva, consiliariis spectabili domino Michaele Sido, spectabili domino Ladislao Balogh, spectabili domino Felice Mohr, secretario camerali domino Ludovico Konkel juniore, actuario Ignatio Christoffi anno 1761. die 12-a mensis Junii celebrata est commissio mixta in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinata, in qua 1-o assumpta est instantia Moyses Beer, communitatis judaeorum in comitatu Jauriensi degentium mandatarii sub 22-a Januarii anni modo currentis excelso consilio locumtenentiali regio exhibita, contextu cujus postquam modofatus supplicans in eo, quod Joachimus Levy praefatae communitatis taxae tolerantialis incassator seu perceptor restantes pro anno 1758-o usque annum labentem 1761-um perceptoratus sui rationes nonnisi obscuras et confusas reddere, quottam vero eidem ex suprafatae taxae repartitione per ipsos rabinos et juristas judaicos recenter elaborata in florenis 74 obtingentem dependendam nequaquam assummere velit, ast potius semet praecattactae repartitioni studiose opponere, taliterque continuas inter judaeos dissensiones causare et suscitare ulterius etiam pergat, pro ponendo eatenus salutari remedio conquestus fuisset.

Placuit excelso consilio locumtenentiali regio praedeductam supplicantis expositionem comitatui Janurinensi sub eodem dato finem in petitum gratiose intimare, deque effectu hoc in passu qualiter procurato genuinam ab eodem expetere informationem.

Ad cujusmodi gratiosae praelibati excelsi consilii locumtenentialis regii intimationis exigentiam supradicto comitatu de 4-a mensis Maii anni praesentis debitum morem gerendo praeexpositas judaeorum querimonias, enatasque inter eosdem praevio modo controversias et dissidia medio judicis nobilium sui idcirco exmissi placidioribus jam sopitas haberi rescribente rursus tam idem Mojses Beer, quam etiam praenominatus perceptor Joachymus Levy sub 4-a mensis et anni praesentium prior quidem penes instantiae suae prioris sub 22-a quippe Januarii anni currentis exhibitae recapitulationem id, quod praerepetitus comitatus ad exigentiam pracattacti gratiosi intimati medio judicis nobilium sui fine componendorum praedeductarum controversiarum amicabilem cum praefixione etiam termini tentaverit quidem, praerepetitus nihilominus perceptor Levy eatenus non modo non comparuerit, verum etiam ut sub C. minus convenienti responso communitatem eundem comparendum humaniter et authoritate judiciaria invitantem affecerit.

Posterior autem data idcirco nomine totius praeattactae communitatis instantia id, quod in iis, quae ratiocinium suum respexerunt, dum rationes superadministrato per se praeattacto incassatoratus officio debite non minus ac fideliter praestitisset, cum communitate jam coaluerit, in conficienda nihilominus taxae tolerantialis repartitione nova facto unico antefati Moysis Beer et hujus socii, Isaac Singer, utriusque infimae conditionis hominis valde parum contribuentis, ipsiusque communitatis totius gubernium potenter appetentis coalescere nequeat, pro ponendo eatenus salutari remedio recurrerunt.

Votum.

Ex praedeductis dissidentium judaeorum pro et contra porrectis instantiis videre est binas esse hos inter controversias, alteram intuitu inadaequatae ac improportionatae quoad taxam tolerantialem repartitionis, alteram intuitu non redditarum suo modo per incassatorem seu perceptorem rationum.

Ne proinde seu ex improportionata repartitione seu vero inadaequata incassatione, defectuosoque ratiocinio contribuentes, taxamque tolerantialem dependentes judaei in individuo quoquo modo damnificentur ac in depensione ipsius quottae tolerantialis seu quodpiam dispendium seu remora quaepiam enascatur, vigentesque praevio modo inter praeattactos judaeos dissensiones ultro quoque serpant, ad haec in tempore remedenda congruum, opportunumque fore censemus, ut 1-o tota haec communitas judaica communibus expensis, unanimique consensu juratum, beneque peritum rabinum nominet, eligatque, qui ita nominatus et electus universas singuli judaei facultates, beneficia et capacitatem accurate conscribat et cognoscat, taliterque justam et dissinteressatam, proportionatamque eruat et faciat repartitionem, haneque eidem communitati cum specifica ac clara cui videlicet et quantum exinde solvendum obveniat? connotatione extradet, juxta quam taliter sibi extraditam repartitionem omnes et singuli absque movendis eatenus ulterioribus quaestionibus et dilationibus et subterfugiis, omnique tergiversatione seposita quottam tolerantialem de tempore in tempus accurate solvere, riteque dependere obligentur.

2-o modernus incassator seu perceptor quoquo modo restantes perceptoratus sui rationes juxta adaequatum omnium introitum et exitum seu jam concinnatas seu in quantum paratae non haberentur, concinnandas a dato expediendi hoc in passu intimati intra 6 hebdomadarum spatium ipsi communitati exhibere teneatur, quae communitas si in revisione istarum rationum quoquo modo coalescere nequiret, harum quoque revidendarum intuitu praementionatus dissinteressatus rabinus operetur, si porro praefatus incassator seu perceptor modalitate hac pro restantiario declarabitur, istiusmodi restantiam indilate depuret si non aliter, executione etiam mediante stringendus. Ut autem praededucta omnia eo certius et citius effectuentur, ex parte comitatus Jaurinensis idcirco necessaria assistentia praebeatur, eidemque id etiam intimetur, ne suplicantes judaei propter factum istum recursum, in rebus, personisque suis quoquo modo turbentur, molestenturque ac super his omnibus qualiter compositis et effectuatis idem praefatus comitatus suo tempore praelibatum excel-

sum consilium locumtenentiale regium genuine informet, in reliquo liberum sit communitati modernum perceptorem confirmare seu in locum hujus alium denominare, talem tamen, qui sufficienti cautionali fundo sit provisus. Si vero quoad electionem, denominationemque hujus aeque coalescere nequirent, inter eos, qui forte plures per eandem communitatem projectabuntur, idem rabinus denominationem faciat, habita semper illius, qui, uti praemissum est, sufficienti cautionali fundo polleat.

2-o benigna suae majestatis sacratissimae resolutione de dato 23. Martii anni hujus interventa, contextu cujus erga bina commissionis hujus protocolla circa judaeos in comitatu Threncsinienses degentes ac ad subditelam Moravicam, signanter Venceslai a Kaunicz-Rittbergh pertinere praetensos deprompta et cum conformi excelsi consilii locumtenentialis regii voto sub 24-a Novembris anno ultimo praeterito, necnon 8-a Januarii anni currentis demisse repraesentata clementer rescribitur altefatam suam majestatem caesareo-regiam benigno normativo in anno 1752. elargito ulterius etiam clementer insistere, huic porro non obstare, ut judaei, qui ante annum decretorium in Hungaria domicilium fixere, pro casu ac contractus cum Moravicis dominiis de contributione et censibus ibidem etiam praestandis successive iniverunt vel alia ratione se obligarunt praeter praestanda Hungarica, ad quae seper tenebuntur, illis etiam obligationibus satisfaciant, quod per dominia Moravica protocollis et aliis documentis coram excelsa cancellaria regia Hungarico-aulica semper legitimandum erit. Medio excelsi consilii locumtenentialis regii comitatui et civitati Trenchiniensibus, quatenus in conformitate et ad effectum praedeclaratae benignae resolutionis regiae apud judaeos in gremio sui degentes necessarias dispositiones actutum facere, desuperque praclibatum excelsum consilium locumtenentiale regium informare noverint, sub dato 2-ae Aprilis anni ejusdem intimata existente, comitatu vero Threnchiniensi medio litterarum suarum de dato 24. mensis Maii anni praecitati exaratarum instantiam gremialium suorum judaeorum sibi in eo, quod complures eorundem non sponte et benevole, sed via facti illo potissimum tempore, dum quaestus gratia ex Moravia procurandi Moraviam accesserunt, per communitatem judaeorum Hunnobrodensium in rebus et personis suis arestati priusquam diutius arestum cum gravi eorundem damno subire debuissent, erga inexcogitabiles sui mortificationes et varii generis divexationes inviti licet contractus et obligationes pro voluntate dictae communitatis confectas subscribere quidquidve ab eadem desiderabatur, praestare non recusarint et licet praeexpositos totiesmemoratae communitatis excessus longe ante annum 1752. debitis in locis pro medela repraesentassent, nullum tamen idcirco remedium obtinuerint, quin potius saepefata Hunnobrodensis judaeorum communitas praeattactam viam facti in filiis quoque eorundem continuaret, exhibitam pro ponendo eatenus congruo remedio submittente.

3-o Löbel Freystadler judex et deputatus, necnon tota Hunnobrodensium judaeorum communitas medio instantiae suae ad excelsum consilium locumtenentiale regium sub 28-a Maii anni currentis exhibitae judaeos in comitatu et civitate Threnchiniensi degentes ad satisfaciendum contractibus per eosdem cum dominiis Moravicis de contributione et censibus

eorsum etiam praestandis initis medio suprafatorum comitatus et civitatis magistratuum compelli supplicat.

Votum.

Quemadmodum non defuit excelsum consilium locumtenentiale regium praeattactae ordinationi regiae conformia tam comitatui Threnchiniensi, cum etiam civitati nominis ejusdem gratiose intimare, ita necessarium fore arbitratur haec commissio idipsum suae majestati sacratissimae caesareo-regiae apostolicae humillime referendum venire.

Cum nihilominus medio tempore ex informatione praefati comitatus, ejusque accessoriis isthic obsequiosissime adnexis erueretur, gremiales comitatus illius judaeos ad praetensos contractus vi et potentia mediante adactos extitisse, adeoque ut hi de lege alioquin nulli pro talibus declarentur, gremialesque sui judaei ab istiusmodi violentis actibus ipsis quoque benignis resolutionibus regiis serio inhibitis, securi praeserventur, hac quoque ratione tute negotiari valeant ac taliter ad dependendam tam contributionem, quam taxam tolerantialem habiles reddantur, parte in hac praefatus comitatus gratiosas excelsi consilii regii locumtenentialis vices apud suam majestatem caesareo-regiam efficaciter interponendas sollicitus flagitat.

Restat proinde non aliud ac ut ex justis et legalibus referentis comitatus motivis et rationibus praeadvolutae informatoriae cum suis accessoriis, in iisdemque deductae judaeorum preces altefatae suae majestati sacratissimae pro ponendo idcirco salutari remedio demisse repraesententur salvo altiori etc.

Josephus liber baro de Rewa manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 252—257.
3 ívnyi papiros elölapon ezzel a feljegyzésel: *praesentata 15. Junii 1761. eadem relata.*

231/2.

1761. június 15. Pozsony. A m. kir. helytartótanács jelenti Mária Terézia királynőnek, hogy a Trencsén megyében lakó zsidók a morvaországi adózásra azért nem hajlandók, mert arra a magyarbródi zsidók erőszakot alkalmazva kényszerítették őket. Ebben a kérdésben kérik őfelsége elhatározását.

Suae majestati.
Sacratissima etc.

Commissio mixta in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinata suum circa judaeos tam Hunnobrodenses contractibus per judaeos in comitatu Threnchiniensi degentes cum Moravicis dominiis de censibus et contributione ibidem etiam praestanda initis nequaquam satisfieri, quam Threnchinienses semet ad ineundos praeattactos contractus vi et potentia mediante compulsos haberi exponentes consilio huic regio locumtenentiali exhibuit protocollum, quod consilium idem locumtenentiale regium voto

quoque suo comitatum, isthicque cum accessorio perdemisse advolutum sacratissimae majestati vestrae caesareae et regio apostolicae pro impertienda desuper benigna resolutione regia humillime submittit. se seque altissimis etc. Datum Posonii, 15-a Junii 1761.

Joannes Hlavách manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 258—9.
Fogalmazvány ívrétű papiroson egy betoldással

233.

1761. június 15. A m. kir. helytartótanács megparancsolja Pozsony megyének, hogy ifj. Eibeschütz Márkus zsidó panasza tárgyában, akitől gróf Pálffy Károly számtisztje őrizetére bízott és 8000 forintról szóló váltót erővel elvett, tartson vizsgálatot és addig is a váltó ne vesszen el és a zsidónak bántódása ne legyen.

Comitatui Posoniensi.

Ex hicce copialiter adnexa judaei Marci junioris Eibeschütz humillima instantia uberius percepturae sunt praetitulatae dominationes vestrae, qualiternam idem queruletur in eo, quod die 24-a praeteriti mensis Aprilis rationista dominalis Posoniensis domini comitis Caroli Pálffy servo dominali stipatus eundem querulantem absque ulla praevia citatione ac postposita omni pro se oblata cautione et respective facta interpositione per plateam publicam abducere, ibidemque usque seram in noctem ex ea dumtaxat ratione, quod certas super 8000 florenis emanatas campsoriales fidei et custodiae suae concreditas ei extradare noluerit, detinere nil pensi duxerit.

Hinc consilium hoc regium locumtenentiale in continuationem benignae dispositionis sub 1-a Junii quoad alterum judaeum Abrahamum Mandl praetitulatis dominationibus vestris praescriptae de benigno jussu regio intimat, quatenus hanc quoque querimoniam debite investigare, desuperque consilium hoc regium locumtenentiale proximius informare, interea vero suo modo disponere noverint, ut non tantum ablatae ab eodem querulante campsoriales literae, velut ei ad depositum datae et hac ratione securam et intactam conservationem suapte exposcentes, interea secure et absque omni innovatione intactae asserventur, verum etiam ne idem querulans judaeus Eibeschütz seu propter factum ad sacratissimam majestatem suam caesareo-regiam recursum seu alia etiam ex ratione illegitime turbetur, molestetur aut vis aliqua ei inferatur, ast hoc in passu omnimode protegatur, haec serio omnia non expectata seu generali seu particulari congregatione indilate ordinentur, effectiveque mancipentur. Datum 15. Junii 1761.

Kvassay.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 260—1.
Fogalmazvány ívrétű papiroson egy törléssel és két betoldással a szövegben

1761. június 26. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság hosszasan tárgyalja a stomfai és a pozsonyváraljai zsidó hitközség között a türelmi adó kivetése miatt már régóta elkeseredetten dúló viszályt, miközben Pozsony megyének eddigi tehetetlen eljárását erősen helyteleníti, azt javasolja elintézés céljából, hogy őfelsége fogadná el a pozsonyváraljai zsidó hitközségnek azt a nehezen meghozott ajánlatát, hogy a stomfai zsidó hitközséget terhelő évi 807 forint türelmi adóból a béke érdekében hajlandó évi 200 forintot átvenni, így a stomfaiakat csupán évi 607 forint terhelné és ezzel véget érne ez a hosszadalmas és mindinkább elfajuló és következményeiben veszedelmesnek látszó késhegyre menő áldatlan veszekedés. Ezt követőleg a vegyes bizottság őfelségének azt a f. évi márc. 23-i rendeletét, amelyet a Trencsén megyebeli és városbeli zsidókra vonatkozólag kiadott, hogy 1740. előtti időben Magyarországba telepedett zsidók, amennyiben kötelezettséget vállaltak a morvaországi adózásra is, tekintet nélkül az erőszak alkalmazására, tartoznak ezt az adót is megfizetni, kihirdetni javasolja, végül Teutsch Löbl tatai zsidónak pedig Győr megye szolgáltasson igazságot.

Praesentibus praeside illustrissimo domino barone Josepho de Reva, consiliariis spectabili domino Michaele Sido, spectabili domino Felice Mohr camerali, spectabili domino Ladislao Balogh, actuario Ignatio Christoffi anno 1761. die 26-a mensis Junii commissio mixta in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinata consedit, in qua 1-o sacratissima sua majestas caesareo-regia et apostolica ad nupernum commissionis istius protocollum sibi medio excelsi consilii regii locumtenentialis sub 2-a currentis mensis demisse repraesentatum clementer rescribere dignabatur benigne quidem se percepisse judaeos Stomphenses restantias suas intra praefixum, jamque elapsum 6 septimanarum spatium depurare omittentes ad indilatam hujusmodi restantiarum complanationem porro quoque serio ac districtim commonitos esse.

Ex quo nihilominus ex eodem protocollo compertum fuisset aliud benignum mandatum regium in altera sui parte, qua commissum erat, ut per dissinteressatos judaicos rabinos et juristas totum taxae tolerantialis quantum judaeis in comitatu Posoniensi degentibus obveniens habita ad cujusvis facultates debita et condigna reflexione proportionate et servato recto calculo subrepartiatur ac taliter subrepartitum quantum per eosdem judaeos statis temporibus rite depuretur et ad sua loca administretur, suo nequaquam redditum esse effectui.

Idcirco benigne voluit altefata sua majestas, quatenus praeattacta judaeorum Stomphensium restantiae incassationi diligenter quidem insistatur, ne porro haec ex improportionata repartitione quanti deinceps magis etiam augeatur, ad effectuationem benignae ordinationis regiae respectu praevio modo in universum ex aequo et justo repartiendae a judaeis in antelato comitatu Posoniensi degentibus obvenientis tolerantialis taxae interventae procedatur, taliterque agenda actutum agantur.

Quo in passu licet quidem summefata sua majestas sacratissima con-

textu prioris, ad quod tunc clementer provocavit de dato 30-ae Januarii anni currentis interventi benigni mandati regii per expressum commisisset, ut praerepartitae judaeorum Stomphensium restantiae decursu 6 septimanarum spatii indispensabiliter depurentur et adjustentur, dein autem et postquam haec restantiarum adjustatio effective subsecuta fuerit, per dissinterassatos judaicos rabinos et juristas totum taxae tolerantialis quantum judaeis in comitatu Posoniensi degentibus obveniens proportionate subrepartiatur.

Et quamvis etiam commissio ista benignam hancce ordinationem regiam ad litteram obversare contendens praeferenter, uti clementer praecipiebatur, antiquarum restantiarum apud repetitos Stomphenses judaeos inexolute haerentium incassationem omni meliori modo adurgendam ac expost, dum videlicet illiusmodi restantiarum depuratio effective subsecuta fuerit, repartitionem novi quanti in obsequium praecitati benigni mandati regii medio rabinorum et juristarum judaicorum elaborandam sua via ordinandam sub 31-a praeteriti mensis Martii demisse svaserit ac in conformitate sensus sui in benigna, uti praemissum est, ordinatione regia fundati apud comitatum Posoniensem disponenda disposita fuerint.

Cum nihilominus sacrae suae caesareo-regiae majestati virtute praeexpositi posterioris benigni mandati sui utrumque, tam videlicet incassationem et adjustationem antiquarum restantiarum, quam et instituendam praevia ratione novi quanti repartitionem ordinare clementer visum fuerit, benignis vero jussis regiis omnino obsequendum esset.

Hinc siquidem eadem sua majestas sacratissima incumbentia eatenus ac tutum agere benigne praecepisset, commissio haec mediante protocollo suo sub 17-a Aprilis anni currentis excelso consilio locumtenentiali regio exhibiti comitatui Posoniensi in consequentiam priorum sibi hoc in passu commissorum identidem intimandum fore censuit, quatenus non expectata generali aut particulari congregatione sua eas medio alterutrius vicecomitis sui mox facere noverit dispositiones, ut toties dictorum Stomphensium judaeorum cum florenis adhuc 1116 inexolute haerentes antiquae restantiae indilate incassentur et ad sua loca administrentur ac ne novum etiam quantum judaeis in gremio sui degentibus obveniens habita ad cujusvis facultates debita et condigna reflexione proportionate et servato recto calculo subrepartiantur. Hanc porro taliter elaboratam repartitionem idem comitatus sibi exhiberi faciat, eandemque cum suis eatenus nefors occursuris reflexionibus, prout et super omnibus qualiter actis et effectuatis genuinam et circumstantialem informationem excelso locumtenentiali regio consilio quantocyus submittat, in id denique sollicito studio intentus sit, ut praevia ratione subrepartitum novum quantum per ingremiatos sibi judaeos statis temporibus rite et exacte depuratur et ad cassas regias inferatur.

Quemadmodum igitur hujusmodi commissionis istius opinionem excelsum consilium locumtenentiale regium sub 21-a ejusdem ex integro approbavit, comitatuique supradicto conformia intimavit.

Ita praementionatus comitatus ad exigentiam talismodi intimati non minus, quam relate ad alias iteratis vicibus hoc in merito jam per prius

interventas altefati excelsi consilii locumtenentialis regii dispositiones sub 15-a mensis et anni praesentium judaeorum Stomphensium communitatem circa depurandas taxae tolerantialis antiquas suas restantias ex parte sua severe commonitam ordinatumque haberi informat, ut modo-dictae communitati contra judaeos Sancto Joannenses notabili quotta restantes requisita assistentia praebeatur.

In ordine porro ad novam totius quanti tolerantialis gremialibus judaeis suis adrepartiti per rabinos et juristas judaicos disinterassatos instituendam repartitionem quales potior praedictorum judaeorum de benigna resolutione regia hoc in passu interventa edoctorum ad effectuandorumque idcirco effectuationem monitorum pars sibi exhibuit reflexiones et declarationes, illas literis A. et B. notatas, isthicque perdemisse advolutas submittit.

Quo praemisso assumpta est instantia communitatis judaeorum Stomphensium in eo, quod quamvis eadem ad rationem antiquarum restantiarum in florenis 3375 enatarum tantum jam ex eo dumtaxat motivo, ut repartitio quottae tolerantialis judaeis in comitatu Posoniensi degentibus obvenientis per rabinos et juristas judaicos habita ad cujusvis facultates justa et condigna reflexione eo celerius institui, terminarique valeat, depuraverit, ut nonnisi 516 florenis, his quoque paulo post per judaeos Sancto Joannenses idcirco executive conveniendos deponendis restet. Hoc tamen non attento praeattacta repartitio facto unice judaeorum Posoniensium diversis idcirco subterfugiis concurrentium ne in praesens inchoetur, querulantis ac una tam ex eo, quam memor sumptuum illorum, quos retroactis annis per occasionem singuli judaeorum in comitatu Posoniensi degentium concursus fine instituendae obvenientis sibi eotum taxae tolerantialis repartitionis in gremium civitatis Posoniensis praefixi cum summa sui et suorum enervatione exponere debuit, apud comitatum Posoniensem ordinari supplicantis, quo impedita praevio modo toties dictae taxae repartitio per gremiales ejusdem judaeos praescripta modalitate cum praefixione termini indispensabiliter peragatur, concursus vero pro occasione ejusdem non amplius Posonium, verum Modram, Bazinium aut in alium quempiam locum praefigatur, non minus ac quo ad compendiandos sumptus, quorum motivo potissimum subarcenses repartitionem a se averti flagitant, ex communitate Posoniensium et Stomphensium cum duobus quidem plenipotentiatis judaeis, ex marchionatu vero Moraviae aut judaeorum suae excellentiae palatinalis subditorum solus dumtaxat rabinus dissinterassatus pro eadem repartitione evocentur, deputenturque.

Quo audito commissio haecce memor judaeorum e communitate Posoniensium eatenus exmissorum et deputatorum apud nonnullos coassidentium dominorum consiliariorum eotum extra consessum constitutorum in eo, ut pro uberiori tam instantiarum suarum praevio modo ad excelsum consilium locumtenentiale regium delatarum, quam et miseri status sui et conditionis nonnullorumque in ordine ad postulatum Stomphensium verbali declaratione ad faciem commissionis istius admittantur supplicantium, modofatos deputatos particularibus eorundem requisitionibus haud rejectis finem in petitum quemadmodum ad faciem suam admisit.

Ita iidem deputati audita prius commissionis hujus praemissa sibi in eo, quod benignis jussis regiis circa repartitionem taxae suae tolerantialis praescripta ibidem modalitate instituendam per excelsum consilium locumtenentiale regium comitatui Posoniensi repetitis vicibus intimatis ac per hunc sibi pro effectuandorum effectuatione, debitaque partitione significatis per diuturnam praescriptae repartitionis dilationem et procrastinationem temerarie contravenire audeant, improbatione et ut debitum eatenus in asperiora experiri malint, omni protellatione et tergiversatione procul morem gerant, commonitione praeter factam sui ad instantiam in praedeductis comitatus Posoniensis informatoriis sub A advolutam provocationem privatam isthicque sub C adjacentem exhibuerunt instantiam, medio cujus communitas judaeorum Posoniensium lamentabiliter queritur in eo, quod Stomphensium judaeorum communitas, cui, quamvis occasione institutae anno recenter praeterito taxae tolerantialis in 5000 florenis auctionis ex repartita ad judaeos in comitatu Posoniensi degentes praeattactae taxae quotta proportionate floreni 1200 annue pendendi obtingere debuissent, commissio tamen haec eotum in opere repartitionis praementionatae taxae constituta ex peculiari erga praedictam Stomphensium judaeorum communitatem reflexione eidem non plus, quam florenos 807 adrepartita fuit, non obstante eo, quod reversales etiam de praestanda adrepartitae sibi praevio modo quottae annua repensione ex se dederit, praeter diversas, easque molestas hoc in passu dissensiones, pro more suo in id etiam unice, quo maximum in solam dumtaxat judaeorum querulantium communitatem onus derivetur, intendat vel ex eo etiam, dum id, ut conscriptio facultatum supplicantibus judaeis admodum ex eo, quod ex quaestu is solo dumtaxat credito fundato vitam suam sustentent, praejudiciosa et nociva per rabinos et juristas judaicos peragatur, hacque peracta repartitio taxae tolerantialis juxta revelandas cujusvis facultates instituatur, ordinari supplicat.

Et quamvis praeattactorum judaeorum Posoniensium communitas finem praecise in illum, ne tam commissio haec, quam excelsum consilium locumtenentiale regium continuandis judaeorum Stomphensium querulosis et importunis instantiis molestetur, ipsa vero majestas sacratissima caesareo-regia tot, tantisque curis et sollicitudinibus regiis clementer distracta instituendis ingratarum talismodi querimoniarum repraesentationibus offendatur, denique ut pax et tranquillitas inter judaeos pro futuro permaneat, cum exorbitante Stomphensium judaeorum communitate placidioribus modis convenire et ex praespecificata ejusdem tolerantiali quotta primum 75, demum 150 ac tandem cum manifesti sui praegravio et ruina 200 florenos annue dependendos in se assummere voluisset, inquieta nihilominus illa communitas nec hoc contenta attentatam praedeductarum importunitatum viam ultro quoque prosequi desideret.

Quare consideratis tam fucatis Stomphensium et praejudiciosis ac in extremam sui ruinam directis expositionibus, quam etiam factis praevio modo notabilibus ac ideo sibi onerosis oblationibus id exoperari supplicat, ut flagitata per Stomphenses repartitio et facultatum, statusque sui intrinseci conscriptio antevertatur et potius enatis deducta ratione inter se et Stomphenses litigiis, disceptationibusque finis imponatur.

Auditis taliter deputatorum horum declarationibus et precibus opportunum videbatur commissioni huic, dimissis Posoniensium. Stomphensium quoque deputatos in faciem suam constituere et cum iisdem tam de neglecta hactenus restantiarum suarum effectiva et integra adjustatione, quam amplectendis judaeorum Posoniensium praedeclaratis oblationibus agenda agere.

Quare venientes ad faciem commissionis istius deputati judaeorum Stomphensium primum quidem intermissae in obversum benigni jussi regii via excelsi consilii eatenus comitatui Posoniensi saepius intimati et per hunc sibi significati restantiarum suarum intra praefixum idcirco terminum adjustationis et cur restantes sibi hucdum 516 florenos pariter depurare omiserint? repraehensi, dein vero ut vigentibus praevio modo inter se et Posonienses judaeos molestissimis, suoque tempore admodum dispendiosis controversiis finis tandem imponatur, projectatis per communitatem Posoniensium judaeorum modis inter se se convenire, factamque intuitu 200 florenorum ex quotta sua florenos 807 constituente annue per eandem desumendorum oblationem vel ex eo etiam, quod taliter et sumptus, qui in postulatam per se repartitionis praevio modo instituendae elaborationem non sane exigui profundi deberent et dubius ille eventus, quo si repartitio petito modo peragetur, facile accidere potest, ut communitati eorundem ad huc plus, quam si offertum Posoniensis renueret, ad rationem taxae tolerantialis annue dependendum obtingat, antevertentur, amplecti, taliterque altioribus tiam instantiis nequaquam importuni esse satagant, commoniti. Ad primum: quemadmodum communitas sua interventam intuitu restantiarum suarum voluntatem caesareo-regiam venerabunde amplexa restantias suas alieno potissimum aere in tantum jam, ut nonnisi 516 florenis restantiaria manserit, depuravit, ita residuos quoque 516 florenos usque affuturam mensis praesentis 22-am indispensabiliter et effective sub gravissima etiam sui eatenus in contrario executione adjustabit. Ad secundum: factis praescita modalitate judaeorum Posoniensium oblationibus communitatem suam nullatenus accedere velle verum potius celeriorem benignae mentis regiae circa repartitionem inter omnes comitatus Posoniensis judaeos praescripta clementer modalitate instituendam, interventae effectuationem ultro quoque expetere reposuerunt.

Quibus pariter per commissionem hanc perceptis et ad amussim discussis, expensisque, praeprimis quidem observato praeviarum deductionum ordine, ad praeexpositas comitatus Posoniensis informatorias digrediendo.

Votum.

Quemadmodum commissio ista ex perpensis praementionati comitatus praedeductis literis eundem interventae excelsi consilii locumtenentialis regii sub 21-a praeteriti mensis Aprilis anni modo delabentis in praeexposito merito intimationi in eo nequaquam satisfecisse observaret, quod 1-o exhaerentes apud Stomphenses judaeos antiquas restantias executione etiam mediante haud incassaverit.

2-o praescriptam repartionis modalitate ibidem deducta per rabinos et juristas judaicos elaborationem institui haud fecerit, ast potius invicem hujus introporrectas sibi per Posonienses alteram, alteram per reliquos cismontanos judaeos instantias simpliciter receperit et excelso consilio locumtenentiali regio in remoram potissimum negotii hujus submiserit, taliterque ulterioribus etiam et sane importunis judaeorum recursibus ansam praebuerit vel ex eo etiam, quod optatum praecitati excelsi consilii intimati effectum non expectata generali aut particulari congregatione sua medio hujus aut illius vicecomitis sui modo suo procurari haud fecerit.

Ita eadem commissio cum improbatione istiusmodi longioris remorae et neglectae praevia ratione tam praecitati, quam aliorum hoc in passu repetitim emanatorum excelsi consilii locumtenentialis regii intimatorum effectuationis praenominato comitatui serio ac districtim reintimandum fore censeret, quatenus ea, quae 21-a mensis Aprilis anni praesentis circa gremiales judaeos suos eidem intimata extiterunt, absque ulteriori mora et dilatione debito effectui mancipare satagat et de qualiter effectuatis excelsum idem locumtenentiale regium consilium circumstantialiter et indilate informet.

Quod autem immediate subsequentem judaeorum Stomphensium in eo, ut repartitio taxae tolerantialis praededucto modo non amplius Posonii, verum Modrae, Bazinii aut alibi extra Posonium instituenda suis locis ordinatur, exhibitam instantiam concernit, siquidem sua majestas sacratissima mediante benigno mandato suo circa instituendam per judaeos praescripta ibidem modalitate taxae tolerantialis repartitionem clementer expedito nec locum, nec rabinos, per quos, quali numero et ubi praeattacta repartitio institui deberet, clementer denominare dignaretur, commissio in vero huic praeter effectuationem benignorum mandatorum regiorum nihil interesset, idcirco praeexpositam judaeorum instantiam simpliciter seponendam.

Intuitu succedentium demum Posoniensium et Stomphensium tam verbalium coram commissione hac factarum declarationum, quam scriptotenus exhibitae illorum instantiae, quoniam judaei Posonienses et cismontani ex rationibus et motivis in instantiis suis et per comitatum Posoniensem excelso consilio regio locumtenentiali sub praemisso dato submissis et commissioni huic in particulari exhibita deductis et allatis clementiam regiam in eo exorarent, ut ab investigatione et conscriptione facultatum et status sui repartitionis denique petita per Stomphenses modalitate, institutione, veluti graves sumptus et magnas inter se discordias, animorumque exulcerationes, imo in ipsa etiam comerciali manipulatione, non exiguam temporis jacturam causatura, praeterea per revelationem facultatum in re quaestus creditum eorundem vulneratura et labefactatura dispensarentur, ad huncque scopum consequendum ex quotta florenorum 807 judaeis Stomphensibus adrepartita per integrum decennium singulo anno florenos 200 judaeorum subarcensium communitas in se assummeret, hoc autem non ideo, quod causae suae ex noviter instituenda conscriptione et repartitione quaqua ratione diffiderent, verum eo unice ex motivo, ut imminentes eatenus dispendiosas et praejudiciosas consequentias et contra idaealem normam jam institutam inevi-

tabiliter subsecuturas confusiones antevertant. judaeosque Stomphenses occasione binarum ultimarum repartitionum, uti priora commissionis hujus protocolla referent, alioquin notabiliter alleviatos hac ratione ad pacem et tranquillitatem animorum deducant, altissimam denique et altiores instantias ab importunitatibus, incommoditatibusque ulterioribus eximant, agere declararent.

Stomphenses vero non obstantibus his omnibus in compositionem eorundem directis rationibus non aliud, quam ut benigna resolutio regia circa repartitionis taxae judaeorum tolerantialis interventa punctualiter et ad amussim effectuetur, adurgerent.

Hinc non aliud superesse arbitratur commissio haecce, ac ut, vel ut jam superius meminit, apposita modalitate ad comitatum Posoniensem via excelsi consilii locumtenentialis regii expediatur, id ipsumque non minus, quam omnia ista suae majestati sacratissimae ad statum notitiae cum accessoriis ea cum humillima repraesentatione perdemisse referantur, quod si altefata sua majestas caesareo-regia ex motivis et rationibus superius deductis ac in humillima excelsi consilii locumtenentialis repraesentatione summefatae suae majestati caesareo-regiae et apostolicae sub 10-a mensis Maii anni 1759. perdemisse submissa attactis clementer annuere dignabitur, ut judaei Stomphenses absque ulteriori repartitione loco 807 florenorum iisdem per commissionem hanc ordinem eatenus observantem adrepartitorum per decennium singulo anno florenos 607 dependant, per istam clementissimam resolutionem regiam et sumptus in ulteriorem repartitionem et facultatum judaicarum conscriptionem rabinorum, item juristarumque intertentionem impendendi antevertentur et recursus continui, ut non vane praemetuere est, ex aliis etiam comitatibus hac ratione formandi praecavebuntur, creditum praeterea judaeorum in re quaesturali et comerciali, qua nempe modalitate istud hominum genus vitam suam sustentat, contributionem dependit, taxamque tolerantialem exolvit, summe necessarium conservabitur.

Haec vero clementissima resolutio regia eo celerius elargienda humillime expetatur, quo pro casu ejusdem favorabili comitatui quoque Posoniensi tempestive et ante procurandam adhuc expediendi ad eum praededucti intimati effectuationem intimanda eatenus intimari valeant.

Quibus taliter superatis 2-o assumptum est benignum mandatum regium de dato 18. mensis et anni praesentium interventum, contextu cujus in consequentiam benigni rescripti regii excelso consilio regio locumtenentiali circa judaeos Trenchinienses ad subditelam Moravicam, signanter Venceslai comitis a Kaunicz-Rittberg pertinere praetensos, sub 23-a praeteriti mensis Martii inviati, pro majori totius rei clarificatione clementer rescribitur, ulteriorem hoc in negotio suae majestatis sacratissimae voluntatem caesareo-regiam eam esse, ut, benigno normativo in anno 1752. constituto deinceps quoque in salvo relicto, dominiis Moravicis respectu judaeorum illorum, qui ante annum decretorium suum in Hungaria domicilium fixerunt, ac de contributione et censibus in Moraviam etiam praestandis contractum cum expressa in casum renitentiae satisfactionis seu in rebus, mercibusque suis aut etiam cum arestatione personae impendendae facultate iniverunt, plenaria jure suo ex talismodi contractu pactis

aut transactionibus promanante utendi, fruendique potestas relinquatur. Aliorum vero judaeorum intuitu adversus quos ex distincta ad executionem ex arbitrio dominiorum Moravicorum peragendam neutiquam directa obligatione quaepiam formatur praetensio, casu in tali eadem dominia Moravica, si alias satisfactionem coram foro competenti Hungarico obtinere non possent, jus suum medio cancellariae regiae Hungarico-aulicae demisse repraesentando, ex hujus porro ulteriori inviatione debitis in locis prosequi teneantur.

Quemadmodum proinde altefata sua majestas sacratissima virtute praeexpositi mandati sui clementer committere et mandare dignatur, ut conformitate etiam ibidem copialiter adnexae ad cameram et repraesentationem Moravicam idcirco sua via factae expeditionis suo loco hoc in passu ulteriora ordinentur.

Ita mixta haec commissio pro hic et nunc nihil reliquum esse opinatur, quam ut ad exigentiam praedeclaratae benignae idealis resolutionis regiae suis locis intimanda intimentur.

3-o Lövl Teütsch judaeus Tatensis intellecto eo, quod Joachimus Lövl judaeus Jaurinensis, a quo debitum suum secundum advolutas isthic sub A. et B. campsoriales litteras florenos 176 constituens ne ad saepissimas etiam idcirco praemissas requisitiones ullo modo rehabere poterit, contra certum nobilem Pertele dictum, inque comitatu Jaurinensi degentem in causa liquidi debiti judicialiter procedat, perque processum hunc indubie aut triumphaturus aut debitum suum amica recepturus sit conventione, apud mododictum comitatum disponi supplicat, quo idem praefatum debitorem suum Joachimum Lövl pro utroque praeexpositarum conditionum eventu, etquidem cum praevia summae eidem judicialiter aut amicabiliter obtingendae sequestro subjectione ad indilatam adjustandorum adjustationem stringere velit.

Votum.

Penes hujus igitur instantiae cum suis accessoriis communicationem praementionato comitatui intimandum fore censemus, quo auditis desuper audiendis suprafato supplicanti jus et justitiam pro re nata administrare, eatenusque excelsum consilium locumtenentiale regium suo tempore genuine et circumstantialiter informare noverit.

Josephus liber baro de Rewa manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. follo 262—272.
5 és felivnyi papiros, elölapon ezzel a feljegyzéssel: *praesentata 30. Junii 1761. eadem relata.*

235.

1761. június 30. Pozsony. A m. kir. helytartótanács Mária Terézia királynőnek felterjeszti a zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottságnak a stomfai zsidókra vonatkozó jegyzőkönyvét, amelyet maga részéről is jóváhagy és kéri ez ügyben az intézkedését, egyben jelenti, hogy Nyitra megye parancsot kapott arra nézve, hogy néhány odaköltözött szentjánosi zsidótól a türelmi adót hajtsa be.

Suae majestati.

Sacratissima etc.

Protocollum commissionis mixtae in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinatae consilio huic locumtenentiali regio circa judaeos Stomphenses ad rationem antiquarum restantiarum suarum florenis adhuc 516 restantiarios non minus, quam et caeteros in comitatu Posoniensi degentes judaeos quoad repartitionem taxae suae tolerantialis inter se se convenire nequeuntes exhibitum et voto quoque consilii hujus locumtenentialis regii comitatum majestati vestrae sacratissimae caesareo-regiae consilium idem locumtenentiale regium in isthic advoluto perdemisse submittit ac una refert humillime apud comitatum Nittriensem intuitu assistentiae qucad incassandas a nonnullis judaeis, qui medio tempore ex domino Sancto Joannensi eorsum migrarunt, restantias communitati judaeorum Stomphensium praenedae erga factam eatenus per comitatum Posoniensem repraesentationem, cum ea, ad quam provocat specificatione consilio huic, jam post praesentatum praefatae commissionis protocollum submissum, isthicque demisse advolutum, necessarias sub hodierno dispositiones factas haberi. Penes quorum humillime repraesentat consilium idem locumtenentiale regium se se altissimis etc. Datum ex consilio etc. Posonii, die 30. Junii 1761.

Joannes Hlavach manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 273—4
Fogalmazvány ívrétű papiroson egy törléssel és egy betoldással a szövegben.

236.

1761. július 9. előtt. A stomfai zsidók kérésükkel újból Mária Terézia királynőhöz fordulnak és felpanaszolják, hogy ámbár ők a legnagyobb nehézség árán és zsinagógájuk minden ezüstjének elzálogosításával a 3375 forint türelmi adó hátralékukat már lefizették, mégis a pozsonyváraljai zsidók azt, hogy rabbik és jogtudósok vessék ki ezt az adót, mindezideig megakadályozták és e célból a csallóközi zsidókat is a maguk pártjára vonták és abba sem egyeznek bele, hogy ez az adókivetés Pozsonyon kívül eső helységben menjen végbe, miért is kérik a kegyes intézkedését.

Allerdurchleuchtigst etc.

Euer kayserlich-konigliche und apostolische mayestät geruheten auf unser widerholt allunterthänigstes bitten und flehen schon zu zweyen-

mallen allergnädigst zu resolviren, dass das auf die in Prespurger comitat wohn- und sesshaffte juden lezthin ausgeworfene tolleranz quantum durch hierzu erforderliche unpartaische juden rabiner und juristen nach einesjeden seinen vermögen ausgetheillet und sodann einesjeden sein dergestalten abfallendes contingent eincassiret und in die königlichen cassen von zeit zur zeit abgeführet solle werden.

Nun obwohlen zwar in allerunterthänigsten folgleistung sothanen allergnädigsten verordnungen eine königliche Hungarische stadthalterey alsobald besagten Prespurger comitat, dieser hingegen denen juden gemeinden, besonders aber denen Prespurger juden das behörige zu veranstalten anbefohlen und obwohlen wir auch zur beschleinigung der sach all unsere kräfften und moglichkeit dahin angespannet, damit wir unsere alte restantien, welche eben aus offters angezeigter ungleichheit bis in die 3375 fl. anwachsen, ehestens abführen können und solche würcklichen schon mit gegen schwären jährlichen interesse ausgelihenen geldern und in versatzlegung all unseres wenigen synagogs silber, gleich wir hier unterthänigst beygelegte attestaten A., B. et C. gründlich ausweisen, ganzlichen abgestossen, ut D., so ist jedoch nichtsweniger zu hofen, als dass oberwente durch die juden rabiner und juristen neü auszuarbeiten allergnädigst anbefohlene repartition noch so bald vorgenohmen solle werden, indeme die Prespurger juden auch die Schütler aneyferend und zu sich zichend neuerdings bey obberührten Prespurger comitat bittlich eingekomen damit sothane repartition weiters aufgeschoben werde und selbe alle mögliche kräften anspannen, ja so gar ums einen vergleich, womit sie sich vor der comission verbündlich gemacht von unseren jahrlichen quanto 200 fl. abzunehmen angetragen, damit sie nur solch neüe repartition von sich gänzlichen ablehnen können.

Weilen dan allergnädigste kayserin königin und frau frau unser so offt widerholtes gerechtes bitten jederzeit nur dahin ziellet, damit eine Gott gefahlige gleichheit, weilen auch vermög unseren allerunterthänigst eingereichten bittschrifften die ungleichheit klar erwiesen und durch obangezogenen vergleich bekräftiget worden, zwischen uns und denen übrigen Prespurger comitats juden durch unparteyische juden rabiner und juristen errichtet solle werden zu dem ende, damit wir sodann das unseren kräfften gemäss ausgeworfene quantum richtig abführen und ein allerhochstes aerarium schadlos halten können, solche repartition auch nicht so viel, wie die Prespurger juden dermahlen vorwenden, kosten wurde, indeme zu solcher von jedwederer gemeinde nur ein und andere bevollmächtigte juden erscheinen dörften und ausser denen zweyen, als Prespurger und Stampfer rabinern nicht mehr dann ein unpartheyischer der ohne massgeben der Nicklspurger landrabiner seyn könte, nöthig wäre.

Solchemnach gelanget an euer kayserlich-königlichen apostolischen mayestät unser unterthänigst fusfälligstes bitten, allerhochst dieselbte geruhen ein gnädigster erwegung mehrerer von uns ofters angeführten ursachen und motiven allergnadigst anzubefehlen, damit oftbesagte Prespurger juden zu folge euer mayestät allergnädigsten resolutionen sich also bald und ohne ausscheifungen bequemen sollen und müssen. Und weilen

wir auch hochstens beförchten, dass so die neu vornehmende repartition in Prespurg geschehen sollte, solche abermahlen durch die Prespurger, als welche ohne unkösten zu hause sizeten und von denen fremden sich nutzen schafeten, in so lang verzogen wurde, bis wir durch viel und lange speesen endlich krafftloss gemacht zu allen deme, was ihnen beliebete, gezwungen schreiten müsten, auch jenes allergnadigst zu verordnen, damit offt widerholte repartition nicht in Prespurg, sondern an einen andern orth vorgenohmen solle werden, undzwar solches nebst denen rabinern und juristen von jeder gemeinde zur zwey oder drey bevollmächtigte die unkosten, welche die Prespurger zu den dermahlen nur auf den schein vorschutzen, zu ersparen, erscheinen dörfen und mussen. Vor welch allerhochste gnad etc., etc.

Euer kayserlich-koniglichen apostolischen mayestät alleruntherthanigst:

juden gemeinde zu Stampfen.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 275—6.
Egyszerű egykorú másolat ivrétű papiroson.

237.

1761. július 9. Bécs. Mária Terézia királynő megparancsolja a m. kir. helytartótanácsnak, hogy a türelmi adónak rabbik és jogtudósok által történő kivetését a Pozsony megyében élő zsidók részére sürgősen hajtsák végre, egyben jelentsék, hogy azt miért nem tették meg idáig.

Maria Theresia dei gratia Romanorum imperatrix ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae regina, archidux Austriae etc.

Reverendi, spectabiles ac magnifici, magnifici item et egregii fideles nobis dilecti! Meminerint fidelitates vestrae, qualiter tenore benigni rescripti nostri, etquidem posterius sub die 13-a praeteriti mensis Aprilis expediti eisdem inter alia et id clementer commiserimus, ut incassationi judaeorum Stomffensium restantiae diligenter quidem insistere, ne porro haec ex improportionati quanti repartitione deinceps magis etiam augeatur, ad effectuationem benignae ordinationis nostrae respectu praevio modo in universum ex aequo et justo repartiendae a judaeis in Posoniensi comitatu degentibus obvenientis tolerantialis taxae interventae procedere, sibique incumbentia agere non intermittant.

Quia vero ex hicce copialiter annexa communitatis judaeorum Stomffensium ulteriori demissa instantia appareret, quod benigna resolutio nostra in eo elargita, ut per disinteressatos judaicos rabinos et juristas totum tolerantialis taxae quantum judaeis in comitatu Posoniensi degentibus obveniens habita ad cujusvis facultates debita reflexione proportionate et servato recto calculo subrepartiatur, nec in praesentiarum effectuata habeatur, quin imo judaei Posonienses ejusmodi repartitionem ulterius etiam impedire et evitare atque, quod utique suspicione non caret, cum iisdem judaeis Stomffensibus transigere velint, jam autem non vane

metuendum sit, ne per ulteriorem negotii hujus protelationem praefatis judaeis Stomffensibus majori sensim onere accedente et iterum accrescente fundus taxae tolerantialis quoad hos successive plane evanescat.

Hinc fidelitatibus vestris in continuationem priorum ulterius clementer committimus et mandamus, quatenus ad effectum praeallegatae benigne ordinationis et resolutionis nostrae iterato necessarias suo loco dispositiones actutum facere, earumque debitae effectuationi sollicite invigilare et insistere, de eo vero cujus facto praevio modo demandata repartitio nec hactenus instituta atque adeo praeallegatae benignae ordinationi nostrae nondum satisfactum sit? fidelem relationem capere, eamque nobis proximius submittere noverint eaedem fidelitates vestrae.

. . . . . .

Quibus de reliquis gratia et clementia nostra caesareo-regia benigne, jugiterque propensae manemus. Datum in archiducali civitate nostra Vienna Austriae, die nona mensis Julii anno domini millesimo septingentesimo sexagesimo primo.

Maria Theresia manu propria.

comes Nicolaus Palffy manu propria.
Josephus Jablanczy manu propria.

Kivül: Reverendis, spectabilibus ac magnificis, magnificis item et egregiis N. N. praesidi et consiliariis consilii nostri regii locumtenentialis Hungarici, fidelibus nobis dilectis Posonii ex officio.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 277—8.
Ivrétü papiros, melynek vizjegye az egyik oldalon koronás címerpaizs, míg a másik oldalon arabeszkkel, zárlatán födött kir. titkospecsettel, a szöveg alatt a jobb alsó sarokban: *J(ablanczy)*, az elölapon pedig: *praesentata 11. Julii 1761., 13-a relata* feljegyzésekkel.

238.

1761. július 14. Bécs. Mária Terézia királynő megkapván a zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság jegyzőkönyvét meghagyja a m. kir. helytartótanácsnak, hogy ebben az ügyben f. év júl. 9-én kiadott rendeletét hajtsák végre és erről minél előbb tegyenek jelentést.

Maria Theresia dei gratia Romanorum imperatrix, Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniaeque etc. regina, archidux Austriae etc.

Reverendi, spectabiles ac magnifici, magnifici item et egregii fideles nobis dilecti!

. . . . . .

Quod autem protocollum commissionis mixtae in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinatae circa judaeos in comitatu Posoniensi degentes confectum et per fidelitates vestras sub die 30-a praeteriti mensis Junii isthuc repraesentatum concernit, fidelitates vestras ad posterius etiam in hoc ipso merito sub die 9-a modo labentis mensis expeditum be-

nignum rescriptum nostrum ulterius clementer inviantes noverint eaedem fidelitates vestrae illius exactae effectuationi et observationi ultronee insistere ac una comitatui Posoniensi serio injungere, ut dehinc benignis ordinationibus nostris pro homagiali obligamine suo exactius morem gerendo illarum effectuationem absque longioribus ambagibus quo celerius procurare non intermittat, veluti etiam de effectu praeallegatae benignae ordinationis nostrae demissam fidelitatum vestrarum relationem proximius praestolaturae. Iisdem in reliquo gratia et clementia nostra caesareo-regia benigne et jugiter propensae manemus. Datum in archiducali civitate nostra Vienna Austriae, die decima quarta mensis Julii anno domini millesimo septingentesimo sexagesimo primo.

Maria Theresia manu propria.

baro Franciscus Koller manu propria.
Josephus Jablanczy manu propria.

Kívül: Reverendis, spectabilibus ac magnificis, magnificis item et egregiis N. N. praesidi et consiliariis consilii nostri regii locumtenentialis Hungarici etc., fidelibus nobis dilectis Posonii ex officio.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 279—280.
Ívrétű papiros, melynek vízjegye az egyik oldalon koronás címerpajzs, míg a másik oldalon arabeszkkel, zárlatán vörös viaszba nyomott kir. titkos pecsét helyével és a szöveg alatt a jobb alsó sarokban: *J(ablanczy)*, előlapon pedig *praesentata 18. Julii 1761., 20-a relata* feljegyzésekkel.

239.

1761. július 17. Pozsony. Pozsony megyében levő három zsidó hitközség kiküldöttei 2000 dukát bánatpénz kikötése mellett megegyeznek abban, hogy aug. 10-én ismét összeülnek és amennyiben a pozsonyváraljai rabbi addig betegségéből nem gyógyulna fel, helyébe két más rabbit választanak a türelmi adó kivetésére.

Charta biancha zum compromiss auf alle strittigkeiten zwischen uns endes gefertigte drey partheyen, nemlich Prespurg judenschaffts bevollmächtigte, wie auch die seits-gebürge und jenerseits gebürgs bevollmächtigten und wir güttiglich und samendlichen gutachten deputiret haben der Prespurger, Stampfer und Sardiheler juden rabiners was selbige disfahls ausprechen werden, seyn wir schuldig und gehalten nachzukommen. Die rabiners sich zusammensezen müssen den 17-ten Augusti anni currentis die unserige disputen vorzunehmen, da aber sogenante bevollmächtigte diesseiths und jenerseiths gebürge ihre orthschafften zubeschreiben nöthig finden, auch sich der Prespurger rabiner bettlägerig befindet und zu besorgen wäre, es möchte zu bemelte zeit selbiger nicht beywohnen können, müssen wir wider den 10. Augusti instehenden jahrs zusammentretten und erklären, welche die drey rabiners seyn sollen, auch bey selbige versamlung besorgen müssen, auf welchen platz die rabiner ihre zusammenkunfft nehmen und wann die bemelte drey rabiners

sich nicht comportiren konten und nöthig wäre. annoch zwey andere rabiners zuzuziehen, solle ebenfahls den bemelten 10. Augusti ausgemacht werden, welche zwey darzu deputiret werden sollen. Dieses verbinden wir uns eines poenfale der nicht zuhaltenden parthey bemelten termin 1000 duchaten an ihro kayserlich-königlichen mayestät, unser allergnadigste königin, dann 500 stückh an ihro excellenz herrn general feldmareschal graf Carl Pallfy und 500 stückh duchaten an ihro excellenz herrn general feldmareschall graf Leopod Palffy. So geschehen Prespurg, den 17. July 1761.

Moyses Lazarus derzeit judenrichter.
Samson Isaac.
Samuel Prüller.
Isaac Geyringer judenrichter
Wolff Jacob aus Stampfen.
Mayer Cohn aus Sardihell.
Marcus Cohet.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 281.
Egyszerű, egykorú másolat félívnyi papiroson.

240.

1761. július 31. Pozsony. Izsák pozsonyváraljai rabbi egészségi állapota felett összeült orvosi consilium bizonyitja, hogy a rabbi néhány héten át még munkaképtelen.

Nos medicus et chyrurgi subscripti fideliter testamur, quod Posoniensium judaeorum rabinus, nomine Isacus, propter diuturnam, periculosamque infirmitatem, quam passus est et abcessum in regione inquinali inde exortum, quo de praesenti laborat, functione suae rabinicae sine manifesto periculo aliquot septimanis se impendere non potest. Haec cum ita sint, attestatum hoc nomine nostro subscripsimus, nostroque sigillo muniminus. Datum Posonii, 31. Julii 1761.

Israel Valmarin medicus physicus.
Johann David Pfeiffer
burgerlicher chyrurg manu propria.
Franz Leopold Tartz
burgerlicher barbier et chirurg manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 282.
Egykorú, egyszerű másolat felív papiroson.

1761. augusztus 6. előtt. A hegyeninneni zsidó hitközségek azzal a kéressel fordulnak Pozsony megyéhez, hasson oda, hogy ne kellessen újból a türelmi adót kivetni, a stomfai zsidók pedig az amúgy is enyhén rájuk kivetett türelmi adót fizessék meg.

Lobliches comitat etc.

Es ist einen löblichen comitat ohnehin bekant, wasmassen die Stampfer juden gemeindt den antrag machet, die vermög des anno 1750. von sich ausgestelten reverses und darinen stipulirte toleranz tax herunter sezen und verringern zu lassen, wanenhero auch ein löbliches comitat für nöthig zu seyn erachtet uns dahin zu bedeuten, dass diese sache durch unsern rabiner untersuchet und in richtigkeit gebracht werde. Da aber nun eine solche unternehmung so viell unkosten verursachet, dass wir dadurch ausser standt gesetzet werden auch die dermahlige tax zu erlegen und darbey in gnädige erwegung gezohen werde, dass wir erst dass vorige jahr durch eben eine solche zusammenkunfft gegen 400 fl. unkosten gehabt, auch sonsten einige herrn von löblichen comitat nur gar zu wohl bekandt, dass auch die bissherige eintreibung deren tolleranz geldern mit zwang und execution habe beschehen müssen, nicht minder einen löblichen comitat gnädig errinderlich seyn wird, wie dass die Stampfer juden gemeinde seith der anno 1750. bey einer hochlöblichen commission in Prespurg beschehenen reparfition bis daher in damahliger taxa geblieben seynd, wo sie doch vermög zweymahlig darauf beschener zulaage jedesmahl per 500 fl. sowohl das erste, als das anderte mahl 200 fl. und mithin statt deren anfänglich einverwilligten und repartirten 800 fl. a proportione 1200 fl. von rechts wegen zu zahlen haben solten. Als gelanget demnach an einen löblichen comitat unser unterthäniges bitten in betracht ob angeführter motiven dahin gnädig zu verfügen, damit wir sowohl von dieser besagter uns unbestreitlichen untersuchung liberiret, alss hingegen auch die Stampfer juden gemeind dazu angehalten werde die ohnehin respective so geringe tolleranz tax vor, wie nachzuerlegen, für welche gnade etc.

Eines löblichen comitats hoch- und wohlgebohrnen gnädig hochgebiettende herrn

samentliche jenen seithen gebürg wohnende juden gemeinde.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 283.
Egykorú, egyszerű másolat félívnyi papiroson.

1761. augusztus 6. előtt. A pozsonyváraljai zsidó hitközség őfelségéhez benyújtott kérvényében miután kipanaszkodta magát a stomfai zsidó hitközség ellen, mivel a rabbijuk betegsége miatt nem vehet részt a türelmi adó kivetésében, helyébe morvaországi rabbikat javasolnak sorshúzás alapján meghívni és ehhez kérik jóindulatú beleegyezését.

Allerdurchleüchtigste etc.

Eüer kayserlich-königliche apostolische mayestät hat es beliebet in königreich Hungarn der allda sesshafft sich befindlichen judenschaft eine so benahmste tolleranz tax zu erlegen aufzutragen, deme zu folge die in das Prespurger comitat gehörige ortschaften, nemlich Prespurg, Stampfen und insul Schütt in das mitleyden gezohen und die betragnus anno 1750. unter diesen drey gemeinden durch die dissfällig aufgestelte hochlöbliche toleranz tax commission nach aller billichkeit repartirt worden, worüber so dann jedwedern zu den gemeinde durch ausgestelte revers sich verbündlich gemacht darwider nicht zu handlen, wobey es auch eine zeit lang verblieben und eine jede gemeinde das ihr zu repartirte geldquantum ad cassam regiam willigst abgeführet.

Da aber mitler zeit diese tolleranz tax von allerhöchsten orths zu zweymahl erhöchet und ein mehrers quantum zu erlegen unst auferleget worden, hat solche erhöchung nur uns beede gemeinden Prespurg und Schüttler betroffen, die Stampfer juden gemeinde hingegen ist jeder zeit aus besonderer gnade bey ihrer ersteren zurepartirten tax gelassen worden, deme ohngeachtet ist die Stampfer juden gemeinde an der alten tax in einem nahmhafften ausstandt oh(n)wissend aus was ursach, da selbe weder feüer oder wasser gefahr bishero zu erleyden gehabt, verfallen, anbey in currenti die beschwärde ganz widerrechtlich vorgewendet nebst deme die Schüttler juden gemeinde dahin animiret, das sie mit ihnen causam communem machen und vorgeben solten, als ob die zu Stampfen und Schütt zu hoch, wir Prespurger aber gegen ihnen zu gering conscribiret worden wären.

Nun hat die Schüttler judenschafft untern 12-ten Juny laufen jahrs die schrifftliche declaration von sich gegeben und dahin erkläret, dass selbe mit der bisherigen repartition ganz wohl zufriden anbey gebetten selbe fürdeshin darbey beruhen zu lassen, ist also nicht wohl zu begreiffen, wie sie Schüttler judenschafft in so kurzer zeit ihrer von sich gegebenen schrifftlichen erklärung habe vergessen und durch die Stampfer juden gemeinde einschläfferen lassen können samt denen lezteren sich gehörigen orths zu beschwären.

Dass aber sie beede jezt benante gemeinden nicht zu hoch conscribiret worden, erhellet sonnenklar aus deme, weillen wir Prespurgen juden kein einzig auswendiges orth oder dorffschafften in die conscription zu ziehen, dannoch jährlich an dieser tolleranz tax 2400 fl., die Stampfer und Schüttler hingegen, wohin vielle dorffschafften concurriren müssen, insgesamt nur 2200 fl. abzuführen haben.

Nichts destoweniger hat die Stampfer juden gemeinde bey dem löb-

lichen comitat durch ihre nichtige vorstellung zu wege gebracht, das auf anleittung besagt löblichen comitats das in copia sub A. anligende compromissum den 17-ten July anni currentis von allen dreyen in litigio stehenden gemeinden durch deputirte verabfasset und ist güttig veranlasset worden diese strittsache durch unpartheyische rabiner, als schiedsrichter. untern 17-ten lauffenden monaths und jahrs untersuchen und die repartitiones neüerdings verfassen zu lassen, anbey von der darwieder handlenden parthey der gesezte nahmhaffte paenfahl eingefordert werden solle, gleichwollen aber hat die Schittler gemeinde sich erfrechet zufolge des copeylichen acclusi B. ihr beschwerde bey dem löblichen comitat zu überreichen, sohin den verwürckten paenfall unsers erachtens nach ohnwidersformlich zu erlegen haben wird.

So viell nun die in dem compromisso A. denominirte rabiner, alss schiedsrichter betrifft, ist der schon damahls erkranckt geweste Prespurger rabiner in solchen beschwerlichen umständen, dass dieser tenore attestati medici C. dieser ausarbeitung sich nicht annehmen und in praefixo termino werde erscheinen können. Dessen stelle aber mit einen anderen Hungarischen rabiner zu ersezen wir wegen der partheylichkeit grosses bedencken tragen, dahero ist die Prespurger gemeinde des allerunterthänigsten bittens und darvor halltens am vorträgligsten zu seyn, wann von denen Mährischen rabinern durch die deputirte 15 bis 20 nahmen derenselben zusammen in ein loospichsen geleget und da die strittsache nur zwischen uns Prespurger und Stampfer gemeinden zu entscheiden, deren Mährischen rabinern drey, da aber wieder verhoffen die Schüttler zugelassen werden solten, deren fünff durch die deputirte herausgehoben werden musten. Diese nun sollen die schietsrichter seyn und die repartitiones ganz unpartheylich verfassen.

Damit aber die Mährische rabiner, alss ohnwissende derer allhier in denen vorbemelten ortschafften wohnenden individuorum um so mehr information überkommen möchten, dass sollen deren gemeinden deputirte zwar darzu gezogen ihnen aber einiges votum decisivum zu geben keiner dings erlaubet seyn und der betrag von jeder gemeinde so gleich richtig gestellet werden, wordurch unter einstens verhindert wird, das in hinkunfft die hochlöbliche hoche stellen von keiner dieser parthey weitershin vergeblich belästiget werden können noch dörffen. Gleichwie nun der antrag von uns endes benanten nach der allerhöchsten willens meynung auf die alleinige gleichheit und billigkein anziehlet, also leben wir auch der allerunterthänigst und zu versichtlichen hoffnung, es werde von eüer kayserlich-königlichen apostolischen mayestät diese unsere allerunterthänigste bitte nach nothdurfft unterstützet und die allerhöchste verfügungen an behörde erlassen werden.

Eüer kayserlich-königlichen apostolischen mayestät allerunterthänigste:

N. N. gesamte in Prespurg wohnende judenschafft.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 284—5.
Egyszerű, egykorú másolat egy ívnyi papiroson.

1761. augusztus 6. Bécs. Mária Terézia királynő felszólítja a m. kir. helytartótanácsot, hogy a pozsonymegyei zsidó hitközségek egymásközti megállapodása érdekében, mivel a pozsonyváraljai rabbi betegsége miatt nem jöhet számításba, ennek helyébe morvaországi rabbit hívjanak meg a türelmi adó kivetésére.

Maria Theresia dei gratia Romanorum imperatrix, Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae regina apostolica, archidux Austriae etc.

Reverendi, spectabiles ac magnifici, magnifici item et egregii fideles nobis dilecti! Post benignum rescriptum nostrum in negotio taxae tolerantialis judaeorum Posoniensium et Stomphensium postremo sub die videlicet 14-a praeteriti mensis Julii ad fidelitates vestras expeditum, judaei quoque Posonienses humillimum suum ad nos sumendo recursum quonam ex capite ad admitti supplicent, ut demandata per nos taxae tolerantialis repartitio per rabinos judaicos e Moravia evocandos institui possit, ex eorundem demissa instantia hicce copialiter adnexa uberius percepturae sunt fidelitates vestrae.

Quo in passu priori benignae resolutioni nostrae praevio in substrato clargitae ulterius etiam clementer insistentes fidelitatibus vestris benigne committimus et mandamus, quatenus eas serias et efficaces dispositiones suo loco actutum facere noverint, ut conformiter ad initum compromissum in termino pro 17-a hujus mensis praefixo, ad quem si rabinus Posoniensis ob praetensam adversam valetudinem comparere non posset, alio in locum illius impartiali rabino substituto substratum negotium assumatur et plene terminetur ita quidem, ut molestis jam hisce totiesque reiteratis recursibus finis tandem servata proportione et aequitate inter dictos judaeos imponi queat. In reliquo fidelitetibus vestris gratia et clementia nostra caesareo-regia benigne, jugiterque propensae manemus. Datum in archiducali civitate nostra Vienna Austriae, die sexta mensis Augusti anno domini millesimo septingentesimo sexagesimo primo.

Maria Theresia manu propria.

comes Nicolaus Palffy manu propria.
Josephus Jablanczy manu propria.

Kívül: Reverendis, spectabilibus ac magnificis, magnificis item et egregiis N. N. praesidi et consiliariis consilii nostri regii locumtenentialis Hungarici etc., fidelibus nobis dilectis Posonii.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 286—7.

Ívrétű papiros, melynek vízjegye az egyik oldalon címeres paizs, a másik oldalon arabeszkkel alatta *F. C. P.* betűkkel, zárlatán fodott kir. titkos pecséttel és a szöveg alatt a jobb alsó sarokban: *J(ablanczy)*, míg elölapon: *praesentata 8. Augusti 1761., 11-a relata* feljegyzésekkel.

244.

1761. augusztus 21. Pozsony. A m. kir. helytartótanács meghagyja Pozsony megyének, tegyen jelentést, hogy f. évi jún. 15-i intézkedése szerint mi történt ifj. Eibeschütter Márkus pozsonyváraljai zsidóval, akivel szemben gróf Pálffy Károly számtisztje jogtalanságot követett el.

Comitatui Posoniensi.

In merito instantiae judaei Marci junioris Eibeschütter de eo querulantis, quod per dominalem rationistam domini comitis Caroli Palffy, dominali servo stipatum, ex ratione, quod certas campsoriales fidei et custodiae suae concreditas ei extradare noluerit, per publicam plateam violenter abductui atque seram usque in noctem detentus fuerit, siquidem ad exigentiam benigni eatenus interventi et sub 15-a Junii anni fluentis praetitulatis dominationibus vestris abhinc intimati mandati caesareo-regii requisita idcirco relatio isthuc submittenda etiamnum desideraretur.

Hinc quatenus praemissa in materia petitam informationem quantocyus horsum submittere noverint praetitulatae dominationes vestrae, easdem praesentibus reflectendas esse duxit regium hoc locumtenentiale consilium. Datum ex consilio Posonii, 21-a Augusti 1761.

Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 288.
Fogalmazvány félívnyi papiroson egy törléssel és két betoldással a szövegben.

245.

1761. augusztus 31. Pozsony. A m. kir. helytartótanács szigorúan megparancsolja Szatmár megyének, hogy mivel a megyebeli zsidóknak hiányos türelmi adó kivetése tekintetében elrendelt helyreigazítása ügyében mindezideig nem történt semmi sem, ezt a mulasztást sürgősen pótolják, egyben jelentsék a késedelem okát.

Comitatui Szatthmariensi.

Meminerint praetitulatae dominationes vestrae qualiternam iisdem sub 24-a Novembris anni ultimo transacti abhinc intimatum fuerit, quatenus siquidem ex submissa per easdem dominationes vestras gremialium judaeorum suorum taxae tolerantialis repartitione appareret, quod iidem in hocce comitatu manentes judaei ad rationem obtingentium sibi 800 florenorum florenos dumtaxat 231, adeoque minus florenis 569 adrepartiti sint, eosdem judaeos suos ad indilatam integralis sibi impositae taxae tolerantialis repartitionem actutum stringere, hancque taliter elaboratam consilio huic regio locumtenentiali quantocyus submittere ac cur primitus totalem ejusmodi impositae taxae repartitionem statim procurare

omiserint? facti rationem assignare noverint eaedem praetitulatae dominationes vestrae.

Quia vero praeexposito consilii hujus intimato evoluto jam notabili temporis spatio ne adusque satisfactum haberetur et non vane metuendum foret, ne per ulteriorem talismodi repartitionis dilationem ipsum quantum tolerantiale in majores profecto restantias abeat, taliterque discrimini exponatur, hinc praetitulatis dominationibus vestris praesentibus reflexe etiam ad intimatum consilii hujus sub 17-a Aprilis anni praecitati hoc in merito emanatum serio ac districtim denuo intimari, quatenus elaborationem praedesideratae repartitionis postposita omni remora per gremiales judaeos suos, si nondum factum esset, immediate instituendam procurare, institutamque et sibi exhibitam consilio huic regio locumtenentiali praescita modalitate indilate submittere, desideratamque praevio modo facti rationem eadem fidelia reddere noverint et nec intermittant eaedem praetitulatae dominationes vestrae. Datum etc. Posonii, die 31. Augusti 1761.

Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 289—290.
Fogalmazvány ívrétű papiroson, a szövegben két betoldással, négy törléssel és két javítással.

246.

1761. augusztus 31. Pozsony. A m. kir. helytartótanács Vas, Fehér, Abaújvár és Ung megyéknek meghagyja, hogy a megyéjükben élő zsidók türelmi adó kivetését sürgősen terjesszék fel.

Comitatibus Castriferrei, Albensi, Abaujvariensi, Unghvariensi.

Recordabuntur praetitulatae dominationes vestrae qualiternam reflexe ad intimatum consilii hujus locumtenentialis regii hoc ipso in merito sub 17-a Aprilis anni postremo praeteriti de benigno jussu regio emanatum apud praetitulatas dominationes vestras sub 7-a Julii anni praecitati dispositum fuerit, ut siquidem sex septimanarum terminus eatenus praefixus jam dudum evanuisset, non attenta quavis excusatione adurgere noverint, ut judaei in gremio sui degentes obvenientem sibi taxam tolerantialem ipsimet intra se modalitate ibidem praescripta ad individua subrepartiantur, taliterque peractam repartitionem praetitulatis dominationibus vestris exhibeant, per easdem cum occursuris nefors reflexionibus suis consilio huic regio locumtenentiali submittendam.

Quia vero desiderata hujusmodi repartitio per praetitulatas dominationes vestras evoluto jam unius integri et quod excedit, anni spatio isthuc ne adusque submissa haberetur et non vane metuendum foret, ne per ulteriorem talismodi repartitionis dilationem ipsum quantum tolerantiale in notabiles profecto restantias abeat, taliterque discrimini exponatur, hinc praetitulatis dominationibus vestris praesentibus serio ac reflexe intimari, quatenus praeattactis binis intimatis absque ulteriori re-

mora, si nondum satisfactum esset, satisfacere, desideratamque de effectu informationem isthuc quo citius submittere noverint eaedem praetitulatae dominationes vestrae. Datum ex consilio regio locumtenentiali Posonii, die 31-a Augusti anno 1761.

Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 291—2.
Fogalmazvány ívrétű papiroson, a szövegben 3 betoldással, két törlessel és egy javítással.

247.

1761. szeptember 3. Bécs. Mária Terézia királynő a m. kir. helytartótanácsnak megparancsolja, vigyázzon arra, hogy a 3 Pozsony megyei zsidó hitközség által kijelölt 5 rabbi a türelmi adó kivetésében olyan munkát végezzen, hogy többet e zsidók ne zaklassanak minket kérvényeikkel és hogy az így kivetett türelmi adó befizetése pontosan megtörténjen.

Maria Theresia dei gratia Romanorum imperatrix, Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniaeque regina apostolica, archidux Austriae etc., etc.

Reverendi, spectabiles ac magnifici, magnifici item et egregii fideles nobis dilecti! Ad demissam fidelitatum vestrarum repraesentationem penes protocollum commissionis mixtae in negotio tolerantialis taxae atque circa judaeos in comitatu Posoniensi degentes quoad repartitionem taxae suae dissidentes iterum celebratae sub 31-a mensis novissime elapsi isthuc submissam hisce clementer disponendum duximus, ut siquidem perhibente finali pracallegati protocolli paragrapho judaei 28-a memorati mensis ad comitem dictae commissionis praesidium tenentem comparuerunt et nomina quinque rabinorum, in quos compromiserunt, in nota eidem protocollo sub triplici virgula addita exhibuerunt, stante omnino hac ratione initi inter dissidentes triplicis ordinis judaicas communitates compromissi per eosdem modo praevio delectos rabinos aequa proportio praescriptae tolerantialis taxae elaboretur, per quam demum singulis praescriptarum judaicarum communitatum norma quoad dependendam pro futuro repetitam tolerantialem taxam ponetur, haec attamen neutiquam se ad praeteritum relative habebit, eatenusque aliquid disponet, verum singula harum judaicarum communitatum id quod etiamnum nefors pro praeterito persolvere restat, sua ex parte praestare et adjustare tenebitur, hisque praevia ratione ordinatis rem omnem per fidelitates vestras ita pertractari et absolvi volumus, ut ab ulteriori ingrato atque molesto saepefatarum judaicarum communitatum isthuc recursu ac ulteriore superinde abhinc facienda ordinatione liberemur. Noverint proinde fidelitates vestrae ad effectum benigni hujus mandati nostri, quae ulterius idcirco congrua videbuntur, agere, demum vero aequa proportione inter attactas judaicas communitates stabilita, omnem vigilem curam et sollicitudinem suam eo convertere, ut a singula harum hucusque dissidentium judaicarum communitatum eidem pro futuro obveniens taxae toleran-

tialis quotta statis temporibus rite, defectuque sine omni persolvatur et adjustetur. Quibus in reliquo gratia et clementia nostra caesareo-regia benigne, jugiterque propensae manemus. Datum in archiducali civitate nostra Vienna Austriae, die tertia mensis Septembris anno domini millesimo septingentesimo sexagesimo primo.

Maria Theresia manu propria.

comes Nicolaus Palffy manu propria.
Ladislaus Batta manu propria.

Kivül: Reverendis, spectabilibus ac magnificis, magnificis item et egregiis N. N. praesidi et consiliariis consilii nostri regii locumtenentialis Hungarici, fidelibus nobis dilectis Posonii ex officio.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 293—4.
Ivrétü papiros, melynek vizjegye az egyik oldalon: liliom, a másik oldalon *F. C.?* betükkel, zárlatán fodott kir. titkos pecsettel és az elölapon ezzel a feljegyzéssel: *praesentata 5. Septembris 1761., 7-a relata.*

248.

1761. november 26. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság tudomásul veszi Pozsony megyének azt a jelentését, hogy a megyebeli 3 zsidó hitközség békésen megegyezett abban, hogy a rájuk kivetett évi 4632 forintból a pozsonyváraljai 2760 forintot, a stomfai 527 forintot, míg a dunaszerdahelyi hitközség 1345 forintot fog fizetni, mivel pedig e hitközségek az 1760. és 1761. évre 6150 forint türelmi adóval hátralékban vannak, ez okból Pozsony megyének szigorúan meghagyassék, hogy ez év végére ezt a hátralékot mindenképpen hajtsák be. Ami pedig Ung megye kérését illeti, hogy a megyebeli zsidók türelmi adója mérsékeltessék, mert máris 3 zsidó megszökött, ez nem teljesíthető, viszont a szökevények kézrekerítésére minden segítséget megadjon. Végül az aradi zsidóknak az a kérelme, hogy a pálinkafőzés és eladás nekik megengedtessék, ezt pártolólag a m. kir kamarának, mint földesúrnak, továbbítják és tőle jelentést kérnek.

Praesentibus praeside illustrissimo domino barone Josepho de Réva, consiliariis spectabili domino Michaele Sido, spectabili domino Felice Mohr camerali, secretario domino Ludovico juniore Konkel, actuario Ignatio Kristoffy anno 1761. die 26-a mensis Novembris celebrabatur commissio mixta in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinata primo: erga commissionis hujus protocollum circa judaeos in comitatu Posoniensi degentes, et quoad repartitionem taxae suae tolerantialis dissidentes confectum suae majestatique sacratissimae via excelsi consilii regii locumtenentialis sub 31-a praeteriti Augusti demisse repraesentatum, eadem altefata sua majestas sacratissima de dato 3-ae ultimo evoluti Septembris clementer resolvere dignabatur, ut siquidem perhibente finali praeallegati protocolli paragrapho judaei 28-o memorati mensis ad comitem dictae commissionis praesidum tenentem comparuerunt et nomina quinque rabinorum, in quos compromiserunt, in nota eidem protocollo sub triplici virgula ad-

dita exhibuerunt, stante omnino hac ratione initi inter dissidentes triplicis ordinis judaicas communitates compromissi per eosdem modo praevio delectos rabinos aequa proportio praescriptae tolerantialis taxae elaboretur, per quam demum singulis praescriptarum trium judaicarum communitatum norma quoad dependendam pro futuro repetetitam tolerantialem taxam ponetur. Haec attamen neutiquam se ad praeteritum relative habebit, eatenusque aliquid disponet, verum singula harum judaicarum communitatum id, quod etiamnum nefors pro praeterito persolvere restat, sua ex parte praestare et adjustare tenebatur.

His itaque praevia ratione ordinatis rem omnem via excelsi consilii locumtenentialis regii ita pertractari et absolvi voluit eadem summefata sua majestas, ut ab ulteriori ingrato atque molesto saepefatarum judaicarum communitatum recursu liberetur, demum vero aequa proportione inter attactas judaicas communitates stabilita, a singula harum hucusque dissidentium judaicarum communitatum eidem pro futuro obveniens taxa tolerantialis quotta statis temporibus rite, defectuque sine omni persolvatur et adjustetur.

Quemadmodum itaque excelsum hocce locumtenentiale regium consilium ad exigentiam praeexpositae resolutionis regiae sub 10-o praeteriti mensis Septembris apud comitatum Posoniensem conformia dispo suit, ita idem comitatus de 9-o currentis rescripsit praefatas tres judaicas communitates placidioribus convenisse et talem, quae isthic demisse advolvitur, transactionem inivisse.

Votum.

Cujusmodi transactione medio commissionis istius discussa siquidem exinde pateret ternas in praerepetito comitatu degentes communitates judaicas, subarcensem, nimirum Stomphensem et Szerdaheliensem medio electorum eatenus per easdem quinque rabinorum, aliorumque deputatorum suorum spente et benevole convenisse, ut ad rationem taxae tolerantialis pro integro decennio judaeis in comitatu Posoniensi degentibus in florenis 4632 obvenientis communitas judaeorum subarcensium florenos 2760, Stomphensium florenos 527, Szerdaheliensium florenos 1345 quotannis usque exitum decenni solvere teneatur, altiores vero instantiae a formandis eatenus ulterioribus recursibus liberentur.

Hinc nihil reliquum esse arbitratur mixta haecce commissio, quam ut comitatui Posoniensi reflexe ad praeexpositam benignam resolutionem regiam de dato 3-ae praecitati Septembris interventam ac praefato quoque comitatui sub 10-a ejusdem mensis jam intimatam, sub hodierno via excelsi consilii committatur, quatenus totiesdictis judaeorum communitatibus pro annis 1760. et 1761. insimul florenis 6151 ad rationem taxae suae restantibus severe injungat, ut talismodi restantias usque finem affuturi mensis Decembris ad normam initae per easdem transactionis et contractus indispensabiliter ac sub severa secus expedienda executione rite in locis debitis deponant. Pro futuro autem obveniens singulae earum taxae tolerantialis quotta statis temporibus debite et defectu absque omni adjustetur et complanetur.

Quae omnia taliter interventa ac disposita suae majestati quoque caesareo-regiae ad statum notitae humillime referenda censemus.

Secundo relatae sunt literae comitatus Ungensis de dato 2-ae praeteriti Junii interventae, medio quarum modofatus comitatus repartitionem taxae tolerantialis gremialibus judaeis suis obvenientis per ipsosmet judaeos elaboratam submittit ac una praefatos judaeos in imposito iisdem tolerantiae onere sublevari petit ex eo etiam, quod jam aliqui, etquidem ex possessione Antalocz Abraham, ex Szerenye Israel, ex possessione denique Eöl Jonas dicti judaei quamprimum sibi onus impositum esto exiguum animadverterint, profugerint.

Votum.

Communi huic ab initio cum judaeis in regno hoc commorantibus quoad taxam tolerantialem in florenis 30 mille per integrum decennium pendendos contractu recedere integrum non est, sed et quemadmodum occasione initi talismodi contractus judaei unus pro omnibus et omnes pro uno cavissent, ita non latet suprafatum comitatum sibi sub 17-a Aprilis 1760. via excelsi consilii intimatum fuisse, ut nullus judaeorum ad hanc vel illam communitatem jam conscriptus ex hac prius discedere attentet, nisi praevie totum suum obtingens pro integro decennio ad communitatem illam, cui primitus incorporatus erat, rite et plene dependerit, consequenter muneris ejusdem fuisset, praeexposito excelsi consilii intimato semet omnimode accomodare et ne ejusmodi judaei antequam obtingens suum praevio modo non praestitissent, e gremio communitatis judaeorum suorum emigrare valuissent, invigilare.

Hinc praerepetito Ungensi comitatui reintimandum existimamus, quatenus non obstante eo, quod praefati tres judaei e gremio sui profugissent, sedulo curare noverit et debeat, ut quotta taxae tolerantialis gremialibus judaeis suis obveniens pro annis 1760. et 1761. si nondum factum fuisset, indilate inposterum vero statis temporibus rite et defectu absque omni depuretur et persolvatur. Si autem gremiales ejusdem judaei quoad revocandos aut intercipiendos supradictos tres judaeos ex communitate eorundem profugos sibi assistentiam a toties dicto comitatu expeterent, eandem iis omnimode praebere non intermittat.

Tertio assumptae sunt literae comitatus Aradiensis de dato 27-ae Septembris instantiam communitatis judaeorum in oppido cameralis Arad degentium semet ab exustione et distractione cremati per suprafati oppidi magistratum inhibitos esse, pro remedio querulantium submittentis.

Votum.

Sua majestas sacratissima caesareo-regia clementer resolvere dignabatur, ne judaeis velut in tot partes contribuere debentibus necessaria subsistentiae et onera publica ferendi media praescindant, haecque benigna resolutio regia sub 17-a Aprilis anni proxime praeteriti 1760. via excelsi consilii per regnum circulariter publicata habetur, quare praexpositam Aradiensium judaeorum instantiam excelsae camerae regiae Hungarico-aulicae, qua dominium terrestrale repraesentanti fine eo peramice communicandam arbitramur, quo quid eatenus subsit, quod praeattacti que-

rulantes ab exustione et distractione cremati, velut etiam inter media querendae subsistentiae et onera publica ferendi pertinente inhibeantur, suis locis experiri, demum vero excelso consilio fine sui eatenus directionis amice reinsinuare haud gravatim velit.

Josephus liber baro de Rewa manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 295—8.
2 ívnyi papiros, elölapon ezzel a feljegyzéssel: *praesentata 1-a Decembris 1761., eadem relata.*

249.

1761 december 1. A m. kir. helytartótanács Mária Terézia királynőnek felterjeszti a zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság jegyzőkönyvét a Pozsony megyei 3 zsidó hitközség békés megegyezéséről a türelmi adó szétosztását illetőleg és ehhez kérik jóváhagyását.

Suae majestati.
Sacratissima etc.

Commissio in negotio taxae tolerantialis judaeorum mixtim ordinata suum consilio huic regio locumtenentiali circa judaeos in comitatu Posoniensi degentes et quoad repartitionem taxae suae tolerantialis tandem amice convenientes exhibuit protocollum, quod consilium idem regium locumtenentiale voto quoque suo per omnia approbatum pro elargienda desuper clementissima resolutione regia majestati vestrae sacratissimae humillime substernit et refert, in conformitate praeadvoluti protocolli suis locis oportuna disposita jam haberi. In reliquo consilium isthoc regium locumtenentiale semet altissimis etc. Datum ex consilio etc. die l-a mensis Decembris 1761-o.

Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 299—300.
Fogalmazvány ívrétű papiroson.

250.

1761. december 1. Pozsony. A m. kir. helytartótanács közli Ung megyével, hogy a megyebeli zsidókra kivetett türelmi adóból engedményt adni nem lehet. A 3 megszökött zsidó elfogásában minden segítséget megadjanak.

Comitatui Unghensi.

Accepit consilium hoc regium locumtenentiale literas praetitulatarum dominationum vestrarum isthuc sub 22-a praeteriti Junii exaratas, medio quarum eaedem dominationes vestrae repartitionem taxae tolerantialis gremialibus suis judaeis obvenientis per ipsosmet judaeos elaboratam submiserunt ac una praefatos judaeos in imposito iisdem tolerantiae onere sublevari petierunt ex eo etiam, quod jam aliqui, etquidem ex

possessione Antaiocz Abraham, ex Szerednye Israel, ex possessione denique Eör Jonas dicti judaei quamprimum sibi onus impositum, esto exiguum animadverterunt, profugerint.

Quoniam autem consilio huic locumtenentiali regio ab inito cum judaeis in regno hoc commorantibus quoad taxam tolerantialem in florenis 30 mille per integrum decennium pendendos contractu recedere integrum non esset, sed et quemadmodum occasione initi talismodi contractus judaei unus pro omnibus et omnes pro uno cavissent, ita non latet praetitulatas dominationes vestras sibi sub 17-a Aprilis 1760. abhinc intimatum fuisse, ut nullus judaeorum ad hanc vel illam communitatem jam conscriptus ex hac prius discedere attentet, nisi praevie totum suum obtingens pro integro decennio ad communitatem illam, cui primitus incorporatus erat, rite et plene dependerit, consequenter muneris earundem fuisset, praeexposito consilii hujus locumtenentialis regii intimato semet omnimode accommodare et ejusmodi judaei, antequam obtingens suum praevio modo non praestitissent, e gremio communitatis judaeorum suorum emigrarent, invigilare.

Hinc praetitulatis dominationibus vestris reintimari, quatenus non obstante eo, quod praefati tres judaei e gremio sui profugissent, sedulo curare noverint et debeant, ut quotta taxae tolerantialis gremialibus judaeis suis obveniens pro annis 1760. et 1761-o, si nondum factum fuisset, ex integro indilate, inposterum vero statis temporibus rite et defectu absque omni depuretur et persolvatur.

Si vero judaei in gremio comitatus hujus degentes quoad revocandos aut intercipiendos supradictos tres judaeos ex communitate eorundem profugos sibi assistentiam a praetitulatis dominationibus vestris expeterent, eadem iis omnimode praebere non intermittant. Datum ex consilio etc. Posonii, die 1-a Decembris 1761-o.

Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 301—2.
Fogalmazvány fvrétű papiroson a szövegben egy törléssel és javítással.

251.

1762. február 15. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság nincs ellene annak, hogy Freüstadler Sámuel magyarbródi zsidó feleségül vegye Simko trencséni zsidó özvegyét és ott letelepedjék, mivel pedig a zsidók idáig a csatolt kimutatás szerint 20 431 forint türelmi adóval hátrálékban vannak, ezért javasolja a megyéket felszólítani e hátrálék erélyes behajtására.

Praeside illustrissimo domino libero barone Josepho de Réva, praesentibus consiliariis spectabili domino Antonio Cotthmann, spectabili domino Michaele Sidó, spectabili domino Ladislao Balogh, spectabili domino Felice Mohr, secretario domino Carolo Fabiankovics, actuario Ignatio Christoffi anno 1762. die 15-a Februarii celebrabatur commissio mixta in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinata, in qua 1-o assumpta est

instantia Hirschl Freüstadler judaei Hunnobrodensis apud magistratum civitatis Threnchiniensis disponi petentis, ut filius suus, Samuel Freüstadler, viduam certi judaei Threnchiniensis Simko dicti sibimet desponsans in gremium communitatis judaeorum Threnchiniensium recipiatur, ibique eidem domicilium figendi facultas concedatur.

Votum.

Supplicuerunt quidem sub 17-a mensis Decembris anni ultimo evoluti apud excelsum consilium locumtenentiale regium judaei in gremio civitatis Threnchiniensis degentes, ut filius suprafati instantis, velut omnium dissensionum inter judaeos Hunnobrodenses et Threnchinienses ad notitiam excelsi consilii locumtenentialis regii exortarum author a sui in gremium communitatis judaeorum Threnchiniensium receptione medio suprafatae civitatis magistratus arceatur, sed et mododictus magistratus super merito hujusmodi judaeorum Threnchiniensium instantiae sub praecitato dato via excelsi consilii locumtenentialis regii constitutus praedeductam judaeorum suorum expositionem sub 8-a praeteriti mensis Januarii confirmando rescripsit semet judicare, quod praerepetiti instantis judaei Hunnobrodensis filio Samueli tam ex praeinducto per judaeos Threnchinienses motivo, quam ad evitandas ulteriores adhuc inter judaeos Hunnobrodenses et Threnchinienses dissensiones facto recipiendi talismodi judaei inposterum quoque nefors excitandas figendum Threnchinii domicilium admitti non possit.

Nihilominus tamen, siquidem multiplicatio judaeorum, velut diversas in partes contribuentium, oneraque publica supportantium, taliterque non exiguam aerario regio utilitatem adferentium publico minus nociva, imo exinde proficua evaderet. Ad haec: praetextuata per judaeos Threnchinienses et magistratum loci suprafati judaei dissensiones suscitandi consvetudo roboris ne quoquo modo coerceri valeat, tanti haud esset, ideo praerepetito magistratui via excelsi consilii locumtenentialis regii reintimandum censemus, quatenus si praeter ea, quae in obversum petiti supradicti supplicantis judaei adducta sunt, nihil fundatius a civico eodem magistratu hoc in passu allegari posset, gremiales suos judaeos eo disponi procuret, quo circa difficultatem hactenus totiesdicti Samuelis Hirschl in gremium sui receptionem cum eodem placidioribus conveniant, quo ita idem fixum Threnchinii domicilium assumere valeat, ipse vero civicus magistratus super praemissorum effectu excelsum consilium informet.

Caeterum 2-o comitatus ex parte gremialium judaeorum suorum ad rationem taxae tolerantialis restantiarios ad procurandam apud judaeos celeriorem talismodi restantiarum depurationem secundum isthic advolutum extractum monendos ac id ipsum suae majestati sacratissimae ad statum notitiae referendum censemus.

Josephus liber baro de Rewa manu propria.

O. L. C-29. Lad. B. fasc. 12. folio 305—6.
Ivretü papiros, elölapon ezzel a feljegyzéssel: praesentata 19. Februarii 1762. eadem relata.
A csatolt kimutatás folio 303—4. jelzésü és az alábbiakban közöljük:

Extractus
restantis taxae tolerantialis judaicae.

Comitatus	Impositio		Pro anno 1760 solutio		Similis pro anno 1761		Restantia pro utroque anno	
	fl.	x	fl.	x	fl.	x	fl.	x
subarecenses	2760		2400		—		3120	
Posoniensis transmontani	527		—		—		1054	
cismontani	1345		632	18	—		2057	42
Nittriensis	4770		4740		—		4800	
Trenchiniensis	1290		1290		800	58½	489	1½
Mossoniensis	1110		—		—		2220	
Jaurinensis	329	42	329	42	329	42	—	
Veszprimiensis	585		585		585		—	
Comaromiensis	600		600		—		600	
Arvensis	100		100		100		—	
Lyptoviensis	137	30	137	30	137	30	—	
Soproniensis	2565		2565		2565		—	
Castriferrei	1860		1860		1860		—	
Szaladiensis	582	36	582	36	582	36	—	
Sümeghiensis	675		675		672		3	
Pestiensis	1680		1680		1260		420	
Strigoniensis	190		190		—		190	
Albensis	695		695		521	15	173	51
Neogradiensis	210		210		157	30	52	30
Aradiensis	110		110		110		—	
Csanadiensis	70		70		70		—	
Abanjvariensis	588	42	588	42	294	21	294	21
Scepusiensis	153		153		76	30	76	30
Unghvariensis	460		230		—		690	
Zempliniensis	1095		1095		821	15	273	45
Borsodiensis	570		570		427	30	142	30
Saarossiensiensis	735		735		367	30	367	30
Maramarosiensis	780		390		—		1170	
Szathmariensis	800		800		312	30	487	30
Szabolcsensis	570		570		570		—	
Bihariensis	420		420		420		—	
Ugocsiensis	214	30	214	30	—		214	30
Bereghiensis	513		—		—		1026	
Tolnensis	570		570		285		285	
Bacs cum Bodrogh	339		339		114	55	224	5
Summa	30000		26127	18	13441	2½	20431	45½

252.

1762. február 19. Pozsony. A m. kir. helytartótanács Mária Terézia királynőnek felterjesztvén a zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság kimutatását a hátralékos türelmi adóról, ezzel kapcsolatban jelenti, hogy a megyék ezek behajtására a szükséges parancsot megkapták.

Suae majestati.
Sacratissima etc.

Commissio in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinata qualesnam comitatus ex parte gremialium judaeorum suorum ad rationem attactae tolerantialis taxae restantiarios ad procurandam apud judaeos suos celeriorem talismodi restantiarum depurationem monendos censeat, ex isthic perdemisse advoluto per antelatam commissionem consilio huic locumtenentiali regio subhodierno exhibito restantiariorum ejusmodi comitatuum extractu plenius ac clementissime perspicere dignabitur majestas vestra sacratissima.

Juxta quem apud eosdem comitatus circa accuratam ac celeriorem restantiarum depurationem sub hodierno necessaria disponi altefatae caesareo-regia et apostolicae vestrae majestati in submissione refert et semet altissimis caesareo-regiis gratiis et clementiae profundissimae devovet idem hoc consilium locumtenentiale regium. Datum Posonii, die 19-a Februarii 1762.

Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B fasc. 12. folio 307.
Fogalmazvány félívnyi papiroson egy betoldással a szövegben.

253.

1762. május 10. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság Arad megyét értesíteni kívánja arról, hogy az aradi zsidóknak ezentúl úgy a piacon, mint lakásaikon pálinkát edényenkint szabad eladni, a hunfalvi zsidóknak pedig az a panasza, hogy a késmárki és egyéb Lengyelországgal határos harmincadhivatalnál kétszeresen kell nekik harmincadot fizetni, orvosoltassék meg, míg a Vas megyében élő zsidóknak az az eddig követett szokása, hogy hús- és borfogyasztás után fizetik a türelmi adót és amennyiben ez nem lehetséges, csak a hiányt vetik ki az egyesekre, az 1760. évi ápr. 17-én kelt kir. rendelet szerint helytelen, miért is azt meg kell szüntetni és a türelmi adó egész összegét az egyes személyek vagyoni viszonya alapján osszák széjjel, ezért a megyét kérik utasítani a türelmi adónak így előírt sürgős kivetésére és felterjesztésére, egyben annak pontos befizetésére. Mivel pedig Moson, Nyitra és Pozsony megyebeli zsidók igen nagy hátralékban vannak a türelmi adó befizetésével, ez okból e megyékhez szigorú felszólítás kiküldését javasolják annak végrehajtás útján való behajtására, végül tudomásul veszi, hogy Bács, Pest, Szepes, Trencsén, Komárom és Nógrád megyékben a türelmi adót rendesen befizették.

Praesentibus praeside illustrissimo domino Josepho libero barone de Reva, consiliariis spectabili domino Antonio Cotthman, spectabili domino Michaele Sido, spectabili domino Ladislao Balogh, actuario Ignatio Christoffy anno 1762. die 10-a mensis Maii commissio mixta in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinata assumpsit 1-o reinsinuatum excelsae camerae regiae Hungarico-aulicae de dato 19-ae praeteriti Februarii reinsinuat erga supplicem judaicae communitatis Aradiensis recursum sibi medio excelsi consilii sub 1-a Decembris anni ultimo transacti insinuatum, eos dominali praefecto Michaeli Lovass expeditos haberi ordines, quo hic circa distractionem cremati antelatae communitati judaicae, velut in varias partes satis onerose contribuere debenti in foro Aradiensi et suis domiciliis usque ulteriorem eatenus subsecuturam regulationem vasatim admittendam suis in locis necessaria disponat.

Votum.

Hoc ipsum proinde comitatui Aradiensi, velut medio cujus praeattacta judaeorum instantia isthuc submissa habetur, via excelsi consilii pro sui, eorumque, quorum interest, directione et notitia reintimandum censemus.

2-o instantiam Lazari Franket et Moysis Pinkes ac judaicae communitatis in possessione Hunsdorff comitatu Scepusiensi ingremiata degentium et in eo querulantium, quod licet iidem taxam tolerantialem in regno hoc Hungariae alioquin persolvant et pro extraneis nullatenus considerari debeant, tamen in officio tricesimae Kismarkiensis et aliis Poloniae vicinis taxam illam etiam, quam judaei Polonici et Valachici, qua extranei in regiis Superioris Hungariae tricesimis a mercibus in regnum hoc induci et isthinc efferri solitis secundum altiorum dicasteriorum ordinationem invicem tolerantiae praestare debent, in rata tertialitate, signanter a singulo vini educendi vasculo duarum et mediae urnarum fl. 2 den. 50, a panni vero inductione fl. 25 aut 30 praeter competens vectigal dependere adstringantur, taliterque duplici onere graventur.

Votum.

Quemadmodum igitur conveniens omnino, justumque foret, ne judaei in regno hoc degentes, taxamque suam tolerantialem, qua intranei, teste repartitione per comitatum Scepusiensem sub 31-a Julii 1760. isthuc submissa, abhinc vero cum excelsa camera regia Hungarico-aulica medio actuarii ejusdem ad commissionem hanc denominati communicata, dependentes rursus qua extranei ad depensionem stringantur, taliterque duplici utique onere graventur.

Ita praeexpositam judaeorum Hunssdorffensium instantiam cum praetitulata camera regia Hungarico-aulica via excelsi consilii ea cum amica requisitione communicandam censemus, quatenus tam in Kismarkiensi, quam et aliis Polloniae vicinis officiis tricesimalibus in conformitate et ad effectum praemissorum necessarias et efficaces dispositiones facere haud gravatim velit.

3-o comitatus Castriferrei ad intimatum excelsi consilii locumtenentialis regii de dato 19-ae praeteriti Februarii emanatum rescribit semet medio processualis judicis nobilium sui exhibitionem repartitionis taxae tolerantialis apud judaeos adursisse quidem, easdem nihilominus instantionaliter declarasse et petiisse, ut quoniam ii taxae suae tolerantialis individualem repartitionem non habeant, verum quottam suam ex poventibus dumtaxat carnis et vini, vulgo acciss dicti deducere, in casu vero, quo hi proventus ad totalem praeattactae quottae tolerantialis depurationen minus sufficerent, residuitatem ejusdem inter se ad cujusvis facultates repartitam persolvere consveverint, ideo ab onere instituendae inter se taxae suae individualis repartitionis absolvantur.

Votum.

Siquidem vero observaret commissio haecce per admittendam praevio modo taxae tolerantialis depensionem potentiores judaeos, qui vinum vasatim in cellariis habent, adeoque idem ex educillis publicis deferri haud curantes ad contributionem talismodi proventuum accis dictorum vix concurrunt ab oneris illius, quod iisdem respectu facultatum suarum proportionate inhaerere debet, supportatione nonnisi tacite exemptum, e contra vero egentiores per hancce potentiorum exemptionem in obversum benignae resolutionis regiae justo plus gravatum iri, sed et ratio non videretur, cur judaei, si praementionatam taxae suae restantiam inter se ad cujusvis facultates repartitam complanare poterunt, id quoque, quod per ejusmodi accis proventus deducunt, pari modalitate repartiri et deducere non possint.

Igitur tam ex ratione praemissorum, quam et principaliter ex eo, quod ea sit positiva et absoluta suae majestatis sacratissimae benigna resolutio et intentio, ut judaei quottam tolerantiae sibi impositam intra se ad individua et cujusvis facultates proportionate repartiant, eidem Castriferrei comitatui reflexe ad intimatum de dato 17. Aprilis 1760. hoc in passu emanatum reintimandum censemus, quatenus attenta non solum Rohonciensium, quorum quippe unice instantiam submittit, verum reliquorum etiam in gremio sui numerose profecto degentium judaeorum communitate apud eosdem serio et districtim, subque comminatione etiam gravioris animadversionis statim et indilate eas instituere noverit dispositiones, ut iidem taxae suae tolerantialis repartitionem modalitate in praecitato 16-ae Aprilis intimato jam praescripta actutum et indispensabiliter instituant, institutamque praerepetito comitatui exhibeant, per hunc excelso consilio locumtenentiali regio quantocyus submittendam.

Porro totiesfatus comitatus omnem vigilem curam et debitam sollicitudinem adhibeat, ut juxta taliter institutam inter judaeos taxae tolerantialis repartitionem ab iisdem judaeis deducenda in re et tempore deducantur, superinde vero excelsum consilium locumtenentiale regium toties quoties medio comitatus ejusdem informetur.

4-o caeterum siquidem per coassidentem dominum cameralem consiliarium ex parte excelsae camerae regiae Hungarico-aulicae declaratum fuisset, comitatus aliquos, pricipaliter vero Mossoniensem, Nittriensem

et Posoniensem in procuranda apud judaeos suos taxae tolerantialis accurata depensione adeo morosos et incurios esse, ut ad rationem novi hujus decennii per gremiales eorundem judaicas communitates partim exiguum, partim vero nihil solutum existat et non vane metuendum sit, ne per ulteriorem ejusmodi restantiarum accumulationem earum exactio successive difficilior evadat, hinc obsequiose censemus secundum isthic advolutum extractum comitatus tales, etquidem Mossoniensem, Nittriensem et Posoniensem reflexe etiam ad intimatum 19-ae praeteriti Februarii expeditum denuo moneri, quatenus praenotatarum restantiarum celeriori exactioni et depurationi omnimode, et in casu renitentiae cum adhibenda etiam severa executione intenti esse, neve hae dehinc accrescant, atque adeo memorata tolerantialis taxa in re et tempore adjustetur, per quam sollicite curare noverint.

5-o informationes autem comitatuum Bacsiensis, Pestiensis, Scepusiensis, Trenchiniensis et Comaromiensis gremiales judaeos suos ad rationem taxae tolerantialis nullatenus restantiarios esse, Neogradiensis vero talismodi restantiarum depurationem apud judaeos suos adursam haberi informantium, velut ad statum dumtaxat notitiae deservientes suo loco reponi.

Josephus liber baro de Rewa manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 313—6.

2 ívnyi papiros, elölapon ezzel a feljegyzéssel: *praesentata 13. Maii 1762., 14-a ejusdem relata.*

A csatolt kimutatást folio 311—2. jelzés alatt az alábbiakban közöljük:

Extractus
restantis taxae tolerantialis judaicae.

Comitatus	Impositio		Pro anno 1760. solutio		Similiter pro anno 1761		Restantia	
	fl.	x.	fl.	x.	fl.	x.	fl.	x.
subarcenses	2760	—	2760	—	1560	—	1200	—
Posoniensis transmontani	527	—	527	—	—	—	527	—
cismontani	1345	—	1345	—	672	30	672	30
Nittriensis	4770	—	4770	—	3164	45	1605	15
Trencsiniensis	1290	—	1290	—	1290	—	—	—
Mossoniensis	1110	—	—	—	—	—	2220	—
Jauriensis	329	42	329	42	329	42	—	—
Weszprimiensis	585	—	585	—	585	—	—	—
Comaromiensis	600	—	600	—	600	—	—	—
Arvensis	100	—	100	—	100	—	—	—
Lyptoviensis	137	30	2137	30	137	30	—	—
Soproniensis	2565	—	1565	—	2565	—	—	—
Castriferrei	1860	—	1860	—	1860	—	—	—
Szaladiensis	582	36	582	36	582	36	—	—
Sümeghiensis	675	—	675	—	672	—	3	—
Pestiensis	1680	—	1680	—	1680	—	—	—
Strigoniensis	190	—	190	—	—	—	190	—
Albensis	695	—	695	—	695	—	—	—
Neogradiensis	210	—	210	—	210	—	—	—
Aradiensis	110	—	110	—	110	—	—	—
Csanadiensis	70	—	70	—	70	—	—	—
Abaujvariensis	588	42	588	42	294	21	294	21
Scepusiensis	153	—	153	—	153	—	—	—
Unghvariensis	460	—	460	—	230	—	230	—
Zempliniensis	1095	—	1095	—	1095	—	—	—
Borsodiensis	570	—	570	—	570	—	—	—
Saarossiensis	735	—	735	—	735	—	—	—
Marmarossiensis	780	—	390	—	—	—	1170	—
Szatthmariensis	800	—	800	—	312	30	487	30
Szabolcsensis	570	—	570	—	570	—	—	—
Bihariensis	420	—	420	—	420	—	—	—
Ugocsiensis	214	30	214	30	214	30	—	—
Bereghiensis	513	—	—	—	—	—	1026	—
Tolnensis	570	—	570	—	570	—	—	—
Bacs et Bodrogh	339	—	339	—	339	—	—	—
Summa	30000		27987		22387	24	9625	36

Posonii, die 11-a Maii 1762.

1762. május 14. Pozsony. A m. kir. helytartótanács meghagyja Vas megyének, hogy a megyebeli zsidóknak az az eddigi gyakorlata, hogy a türelmi adót hús- és borfogyasztás után fizettek, mivel helytelen, ezért azt be kell szüntetni és miként a kir. rendelet azt előírja, egyes személyekre kell kivetni és beszedni. Ilyen értelemben intézkedjenek és az adó pontos befizetésére ügyeljenek.

Comitatui Castriferrei.

Praetitulatae dominationes vestrae erga intimatum consilii hujus circa submittendam individualem judaeorum suorum taxae tolerantialis repartitionem sub 19-a praeteriti Februarii emanatum de dato 29-ae evoluti Martii rescribunt, semet medio processualis judicis nobilium sui exhibitionem repartitionis taxae tolerantialis apud judaeos adursisse quidem, hos nihilominus instantialiter declarasse et petiisse, ut quoniam ii taxae tolerantialis individualem repartitionem non habeant, verum quottam suam ex proventibus dumtaxat carnis et vini, vulgo accis dicti, deducere, casu vero, quo hi proventus ad totalem praeattactae quottae tolerantialis depurationem minus sufficerent, residuitatem ejusdem inter se ad cujusvis facultates repartitam persolvere consveverint, idcirco ab onere instituendae inter se taxae suae individualis repartitionis absolvantur.

Siquidem vero praemetueretur per admittendam praevio modo taxae tolerantialis depensionem potentiores judaeos, qui vinum vasatim in cellariis habent, adeoque idem ex educillis publicis deferri haud curantes ad contributionem talismodi proventuum accis dictorum vix concurrunt, ab oneris illius, quod iisdem respectu facultatum suarum proportionate inhaerere debet, supportatione nonnisi tacite exemptum, e contra vero egentiores per hancce potentiorum exemptionem in obversum benignae resolutionis regiae justo plus gravatum iri, sed et ratio non videretur, cur judaei, si praementionatam taxae suae residuitatem inter se ad cujusvis facultates repartitam complanare poterunt, id quoque, quod per ejusmodi accis proventus deducunt, pari modalitate habita universarum facultatum reflexione proportionate repartiri et deducere nequirent.

Igitur tam ex ratione praemissorum, quam et principaliter ex eo, quod ea sit positiva et absoluta suae majestatis sacratissimae benigna resolutio et intentio, ut judaei quottam tolerantiae sibi impositam intra se ad individua et cujusvis facultates proportionate repartiantur, praetitulatis dominationibus vestris reflexe ad intimatum consilii hujus locumtenentialis regii de dato 17-ae Aprilis 1760. hoc in passu expeditum reintimari, quatenus attenta non solum Rohoncziensium, quorum quippe unice instantiam isthuc submiserunt, verum reliquorum etiam in gremio comitatus hujus judaeorum communitate apud eosdem praetitulatae dominationes vestrae serio et districtim, subque comminatione gravioris etiam animadversionis statim et indilate eas instituere noverint dispositiones, ut idem taxae suae tolerantialis repartitionem modalitate in praecitato 17-ae Aprilis intimato jam praescripta actutum et indispensabiliter instituant, institutamque praetitulatis dominationibus vestris exhibeant, per

easdem consilio huic locumtenentiali regio quantocyus submittendam.

Porro praetitulatae dominationes vestrae omnem vigilem curam et debitam sollicitudinem adhibeant, ut juxta taliter institutam inter judaeos taxae tolerantialis repartitionem ab iisdem judaeis deducenda in re et tempore deducantur, superinde vero consilium hoc locumtenentiale regium medio praetitulatarum dominationum vestrarum informetur. Datum ex consilio regio locumtenentiali Posonii, die 14-a Maii 1767-o.

Kvassay.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 317—8.
Fogalmazvány ívrétű papiroson néhány törléssel és egy betoldással a szövegben.

255.

1763. december 29. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság Garbar Joachim szakolcai zsidónak a türelmi adó kivetése miatt sokféle kifogását és ellenkezését figyelmen kívül hagyva a legutóbbi adókivetést jóváhagyja és megtiltja, hogy ez ellen ez a zsidó tovább akadékoskodjék. A tűzvész által károsult sopronkeresztúri zsidók megsegítése ügyében a megye 7822 forintra becsült tűzkárt személyek szerint részletezze, mielőtt ebben a kérdésben véleményt lehetne nyilvánítani. Mivel az oroszvári zsidók a tűzvész által teljesen porrá égtek, ez okból részükre 3 évi adómentességet javasolnak. A kárvallott Lebl József Esztergom megyei zsidó, kinek üzletét kirabolták, az illetékes hatósága segítségét vegye igénybe, míg Szatmár megyét a türelmi adó kivetésének gondja alól mentesíteni nem lehet, Vas megye pedig az immár kivetett türelmi adó behajtásáról gondoskodjék. Trencsén megyéből Szepes megyébe átköltözött Ábrahám Jakab zsidó esetében a kétszeres adózását el kell kerülni, végül a megyéket utasítani kellene a hátrálékos türelmi adó behajtására.

Praesentibus praeside domino barone Josepho de Reva, consiliariis spectabili domino Antonio Gotthmon camerali, spectabili domino Michaele Sido, spectabili domino Ladislao Balogh, secretario domino Ludovico Konkel camerali, actuario Ignatio Kristoffy anno 1763. die 29-a mensis Decembris commissio mixta in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinata considens assumpsit 1-mo litteras comitatus Nitriensis de dato 5-ae praeteriti Julii, medio quarum super instantia judaei Szakolczensis Joachimi Garbar de improportionate sibi per judaeos Szakolczenses occasione postremae repartitionis taxae tolerantialis impositis florenis 20 querulantis desideratae informationis loco sequentem processualis judicis nobilium sui, Joannis Tonka, qui ad investigationem negotii hujus exmissus fuerat, relationem submittit in eo, quod postquam memoratus judaeus in id dumtaxat intentus, ut in onere taxae tolerantialis se se sublevare, alios autem miseriores aggravare valeat, repartitione anno 1760. per tres judaeos facta et dein erga instantiam ejus medio civicae deputationis ita, ut repetito querulanti nonnisi floreni 16 solvendi ob-

tigerint, modificata non contentus quoad tertiam demum repartitionem per evocatum idcirco rabinum Holicsensem et sorte electos 5 judaeos Szakolczenses itidem ad saepefati Garbar instantiam jussu magistratus civici, consensu etiam totius communitatis judaicae elaboratam, subscriptionibusque ab utrinque roboratam, atque taliter moderno taxae tolerantialis incassatori et perceptori Bernat Beniamin ex officio resignatam, per hunc vero ex odio erga toties fatum Garbath supressam et, ut exponit, occultatam ad eundem judicem nobilium pro restabilitione hujusmodi repartitionis recurrisset, modofatus judex nobilium totam dein communitatem judaicam constituerit, ex cujus cum querulante Garbar confrontatione quoad tertiam hancce praetensive supressam repartitionem prodivit, quod testantibus etiam praeattactis 5 sorte electis judaeis, tametsi antelata communitas ad placandam Joachimi Garbar quotidianam inquietudinem, procurandamque pacem eundem in solutione taxae tolerantialis ad florenos dumtaxat 14 annue pendendos exposuisset et illud, quod ultra a substantia, quaestu et mercibus sibi aprime notis, de justo solvere debuisset, intra se et alios, multo miseriores judaeos repartivisset. Quia tamen nec hac favorabili judaeorum repartitione contentus deposito coram rabino Holicsensi super perpessis 2000 florenorum damnis juramento, iterum ex illis 14 florenis adhuc 4 florenos defalcatos habere, taliterque pro manifesta elusione et aliorum aggravio nonnisi in onere solutionis florenorum 10 persistere voluisset. Hinc voluntate hac Garbarii communitati judaicae innotescente scriptum illud repartitionale non, velut dictus Garbat praetendit, suppressum, sed voto communi tam videlicet eorundem 5 judaeorum, quam aliorum ad communitatem spectantium laceratum, cassatumque fuerit, hoc ipsumque omnes judaei exceptis duobus vel tribus absentibus insimul constituti supplicanti Garbario in oculos oggesserint, contra juramentum quoque ejus sequentia obvertentes, quod complures ad notitiam quoque Garbarii dentur Szakolczenses haebrei, quorum substantia praeviis repartitionibus non correspondet et possint, juramento etiam evincere, quod respectu suarum exiguarum substantiarum in repartita solutione praegravati habeantur, interim propter bonum pacis eandem turbare nolint, e diametro si actualis substantia Garbarii non adaequat florenos 2000, pro eadem communitas se florenos 3000 deposituram obtulit. Praeterea anno 1760, substantia ejus in florenis 1750 considerata, ea eadem protunc obtinuit florenos 17 cr. 30 solvendos, si igitur ab illo tempore ad praesens florenos 2000, ut jurat, amisit, nihil acquisivit, plus amittere debuit, quam habuit et nec amplius taxam tolerantialem solvere posset.

Cum autem Szakolczae notorium foret, quod inter judaeos Szakolczenses Bernat Beniamin et praefatus Garbar in substantia, quaestu et mercibus optime, alii vero omnes in exiguis substantiis et quaestu constituerentur, hinc ne communitas judaica alioquin exigua inanibus fatigiis et expensis oneretur, ad id condescenderunt, ut occasione semel adhuc instituendae repartitionis ex actuali ejusdem Garbar substantia floreni 1000 in libero et extra omne onus eidem permittantur et saltem residua substantiae ejus quantitas oneri tolerantiali subjiciatur.

Denique judaeo querulante Garbar his omnibus spretis se ad nihil

condescendere. verum repartitionem per rabinum Holicsensem et 5 judaeos factae ac, ut praemissum est, cassatae et laceratae inhaerere, eademque vel approbari aut ad tres rabinos via appelatae deduci velle reponente, ipsa vero communitate judaica in aegestate constituta propter dissidium duorum potentiorum ad has supervacaneas expensas condescendere detrectante praenominatus judex nobilium adinvenit, ut supplicans Garbar sub juramento suam substantiam revellet et dein a quantitate hujus taxa eidem tolerantialis eruatur. Quo adinvento communitas quidem pro tunc contenta extitit. Garbarius nihilominus ad excelsum consilium locumtenentiale regium recursum suum sumpsit.

Caeterum refert idem judex nobilium, quod successu temporis post interventum videlicet excelsi consilii intimatum communitate judaica ad officium judicatus civici insimul convocata, ibidemque praemissa in praesentia etiam attacti judicis nobilium erga eandem seria ad coalescendum et accordandum admonitione, nullo tamen ob pervicatiam judaei Garbat effectu subsequi valente idem officium judicatus ad componendas lites novam repartitionem per tres judaeos disinteressatos in praesentia tam supplicantis Garbarii, quam aliorum denominatos et adjuratos institui curaverit. Ex qua hic sub nro 1-o adnexa patet, quoad Beniamin, contra quem vel maxime Garbarius querulatur, cum suo filio et genero tam in priori repartitione per 5 sorte electos facta, quam moderna ad ferendum onus taxale in sua proportione taxatus et cum prolibus suis ad florenos 36 expositus fuerit.

Cohaerenter ad haec 2-do assumpta fuit altera memorati Garbar instantia, medio cujus post interventam praexpositam Nittriensis comitatus informationem denuo, etquidem sub 1-a praeteriti Septembris ad excelsum consilium locumtenentiale regium recurrendo, semetque in postrema per tres adjuratos judaeos facta repartitione cum florenis 20 ad eandem cum Bernat Beniamin classem expositum haberi querulando dissesiones has per rabinos Hungaricos dirimendas, decidendasque ordinari supplicuit.

Votum.

Spectato eo, quod ultima haecce repartitio medio trium disinteressatorum haebreorum per officium judicatus civici in praesentia tam supplicantis, quam reliquorum judaeorum denominatorum et suo modo adjuratorum, tanquam igitur ad mentem benignae eatenus idaealis resolutionis regiae instituta omnino stare, locumque habere valeat, praemissa vero controversia praeterquam quod causa paucillorum florenorum, adeoque levidensis sit, ex puro dumtaxat et positivo saepefati judaei Garbar tot, tantosque communitatis favores contemnentis litigandi studio protuberet et nisi diutina alioquin, tandem prorsus suprimatur, praevidere sit judaeos hujusmodi inanibus fatigiis et expensis se se pro exemplo etiam aliarum communitatum invicem ultro quoque gravaturos, ipsis vero altioribus instantiis per infinitos demum eatenus recursus nonnisi remoram et molestiam importune causaturos esse.

Atque hinc perdimesse opinamur civitati Szakolczensi penes prae-

missorum communicationem intimandum fore, quatenus novissimam illam medio trium per officium suum judicatus denominatorum disinteressatorum et adjuratorum haebreorum institutam repartitionem apud gremialium suorum judaeorum communitatem non modo stabilire, praefatumque Garbar ad hanc amplectendam compellere et a formandis amplius idcirco seu litibus seu vero recursibus omnimode inhibere, verum etiam omnem curam et vigilantiam adhibere noverit, quo juxta modo praevio stabilitam repartitionem a judaeis deducenda in re et tempore deducantur.

3-tio lecta fuit instantia judaeorum Keressturiensium in comitatu Soproniensi degentium ad excelsum cameram regiam Hungarico-aulicam data, cujus tenore exponentes, quod ad depurationem taxae suae tolerantialis 300 jam florenorum debita contraxerint, modo autem igne enormiter damnificati neque restantes adhuc titulo quottae suae florenos 300 deponere queant, intuitu quanti sui tolerantialis relaxationem sibi impertiri supplicuerunt.

Relate ad hanc 4-to assumptae sunt literae modofati comitatus de dato 31-ae praeteriti Maii pariter ad praelibatam cameram Hungarico-aulicam exaratae, per quas idem comitatus praefatorum Keressturiensium judaeorum anno superiore 1762. per exortum in gremiali oppido suo Keresstur nocte intempesta incendium teste fidedigna investigationis eatenus judicis nobilium sui relatione in florenis 7822. den. 50 damnificatorum et prope ad peram exustorum miserandam sortem pro alleviatione recommendat.

Votum.

Praeexposita comitatus declaratio intuitu praetensorum damnorum nimium est generalis et vero an omnes omnino vel saltem aliqui et qui de nomine et cognomine judaeorum, quamve graviter quilibet eorum per attactum incendium damnificati ac utrum domus et quot ac ipsa etiam illorum sinagoga eotum combusta fuerit? quantum item singulus damnificatorum hoc modo judaeorum titulo quottae tolerantialis sibi annue adrepartitum habuerit, solvereque consveverit? constare ideo deberet, quo demum commissio haecce respectu exustorum pro ratione perpessi damni, habitique rati qualiter et pro quo tempore ab onere solutionis tolerantialis dispensandorum demissa sensa sua eo rectius depromere, suaque majestas sacratissima tanto validiori repraesentatione mediante ad clementiam erga damnificatos permoveri valeat.

Arbitramur itaque memorato Soproniensi comitatu via excelsi consilii regii locumtenentialis reintimandum venire, quatenus antequam in ordine ad sublevandos illiusmodi judaeos ulteriora agantur, de praemissis celeriorem investigationem et respective conscriptionem peragendam ordinare, taliterque peractam excelso consilio locumtenentiali regio quantocyus submittere noverit.

5-o relata fuit instantia communitatis judaeorum Orossvarini in comitatu Mossoniensi degentium, testimonialesque vicecomitis antelati comitatus super eo, quod per occasionem enati noctu in fato oppido Oroszvár

die 2-da praeteriti Julii incendio omnis judaica communitas inibi degens cum universis domesticis supellectilibus ac rebus etiam suis mercantilibus, ne unica quidem familia excepta, totaliter incenerata extiterit, nihilque praeter vitam judaeis modo respective ostiatim vitae media querere debentibus remanserit adeo, ut nisi aliquot annorum relaxationem obtinuerint, se seque interea recollegerint, in depuratione taxae suae tolerantialis ex florenis 238 crugeris 45 consistentis cum qualicunque etiam gravissima executione ultra progredi non possint, remonstrando quantum sibi tolerantiale ad aliquot annos relaxari supplicantium.

Votum.

Probe quidem meminit commissio ista, quod judaei in regno hoc commorantes respectu impositae sibi tolerantialis quottae rite et ex integro dependendae omnes pro uno et unus pro omnibus caverit, cum tamen cautio talis ipsas dumtaxat hujus vel illius judaei aut communitatis in persolvenda rata sua morositates, taliaque fata, quae nefors ex quopiam neglectu, propriaque incuria cuipiam accidunt, non autem ea, quae de justa divini numinis manu proveniunt, praesupponat. Praeterea stante praenarrata vicecomitis fidedigna relatione non vane metuendum foret, ne per id, si attactis judaeis quaepiam se se recolligendi, tantisperque relevandi media admissa haud fuerint, iidem, quoquo modo dilabantur, taliterque ipse fundus quanti tolerantialis hac in parte pessumeat.

Eam ob causam aequitatis etiam ratione hoc in casu militante videretur nobis alienum haud esse, si miseranda et compassione digna praedictorum Oroszvariensium judaeorum conditio altefatae majestati suae sacratissimae eum in finem humillime recommendaretur, ut exemplo etiam nonnullarum similia adversitatum tela persentiscentium liberarum regiarumque civitatum ad aliquot annos, signanter autem spatio circiter unius triennii a depensione inhaerentis sibi tolerantialis taxae ex clementia regia sub tali tamen conditione et lege benignissime dispensentur, quatenus restantiae illae, quas eadem communitas praemisso titulo hucdum depurandas habet, impertiendae huic triennali dispensationi ex integro imputentur, haeve per illos quaqua demum ratione inomisse adjustentur.

6-o Strigoniensis comitatus de dato 26-ae praeterlapsi Octobris gremialium judaeorum suorum rabinis imponi supplicat, ut judaeo Josepho Lebl per nocturnam fornicis sui expilationem anno priore 1762. circa 15-am Octobris ad 900 florenos damnificato taxam tolerantialem per totum relaxent.

Votum.

E re non est, ut commissio haecce semet ad quaslibet ejusmodi particularitates immittat, proinde alio medio hoc in passu non praeexistente praelibato Strigoniensi comitatui rescribendum censemus, ut pro casu ac praefatus judaeus ulterius recurrerit et ad reaquisitionem perpessorum damnorum procedere voluerit, eatenus penes magistratualem assistentiam agenda agat.

7-mo Satthmariensis comitatus cui observato eo, quod judaei in gremio sui manentes ad rationem obtingentium sibi titulo taxae tolerantialis 800 florenorum florenos dumtaxat 231, adeoque florenis 569 minus inter se repartiti fuerint, intimatum habebatur, ut judaeos suos ad indilatam integralis sibi impositae repartitionem actutum stringat, hancque taliter elaboratam excelso consilio locumtenentiali regio submittat, de dato 28-a praeteriti Novembris respondet, gremiales judaeos suos taxam tolerantialem ipsosmet solos intra se subrepartiri, eandemque medio suorum ad id constitutorum colligi et tricesimili officio Szatthmariensi absque concursu magistratualium officialium administrari fecisse, sed et comitatui, alioquin aliis momentuosis publicis impedito ad similia, tanquam directe a camerali officio dependentia semet immittendi nec tempus suppetere, neque vero rectum ordinem ad praesens practicatum permittere. Proinde se supplicare, ut onus hos a comitatu et magistratualibus amoveatur.

Votum.

Memorato comitatui serio ac districtim reintimandum arbitrari, ut sepositis praeallatis rationibus in conformitate et ad praescriptum praecedaneorum eatenus intimatorum gremiales judaeos suos, si nondum factum haberetur, ad indilatam integralis sibi impositae taxae tolerantialis repartitionem actutum stringere, hancque taliter elaboratam non modo excelso consilio quamprimum submittere, verum etiam omnem curam et vigilantiam adhibere, disponereque noverit, quo juxta institutam modo praevio repartitionem a judaeis deducenda in re et tempore deducantur, hocque fine omnis quoque requisita assistentia incassatoribus cum adjungenda etiam pro re nata executione prompte semper praebeatur.

8-vo Castriferrei vero comitatui de dato 14-a Novembris repartitionem taxae tolerantialis gremialium judaeorum suorum nulli caeteroquin considerationi obnoxiam submittenti rescribendum opinamur, quo omnem aeque curam et vigilantiam habeat, ut juxta hujusmodi repartitionem a judaeis dependenda in re et tempore accurate dependuntur.

9-o assumpta est instantia judaei Jacob Abraham dicti e comitatu Trencsiniensi relicto inibi fundo suo in Scepusiensem pro meliori, velut asserit, commodo suo transeuntis et in utroque praefatorum comitatuum semet ad dependendam taxam tolerantialem adigi querulantis.

Votum.

Ut proinde in ordine ad hoc ne querulam judaeus pro casu ad idem beneficium merendi in uno dumtaxat comitatu haberet, in duobus, adeoque dupliciter eatenus oneretur, nefors autem in utroque praedictorum comitatuum substantiam, quaestum aut commodum possidens et nonnisi in hoc taxandus, in altero publicas dispositiones hoc modo eludere valeat, opportuna suis locis disponi possint, necessarium fore perdemisse censemus, quatenus penes communicationem praeexpositae instantiae a singulo nominatorium comitatuum circumstantialis ac genuina super eo informatio expetatur, num jamdictus judaeus et qualia in gremio eorundem beneficia

merendi aut substantiam habeat et quo titulo eidem quidpiam impositum extiterit.

10-o finaliter comitatus ex parte gremialium judaeorum suorum ad rationem taxae tolerantialis restantiarios ad procurandam apud praefatos judaeos celeriorem talismodi restantiarum depurationem secundum isthic advolutum extractum monendos ac id ipsum suae majestati sacratissimae ad statum dumtaxat notiae humillime referendum opinari, salvo in reliquo altiori excelsi consilii locumtenentialis regii determinio.

Josephus liber baro de Rewa manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 321—330.
5 ívnyi papiros, elölapon ezzel a feljegyzéssel: *praesentata 9. Januarii 1764. 10-a relata.*

256.

1763. A türkevei tanács elhatározza, hogy ezentúl egyetlen lakos se merjen vidrabőrt akár görög, akár zsidó kereskedőnek eladni, mert a büntetést nem kerüli el. Ezt a határozatot Mátyás zsidó tudomására hozzák.

Meghatároztatott, hogy ennekutána, ha zsidó vagy görög vidrának megvételében itten a helységben találtatik, azonnal mind a lakos, mind a vevő a büntetést el nem kerüli, melyről most Mátyás zsidó admoneáltatott.

Györffy István: Nagykunsági krónika 51.

257.

1764. január 10. A m. kir. helytartótanács Mária Terézia királynőnek felterjeszti a zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság legutóbbi dec. 29-i jegyzőkönyvét és az oroszvári tűzkárosult zsidók részére a vegyes bizottság javaslata szerint 3 évi adómentességet kér, egyben jelenti, hogy a hátrálékos türelmi adó behajtása iránt intézkedett.

Suae majestati.
Sacratissima etc.

Commissionis mixtae in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinatae et 29-a mensis Decembris et anni ultimo praeteritorum celebratae protocollum consilio huic locumtenentiali regio in ordine ad communitatem judaeorum Oroszvariensium in comitatu Mossoniensi degentium ob perpessum enorme incendium ab onere inhaerentis sibi memoratae taxae per tempus unius triennii dispensandam non minus ac intuitu comitatuum ad procurandam apud judaeos suos restantiarum depurationem monendorum exhibitum idem isthoc consilium locumtenentiale regium tanquam voto quoque suo per omnia probatum altefatae majestati vestrae sacratissimae isthic perdemisse cum accessoriis advolutum fine impertiendae eatenus clementissimae resolutionis humillime repraesentat ac una perdemisse refert, in conformitate praeadvoluti protocolli praeno-

tatis restantiariis comitatibus abhanc necessaria sub hodierno intimari. Penes quorum humillimam etc. Datum ex consilio etc. die 10-a Januarii 1764-o.

Hatos manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 331.
Fogalmazvány félívnyi papiroson egy-két javítással a szövegben.

258.

1766. január 8. Győr. Győr megye közönsége Lévi Joachim szigeti zsidó eddigi dicséretes magaviseletéről erkölcsi bizonyítványt állít ki.

Nos universitas praelatorum, baronum, magnatum et nobilium comitatus Jaurinensis memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit, universis, quod cum nos anno, die, locove datarum praesentium pro pertractandis et concludendis certis arduis comitatum huncce, tranquillitatemque et ulteriorem permansionem nostram concernentibus rebus et negotiis in unum convenissemus, conventumque nostrum celebrassemus generalem, eotum judaeus Joachim Levi in vicina civitati huic Jaurinensi possessione Szigeth nuncupata comitatui huic adjacente degens medio demissi supplicis sui coram nobis institit humillime, quatenus nos fidedignas super conditione, statu et negotiorum suorum absque cujusvis maleversationis nota adusque pertractatorum administratione extradare vellemus literas nostras testimoniales. Cum autem praefatum instantem inde ab octodecim et quot excurrit annorum serie in praeattacta possessione Szigeth sub dominali excellentissimi, illustrissimi ac reverendissimi domini comitis Francisci Zichy de Vásonkeö, perpetui de Homonna, episcopi Jaurinensis, locique ac comitatus istius supremi moderatoris protectione ex professo quidem rem mercantilem exercuisse, indeque non postremas pro necessitatibus etiam comitatus istius administrationes fecisse, appetente demum sub flagranti postrema belligeratione Borussica rerum gerendarum occasione in administratione quoque naturalium ad castra caesareo-regia expeditorum pro parte vicinorum, remotiorumque regni hujus comitatuum suscepta exactam operam praestitisse, taliterque non tantum alleviationi miserae contribuentis plebis ac respective emolumento, sed et publico, promotioni item altissimi servitii caesareo-regii tam in his, quam vero in eo adminiculatum esse nobis notorietate publica constaret, quod a compluribus jam annis exactorem et incassatorem taxae tollerantialis, aliorumque publicorum onerum judaeos in gremio comitatus istius degentes manentium rite et absque ullo defectu hucdum egerit, econtra vero tam in his, quam et aliis in consortio accolarum comitatus istius actis, factis et negotiis per eundem pertractatis ne minima adusque ad nos, neve ad praelibatum dominium episcopale, uti idipsum coram nobis referretur, fundata querimonia in puncto cujuspiam reatus aut maleversationis ejusdem instantis penetrasset, ut proinde eundem rememoratum instantem ivisontem et inculpatam adusque vitam egisse, valide concludi queat.

Huic nos ad demissam praefati judaei Joachim Levi instantiam praesentes super praevio modo usque in praesentiarum comperta vitae, actionumque suarum moderatione extradandas esse duximus et concedendas literas nostras testimoniales. Datum e generali congregatione nostra die octava mensis Januarii anno millesimo septingentesimo sexagesimo sexto Jaurini in domo curiali comitatensi continuative celebrata.

Lecta et extradata per Carolum Illos praelibati inclyti comitatus ordinarius juratus notarius *(sic!)*.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 13. folio 25—26.
Egykorú egyszerű másolat ívrétű papiroson.

259.

1766. január 14. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottságnak a bonyhádi zsidók és Baranya megye közötti viszályában az a véleménye, hogy a Tolna megyei zsidóknak Baranya megyében a vásári időn kívül is a kereskedést meg kellene engedni, az újvidéki zsidók esetében a városi tanács álláspontja helyes, míg az oroszvári és a sopronkeresztúri tűzkárosult zsidók ügyében elsősorban azt kellene tudni, hogy más zsidó hitközségek vajon valamivel segítségükre siettek-e? Amennyiben Hirschl Dániel zsidó, aki Fehér megyéből Óbudára költözött, Fehér megyében 10 évre kifizette a türelmi adót, Óbudán már nem köteles fizetni, ugyanez vonatkozik Löbl József zsidóra is, aki viszont Esztergom megyéből költözött szintén Óbudára. Nádasdy Ferenc gróf Magyarországba szökött morvaországi zsidóit követeli vissza. Zala megye pedig jelenti, hogy a zsidók bérkereskedését nem tiltotta meg, csupán a vargák elővételét biztosította. Trencsén megye a magyarbródi zsidók esetében már végrehajtotta az 1765. évi júl. 23-i kir. rendeletet, míg Nyitra megye ezt 15 napon belül jelentse, Pest, Mármaros, Bács, Arad, Trencsén és Komárom megyékben az 1763-ik évből nincs türelmi adóhátralék, egyébként a türelmi adó jelenlegi állását Venturini József m. kir. kamarai főszámvevő csatolt kimutatása mutatja.

Praeside illustrissimo domino comite Joanne Balassa, praesentibus consiliariis illustrissimo domino barone Antonio de Cotthmann camerali, spectabili domino Michaele Sido, spectabili domino Ladislao Balogh, spectabili domino Josepho Zlinszky camerali, spectabili domino Joanne Csiba, secretario domino Carolo Fabiankovics, actuario Ignatio Christoffy anno 1766. die 14-a Januarii celebrabatur commissio mixta in negotio taxae tolerantialis judaeorum stabiliter ordinata, in qua assumpta sunt sequentia 1-mo in possessione Bonyhad comitatui Tolnensi adjacente residentes suum ad majestatem sacratissimam summendo recursum questi sunt in eo, quod comitatus Baranyiensis 1-o in obversum iteratarum dispositionum eosdem ab omni quaestus per gremium sui exercitio ea ratione arceat, ut 2-o si quis eorum ovinam aut caprinam pellem vel aliud quid emat aut vendat, per officiales aut servitores comitatenses res talis empta aut vendita detineatur et sequestretur, insuper autem peculiaris paenalitas desummatur, quemadmodum 3-o in ultimis Sanctae Catharinae nundinis

Quinqueecclesiensibus unus attactorum judaeorum emptas nonnullas ovinas pelles iterum restituere, pretiumque depositum recipere debuerat, ut adeo hujusmodi impedimenta quaestus etiam ad publicas nundinas per indirectum extendantur.

Comitatus itaque Baranyiensis virtute benigni mandati regii de dato 23-ae Januarii anno 1764. emanati sub 3-a Februarii anni ejusdem super praedeductis constitutus rescripsit praefatos judaeos omnino fundamento statuti comitatensis jam a multis retroactis annis in praefato comitatu illibate vigentis atque in benigna resolutione regia anno 1725. die 28. Junii circa praecavendam judaeorum in Hungariam receptionem et admissionem emanata fundati non tantum ab incolatu, sed et omni praeter tempus nundinarum quaestu arceri et repelli, siquidem alias per liberam eorum mansionem et oberrationem, tam perniciosorum hominum et praedonum augeretur et materialia, ex quibus gremiales Christiani et Rasciani opifices et quaestores ab opificio et quaestu contribuentes manufacturas suas producunt, domesticae necessitati eriperentur, hacque ratione id. quod domestica tellus fert et domi levius comparari potest, alibi carius emptum caristiam lege damnatam progigneret. Hincque semel accidisse, ut judaeo de possessione in possessionem quaestus gratia commeanti, in ipsaque cutium eductione deprehenso ob praevaricationem supradicti diuturno usu firmati statuti mulcta florenorum 12 irrogata fuerit, restitutis tamen, quas penes se habuit, mercibus praeter hunc autem unicum birsagionis casum, quem judaei querulantes ad pluralitatem sinistre ampliant, semet alterius reminisci non posse, nam reliquis citra ullam mulctam, ubi domini eorum terrestres apud ordinarium vicecomitem semet insinuassent, ejusmodi transgressio simpliciter condonata fuerat. Quo demum ad receptas occasione praecitatarum nundinarum pelles ovinas informat, illas erga legitimam pellionum Quinqueecclesiensium in eo querelam, quod hi cum lanionibus Quinqueecclesiensibus stabilem eatenus contractum esto habeant, laniones tamen uni ejusdi judaeo cutes clam vendiderint, ab eodem judaeo currui uni, alter enim currus clandestine evasit, impositas omnino receptas, pecuniamque citra tamen ullam mulctam ipsi restitutam, laniones porro ob factam hoc publice reprehensos fuisse.

Votum.

Quantumvis idem comitatus praeallegatum statutum suum in praecitata anni 1725. benigna resolutione regia fundare videatur, cum tamen status ordinatae attunc judaeorum repulsionis per successive introductam taxae tolerantialis solutionem in praesens jam mutatus habeatur et ut tam huic, quam aliis multiplicibus praestationibus dependendis judaei pares sint, sua majestas sacratissima quaestum quoque iisdem admittere clementer dignata sit, activitas porro et potestas judaeos illos, qui vel excessuosi et cujusvis alterius delicti rei comperti fuerint, comprehendendi et suo modo puniendi eidem comitatui alioquin in salvo permaneat.

Hinc ad praecavendam quoque aliorum comitatuum ad condenda similia statuta exemplificationem, ex indeque subsecuturam taxae tolerantialis eversionem memorato comitatui reintimandum fore demisse

opinamur, quod ejusmodi quaestum dictis judaeis extra tempus etiam nundinarum amplius non difficultet. Haec tamen praevie suae majestati sacratissimae in obsequium praeassumpti benigni de dato 23-ae Januarii 1764. rescripti regii pro elargienda superinde clementissima resolutione caesareo-regia in humilitate repraesentanda venire.

2-o judaei Neoplantenses querebantur, quod per opifices Christianos praetextu novorum benignorum cehalium privilegiorum a se impetratorum in quorumvis opificiorum exercitio et commercio turbentur et siquidem ii nullo plane solutionum genere a civibus Christianis distinquantur, ipsam porro civitatem, quo in numerum liberarum ac regiarum cooptaretur, aere suo sibi adhuc in florenis 500 debito juverint, semel autem judaicus smegmator anno integro in defectu Christianorum et Rascianorum smegmatorum civitatem candelis providerit, taliterque eveniat opifices judaicos publico non raro perutiles esse. Eapropter disponi supplicuerunt, ne, dum praeter taxam tolerantialem publica hoc modo ferunt onera, a participando etiam ex publico beneficio excludantur, verum admisso sibi tam domatim, quam in fornicibus exercendo quaestu, labores etiam omnis generis opificiorum non modo pro nobilibus, sed reliqua etiam plebe perficere sibi liceat, secus se seu cum Christianis opificibus unitim sub certis conditionibus seu vero pro suis dumtaxat opificibus in unum summendis ad procuranda cehalia privilegia paratos esse.

Magistratus antelatae civitatis super praededucta judaeorum instantia auditus reposuit expositionem judaeorum veram quidem esse, quia tamen ad manutentionem privilegiorum cehalium opificum Christianorum, quibus omnes caetui non adlecti, tanto magis judaei ab exercitio opificiorum arcendi praecipiuntur, obligaretur aliud remedium judaeis haud superesse, quam ut se benignae resolutioni regiae anno 1760. sub 17-a Aprilis circulariter intimatae semet accomodent.

Votum.

Commissione quoque hac praedeductum suprafati magistratus civici sensum probante nil aliud restare demisse censemus, quam ut crebrofatus magistratus ultro quoque ad tenores et effectum praecitatae benignae resolutionis regiae invietur.

3-o judaei Oroszvárienses in comitatu Mosoniensi degentes denuo recurrendo exponunt, se quidem benignam in eo suae majestatis sacratissimae de 9. Junii 1764. emanatam resolutionem intellexisse, ut siquidem universi in Hungaria manentes judaei respectu iisdem impositae tolerantialis taxae unus pro omnibus et omnes pro uno in solidum caverint et fundamento similis obligationis id, quod attacti Oroszvarienses per incendium facultatibus, vitaeque mediis privati solvere nequirent, reliqui in Hungaria degentes judaei supportare et solvere teneantur.

Cum tamen in viribus eorum haud consistat tum praedeclaratos reliquos in Hungaria judaeos ad sublevandum se compellere, tum vero tempus et durationem solvendorum loco sui solutionis definire, itaque praemissa via excelsi hujus consilii regii locumtenentialis ordinari et definiri supplicant.

Votum.

Antequam uberiora hoc in passu disponantur et repartitione oneris modo praevio damnificatis judaeis inhaerentis ad reliquos in Hungaria judaeos elaboranda et instituenda supplicantibus succurreatur. tam praefatum Mossoniensem intuitu Oroszvariensium, quam Soproniensem comitatus intuitu Kereszturiensium judaeorum aeque per incendium damnificatorum et pari modo recurrentium super eo praevie audiendos obsequiose arbitramur, anne fors medio tempore et qualiter recurrentes judaei cum aliorum judaeorum communitatibus et quibus in ordine ad procurandum sibi quempiam succursum et alleviamen egerint vel convenirent?

4-to Daniel Hirschl judaeus postquam questus fuisset in eo, quod licet e comitatu Albensi semet Vetero Budam transtulerit, tamen attactus Albensis comitatus non obstante eo, quod querulans jam Pestiensi comitatui ingremiatus, hujus, non vero illius onera ferri debeat, taxam tolerantialem in se desummere intendat, taliterque duplici onere gravandus sit. Repetitus Albensis comitatus hoc in merito sub 27-a Julii 1764. constitutus rescripsit, quod praeallegata mansionis mutatio memoratum instantem ad gremialium judaeorum suorum communitatem jam conscriptum ab onere eo dependendae taxae tolerantialis eximere ideo nequeat, quod 1-o ea sit suae majestatis sacratissimae sub 17-a Aprilis 1760. circulariter intimata benigna ordinatio regia, ut nullus judaeorum ad hanc vel illam communitatem jam conscriptus alio transmigrare attentet, nisi praevie totum suum obtingens pro integro decennio ad communitatem illam, cui primitus incorporatus erat, rite et plene dependerit, 2-o quod semet ad sufferendum hoc unus secundum hic sub. A. acclusum sponte obligaverit, 3-o denique quod quaestum lanae per gremium antelati comitatus juxta sub B. advolutum exerceat, per idve non minus ac per crudarum praeterea pellium coemptionem beneficium merendi ibidem habeat.

Votum.

Siquidem querulans judaeus duplici onere gravari nequeat, idcirco praememorato quidem Albensi id, ut respectu modo praevio se se Vetero Budam transferentis saepefati judaei Danielis Hirschl semet praeallegatae benignae de 17-a Aprilis 1760. circuraliter intimatae resolutioni regiae per omnia accomodet, Pestiensi autem comitatibus intimandum fore demisse opinamur, ut hic quoque eundem judaeum ad satisfaciendum in comitatu Albensi, ad cujus quippe judaicam communitatem jam conscriptus erat, inviet et insuper si non satisfecerit, judaeis Albensibus contra totiesfatum judaeum Hirschl ad desumendorum desumptionem nefors processuris assistentiam omnem praebeat. Si autem satisfecerit et se se desuper authentico documento et attestato coram praefato comitatu Pestiensi legitimaverit, eundem Hirschl a pendenda amplius in gremium judaeorum Vetero Budensium taxa tolerantiale pro attacto decennio plene eximat.

5-to Josepho quoque Löbl judaeo habitationem suam ex comitatu Szigoniensi aeque Vetero Budam transferente et parem cum antelato Daniele Hirschl querimoniam formante respectu hujus quoque instantis

judaei recapitulari ea, quae intuitu Danielis Hirschl sub immediate praecedente nro 4-o obsequiose deprompta sunt.

6-to dominus comes Franciscus de Nadasd judaeos in advoluto nominatos e subditela dominii sui Moravici Holleschaviensis in aeque hic expositos Hungariae comitatus emigrantes ad subditelam suam remittendos disponi petit.

Votum.

Praenominato domino comite circa revocationem et repetitionem illiusmodi emigrantium judaeorum viam et modum legalem habente instantiam hanc seponendam perdemisse opinamur.

7-o Szaladiensis comitatus de dato 6-tae Maii 1764. erga instantiam gremialium judaeorum suorum se a quaestu pellium arceri querulantium rescribit, hujusmodi questum querulantibus nullatenus interdictum esse praeterquam quod vigore determinationis suae comitatensis praeemptio intraneis sutoribus pro necessitate domestica contribuentium gremialium laborantibus admittatur. Cutes vero, si quae ab attactis judaeis praeter sensum antelatae determinationis confiscatae sunt, idipsumque in specifico per instantes exhibitum, probatumque fuerit, se determinasse, ut tales iisdem restituantur.

Votum.

Antelato comitatui id saltem reintimandum obsequiose censeri, ne forte per admissam vigore antelatae determinationis intraneis sutoribus praeemptionem suprafati querulantes judaei a praedicto pellium quaestu abusive penitus arceantur.

Caeterum 8-o non dubitat commissio ista, quod comitatus Nittriensis et civitas Trencsiniensis in conformiate sibi abhinc intuitu judaeorum Hunnobrodensium Moravicorum in gremium sui emigrantium de benigno jussu regio adhuc sub 23-a Julii anno 1765. intimatorum agenda, velut jam hactenus debuissent, egerint.

Proinde comitatu Threncsiniensi pari in merito suam huc jam submittente informationem antelatos quoque Nittriensem comitatum et civitatem Threncsiniensem hanc quidem intra quindenam a dato praesentium computandam, illum vero non expectata generali aut particulari congregatione ad submittendam super praemissis desideratam informationem, in advoluto vero contentos comitatus ad procurandam restantiarum tolerantialium celeriorem adjustationem et earum pro futuro praecautionem monendos, literas autem comitatuum Pestiensis, Maramarossiensis, Bacsiensis Aradiensis. Threncsiniensis et Comaromiensis gremiales judaeos suos taxa tolerantiali pro anno 1763. restantiarios neutiquam esse referentium suo loco reponendas perdemisse arbitrari salvo in omnibus altiori serenitatis vestrae regiae et excelsi consilii regii locumtenentialis Hungarici determinio.

comes Joannes Balassa manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 341—347.

3 és félívnyi papiros, elölapon ezzel a feljegyzéssel: *presentata 20-ma Januarii 1766., eadem relata.*

Ez a jegyzőkönyv folio 335—340 jelzés alatt megvan meg egykorú, egyszerű másolatban is.

Kétségkívül ehhez a jegyzőkönyvhöz volt csatolva az alábbi kimutatás is, amely folio 352. jelzés alatt található:

Extractus

id perhibens, quae annua taxae tolerantialis competentia sit, quantum ex hac ad rationem annorum 1764. et 1765. solutum extiterit, quantum denique pro praecitatis annis solvendum et complanandum restet, etquidem.

Nomina comitatuum	Annue adrepartita quotta		Solutio pro 1764.		Solutio pro 1765.		Restantia pro utroque anno	
	fl.	den.	fl.	den.	fl.	den.	fl.	den.
Abaujvariensis	588	70	588	70	294	35	294	35
Albensis	695	—	695	—	695	—	—	—
Aradiensis	110	—	110	—	82	50	27	50
Arvensis	100	—	100	—	110	—	—	—
Bács et Bodrogh	339	—	339	—	109	94⅔	219	5⅓
Bereghiensis	513	—	513	—	—	—	513	—
Bihariensis	420	—	420	—	205	—	315	—
Borsodiensis	570	—	570	—	285	—	285	—
Castriferrei	1860	—	1860	—	930	—	930	—
Comaromiensis	600	—	600	—	342	—	258	—
Csanadiensis	70	—	70	—	70	—	—	—
Jauriniensis	329	70	329	70	82	42½	247	27½
Lyptoviensis	137	50	137	50	137	50	—	—
Marmarossiensis	780	—	780	—	—	—	780	—
Mossoniensis ab anno 1762.	1110	—	—	—	—	—	3737	76½
Neogradiensis	210	—	157	50	—	—	262	50
Nittriensis	4770	—	4263	67⅔	—	—	5276	32⅓
Pestiensis	1680	—	1680	—	1260	—	420	—
Posoniensis subarcenses	2760	—	2760	—	690	—	2070	—
Posoniensis transmontani	527	—	—	—	—	—	1054	—
Posoniensis cismontani	1345	—	263	34⅓	—	—	2426	65⅔
Saarossiensis	735	—	735	—	367	50	367	50
Scepusiensis	153	—	76	50	—	—	229	50
Soproniensis	2565	—	2565	—	970	12½	1594	87½
Strigoniensis	190	—	190	—	53	—	137	—
Sümeghiensis	675	—	675	—	337	50	337	50
Szabolcsensis	570	—	570	—	427	50	142	50
Szaladiensis	582	60	582	60	291	30	291	30
Szatthmariensis	800	—	800	—	400	—	400	—
Tolnensis	570	—	570	—	285	—	285	—
Trenchiniensis	1290	—	1290	—	3	60	1286	93⅓
Ugocsiensis	214	50	214	50	107	52	107	25
Unghvariensis	460	—	460	—	—	—	460	—
Weszprimiensis	585	—	585	—	585	—	—	—
Zempliniensis	1095	—	1095	—	547	50	547	50
Summa	30000		26645	91⅓	9568	46½	25303	28⅓

Posonii, 19-a Januarii 1766.

Josephus Venturini manu propria, rationista magister.

1766. január 20. Pozsony. A m. kir. helytartótanács Mária Terézia királynőhöz írt felterjesztésében a zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság javaslatával szemben azon az álláspontón van, hogy amiként Nagyszombat városába zsidó nem mehet be, hasonlóképpen Baranya megyébe se mehessenek be kereskedni a zsidók a vásári idők kivételével

Suae majestati.

Sacratissima etc.

Judaeorum in possessione Bonyhád comitatui Tolnensi adjacente degentium instantiis, quas iidem suae et apostolicae majestati vestrae successive exhibuerunt, altefata majestas vestra autem diebus 23-a Januarii et 16-a Augusti 1764., item 26. Novembris 1765. consilio huic regio locumtenentiali in finem capiendae uberioris informationis, de promendaeque opinionis clementer communicare dignata fuit, per mixtam respectu taxae tolerantialis ordinatam commissionem in recisionem assumptis dicta tolerantialis commissio sensu isthic perdemisse advoluti protocolli sui censet, ut comitatui Baranyiensi intimetur, ne idem pro futuro extra tempus etiam nundinarum judaeis quaestum difficultet, prius tamen id ipsum suae et apostolicae majestati vestrae in finem desuper impertiendae benignae resolutionis humillime repraesentetur.

Quod itaque praeattactas Bonyhadiensium judaeorum instantias respicit, bina sunt, quae antelati judaei pro objecto petiti sui habere, assummereque videntur.

1-o quod medio vicini comitatus Baranyensis ab omni in gremium ejusdem quaestu arceantur.

2-o quod tempore nundinarum in festo Sanctae Catharinae celebratarum certo judaeo pelles ovinas ementi eaedem pelles ademptae et pretium restitutum fuerit, adeo ut jam etiam tempore nundinarum quaestui obex poni videatur.

Praeadducta querelarum puncta in reflexionem summendo quamvis praelibata mixta commissio eo in genere opinionem suam directam haberet, ut sufferendo omni ulteriori impedimento liber judaeis in gremio fati Baranyiensis comitatus quaestus vel ex eo indulgeatur, quod taxa tolerantiali subsequenter introducta existente ratio eorum mutata habeatur, sequaciter etiam statutum, quod medio comitatus Baranyiensis in obversum allegatur, locum obtinere haud valeat, ne secus exemplo illius plures alii comitatus inducti in enervationem fundi taxae tolerantialis huic aequalia condant statuta, metu quoque illo perversorum, uti comitatus meminit, hominum cum admissis judaeis augendorum opinione memoratae commissionis attentionem minus obtinente.

Quia tamen humillimo consilii istius locumtenentialis regii sensu oporteret, ut negotium istud velut jam plures ante annos coram locumtenentiali regio hoc consilio ventillatum et iteratis vicibus in trutinam sumptum tanto diligentius expendatur, quod praefati judaei contextu instantiae suae praecitata 23. Januarii 1764. benigne isthuc communicata asserant, de ipsis per comitatum Baranyiensem admittendis medio consilii hujus locumtenentialis jam iteratas factas fuisse dispositiones.

Hinc quod ad dispositiones regii istius locumtenentialis consilii attinet, in comperto est quidem saepius hoc in merito informationes a memorato Baranyiensi comitatu desideratas, intimationesque missas, sed et majestati vestrae sacratissimae in humilitate propositum fuisse, ut judaeis etiam ad Baranyiensem comitatum ingressus admittatur. Interim tamen ipsa summafata majestas vestra die 22-a Septembris 1763. a meritoria decisione praescindendo clementer praecepit, ut ab eodem Baranyiensi comitatu uberior informatio expetatur, posterius vero die 9-a Aprilis 1760. benigne jussit, quo ab identitate judaeorum Rohoncziensium extra tempus etiam publicarum nundinarum admitti solitorum fato Baranyiensi comitatui injungatur, ut idem Tolnensis quoque comitatus judaeos perinde extra tempus nundinarum non arceat.

Ideo quemadmodum vel ex ipsis Rohoncziensium judaeorum instantiis antecedenter coram regio hoc consilio pertractatis evenit nec illos, sed nec alios quoscunque judaeos extra tempus nundinarum in comitatum Baranyiensem admissos fuisse, ita quia remonstraretur praeallegatum comitatus Baranyiensis statutum fundatis ex reflexionibus, notanter autem etiam argumento benigni mandati gloriosae memoriae genitoris maestatis vestrae sacratissimae die 28. Junii 1725. ad consilium hoc locumtenentiale regium in eo expediti, ut in medium consulatur, qualiter judaei, ne in ruinam et detrimentum fidelium subditorum vergant, reducendi et circumscribendi veniant, ante annos plus quam quadraginta quippe paulo post ipsam comitatus instaurationem conditum fuisset, adeoque veluti haec totiesfati comitatus constitutio taxae tolerantialis introductionem longe antecessisset, sic rationem non suppetere, ut comitatus alii, in quibus adusque liber patuit accessus, exemplo comitatus Baranyiensis, uti praemittitur, longe ante introductam taxam tolerantialem judaeos de gremio sui arcentis ad quid simile statuendum moveantur, sed nec ipsi querulantes judaei Bonyhadienses vel quicunque alii ejusdem gentis homines ullum idcirco gravamen ponendi ansam habent, nam statuto hoc praelibati Baranyiensis comitatus jam tempore illo, quo taxa judaeorum in communitates suas partiebatur, commissioni taxae tolerantialis et consilii isti locumtenentiali regio ac ipsis quoque judaeis noto existente onus taxae rationi huic proportionatum acceperunt et huis istis omnino nullum tanto e contra majus praefatis comitatus quaestoribus ac notanter etiam civitatis episcopalis 5 ecclesiensis mercatoribus querulandi assurgeret motivum, si quoquo modo cassata restrictione liber eo ingressus supplicantibus concederetur, quia judaeis, qui vigente hoc antiquissimo statuto inde extorres erant, generalem et illimitatam pro omni tempore intrandi facultatem nanciscentibus reliqui omnes, etquidem numerosiores, quam forte necessitas partium illarum aut congrua eorum subsistentia exposcat, fideles suae et apostolicae majestatis vestrae subditi in comitatu illo sparsim per oppida et alia opportuniora loca constanter subsistentes et tam publica cum sensibili contribuentium sublevamine, quam dominalia ferentes Graeci et Rasciani ac alii quoque populares ejusdem comitatus quaestores indubie debilitarentur ita, ut esto per obtinendam in comitatum Baranyiensem intrandi libertatem judaei nihil plus titulo taxae tolerantialis soluturi essent, ipsi tamen populares quaes-

tores et mercatores praevio modo debilitandi indubie relaxationes sollicitarent et cum gravi reliquorum contribuentium oneris accessione probabilius etiam obtinere deberent.

Ad haec si alia etiam respectu per vetusti et usu continuo firmati ac caeteroquin etiam ex legali comitatus actitvitate et respective ipsa superius allegata benigna Carolina de anno 1725. resolutione profluentis, inque conservationem quaestorum et mercatorum gremialium contributionalia onera ferentium tendentis hujus statuti non suppeterent fundamenta, adhuc id unum non postremam mereretur attentionem, quod plura sint in legibus regni vestigia, signanter autem etiam articulo 19. 1729. testatum comperiatur, quantum altememoratus imperator et rex Carolus VI. regnumque totum interesse agnoverint, ut hoc hominum genus a finibus regni longius, ut potest, removeatur, consequenter ut etiam comitatu eodem Baranyiensi Sclavoniae comitatibus ac praesidiis in tutamen confiniorum et regni positis undique vicino ultro quoque exesse debeat.

Quibus omnibus majori cum accuratione expensis demisse censet, confiditque regium hoc locumtenentiale consilium, quod quemadmodum oborta etiam quoad liberam regiamque civitatem Tyrnaviensem judaeos de gremio sui arcentem annis superioribus quaestione sacra et apostolica majestas vestra clementer resolvere dignata fuit, quo antelata civitas in vetusto suo usu relinquatur, ita ut esto summefatae majestati vestrae argumento facilitanda solutionis taxae tolerantialis abhinc demisse svasum fuerit, ut exclusio judaeorum saltem ad civitatem intelligatur, per consequens ut per territoria ejusdem civitatis judaei libere transire permittantur, nihilominus altefata majestas vestra benigne statuit, ut disponatur, ne judaeis non solum ipsam civitatem intramuralem intrare, verum ne territorium quidem ejus transire seu pedem eidem inferre liceat, ita hic etiam pro materna sua in conservationem fidelium subditorum suorum onera publica ferentium cura et sollicitudine eadem sacra et apostolica majestas vestra ultro quoque clementissime manutentura disposituraque sit, ut cum populares ipsi mercatores extra tempus nundinarum ad locum, in quo manent, restricti consistere necessitentur, hi quoque supplicantes judaei inde prohibiti ultro quoque ad solum nundinarum tempus juxta memoratum illud statutum restricti permittantur.

Quod porro aliam eorum Bonyhadiensium judaeorum querelae partem respicit, de mulctis ac signanter pellibus ab uno eorum receptis nihil omnio injuriae querulantibus illatum fuisse dignoscitur, siquidem stante pellionum cum lanionibus inito contractu oportuerit, ut pelliones ad implementum contractus pelles recipiant, judaeo pecuniis suis alioquin ex integro restitutis existentibus. Dum igitur consilium hoc locumtenentiale regium praemissa omnia in obsequium benignorum majestatis vestrae praeallegatorum mandatorum omni in submissione repraesentaret, taliterque opinaretur, se altissimis etc. Datum ex consilio regio locumtenentiali Posonii, 20. Januarii 1766.

Lectum et approbatum in consilio expediatur Palffy manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 348—351.

Fogalmazvány 2 ívnyi papiroson több betoldással és néhány törléssel a szövegben.

261.

1766. február 17. Bécs. Mária Terézia királynő meghagyja a m. kir. helytartótanácsnak, hogy Baranya megyétől jelentést kérjen arra nézve, hogy a rohonci vagy más zsidók újabban a vásári időn kívül is megjelenhetnek-e a megyében kereskedni, ami pedig Pozsony város levelezését illeti poroszországiakkal, amelyekben Hirsch Márkus és Lévi Gumbert zsidókról is szó esik, e tekintetben Pozsony város tartsa magát a már korábban kiadott rendeletekhez.

Maria Theresia dei gratia Romanorum imperatrix vidua ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniaeque etc. regina apostolica, archidux Austriae etc.

Serenissime dux, consangvinee nobis charissime, reverendi, spectabiles ac magnifici, magnifici item et egregii fideles nobis dilecti! Demissam consilii hujus nostri regii locumtenentialis in merito instantiae judaeorum Bonyhadiensium in comitatu Baranyensi extra nundinas sibi quaestum non admitti querulantium sub 20-a recens exacti mensis Januarii una cum protocollo commissionis mixtae hoc in negotio celebratae nobis submissam repraesentationem clementer accepimus et siquidem hujus contextu inter alia exponatur, quod ex ipsis etiam Rohoncziensium judaeorum, ad quorum utpote normam et antelatos judaeos Bonyhadienses tractandos antecedenter commiseramus, instantiis eveniat, nec illos, sed nec alios quoscunque judaeos extra tempus nundinarum in dictum comitatum Baranyensem admissos fuisse, hinc antequam ulteriorem hoc in negotio elargiamur benignam nostram resolutionem, dilectioni ac fidelitatibus vestris harum serie benigne rescribendum ac una committendum esse duximus, quatenus super eo, an revera dicti judaei Rohonczenses et alii in repetitum comitatum Baranyensem quaestus exercendi causa extra tempus etiam publicarum nundinarum admissi non fuerint? genuinam et adaequatam ab eodem comitatu informationem capere, eamque una cum omnibus hanc in rem deservientibus actis nobis demisse submittere noverint dilectio et fideliates vestrae.

Quod vero aliam consilii hujus nostri regii locumtenentialis circa corresponden'ias e ditionibus regis Borussiae ad civitatem Posoniensem delatas sub die 27-a aeque praeattacti mensis Januarii huc factam repraesentationem concernit, ejus intuitu clementer resolvimus, ut magistratus ejusdem civitatis praescindendo a responsariis ad literas magistratus civici Raichenbachensis et magistratus Vratislaviensis sub numeris 1-o et 2-o contentas exarandis caeteroquin ad alias aeque Vratislavienses literas sub nro 3-o denotatas id, quod de judaeo Marco Hirsch jam e vivis decedente compertum habet, eidem magistratui Vratislaviensi responsi loco significare possit, non secus ut literas etiam Regiomontanas et e possessione Hermstorff acceptas silentio praetereundo, ad ultimas tandem praefati magistratus Vratislaviensis de certo judaeo Gumberts Levi ex suspicione intoxationis ibidem arestato scriptas literas idem magistratus Posoniensis fassionem Christophori Kremer civis et cauponis sub signo Solis constituti ac circa dictum judaeum examinati eidem magistratui

Vratislaviensi in vicem responsi transmittere possit. Quod ipsum proinde noverint dilectio ac fidelitates vestrae praefato magistratui liberae regiaeque civitatis nostrae Posoniensis suo modo notum reddere ac una apud eundem disponere, ut in hujusmodi casibus semet jam prioribus hoc in passu emanatis benignis ordinationibus nostris omnimode accomodare non intermittat.

. . . . . .

In reliquo dilectioni et fidelitatibus vestris gratia et clementia nostra caesareo-regia benigne ac jugiter propensae manemus. Datum in archiducali civitate nostra Vienna Austriae, die decima septima mensis Februarii anno domini millesimo septingentesimo sexagesimo sexto.

Maria Theresia manu propria.

comes Franciscus Esterhaz.

Franciscus Skerlech manu propria.

Kívül: Serenissimo duci, reverendis, spectabilibus ac magnificis, magnificis item et egregiis N. N. praesidi et consiliariis consilii nostri regii locumtenentialis Hungarici, consangvineo nostro charissimo, fidelibus item nobis dilectis Posonii ex officio.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 354—5.
Ivrétű papiros, melynek vízjegye az egyik oldalon koronás címerpaizs, míg a másik oldalon arabeszkkel, zárlatán fedett kir. titkos pecséttel, a szöveg alatt legalul a jobb sarokban: *Sk(erlech)*, azután a királyi címzés alatt: *acceptata 22-da Februarii 1766.*, végül elölapon: *25-a Februarii relata feljegyzésekkel.*

262.

1766. július 16. A soproni városi bírói szék kihallgatja Haim József morva zsidót, kit bűnrészességgel vádolnak, mivel mikor egy szilézíai kereskedőtől 18 db. kendőt elloptak, megakadályozta őt abban, hogy a tolvaj után fusson.

1766. den 16-ten July.

Wie inquisit heisse, wie alt, wess standes, glaubens und von wann er seye? Ein jud. Joseph Haim von Koritscha ohnweith Kremsier in Mähren, 55 jahr alt. Hat bey einen hieher gekommenen Schlesier ein halb tuzend leinernen tuhel behandlet und da dem Schlesier 18 stuck tuchel entfremdet worden, den Schlesier bey der hand gefangen und aufgehalten, dass er dem dieb nicht nacheyllen können. Ex capite alsso complicitatis ist derselbe verarendiret und benevole befraget worden, ob dieser dieb nicht sein camerad gewesen, welcher sowohl in benevolo examine, alss auch nach denen ihme ad eruendam veritatem abgemessenen 15 korbätsch streichen seiner aussaage inhaeriret, dass er diesen dieb nicht kenne, er auch sein camerad nicht gewesen . . . *nincs folytatása.*

Soproni városi levéltár. Lad. XLVI et V. V. fasc. 2. nr. 103/13.
Eredeti jegyzőkönyv ivrétű papiroson néhány törléssel és betoldással a szövegben.

263.

1766. szeptember 19. Bécs. Mária Terézia királynő felszólítja a m. kir. helytartótanácsot, nyilatkozzék abban a tekintetben, hogy Lengyelországgal határos magyar területekről miként lehetne a zsidókat eltávolítani, hogy eleje vétessék a sok vámvisszaélésnek.

Maria Theresia dei gratia Romanorum imperatrix vidua ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniaeque etc. regina apostolica. archidux Austriae etc.

Serenissime dux, consangvinee nobis charissime. reverendi, spectabiles ac magnifici, magnifici item et egregii fideles nobis dilecti! Quandoquidem per judaeos in Hungaria ad limites versus Poloniam maximae teloniorum praevaricationes practicari assolerent, pro quarum futura praecautione et anteversione tale projectum exhibitum foret, ut in futurum judaei a finitimis versus Poloniam limitibus removeantur et propinquius in regnum dirigantur.

Hinc dilectioni et fidelitatibus vestris clementer committendum esse duximus, quatenus negotium hocce penitius expendere ac qua ratione, quave modalitate ejusmodi teloniorum praevaricationes dehinc anteverti ac judaei a praememoratis limitibus remoti profundius in regnum opportune dirigi possint? opinionem suam depromere, hancque nobis proximius demisse repraesentare non intermittant eadem dilectio et fidelitates vestrae. Quibus in reliquo gratia et clementia nostra caesareo-regia benigne, jugiterque propensae manemus. Datum in archiducali civitate nostra Vienna Austriae, die decima nona mensis Septembris anno domini millesimo septingentesimo sexagesimo sexto.

Maria Theresia manu propria.

comes Franciscus Eszterhazy.
Josephus Jablanczy manu propria.

Kívül: Serenissimo duci. reverendis. spectabilibus ac magnificis, magnificis item et egregiis N. N. praesidi et consiliariis consilii nostri regii locumtenentialis Hungarici, consangvineo nostro charissimo, fidelibusque nobis dilectis Posonii ex officio.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 356—7.

Ívrétű papiros, melynek vízjegye az egyik oldalon koronás címerpajzs, míg a másik oldalon arabeszkkel, zárlatán födött kir. titkos pecséttel, bévül a szöveg alatt alul a jobb sarokban: *J(ablanczy)*, elölapon pedig: *acceptata 24. Septembris 1766., 25-a ipsa relata* feljegyzésekkel.

1766. október 31. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság csak azoknak a zsidóknak eltávolítását javasolja a lengyel határ közeléből, akiket váncsaláson rajtaértek. Trencsén és Nyitra megyékből gróf Kaunitz-Rittberg alattvalóságába visszaküldendő zsidók ügyének elintézése után a vegyes bizottság megállapítja Baranya megyével szemben, hogy már 1750. júl. 27-én a m. kir. helytartótanács olyan leiratot küldött nekik, hogy a Tolna megyei zsidók kereskedését a vásári időn kivül is engedélyezze, Fehér megye viszont Hirschl Dániel adózása tekintetében minden részletre kiterjedő pontos jelentést adjon, a Szepes megyei zsidók panasza tárgyában pedig nemcsak Gömör megye, hanem a kifogásolt városok is megkérdezendők. A tűzvész által károsult oroszvári zsidók esetében megismétli javaslatát, hogy 3 éven át mentesek legyenek a türelmi adó alól, viszont a többi Moson megyei zsidó hitközségeknek 3.737 forintot kitevő adóhátrálékát a megye 6 hét alatt minden eszközzel hajtsa be, míg Nógrád megye kimerítő jelentést tegyen a szécsényi zsidókat ért tűzkár méretéről. Bács, Komárom, Vas és Ugocsa megyékben nincs türelmi adó hátrálék, Somogy és Szepes megyékben rövidesen mindent befizetnek, a többi megye viszont ennek behajtására figyelmeztetést kapjon.

Praeside illustrissimo domino barone Antonio de Cottman, praesentibus spectabili domino Gabriele Zlinszky, spectabili domino Joanne Csiba, spectabili domino Carolo Fabiankovics, secretario domino Josepho Aszalay anno 1766. die 31-a Octobris celebrabatur commissio mixta in negotio tolerantialis judaeorum stabiliter ordinata 1-mo erga projectum sacratissimae suae majestati exhibitum in eo, ut ad antevertandas judaeorum in Hungaria ad limites versus Poloniam maximas teloniorum praevaricationes practicari assolitas in futurum judaei a finitimis versus Poloniam limitibus removeantur et propinquius in regnum dirigantur, altefata majestas caesareo-regia sub 19-a Septembris anni currentis clementer committit negotium hocce penitius expendi ac qua ratione, quave modalitate ejusmodi teloniorum praevaricationes dehinc anteverti, finemque in eum judaei a praememoratis limitibus remoti profundius in regnum opportuno dirigi possint? opinionem depromi, hancque summefatae suae majestati per excelsum consilium locumtenentiale regium proximius demisse repraesentari.

Votum.

Cujus intuitu tametsi quidem omni in submissione probe sibi perspectum habeat mixta haec commissio, quod judaeos in regno tollerare aut abinde amandare, sequaciter etiam a finitimis limitibus eosdem arcere unice a suprema potestate, clementissimoque nutu sacratissimae suae majestatis caesareo-regiae dependeat, quamvis item palam sit per gentem istam judaeam ut ut quidem non per hanc solam maximas tamen tricesimarum, teloniorumque praevaricatoines versus Poloniam practicari assolere, cum interim esto judaei a praememoratis limitibus remoti profundius in reg-

num dirigerentur, vix attamen iidem ne in Poloniam proficisci, uti etiam vicissim judaei Polonici ne in regnum hocce exire et commeare ausint, simpliciter arceri, idque illis interdici valeret, atque adeo haud adhuc omnes praevarications modi et viae ita praecluderentur, praepedirenturque, ut non hi utriusque ordinis judaei in montuosis locis illis, clandestinisque et occultioribus viis deflexis convento loco et tempore mutuo congrederentur, taliterque in elusionem quaestionatae etiam ordinationis praevaricationes suas practicarent. Ad haec spectato eo, quod in partibus illis superioribus omnis pene quaestus per judaeos et Armenos seu Graecos exerceatur, ex praenarrata judaeorum a limitibus remotione haud dubie consequeretur, publicum etiam quaestum non parum labefactatum iri, quin imo hunc, si nefors ipsi etiam Graeci taliter restringerentur, penitus intercidere et cessare necessum foret. Porro ex quo in partibus iisdem domini terrestres educilla, caeteraque beneficia sua, ut plurimum judaeis in arendam elocare consveverint, horum redditibus taliter nefors diminuendis praevidet commissio isthaec innumera lamenta per eos idcirco ponenda fore, imo etiam siquidem istiusmodi judaeorum in regnum profundior illocatio et migratio citra eorundem status, facultatumque deteriorationem et damnificationem institui minus posset, ipsum quoque contributionis, taxaeque tolerantialis fundum per id debilitari oportere. Ac denique ad praecavendas, antevertendasque hasce praevaricationes et procurandum praesciate clementissimae voluntatis caesareo- regiae effectum opportunius, praestabiliusque futurum obsequentissimo commissionis istius sensu dignoscitur, si invicem ejus, ut crebrodicti judaei a finitimis illis limitibus penitus arceantur, iidem potius in assiduo metu continerentur, finemque in eum judaei omnes ad eosdem limites degentes, quatenus a quibusvis tricesimarum defraudationibus et praevaricationibus dehinc omnimode abstineant, sibique ipsis eatenus mutuo solertissime invigilent, excedentesque illico suo loco denuncient, medio concernentium comitatuum quam severissime, eaque sub interminatione commonefierent, ut si iidem porro quoque praevaricationes prosequi attentarent aut harum reos praerecensita ratione denunciare intermitterent, noverint se praeter consvetam contrabandi poenam insuper etiam universos loco taliter excedentium a totiesfatis limitibus simpliciter et indispensabiliter removendos, arcendosque esse.

Quod ipsum proinde invicem clementer praesideratae opinionis altefatae suae majestati omni in submissione repraesentandum, svadendumque perdemisse existimamus.

2-do comitatus Nittriensis ad gratiosum excelsi consilii locumtenentialis regii intimatum circa nonnullos gremiales judaeos ad subditelam Moravicam, signanter vero celsissimi domini principis a Kaunitz-Rittberg spectantes ac post annum decretorium Hunnobroda emigrantes atque adeo beneficio benignae normativae resolutionis regiae neutiquam gaudentes sub 19-a praeterlapsi mensis Augusti emanatum rescribit, semet restitutionem talismodi judaeorum nullo conatu procurare posse, cum illorum longiore jam tempore isthic morantium alii activis, alii passivis debitis in regno hoc contractis involuti, jurisdictioni item distinctorum dominorum terrestrium variis etiam contractibus subjecti forent. Unde an-

telato comitatui in praesenti merito modum alium haud videri, quam ut praetendens dominus princeps via repetitionis judaeos sibi extradandos requirat, sicque citra aliorum praejudicium, aliorum autem secuta justarum praetensionum complanatione eosdem recipere contendat.

Non absimiliter ad idem praeinductum intimatum comitatus Trenchiniensis contextu literarum suarum sub 21-a desinentis mensis Octobris exaratarum rescribit semet judaeos in opere suo deputationali die 18-va Decembris anno superiore horsum submisso sub numeris 48, 51, 52, 54, 61, 62, 63, 64 et 68. contentos mandatario praetitulati domini principis eatenus semet apud comitatum hunc insinuaturo extraditurum esse, dummodo iidem contracta in regno hocce debita passiva praevie depurent et initis medio tempore cum dominis terrestribus ac aliis quibuslibet contraetibus satisfaciant. Caeterum siquidem judaeus Pincus Abraham Ozoroczensis nec subditelam principis Kaunicz benevole unquam recognovisset et neque post annum decretorium, anno quippe 1715. in oppido Baan comitatui eidem ingremiato natus, Hunnobroda emigrasset. Alterius vero judaei Bunner Abraham dicti et nro 58. notati resinatio conditionata foret, si nimirum vel praeassumpta cubditela vel post annum decretorium emigratio suo modo edocta fuerint. Hinc intuitu horum idem comitatus ad praescriptum legum patriae de receptione subditorum conditarum ac ad edoctionem in foro competenti juris terrestralis in eosdem judaeos praehabiti provocat ac una in casum subsequendae talismodi edoctionis supplicat onus taxae tolerantialis a numero et facultatibus resignandarum personarum metiendum in communitatem Hunnobrodensem transferri atque taliter hujates judaeos alieno onere non gravari.

Votum.

Quoniam vero ex epsis antelatorum comitatuum prioribus repraesentationibus hoc in merito submissis videre esset, etquidem quod comitatum Trenchiniensem concernit praenotatos judaeos velut partim subditelam praelibati domini principis benevole recognoscentes, partim vero post annum decretorium emigrantes restitutioni obnoxios, illosque cunctos pro taliter restitutis per eundem ipsummet declaratos haberi, quod autem ad Nittriensem comitatum attinet, ex submissa ad negotium hocce deputatorum suorum relatione, eique inserta judaeorum classificatione evidenter prodierit complures judaeos post annum decretorium praevio modo emigrantes illic denotatos haberi, praefataque classificatione propriis dictorum judaeorum fassionibus elicitam fuisse, teste eadem relatione, velut in protocollo commissionis istius sub 16-a praeteriti mensis Augusti confecto uberius deductum foret, perhibitum extiterit. Hinc praeinducto excelsi consilii locumtenentialis regii intimato, qua etiam in benigna ideali resolutione regia anno 1763. emanata fundato, porro quoque sero insistendum, ejusque debitum et quo celeriorem effectum apud antelatos comitatus adurgendum esse existimamus tanto etiam amplius, ne secus resignandos praemissa ratione judaeos ingratiores etiam nefors sequelas experiri contingat. Eo attamen hic quoad comitatum Trenchiniensem adjecto, ut cum ex praemissis appareat praeallegato intimato in locum judaei nro 37. denotati judaeum nro 31-mo contentum insertum

fuisse, ideo dispositionem hancce non quoad hunc, sed prioris intuitu intelligendam fore, id ipsumque eidem comitatui rescribendum venire. Porro praemissa cuncta una etiam sacratissimae suae majestati in continuationem humillimae sub 19-a praefati mensis Augusti factae passu in hoc repraesentationis, fineque impertiendae eatenus expetitae clementissimae resolutionis regiae perquam demisse referenda venire.

3-o comitatus Baranyensis ad gratiosum excelsi consilii locumtenentialis regii sub 25-ta praeterlapsi mensis Februarii expedetum intimatum in eo, num Rohonczenses vel alii judaei in gremium ejusdem comitatus extra tempus etiam nundinarum quaestus causa hactenus admissi fuerint? refert, gentem hanc, quemadmodum jam sub 13-a Februarii anno adhuc 1764. perscripsisset, ex vetusto suo statuto usque praesens illibate servato in gremium sui praeter suprafatum publicarum nundinarum tempus fine exercendi quaestus haud quaquam admitti. Illos vero, qui cineres clavelatos exurunt, interimaliter quidem ibidem, ast soli clavellationi operam dantes, nullasque merces inducere queuntes commorari.

Votum.

Quam proinde antelati comitatus de Baranya informationem in obsequium benigni in hocce judaeorum Bonyhadiensium in parefato comitatu extra nundinas sibi quaestum non admitti querulantium instantiae merito sub 17-a Februarii anno currente interventi rescripti regii, fineque clementissimae hoc in puncto elargiendae resolutionis regiae sacratissimae suae majestati caesareo-regiae omni in submissione repraesentari. Caeterum in quantum idem hic comitatus praemissa ratione ad priorem suam sub 13-a Februarii anni 1764. submissam repraesentationem provocaret, observat commissio isthaec contextu ejusmodi literarum reliqua inter per comitatum hunc id etiam expositum haberi, quod nunquam sibi intimatum exstiterit in praescitis judaeis liberum in gremio sui extra tempus etiam publicarum nundinarum quaestum admittat, cum attamen evolutis anteactis hac in re interventis, testeque hic advoluto evidens sit anno adhuc 1750. 27-a Julii eidem comitatui non obstante jam et eotum per hunc allegata circa interdictam judaeis e vicino comitatu Tolnensi in gremium sui negotiationis causa excursionem facta determinatione sua per excelsum consilium locumtenentiale regium expressis verbis commissum exstitisse, ut istiusmodi promiscuum quaestum et commercium praenuncupatis judaeis amplius non difficultet.

4-to comitatus Albensis ad instantiam judaei Danielis Hirschl de excessiva sibi imposita taxa tolerantiali querulantis secum per excelsum consilium locumtenentiale regium sub 3-a Aprilis anni currentis communicatam rescribit, verum equidem fore, quod idem Hirschl una cum demortuo fratre suo florenos 121 titulo taxae tolerantialis solvendos habuerit, sequaciter de praesenti ratam solummodo illorum medietatem per eundem dehinc persolvendam videri. Cum nihilominus hic in universa, eaque notabili defuncti fratris sui substantia successerit, veluti condignum esse, ut is integrum quoque praedeclaratae taxae onus ferta, ita repetitum Hierschl minus recte de sui aggravio queri.

Votum.

Expensa praememorata suprafati judaei Danielis Hierschi querimonia et in ordine ad hanc submissa antelati comitatus informatione, ex quo observaretur, quod idem judaeus contextu supplicis sui perhiberet substanduam etiam illius ac ad diversos legatarios et consangvineos suos devolucelso consilio locumtenentiali regio submittit, eamque demisse commentam esse, atque adeo stante hoc necessario consequeretur testamentariam etiam quandam dispositionem isthic intercedere debuisse, de cujusmodi circumstantia nulla prorsus per comitatum hunc informatio suppeditaretur, praeterquam quod is in genere solum supplicantem hunc judaeum in universa defuncti fratris sui substantia successisse referat, sed et praeterea comitatu hoc id innuente, quod dignum esset, ut repartitus supplicans integrum praespecificatae taxae onus ferat, dicto autem judaeo se ad florenos dumtaxat 86 dependendo adstringi exponente, erui haud omnino quiret, an revera hic totum, quod antehac cum fratre suo jam defuncto titulo taxae tolerantialis in florenis 125 perferre debebat vel saltem praememoratos 86 florenos persolvendos de facto habeat ac si ita per quem residui adhuc ex praemissa 125 florenorum summa 39 floreni actu adjustentur, hinc praeassumpta repetitim fati comitatus informatione ad cognoscendum, definiendumque saepefati judaei querimoniae meritum plane insufficiente et inadaequata existente ab eodem super praemissis quaestionum punctis exactiorem et magis adaequatam informationem penes faciendam etiam praememoratae testamentariae dispositionis, si et in quantum haec intercessisset, submissionem exigendam censeri.

5-to comitatus Scepusiensis mediante sua de 3-a praeteriti mensis Martii ad excelsum consilium locumtenentiale regium expedita repraesentatione penes gremiales suos judaeos semet ab ingressu in liberas regiasque civitates Cassoviensem, Eperjessiensem, Bartphensem, Cibiniensem et archiepiscopalem Rosnobanyensem, exercendoque in iisdem civitatibus quaestu ipso etiam publicarum nundinarum tempore arceri querulantes vices suas interponit in eo, ut praememoratis judaeis velut in regno hoc benigne toleratis ac nec secus, quam admisso iis passim per regnum hocce quaestu incumbentia sibi onera perferre, vitamque suam sustentare valentibus ea modalitate, qua ad reliqua per regnum loca ad praenotata etiam ac signanter in Cassoviensem et Eperjessiensem, prout et archiepiscopalem Rosnobanyensem civitates liber accessus pateat.

Votum.

Priusquem passu in hoc uberior deponi valeat opinio, super merito praenarratae judaeorum in comitatu Scepusiensi manentium instantiae concernentes supranuncupatas civitates et respective comitatum Gömöriensem fine submittendae eatenus circumstantialis informationis audiendos esse existimari.

6-to ab bina excelsi consilii regii locumtenentialis Mossoniensi comitatui exarata intimata, quorum uno sub 20-a Januarii anni currentis circa id expedito, num judaei Oroszvarienses per postremum incendium damnificati intuitu praestandi sibi ad depurandam ratam taxae tolerantialis

cujuspiam adjutorii medio tempore et qualiter cum aliorum judaeorum communitatibus et quibus nefors egerint vel convenerint? tenore autem alterius sub 3-a subsequi mensis Februarii emanati id intimatum exstitit, ut ad judaeos in suprafato comitatu degentes unus a comitatensibus officialibus improviso exmittatur, medioque hujus an ad rationem sibi impositae taxae tolerantialis inde ab anno 1762. quidpiam ac signanter quantum, cuive per eos effective depensum fuerit? accurata investigatio peragatur, haecque excelso consilio regio locumtenentiali referatur, idem Mossoniensis comitatus super praemissis exhibitas sibi comitatensium officialium suorum eatenus exmissorum relationes in vicem praedesideratae informationis submittit.

Cujusmodi relationum altera id in summa perhibetur, quod convocatis judicibus, juratis et potioribus judaearum communitatum ex oppidis Köpcsény, Oroszvár et Raika, institutaque taliter praemissa investigatione evenerit per suprafatas communitates omnes in antelato comitatu commorantes tam antiquas impositae sibi taxae tolerantialis restantias, quam et pro anno 1762. obvenientem quottam, teste etiam excelsae camerae Hungarico-aulicae quietantia de dato 25-ae Junii anno 1763. emanata persolutas haberi. Verum quia mox post taliter interventam solutionem Oroszvarienses judaei exusti adeo fuissent, ut dein nihil incassare, dependereque valuerint, ex parte autem praelibatae camerae regiae Hungarico-aulicae universalis omnibus communitatibus ac intra ipsas subdivisa imposita seorsive a communitatibus haud acceptaretur, factum esse inde, ut licet Köpcsenienses et Rajkenses impositas quidem fecerint ac ad rationem obvenientis sibi taxae tolerantialis partem aliquam etiam effective incassaverint, hanc attamen partim in quotidianas communitatis necessitates, partim vero in persolutionem debitorum suorum, pro depuratione onerum comitatensium, dominalium ac ipsius quoque taxae tolerantialis contractorum tantisper convertisse, unde etiam eosdem judaeos instare, ut a quavis communitate quotta sua singillatim acceptetur.

Mediante autem altera praemissarum relationum declaratur communitates judaeas Boldogasszonyiensem et Gathensem, veluti ex judicum modofatarum communitatum idcirco serio examinatorum fassionibus prodiret, quottam suam pro anno 1762. et effective incassasse et vero illatum excelsae camerae obtulisse, ast hanc praelibata camera regia ex eo non acceptante, quod reliquae judaeorum communitates praerepetito comitatui ingremiatae et signanter Köpcséniensis, Oroszváriensis et Rajkensis competentias suas eadem occasione non adtulerint, ideo Boldogasszonyienses eandem quottam suam retulisse, Gatthenses vero prae manibus judaei judicis Oroszvariensis Perl vocati erga quietantiam in florenis 37 cr. 53 reliquisse et nec ab illo tempore praefatas communitates quidquam solvisse.

In ordine porro ad praestandum per reliquas judaeorum communitates judaeis Oroszvariensibus ob perpessam incendii fatalitatem adjutorium tenore utrarumque praenarratarum relationum innuitur praenominatas communitates, qua caeteroquin etiam praegravatas ac neque sibi ipsis prospicere satis valentes oneris Oroszvariensium in se assumptionem deprecari.

Caeterum crebrodictus comitatus Mossoniensis toties nuncupatorum Oroszvariensium judaeorum praeapposita ratione enormiter damnificatorum instantiam fine eisdem ad exemplum etiam aliorum contribuentium in istiusmodi fatalibus casibus consimili modo sublevari assolitorum impertiendae ex taxa tolerantiali proportionatae cujusdam relaxatae exdat.

Votum.

Bina sunt praedeductae comitatus hujus Mossoniensis informationis membra, quorum unum ad judaeos Oroszvarienses per fatale incendium ad incitas redactos pertinet, alterum vero praemissam investigationem circa restantias taxae tolerantialis judaeis in eodem comitatu commorantibus impositae tantopere accumulatas in se complectitur. Quod itaque ad judaeos Oroszvarienses attinet, quamvis quidem ex praenarratis pateat, nullum his adjutorium ad deducendam ratam suam taxae tolerantialis quottam per reliquas eidem comitatui ingremiatas judaeas communitates praescitum haberi. Cum interim consimili intimatione comitatui quoque Soproniensi intuitu judaeorum Kereszturiensium peraeque incendii fato damnificatorum et pari cum Oroszvariensibus judaeis modo recurrentium sub eodem praecitato dato facta intimatione nulla hujus passu in hoc etiamnum supervenerit informatio, hinc prius praedesideratam hanc relationem apud antelatum comitatum Soproniensem serio adurgendam censeremus, quo nempe hac etiam accepta damnificatis praevio modo judaeis tam Oroszvariensibus, quam et Kereszturiensibus inhaerentis oneris repartitio ad reliquos universos in Hungaria degentes judaeos in obsequium benigni sub 9-a Junii anno 1764. hoc in merito interventi rescripti idque innuentis, ut cum universi in Hungaria manentes judaei respectu iisdem impositae tolerantialis taxae singuli pro omnibus et vicissim in solidum cavissent, fundamento similis obligationis taxae judaeorum Oroszvariensium tolerantialis quottam per eos dependi nequeuntem reliqui per Hungariam degentes judaei exolvere teneantur una fidelia elaborari, instituique valeat.

In quantum porro dicti Oroszvarienses judaei erga sua via intimatam sibi praecitatam benignam resolutionem regiam tempus et terminum, intra quem videlicet onus hoc in locum sui reliqui judaei perferendum habeant, definiri suppliciter flagitassent, hujus intuitu ea est obsequentissima commissionis istius opinio, ut siquidem judaei hi universis facultatibus et vitae mediis ad peram usque per praescitatam incendi fatalitatem privati habeantur, quodve alii etiam contribuentes in consimilibus fatalibus eventibus pari ratione ad triennium oneris sui relaxatam consequi assolerent, ut iidem velut caeteroquin praecipuam substantiam suam in ipsis immobilibus fundis hujusce modi fatis minus obnoxiis habentes per consimilia fata haud ita, quemadmodum praerepetiti judaei universis penitus rebus et vitae mediis exui consveverint, eapropter quemadmodum jam anno adhuc 1764. 10-a Januarii erga propositionem hujusce commissionis sacratissimae suae majestati miseranda haec judaeorum Oroszvariensium conditio eo humillime commendata fuisset, quatenus iidem per triennium a depensione inhaerentis sibi taxae tolerantialis

benignissime dispensarentur. Ita porro quoque fine eorundem judaeorum ulterioris conservationis altefatae suae majestati demisse svadeatur, ut illorum taxae tolerantialis quottam caeteri in Hungaria commorantes judaei per integrum triennium a die postremi incendii computandum dependere teneantur. Id ipsumque pro futuro quoque in emersuris nefors consimilibus casibus ea lege et proportione observandum clementer ordinaretur, ut si et in quantum judaei nonnulli non omnium plane facultatum suarum parem jacturam ex integro faciant, attunc hujusmodi relaxatae tempus ipsi perpesso damno, remansisque eorundem judaeorum rebus et facultatibus commensuretur.

Quod autem restantias taxae tolerantialis penes communitatem judaeorum in comitatu hoc Mossoniensi degentium ita jam accretas respicit, ut eaedem pro praeterito triennio florenos 3737 cr. 76 ½ efficiant, adductas tamen praeassumptae investigationis eatenus peractae per judaeos hos Mossonienses in exculpationem sui praetextuosas et sinistras rationes cum admiratione et displicentia intelligit mixta haec commissio. Siquidem cumprimis etiam id, quasi excelsa camera regia Hungarico-aulica universalem omnibus communitatibus ac intra ipsam subdivisam impositam seorsive ex communitatibus haud acceptaret, quam sinistre adstruatur? vel ex eo etiam liqueat, quod perhibente eadem etiam investigatione communitates judaeae Köpcseniensis, Oroszvariensis et Rajkensis quottam suam pro anno 1762-o, aliis utpote Boldogasszonyiensibus et Gathensibus etiam de facto pro eodem quoque anno restantibus persolverint. Unde etiam luculenter omnino elucesceret, impositam crebro nuncupatis in comitatu isto Mossoniensi manentibus judaeis taxam tolerantialem per praelibatam cameram regiam Hungarico-aulicam per partes etiam acceptatam extitisse. Quemadmodum etiam licet quidem illa velut judaeis in singulis comitatibus degentibus in complexo adrepartita ab individuis communitatibus seorsive acceptari nequeat, attamen partialium etiam summarum in defalcationem totalis quanti iisdem judaeis communitatibus adrepartiti acceptatio nequequam difficultaretur. Porro neque id, quod judaei Oroszvarienses per incendium praevio modo damnificati quottam suam dependendo non fuerint reliquis communitatibus, velut nullum cum illis nexum habentibus utique suffragari potuit, quo minus et hae ratam suam exolvere debuerint. Denique integrum haud erat incassatas jam superius recensita ratione ad rationem obvenientis sibi taxae tolerantialis pecunias in alios usus applicare et convertere. Quapropter hujusmodi praefatorum judaeorum praetextuosa et infundata exculpatione nullam omnino attentionem, quin potius gravem indignationem merente obsequenter arbitramur apud toties dictum comitatum Mossoniensem denuo quoque eas efficacissimas dispositiones faciendas esse, ut is praeatactas gremialium judaeorum suorum restantias, non intellecta huc tamen judaeorum Oroszvariensium per incendium damnificatorum quotta, omni cum rigore ac cum interminatione etiam executionis militaris adversus eosdem judaeos in casum ulterioris suae morositatis indispensabiliter exmittendae quo celerius ac ad summum in quatuor angaricalibus terminis post efluxum sex septimanarum a dato intimationis computandum inomisse exigi faciat.

7-o Laurentius Löbl et Jacobus Lorencz judaei nomine communitatis judaeae Szécseniensis comitatui Neogradiensi ingremiatae mediante supplici suo lamentabiliter exponunt, qualiternam praeattacta judaeorum communitas per repetitos fatales incendii casus, primum quidem sub initium Augusti anno 1764. nocte intempesta, dein vero 14-a Octobris anno mox insequenti in oppido Szécsény exortos ad peram usque nemine excepto exhausti et ad incitas redacti extiterint, velut id ipsum praefati etiam comitatus testimonialibus literis remonstrarent, ac proinde enixe supplicant praestationem taxae tolerantialis cacteroquin per se accurate semper depensae de praesenti ad proportionatum quoddam tempus benigne sibi condonari et relaxari.

Votum.

Quo in passu ut commissio isthaec respectu praevio modo exustorum judaeorum Szecseniensium pro ratione perpessi damni, praehabitaeque ratae suae qualiter et pro quo tempore ab onere solutionis taxae tolerantialis dispensandorum demissa sensa sua fundate depromere valeat, hinc super eo, an omnes omnino e praefata communitate aut saltem aliqui et nominanter qui, quamve graviter quilibet eorum per ejusmodi incendium damnificati sint? quantum item in complexo tota haec communitas et in individuo singuli taliter damnificatorum judaeorum titulo quottae suae tolerantialis sibi adrepartitum habuerint? specificam et exactam super praemissis omnibus peragendam investigationem et informationem ab antelato comitatu Neogradiensi exigendam autumamus.

8-o Bacsiensis, Comaromiensis, Castriferrei et Ugocsensis comitatus gremiales judaeos quottam suam taxae tolerantialis pro anno 1765. ex toto rite depurasse.

Comitatus vero Simeghiensis judaeos suos in defalcationem restantis 337 florenorum 50 den. summae 200 florenos jam effective deposuisse, eosdemque ad residui etiam celeriorem persolutionem serio commonitos haberi.

Nec secus comitatus Scepusiensis gremiales judaeos unica dumtaxat angaria in florenis 38 cr. 15 consistente restare, sed et hujus proximiorem adjustationem per illos pollicitam haberi repraesentant.

Votum.

Quas praenominatorum comitatuum ad statum notitiae deservientes informationes suo loco reponendas in reliquo autem in advoluto contentos comitatus ad procurandam restantiarum tolerantialium celeriorem adjustationem et earum pro futuro praecautionem monendos demisse censemus salvo caeterquin alto serenitatis vestrae regiae et excelsi consilii locumtenentialis regii determinio.

Antonius liber baro de Cothmann manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 358—368.

5 és félívnyi papiros elölapon ezzel a feljegyzéssel: *praesentata 13. Novembris 1766., eadem relata.*

1766. november 13. A m. kir. helytartartótanács Mária Terézia királynőhöz felterjeszti a zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság okt. 31-i jegyzőkönyvét, amelynek a lengyel határon élő zsidókra, úgyszintén a Trencsén és Nyitra megyékben lakó zsidóknak Morvaországba történő visszaküldésére, végül az oroszvári tűzkárosult zsidók 3 évi adómentességére vonatkozó pontjaihoz a maga részéről is hozzájárul, ellenben Baranya megye esetében ennek régi gyakrolatát a zsidók kereskedése tárgyában meghagyni javasolja, egyben jelenti, hogy a jegyzőkönyv többi pontja tárgyában már intézkedett.

Suae majestati.
Sacratissima etc.

Commissio mixta in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinata perdemisse advolutum pluraque membra in se eo implectens protocollum consilio huic locumtenentiali regio exhibuit.

Cujusmodi protocolli intuitu, quod puncta ejusdem utpote 1-um circa qualiter antevertendas judaeorum in Hungaria ad limites versus Poloniam practicari solitas tricesimarum et teloniorum praevaricationes, non secus et 2-um circa ulteriores comitatuum Trenchiniensis et Nitriensis respectu nonnullorum gremialium judaeorum suorum ad subditelam Moravicam spectantium atque beneficio benignae normativae resolutionis regiae hoc in puncto anno 1754. interventae neutiquam gaudentium horsum factas repraesentationes ac denique 4-um circa judaeos Oroszvarienses universis penitus rebus et vitae mediis per postremum fatale incendium privatos confecta puncta attinet, ea omnia, quae contextum horum per antelatam commissionem svasa haberentur, qua voto etiam suo ex integro adprobata consilium hoc locumtenentiale regium sacratissimae majestati vestrae caesareo-regiae pro clementissima eatenus impertienda resolutione regia et respective ad statum notitiae in submissione refert.

Quod autem praeadvoluti protocolli punctum 3-um circa judaeos Bonyhadienses extra tempus publicarum nundinarum in comitatu Baranyensi sibi quaestum non admitti querulantes concinnatum respicit, siquidem praeter et ultra reliqua rationum momenta, quae hoc in merito per consilium istud locumtenentiale regium majestati vestrae sacratissimae sub 20-a evoluti menis Januarii finem in illum demisse repraesentata extiterant, ut fatos supplicantes judaeos ultro quoque ad solutum nundinarum tempus juxta pervetustum quoque et usu continuo roboratum praedenotati comitatus statutum restringendos clementissime resolvere dignaretur, ex novissime submissa et in praememorato commissionali protocollo uberius deducta comitatus hujus de Baranya informatione dilucido evenerit, neque Rohonczenses, neque vero ullos alios judaeos in gremium ejusdem comitatus extra tempus nundinarum exercendi quaestus causa hactenus unquam admittos fuisse. Hinc praeattacta demissa consilii istius locumtenentialis regii opinione ultro quoque hujus etiam motivi intuitu taliter confirmata idem hoc consilium altefatam majestatem vestram caesareo-regiam porro etiam omni in humilitate interpellat.

quatenus praenarratum comitatus hujus de restringendis praevio modo judaeis conditum statutum deinceps quoque manutenendum benignissime annuere dignaretur.

Caeterum in ordine ad allegatum isthic per praelibatam mixtam commissionem tenore puncti hujus 3-ii protocolli sui consilii hujus locumtenentialis regii intimatum ad crebrodictum comitatum sub 27-a Julii anno adhuc 1750. expeditum in eo, ut istiusmodi promiscuum quaestum et commercium praenuncupatis judaeis amplius non difficultet, humillime declarat consilium istud locumtenentiale regium id eo sensu intelligendum venire, ut quemadmodum aliis quibuslibet tempore publicarum nundinarum promiscuus et liber quaestus passim pateret, ita hic eodem nundinarum tempore saepefatis etiam judaeis difficultari non debeat.

Penes quorum humillimam repraesentationem consilium istud locumtenentiale regium demisse referendo quod ad sensum ejusdem praeadnexi commissionalis protocolli iis, quorum interest, intimanda sub hodierno conformiter intimentur, semet una altissimis etc. Datum 13-a Novembris 1766.

Aszalay manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 369—370.
Fogalmazvány ívrétű papiroson, egy helyen törléssel a szövegben

266.

1766. november 27. előtt. Lévi Simon szigeti zsidó néhány társával Győr megyéhez fordul Lévi Joachim szigeti zsidó adóbeszedő ellen, akit 6 év előtt Bezerédy Mihály akkori alispán javaslatára egyhangúlag választottak meg adóbeszedőnek és aki önhatalmúlag vetette ki a türelmi adót és aki azóta sem adott működéséről számadást. E súlyos mulasztás miatt kérik a megye intézkedését.

Inclyta universitas!
Domini et patroni gratiosissimi!

Dum ante sexennium sacratissima sua caesareo-regia et apostolica majestas medio excelsi consilii locumtenentialis regii Hungarici intuitu regnotenus per gentem nostram dependendi tolerantialis quanti, inclytoque quoque huic comitatui negotium benignissime intimare dignata fuisset, meminimus ea occasione praelibatum ipsum excelsum consilium etiam hanc fecisse ordinationem, ut elaboranda in gremio cujuslibet communitatis judaicae repartitio rectae et adaequatae proportionis ergo in praesentia duorum aut trium rabinorum seu sic dictorum juristarum nostrorum assummatur, e medioque nostri pro incassandis pecuniis perceptor rationes nobis quotannis debite rediturus constituatur. Quare Joachimi Levi judaei Szigethiensis dexteritati tanto promptius confidebamus, quod eundem spectabilis ac generosus dominus Michael Bezeredy de eadem inclytae tabulae regiae judiciariae assessor, qua tunc inclyti comitatus hujus vicecomes pro perceptore nobis recommendare dignatus

fuerit, quo etiam ex respectu provinciam hanc, quam jam prioribus novem annis gesserat, eidem sub onere dandarum rationum detulimus. Qua itaque in se assumta fatus Joachimus Levi congregata communitate nonnullos e gremio ejusdem vino et cremato inebriando ipseque novit, quali porro ratione corrumpendo ad partes suas pertraxit, tandemque pro lubito suo absque praesentia rabinorum repartitionem elaboravit atque ejectavit. Evoluto demum perceptoratus sui anno uno, ubi de qualiter perceptis et erogatis ab eodem Joachimo Levi rationes sua via exegissemus, acta et facta ipsius praeconceptae spei nostrae haud corresponderunt, quin imo quod ego Simon Levi tum contra violenter, respective et privative per ipsum peractam quotae ejectationem, tum contra erroneum ejusdem ratiocinium cum ceteris mecum in unum consentientibus difficultates condignas posuissem, actutum plebem contra me concitavit ac nisi repente evasissem, evulsionem barbae meae comminando ad cruorem me percuti procuravisset. Viso itaque hocce tumultu fere seditioso ratiocinioque ipsius eotum irrevise relicto communitas nostra re infecta ab invicem recedere coacta fuit. Cum autem non tantum hae praementionatae sexennales, sed priorum quoque novem annorum quanti tolerantialis rationes irevisae forent, status praevio ad cassam tolerantialem contribuens plurimarum personarum hactenus accessione et eorundem interea, qui jam tempore primae repartitionis in gremio hujus comitatus exstitere, oeconomiae seu auctione seu imminutione alteratus esse comperiretur, adeoque pauperiores facto suapte perceptoris inde a quindecim annis sensibiliter aggravarentur.

Ideo apud inclytam universitatem humillime instamus, dignetur ex condigna egentium medio nostri refugium suum ad inclytam universitatem summentium judaeorum compassionis reflexione suprafato Joachimo Levi authoritate sua gratiose imponere, ut ad exigentiam altissimarum suae majestatis sacratissimae dispositionum in termino per inclytum comitatum quo fieri potest prius gratiose ordinando in praesentia per totam communitatem authorizandorum duorum aut trium rabinorum ab exordio officii sui perceptoralis per quindecim continuos annos exerciti idem super cassa tolerantiali exactas nobis rationes exhibere teneatur perseverantes.

Inclytae universitatis humillimi et indigni servi:

Simon Lev, Philip Simon, Mojses Simon Szigethienses.
Michael Hedervariensis, Lebel Joseff Szemeriensis et
Abraham Mojses Medveiensis judaei.

Kívül: Ad inclytam universitatem inclyti comitatus Jauriniensis, dominos et patronos gratiosissimos humillima instantia introsertorum instantium.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 13. folio 13—14.
Egykorú másolat ívrétű papiroson, melynek hátlapján ez a feljegyzés olvasható:

Anno 1766. die 27-a mensis Novembris sub generali inclyti comitatus Jaurinensis continuative celebrata congregatione praesenti supplici relato existente determinatum est: taxae tollerantialis perceptorem in

termino per spectabilem dominum ordinarium vicecomitem praefigendo pro annis illis, pro quibus videlicet semet rationes reddidisse legitimare nequiret, ad dandas coram rabinis per communitatem deligendis rationes obligari. Actum, ut supra. Jaurini. Extradatum per Emericum Hamar, inclyti comitatus Jaurinensis juratum vicenotarium manu propria.

Introsertam instantiam una cum determinatione comitatensi per me infrascriptum cum suis originalibus collatam ac comportatam, eisdemque in omnibus conformen esse praesentibus testor. Jaurini, die 6-a Januarii 1767.

Joannes Losy, inclyti comitatus Jaurinensis juratus assessor manu propria.

Az aláírás mellett vörös viaszba nyomott ovális alakú kissé töredékes gyűrűspecséttel.

Ez a kérvény egykorú németnyelvű fordításban megtalálható uo. folio 7—8. alatt.

267.

1766. december 23. Pozsony. A pozsonyi m. kir. kamara közli a m. kir. helytartótanáccsal, hogy Bécsbe áthelyezett Cottmann Antal báró helyébe Végh Ignác kamarai tanácsost küldi ki a zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottságba.

Sacratissimae caesareo-regiae apostolicae majestatis, dominae dominae clementissimae regiae camerae Hungarico-aulicae nomine ejusdem altefatae suae majestatis excelso consilio regio locumtenentiali Hungarico peramice insinuandum gremii istius aulici consiliario illustrissimo domino barone de Cothmann recenter Viennam translato existente in hujus locum ad commissionem mixtam in negotio taxae tolerantialis judaicae considentem ex parte praelibatae regiae camerae Hungarico-aulicae gremialem quoque consiliarium spectabilem dominum Ignatium de Végh denominatum haberi.

Id ipsum proinde supratitulato consilio locumtenentiali regio praesentibus pro statu notitiae peramice insinuari. In reliquo regia haec aulica camera praelibato consilio regio locumtenentiali Hungarico ad quaevis mutui officii genera prompta, parataque manet.

Ex consilio regiae camerae Hungarico aulicae Posonii, die 23-tia Decembris 1766.

Josephus Leeb manu propria.

Kívül: Sacratissimae caesareo-regiae apostolicae majestatis, dominae dominae clementissimae regiae camerae Hungarico-aulicae nomine ejusdem altefatae suae majestatis excelso consilio regio locumtenentiali Hungarico peramice assignandum.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 371—2.

Ívrétű papiros, melynek vízjegye az egyik oldalon: koronás címerpajzs, a másik oldalon: *L. A. R.* betűkkel, az előlapon alul ovális alakú fodott címerpecséttel, míg a szöveg alatt legalul közepen: *collationata*, előlapon pedig: *praesentata 6. Januarii 1767., és 9-n Januarii 1767. relata* feljegyzésekkel.

268.

1766. december 29. Győr. Farkas József győri harmincados és Sirházy Pál harmincadellenőr a győrmegyei zsidó hitközséget felszólítják, hogy jan. 14-ig fizessék meg a 164 forintot kitevő félévi türelmi adójukat.

Denen in dem löblichen Raaber comitat wohnenden juden wird hiemit angedeuthet, dass selbe den 14-ten January 1767. die auf 6 monath ruckständige tolerantz impost mit 164 fl. 85 den. erlegen sollen. Raab. den 29-ten Decembris 1766.

Joseph Farkas manu propria.
königlicher dreissiger.
Paul Schirhásy manu propria.
königlicher gegenschreiber.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 13. folio 4.
Negyed ívoldalnyi papiros vízjegy nélkül.

269.

1767. január 5. Győr. A Győr megyei zsidó hitközség többsége bizonyítja, hogy Lővi Joachim adóbeszedő működésével tökéletesen meg van elégedve és személye iránt teljes bizalommal viseltetik.

Coppia,

welches von jüdischen in teütschen übersetzet worden und wordt zu wordt lauther thuet:

Nachdeme unsser proceptor, als einnehmeres des Raabrischen comitates judenschafft, nahmen Joachim Löwy, ein memorial unteren praesents 27-ten Novembris 1766. vorgezeüget, nehmblich dass Simon Löw sambt seine 2 söhne und mitzuziehung Michel in Hedrivar, Löwyin Semrung und Boess in Medwa, in nahmen des gantze Raabrischen comitates judenschafft gelautet, wie theur in memorial begriffen ist gewessen, dass unsserer proceptor Joachim Löwy mit uns in gesammen judenschafft schlächtemdings würtschafften solte und ohne unsseren wiessen und willen a(l)so wohl repartitation *(sic!)* ausstheillung, alls auch keine rechnungsschafft ablegen wolte, eingegeben haben. Mit unsseren warheit in diesser sache zu reeden, unsserer proceptor Joachim Löwy derewegen unteren heütigen datto hereincitiret umb uns endes unterschrieben mündlich zu befragen, ob wür in gesammen judenschafft ja eine wiessenschafft von solchen memorial, wass der Simon Löw mit die etliche juden unterschriebenen haben hätten, indeme ihme proceptor Joachim Löwy diesses memorial wider seine ehre eine grosse schandt und nochtheil were. Uhmb unsseren gewiessen in dere warheit zu bekräfftigen, da wo es mitler zeith benöthiget wehre, sagen wür endes unterschriebene und bekräfftigen mit unsseren unterschriefft, das nicht allein wür in gesammen keine in mündisten wiessenschafft haben, in sonderen wür in zeith

ausseres leben lang wider unsseren proceptor wegen seine würdtschafft keine glakh haben und sagen aussdrüklich, das er proceptor in zeit seines ambt nicht allein in allerhöchsten diensten beständig embssig, sorgfeltig und trewe, in sonderen alle zeith zum unsseren würdtschafft gutth und erlich besorget gewessen ist. Zu mehrer bekräfftigung dessen thuen wür mit unsseren eügnen hand unterschriefft attestiren, so geschehen Raab. dem 5-ten Jänner 1767.

Issaak Löw Juda in Kispitz.
Juda Josseph in Bessta.
Abraham Löw in Sokyhäss.
Moysses Weyrbeer in Raab.
Issaak Moysses.
Issack Schwab in Kispitz.
Berl Joseph in Kispitz.
Benjamen Salloman in Pfillpitz.
Issaak Benjamen.
Issack Chan in Raab.
Jacob Herschl in Raab.
Jacob Lowy in Raab.
Löw Lowy in Raab.
Mandl Markuss in Raab.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 13. folio 5—6.
Egykorú másolat ívrétű papiroson.

270.

1767. január 9. előtt. A Győr megyei zsidó hitközség a m. kir. helytartótanácshoz benyújtott kérvényében, amidőn kihangsúlyozza, hogy Lövi Joachim zsidó adóbeszedő működésével nagyon meg van elégedve, ugyanakkor az a kívánsága, hogy költségkímélés céljából úgy a türelmi adó új kivetése, mint az arra vonatkozó elszámolás csupán a győri rabbi, valamint a megyei szolgabíró és esküdtje jelenlétében menjen végbe.

Ihro königliche hochheit!
Durchlauchtigster hertzig und königlicher stadthalter!
Hochlöbliche königliche Hungarische statthalterey!
Gnädigst und hochgebiettende herrn, herrn!

Ewer königliche hochheit und ein hochlöbliche königliche Hungarische stadthalterey geruhe sich allunterthänigst vorstellen zu lassen, wasgestalten wür bey gelegenheit der denen samentlich in Hungarn wohnhafften und in particulares in dem Raaberischen comitats sich befindlichen juden allergnädigst ausgeworfenen toleranz tax das auf uns fallenden quantum nach vorschrifft des dieserwegen erlassenen allergnädigst kayserlich königlichen befehls unter unss gewissenhafft nach proportion eines jeden vermögens ausgetheillet und zur sicheren einführung und abreichung sothanen quanti einem sowohl gewissenhafft, als solchen menschen auss

unsserer gemeinde einhellig erwählet und ernenet haben. welcher im allen fahl, de etwan ein oder anderer armerer das ihme angeschribene obtingent bey vorfallender zahlungs zeit nicht abreichen könte, selber entweders aus seinen aigenenen oder durch credit das abgängige vorschiessen und dergestalten zu folge allergnädigsten kayserlich königlichen verordnungen die aussgemessene zahlungs terminen genau beobachten köne und solle. Nun ob (w)ohlen zwar eine gantze Raaberische juden gemeinde obesagte löblichen Raaber comitats nicht nur mit obiger massen gemeinschafftlich aussgemessenen repartition, sonderen auch mit dem zur eincassirung dessen benanten perceptore jeder zeit bestenes zufrieden gewessen, so hatte jedoch ein und anderer ruhstörer, benantlich ein gewisser juden, Singer genant. schon vor 6 jahren die sache aufzuwiklen gesuchet, nunmehro aber neüerdings mitzuziehung noch anderer 4 persohnen sich dahin vergangen, das er im nahmen der gantzen gemeinden obbemelte unsern einnehmer lauth beylaag sub A. fällschlich, alss wolte selber über empfang und aussgaab deren toleranz gelderen keine rechnung legen, bei einen löblichen comitats angegeben nichts bedenket, ja auch anverlanget habe, das sowohl die repartition, alss die rechnung mit beyrufung frembder juden raabiner von neüen vorgenohmen solle werden.

Und obwohlen zwahr vorbesagte unser gemeinschafftlich bestelter einnöhmer seine gewöhnliche rechnungen ohnhien von zeit zur zeit richtig abgestadtet, er auch wegen neüerdings legender rechnung nicht einmahl angegangen, sonderen blos von oberwehnten juden Singer und dessen anhang fällischlich, wie unterten sub B. beygeleget attestat aussweysset, angeklaget worden, so finden wir jedoch, das durch solch unvermuthete aufwicklung schon ein und dem andern anlass gegeben mit abrechnung des gebührenden quartal quantum zurukzuhalten, bey solch gestalten sachen wür dan bey eüer königlichen hochheit und einer hochlöblichen königlichen Hungarischen stadthalterey fussfallend zu bitten bemüssiget worden, eüer königliche hochheit und ein hochlöbliches consilium geruhe in gnadigster erwögung dessen, das offtbesagt unserer einnehmer, welcher von wegen seiner redligkeit und erlichen verhaltens nicht nur einer juden gemeinde, sonderen auch höcheren herschafften wohl bekandt, obiger massen fällischlich und seher nachtheillig auss missgunss blos obbesagter juden Singer und einig wenig seinen anhang angeklaget worden, selber auch zur neüerdings legung der angefordenten rechnung allstättes und stündlich bereith ist, im fahl wir aber frembde rabiner dazu ziehen müsten lauth die determination des löblichen Raaberischen comitats auf zukomenden den 19-ten dieses monath Jänner anni currentis vorgenohmen solte werden, ein solches der gantzen gemeinden nahmhafften grosse vnkösten verursachen und selbe hierdurch auch von abrechnung deren gemeinen gaaben entkräfften würden. In gnädigster betrachtung dann dessen bey einen Raaberischen comitats gnädigst zu disponiren, damit widerholt unseren in nahmen der gantze gemeinde bloss von dem Singer und dessen anhang fälschlich angeklagten einnehmer eine gemessene satisfaction gewisset jezt besagter Singer von ferneres unternehmenden aufwiklungen und falischlichen angebungen ernnstgemessene abgemachet und zugleich zu erspahrung so vieller vnkösten sowohl die anverlangte rechnungen,

alss andere sich etwann von ein oder den andern darthun mögende strittigkeiten bloss allein mit zuziehung unseres comitats rabiners und in beysein eines stuhlricters und comitats geschwornen vorgenohmen und beygeleget, folglichen die gemeinde von der auf abberührte fällischliches angeben aussgestellnen und in beylag sub. A gestelte comitats determination befreyet, folglichen so offtbemelte unser einnehmer durch besagten Raaber comitats handgehalten möge werden, der unss allerunterthänigsten auf gnädigsten decret an Raaberischen comitat derenwegen ergehen zu lassen allergehorsambst vertrösten und erstärben.

Eüer königlichen hochheit und königlichen statthalter, hochlöblichen königlichen Hungarischen statthalterey unterthänigst gehorsambste knächt:

gesammen judenschafft in Raaberischen comitats.

Kívül: Ihro königliche hochheit, durchleuchtigster hertzog und königlichen stadthalter, hochlöblichen königlichen Hungarischen statthalterey, meine hochgebiedenden herrn, herrn sub, ut intus selbsten verfasset.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 13. folio 9—12.
Két ívnyi papiros elölapon ezzel az egykorú feljegyzéssel: *praesentata 9. Januarii 1767., eadem relata.*

271.

1767. január 9. előtt. Lévi Simon szigeti zsidó néhány társával együtt a m. kir. helytartótanács előtt Lévi Joachim Győr megyei zsidó adóbeszedő ellen súlyos panaszt emel, együttal azt kéri, hogy a megye határozata ebben a kérdésben hajtassék végre.

Serenissime dux, regie locumtenens!

Excelsum consilium locumtenentiale regium Hungaricum!

Domini domini benignissime gratiosissimi!

Postquam judaeus Joachimus Levi de percepta a communitate judaeorum in inclyto comitatu Jaurinense existente per quindecim continuos annos taxa tolerantiali ad praescriptum gratiosi excelsi consilii locumtenentialis regii ante sex annos ad praelibatum comitatum directi mandati hactenus rationes suas conficere et eas censurae substernere detrectasset, quid, quod, ut ut status cassae tolerantialis plurimarum personarum accessione a tempore gesti per ipsum perceptoratus officii accrevisset, non modo se et cognatos suos pro lubitu suo alleviasset, sed et complurimos, praesertim vero pauperiores absque eo, quin rabbini praesentes fuerint, potentiose taxasset, egenorum lamentis permoti ad inclytam universitatem comitatus Jaurinensis pro ferendo eatenus auxilio juxta hic humillime advolutam instantiam nostram recurrimus. In cujus consequentiam dorsaliter impertitae determinationis virtute spectabilis dominus vicecomes praeattacto Joachimo Levi pro dandis rationibus esto quidem jam bis ea quidem lege, ut idem id ipsum in praesentia rabinorum

praestare noverit, praefixerit terminum, nihilominus tamen congregatis ad se nonnullis assentatoribus suis eosdem innata pravitate sua his diebus ultro sibi devincire, ab iisdem quaspiam testimoniales litteras ad reddendas debitas rationes impediendum et terminum denuo eludendum tendentes extorquere ac illarum fundamento ad regiam serenitatem vestram excelsumque consilium locumtenentiale regium cum altero quopiam judaeo Mojse Beer vocato, alias tranquillitatis antesignano turbatore, uti nobis intelligere licuisset, accedere atque adeo inclyti comitatus determinationi in manutentionem et obsequium excelsi consilii locumtenentialis regii mandati interventae positivo studio praevaricare non erubuisset.

Eapropter ad regiam serenitatem vestram et excelsum consilium locumtenentiale regium Hungaricum confugientes humillime instamus, ut omnibus in pura adversus nos et potiorem communitatis nostrae partem dominandi libidine concentratis et ne fors jam jam adductis fati Joachimi Levi motivis, sinistrisque delationibus postergatis eundem ad determinationi comitatensi ex asse satisfaciendum reinviare et nos, praesertim vero eos, qui taxam tolerantialem, panemque suum ostiatim fere quaerere necessitantur, ab ulteriori ejus potentiosa oppressione benignissime praeservare dignetur perseverantes.

Regiae serenitatis vestrae et excelsi consilii locumtenentialis regii Hungarici humillimi et indigni servi:

Simon Lév, Philip Simon, Mojses Simon Szigethienses, Michäel Hédervariensis, Lebl Joseph Szemeriensis et Abraham Mojses Medveiensis, omnes in inclyto comitatu Jaurinensi commorantes judaei.

Kivül: Ad sacratissimae caesareae et regio-apostolicae majestatis regium per Hungariam locumtenentem, serenissimum Saxoniae ducem, excelsique consilii regii locumtenentialis Hungarici praesidem et consiliarios etc., etc., dominos dominos benignissimum, gratiosissimos humillima instantia introsertorum comitatus Jaurinensis judaeorum.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 13. folio 15—16.
Ivrétü papiros elölapon ezzel az egykorú feljegyzéssel: *praesentata 9. Januarii 1767., eadem relata.*

272.

1767. január 9. A m. kir. helytartótanács Győr megyének megparancsolja, hogy a győrmegyei zsidó hitközségben dúló viszály ügyében tartson gondos vizsgálatot és arról tegyen jelentést, egyben várja meg ez irányban az intézkedésüket.

Comitatui Jaurinensi.

Ex hicce in originali erga specificam remissionem una cum allegatis advolutis duplicis ordinis instantiis uberius intellecturae sunt praetitulatae dominationes vestrae, qualiternam parte ab una nomine totius judaeae communitatis in comitatu hoc commorantis querulose expo-

natur, quod inquieti quidam judaei ac nominanter certus judaeus Singer cum 4 aliis sequacibus suis nomine tocius communitatis suae adrepartiti sibi taxae tolerantialis quanti perceptorem suum Joachimum Levi e medio sui unanimiter electum ac perceptoratum hunc suum adusque semper ad plenum omnium contentum administrantem apud praetitulatas dominationes vestras sinistre detulerint in eo, quasi is super perceptis et administratis tolerantialibus pecuniis rationes reddere detrectaret cupientes, ut tam nova pro futuro quanti taxae tolerantialis inter eos repartitio, quam et pro praeterito praestandum ejusmodi ratiocinium in praesentia advocandorum aliunde judaeorum rabinorum instituatur. Qualiterve nomine praenotatae judaeae communitatis abhinc ordinari supplicetur, ut adversus attactos inquietos judaeos ob praesumptam sinistram et lamentam istiusmodi perceptoris sui delationem condigna satisfactio impendatur ac deinceps ab attentandis ejusmodi concitationibus et temerariis delationibus iidem severe cohibeantur. Porro ad antevertendam graviorum expensarum profusionem desiderata ratiocinatio, non secus ac occursurarum aliarum quoque differentiarum suarum disquisitio in praesentia rabinorum e propria sua in comitatu hoc degente judaea communitate denominandorum coram judice nobilium et jurato assessore comitatus hujus suscipiatur. Parte vero ab altera nonnulli in eodem comitatu isthoc commorantes judaei querulose repraesentatis compluribus gravibus crebrofati taxae tolerantialis suae perceptoris excessibus, hunc ad quaestionatas rationes coram deligendis idcirco rabinis in conformitate etiam publicae praetitulatarum dominationum vestrarum in generali congregatione sua sub 27-a Novembris anni novissime transacti celebrata interventae determinationis reddendas ultro quoque stringi ac ab illius licentiosa oppressione praeservari flagitent.

Penes quorum proinde communicationem praetitulatis dominationibus vestris hisce intimandum esse duxit consilium hoc locumtenentiale regium, quatenus in totum hocce praeattactarum in gremio sui habitantes judaeos intervertentium differentiarum et querimoniarum meritum auditis sufficienter audiendis suo modo solerter inquiri facere ac demum super compertis, re interea usque subsecuturam abhinc eatenus ulteriorem dispositonem integre servata, circumstantialem informationem quamprimum submittere noverint. Datum 9-a Januarii 1767.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 13. folio 17—18.

Fogalmazvány ívrétű papiroson néhány törléssel a szövegben és oldaljegyzetben e feljegyzésekkel: *Aszalay manu propria, expediatur comes Balassa manu propria.*

1767. február 18. Győr. Sajghó Mihály Győr megyei főszolgabíró és esküdtje, Farkas Márton jelentik a közgyülésnek, hogy a zsidó hitközség többségének továbbra is az a kívánsága, hogy a türelmi adó új kivetése, valamint Lévi Joachim adóbeszedő elszámolása csupán a győri rabbi, valamint a hitközség 3—4 tagja, ugyszintén a megyei szolgabíró és esküdtje jelenlétében történjen meg. Ehhez az óhajhoz utóbb a kisebbség is csatlakozott.

Infrascripti praesentium per vigorem fatemur et recognoscimus, quod posteaquam nos die 9-a mensis et anni infrascriptorum penes gratiosam inclytae universitatis in particulari inclyti comitatus hujus Jaurinensis die 23-a recens evoluti mensis Januarii anni currentis celebrata congregatione ad exigentiam praepublicati benigno-gratiosi suae serenitatis et excelsi consilii locumtenentialis regii in puncto querimoniarum inter judaeos in gremio antelati inclyti comitatus hujus Jaurinensis existentes, quo ad repartitionem taxae tolerantialis, necnon reddendas per perceptorem eorundem Joachimum Levi rationes vertentium emanati intimati interventam determinationem ad possessionem episcopalem Szigeth inclyto comitatui huicce ingremiatam, quo videlicet judaicam communitatem in inclyto comitatu hocce existentem majori in parte citaveramus, excuntes tam communitatis judaicae, quam et Simonis Lév cum nonnullis asseclis suis instantionale meritum accurate investigassemus, comperimus longe numerosiorem judaeorum partem in praesentiarum quoque pro eo humillime instare, quatenus expensis destituti et egeni judaei a trium rabinorum allatione absoluti tres aut quatuor ipsorum per communitatem deligendi cum rabino hujate rationes a suo perceptore Joachimo Levi exigere et tolerantialem taxam quolibet triennio repartiri valeant ita tamen, ut in ultroque casu judex nobilium cum jurato assessore tum ad securitatem ejectantium, quae ne in praesentia trium rabinorum, uti ipsimet judaei retulerunt, undiquaque tuta esset, tum ad majorem authenticam tam ejectionis, quam raciocinii praesentes sint judicis enim nobilium et jurati assessoris subscriptione roborata in quaestionem vocari non poterunt, uti per novem ex ipsorum gremio electos deputatos factae repartitiones et rationum perceptoralium desumptiones per ipsorum, uti dicunt schachterum scriptae in quaestionem per mutabilem hancce gentem in praesentiarum summuntur. Eadem fidelia perceptor Joachim Lévi rationes ab anno 1761. usque 1766. super perceptis et erogatis quietantiis solidatas praesentavit, quas ut ut numero potiores judaei in revisionem assummere voluissent, per nos tamen ad exigentiam praeattacti benigno-gratiosi intimati usque subsecuturos ulteriores ordines inhibiti easdem rationes irrevisas reliquerunt.

Simon e converso Lévi cum duobus filiis et sex adhaerentibus, qua repartitione taxae tollerantialis gravatis pro eo ultro institit, quatenus in conformitate determinatione in generali inclyti comitatus hujus Jaurinensis die 27-a mensis Novembris anni recens evoluti 1766. continuative celebrata congregatione interventae coram tribus rabinis propriis expen-

sis adferendis perceptor Joachim Levi rationes reddat et nova taxae tolerantialis repartitio instituatur tanto quidem magis, quod alia etiam revelenda cuperent.

Tandem die 16-a mensis, annique eorundem recens praenominatus Simon Levini praesentiam nostri comparens declaravit se, ut ut ad requisitionem nonnullorum judaeorum instantiae inclyto comitatui et subsequii suae serenitati ac excelso consilio locumtenentiali regio porrectae promotor, authorque fuerit, quia nihilominus in praesentiarum majorem judaeorum partem a se descivisse experiretur, hinc et ipse cum duobus filiis suis pluraritati aquiescit desiderans, ut raciocinium et nova repartitio medio diligendorum praeter hujatem rabinum quatuor incirca e gremio ipsorum in praesentia judicis nobilium et jurati assessoris suscipiatur aut his absentibus opus consummatum eisdem fine authentiae pro subscriptione praesentetur.

Super qua praevio modo per nos peracta inquisitione ac subseque facta Simonis Lév declaratione praesentem inclytae universitati facimus humillimam relationem Jaurini, die 18-a Februarii 1767. Locus sigilli. Michael Saighi inclyti comitatus Jaurinensis supremus judex nobilium manu propria. Locus sigilli. Martinus Farkas ejusdem inclyti comitatus juratus assessor manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 13. folio 21—22
Egykorú egyszerű másolat ívrétű papiroson.
Ennek a másolatnak eredeti példánya megtalálható uo. folio 23—24. alatt. Innét tudjuk, hogy a főszolgabírót *Sajgo Mihálynak* hívták.

274.

1767. március 5. A m. kir. helytartótanács Mária Terézia királynőnek jelenti, hogy mélységes aggodalommal kapta kézhez f. év febr. 18-án kelt leiratát, amely súlyos korlátozásokat tartalmaz a zsidóknak eddig szokásos kereseti lehetőségeivel szemben és ennek káros következményeire mutat rá, nem szólva arról, hogy az 1.000 arany büntetést senki sem lesz képes megfizetni, miért is a kincstár érdekében — a rendelet kihirdetését függőben tartva — azt kéri, hogy minden maradjon a régiben

Suae majestati.
Sacratissima etc.

Ex benigno sacratissimae majestatis vestrae erga protocollum comissionis mixtae in negotio taxae tolerantialis judaeorum stabiliter ordinatae sub die 13-a mensis Novembris anni postremo evoluti abhinc demisse repraesentatum intuitu diversorum in eodem protocollo denotatorum punctorum de 18-a proxime praeterlapsi mensis Februarii emanato rescripto regio omni in submissione intellexit consilium hoc locumtenentiale regium, qualiternam summefatae majestati vestrae caetera inter clementer visum sit resolvere et decernere, ut universim per Hungariam judaeis imposterum omne commercium extranearum mercium, earum etiam, quae prohibitae non sunt, sub poena confiscationis inhibeatur, nec

minus conductio omnium bonorum immobilium, in specie vero arendatio cauponarum ac diversoriorum, molendinorum, necnon domorum crematoriarum, vulgo brandwein hausser, sola exustione cinerum clavellatorum, necnon fabricatione pellium aut corii excepta sub poena 1000 aureorum interdicatur.

Clementissima domina! Haud equidem latet consilium hoc locumtenentiale regium genus isthoc hominum in regno hoc tolerare aut inde amovere ad majestetica jura, supremamque sacratissimae majestatis vestrae potestatem et arbitrium referri. At enim plura sunt, quae in obversum benignae praedestinatae judaeorum in regno hocce restrictionis, non dumtaxat iisdem, verum etiam summo majestatis vestrae aerario regio, publico ipsi, nobilitaribus denique dominorum terrestrium juribus undique dispendiosae, ponderosa sane et meritoria humillimo consilii hujus locumtenentialis regii sensu occurrunt rationum momenta.

Etenim quod ad ipsosmet judaeos, necessariamque eorundem subsistendi rationem spectat, posteaquam hi in regno quoque isthoc clementissimo sacratissimae majestatis vestrae annutu tolerantur, eoque nomine iisdem praeter alia publica, quae in medium comitatuum et civitatum non absque sensibili caeterorum contribuentium adjutorio et levamine dependunt onera, sub gloriosissimo summefatae majestatis vestrae regimine taxa quoque tolerantialis aerario regio inferenda, in summa cum iisdem habita quoque beneficiorum, quibus hucdum perfruiti sunt, ratione conventa, insuper injuncta erat, ut illis media quoque, unde et vitae suae sustentandae et vero perferendis praenotatis oneribus pares sint, praebeantur, velut id ad consequendos praemissos fines necessarium, ita et clementiae sacratissimae majestatis vestrae consonum omnino est. Notum autem est homines istos velut aliis facultatibus in commune ac plerumque destitutos, universam spem, omneque praesidium suum in verio sibi hucdum benigne etiam concesso negotiandi modo, quaestusque exercitio, educillorum item et consimilium regalium beneficiorum arendationibus reponere. Ac esto quidem eatenus vigore praeassumpti clementissimi mandati regii huicce hominum generi benigne prospectum videatur, exustione videlicet clavellatorum cinerum, necnon fabricatione pellium aut corii iisdem ulterius quoque in salvo relicta. Attamen vix sperare licet adminiculo duplicis illius ordinis beneficiorum eosdem judaeos ad praemissa praestanda idoneos, habilesque futuros. Praeterquam enim, quod et alias ad mentem crebrierum etiam benignarum resolutionum regiarum hanc in rem emanatarum quantitatem exurendorum cinerum clavellatorum sylvarum devastationem restrictam esse oporteat, alibi ipsa etiam soli natura et situs, defectusque sylvarum beneficium isthoc minime fert, alibi ipsa etiam vilitas pretii ita rem hanc moderatur, ut neque altero fabricationis, quaestusque cutium, quam ex regno evectio caeteroquin etiam expressa regni lege interdicta haberetur, velut in nonnullis locis per statuta quoque jurisdictionatarum communitatum, contractusque idcirco ad ipsis mechanicis initos aut judaeis ex integro vetiti aut saltem restricti ac exercente commodo et beneficio exinde seu vitae suae seu vero supranuncupatis diversis oneribus sustinendis suffectura media conquirere valeant.

Ad haec, quod ad publici ipsius rationem attinet, cum complures in regno hoc degentium judaeorum cum variis in exteris quoque regnis existentium mercatorum societatibus connexi essent, neque exiguum hinc publico commercio emolumentum et incrementum ab iis accederet, demisse comperit consilium hoc locumtenentiale regium, si iis omne imposterum commercium, extranearum etiam non prohibitarum mercium inhibeatur, per id publicum etiam commercium non parum labefactatum, per consequens ipsos etiam sacratissimae majestatis vestrae in tricesimis proventus regios diminutum iri.

In quantum porro et id, ut conductio omnium bonorum immobilium, in specie vero arendatio cauponarum ac diversoriorum, molendinorum necnon domorum crematoriarum sub paena 1000 aureorum judaeis interdicatur, tenore benigni praeinducti rescripti regii clementer praeciperetur, humillime observat consilium hoc locumtenentionale regium, per istiusmodi interdictum regnicolis ad innumera dumtaxat lamenta, sumendosque assiduos ad thronum sacratissimae majestatis vestrae humillimos recursus occasionem enasciturum esse. Nec abs re, siquidem ita non modo justis dominorum terrestrium redditibus praesertim in partibus regni superioribus non postrema pars decessura esset, verum etiam fundamento cardinalium nobilitarium praerogativarum iidem, in quantum nimirum lege expressa restricti non essent, juribus suis libere, velut rationibus suis opportunissimam judicarent, utendi, fruendique facultate gauderent ac tametsi quidem circa judaeos a tricesimis et teloniis sub poena legetenus sancita amovendos, eosque a confiniis arcendos, a quaestu item vini potissimum in partibus regni superioribus exercendo cohibendos, quamvis inquam circa praemissa complures jam dudum perlatae essent, regni leges, nulla attamen lege cautum conspiceretur, ne exceptis solis, ut praemissum est, teloniis et tricesimis, pariter etiam bona immobilia, educilla, caeteraque consimilia beneficia sua domini terrestres saepefatis judaeis in censum elocare ausint. Eo hic etiam humillime declarato, quod benigne statuta praespecificata 1000 aureorum poena saepenumero ipsas quoque seu judaeorum beneficia talismodi exarendantium seu vero ipsas dominorum terrestrium bona sua elocantium facultates exuperans, caeteroquin etiam receptae et consvetae in regno hoc byrsagiorum et paenalitatum legetenus sanciri consvetarum rationi accommodata neutiquam videatur.

Ex quibus proinde humillimis rationum momentis consilium hoc locumtenentiale regium suspensa praerepetiti benigna mandati regii expeditione majestatem vestram omni in submissione interpellandam duxit, quatenus praenarratis in clementissimam reflexionem sumptis crebrodictos judaeos penes praehabitum quaestum suum, non minus ad dominus terrestres penes legalem liberum jurium suorum usum ulterius etiam clementissime reliquere dignetur summefata majestas vestra. Queis etc. Datum 5-a Martii 1767.

Aszalay manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 373—6.
Fogalmazvány kétívnyi papiroson, a szövegben több javítással és betoldással elölapon ezzel a feljegyzéssel: *9-a Martii relata.*

1767. március 8. előtt. Négy pozsonyváraljai zsidó kereskedő cég azzal a kéréssel fordul a m. kir. helytartótanácshoz, hogy a királynőnél annak érdekében lépnének közbe, hogy külföldi gyapjúárú megvételére behozatali engedélyt nyerjenek. Az örökös tartományokban felállított cs. és kir. posztógyárak ugyanis vagy olyan posztót gyártanak, amit Magyarországon eladni nem lehet, vagy ha használható a posztójuk, az olyan csekély mennyiségű, hogy a szükségletet nem fedezi. Ígérik, hogy amennyiben 200.000 forint értékű külföldi posztó megvételére kapnának engedélyt, ez esetben 50.000 forint értékű posztót a cs. és kir. posztógyáraknál fognak venni.

Serenissime dux, regie locumtenens!
Excelsumque consilium regium locumtenentiale!
Domine, domini benignissime gratiosissimi!

Clementissimam suae majestatis sacratissimae anno adhuc praeterito 1766. patentaliter publicatam dispositionem caesareo-regiam in eo, ne extraneae e lana confectae merces absque praeviis caesareo-regii commercialis consilii passualibus in regnum hocce Hungariae inducantur, profundissima in veneratione ac eo promptiori suscepimus animo, dum una intelleximus benignissime simul concessum haberi, ut cum in haereditariis altefatae suae majestatis provinciis errectae fabricae ad praestandam regno huic Hungariae de praeattactis mercibus laneis provisionem adhuc insufficientes sint, extraneae hujusmodi merces penes passuales commerciales pro ratione necessitatis introduci possint.

Spe ac fiducia clementissimae hujus dispositionis caesareo-regiae nulla nobis in antecessum provisione facta, dum fine promovendi praehabiti commercii nostri, conservandique multis studiis et fatigiis conciliati nobis crediti exteras quaestui nostro necessarias nobis constituere cupivissemus merces et notanter tales, quae in fabricis caesareo-regiis partim plane non, partim non sufficienti in quantitate reperiuntur ac pro harum directa per Viennam, uti semper solebamus, Posonium admittenda inductione, necessariisque eatenus nobis elargiendis literis passualibus ad praelibatum commerciale consilium supplices recurrissemus, citra omnem spem et expectationem simplicem nos negativam accepisse, serenitati vestrae regiae, excelsoque consilio cum intimo animi nostri dolore conqueri cogimur.

Neque vero praesumimus seu illa, quae pro incremento summi aerarii regii seu illa, quae pro bono et comodo ipsius publici per exercitum quaestum nostrum industriose conferre studuimus titulo cujusnam meriti adducere, ingenue nihilominus ac in conscientiis nostris confiteri debemus, nos per exercitum tot jam retroactis annis commercium simul etiam non contemnendis immersisse debitis, neque alterinde eluctandi nobis modus supersit, quam ulterior commercii prosecutio.

Et quamvisquidem pro eo ac debemus ac continuo ferimur in exequendis benignis justis et intentionibus caesareo-regiis subditali obligamine hactenus etiam intraneis manufacturis, acceptis e fabricis caesareo-

regiis mercibus, in quantum possibile fuerat illas distrahere, quaestum nostrum prosecuti simus ac prosequamur de praesenti, veluti id ipsaemet et praeattactae fabricae testarentur, eas tamen summe nobis dolorosas experiri necessitamur difficultates, quod talismodi merces, quarum usui populus regni hujus, ut plurimum asvevit, in praeattactis fabricis caesareo-regiis partim nondum, partim insufficienter, neque eo pretio, eaque in qualitate, prouti publicum hujas desiderat, conficiantur.

Siquidem autem per id, quod per inductionem extranearum mercium et notanter talium, quae in fabricis caesareo-regiis vel prorsus non, vel non sufficienti quantitate haberi possunt, praeattactis fabricis nullum omnino accedit damnum et praejudicium, quin potius per depensionem pro hujusmodi mercibus teloniorum et tricesimarum notabile ipse quoque aerario caesareo-regio accedat incrementum, quemadmodum id vel superiorum etiam annorum regestra docebunt, qualiter vel una etiam societas nostra plus minus 9 et respective 10 mille florenos, adeoque universae infrascriptae societates 40 mille circiter florenos titulo ejusmodi teloniorum et tricesimarum quotannis dependerimus. Casum vero in illum ac passualium pro inductione extranearum mercium nobis necessariarum extradatio ulterius difficultaretur, praeterquam quod id, quod praevia ratione aerario regio intulimus, suapte cessaret, sed et publico multum decederet, nos insuper ultimam experiri cogeremur nostrum ruinam et desolationem, dum quippe parte ab una gravibus irretiti passivis debitis, haec successive depurandi nobis modus omnis adimeretur, parte vero ab altera multis pariter activis praetensionibus nostris, praehabitoque in exteris fabricis credito una simul frustraremur, sicque omnibus vitae mediis exueremur.

Quemadmodum itaque in materna suae majestatis sacratissimae clementia hactenus etiam in conservatione nostrum in omni veneratione et humilitate experta ulteriores quoque spes nostras tuto locamus, ita omnes vires et facultates nostras ad secundandas benignissimas intentiones caesareo-regias, promotionemque et incrementum intranearum fabricarum pro debito obligamine proni, lubentesque consecramus, in eo possibilem omnem operam juncturi, ut usus extranearum mercium populo hujati adusque amatus successive vilescat, taliterque intraneae manufacturae suum cum optato effectu sortiantur progressum et incrementum.

Cum vero difficile omnino ac ne sperandum quidem sit, ut usus illiusmodi exterarum mercium tam cito ac cuperemus, a populo deseratur.

Serenitati vestrae regiae, excelsoque consilio locumtenentiali regio in omni humilitate suplicamus, ardentissimisque oramus precibus, quatenus tam praemissis ex motivis, quam et habita benignissima reflexione illius, quod tot, tantisque praestationibus publicis gravati vix alioquin respiremus, immersique debitis ne penitus collabamur, ad solam adhuc praehabiti quaestus et commercii prosecutionem refugium nobis supersit, eo benigno-gratiosissimas ac validissimas apud sacratissimam suam majestatem, dominam nostram clementissimam vices interponere dignetur, quo sua via, suoque loco clementissime disponatur, ut pro ratione necessitatis exterarum mercium lanearum, in quantum hae in intraneis fabricis aut prorsus non aut sufficienter haberi nequirent, ad suplendum

harum defectum erga solitum vectigal inductio nobis ultro quoque per Viennam Posonium admittatur, necessariae eatenus passuales haud difficultentur. Qui dum una ad restandum subditalem zelum, quo erga secundandas benignissimas intentiones regias ex debito obsequio ferimur, eo etiam in omni humilitate nos declaramus, quod dum exteras talismodi merces pro 200 mille florenis nobis constituemus, simul etiam 50 mille florenorum valoris merces ex fabricis caesareo-regiis in commercium et quaestum nostrum assumere velimus. Benignitatem itaque et gratiam serenitatis vestrae regiae, excelsique consilii porro quoque enixissime interpellantes profundissima in submissione emorimur.

Serenitatis vestrae regiae, excelsique consilii locumtenentialis regii humillimi et infimi servi:

Abraham Mandl.
Mandl et Breisach
Wolff Mandl et
Mandl David.

Kívül: Ad serenissimum ducem, regium locumtenentem, excelsumque consilium regium locumtenentiale Hungaricum, dominum, dominos benignissimum, gratiosissimos humillima instantia introsertorum supplicantium.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 13. folio 64—66.
Másfél ívnyi papiros, elölapon ezekkel az egykorú feljegyzésekkel: *praesentata 8-a Martii 1767., 9-a ejusdem relata.*

276

1767. március 9. A m. kir. helytartótanács a pozsonyváraljai négy zsidó kereskedő cégnek külföldi posztó behozatala érdekében benyújtott kérvényét a maga részéről is támogatja a királynő előtt.

Suae majestati.
Sacratissima etc.

Societates hujatum negotiantium judaeorum et nominanter Abrahamus Mandl, Mandl et Breis(a)ch, Wolff Mandl et Mandl David quomodonam humillime querulentur in eo, quod posteaquam iidem indultu et fiducia clementissimae patentis ordinationis sacratissimae majestatis vestrae circa extraneas e lana confectas merces absque praeviis caesareo-regii commercialis consilii passualibus in regnum hocce haud inducendas in anno 1766. publicatae, benignissimeque concedentis, ut cum in haereditariis altefatae majestatis vestrae provinciis erectae fabricae ad praestandam regno isti de praeattactis mercibus sufficientem provisionem adhuc minus sufficerent, extraneae talismodi merces penes dictas passuales commerciales pro ratione necessitatis introduci valeant. Exteras quaestui suo necessarias merces et notanter tales, quae in fabricis caesareo-regiis partim plane non, partim insufficienti in quantitate reperiuntur, sibi comparare cupivissent atque pro illarum recta per Viennam, uti semper soliti essent, huc Posonium admittenda inductione, necessariisque eatenus sibi elargiendis literis passualibus ad antelatum commercia-

le consilium supplices recurrissent, inexpectatam simplicem negativam acceperint ac proinde quam exponderosis et meritoriis rationibus ii enixis precibus flagitent, quatenus sacratissima majestas vestra suo loco clementissime disponere, jubere dignaretur, ut pro ratione necessitatis exterarum mercium lanearum, in quantum hae in intraneis fabricis aut prorsus non, aut sufficienter haberi nequirent, ad suplendum harum defectum erga solitum vectigal inductio sibi ultro quoque per Viennam Posonium admittatur, necessariaeque idcirco passuales haud difficultentur. Id una in submissione declarantes, quod dum exteras talismodi merces pro 200 mille florenis sibi constituent, simul etiam 50 mille florenorum valoris merces ex fabricis caesareo-regiis in commercium et quaestum assumere velint. Cuncta haec ex perdemisse advoluto eorundem suprafatorum judaeorum supplice libello uberius benignissime intelligere dignabitur majestas vestra caesareo-regia.

Cujusmodi proin praerepetitorum judaeorum instantiam ex rationibus et motivis in eadem pluribus deductis, qua demisso quoque consilii hujus locumtenentialis regii sensu pro aequis et fundatis agnitis idem hoc regium locumtenentiale consilium in continuationem humillimae suae intuitu judaeorum in regno hoc degentium penes praehabitum quaestum suum ulterius etiam clementissime relinquendorum sub 5-a deflui mensis in genere factae repraesentationis sacratissimae et apostolicae majestati vestrae perquam demisse repraesentat et omni cum humilitate commendat consilium hoc lomuctenentiale regium, quod semet una etc. 9. Martii 1767.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 13. folio 67—68.
Fogalmazvány ívrétű papiroson néhány betoldással a szövegben, oldaljegyzetben pedig e feljegyzéssel: *Aszalay manu propria.*

277.

1767. március 30. Győr. Győr megye közönsége a megyebeli zsidók között dúló viszály ügyében megtartott vizsgálatról szóló jelentést (l. a 273. sorszámot) a m. kir. helytartótanácsnak megküldi további intézkedés céljából.

Serenissime dux, regie locumtenens!
Excelsum consilium locumtenentiale regium Hungaricum!
Domini domini benignissime gratiosissimi colendissimi!

In puncto querimoniarum inter judaeos in gremio comitatus istius taxae tollerantiali subjectos circa reddendas per judaeum Joachimum Levi perceptorem suum rationes, ejectationemque attactae taxae tollerantialis qualiter inter se instituendam? vertentium ad nos sub 9-a mensis Januarii anno labente exaratum benigno gratiosum regiae serenitatis vestrae et excelsi consilii locumtenentialis regii intimatum simul atque in particulari congregatione nostra die 23-tia ejusdem mensis Januarii celebrata debita venerationis cultu percepimus, processualem judicem nobilium nostrum fine investigationis de toto querimoniarum merito auditis audiendis instituendae exmisimus, qui eandem de commisso sibi munere peragendo qualemnam superinde nobis sub hodierno exhibuerit re-

lationem, ex ejusdem isthic perdemisse advoluta serie pluribus benigne et gratiose perspicere dignabitur regia serenitas vestra et excelsum consilium locumtenentiale regium.

Quoniam vero tenore attactae relationis pateret revisionem exhibitarum rationum perceptoralium eo, quod talismodi querimoniarum qua via et methodo componendarum meritum contextu praeattacti benignogratiosi intimati ab ulteriori regiae serenitatis vestrae et excelsi consilii locumtenentialis regii dispositione dependeret, in suspenso relictam esse.

Idcirco ut inquietis hujus generis hominibus quadrata rotundis miscere solitis tandem modus ponatur, desideratam super qualitate componendorum compositionis benigno gratiosam regiae serenitatis vestrae et excelsi consilii locumtenentialis regii ulteriorem ordinationem praestolaturi cum humillima actorum in specie remitti desideratorum isthic inadvolutis exhibitione nosmet benignitati, altis item gratiis et favoribus devoventes constanti venerationis et cultus observantia persistimus.

Regiae serenitatis vestrae et excelsi consilii locumtenentialis regii Hungarici humillimi, obsequentissimi, obligatissimi servi:

Datum e generali congregatione nostra die 30-a mensis Martii anno 1767. Jaurini in domo curiali comitatensi celebrata.

universitas comitatus Jaurinensis.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 13. folio 19—20.

Ívrétű papiros, melynek vízjegye az egyik oldalon: koronás címerpaizs, alatta *R. W.*, a másik oldalon pedig *RORBACH* felírással, míg a címzés alatt ezzel az egykorú megjegyzéssel: *praesentata 27. Aprilis 1767.*, amely megismétlődik az előlapon is ezzel a kiegészítéssel: *relata.*

278.

1767. április 10. Pozsony. A m. kir. kamara értesíti a m. kir. helytartótanácsot, hogy a tűzkárosult zsidók adókedvezményét ezentúl a többi zsidó hitközség arányosan fogja elviselni.

Sacratissimae caesareo-regiae apostolicae majestatis, dominae dominae clementissimae regiae camerae Hungarico-aulicae nomine ejusdem altefatae suae majestatis excelso consilio regio locumtenentiali Hungarico erga amicum ejusdem sub 5-ta currentis mensis expeditum intimatum praesentibus peramice reinsinuandum ad hoc, ut in conformitate benigni eatenus elargiti mandati regii quotta ex taxa tolerantiali judaica judaeis per fatales incendiorum casus nefors damnificatis relaxanda deinceps inter reliquas judaeorum communitates in hoc regno degentes aequa proportione subrepartiri valeat, desideratum schema impositae cuilibet communitati taxae tolerantialis supratitulato consilio locumtenentiali regio praesentibus peramice communicat regia haec camera Hungarico-aulica et ad quaevis mutui officii genera eidem praelibato consilio regio locumtenentiali Hungarico prompta, parataque manet.

Ex consilio regiae camerae Hungarico-aulicae Posonii, die 10-a mensis Aprilis 1767.

Josephus Leeb manu propria.

Kívül: Sacratissimae caesareo-regiae apostolicae majestatis, dominae dominae clementissimae regiae camerae Hungarico-aulicae nomine ejusdem altefatae suae majestatis excelso consilio regio locumtenentiali Hungarico peramice reinsinuandum.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 378—9.

Ivrétű papiros, melynek vízjegye az egyik oldalon: koronás címerpaizs, a másik oldalon: függő tartón korona, elölapon vörös viaszba nyomott ovális alakú címerpecsét helyével, a szöveg alatt legalul középen: *collationata*, elölapon pedig: *praesentata 26. Aprilis 1767.* feljegyzésekkel.

Ehhez az irathoz van csatolva az alábbi táblázat folio 377. jelzés alatt:

Extractus

tolerantialis taxae judaicae cum 30 mille florenis annuis per decennium anno 1760. inchoatum persolvendis.

Nomina comitatuum	Annue adrepartita quotta		Nomina cassarum
	fl.	den.	
subarcensis	2760	—	Ad cassam praefectoratus Posoniensis
Posoniensis transmontani	527	—	Ad cassam tricesimae Stomphensis
cismontani	1345	—	Ad cassam praefectoratus Posoniensis
Nitriensis	4770	—	tricesimam Szenicz et salis officii Vecse
Trenchiniensis	1290	—	tricesimam loci
Mossoniensis	1110	—	cassam praefectoratus Posoniensis
Jaurinensis	329	70	tricesimam loci
Weszprimiensis	585	—	tricesimam Jaurinensem
Comaromiensis	600	—	salis officium loci
Arvensis	100	—	cassam dominii Likava
Lyptoviensis	137	50	eodem
Soproniensis	2565	—	tricesimam Sopronicnsem
Castriferrei	1860	—	tricesimam Sopronicnsem
Szaladiensis	582	60	tricesimam Sopronicnsem
Sümeghiensis	675	—	salis officium Canisiensis
Pestiensis	1680	—	tricesimam Budensem
Strigoniensis	190	—	salis officium Comaromiensis
Albensis	695	—	tricesimam Budensem
Neogradiensis	210	—	cassam salis officii Pestiensis
Aradiensis	110	—	tricesimam loci
Csanadiensis	70	—	eandem
Abaujvariensis	588	70	cassam perceptoratus Cassoviensis
Scepusiensis	153	—	cassam perceptoratus Cassoviensis
Ungvariensis	460	—	cassam perceptoratus Cassoviensis
Zempliniensis	1095	—	salis officium Tokajense
Borsodiensis	570	—	salis officium Tokajense
Saárossiensis	735	—	tricesimam Bartphensem
Marmarossiensis	780	—	tricesimam Szigethiensem
Szatthmariensis	800	—	tricesimam loci
Szabolcsensis	570	—	tricesimam Debreczéniensem
Bihariensis	420	—	tricesimam Magnovaradiensem
Ugocsaensis	214	50	salis officium Ujlakiense
Bereghiensis	513	—	tricesimam Munkacsiensem
Tolnensis	570	—	cassam salis officium Földvariense
Bács et Bodrog	339	—	tricesimam Petrovaradiensem et salis officium Bajense
Summa	30000		

279.

1767. április 27. Eger. Heves és Külső Szolnok egyesített megyék jelentik a m. kir. helytartótanácsnak, hogy a megye területén zsidó nem lakik.

Serenissime dux, regie locumtenens!
Excelsum regio-locumtenentiale consilium Hungaricum!
Domini domini benignissime gratiosissimi, colendissimi!

De judaeorum per incendia damnificandorum vel forte jam hucusque damnificatorum, individualis item quanti ad rationem tolerantialis taxae per ita damnificatos eousque praestari soliti annua comitatensi conscriptione qualem scilicet idem excelsum consilium ad implementum universalis cautionis per judaeos datae, pro repartienda in alios talium quotta sub dato diei 5-ae mensis Martii anni currentis a modo in exitum cujusvis anni ordinare et etiam a nobis exposcere gratiose dignatur, ne quando neglexisse videamur, humillime jam praeinsinuamus puram esse unitorum horum comitatuum provinciam ab hac usuris et maleversationibus nata, populique sangvisuga gente, nec esse per totum quenpiam ex illa, qui possit conscribi vel damnificari. In reliquo benignitati, gratiis et favoribus commendati perseveramus. Ex generali nostra congregatione die 27-a mensis Aprilis anno domini 1767. in episcopali civitate Agriensi celebrata.

Regiae vestrae serenitatis et excelsi regio-locumtenentialis consilii Hungarici servi humillimi, obsequentissimi, obligatissimi:

universitas comitatuum Hevess et Exteriorum
Szólnok articulariter unitorum.

Kívül: Sacratissimae, caesareae et apostolico- regiae majestatis regio per Hungariam locumtenenti, serenissimo Saxoniae duci, excelsique consilii regio-locumtenentialis Hungarici praesidi et consiliariis, dominis dominis benignissimo, gratiosissimis, colendissimis Posonii ex officio.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 386—7.
Ívrétű papiros, melynek vízjegye: stilizált liliom, zárlatán födött és kerek megyei pecséttel, előlapon pedig ezzel a feljegyzéssel: *praesentata 29. May 1767., eadem relata.*

280.

1767. május 5. Nyitra. Nyitra megye jelenti a m. kir. helytartótanácsnak, hogy márc. 5-én kelt rendelete szerint jövőben a tűzkárosult zsidók kárát közölni fogják.

Serenissime dux, regia locumtenens!
Excelsum consilium regium locumtenentiale Hungaricum!
Domini domini benignissime gratiosissimi, colendissimi!

Circa occurrentes judaeorum fatalitate ignis frequentius damnificari solitorum casus in obsequium benignae simul ac gratiosae serenitatis

vestrae regiae et excelsi consilii locumtenentialis regii sub 5-ta Martii anni currentis emanatae dispositionis id nos exacte observaturos spondemus, ut cum alioquin in singulo ejusmodi fatalitatis ex incendio loca quaevis affligentis casu oculatam per districtuales judices nobilium conspectionem, igneque causatorum damnorum specificam relate ad singulum incolam conscriptionem peragi debere in praxi teneamus, quidquid subinde in repetitis casibus damnorum judaeos tangentium evenerit et per ininvestigationem erutum fuerit, illud toties quoties serenitati vestrae regiae et excelso consilio locumtenentiali regio in humilitate submittere intermissuri non simus. Qui caeteroquin benignitati, gratiae et favoribus devoti perseveramus. Datum ex generali congregatione nostra die quinta mensis Maii anno millesimo septingentesimo sexagesimo septimo in arce Nittriensi celebrata.

Regiae serenitatis vestrae et excelsi consilii locumtenentialis Hungarici regii obsequentissimi, obligatissimi, humillimi servi:

N. N. universitas comitatus Nittriensis.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 380—1.

Ívrétű papiros, melynek vízjegye: koronás címerpaizs, alatta *M. I.* betűkkel, a címzés felett: *praesentata 10. May 1767.*, míg előlapon: *11-a May relata* feljegyzésekkel

281.

1767. május 5. Kemence. Hont megye jelenti a m. kir. helytartótanácsnak, hogy a megye területén zsidó nem tartózkodik.

Serenissime dux, regie locumtenens!

Excelsum consilium regium locumtenentiale Hungaricum!

Domini domini benignissime gratiosissimi, colendissimi!

Quoad intimatum nobis sub 5-a Martii anni labentis circa judaeos per incendia ne fors damnificatos ordinationem demisse rescribendum esse duximus, in gremio comitatus hujus nullos dari judaeos. Penes cujus insinuationem benignitati, gratiis et favoribus devoti perseveramus. Datum ex generali congregatione nostra die quinta mensis Maji anno millesimo septingentesimo sexagesimo septimo in possessione Kemencze celebrata.

Regiae serenitatis vestrae et excelsi consilii regii locumtenentialis Hungarici humillimi, obsequentissimi, obligatissimi servi:

universitas comitatus Honthensis.

Kívül: Sacratissimae caesareae et regio-apostolicae majestatis, regio per Hungariam locumtenenti, serenissimo Saxoniae duci, excelsique consilii regii locumtenentialis Hungarici praesidi et consiliariis, dominis dominis benignissime gratiosissimis colendissimis Posonii ex officio.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 382—3.

Ívrétű papiros, melynek vízjegye: koronás címerpaizs, zárlatán fodott és kerek megyei pecséttel, előlapon pedig: *praesentata 17-a May 1767., 18-a ejusdem relata feljegyzéssel.*

282.

1767. május 7. Rozsnyóbánya. Gömör megye jelenti a m. kir. helytartótanácsnak, hogy a megye területén korábbi határozata értelmében zsidó nem lakhat.

Serenissime dux, regie per Hungariam locumtenens!
Excelsum regium locumtenentiale consilium Hungaricum!
Domini domini benignissime gratiosissimi, colendissimi!

Benigno-gratiosas regiae serenitatis vestrae et excelsi regii locumtenentialis consilii sub 5-a Martii emanatas intuitu specificae cujusvis anni judaeorum per incendia damnificatorum connotationis regiae serenitati vestrae et excelso regio locumtenentiali consilio submittenda intimatorias humillime ac reverenter percipientes e vestigio in debito venerationis cultu et obsequio eandem regiam serenitatem vestram ac excelsum regium locumtenentiale consilium informare arctae obligationis nostrae esse censuimus. In gremio comitatus hujus neminem prorsus nationis judaicae incolatum facere, cum annis adhuc superioribus ex certis fundatis rationibus placuerit universitati comitatus hujus determinare, ne ullus dominorum terrestrium vel incolarum praesumat et attentet intra ambitum comitatus hujus gentis illius Christo Salvatori Nostro injuriosae ac publico noxiae homini fixam mansionem et habitationem permittere, quae sanctio ad praesens in suo vigore rite observata extitit et observanda humillime insinuatur. In reliquo benigno-gratiosis protectioni, gratiis et favoribus demisse recommendati persistimus. In generali congregatione nostra die 7-a mensis Maji anno 1767. in oppido Rosnyobánya celebrata.

Regiae serenitatis vestrae et excelsi regii locumtenentialis consilii Hungarici humillimi, obsequentissimi, obligatissimi servi:
universitas comitatus Gömöriensis.

Kívül: Sacratissimae caesareae et regio-apostolicae majestatis regio per Hungariam locumtenenti, serenissimo Saxoniae duci, excelsique consilii regii locumtenentialis Hungarici praesidi et consiliariis, dominis dominis benignissimo gratiosissimis, colendissimis Posonii ex officio

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 384—5.
Ívrétű papiros, melynek vízjegye az egyik oldalon: koronás címerpajzs, a másik oldalon: D. N. I. I. S. T. (?) N. O. T. N. I. A. betűkkel, zárlatán fodott és kerek megyei pecséttel, míg elölapon e feljegyzéssel: *praesentata 27. May 1767., 29-a relata*

1767. május 16. Bécs. Mária Terézia királynő közli a m. kir. helytartótanáccsal, hogy a magyarországi zsidók kereskedését és egyéb foglalkozását 3 évig még, amikor a türelmi adójuk ideje lejár, változatlanul hagyja, de időközben kívánja tudni, hogy az országban hol és mennyi zsidó él, mit fizetnek adóban az államnak és a megyéknek, meg a városoknak és milyen egyéb terheket viselnek. Azután nem volna-e célszerű kereskedésüket és foglalkozásukat a keresztények érdekében bizonyos irányban korlátozni, egyben a türelmi adó kivetésében az 1744. és 1746. évi rendszert ismét életbe léptetni? Mindezekre nézve várja a véleményüket.

Maria Theresia dei gratia etc
Serenissime dux etc.

Relata nobis est demissa dilectionis et fidelitatum vestrarum repraesentatio intuitu quaestus judaeis in regno Hungariae existentibus ulterius etiam admittendi horsum sub 9-a praeteriti mensis Martii sumissa. In qua deductis rationibus et motivis clementer permotae etquidem benigne resolvimus, ut antelati judaei per decursum trium annorum pro depensione modernae tollerantialis taxae adhuc residuorum penes quaestum hactenus praehabitum et professiones suas relinquantur, una tamen benigne ac serio volumus, ut dilectio et fidelitates vestrae intermedio tempore cum camera nostra regia Hungarico aulica in seriam deliberationem assumant et per omnes circumstantias diligenter expendant, num boni publici, altissimique servitii nostri intersit, ejusque ratio exposcat, ut judaei in regno Hungariae ad magnum plane numerum excrescant, captaque super eo, quot numero familiae judaicae et quot capita in quolibet comitatu actu praeexistant? quidve eisdem cum in comitatibus, tum in civitatibus tam contributionis, quam aliarum praestationum titulo et juxta quam normam imponi soleat? qualem denique haec omnia ipsorum onera summam in toto efficiant? genuina informatione suam in eo opinionem depromant, ad qualemnam professionem et quaestum memorati judaei fine illo, ut aliis Christianis regni civibus et incolis minori damno et nocumento sint, restringendi viderentur? et an non consultius foret post effluxum moderni decennei taxam tolerantialem juxta factam in anno 1744-o et respective 1746. propositionem ad quamlibet familiam a proportione facultatum vel vero ad singula capita juxta classes aequanimiter elaborandas adrepartiri? hujusmodique opinionem suam cum voto communi nobis demisse repraesentent. Quibus de reliquo gratia et clementia nostra caesareo-regia benigne, jugiterque propensae manemus. Datum Viennae, die 16-a May 1767.

Maria Theresia manu propria.

comes Franciscus Eszterházy manu propria.
Ladislaus Battha manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 13. folio 69.
Egykorú egyszerű másolat félívnyi papiroson, elölapon ezzel az egykorú feljegyzéssel: *praesentata 23-a May 1767.*

1767. június 15. Pozsony. A m. kir. kamara arról értesíti a m. kir. helytartótanácsot, hogy a királynőnek zsidókra vonatkozó rendeletében foglaltak megbeszélésére a zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottságban résztvevő kamarai tagokon kívül még Végh Ignác és Zlinszky Gábor kamarai tanácsosokat küldi ki.

Sacratissimae caesareo-regiae apostolicae majestatis, dominae dominae clementissimae camerae regiae Hungarico aulicae nomine ejusdem altefatae suae majestatis excelso consilio regio locumtenentiali Hungarico peramice insinuandum. Non ambigere regiam hanc cameram Hungarico aulicam praelibatum consilium locumtenentiale regium illud benignum mandatum regium aeque sua via percepisse, quo mediante altefata sua majestas in mutuo inter cameram istam regiam Hungarico aulicam et supratitulatum consilium locumtenentiale regium servando concursu discutiendum clementer praecipere dignata est, num expediat ac etiam utile sit populum judiacum ad numerum indefinitum in regno Hungariae extendere aut vero et ex quibus rationibus extensioni ejusdem populi certos limites statuere conveniat? quot item familiae, tum etiam quot capita judaeorum in regno Hungariae et specifice in quovis comitatu actu praeexistant? ad qualesve professiones et quaestum judaei restringendi forent, ut civibus et incolis Christianis minus derogare possint. Praeterea vero eruatur, quali methodo iidem judaei per comitatus et civitates tum quoad contributionale, quam etiam domesticum taxentur et quod ejusmodi praestatio in concreto efficiat? an non item magis consultum foret evoluto hocce decennio taxam tolerantialem juxta ideam anni 1744. et respective 1746. ad familias in individuo a proportione facultatum aut vero ad capita secundum classes pro aequitate constituendas repartiri?

Velut igitur in sequelam praeinserti benigni mandati regii ad praevium mutuum concursum ex parte regiae istius camerae Hungarico aulicae gremiales consiliarii mixtae commissioni taxae tolerantialis judaicae alioquin coassidentes spectabiles quippe domini Ignatius de Végh et Gabriel Zlinszky denominati habentur, ita id ipsum supratitulato consilio locumtenentiali regio pro statu notitiae praesentibus perofficiose notum reddi. In reliquo regia haec aulica camera praelibato consilio regio locumtenentiali Hungarico ad quaevis mutui officii genera prompta parataque manet.

Ex consilio regiae camerae Hungarico aulicae Posonii, 15-a Junii 1767.

Josephus Leeb manu propria.

Kívül: Sacratissimae caesareo-regiae apostolicae majestatis, dominae dominae clementissimae regiae camerae Hungarico-aulicae nomine ejusdem altefatae suae majestatis excelso consilio regio locumtenentiali Hungarico peramice assignandum.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 13. folio 70—71.
Ívrétű papiros, melynek vízjegye az egyik oldalon: postakürt, míg a másik olda-

lon világosan ki nem vehető ábravai, előlapon a címzés alatt vörös viaszba nyomott ovális alakú címerpecsét helyével, a szöveg alatt legalul középen ezzel a megjegyzéssel: *collationata per Sk.*, végül előlapon ezzel az egykorú feljegyzéssel: *praesentata 23. Junii 1767., eadem relata.*

285.

1767. július 7. Földvár. A földvári cs. kir. sóhivatal elismeri, hogy a Tolna megyei zsidók félévi türelmi adójuk fejében 285 rajnai forintot lefizettek.

Copia. Interims quittung.

Per zweyhunderth funffundachzig gulden Rainisch, welche in allhiesig kayserlich-königlichen saltzamts cassa, als eine halbjährige juden toleranz pro 1-mo termino anno 1767. von denn löblichen Tolnenser comitat befündlichen judenschafft baar und richtig erleget worden, bezeiget gegenwärtige ambts-fertigung. Földvar, den 7-ten July anno 1767
Id est 285 fl Rainisch.

Per kayserlich-königliches saltzamt alda.
Franz Anton Kratz salzeinnehmer.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 397.
Egykorú egyszerű másolat félív papiroson.

286.

1767. július 9. előtt. Lévi Simon szigeti zsidó adóbehajtó azt kéri a m. kir. helytartótanácstól, hogy Győr megye intézkedésére működéséről elszámolhasson és mivel már egy év óta jóformán senki sem fizetett adót, ezért annak behajtására hatósági támogatást kapjon, egyben Lévi Simon zsidótól, aki békétlenségével mindennek az oka, elégtételt kapjon.

Durchlaüchtigster hertzog, königlicher stadthalter!
Hochlöbliches königlich Hungarisches locumtenential consilium!
Gnädigst hochgebiettende herrn, herrn!

Eüer königlichen hochheit und einen hochlöblichen königlichen locumtenential consilio werde in diefester submission anwiderum vorzustellen bemüssiget, was gestalten wegen einig von dem juden Simon Lév und seinen wenig anhang erweckten unruhen, die uns in Raaber comitat wohnhafften juden angelegte tolerancz tax beynahe schon von einen jahr her uneincassirter haffte. Die ursach dessen ist, das besagter jud Simon Lév und sein anhang mit der vormahls unter die gemeinde gemachten repartition ohnzufriden, solche mit unerträglichen unkösten neü vorzunehmen und mich alss fürgewesten einnehmer zur rechnungslegung zu ziehen angesuchet habe.

Wie und auf was nun solch oberwehnten judens Simon Lêv ansuchen beygeleget worden, auch das ich jeder zeit in dem mir, obwohlen beschwärlichen anvertrauten einnehmers amt und sonstigen meinen verrichtungen treü und sorgfältig fürgegangen seye, mich auch niemahls von angeforderter rechnugslegung entziehen wollen, ein soches geruhe eüer königliche hochheit und ein hochlöbliches consilium aus hier sub A. et B. unterthänigst beygebogenen gnädigst zu ersehen.

Gelanget demnach an eüer königlichen hochheit und ein hochlöblichen königlich Hungarischen locumtenential consilium mein unterthänigsten bitten hochderoselbten geruhen an einen Raaber comitat gnädigst zu verordnen, damit meine rechnungen nach vorschrift der sub B. eingewilligten arth demnächst vorgenohmen werden. Nach befund aber meiner richtigkeit mir zur eincassirung sowohl des restantis, als currentis tolerantialis quanti all nöthige assistenz geleistet, dann auch offtgesagter jud Simon Lêv wegen mir in diser sach verursachten unkösten zur billigen satisfactions leistung und führohin ruhigen leben und wandel angestrenget möge werden, vor welh hoche gnad in submissester unterthänigkeit ersterbe.

Eüer königlichen hochheit und eines hochlöblichen consilii unterthänigster:

Joachim Lêvi.

Kivül: An ihro königlichen hochheit, königlichen stadthalter und ein hochlöblichen königlich Hungarischen consilium unterthänigstes ansuchen per. ut intus.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 13. folio 27—28.
Ívrétü papiros, melynek elölapján ez az egykorü feljegyzés olvasható: *praesentata 9. July 1767., eadem relata.*

287.

1767. július 9. A m. kir. helytartótanács Lêvi Joachim zsidó panaszának elintézéseképpen Győr megyének meghagyja, hogy a Győr megyei zsidók között dülő viszályban teremtsen rendet, a türelmi adó behajtásáról pedig gondoskodjék.

Comitatui Jaurinensi.

In merito dissensionum inter judaeos in gremio comitatus hujusce Jaurinensis commorantes circa reddendas per judaeum Joachimum Lêvi eisdem impositae taxae tolerantialis perceptorem rationes, subrepartitionemque ejusdem taxae inter illos qualiter instituendam vigentium praenuncupato Joachimo Lêvi ad consilium hoc locumtenentiale regium contextu isthic cum accessoriis in paribus advolutae instantiae denuo quoque suppliciter recurrente idem hoc consilium locumtenentiale regium praetitulatis dominationibus vestris haud serie intimandum duxit, quatenus praeattactas differentias pro justo et aequo accomodare, eaque ra-

tione terminare noverint, ne debita quottae tolerantialis de tempore in tempore omni cum solertia et exactitudine dependendae incassatio quoquo modo impediatur. Datum 9-a July 1767.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 13. folio 29.
Fogalmazvány félívnyi papiroson egy betoldással a szövegben, balszélen ez egykorú feljegyzésekkel: *Aszalay manu propria, expediatur comes Balassa manu propria.*

288.

1767. augusztus 4. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság a királynőnek a zsidókra vonatkozó f. év máj. 16-án kelt rendeletével foglalkozván úgy döntött, hogy előzetesen a megyéktől és a városoktól a kívánt adatokat bekéri és azok beérkezése után fogja javaslatát megtenni. Ezzel kapcsolatban tudomásul veszi, hogy a m. kir. kamara e közös megbeszélésekre még Végh Ignác és Zlinszky Gábor tanácsosokat küldte ki.

Anno 1767-o die 4-a Augusti celebrabatur commissio mixta in negotio taxae tolerantialis judaeorum stabiliter ordinata praeside excellentissimo domino comite Joanne Balassa, praesentibus spectabili domino Josepho Kvassay, spectabili domino Michaele Kallóczy, spectabili domino Carolo Fabiankovics, domino Josepho Aszalay secretario, in qua assumebatur benignum sub 16-a praeteriti May emanatum rescriptum, tenore cujus ad demissam excelsi consilii locumtenentialis regii intuitu quaestus judaeis in regno Hungariae existentibus ulterius etiam admittendi sub 5-a evoluti mensis Martii factam repraesentationem sacratissima sua majestas ex rationibus et motivis in eadem repraesentatione deductis clementer resolvit, ut antelati judaei per decursum trium annorum pro depensione modernae tolerantialis taxae adhuc residuorum penes quaestum hactenus praehabitum et professiones suas relinquantur, una tamen benigne ac serio vult summefata majestas sua, ut praelibatum excelsum consilium locumtenentiale regium intermedio tempore cum excelsa camera regia Hungarico-aulica in seriam deliberationem assumant et per omnes corcumstantias diligenter expendant, num boni publici, altissimique servitii regii intersit, ejusque ratio exposcat, ut judaei in regno hocce Hungariae ad magnum plane numerum excrescant? captaque super eo, quot numero familiae judaicae et quot capita in quolibet comitatu actu praeexistant? quidve eisdem cum in comitatibus, tum in civitatibus tam contributionis, quam aliarum praestationum titulo et juxta quam normam imponi soleat? qualem denique haec omnia ipsorum onera summam in toto efficiant? genuina informatione suam in eo opinionem depromant, ad qualemnam professionem et quaestum memorati judaei fine illo, ut aliis Cristianis regni civibus et incolis minori damno et nocumento sint, restringendi viderentur et an non consultius foret post effluxum moderni decennii taxam tolerantialem juxta factam in anno 1744-o et respective 1746. propositionem ad quamlibet familiam a proportione fa-

cultatum vel vero ad singula capita juxta classes aequanimiter elaborandas adrepartiri? hujusmodique opinionem suam cum voto communi altefatae suae majestati demisse repraesentare dignentur.

Cohaerenter referebatur antelatae camerae regiae Hungarico-aulicae ad praelibatum consilium locumtenentiale regium sub 15-a praeterlapsi Junii exaratum insinuatum id innuens, quod per eandem quoque percepto praededucto B. mandato ad praememoratum mutuum concursum ex parte ejusdem camerae regiae gremiales consiliarii sui mixtae huicce commissioni alioquin coassidentes spectabiles quippe domini Ignatius de Végh et Gabriel Zlinszky denominati habeantur.

Votum.

Priusquam benigne demandata quaestionum puncta concurrenter cum excelsa camera regia Hungarico-aulica clementer praescripta ratione in deliberationem assumantur, ulterioraque idcirco sensa depromantur, obsequentessime censeremus, praevie ad exigentiam etiam praeassumpti benigni rescripti regii requisitam eatenus informationem juxta advolutum conceptum ab universis comitatibus, civitatibus et districtibus separatas portas habentibus capiendam esse. Salvo etc.

comes Joannes Balassa manu propria

Kívül: Protocollum commissionis in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinatae et die 4-a Augusti 1767. circa judaeos in regno Hungariae existentes qualiter in futurum tam in puncto quaestus et opificii, quam respectu repartitionis taxae tolerantialis regulandos.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 13. folio 72—73.
Ivrétű papiros, elölapon ezzel az egykorú feljegyzéssel: *praesentata 7. Augusti 1767., eadem relata.*

289.

1767. augusztus 4. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság a tűzkárosult zsidók türelmi adójának a többi zsidó hitközségre történő szétosztásával foglalkozva Nógrád és Sopron megyéket felszólítja, hogy a tűzkárra vonatkozó adataikat egészítsék ki.

Praeside excellentissimo domino comite Joanne Balassa, praesentibus spectabili domino Josepho Kvassay, spectabili domino Michaele Kálloczy, spectabili domino Carolo Fabiankovics, domino Josepho Aszalay secretario anno 1767-o die 4-a Augusti celebrabatur commissio in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinatae.

Posteaquam in obsequium benigni sub 18-a praeteriti Februarii interventi rescripti universis comitatibus intimatum fuisset, ut judaeorum per incendia damnificatorum connotatio cum fine cujusvis anni una cum specifica eorum quanti taxae tolerantialis designatione ea de causa submittatur, ut decedens ex eadem summa damnificatorum quotta in alias judaeas communitates subrepartiri valeat. Id ipsumque excelsae camerae quoque regiae Hungarico-aulicae fine communicandi taxae tolerantialis

schematis insinuatum extitisset. Comitatui autem Mossoniensi in particulari commissum fuisset, ut super annua judaeorum Oroszvariensium ex toto incineratorum ac ideo a depensione hujus per triennium clementer dispensatorum quotta specifice informet. Subseque praelibata camera regia praedesideratum schema medio consveti insinuati excelso consilio locumtenentiali regio communicaverat. E comitatibus vero Nitriensis semet pro re nata praecitato intimato satisfacturum, Gömöriensis vero et Hevessiensis nullos in gremio eorundem judaeos incolatum tenere, Mossoniensis vero praeattactorum Oroszvariensium judaeorum annuam quottam in florenis 238 cr. 48 consistere informarunt, denique comitatus Neogradiensis reflexe etiam ad prius sub 13-a quippe Novembris anno superiore hac super re ad se expeditum intimatum conscriptionem damnorum per judaeos Balassagyarmatienses et Szetsénienses submisit id in genere insinuens, quod priorum annua quotta florenis 90, horum vero 70 definiatur, Soproniensis autem comitatus quoad judaeos Kereszturienses parem ex incendio rerum jacturam subeuntes ad relationem suam sub 22-a Martii anni evoluti submissam provocat.

Votum.

Praeattactis comitatuum Nitriesis, Gömöriensis et Hevessiensis relationibus ad statum dumtaxat notitiae pertinentibus in reliquo communicatum per antelatam cameram regiam taxae tolerantialis schema, prout et comitatus Mossoniensis informationem circa annuam incineratorum Oroszvariensium tolerantialem quottam idcirco tantisper praenotari, ut aliorum quoque comitatuum hoc in genere superventuris nefors informationibus sub finem anni deflui benigne praeordinata modalitate damnificatorum taliter judaeorum tolerantialis taxae rata in reliquos per regnum isthoc dispensos judaeos una fidelia subdividi, necessariusque hanc in rem calculus simul elaborari queat.

In quantum vero comitatus Neogradiensis in ordine ad judaeos Balassagyarmathienses et Szecsénienses bene quidem ipsorum perpessorum damnorum individualem conscriptionem submisisset, haud attamen pariter etiam juxta praecitati intimati tenorem super eo, an omnes omnino e dictis communitatibus judaeis aut saltem aliqui damnificati sint? quantum item communitates hae in eo inplexo et in individuo singuli taliter damnificatorum titulo tolerantialis taxae sibi adrepartitum haberent? informaret. Eatenus hunc quidem comitatum ad submittendam praevio super praemissis quoque punctis ulteriorem informationem reflectendum, comitatui Soproniensi reintimandum arbitraremur, ut siquidem provocata per eum respectu judaeorum Kereszturiensium informatio isthic haud reperiatur, eandem in duplica quamprimum horsum submittat.

Postremo in advoluto denotatos comitatus ad procurandam celeriorem restantiarum tolerantialium adjustationem et earum pro futuro evitationem serio commendos censeri, salvo etc.

comes Joannes Balassa manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 388—9.

Ívrétű papíros előlapon ezzel a feljegyzéssel: *praesentata 7. Augusti 1767., eadem relata.*

1767. augusztus 4. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság a Győr megyében élő zsidók között dúló viszály eddigi fejleményeit áttekintvén azt javasolja a m. kir. helytartótanácsnak, hogy Lévi Joachim adóbeszedő eddigi működéséről számoljon el a hitközség rabbija, azután 3—4 kiküldöttje, valamint egy szolgabíró és esküdtje jelenlétében és az új adókivetés is előttük történjék meg, a türelmi adó beszedése pedig a megye támogatásával menjen végbe. Minderről pedig jelentés tétessék.

Anno 1767. die 4-a Augusti celebrabatur commissio in negotio taxae tolerantialis judaeorum stabiliter ordinata praeside excellentissimo domino comite Joanne Balassa, praesentibus spectabili domino Josepho Kvassay, spectabili domino Michaele Kállóczy, spectabili domino Carolo Fabiankovics, domino Josepho Aszalay secretario.

Querulose expositum erat coram excelso consilio locumtenentiali regio parte ab una nomine totius judaeae communitatis in comitatu Jaurinensi degentis, quod inquieti quidam judaei ac nominanter certus judaeus Singer cum 4 aliis sequacibus suis nomine totius communitatis suae adrepartiti sibi taxae tolerantialis quanti perceptorem suum Joachimum Levi e medio sui unanimiter electum ac perceptoratum hunc suum adusque semper ad plenum omnium contentum administrantem apud comitatum Jauriensem sinistre detulerint in eo, quasi is super perceptis et administratis tolerantialibus pecuniis rationes reddere detrectaret cupientes, ut tam nova pro futuro quanti taxae tolerantialis inter eos repartitio, quam et pro praeterito praestandum ejusmodi ratiocinium in praesentia advocandorum aliunde rabinorum instituatur atque hinc nomine praenotatae judaeae communitatis supplicabatur per excelsum consilium locumtenentiale regium ordinari, ut adversus attactos inquietos judaeos ob praesumptam sinistram et larvatam istiusmodi perceptoris sui delationem condigna satisfactio impendatur ac deinceps ab attendandis ejusmodi concitationibus et temerariis delationibus iidem severe cohibeantur. Porro antevertendam graviorum expensarum profusionem desiderata rationinatio, non secus ac occursarum aliarum quoque differentiarum suarum disquisitio in praesentia rabinorum e propria sua in comitatu hoc degente judaea communitate denominandorum coram judice nobilium et jurato assessore comitatus istius suscipiatur.

Parte vero ab altera nonnulli in eodem comitatu Jaurinensi commorantes judaei querulose repraesentatis compluribus gravibus crebrofati taxae tolerantialis suae perceptoris excessibus hunc ad quaestionatas rationes coram deligendis idcirco rabinis in conformitate etiam antelati comitatus in generali sua congregatione sub 27-a Novembris anni ultimo transacti celebrata interventae determinationis reddendas ultro quoque stringi ac ab illius licentiosa oppressione praesenvari flagitarunt.

Duplicis ordinis has praenuncupatorum judaeorum instantias dignabatur excelsum consilium locumtenentiale regium cum comitatu Jaurinensi ea cum intimatione gratiose communicare, quatenus idem in totum hocce praeattactarum differentiarum et querimoniarum meritum auditis sufficienter audiendis suo modo solerter inquiri faciat ac demum

super compertis, re interea usque subsecuturam abhinc eatenus ulteriorem dispositionem integre servata, circumstantialem informationem quamprimum submittat.

In cujus gratiosi intimati exigentiam crebrofatus comitatus processualis sui judex nobilium pro investigando quaestionato negotio exmissi relationem sub 30-a praeteriti Martii excelso consilio locumtenentiali regio in advoluto repraesentat ac provocative ad hanc ulteriorem eatenus praelibati consilii dispositionem expetit.

Tenore cujusmodi relationis perhibetur, qualiternam ulterius quoque majori ex parte judaei, velut egeni in eo supplicent, ut tres, quatuorve ipsorum per communitatem deligendi cum rabino suo rationes a perceptore suo exigere et tolerantialem taxam quolibet triennio repartiri valeant ita tamen, ut utrobique judex nobilium cum jurato assessore tum ad securitatem ejectantium, tum vero ad hujus aeque ac ratiocinii majorem authentiam praesentes sint. Ad haec refertur occasione hac per perceptorem Joachimum Levi rationes ab anno 1761. usque 1766. super perceptis et erogatis quietantiis solidatas praesentatas quidem esse potioribus etiam judaeis easdem in revisionem assumere volentibus, easdem attamen usque subsecuturos ulteriores ordines per exmissos magistratuales irrevisas relictas esse. Sed et demum Simonem Lévi praescitae instantiae ex adverso porrectae ad requisitionem nonnullorum judaeorum promotorem una cum duobus filiis suis, quod majorem judaeorum partem a se descivisse expertus sit, pluraritati aquievisse desiderantem, ut ratiocinium et nova repartitio medio deligendorum praeter rabinum suum quatuor incirca e gremio ipsorum in praesentia judicis nobilium et jurati assessoris suscipiatur aut his absentibus opus consummatum eisdem fine authenciae pro subscriptione praesentetur.

Qua igitur antelati comitatus informatione hancce pro uberiori discussione relegata medio tempore saepedictus Joachimus Lévi contextu advoluti suplicis denuo quoque recurrit ad excelsum consilium locumtenentiale regium in eo, quatenus Jaurinensi comitatui injungeretur, ut ejus ratiocinium modalitate sub B. conventa assumatur et censuretur, pro comperto dein eidem pro incassando tam restante, quam currente quanto tolerantiali necessaria assistentia praebeatur, denique judaeus Simon Lév ad refusionem causatarum sibi expensarum ac pro futuro ad fovendam quietem et pacem adstringatur.

Erga quem etiam posteriorem Joachimi Lévi supplicem dignabatur excelsum consilium locumtenentiale regium totiesnominato comitatui intimare, quatenus is praeexpositas differentias pro justo et aequo accomodet, eaque ratione terminare studeat, de debita quottae tolerantialis de tempore in tempus omni cum solertia et exactitudine dependenda incassatio quoquo modo impediatur.

Votum.

Et siquidem ex submissa per saepefatum comitatum processualis sui judicis nobilium relatione videre esset numerosiores judaeos in eodem comitatu commorantes ulterius quoque flagitare, ut iidem ob egenum sta-

tum suum, compendiandosque sumptus ab advocandis aliunde rabinis absolvantur atque potius tres, quatuorque ipsorum per communitatem deligendi cum proprio rabino suo a praememorato tolerantialis quottae suae perceptore praesente etiam ad majorem rei hujus securitatem et authentiam judice nobilium cum jurato assessore super perceptis, administratisque pecuniis tolerantialibus ratiocinium exigere et ratam suam taxae tolerantialis intra se repartiri valeant, sed et ipsummet etiam superius denotatum Simonem Lév alias contra praescitum perceptorem porrectae instantiae authorem una cum asseclis suis eatenus jam aquivisse. petitum porro isthoc potiorum judaeorum Jaurinensium mixta quoque commissio isthaec justum omnino et fundatum esse agnosceret, eapropter obsequiose existimaremus crebrodicto comitatui huic in continuationem praeallegatae excelsi consilii locumtenentialis regii ordinationis ulterius intimandum, quo idem eas actutum dispositiones instituere noverit, quatenus quaestionatum Joachimi Levi judaici perceptoris ratiocinium et nova taxae tolerantialis inter gremiales judaeos suos repartitio coram deligendis praeter rabinum eorundem proprium e communitate sua tribus, quatuorve judaeis praesente etiam jurato assessore, judice nobilium conscientiose, juxtaque aequum dividentem assumatur et peragatur. Dein pro comperto eidem perceptori fine incassandi quo celerius tam restantis, quam currentis quanti taxae tolerantialis necessaria assistentia praebeatur ac demum super effectu praemissorum omnium excelso consilio locumtenentiali regio adaequata informatio submittatur.

Comes Joannes Balassa manu propria.

Kívül: Protocollum commissionis in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinatae et die 4-a Augusti 1767. celebratae circa dissensiones inter judaeos comitatus Jaurinensis quoad incassationem taxae tolerantialis vigentes.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 13. folio 30—33.

Kétívnyi papiros, elölapon ezzel az egykorú feljegyzéssel: *praesentata 7. Augusti 1767., eadem relata.*

291

1767. augusztus 7. A m. kir. helytartótanács elfogadván a zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottságnak a Győr megyei zsidók ügyében tett javaslatát Győr megyének ennek szellemében adja ki parancsát.

Comitatui Jaurinensi.

In merito dissensionum inter judaeos in comitatu hocce degentes circa reddendas per Joachimum Lévi de perceptoratu taxae tolerantialis rationes vigentium literas praetitulatarum dominationum vestrarum una cum relatione processualis sui judicis nobilium sub 30-a adhuc praeteriti Martii horsum submissas sibi referri fecit consilium hoc locumtenentiale regium.

Et siquidem ex praeattacta judicis nobilium relatione videre esset numerosiores judaeos isthic commorantes ulterius quoque flagitare, ut

fidem ob egenum statum suum, compendiandosque sumptus ab advocandis aliunde rabinis absolvantur atque potius tres, quatuorve ipsorum per communitatem deligendi cum proprio rabino suo a praememorato tolerantialis quottae suae perceptore, praesente etiam ad majorem rei hujus securitatem et authentiam judice nobilium cum jurato assessore super perceptis, administratisque pecuniis tolerantialibus ratiocinium exigere et ratam suam taxae tolerantialis inter se repartiri valeant, sed et ipsummet etiam Simonem Lévi alias contra praescitum perceptorem porrectae instantiae authorem una cum asseclis suis eatenus acquievisse. Petitum porro isthoc potiorum judaeorum Jaurinensium justum omnino et fundatum esse agnosceretur.

Eapropter regium hoc locumtenentiale consilium praetitulatis dominationibus vestris in continuationem alterius hac super re sub 9-a novissime evoluti mensis ad easdem expediti intimati hisce ulterius intimandum duxit, quatenus eaedem eas actutum dispositiones instituere noverint, qua praememoratum Joachimi Levi judaici perceptoris ratiocinium et nova taxae tolerantialis inter gremiales judaeos suos repartitio coram deligendis praeter rabinum eorundem proprium e communitate sua tribus, quatuorve judaeis praesente etiam cum jurato assessore judice nobilium conscientiose juxtaque aequum dividentem assumatur et peragatur, dein pro comperto eidem perceptori fine incassandi quo celerius tam restantis, quam currentis quanti taxae tolerantialis necessaria assistentia praebeatur ac demum super effectu praemissorum omnium adaequata informatio horsum quamprimum submittatur. Datum 7-a Augusti 1767.

O. L. C.-29. Lad. B fasc. 13. folio 34—35.
Fogalmazvány ívrétű papiroson egy törléssel a szövegben, míg oldaljegyzetben e feljegyzésekkel: *Aszalay manu propria, expediatur comes Balassa manu propria.*

292.

1767. augusztus 7. A m. kir. helytartótanács azokat a megyéket, ahol a zsidók a türelmi adójukkal hátralékban vannak, felszólítja ezek behajtására.

Ex protocollo taxae tolerantialis 4-a Augusti 1767

Comitatibus in advoluta tabella specificatis.

Relatum est consilio huic locumtenentiali regio, qualiter judaeorum in gremio comitatus hujus commorantium taxae tolerantialis restantiae jam ad summam T. accreverint.[1]

Quoniam vero non abs re metueretur, ne per ulteriorem ejusmodi restantiarum accumulationem harum incassatio successive cum magno aerarii regii dispendio difficilior reddatur, hinc regium hoc locumtenentiale consilium praetitulatis dominationibus vestris hisce serio intimandum duxit, quatenus eaedem possibilibus quibusvis studiis eo quam solertissime intenta esse noverint, ut pro praeterito quidem praespecifica-

[1] oldaljegyzet: *Restantiae ex praeadnexa tabella extrahantur et inserantur.*

tae restantiae quo celerius exigatur et depurentur, pro futuro vero dicta tolerantialis taxa in re et tempore quam exactissime dependatur. Datum 7-a Augusti 1767.

Aszalay manu propria.

Extractus
restantiae taxae to

Nomina comitatuum	Annue ad-repartita quotta		Solutio pro					
			1763		1764		1765	
	fl.	den.	fl.	den.	fl.	den.	fl.	den.
Posoniensis subarcensis	2760	—	2760	—	2760	—	2760	—
transmontani	527	—	527	—	527	—	—	—
cismontani	1345	—	1345	—	1345	—	672	12½
Nittriensis	4770	—	4770	—	4770	—	4770	—
Trenchiniensis	1290	—	1290	—	1290	—	1290	—
Mossoniensis	1110	—	604	23⅓	—	—	—	—
Jaurinensis	329	70	329	70	329	70	329	70
Weszprémiensis	585	—	585	—	585	—	585	—
Comaromiensis	600	—	600	—	600	—	600	—
Arvensis	100	—	100	—	100	—	100	—
Lyptoviensis	137	50	137	50	137	50	137	50
Soproniensis	2565	—	2565	—	2565	—	2565	—
Castriferrei	1860	—	1860	—	1860	—	1860	—
Szaladiensis	582	60	582	60	582	60	582	60
Sumeghiensis	675	—	675	—	675	—	675	—
Pestiensis	1680	—	1680	—	1680	—	1680	—
Strigoniensis	190	—	190	—	190	—	190	—
Albensis	695	—	695	—	695	—	695	—
Neograbiensis	210	—	210	—	105	—	—	—
Aradiensis	110	—	110	—	110	—	110	—
Csanadiensis	70	—	70	—	70	—	70	—
Abaujvariensis	588	70	588	70	588	70	588	70
Scepusiensis	153	—	153	—	153	—	153	—
Unghváriensis	460	—	460	—	460	—	460	—
Zempliniensis	1095	—	1085	—	1095	—	1095	—
Borsodiensis	570	—	570	—	570	—	570	—
Saárossiensis	735	—	735	—	735	—	735	—
Marmarossiensis	780	—	780	—	780	—	—	—
Szatthmáriensis	800	—	800	—	800	—	800	—
Szabolczensis	570	—	570	—	570	—	570	—
Bihariensis	420	—	420	—	420	—	420	—
Ugocsiensis	214	50	214	50	214	50	214	50
Beregiensis	513	—	513	—	513	—	513	—
Tolnensis	570	—	570	—	570	—	570	—
Bács et Bodrogh	339	—	339	—	339	—	339	—
Summa	30000	—	29494	23⅓	28985	—	26700	12½

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 391
Fogalmazvány félivnyi papiroson.
Folio 390. jelzés alatt ehhez van csatolva az alábbi kimutatás:

lerantialis judaicae

annis 1766 fl.	1766 den.	1767 fl.	1767 den.	Restantia fl.	Restantia den	Nomina cassarum
—	—	—	—	5520	—	Ad praefectoratum Posoniensem
—	—	—	—	1581	—	tricesimam Stomphensem
—	—	—	—	3362	$87^{10}/_{10}$	praefecturatum Posoniensem
833	$74^{1}/_{3}$	—	—	8706	$25^{2}/_{3}$	tricesimam Szenicz et salis officium Vecse
571	$89^{2}/_{3}$	—	—	2008	$10^{1}/_{3}$	tricessimam loci
—	—	—	—	4945	$76^{2}/_{3}$	praefecturatum Posoniensem
329	70	82	$42^{1}/_{2}$	247	$27^{1}/_{2}$	tricesimam Jaurinensem
585	—	585	—	—	—	tricesimam Jaurinensem
600	—	341	$93^{1}/_{3}$	258	$6^{2}/_{3}$	salis officium loci
100	—	100	—	—	—	cassam dominii Likava
137	50	137	50	—	—	cassam dominii Likava
59	87	—	—	2624	$87^{1}/_{2}$	tricesimam Soproniensem
1860	—	930	—	930	—	tricesimam Soproniensem
582	60	—	—	582	60	tricesimam Soproniensem
675	—	—	—	675	—	salis officium Canisaense
1680	—	840	—	840	—	tricesimam Budensem
190	—	95	—	95	—	eorsum
695	—	—	—	695	—	eorsum
—	—	—	—	735	—	salis officium Pestiense
—	—	—	—	220	—	tricesimam Aradiensem
—	—	—	—	140	—	tricesimam Aradiensem
588	70	347	50	241	20	perceptoratum Cassoviensem
153	—	—	—	153	—	perceptoratum Cassoviensem
460	—	—	—	460	—	perceptoratum Cassoviensem
1095	—	273	75	821	25	salis officium Tokajense
570	—	143	—	427	—	salis officium Tokajense
735	—	—	—	735	—	tricesimam Bartphensem
—	—	—	—	2340	—	tricesimam Szigethiensem
—	—	—	—	1600	—	tricesimam Szatthmáriensem
570	—	285	—	285	—	tricesimam Debreczeniensem
420	—	105	—	315	—	tricesimam Magnowaradiensem
214	50	—	—	214	50	salis officium Ujlakiense
513	—	—	—	513	—	tricesimam Munkácsiensem
570	—	285	—	285	—	salis officium Földvariense
229	—	39	$98^{1}/_{3}$	299	$1^{2}/_{3}$	tricessimam Petrovaradiensem et salis officium Baja
16328	$51^{1}/_{2}$	4006	9[illegible]	42440	$78^{12}/_{12}$	

293.

1767. augusztus 18. Szeged. A szegedi tanács a m. kir. helytartótanács e hó 7-én kelt rendeletére hivatkozva jelenti, hogy Szegeden nem lakik zsidó.

Serenissime dux, regie locumtenens!
Excelsum consilium regium locumtenentiale Hungaricum!
Domini domini benignissime gratiosissimi, colendissimi!

Ad gratiosum excelsi consilii de dato diei 7-ae hujus mensis Augusti anni currentis emanatum et per nos hodie humillime perceptum intimatum, cujus tenoribus praecipitur de et super eo specifica et individualis submitti informatio, quot nempe numero familiae judaicae et quot capita in quolibet comitatu, civitate et districtu separatas portas habente actu praeexistant? quidve eisdem cum in comitatibus, tum in civitatibus aut districtibus separatas portas habentibus tam contributionis, quam aliarum praestationum, quid item taxae tolerantialis titulo et juxta quam normam imponi soleat, qualemve professionem aut opificium et quaestum memorati judaei exercere soleant? humillime referimus in gremio nostri, Deo sint laudes, nullos dari judaeos, proinde nos nec onera, nec emolumenta eorum scire in omni submissione perseverantes. Datum ex sessione nostra magistratuali die decima octava mensis Augusti anno millesimo septingentesimo sexagesimo septimo celebrata.

Regiae serenitatis vestrae et excelsi consilii regii locumtenentialis Hungarici humillimi servi:

N. N. judex et senatus liberae regiaeque civitatis Szegediensis.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 392—3.
Ívrétű papiros, melynek vízjegye az egyik oldalon koronás címerpajzs, míg a másik oldalon levő betűk nem vehetők ki, előlapon ezzel a feljegyzéssel: *praesentata 27. Augusti 1767., eadem relata.*

294.

1767. augusztus 31. Makó. Csanád megye jelenti a m. kir. helytartótanácsnak, hogy a megyében élő zsidók a terhükre kimutatott 140 forint türelmi adót befizették.

Serenissime dux, regie locumtenens!
Excelsum consilium regium locumtenentiale Hungaricum!
Domini domini benignissime gratiosissimi colendissimi!

Ex benigno, simulque gratioso ejusdem excelsi consilii regii de dato diei 7-ae mensis Augusti anni currentis ad nos exarato intimato intellexímus equidem judaeorum in gremio comitatus nostri commorantium taxae tolerantialis restantiam ad summam 140 florenorum accerevisse. Cum nihilominus iidem reproductis coram nobis angaricalibus suis quietantiis hic in genuinis paribus advolutis competentiam suam in praesens usque accurate persolutam esse legitimassent, hinc ex parte eorundem

hac vice restantiam superesse nullam humillime referimus ac una gratiis devoti in debita veneratione perseveramus. Datum e generali congregatione nostra die 31-a mensis Augusti anno millesimo septingentesimo sexagesimo septimo in oppido Mako celebrata.

Serenitatis vestrae regiae, excelsi consilii locumtenentialis regii humillimi obsequentissimi obligatissimi servi:

comitatus Csanadiensis.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 395—6.

Ivrétü papiros, melynek vízjegye az egyik oldalon koronás címerpaizs, a másik oldalon *S. L. M.* betükkel. elölapon ezzel a feljegyzéssel: *presentata 19-na Novembris 1767., 20-a relata.*

295

1767. szeptember 7. Szekszárd. Tolna megye a m. kir. helytartótanácsnak megküldi a földvári sóhivatal nyugtáját annak bizonyítására, hogy a megyebeli zsidók a terhükre nyilvántartott 285 forint türelmi adót megfizették.

Serenissime dux, regie locumtenens!

Excelsum consilium regium locumtenentiale Hungaricum!

Domini domini nobis benignissime gratiosissimi, colendissimi!

Quandoquidem in humillimum benigno-gratiosi excelsi consilii regii locumtenentialis ad nos emanati intimati obsequium judaei in gremio comitatus nostri commorantes superinde, quo in celeriori restantis taxae suae tolerantialis depuratione studia, conatusque suos omnes impenderet, medio processualium judicum nobilium nostrorum admoniti quietantiam domini Francisci Antonii Kratz salis perceptoris Földváriensis de et super florenis Rhenensibus 285 per eosdem ad caesareo-regium salis officium Földvariense pro 1-mo termino anni currentis rite ac effective depositis sub praesenti generali concursu nostro remonstrantes semet eatenus sufficienter legitimassent, proinde hanc eorum isthic copialiter advolutam quietantiam praesentibus regiae serenitati vestrae et excelso consilio regio locumtenentiali humillime submittimus, nosque in reliquo benignitati, summisque gratiis in profundissima subjectione nostra substernentes perseveramus. Sub generali congregatione nostra die 7-a mensis Septembris anno domini 1767. in oppido Szexard celebrata.

Regiae serenitatis vestrae, excelsi consilii regii locumtenentialis Hungarici humillimi, obsequentissimi, obligatissimi servi:

universitas comitatus Tolnensis.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 398—9.

Ivrétü papiros, melynek vizjegye: infulas és pásztorbotos főpap, elölapon *praesentata 2-a Octobris 1767., 5-a relata* feljegyzéssel.

296.

1767. szeptember 9. Ungvár. Ung megye jelenti a m. kir. helytartótanácsnak, hogy a megyében élő zsidók a türelmi adójukat megfizették és hátralékuk nincs.

Serenissime dux, regie locumtenens!
Excelsum consilium locumtenentiale regium!
Domini domini benignissime gratiosissimi, colendissimi!

In merito taxae tolerantialis haebreorum restantiariorum, ut pro prae(te)rito quidem praespecificatae restantiae quo celerius exigantur et depurentur, pro futuro autem dicta tolerantialis taxa in re et tempore quam exactissime dependatur, benigno gratiosum serenitatis vestrae regiae, excelsique consilii locumtenentialis regii intimatum humili cum obsequio percepimus. in cujus effectuationem accersitis hujatibus haebreis siquidem pro annis praeteritis 1763., 1764., 1765., 1766. suam taxae tolerantialis depensionem quietantiis debitis legitimassent. Quod in restantiis haereret, hucdum nihil reperiretur. Quod dum humillime serenitati vestrae regiae, excelsoque consilio locumtenentiali regio submittimus, benignitati, gratiis et patrocinio devoti perseveramus. Ex generali congregatione nostra die nona mensis Septembris anno millesimo septingentesimo sexagesimo septimo in oppido Unghvar celebrata.

Serenitatis vestrae regiae et excelsi consilii locumtenentialis regii Hungarici servi humillimi, obsequentissimi:

universitas comitatus de Ungh.

Kívül: Sacratissimae caesareo-regiae apostolicae majestatis regio per Hungariam locumtenenti, excelsi consilii locumtenentialis regii Hungarici praesidi, ejusdemque excelsi consilii locumtenentialis regii Hungarici consiliariis, dominis dominis nobis benignissimo gratiosissimis colendissimis Posonii ex officio.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 400—1.
Ívrétű papiros, melynek vízjegye az egyik oldalon koronás címerpajzs, míg a másik oldalon: *S. I. M.* betűkkel. zárlatán fodott és kerek megyei pecséttel, előlapon pedig ezzel a feljegyzéssel: *praesentata 29-a Septembris 1767., 1-a Octobris relata.*

297.

1767. szeptember 10. Trencsén. Trencsén megye jelenti a m. kir. helytartótanácsnak, hogy amennyiben a türelmi adó átvételére illetékes trencséni harmincadhivatal segitséget kér annak behajtására, azt azonnal megadják.

Serenissime dux, regio locumtenens!
Excelsum locumtenentiale regium consilium!
Domini domini benignissime gratiosissimi colendissimi!

In conformitate benigno-gratiosi excelsi locumtenentialis regii consilii intimati de incassandis judaeorum in gremio comitatus hujus commorantium taxae tolerantialis restantiis die 7-a Augusti ad nos invia-

intimati humillime reponimus, quod ut primum gremiales regiorum officiorum tricesimatores, quibus incassatio praescriptae tolerantialis taxae concredita est, apud nos semet eatenus insinuaverint, debitam iisdem assistentiam, quo restantiae ejusmodi celerius incassari valeant, daturi sumus. In reliquo benignitati, gratiis et favoribus nos devoventes jugi in veneratione perseveramus. Datum ex generali congregatione nostra Trenchinii die 10. Septembris 1767. continuative celebrata.

Regiae serenitatis vestrae, excelsi locumtenentialis regii consilii humillimi, obsequentissimi, obligatissimi servi:

universitas praelatorum, baronum, magnatum et nobilium comitatus Trenchiniensis.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 402—3.

Ivrétű papiros, melynek vízjegye az egyik oldalon koronán álló phönix, míg a másik oldalon: W. R. betűkkel, a címzés alatt: *praesentata 16. Septembris 1767.*, elölapon pedig: *17. Septembris relata* feljegyzésekkel.

298.

1767. szeptember 18. Bazin. A bazini tanács a m. kir. helytartótanácsnak jelenti, hogy a város területén nem lakik zsidó, de annál több található a városfalakon kívül levő gróf Pálffy és egyéb nemesi telkeken, akikre nézve a megye illetékes jetvilágosítást adni.

Serenissime dux, regie locumtenens!

Excelsum consilium locumtenentiale regium Hungaricum!

Domini domini benignissime gratiosissimi!

Quandoquidem excelsum consilium locumtenentiale regium Hungaricum sub dato 7-ae mensis recens evoluti Augusti super eo gratiose informari praecipiat, quot numero familiae judaicae et quot capita in hacce civitate actu praeexisterent? quidve eisdem tam contributionis, quam aliarum praestationum titulo imponi soleat, qualem item professionem et quaestum exercere consveverint?

Hinc in demississimum obsequium sublimefato excelso consilio illud humillime referimus, quod in gremio istius civitatis Baziniensis prorsus nulli tolerentur judaei.

Caeterum extra civitatis moenia tam in Palffiano, quam aliorum nobilium curialibus fundis allodialibus ipsis civitatis portis vicinissimis magna judaeorum copia varia opificia et quaestum varium exercentium, postque admissum synagogae usum in dies multiplicantium in grande civitatis detrimentum et manifestum praejudicium toleratur.

De quorum numero, aliisque supraspecificatis obligationibus siquidem medio inclyti comitatus excelsum consilium locumtenentiale regium plura is specifico percipere dignabitur, ideo praepotentibus gratiis devincti perseveramus.

Regiae serenitatis vestrae et excelsi consilii locumtenentialis regii Hungarici servi humillimi:

Bazinii, 18-a Septembris 1767.

N. N. judex, consul et senatores liberae et regiae civitatis Baziniensis.

Kívül: Sacratissimae caesareae et regio-apostolicae majestatis regio per Hungariam locumtenenti, serenissimo Saxoniae duci, excelsique consilii regii locumtenentialis Hungarici praesidi et consiliariis, dominis dominis nobis benignissimo gratiosissimis Posonii.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 404—5.
Ívrétű papiros, melynek vízjegye: koronás címerpaizs, alatta: *M. I.* betűkkel, zárlatán fodött és kerek alakú városi pecséttel, a címzés felett: *praesentata 21. Septembris 1767.*, és előlapon: *22-a Septembris relata feljegyzésekkel.*

299.

1767. szeptember 25. Arad. Arad megye jelenti a m. kir. helytartótanácsnak, hogy az aradi harmincadhivatal kijelentése szerint a zsidók nincsenek a türelmi adóval hátralékban.

Serenissime dux, regie locumtenens!
et excelsum consilium locumtenentiale regium Hungaricum!
Domini domini benignissime gratiosissimi, colendissimi!

Gratiosum excelsi consilii locumtenentialis regii intuitu tolerantialis judaeorum comitatus hujus gremialium taxae restantiarum die 7-a mensis Augusti anno currente ad nos directum intimatum omni debita cum veneratione percipientes pro eruenda praedenotatarum taxae tolerantialis restantiarum veritate idem gratiosum intimatum medio ordinarii judicis nobilium nostri cum domino hujatis officii tricesimatore. cui ejusmodi taxam tolerantialem incassare incumbit, communicari fecimus. Qui siquidem ex praeexpositis 220 florenorum restantiis nihil omnino superesse, adeoque omnes depuratas haberi reposuisset. Earundem factam expositionem non subsistere dum excelso consilio locumtenentiali regio humillime repraesentamus, una altis ejusdem excelsi consilii gratiis et favoribus demisissime commendati omni debita cum veneratione et respectu perseveramus. In generali congregatione nostra die 25-a mensis Septembris anno 1767. in oppido Arad celebrata.

Regiae serenitatis vestrae et excelsi consilii locumtenentialis regii humillimi, obsequentissimi, obligatissimi servi:

universitas comitatus Aradiensis.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 406—7.
Ívrétű papiros, melynek vízjegye az egyik oldalon koronás címerpaizs, a másik oldalon *M. S.* betűkkel, előlapon pedig ezzel a feljegyzéssel: *praesentata 7-a Octobris 1767., 8-a ejusdem relata.*

300.

1767. szeptember 28. Baja. Bács megye jelenti a m. kir. helytartótanácsnak, hogy a megyebeli zsidók a türelmi adójukat megfizették.

Serenissime dux, regie locumtenens!
Excelsum regium locumtenentiale consilium Hungaricum!
Domini domini benignissime gratiosissimi, colendissimi!

Conformiter gratiosae excelsi regii locumtenentialis consilii de 7-ma praeteriti intimationi quoad restantiam taxae tolerantialis quo celerius exigendam et depurandam emanatae hancce perdemissam excelso regio locumtenentiali consilio submittimus informationem, judaeos quippe gremiales nostros ejectatam inter sese taxam tolerantialem ad officium hujas salis rite dependisse, adeoque in nullo restare. Reliquum quod est, in debito venerationis cultu perduramus. Ex particulari congregatione nostra Bajae, 28-a Septembris 1767. celebrata.

Serenitatis vestrae regiae et excelsi regii locumtenentialis consilii Hungarici humillimi. obsequentissimi, obligatissimi servi:

universitas comitatus Bacsiensis.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 408—9.
Ívrétű papiros, melynek vízjegye: koronás címerpajzs, elölapon ezzel a feljegyzéssel: *praesentata 16-a Octobris 1767., 19-a ejusdem relata.*

301.

1767. szeptember 30. Csanád. Kolb Ignác csanádi harmincados elismeri, hogy a makói zsidó hitközség az 1759—1767. évek közötti évi 70 forint türelmi adóját pontosan megfizette.

Dass die juden gemeinde von Makova ihre jährliche per 70 fl. ausgeworffene tolleranz geldt ab anno 1759. von 1-o Julii biss inclusive lezten Septembris 1767. an das hiessige Csanader 30-igst amts cassam baar und richtig abgeführet habe. hiemit bescheinige. Csanad, den lezten Septembris 1767.

Ignatius Kolb königlicher 30-ger.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 394.
Egykorú egyszerű másolat felívnyi papiroson.

302.

1767. október 12. Bécs. Mária Terézia királynő felszólítja a m. kir. helytartótanácsot, hogy mivel Trencsén és Nyitra megyékből Kaunitz-Rittberg herceg alattvalóiként visszaköltözésre ítélt zsidók ügyében jelentést még nem tettek, ez irányban sürgősen intézkedjenek.

Maria Theresia dei gratia Romanorum imperatrix vidua ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniaeque etc. regina apostolica, archidux Austriae etc.

Serenissime dux, consanguinee nobis charissime, reverendi, spectabiles ac magnifici, magnifici item et egregii fideles nobis dilecti! Probe meminerint dilectio et fidelitates vestrae, qualiter protocollo commissionis mixtae in negotio taxae tolerantialis judaeorum stabiliter ordinatae nobis per easdem sub 13-a Novembris anni praeteriti 1766. demisse transmisso membrum ejusdem circa judaeos e Moravia in comitatibus Nittriensem et Trenchiniensem emigrantes ac ad subditelam principis a Kaunitz-Rittberg spectare praetensos, 2-dum sub 18-a Februarii anni currentis ea ratione clementer aprobaverimus, ut siquidem ex ipsis antelatorum comitatuum prioribus repraesentationibus hoc in merito submissis apparuisset, etquidem quod comitatum Trenchiniensem concernit, praeattactos judaeos velut partim subditelam praelibati principis benevole recognoscentes, partim vero post annum decretorium emigrantes restitutioni obnoxios, illosque omnes pro taliter restitutis per eundem ipsum declaratos haberi, in ordine vero ad comitatum Nittriensem ex submissa ad negotium hocce deputatorum suorum relatione, eique inserta judaeorum classificatione evidenter prodiverit, complures judaeos post annum decretorium praevio modo emigrantes illic denotatos haberi, praefatamque classificationem e propriis dictorum judaeorum fassionibus elicitam fuisse, ut inquam et his causis rationibus in conformitate voti commissionalis intimato per dilectionem et fidelitates vestras ad memoratos comitatus hoc in passu sub 19-na mensis Augusti anni praecitati 1766. transmisso, velut etiam in benigna idaeali resolutione anno 1763. emanata fundato porro quoque serio insistatur, ejusque debitus et quo celerior effectus vel ex eo, ne secus resignandos judaeos ingrationes etiam sequelas experiri contingat, apud saepefatos comitatus adurgeatur.

Super quibus an? et qualiter effectuatis siquidem nullam a dilectione et fidelitatis vestris in praesens usque accepissemus informationem, ideo easdem ad praeassumptum benignum rescriptum nostrum fine illo reflectendas ac etiam benigne commonendas esse duximus, quatenus super eo, num idem et qua in parte effectui datum sit? nos proximius demisse informare et in quantum nefors hactenus ineffectuatum mansisset, ejus effectum apud antelatos Nittriensem et Trenchiniensem comitatus serio et efficaciter adurgere haud omittant.

. . . . . .

Eisdem una in reliquo gratia et clementia nostra caesareo-regia benigne, jugiterque propensae manemus. Datum in archiducali civitate nostra Vienna Austriae, die duodecima mensis Octobris anno domini millesimo septingentesimo sexagesimo septimo.

Maria Theresia manu propria.

comes Franciscus Eszterhazy.
Ladislaus Battha manu propria.

Kívül: Serenissimo duci, reverendis, spectabilibus ac magnificis, magnificis item et egregiis N. N. praesidi et consiliariis consilii nostri regii locumtenentialis Hungarici, consanguineo nobis charissimo, fidelibus item nobis dilectis Posonii ex officio.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 410—1.
Ivrétű papiros, melynek vízjegye az egyik oldalon koronás címerpaizs, míg a másik oldalon arabeszkkel, zárlatán fodott kir. titkos pecséttel, a szöveg alatt alul a jobb sarokban: *B(attha)*, előlapon pedig: *praesentata 18-a Octobris 1767., 19-a ejusdem relata* feljegyzéssel

303.

1767. október 14. Váradolaszi. Bihar megye jelenti a m. kir. helytartótanácsnak, hogy Delpini Márton nagyváradi harmincados megállapítása szerint a megyebeli zsidók a türelmi adójukkal nincsenek hátralékban.

Serenissime dux, regie locumtenens!
Excelsum consilium regium locumtenentiale Hungaricum!
Domini domini benignissime gratiosissimi, colendissimi!

Judaeorum in gremio comitatus hujus commorantium restantia florenorum 315 taxae tolerantialis nobis sub 7-ma Augusti perscriptae cognitionem ex eo nullam habemus quidem, quod incassatio hujusmodi pecuniae cameralibus officialibus delata habeatur. Verum sub hodierno concursu nostro praesens hujus Varadiensis tricesimator, Martinus Delpini, nobis declaravit, expositam taxam quotannis rite incassari, nullamque seu pro praeterito seu praesente anno memoratae taxae tolerantialis existere restantiam. Qui in reliquo benignitati regiae serenitatis vestrae et gratiis, favoribusque excelsi consilii regii commendati jugiter perseveramus. Ex generali congregatione nostra die 14-a Octobris 1767. in episcopali oppido Varadolaszi continuative celebrata.

Regiae serenitatis vestrae et excelsi consilii regii locumtenentialis Hungarici humillimi, obligatissimi servi:

universitas comitatus Bihariensis.

Kívül: Sacratissimae caesareae et regio-apostolicae majestatis regio per Hungariam locumtenenti, serenissimo Saxoniae duci, excelsique consilii locumtenentialis regii Hungarici praesidi et consiliariis, dominis dominis benignissimo gratiosissimis, colendissimis Posonii ex officio.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 412—3.
Ivrétű papiros, melynek vízjegye: koronás címerpaizs, zárlatán fodott és kerek megyei pecséttel, előlapon ezzel a feljegyzéssel: *praesentata 13. Novembris 1767., 16-a relata.*

304.

1767. november 20. Feketeardó. Ugocsa megye jelenti a m. kir. helytartótanácsnak, hogy a tiszaújlaki sóhivatal bizonysága szerint e megyében élő zsidók a türelmi adójukat megfizették.

Serenissime dux, regie locumtenens!
Excelsum consilium regium locumtenentiale!
Domini domini benignissime gratiosissimi, colendissimi!

Taxam tolerantialem a commorantibus in gremio comitatus istius judaeis caesareo-regium salis officium Tiszaujlakiense exigere consvevit. Ex relatione interim ordinarii vicecomitis nostri cognitum habemus con-

stitutos coram eodem praefatos judaeos obtingens suum plene depurasse et id ipsum exhibitis ejusdem officii quietantiis legitimasse. Interim dum et quando repetitum officium semet eatenus insinuaverit requisitam pro incassanda praedicta taxa tolerantiali assistentiam denegaturi haud sumus. Quod ipsum ad benigno-gratiosum regiae serenitatis vestrae et excelsi consilii regii locumtenentialis sub septima mensis Augusti anni currentis expeditum intimatum demisse insinuantes benignitati et gratiis devoti perseveramus. Ex generali congregatione nostra die vigesima et subsequentibus mensis Novembris anno millesimo septingentesimo sexagesimo septimo in possessione Feketeardo continuative celebrata.

Regiae serenitatis vestrae et excelsi consilii regii locumtenentialis humillimi, obsequentissimi, obligatissimi servi:

universitas comitatus Ugocsensis.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 414—5.

Ívrétű papiros, melynek vízjegye az egyik oldalon: vadászkürt, a másik oldalon: *I. E.* betűkkel, a címzés felett: *praesentata 2. Januarii 1768.*, előlapon pedig *4-a Januarii 1768. relata* feljegyzésekkel.

305.

1767. november 23. előtt. Mandl Izrael és Breysach pozsonyváraljai zsidó kereskedő cég keservesen elpanaszolja a m. kir. helytartótanácsnak, hogy amikor a soproni vásárra indultak és útközben Sércen megszálltak, a községben kiütött tűz átterjedt a vendéglőre is, ahol szekerük állott több más szekérrel együtt és minden árujuk a tűz martaléka lett, miáltal 15 000 forint kárt szenvedtek. Hogy ez a nagy veszteségük némileg megtérüljön, azt kérik a m. kir. helytartótanácstól, lépne érdekükben közbe a királynőnél, hogy két éven keresztül évi 30 000 forint értékű posztót szállíthassanak be a rendes harmincad megfizetése mellett, azonban ehhez belföldi árut ne kelljen venniök.

Serenissime dux, regie locumtenens!
Excelsumque locumtenentiale consilium regium Hungaricum!
Domine, domini benignissime gratiosissimi!

Cum summo animi moerore serenitati vestrae regiae et excelso locumtenentiali consilio regio demisse repraesentare necessitamur, qualiter die 15-a currentis mensis Novembris fatali incendio in possessione Gschiesz comitatui Soproniensi adjacente exorto existente furentis ignis flammae de repente totum oppidum occuparunt et diversorum quoque, in quo noster et aliorum mercatorum currus mercibus ad nundinas Sopronienses destinatis et expeditis onusti substiterant, corripientes insimul universas merces nostras salvari nullis viis et modis valentes voragine sua ex integro consumpserint et pessum dederint. Maximum infortunium nostrum fuit currus ante nostros subsistens et aliquot centenariis sachari, oleo et vitris repletus, quae materialia posteaquam flammas concepissent, tantus ignis exinde exarsit, ut ad alios currus sine vitae periculo accedere possibile non fuisset, taliterque et nos ex mercibus nostris nihil salvare

potuimus. Fuerant vero eaedem pretiosae, cumque easdem ita, ut ante invehere non sit licitum, in notabili quantitate comparatae, per nosque ex integro in curru illo, qui conflagravit, nobiscum acceptae et non secus, quam cum adjectione intranearum mercium in regnum invectae. Per detrimentum in his conflagratis mercibus ad summam quindecim millium perpessum, quantam jacturam quaestus noster patiatur, dijudicare cuivis pronum et facile foret, eo attamen majorem jacturam subire debebit, quod aliis exoticis mercibus prorsus destitutus penes intraneas merces velut non secus, quam cum notabili damno distrahi valentes, si penitus non corruet, extreme decrescet.

Quia vero quaestus noster aerario regio per solutionem vectigalium annue ultra decem mille florenorum utilitatis afferebat, idem nihilominus notabili sane aere alieno gravatus foret, amplius attamen, quia intraneas merces, quarum pretium illico quamprimum accipiuntur, ex integro persolvi debet, nunc multum debilitati comparare extra statum positi foremus, nisi nobis loco aliarum combustarum extranearum saltim ex lana mercium benigne indulgeatur cum aerarii regii emolumento, creditique nostri securitate et conservatione promoveri haud quaquam valeret. Publici vero ratio quaestus et mercaturae non solum conservationem, verum etiam omnimode secundandam promotionem utique exigeret.

Eapropter serenitati vestrae regiae et excelso locumtenentiali consilio regio supplicamus humillime, dignetur serenitas vestra regia et excelsum locumtenentiale consilium regium sortis nostrae per hoc fatale incendium multum afflictae benigne misereri et pro extraneis ex lana confectis mercibus sub decursu duorum annorum annue ad valorem 30 mille florenorum absque attamen additamento intranearum mercium invehendis cum benigna harum nostrarum fatalium circumstantiarum representione a sua majestate sacratissima, domina nostra clementissima, erga consuetam vectigalium depensionem hoc in passu necessarias passuales benigne exoperari. Pro qua benignitate et gratia in humillima subjectione emorimur.

Serenitatis vestrae regiae, excelsique locumtenentialis consilii regii humillimi servi:

Israel Mandl et Breysach.

Kívül: Ad serenissimum ducem, regium locumtenentem, excelsumque consilium regium locumtenentiale Hungaricum, dominum, dominos benignissimum, gratiosissimos humillima instantia introsertorum supplicantium Israelis Mandl et Breysach.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 13. folio 48—49.
Ívrétű papiros, elölapon ezzel az egykorú feljegyzéssel: *praesentata 23-tia Novembris 1767., eadem relata.*

306.

1767. november 23. A m. kir. helytartótanács a tüzvész által karosult Mandl Izrael és Breysach pozsonyváraljai zsidó kereskedő cég kérvényét pártolólag felterjeszti a királynőnek.

Suae majestati.
Sacratissima et.

Ex perdemisse advoluta judaeorum Israelis Mandl et Breysach instantia uberius clementissime perspicere dignabitur majestas vestra caesareo-regia, quam lamentabiliter iidem exponant merces suas ad nundinas Sopronienses destinatas et expeditas, inter quas universae etiam extraneae merces, quas sibi in notabili quantitate comparassent, fuissent, fatali incendio in possessione Gschiesz comitatui Soproniensi adjacente exorto ex integro incineratas extitisse atque hinc qualiternam iidem judaei mercatores consilium hocce locumtenentiale regium interpellent in eo, ut hoc largiendas iisdem erga consvetam vectigalium depensionem pro extraneis ex lana confectis mercibus sub decursu duorum annorum annue ad valorem 30 mille florenorum absque tamen additamento intranearum mercium invehendis necessarias passuales a summefata majestate vestra sacratissima exoperaretur.

Quas itaque instantes praenominatorum supplicantium preces regium isthoc locumtenentiale consilium clementiae sacratissimae majestatis vestrae caesareo-regiae perdemisse repraesentat et omni cum humilitate tanto amplius commendat, quo majori commiseratione afflicta ista damnificatorum praevio modo quaestorum horum sors digna omnino esse dignosceretur. Queis etc. Datum 23-a Novembris 1767.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 13. folio 50.
Fogalmazvány félívnyi papiroson két betoldással a szövegben és ezzel az oldaljegyzettel: *Aszalay manu propria.*

307.

1767. december 19. előtt. Mandl Izrael és Breysach pozsonyváraljai zsidó kereskedő cég újabb szerencsétlenségét közli a m. kir. helytartótanáccsal. A pesti vásárról visszatérőben hajójuk, amelyen 5 nagy ládában 4000 forintot érő árujuk volt, a Dunán elsüllyedt, de elsüllyedt az a hajó is, amelyen erdélyi kereskedőknek árui voltak, akiknek e célból 6080 forint kölcsönt adtak. Ezért kérésüket megismételve annak kedvező elintézését kérik a királynőtől.

Serenissime dux, regie locumtenens!
Excelsumque locumtenentiale consilium regium Hungaricum!
Domine, domini benignissime gratiosissimi!

Ultra illum in priori nostro demisso supplici humillime detectum fatalis incendii in possessione Gschiesz exorti casum, exindeque subsecutum nostrum grave infortunium, lachrymabundi serenitati vestrae regiae et excelso locumtenentiali consilio regio iterato demisse repraesentare

necessitamur, qualiter 27. praeteriti mensis Novembris navis ex nundinis Pesthiensibus nostras et aliorum mercatorum merces Posonium revehens, in qua quinque magnas cistas pretiosis mercibus plus, quam quatuor mille florenos in pretio constituentibus repletas habuimus, ingentibus sane procellis tamdiu exagitata sit, usquedum fluctibus obruta subsiderit et submersa fuerit. Sed proh dolor! prout nunquam una calamitas sola esse solet, eadem ipsa occasione altera etiam Transylvanorum et aliorum mercatorum, quibus videlicet nos florenos 6080 credidimus, cum mercibus onusta descedens navis simili fato submersa est, taliterque tam nostrae propriae, quam et debitoribus creditae merces totaliter destructae haberentur.

Proinde serenitatae vestrae regiae et excelso locumtenentiali consilio regio ultro demisissime supplicamus, dignetur serenitas vestra regia et excelsum locumtenentiale consilium regium afflictissimae sortis nostrae benigne misereri et cum concursu harum quoque fatalium circumstantiarum nostrarum apud suam majestatem sacratissimam, dominam dominam clementissimam demissas in priori supplici positas preces nostras beare et pro inducendis extraneis mercibus clementer resolvendas passuales benigne exoperari. Pro qua benignitate et gratia in humillima subjectione emorimur.

Serenitatis vestrae regiae, excelsique locumtenentialis consilii regii Hungarici humillimi servi:

Israel Mandl et Breysach, judaei Posonienses.

Kívül: Ad sacratissimae caesareae et regio-apostolicae majestatis regium per Hungariam locumtenentem, serenissimum Saxoniae ducem, excelsumque consilium locumtenentiale regium Hungaricum, dominum, dominos benignissimum, gratiosissimos humillima instantia introserorum Israel Mandl et Breysach judaeorum Posoniensium.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 13. folio 51—52.

Ivrétű papiros, elölapon ezzel az egykorú feljegyzésekkel: *praesentata 19-na Decembris 1767., 22-a relata.*

308.

1767. december 22. A m. kir. helytartótanács Mandl Izrael és Breysach pozsonyváraljai zsidó kereskedő cég újabb szerencsétlenségét a királynő tudomására hozza és e cég korábbi kérését ismételten támogatja

Suae majestati.

Post fatalem illum Israelis Mandl et Breysach judaeorum Posoniensium casum, quo merces eorum secum habitae in possessione Gschiesz comitatui Soproniensi ingremiata exorto repentino incendio ex integro in cineres redactae sunt, abhinc majestati vestrae sacratissimae sub 23-a ultimo evoluti Novembris demisse relatum, quomodonam praenuncupati judaei paulo post quippe 27-a praenotati mensis navim suam e nundinis Pestiensibus reductam, pretiosisque mercibus onustam submersam fuisse, imo et aliorum mercatorum quorundam, quibus videlicet 6080 florenos

credidissent, mercibus aeque repletam navim par subiisse fatum dolorose omnino exponant atque una novis his etiam calamitatibus cumulati priores instantes preces suas in puncto passualium pro inducendis extraneis mercibus sibi benignissime applacidandam positas suppliciter repetant, ex demisse advoluto eorundem supplice clementissime informari dignabitur summefata majestas vestra.

Cujusmodi supplicantium instantiam consilium hoc locumtenentiale regium clementissimo sacratissimae majestatis vestrae obtutui et nunquam non propensissimae erga afflictos benignitati caesareo-regiae in continuationem praeinsertae humillimae repraesentationis suae in submissione repraesentat, semet vero etc. Datum 22-a Decembris 1767.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 13. folio 53—54.
Fogalmazvány ívrétű papiroson két betoldással a szövegben, elölapon oldalt e feljegyzéssel: *Aszalay manu propria.*

309.

1767. december 28. Bécs. Mária Terézia királynő a szerencsétlenül járt Mandl és Breysach pozsonyváraljai zsidóknak külföldi posztóra egy évi hatállyal behozatali engedélyt ad.

Extractus benigni mandati de dato 28. Decembris Viennae expediti.

Quod reliquum est: benigne accepta consilii istius nostri locumtenentialis regii pro parte fatali incendio graviter damnificatorum judaeorum Mandl et P(r)eysach submissa repraesentatione, quemadmodum judaeorum petito praeter ordinem quidem adeoque in hoc specifico casu et absque consequentia pro unius anni spatio clementer detulimus. Ita noverint dilectio et fidelitates vestrae memoratos judaeos pro excipiendis requisitis passualibus ad suam competentiam inviare. Datum, ut supra.

Maria Theresia manu propria.

Comes Georgius Fekete manu propria.
Ladislaus Battha manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 13. folio 55.
Egykorú egyszerű másolat félívnyi papiroson elölapon ezzel az egykorú feljegyzéssel: *7. Januarii 1768. relata.*

310.

1768. február 29. Sajghó Mihály, Győr megyei főszolgabíró és esküdtje, Farkas Márton jelentik, hogy Áron Salamon szigeti rabbi és 5 kiküldött jelenlétében a Győr megyei zsidók között évi 381 forintot kitevő türelmi adó kivetése megtörtént.

Infrascripti praesentium tenore fatemus et recognoscimus, quod coram nobis anno labente 1768. die vero 29-a Februarii in episcopali possessione Szigeth inclyto comitatui huicce Jaurinensi ingremiata penes gratiosam, eamque specialem inclytae universitatis in generali inclyti comitatus hujus die 26-a mensis Octobris anni recens evoluti 1767. celebrata congregatione in conformitate benigno-gratiosi suae serenitatis et excelsi consilii locumtenentialis regii emanati intimati interventam

exmissionem in praesentia rabbini Szigethiensis Salamonis Aron, Simonis Lév aeque Szigethiensis, Michaelis Hirschl Hédervariensis, Marci Mandl Szigethiensis, Benjamini Fölpécziensis et Simonis Isách schachteri Szigethiensis judaeorum taxae tollerantialis repartitio elaborata est modo et ordine sequenti, utpote:

Joachim Lévi	60 fl.	Philip Joseph Szemere	1 fl.
Simon Lev	33 fl.	Samuel Bana	6 fl.
Isach Szinger	8 fl.	Salamon Szemere	10 fl.
Isach Kan	6 fl.	Isach Maiszer in Vaingarten	4 fl.
Philip Simon	8 fl.	Elias Koronczó	2 fl.
Moyses Simon	8 fl.	David Gyömöro	1 fl.
Jacob H(i)rsel	16 fl.	Simon Fölpécz	5 fl.
Maud Marex	12 fl.	Hirschl sneider in Gyömöro	2 fl.
Salamon Moyses	1 fl.	Abraham fon Téth	4 fl.
Lebl Simon	8 fl.	Bencze Fölpécz	1 fl.
Jacob Levi	13 fl.	Gergöl Gyömöro	2 fl.
Lebl Levi	10 fl.	Moyses Isách fon Téth	1 fl.
David Einsinstott	8 fl.	Joachim Gyömöro fon Téth	3 fl.
Pincass Szinger	2 fl.	Volff in Aszonfa	5 fl.
Juda Bezy	8 fl.	Marx Aszonfa	1 fl. 30 cr.
Hirschl Tétth	5 fl.	Mandl in Gyömöro	1 fl.
Michl Hédervár	22 fl.	Jacob in Bana	1 fl. 30 cr.
Abraham Csakoháza	12 fl.	Philip Gyömöro	4 fl.
Levi Szemere	10 fl.	Benis Fölpécz	2 fl.
Benjamin Fölpécz	13 fl.	Volff Fölpécz	2 fl.
Isach Eörss	6 fl.	Samuel Simon Fölpécz	2 fl.
Moyses Bony	10 fl.	Vigder Simon Fölpécz	2 fl.
Abraham Medve	10 fl.	Hirschl Szap	3 fl.
Isach Kisspécz senior	2 fl.	Abraham Fölpécz	2 fl.
Isach Jacob Kisspécz	10 fl.	Summa	381 fl.
Joseph Lebel Gyömöro	8 fl.		
Bencze Kisspécz	4 fl.		

Quam ad exigentiam obligaminis nostri praesentibus eidem inclytae universitati humillime referimus. Jaurini, die et anno, quibus supra. Michael Saigho inclyti comitatus Jaurinensis supremus judex nobilium manu propria. Martinus Farkas ejusdem inclyti comitatus juratus assessor manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 13. folio 36—37.

Egykorú egyszerű másolat ívrétű papiroson. Ehhez van csatolva uo. folio 36—37. alatt Lévi Joachim türelmi adóbeszedőnek elszámolása 1761. aug. 17—1768. febr. 28. közötti időből, melynek végeredménye, hogy bevett 2.222 forint 7 ½ krajcárt, ezzel szemben kiadott 2.206 forint 16 ½ krajcárt, így maradt a pénztárban 15 forint 51 krajcár.

311.

1768. március 8. Győr. Sajghó Mihály, Győr megyei főszolgabíró és esküdtje, Borcsy Mihály a megyének jelentik, hogy Lévi Joachim adóbeszedő az 1761—1767. közötti türelmi adóról Áron Salamon szigeti rabbi és még 5 kiküldött előtt rendesen elszámolt.

Infrascripti praesentium tenore fatemur et recognoscimus, quod coram nobis anno labente 1768. die vero 28-a mensis Februarii in episcopali possessione Szigeth inclyto comitatui huicce Jaurinensi ingremiata penes gratiosam, eamque specialem inclytae universitatis in generali inclyti comitatus hujus die 26-a mensis Octobris anni recens evoluti 1767. celebrata congregatione in conformitate benigno-gratiosi suae serenitatis et excelsi consilii locumtenentialis regii emanati intimati interventam exmissionem per perceptorem judaicae communitatis in inclyto comitatu hocce existentis Joachimum Levi a die 1-a mensis Julii 1761. usque ultimam Septembris recens praeteriti anni 1767. praesentibus rabino Szigethiensi Salamone Aaron, Simone Lev aeque Szigethiensi, Michaele Hirsl Hedervariensi, Marco Mandl Szigethiensi, Josepho Juda Beziensi et Simone Isak shachtero Szigethiensi judaeis intuitu taxae tollerantialis datae sint rationes, qua siquidem requisitis, sufficientibusque documentis solidatae fuissent, nulla difficultate praeter praenotationem florenorum 15 cr. 51 adinventa praementionatus cassae tollerantialis perceptor Joachim Levi absolutus exstitit.

Unde nos ad exigentiam obligaminis nostri rationes easdem praesentibus adnexas eidem inclytae universitati humillime referimus. Jaurini, die 8-a Marty 1768. Michael Saighó inclyti comitatus Jaurinensis supremus judex nobilium manu propria. Michael Borcsy praelibati inclyti comitatus Jauriensis juratus assessor manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 13. folio 40.
Egykorú egyszerű másolat félívnyi papiroson.

312.

1768. március 8. Győr. Győr megye jelenti a m. kir. helytartótanácsnak, hogy Lévi Joachim zsidó adóbehajtó ezirányú működéséről rendesen elszámolt, a türelmi adó új kivetése pedig megtörtént.

Serenissime dux, regie locumtenens!
Excelsum consilium locumtenentiale regium Hungaricum!
Domini, domini benignissime gratiosissimi, colendissimi!

Circa reddendas rationes perceptoris taxae tollerantialis judaeorum in gremio comitatus hujus existentium et novius instituendam ejusdem taxae inter gremiales judaeos nostros repartitionem sub dato 7-ae mensis Augusti anno ultimo evolutio interveniens benigno-gratiosum regiae serenitatis vestrae et excelsi consilii locumtenentialis regii intimatum debito venerationis cultu percipientes quemadmodum effectuandorum ef-

fectuationem processuali judici nobilium nostro praescripto ejusdem benigno-gratiosae ordinationis commisimus.ita idem genuinam superinde nobis sub hodierno relationem faciendo exhibuit seriem tum praeattactarum rationum qualiter redditarum, cum et recentius institutae repartitionis praedictae taxae tollerantialis cuivis in individuo adrepartitae isthic in genuinis perdemisse advolutam, quam etiam dum invicem desideratae adaequatae informationis regiae serenitatae vestrae et excelso consilio locumtenentiali regio praesentibus humillime repraesentamus. nosmet benignitati et altis gratiis ac favoribus devoventes jugi venerationis cultu persistimus.

Regiae serenitatis vestrae et excelsi consilii locumtenentialis regii Hungarici humillimi, obsequentissimi, obligatissimi servi:

Datum e generali congregatione nostra die 8-a mensis Martii anno 1768. Jaurini in domo curiali comitatensi celebrata.

universitas comitatus Jaurinensis.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 13. folio 41—42.
Ivrétű papiros a címzés alatt ezzel az egykorú feljegyzéssel: *praesentata 3. Aprilis 1768.*

313.

1768. április 9. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság tudomásul veszi, hogy a Győr megyei zsidók rabbijuk jelenlétében az új türelmi adót kivetették és Lévi Joachim adóbehajtó az eddigi működéséről elszámolt.

Protocollum commissionis in negotio taxae tolerantialis judaeorum die 9-a Aprilis celebratae praeside excellentissimo domino comite Joanne Balassa, praesentibus spectabili domino Michaele Sido, spectabili domino Ignatio Vegh, spectabili domino Gabriele Zlinszky, spectabili domino Carolo Fabiankovics, domino Josepho Aszalay secretario.

In merito dissensionum inter judaeos in comitatu Jaurinensi degentes circa reddendas per Joachimum Lévi de perceptoratu taxae tolerantialis vigentium sub 7-a retroacti Augusti apud praenotatum comitatum necessariis abhinc dispositis in eo, ut fati Joachimi Levi ratiocinium et nova taxae tolerantialis inter gremiales ejusdem comitatus judaeos repartitio coram deligendis praeter rabinum ipsorum proprium e communitate sua tribus, quatuorve judaeis praesente etiam cum jurato assessore judice nobilium conscientiose, juxtaque aequum dividentem assumatur et peragatur, dein pro comperto eidem perceptori fine incassandi quo celerius tam restantis, quam currentis quanti taxae tolerantialis necessaria assistentia praebeatur ac demum super effectu praemissorum cunctorum adaequata informatio horsum submittatur. Idem praenotatus comitatus contextu adnexorum refert praeviam excelsi consilii dispositionem effectui datam esse atque una in vim praedesideratae informationis seriem tum quaestionatam rationem jam redditarum, cum et recentius institutae individualis taxae tolerantialis repartitionis repraesentat.

Votum.

Ac proinde quaestionatarum differentiarum merito jam taliter accomodato praemissam comitatus informationem, velut pro solo notitiae statu deservientem suo loco reponendam senseri salvo etc.

Ceruzával: comes J(o)annes Balassa.

Kívül: Protocollum commissionis mixtae in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinatae circa dissensiones inter judaeos comitatus Jaurinensis in puncto repartitionis taxae tolerantialis enatas, jamque consopitas.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 13. folio 43—44.
Ívrétű papiros, elölapon ezzel az egykorú feljegyzésekkel: *praesentata 11. Aprilis 1768., eadem relata.*

314.

1768. május 10. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság a sopronkeresztúri, az oroszvári, a balassagyarmati és a szécsényi tűzkárosult zsidók 3 évi adómentességét kitevő 2163 forintnyi összeget arányosan szétosztja a többi zsidó hitközség között és annak behajtása iránt a m. kir. helytartótanács intézkedését kéri, egyben Tolna, Arad, Bács, Ugocsa, Bihar, Ung, Csanád és Somogy megyék, végül Trencsén megye jelentését a türelmi adó megfizetéséről tudomásul veszi, a hátralékok behajtásáról pedig gondoskodik.

Praesentibus excellentissimo domino comite Joanne Balassa praeside, spectabili domino Michaele Sido, spectabili domino Ignatio Végh, spectabili domino Gabriele Zlinszky, spectabili domino Carolo Fabiankovics, domino Josepho Aszalay secretario protocollum comissionis mixtae in negotio taxae tolerantialis judaeorum die 10-a Maii 1768. celebratae.

Ad exigentiam benigni sub 18-a Februarii anno ultimo transacto interventi rescripti factis mox apud univeersos comitatus per excelsum consilium locumtenentiale regium neecessariis dispositionibus in eo, ut judaeorum per incendia damnificatorum connotatio cum fine cujusvis anni una cum specifica eorum quanti taxae tolerantialis designatione ea de causa submittatur, ut dein juxta dividentem subrepartitio fieri queat, quantam partem judaica communitas in singulo comitatu ex illa summa taxae tolerantialis per incendii damna eodem anno decedente in se assumere et loco damnificatorum dependere debeant. Porro comitatui Mossoniensi eo etiam praeterea in particulari intimato, ut super annua judaeorum Oroszvariensium per postremum fatale incendium ex toto incineratorum ac ideo a depensione hujus per triennium clementer dispensatorum quotta specifice informet.

Posterius dictus Mossoniensis comitatus contextu advolutarum sub 27-a Aprilis anno 1767. exaratarum literarum informaverat quaestiona-

torum judaeorum Oroszvariensium die 22-a Julii anno 1763. praevio modo per incendium damnificatorum annuam tolerantialem taxam in florenis 238 cr. 48 consistere.

Comitatus autem Neogradiensis posterius quoque sub 7-a praeterlapsi Augusti ad uberiorem, magisque specificam intuitu judaeorum Balassagyarmathiensium et Szecsényiensium pariformiter incineratorum submittendam informationem monitus has, quae adnectentur, antelatorum judaeorum medio processualibus sui judicibus nobilium peracta conscriptiones sub 1-a evoluti Decembris submisit, ex quibus patet judaeos Balassagyarmathienses per incendium anno 1765. die 28-a Septembris exortum in florenis 18 658 cr. 45 damnificatos haberi, annuum vero illorum taxae tolerantialis obtingens florenis 90 definiri. Porro judaeos Szécsenienses per triplex incendium in annis 1765, 1766 et 1767 perpessum ad florenos 7673 cr. 20 insimul jacturam subiisse, qui annue titulo tolerantialis taxae florenos 70 solvendos haberent.

Coincidenter ad haec referebantur advolutae comitatus Sopronensis die 17-a postremo emensi Augusti exaratae literae, mediantibus quibus processualis sui judicis nobilium quoad judaeos Kereszturienses per exortum in anno adhuc 1762. die 17-a Aprilis incendium pari calamitate afflictos relatione erga factam eatenus excelsi consilii dispositionem in duplica repraesentaverat, unde apparet praenotatis judaeis Kereszturiensibus in ordine ad dependendam ratam suam tolerantialem nullum prorsus subsiduum per alias communitates judaicas hodenus (!) praestitum extitisse, qui, velut ex individuali conscriptione per eundem comitatum anno adhuc 1764. die 22-a Maii submissa elucescit, universim in florenis 7822 cr. 50 demnificabantur, rata eorundem tolerantialis quottae suae annue florenos 322 cr. 25 efferente.

Votum.

Ac proinde supranominatis judaeorum communitatibus conformitate praecitati benigni rescripti, etquidem prout communitati Oroszvariensi, ita et a paritate hujus reliquis etiam velut peraeque tam graviter damnificatis praespecificatam ratam suam tolerantialem quottam per integrum triennium a die perpessae istiusmodi fatalitatis computandum relaxandam, id ipsumque eisdem medio concernentium comitatuum pro sui directione intimandum, decedentem autem taliter ex quanto taxae tolerantialis in toto summam 2163 florenorum 63 cr. reliquis in regno isthoc existentibus judaeorum communitatibus juxta eatenus elaboratam, isthucque adnexam tabellam proportionate adrepartiendam etquidem ea ratione, ut istae ex summa illa pro praeattacto integro triennio exustis relaxata obvenientem sibi partem, tanquam caeteroquin exiguum quid constituentem anno hocce currente 1768. ultra propriam quottam suam in se assumere et loco damnificatorum persolvere teneantur, finemque in hunc apud universos regni comitatus, in quorum nempe gremio judaei habitarent, quive in praeadnexa tabella nominantur, necessaria disponenda venire.

Haec porro omnia praevia ratione per excelsum consilium locumte-

Tabella

designans quantumnam communitates judaicae in regno domiciliatae ex 30 mille florenis ad decennium anno 1760. inchoatum eisdem titulo taxae tolerantialis impositis anno praesente supputatis 721 fl. 21 den. velut incendio damnificatis Oroszvariensi, Balassagyarmathiensi, Szécsényiensi

Nomina comitatuum	Ex 30 mille supputata 721 fl. 21 den. relaxata summa obtingunt		Ex eadem 721 fl. 21 den. pro anno uno obveniunt		Ex eadem pro tribus annis	
	fl.	den.	fl.	den.	fl.	den.
Abaujvariensis	588	70	14	41	43	23¼
Albensis	695		16	97¾	50	93¼
Aradiensis	110		2	87¾	8	63¼
Arvensis	100		2	67¾	8	3¼
Bacs et Bodroghiensis	339		8	42¾	25	26¼
Bereghiensis	513		12	60	37	80¼
Bihariensis	420		10	36¾	31	10¼
Borsodiensis	570		13	96¾	41	90¼
Castriferrei	1860		44	99	134	97¼
Comaromiensis	600		14	69¾	44	9¾
Csanadiensis	70		1	94¾	5	84¼
Jaurinensis	329	70	8	17¾	24	53¼
Lyptoviensis	137	50	3	56¾	10	70¼
Marmarossiensis	780		19	13¾	57	5¼
Mossoniensis	871	20	29	53¾	88	61¼
Neogradiensis	50		1	43¾	4	31¼
Nittriensis	4770		114	95	344	86¼
Pestiensis	1680		40	65¾	121	97¼
Posoniensis subarcenses	2760		66	63¾	199	91¼
transmontani	527		12	93¾	38	81¼
cismontani	1345		32	60¾	97	82¼
Saarossiensis	735		17	93¾	53	81¼
Scepusiensis	153		3	94¾	11	84¼
Soproniensis	2242	60	53	89¾	161	69¼
Strigoniensis	190		4	83¾	14	51¼
Sümeghiensis	675		16	49¾	49	49¼
Szabolczensis	570		13	96¾	41	90¼
Szaladiensis	582	60	14	25¾	42	77¼
Szattmariensis	800		19	49¾	58	49¼
Tolnensis	570		13	96¾	41	90¼
Trenczíniensis	1290		31	25	93	75
Ugocsensis	214	50	5	41¾	16	25¼
Unghvariensis	460		11	33	33	99
Weszprimiensis	585		14	34	43	2
Zempliniensis	1095		26	59¾	79	79¼
Summa	29278	80	721	21	2163	63

Posonii, 10-a May 1768.

et Kereszturiensi communitatibus per suam majestatem sacratissimam ad triennium relaxatis solvendum, quidve ex praevio modo relaxata summa pro uno et respective tribus annis in singulo comitatu degentes judaei dependendum, quid denique conjunctim persolvendum habeant.

Comjunctim itaque solvendi erunt		Nomina cassarum
fl.	den.	
631	93¼	Ad cassam perceptoratus Cassoviensis
745	93¼	tricesimam Budensem
118	63¼	tricesimam Aradiensem
108	3¼	cassam dominii Likava
364	26¼	tricesimam Petrovaradiensem et salis officium Bajense
550	80¼	tricesimam Munkacsiensem
451	10¼	tricesimam Magnovaradiensem
611	90¼	salis officium Tokajense
1994	97¼	tricesimam Soproniensem
644	9¼	salis officium Comaromiense
75	84¼	tricesimam Aradiensem
354	23¼	tricesimam Jaurinensem
148	20¼	cassam dominii Likava
837	5¼	tricesimam Szigethiensem
959	81¼	cassam praefecturatus Posoniensis
54	31¼	cassam salis officii Pestiensis
5114	86¼	tricesimam Szenicziensem et salis officium Vecsense
1801	97¼	tricesimam Budensem
2959	91¼	cassam praefecturatus Posoniensis
565	81¼	tricesimam Stomphensem
1442	82½	cassam praefecturatus Posoniensis
788	81¼	tricessimam Bartphensem
164	84¼	cassam perceptoratus Cassoviensis
2404	29¼	tricesimam Soproniensem
204	51¼	salis officium Comaromiense
724	49¼	salis officium Canisaense
611	90¼	tricesimam Debreczéniensem
625	37¼	tricesimam Soproniensem
858	49¼	tricesimam Szattmariensem
611	90¼	salis officium Földvariense
1383	75	tricesimam Trencsiniensem
230	75¼	salis officium Ujlakense
493	99	cassam perceptoratus Cassoviensis
628	2	tricesimam Jaurinensem
1174	79¼	salis officium Tokajense
42	43	

nentiale regium suis locis mox disponenda, quemadmodum excelsae camerae regiae Hungarico-aulicae fine instituendorum super praemissis subalternorum officiorum suorum, ad quorum videlicet cassas judaei taxam suam tolerantialem numerandam habent, insinuanda. Ita una etiam sacratissimae suae majestati caesareo-regiae pro altissimo notitiae statu perdemisse referenda censet mixta haec commissio.

2-o literas comitatuum Tolnensis, Aradiensis, Bácsiensis, Ugocsensis, Bihariensis, Unghensis, Csanadiensis et Simeghiensis erga intimatum sub 7-a praeterlapsi Augusti emanatum gremiales judaeos suos restantiarios non esse, comitatus vero Trencheniensis semet insinuaturis eatenus tricesimatoribus debitam assistentiam praestiturum pollicentis, qua dumtaxat pro notitia deservientes suo loco reponi.

In isthic vero advoluta tabella restantias judaeorum usque ad annum 1767. inclusive designante denotatos comitatus reflectendos existimari, ut iidem omni cum efficacia eo connitantur, quatenus gremialium judaeorum suorum taxa tolerantialis tam pro praeterito restans quantocyus depuretur, quam et currens in re et tempore rite dependatur, salvo etc.

comes Joannes Balassa manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 417—9.
Másfél ívnyi papiros, elölapon ezzel a feljegyzéssel: *praesentata 13. Maii 1768., eadem relata.*
Az említett táblázatot folio 416. jelzés alatt a 390—391. oldalakon közöltük

315.

1768. május 13. A m. kir. helytartótanács Mária Terézia királynőnek felterjeszti a zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság máj. 10-i jegyzőkönyvét, amelynek jóváhagyását, illetve tudomásulvételét kérik.

Suae majestati.
Sacratissima etc.

Comissio in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinata exhibuit consilio huic locumtenentiali regio isthic perdemisse advolutum circa quottam suam taxae tolerantialis judaicis communitatibus Oroszvariensi, Balassagyarmathiensi, Szecsèniensi et Kereszturiensi, velut per incendium damnificatis per triennium relaxandam et in locum illarum per reliquos in regno habitantes judaeos persolvendam. Item circa informationes nonnullorum comitatuum intuitu restantiarum taxae tolerantialis acceptas, necnon circa comitatus quoad gremiales judaei titulo istiusmodi taxae restantiarii essent, reflectendos confectum protocollum.

Cujusmodi protocolli velut voto quoque suo ex integro probati tenoribus, quemadmodum consilium hoc locumtenentiale regium sub hodierno conformia suis locis disponeret, ita id ipsum sacratissimae quoque majestati vestrae caesareo-regiae pro altissimo dumtaxat notitiae statu hisce in submissione refert, semet vero etc. Datum 13-a Maii 1768.

Aszalay manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 429—430.
Fogalmazvány ívrétű papiroson egy betoldással a szövegben.

316.

1768. május 13. A m. kir. helytartótanács értesíti a m. kir. kamarát, hogy a tűzkárosult oroszvári, balassagyarmati, szécsényi és sopronkeresztúri zsidó hitközségek 3 évi adómentességét kitevő 2163 forintnyi összegét arányosan a többi zsidó hitközségek fogják még ebben az évben megfizetni, melynek céljából a szükséges intézkedést a befizető hivataloknál kérik megtenni.

Camerae regiae Hungarico-aulicae.

Sacratissimae etc. peramice insinuandum, in sequelam clementissimae resolutionis caesareo-regiae sub 5-a Martii anno superiore praetitulatae quoque camerae regiae abhinc officiose insinuatae nonnullis judaeorum communitatibus, utpote Oroszvariensi in comitatu Mossoniensi anno 1763. die 22-a Julii, Balassagyarmathiensi et Szecseniensi in comitatu Neogradiensi anno 1765., 1766. et 1767. et denique Kereszturiensi in comitatu Soproniensi anno 1762. die 17-a Aprilis per exortos fatales incendiorum casus admodum graviter damnificatis ratam suam tolerantialem quottam per integrum triennium a die perpessae istiusmodi fatalitatis computandum relaxatam, e converso autem decedentem taliter ex quanto taxae tolerantialis in toto summam 2163 florenorum 63 cr. reliquis in regno isthoc existentibus judaeorum communitatibus juxta eatenus elaboratam, isthicque adnexam tabellam proportionate adrepartitam etquidem ea ratione, ut istae ex summa illa, quo praeattacto integro triennio exustis relaxata obvenientem sibi partem. tanquam caeteroquin etiam exiguam quid constituentem anno hocce currente 1768. ultra quottam suam in se assumere et loco damnificatorum persolvere teneantur, finemque in hunc apud universos regni comitatus, in quorum nempe gremio judaei habitationes suas tenerent, quive in praeadnexa tabella assumantur, necessaria abhinc sub hodierno disposita haberi.

Quod ipsum proinde consilium hoc locumtenentiale regium praelibatae camerae regiae fine instruendorum super praemissis subalternorum officiorum suorum, ad quorum videlicet cassas judaei taxam suam tolerantialem numerandam habent, hisce officiose insinuandum duxit. In reliquo etc. Die 13-a May 1768.

Aszalay manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 426—7.
Fogalmazvány ívrétű papiroson, egy törléssel és betoldással a szövegben.

317.

1768. május 13. A m. kir. helytartótanács meghagyja Pozsony megyének, hogy ebben az évben a megyebeli zsidó hitközségek a rendes türelmi adójukon felül még a tűzkárosult zsidó hitközségeknek engedélyezett 3 évi adómentességükből származó felülfizetést is kötelesek kiegyenlíteni.

Comitatui Posoniensi.

Quandoquidem virtute clementissimae resolutionis regiae hoc in passu sub 5-a Martii anno superiore 1767. abhinc publicatae nonnullis in regno hocce existentibus judaicis communitatibus velut per incendium admodum graviter damnificatis rata sua tolerantialis quotta universim ad vires 2163 florenorum 63 cr. benigne relaxata haberetur, e converso autem decedens taliter ex quanto taxae tolerantialis praespecificata summa reliquis in regno hocce degentibus judaeorum communitatibus proportionate adrepartita esset, etquidem ea ratione, ut istae ex summa illa exustis relaxata obvenientem sibi partem anno hocce currente 1768. ultra propriam suam quottam in se assumere et loco damnificatorum persolvere teneantur, per consequens judaei in gremio comitatus hujusce degentes ultra annue adrepartitam quottam suam, etquidem subarcenses loco incineratorum 199 florenos 91 1/4 den. adeoque conjunctim fl. 2959 den. 91 1/4, transmontani florenos 38 den. 81 1/4, adeoque conjunctim florenos 565 den. 81 1/4, cismontani vero florenos 97 den. 82 1/4, adeoque conjunctim 1442 82 1/3 den. anno currente titulo taxae tolerantialis infallibiliter persolvendos haberent.

Eapropter noverint praetitulatae dominationes vestrae praemissa gremialibus judaeis suis suo modo nota facere ac in reliquo ut praeexposita summa illa totalis per eosdem judaeos rite dependatur, parte quoque ex sua omnimode eo intentae esse haud intermittant eaedem dominationes vestrae. Datum 13-a Maii 1768.

Aszalay manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 424—5.
Fogalmazvány ívrétű papiroson két törléssel a szövegben.

318.

1768. június 3. Bécs. Mária Terézia királynő a m. kir. helytartótanáccsal közli, hogy a tűzkárosult zsidó hitközségek 3 évi adómentességét tudomásul vette, azonban jövőben tűzkár esetén egyénenként bírálják el a tűzkárt és annak mértéke szerint 3 évi vagy kevesebb adómentességet engedélyezzenek. Mivel Moson és Nyitra megyében a türelmi adóhátralék igen sok, ha szükséges, ezek behajtására katonai végrehajtást vegyenek igénybe, de a többi megyéknél is legyen gondjuk a befizetésre.

Maria Theresia dei gratia Romanorum imperatrix vidua ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniaeque etc. regina apostolica, archidux Austriae etc.

Serenissime dux, consangvinee nobis charissime, reverendi, spectabiles ac magnifici, magnifici item et egregii fideles nobis dilecti! Commissionis in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinatae protocollum circa quottam nuncdictae taxae tolerantialis judaicis communitatibus Oroszvariensi, Balassagyarmathiensi, Szecsèniensi et Kereszturiensi velut per incendium damnificatis per triennium relaxandam et in locum illarum per reliquos in regno habitantes judaeos persolvendam, item circa informationes intuitu restantiarum taxae tolerantialis acceptas, necnon circa comitatus, quorum gremiales judaei restantiarii essent, reflectendos confectum, nobisque per dilectionem et fidelitates vestras sub 13-a nunc evoluti mensis Maji submissum clementer accepimus. Cujus contextu deductas, suisque locis jam factas, adeoque nobis ad statum dumtaxat notitiae demisse repraesentatas earundem dispositiones pro praeterito benigne equidem approbamus, pro futuro nihilominus clementer volumus, ut ubi quaspiam judaicas communitates denuo per incendium damnificari contigerit, eisdem incumbentis taxae tolerantialis relaxatio neutiquam semper, quoad omnes ad integrum triennium extendatur, verum prouti eorum una jam magis, jam minus damnificabitur, ita beneficium quoque hujusmodi taxae relaxationis illarum singulae habita individualiter perpessi damni reflexione proportionate jam ad tres, jam ad pauciores annos concedatur.

Caeterum siquidem ex submisso taxae tolerantialis cum 30 mille florenis annuis per decennium anno 1760. inchoatum persolvendae extractu displicenter observemus judaeos in comitatu Mossoniensi degentes ad rationem sibi adrepartitae taxae tolerantialis per quatuor integros annos prorsus nihil dependisse, adeoque praeter obtingentiam anni currentis florenis 4440 etiamnum restare, judaeorum vero in comitatu Nittriensi degentium restantias majorem pariter summam quippe ad florenos 7291. 25 $^{2}/_{3}$ cr. excrevisse.

Eapropter dilectioni et fidelitatibus vestris hisce benigne committimus et mandamus, quatenus tam apud antelatos Mossoniensem, in cujus gremio residentibus judaeis quidnam per incendium damnificatae communitati judaicae Oroszvariensi relaxatum sit, jam innotuit, et Nittriensem comitatus, quam et alios, quorum gremiales judaei magis restantiarii esse comperiuntur, efficaciter disponere noverint, ut iidem talismodi restantiarios judaeos, si comitatensis non suffecerit, etiam assistentia militari ad successiva quidem et per partes effectuandam quo celeriorem tamen totalis restantiae suae depurationem serio adstringere haud omittant, ne secus hujusmodi restantiae magis, magisve antiquentur et progressu temporis prorsus inexigibiles reddantur.

. . . . . .

Caeteroquin dilectioni et fidelitatibus vestris gratia et clementia nostra caesareo-regia benigne, jugiterque propensae manemus. Datum in archiducali civitate nostra Vienna Austriae, die tertia mensis Junii anno domini millesimo septingentesimo sexagesimo octavo.

Maria Theresia manu propria.

comes Franciscus Eszterhazy.
Ladislaus Battha manu propria.

Kívül: Serenissimo duci, reverendis, spectabilibus ac magnificis, magnificis item et egregiis N. N. praesidi et consiliariis consilii nostri regii locumtenentialis Hungarici, consangvineo nostro charissimo, fidelibus item nobis dilectis Posonii ex officio.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 431—2.
Ivrétű papiros, melynek vízjegye az egyik oldalon koronás címerpajzs, a másik oldalon arabeszkkel, zárlatán fodott kir. titkos pecséttel, végül a szöveg alatt legalul a jobb sarokban: *B(attha)*, azután a királyi címzés alatt: *acceptata 9. Junii 1768.* és végül előlapon: *10-a Junii relata* feljegyzésekkel.

319.

1768. július 8. előtt. A pozsonyváraljai zsidó hitközség azzal a kéréssel fordul a m. kir. helytartótanácshoz, hogy a legtöbb adót fizető zsidó hitközségi tagokat ért súlyos szerencsétlenségeket és egyéb nehézségeket figyelembe véve necsak mentesüljenek a tűzkárosultak miatt újabban rájuk kivetett 199 forint megfizetése alól, hanem a királynőnél annak érdekében lépnének közbe, hogy engedményt kapjanak még a rendes türelmi adóból is.

Serenissime dux, regie locumtenens!
Excelsumque consilium locumtenentiale regium!
Domine, domini benignissime gratiosissimi!

Dolorose serenitati vestrae regiae et excelso consilio locumtenentiali regio detegere necessitamur, qualiter tot et tantis aggravati habeamur oneribus et taxis, ut propter sterilitatem praeteritorum annorum adeoque paupertatem contribuentium nostrorum ad notitiam etiam serenitatis vestrae regiae, excelsique consilii locumtenentialis regii illas in praesentiarum nonnisi cum summa difficultate dependere potuerimus et interdum restantiarii etiam manserimus.

Jam autem non tantum omni spe, sed modo etiam et mediis tum taxam tolerantialem in majori quantitate nobis impositam, quam et alia onera publica quippe et privata persolvendi tristia et adversa quaedam fata, quae anno recenter evoluto 1767. praecipuos contribuentes nostros manserunt et ad incitas fere redegerunt, nos privarunt et frustrarunt in tantum, ut accedente gratia et benignitate serenitatis vestrae regiae, excelsique consilii locumtenentialis regii in innata suae majestatis sacratissimae clementia opem et auxilium per clementer resolvendam relaxatam quaerere cogamur.

Indulgeat autem serenitas vestra regia, excelsumque consilium locumtenentiale regium, ut praeattacta fata paucis commemorare valeamus.

Contigit anno praeattacto, prout eidem serenitati vestrae regiae, excelsoque consilio locumtenentiali regio benigno gratiose aliunde constare nulli dubitamus, quod dum praecipiores nostri contribuentes in plaga hujate subarcensi degentes pro nundinis Sopronium proficisci voluissent ac in ultima statione in possessione Lövő seu Gschiess dicta noctem extraxissent, fatale per noctem exortum incendium universas fere eorun-

dem merces absumpserit et in cineres redegerit, taliterque damnum ad vires 15 mille florenorum iisdem causaverit.

Simile porro et majus adhuc iidem praedicti contribuentes nostri in anno aeque antelato in periferia possessionis Neüdorff vocatae prope Comaromium adjacentis experiri debuerunt, dum enim ex nundinis Pestiensibus nauta subarcensis Michael Adler nominatus merces ipsorum beneficio Danubii huc Posonium devehi facere voluisset, per incuriam nautarum navim dirigentium eadem navis submersa est et hujusmodi submersio iisdem contribuentibus ad 25 mille fl. damnum iterum adtulit.

Ex quibus ergo serenitas vestra regia, excelsumque consilium locumtenentiale regium benigno gratiose cognoscere dignabitur fata praeattacta, quae gravia adeo et nec per multos annos reparabilia damna praememoratis contribuentibus nostris adtulerunt, ad talem statum illos redegisse, ut vix tantum illis supermanserit, unde onera titulo contributionis publicae ac taxae tollerantialis et praestationum dominalium eisdem hactenus imposita dependere valeant. Reliquos autem contribuentes nostros quod attinet, tante aeque miseria illos premit, ut multi vix tantum, quantum ad quotidianam sustentationem ipsorum requiritur, sibi promereri possint.

In tanta igitur praeattactorum contribuentium nostrorum diversis fatis postratorum et nostri omnium in concreto calamitate et paupertate, in quam sterilitas temporum et plures aliae adversitates, graviaque onera nostra nos detruserunt, an majora adhuc et nova onera ac praestationes sufferre valeamus vel nec ad actualium depensionem habiles et capaces simus, serenitas vestra regia, excelsumque consilium locumtenentiale regium ex praemissis benigno gratiose visura est.

Dignabatur autem eadem serenitas vestra regia, excelsumque consilium locumtenentiale regium apud inclytum comitatum Posoniensem disponere, ut posteaquam propter depauperatos et conflagratos aliquos in regno Hungariae judaeos taxa tollerantialis in quantitate eisdem adrepartita incassari nequiret, idem comitatus ad rationem restantiae hujusmodi incassari nequeuntis 199 fl. nobis imponat.

Quia vero nos hic in plaga subarcensi degentes alioquin relate ad alias communitates judaicas non tantum maxima partem taxae tollerantialis ferre deberemus, sed insuper etiam diversis aliis oneribus et praestationibus, de quibus alii judaei in aliis locis commorantes neque audiunt, aggravati haberemus adeo, ut inter tot et tanta onera vix amplius respirare valeamus, adeoque ad depensionem non tantum praespecificatorum 199 fl., sed actualis etiam ad rationem taxae tollerantialis nobis impisitae quottae nos prorsus inhabiles, insufficientes et incapaces coram serenitate vestra regia, excelsoque consilio locumtenentiali regio ultro confiteri cogamur.

Fiducia praeattactae benignae dispositionis serenitatis vestrae regiae, excelsique consilii locumtenentialis regii intuitu praefatorum 199 florenorum ad antelatum comitatum Posoniensem transmissae et in benigno decreto suae majestatis sacratissimae fundatae nos quoque animati ad ingenitam suae majestatis sacratissimae clementiam confugere non reformidamus firmissime sperantes suam majestatem sacratissimam a

paritate praeattactorum depauperatorum et conflagratorum judaeorum, quos, ut quadamtenus respirare possint, a certa quotta ex taxa tollerantiali eisdem adrepartita clementer relevare dignata est, nostri quoque, quos eadem et majora fata ac adversitates manserunt, benignissimam reflexionem habituram et ex immensa illa caesareo-regiarum gratiarum abysso non tantum quoad novum praeattactum onus 199 fl. nobiscum benigne dispensaturam, sed relaxata etiam actualis taxae tollerantialis clementissime consolaturam.

Ut nihilominus de clementia hujusmodi suae majestatis sacratissimae tanto firmius sperare valeamus, ad gratiam et benignitatem serenitatis vestrae regiae, excelsique consilii locumtenentialis regii in omni submissione confugimus et demisse instamus, quatenus ex benigno gratiosa praemissorum reflexione sorti et conditioni nostrae compati, humillimamque hanc instantiam nostram suae majestati sacratissimae repraesentare ac eatenus, ut a praedictio novo onere 199 florenum nobis imposito nos clementer relevare et insuper ut quadamtenus respirare etiam valeamus, relaxata quoque aliqua prioris actualis taxae tollerantialis benignissime consolari dignaretur, benigno gratiosa sua repraesentatione et interpositione secundare dignaretur. Pro qua gratia et benignitate perenni cum devotione emoriemur.

Serenitatis vestrae regiae, excelsique consilii locumtenentialis regii humillimi et indigni servi:

communitas judaica in plaga subarcensi Posoniensi degens.

Kivül: Ad serenissimum ducem, regium locumtenentem, excelsumque consilium locumtenentiale regium (tit.), dominum, dominos benignissimum, gratiosissimum humillima instantia introsertae communitatis judaicae Posoniensis.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 13. folio 56—57.
Ivrétü papiros, elölapon ezzel az egykorü feljegyzéssel: *praesentata 8-va Julii 1768., eadem relata.*

320.

1768. július 11. Pest. Pest megye a m. kir. helytartótanács előtt Versányi Ádám megyei főszámvevő kimutatásával bizonyítja, hogy az óbudai zsidó hitközség a türelmi adóját 1760—1768. közötti években pontosan megfizette.

Serenissime dux, regie locumtenens!
Excelsum consilium regium locumtenentiale Hungaricum!
Domini domini benignissime gratiossimi colendissimi!

Judaei in gremio comitatus nostri degentes in conformitate gratiosi serenitatis vestrae, excelsique consilii locumtenentialis regii de dato diei 13-ae May interventi intimati ad depurandam taxae tolerantialis anni 1767. restantiam praemoniti iidem exhibuerunt coram nobis originales

generalis cassae cameralis praefecti super integrali taxae pro eodem anno obvenientis depositione quietantias, quas per generalem perceptorem nostrum pro praecedentibus etiam annis extractualiter deductas in majorem persolutae impositae fidem humillime advolventes benignitati et altissimis gratiis commendati constanti cum veneratione persistimus. Datum ex particulari congregatione nostra die 11-a mensis Julii anno 1768. Pestini celebrata.

Regiae serenitatis vestrae et excelsi consilii regii locumtenentialis Hungarici humillimi, obsequentissimi, obligatissimi servi:

universitas comitatuum Pest. Pilis et Solt
articulariter unitorum.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 435—6.

Ívrétű papiros, melynek vízjegye az egyik oldalon koronás címerpajzs, a másik oldalon *IHeiLer* felírással, míg a címzés alatt: *praesentata 21. Julii 1768.*, végül előlapon: *22-a Julii relata* feljegyzésekkel.

Folio 434. jelzés alatt az alábbi kimutatás található:

Extractus tolerantialis impositae

communitati judaicae Vetero Budensi ab anno 1760. inchoatae summam 1680 florenos continentis et modo subsequo de anno ad annum depuratae.

	Imposita	Soluti per partes	Soluti in summa
	fl.	fl.	fl.
1760. imposita fuit dictae communitati summa	1680	—	—
petto 14-a Augusti solvit in sortem suae impositae	—	840	—
12-a Novembris item	—	420	—
1761. 17-a Februarii item	—	420	1680
1761. habuit item impositos eodem titulo	1680	—	—
1761. die 15-a May solvit in sortem suae impositae	—	420	—
11-a Augusti item	—	420	—
15-a Novembris item	—	420	—
1762. 20-a Februarii item	—	420	1680
detto habuit impositos pari titulo	1680	—	—
detto 5-a May solvit in sortem hujus impositae	—	420	—
3-a Septembris item	—	420	—
30-a Novembris item	—	420	—
1763. 10-a Martii complanavit cum	—	420	1680
Pro 1763. habuit impositos eodem titulo	1680	—	—
detto 11-a May solvit in sortem suae impositae	—	420	—
10-a Augusti item	—	420	—
12-a Novembris item	—	420	—
1764. 10-a Februarii item	—	420	1680
Pro 1764. habuit pari titulo impositos	1680	—	—
detto 13-a May solvit in sortem horum	—	420	—
15-a Augusti item	—	420	—
8-va Novembris item	—	420	—

	Imposita	Soluti per partes	Soluti in summa
	fl.	fl.	fl.
1765. 21-a Februarii item	—	420	1680
Pro detto habuit eodem titulo impositos	1680		—
1765. die 10-a May in sortem horum solvit	—	420	—
9-a Augusti item	—		—
12-a Decembris item	—	420	—
1766. 26-a Februarii item	—	420	1680
Pro 1766. habuit pari titulio impositos	1680		—
detto 7-a May solvit in sortem horum	—	420	—
5-a Augusti item	—	420	—
8-va Novembris item	—	420	—
1767. 15-a Februarii item	—	420	1680
Pro 1767. habuit eodem titulo impositos	1680		—
detto 6-ta May solvit in sortem horum	—	420	—
5-ta Augusti item	—	420	—
15-a Novembris item	—	420	—
1768. 19-a Februarii complanavit	—	420	1680
Pro 1768. habet impositos eodem titulo tolerantiali	1680		—
detto 7-a May selvit in sorten horum	—	420	—

Praesentem extractum cum suis genuinis quietantiis per me collatum et ex iis copiam, eisdemque depositione impositionem conformem esse testor.

Pesthini, die 11-a Julii anno 1768.

Adamus Verssányi inclyti comitatus
Pesthiensis perceptor manu propria.

Félivnyi papiroson, az aláírás mellett vörös viaszba nyomott ovális alakú gyűrűs címerpecséttel.

321.

1768. július 12. Trencsén. Trencsén megye jelenti a m. kir. helytartótanácsnak, hogy a harmincadosokkal közölték, amennyiben a türelmi adó behajtásához megyei segítségre van szükségük, azt azonnal elnyerik.

Serenissime dux, regio-locumtenens!
Excelsum consilium regium locumtenentiale Hungaricum!
Domini domini benignissime gratiosissimi, colendissimi!

Quandoquidem regiarum tricesimarum officialibus taxam tolerantialem a judaeis incassandi provincia delata haberetur, quemadmodum nobis constare haud potest, num et quali summa judaei comitatum huncce incolentes titulo tolerantiae restent? ita ex ratione subversantis altissimi servitii regii omnibus dominis tricesimatoribus medio judicum nobilium nostrorum insinuari fecimus, ut quamprimum intuitu incassandarum ta-

lismodi restantiarum assistentiam comitatus petierint, ea illico ordinabitur. Quod dum ad benigno-gratiosum die 13. May emanatum intimatum humillime reponimus, benignitati, gratiis et favoribus nos demisse commendantes perseveramus. Datum ex solenniore particulari congregatione nostra die 12-a Julii 1768. Trenchini: continuative celebrata.

Regiae serenitatis vestrae, excelsi consilii regii locumtenentialis Hungarici humillimi, obsequentissimi, obligatissimi servi:

status et ordines comitatus Trenchiniensis.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 437—8.
Ívrétű papiros, melynek vízjegye: koronás címerpaizs, alatta *M. I.* betűkkel, a címzés felett: *praesentata 21. Julii 1768.*, és az előlapon: *22-a Julii relata* feljegyzésekkel.

322.

1768. július 28. előtt. A verbói, szenici és vágújhelyi zsidók Nyitra megye előtt panaszkodnak a tűzkárosult zsidók miatt fizetni köteles 344 forint többletért, amikor őket is a tűz súlyosan érintette. Nehéz helyzetükben a megye támogatását és segítségét kérik.

Inclyta universitas, domini domini gratiosissimi!

Ex gratiosa excelsi consilii regii dispositione ad taxam tolerantialem per nos hucdum solutam notabilis summa 344 scilicet florenos superans ex ratione exustorum comitatibus in aliis judaeorum adjecta nobisque in futurum solvenda est imposita. Gravamur per hoc vel ideo, quod quaestu nostro prius ad Moraviam exercito multum impedito et quasi cessante fatum tale, cujus dispositio excelsi consilii meminit, incendii nempe nostras quoque communitates multas recentiori tempore tetigerit, oppidis namque Sassén, Szenicz, Verbo, possessiones item Kosztolány, Parucza et aliis non dudum exustis plures eo nobis ad incitas redacti sunt adeo, ut additamentum hoc nobis praestare sit quasi impossibile, rationeque ex hac partim, partim vero ex eo etiam, quod taxae tolerantialis repartitio ad annos 10 immutabiliter facta sit et durare debeat ad excelsum consilium regium eatenus recursum facere. Constituimus cujusmodi suplicem libellum, ut rationibus ex praeinsertis inclyta universitas gratiosa commendatione sua comitari dignetur, in submissione suplicamus et persistimus.

Inclytae universitatis servorum infimi:

judaei Verbo, Szenicz, Vaghujhel et alibi residentes.

Ad inclytam universitatem comitatus Nittriensis, dominos, dominos gratiosissimos humillima instantia introsertorum suplicantium.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 474—5.
Eredeti kérvény ívrétű papiroson.

323.

1768. július 28. Nyitra. Nyitra megye a megyebeli zsidók kérvényét a rájuk kivetett 344 forint türelmi adó többlet elengedése miatt pártolólag jelterjeszti a m. kir. helytartótanácshoz.

Serenissime dux, regie locumtenens et excelsum consilium locumtenentiale regium!

Domine, domini benignissime, gratiosissimi, colendissimi!

Judaei in comitatu hocce degentes sumpto ad serenitatem vestram regiam et excelsum consilium locumtenentiale regium humillimo recursu, in quonam preces suas intercessione nostra commitari exorarunt, ex hic humillime adnexis replicis ordinis eorundem instantiis serenitas vestra regia et excelsum consilium locumtenentiale regium uberius ac una benigne, gratioseque intelligere dignabitur. Cum autem gentem sane ex interventa in locis comitatui nostro ingremiatis, signanter Galgoczii. Verbovii, Ujhelini, Sassinii et vico Parucsa gravi admodum repetitisque vicibus intercedente fatalitate ignis ad extremam fori devenisse ruinam confiteri debeamus, demissam instantiam eorundem unaque nos benignitati gratiis et favoribus devovemus perseverantes. Datum ex generali comitatus congregatione nostra die 28. mensis Julii 1768. in arce Nitria celebrata.

Serenitatis vestrae regiae et excelsi consilii locumtenentialis regii obsequentissimi, humillimi, obligatissimi servi:

N. N. universitas comitatus Nitriensis.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 476—7.
Ivrétű papiros, a címzés alatt: *praesentata 10. Augusti 1768.*, míg előlapon: *16-a Augusti relata* feljegyzésekkel.

324.

1768. augusztus 10. előtt. A Nyitra megyei zsidók a m. kir. helytartótanácshoz fordulnak és annak a 344 forint türelmi adó többletnek elengedését kérik, amit a tűzkárosult zsidók adóengedménye miatt vetettek ki rájuk és ezt annál is inkább kérik, mert nekik is több helyen a tűz súlyos kárt okozott.

Serenissime, excelsum consilium locumtenentiale regium!
Domini domini benignissime gratiosissimi!

Si benignitatis et gratiae serenitatis vestrae ac excelsi consilii locumtenentialis regii reminiscamur, digna est illa, ut perenni recolatur veneratione. Digna re vera, ut indesinentibus juxta ac ardentibus exoretur precibus. Et vel inde in hac etiam occasione plena confidentia animati de genu substernimus, qualiter potiori judaeorum parte jam abinde, quod igne iterato vastata sit, jam ab eo, quod temporum injuria omne ferme commercium emolliverit, jam vero, quod obligatione solutionis taxae tolerantialis nimium quantum gravata in fine hunc onera notabilia con-

trahere coacta sit. Jam denique inde, quod vitam suam sub mercenariis aliorum tectis sustentans ne id quidem penurioso hoc rerum statu e questu, ad quem conditio et natura ipsam locavit, prosperet lucri, quo satisfiat sive conducto sive vero necessitatibus illis, quae pro aliemento, pro amictu desiderantur, ad extremam ruinam veniente reliqui absolute incapaces simus, quo aut taxam tolerantialem in quantitate imposita toleremus aut succursum praestemus e motivo perpessi incendii nobis etiam multum luctuosi illis, qui titulo hoc stipem nostram apud serenitatem vestram et excelsum consilium locumtenentiale regium sollicite querunt. Serenissime domine et excelsum consilium locumtenentiale regium funeste cernimus quidem deplorandam illorum sortem, qui e nobis in vico Panicza, Galgocii, Verbovii, Vaghujhelini, Sassinii ac alibi recursu annorum quatuor igne iterato concussi omnes suas lacinias amiserunt et ad eos coarctati sunt limites, ut stipe illorum, quos Deus et fortuna ab hoc malo servavit, victitare cogantur. Dolorosius tamen est eo, quod praeter ordinariam taxam illam tolerantialem, quam dudum jam collectitio aere nostro, jam credito alieno solvimus et in annos decem repartitam habemus, titulo perpessi incendii in florenis 344 subvenire jubeamur judaeis illis, qui in aliis regni comitatibus diro igne percussi assiduo gemunt et luctuosam sortem suam plorant. Quoniam autem in eam nos etiam diris fatis illis, quae jam ab igne identidem recurrente, jam vero inde, quod titulo dependendae taxae tolerantialis notabilia contraxerimus onera, accepimus, retrusi habeamur sortem, ut ne ordinariam quidem taxam citra ruinam instantem tolerare queamus, eo minus succurrere judaeis illis, qui ope nostra titulo perpessi incendii levari volunt. De genu itaque supplicamus, moveat cor serenitatis vestrae et excelsi consilii locumtenentialis regii e publico etiam comitatus Nittriensis testimonio certum et manifestum fatum illud, quod nos etiam pari ratione in compluribus habitationum nostrarum locis geminate mansit! Moveat commercii nostri vilitas et in sterili terra hac, quam tanto numero inhabitamus, impracticabilitas. Moveat denique, quod ratione dependendae taxae tolerantialis creditis alienis collotenus irretiti simus et ex his rationum momentis dignetur eo nos benigne solari, ut a solutione recenter impositorum titulo perpessi incendii florenorum 344 non tantum immunes reddamur, verum potius ex illa ipsa reflexione opem reliquorum extra ictum hunc positorum judaeorum benignitate et gratia serenitatis vestrae et excelsi consilii locumtenentialis regii accipere possimus. Benignitatem hanc et patrocinium praepotens ad occasum personarum nostrarum veneraturi sumus et manemus.

Serenitatis vestrae et excelsi consilii locumtenentialis regii humillimi subditi:

communitas judaeorum comitatus Nittriensis.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 472—3.

Ívretű papiros, melynek első oldalán legfelül e feljegyzés olvasható: *praesentata 10. Augusti 1768.*

1768. augusztus 11. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság megkapván Mária Terézia királynőnek f. évi jún. 3-án kelt leiratát, intézkedik az abban foglaltaknak jövőben való pontos betartása iránt.

Praesentibus excellentissimo domino comite Joanne Balassa, spectabili domino Michaele Sido, spectabili domino Gabriele Zlinszky, spectabili domino Joanne Csiba, spectabili domino Carolo Fabiankovics, domino Josepho Aszalay secretario protocollum commissionis in negotio taxae tolerantialis judaeorum die 11-a Augusti 1768. celebratae assumptum est benignum rescriptum regium sub 3-a praeteriti Junii interventum, vigore cujus 1-mo circa quottam taxae tolerantialis judaicis communitatibus Oroszvariensi, Balassagyarmathiensi, Szécsényiensi et Keresztúriensi, velut per incendium damnificatis per triennium relaxandam et in locum illarum per reliquos in regni habitantes judaeos persolvendam factae excelsi consilii dispositiones pro praeterito benigne equidem approbantur, pro futuro nihilominus clementer resolvitur, ut ubi quaspiam judaicas communitates denuo per incendium damnificari contigerit, eisdem incumbentis taxae tolerantialis relaxatio neutiquam semper quoad omnes ad integrum triennium extendatur, verum prouti eorum una jam magis jam minus damnificabitur, ita beneficium quoque hujusmodi taxae relaxationis illarum singulae habita individualiter perpessi damni reflexione proportionate jam ad tres jam ad pauciores annos concedatur.

2-o clementer mandatur, quatenus tam apud Mossoniensem et Nitriensem comitatus, quam et alios, quorum gremiales judaei magis restantiarii esse comperiuntur, efficaciter disponatur, ut iidem talismodi restantiarios judaeos, si comitatensis non sufficerit, etiam assistentia militari, ad successivam quidem et per partes effectuandam quo celeriorem tamen totalis restantiae suae depurationem serio adstringere haud omittent.

Votum.

Quod anterius praeassumpti benigni rescripti punctum attinet, quemadmodum obsequentissima commissio isthaec pro futuro etiamdum unam aut alteram judaicam communitatem per incendia damnificari contigerit, clementem praescriptam normam observare haud est intermissura. Ita omni in submissione declarat eo et antehac semet omnimode intentam fuisse, ut proportionate ac habita individualiter perpessorum damnorum reflexione ab incineratis judaeis praescitae relaxatae beneficium participetur atque hoc fuisse ejusdem mixtae hujus commissionis motivum, ut siquidem judaei Oroszvarienses a depensione quottae suae tolerantialis virtute benigni sub 18-a Februarii anno superiore interventi rescripti regii per triennium clementer dispensati fuerint, a paritate horum caeteris quoque superius nominatis communitatibus, utpote Balassagyarmathiensi, Szécsényiensi et Keresztúriensi, quas omnes eodem cum dictis Oroszvariensibus judaeis modo gravissime damnificatos fuisse, ex sub-

missis specificis conscriptionibus compertum extitit, pro eadem perpessi damni ratione per idem quoque triennale tempus quottam suam relaxandam censuerit.

Quantum porro ad alterum praeinducti benigni mandati punctum factis jam conformitate hujus apud clementer denotatos comitatus necessariis dispositionibus hoc quoque punctum tanquam pro futura etiam directione deserviturum in notam sumi una ac praemissa pro altissimo notitiae statu summenuncupatae majestati suae perdemisse repraesentanda censeri, salvo etc.

Ceruzával: comes Joannes Balassa.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 439—440.
Ívrétű papiros elölapon ezzel a feljegyzéssel: *praesentata 16. Augusti 1768., eadem relata.*

326.

1768. augusztus 11. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság a pozsonyváraljai zsidó hitközségnek azt a kérvényét, hogy könnyebbséget nyerjenek a türelmi adójukban, a királynőnek azzal az intézkedésével, hogy a károsult hitközségi tagjaik egy évi hatállyal 50 000 forint értékű külföldi posztó behozatalára kaptak engedélyt, mely mentes a belföldi árutól, elintézettnek tekinti.

Protocollum commissionis in negotio taxae tolerantialis judaeorum die 11-a Augusti 1768. celebratae praesentibus excellentissimo domino comite Joanne Balassa, spectabili domino Michaele Sido, spectabili domino Gabriele Zlinszky, spectabili domino Joanne Csiba, spectabili domino Carolo Fabiankovics, domino Josepho Aszalay secretario.

Communitas judaica in plaga subarcensi Posoniensi degens contextu advoluti supplicis lamentabilem in modum exponit, qualiternam praecipui ex eadem communitate judaeorum dum anno praeterito pro nundinis Sopronium profecti essent ac in possessione Lövö seu Gschiess dicta noctem egissent, fatali exorto incendio per incinerationem universarum fere mercium suarum ad vires 15 mille florenorum damnificati fuerint. Porro eorundem judaeorum in anno aeque antelato navis mercibus onusta, exque nundinis Pestiensibus redux per incuriam nautarum submersa sit denuo iisdem taliter ad 25 mille florenos damnificatis. Quomodo ipsi ad eum statum redacti essent, ut vix tantum illis supermanserit, unde onera titulo contributionis publicae ac taxae tolerantialis et praestationum dominalium eisdem hactenus impositarum dependere valeant. Reliquis etiam supradictae communitatis tanta pressis miseria, ut vix sibi panem quotidianum promereri possint. Siquidem igitur praerepetita communitas judiaca ad depensionem 199 florenorum in locum aliorum judaeorum hincinde in regno per incendium damnificatorum sibi adrepartitorum et obvenientium semet insuffientem esse, imo neque propriam quottam suam tolerantialem depurare posse exponerent, ideo enixe supplicat eadem judaeorum in plaga subarcensi degentium communitas, ut non tantum quoad praeattactum novum onus 199 florenorum sensu benigne

dispensaretur, verum etiam a paritate praeattactorum judaeorum alibi in regno incineratorum a propria quoque taxa sua tolerantiali quidpiam relaxaretur.

Votum.

Quoniam vero habita praeallegatarum fatalitatum benigna reflexione precibus eorundem damnificatorum judaeorum motivis ex iisdem interpositis virtute benigni de dato 28-a Decembris 1767. emanati rescripti regii sacratissima sua majestas clementer deferre dignata sit in eo, ut extraneas ex lana confectas merces sub decursu unius anni non tamen ultra ad valorem 50 mille florenorum absque additamento intranearum mercium erga consvetas passuales invehere possint atque adeo taliter quaestionatae ipsorum fatalitates jam alias in reflexione sumptae quadamtenus compensatae haberentur, eapropter superius expositum eorundem supplicem seponendum esse arbitratur mixta haec commissio. Salvo etc.

Ceruzával: comes Joannes Balassa.

Kívül: Protocollum commissionis in negotio taxae tolerantialis judaeorum die 11-a Augusti 1768 celebratae circa instantiam communitatis judaicae Posoniensis se in quotta sua tolerantiali sublevari supplicantis. tantum quoad praeattactum novum onus 199 florenorum sensu benigne

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 13. folio 58—59.
Ívrétű papiros, elölapon ezzel az egykorú feljegyzéssel: *praesentata 16. Augusti 1768., eadem relata.*

327.

1768. augusztus 11. A zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság Pest és Trencsén megyék jelentésével foglalkozva szükségesnek véli, hogy jövőben a türelmi adót beszedő állami hivatalok a megyékkel szoros kapcsolatban álljanak és a m. kir. kamarát a türelmi adó befizetéséről folyamatosan tájékoztassák. Mivel pedig a türelmi adóhátralékok immár 48 313 forintra emelkedtek, ahol szükségesnek mutatkozik, ott katonai végrehajtás vétessék igénybe.

Praesentibus excellentissimo domino comite Joanne Balassa, spectabili domino Michaele Sido, spectabili domino Gabriele Zlinszky, spectabili domino Joanne Csiba, spectabili domino Carolo Fabiankovich, domino Josepho Aszalay secretario protocollum commissionis mixtae in negotio taxae tolerantialis judaeorum die 11-a Augusti 1768. celebratae, in qua 1-o referebantur literae comitatuum Pestiensis et Trenchiniensis, illius quidem sub 11-a. hujus vero sub 12-a postremo transacti Julii excelso consilio locumtenentiali regio submissae, tenore quarum Pestiensis quidem gremiales judaeos suos taxam tolerantialem pro anno 1767. intuientibus id ipsum quietantiis generalis cassae cameralis praefecti deposuisse refert, Trenchiniensis rescribit, quod cum incassatio taxae tolerantialis judaeorum officialibus regiarum tricesimarum delata haberetur

sibi constare non possit, num et quali summa judaei sui titulo tolerantiae restent? se interim omnibus dominis tricesimatoribus insinuari fecisse, ut quamprimum intuitu incassandarum talismodi restantiarum assistentiam comitatus petierint, eam illico ordinaturus sit.

Votum.

Crebrius jam observatum esse, quod dum comitatus ad procurandam restantiarum taxae tolerantialis judaeorum adjustationem per excelsum consilium monentur, complures ex iis istiusmodi taxae incassationem officiis cassarum cameralium delatam esse, saepe vero gremiales judaeos suos imputata sibi restantia haud teneri rescribant. Quam ob rem obsequiose existimat mixta haec commissio excelsam cameram regiam Hungarico-aulicam per consvetum insinuatum peramice requirandam esse, quatenus subalterna officia sua, quibus videlicet perceptio taxae tolerantialis judaeorum concredita haberetur, eo instruere haud gravare vellet, ut passu in hoc semet comitatibus cointelligenter et correspondenter habere noverint. Porro praescriptas menstruas, easque exactas et adaequatas informationes num et quid pecuniarum harum tolerantialium ad cassam influxerit titulo restantis, quid titulo currentis quottae, quidve adhuc persolvendum restet? praelibatae excelsae camerae de tempore in tempus rite submittant, quo demum ex iis semper accurate submissis consveti etiam extractus seu tabella restantiarum saepenuncupatae tolerantialis judaeorum taxae rite et defectu absque omni effectuari valeant.

2-o exhibita est commissioni huic tabella restantiarum taxae tolerantialis pro annis 1764., 1765., 1766., 1767. et 1768. inclusis etiam 2163 florenis 63 denariis judaeis per incendium damnificatis relaxatis et inter reliquos in regno habitantes judaeos jam antehac subrepartitis concinnata, summamque integralis restantiae in florenis 48 313 den. 84 2/12 consistere perhibens.

Votum.

Qua revisa censemus comitatus in isthic advoluto sub nro quidem 1-o contentos eo reflectendos esse, ut iidem omni conatu eo connitantur, ut gremialium judaeorum suorum taxa tolerantialis tam pro praeterito restans quantocyus depuretur, quam et currens in re et tempore rite dependatur. Apud reliquos autem sub nro 2-o expressos comitatus, in quibus nempe degentium judaeorum restantiae jam integri anni obtingens suum superarent, in sequelam benigni sub 3-a praeterlapsi Junii interventi jussus regii efficaciter disponendum esse, ut iidem talismodi restantiarios judaeos, si comitatensis non sufficeret, etiam cum assistentia militari ad successivam et per partes effectuandam quo celeriorem tamen totalis restantiae suae depurationem serio adstringere haud omittant, ne secus hujusmodi restantiae progressu temporis inexigibiles reddantur.

Postremo in adnexa sub nro 3-o specificatione contentos comitatus et civitates desideratas judaicarum familiarum conscriptiones ne etiamnum submittentes reflexe ad alium sub 11-a Aprilis eatenus emanatum reflexorium intimatum ad indilatam earundem conscriptionum submis-

sionem serio monendos, praemissaque omnia una etiam sacratissimae majestati suae caesareo-regiae pro altissimo notitiae statu humillime repraesentanda censeri, salvo etc.

Ceruzával: comes Joannes Balassa.

Extractus
restantiarum taxae tolerantialis judaicae

Nomina comitatuum	Nomina cassarum	Annue adrepartita quotta ex 30000 fl-is	
		fl.	den.
Abaujvariensis	Ad cassam perceptoratus Cassoviensis	588	70
Albensis	tricesimam Budensem	695	—
Aradiensis	tricesimam Aradiensem	110	—
Arvensis	cassam dominii Likava	100	—
Bács et Bodroghiensis	tricesimam Petrovaradinum et salis officium Baja	339	—
Bereghiensis	tricesimam Munkacsiensem	513	—
Biharіensis	tricesimam Magnovaradiensem	420	—
Borsodiensis	salis officium Tokaiense	570	—
Castriferrei	tricesimam Sopronіensem	1860	—
Comaromiensis	salis officium Comaromiense	600	—
Csanadiensis	tricesimam Aradiensem	70	—
Jaurinensis	tricesimam Jaurinensem	329	70
Lyptoviensis	cassam dominii Likava	137	50
Marmarossiensis	tricesimam Szigethiensem	780	—
Mossoniensis	cassam praefectoratus Posoniensem	1110	—
Neogradiensis	cassam salis officii Pestiensis	200	—
Nittriensis	tricesimam Szenicz et salis officium Vecse	4770	—
Pestiensis	tricesimam Budensem	1680	—
Posoniensis subarcensis	cassam praefectoratus Posoniensem	2760	—
Posoniensis transmontani	tricesimam Stomphensem	527	—
Posoniensis cismontani	cassam praefectoratus Posoniensem	1345	—
Saárossiensis	tricesimam Bartphensem	735	—
Scepusiensis	cassam perceptoratus Cassoviensis	153	—
Sopronіensis	tricesimam Sopronіensem	2242	60
Strigoniensis	salis officium Comaromiense	190	—
Sümeghiensis	salis officium Canisaiense	675	—
Szabolcsensis	tricesimam Debreczeniensem	570	—
Szaladiensis	tricesimam Sopronіensem	582	60
Szatthmáriensis	tricesimam Szatthmariensem	800	—
Tolnensis	salis officium Földvárense	570	—
Trenchiniensis	tricesimam Trenchiniense	1290	—
Ugocsensis	salis officium Ujlakiense	214	50
Ungváriensis	cassam perceptoratus Cassoviensem	460	—
Weszprimiensis	tricesimam Jauriensem	585	—
Zempliniensis	salis officium Tokajense	1095	—
Summa		30000	

Posonii, 12-a Augusti 1768.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 442—4.

Másfél ívnyi papiros, elölapján ezzel a feljegyzéssel: *praesentata 18. Augusti 1768., eadem relata.*

A türelmi adóra vonatkozó kimutatást folio 441. jelzés alatt az alábbiakban közöljük.

pro infra designatis annis solvendarum.

ex hac restant solvendis pro annis								Pro anno 1768-o inclusis 2163 fl. 63 den. relaxatis		Summa integralis restantiae	
1764		1765		1766		1767					
fl.	den.	fl.	den.	fl.	den.	fl.	den.	fl.	den.	fl.	den.
—	—	—	—	—	—	—	—	631	93¼	631	93¼
—	—	—	—	—	—	—	—	398	43¼	398	43¼
—	—	—	—	55	—	110	—	118	63¼	283	63¼
—	—	—	—	—	—	—	—	108	3¼	108	3¼
—	—	—	—	—	—	—	—	324	27[illegible]	324	27[illegible]
—	—	—	—	—	—	—	—	550	80¼	550	80¼
—	—	—	—	—	—	—	—	346	10¼	346	10¼
—	—	—	—	—	—	—	—	326	90¼	326	90¼
—	—	—	—	—	—	930	—	1994	97¼	2924	97¼
—	—	—	—	—	—	—	—	579	84¼	579	84¼
—	—	—	—	35	—	70	—	75	84¼	180	84¼
—	—	—	—	—	—	—	—	271	80¾	271	80¾
—	—	—	—	—	—	—	—	148	20¼	148	20¼
—	—	—	—	780	—	780	—	837	5¼	2397	5¼
1110	—	1110	—	1110	—	1110	—	959	81¼	5399	81¼
—	—	—	—	—	—	—	—	54	31¼	54	31¼
—	—	—	—	—	—	2757	—	5114	86¼	7871	86¼
—	—	—	—	—	—	—	—	1381	97¼	1381	97¼
—	—	—	—	—	—	2760	—	2959	91¼	5719	91¼
—	—	—	—	—	—	527	—	565	81¼	1092	81¼
—	—	—	—	—	—	1345	—	1442	82¼	2787	82¼
—	—	—	—	—	—	—	—	788	81¼	788	81¼
—	—	—	—	—	—	—	—	164	84¼	164	84¼
—	—	—	—	—	—	2242	60	2404	29¼	4646	89¼
—	—	—	—	—	—	190	—	204	51¼	394	51¼
—	—	—	—	—	—	675	—	724	49¼	1399	49¼
—	—	—	—	—	—	—	—	469	40¼	469	40¼
—	—	—	—	—	—	—	—	625	37¼	625	37¼
—	—	—	—	—	—	400	—	858	49¼	1258	49¼
—	—	—	—	—	—	—	—	285	—	285	—
—	—	—	—	—	—	1030	41½	1383	75	2414	16½
—	—	—	—	—	—	—	—	123	50¼	123	50¼
—	—	—	—	—	—	—	—	493	99	493	99
—	—	—	—	—	—	292	50	628	2	920	52
—	—	—	—	—	—	—	—	547	50	547	50
1110		1110		1980		15219	51½	28894	32[illegible]	48313	84[illegible]

328.

1768. augusztus 18. A m. kir. helytartótanács Mária Terézia királynőnek jóváhagyólag felterjeszti a zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottságnak a türelmi adóhátralékok behajtására vonatkozó jegyzőkönyvét.

Suae majestati.
Sacratissima etc.

Commissio mixta in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinata exhibuit regio huic locumtenentiali consilio perdemisse advolutum protocollum 1-o circa informationes nonnullorum comitatuum in puncto restantiarum taxae tolerantialis acceptas, 2-o circa comitatus ad procurandam praeallatarum restantiarum adjustationem qualiter reflectendos, 3-o circa quosdam comitatus et civitates ad submittendas judaicarum familiarum conscriptiones ineundas confectum.

Cujusmodi commissionalis protocolli tanquam per totum voto etiam consilii hujus locumtenentialis regii probati tenoribus, quemadmodum sub hodierno conformia abhinc suis locis disponerentur, ita id ipsum idem hocce consilium una etiam sacratissimae majestati vestrae caesareo-regiae pro altissimo notitiae statu in submissione repraesentat. Queis etc. Datum 18-a Augusti 1768.

Aszalay manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 447.
Fogalmazvány felívnyi papiroson egy betoldással a szövegben.

329.

1768. augusztus 18. A m. kir. helytartótanács megkeresi a m. kir. kamarát abban az irányban, hogy az alárendelt és a zsidók türelmi adójának behajtásával foglalkozó hivatalok jövőben a megyékkel karöltve működjenek, egyúttal a m. kir. kamarát havonta tájékoztassák ennek az adónak helyzetéről.

Camerae regiae Hungarico-aulicae.

Sacratissimae etc. peramice insinuandum, crebrius jam observatum esse, quod dum comitatus ad procurandam restantiarum tolerantialis judaeorum taxae adjustationem abhinc tuerentur, eotum plures ex iis istiusmodi taxae incassationem officiis cassarum cameralium delatam esse, saepe vero gremiales judaeos suos imputata sibi restantia haud teneri rescribant. Quamobrem consilium hoc locumtenentiale regium praelibatam cameram regiam Hungarico-aulicam hisce officiose requirendam duxit, quatenus subalterna officia sua, quibus videlicet perceptio praenotatae judaeorum taxae concredita haberetur, eo instruere haud gravare velit, ut passu in hoc semet cum comitatibus cointelligenter et correspondenter habere noverint. Porro praescriptas menstruas, easque exactas et adaequatas informationes num et quid pecuniarum harum tolerantialium ad cassam influxerit titulo restantis, quid titulo currentis quottae? quid-

ve adhuc persolvendum restet? eidem supratitulatae camerae regiae de tempore in tempus rite submittant, quo demum ex iis semper accurate submissis consveti etiam extractus seu tabellae restantiarum saepenuncupatae tolerantialis judaeorum taxae rite et defectu absque omni effectuari valeant. Queis etc. Datum 18-a Augusti 1768.

Aszalay manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 445—6
Fogalmazvány ívrétű papiroson.

330.

1768. szeptember 10. Váradolaszi. Bihar megye jelenti a m. kir. helytartótanácsnak, hogy a nagyváradi harmincados bizonysága szerint a megyebeli zsidók 1767. évi 105 forint türelmi adóhátralékukat megfizették, egyben felterjesztik a zsidók összeírását annak feltüntetésével, hogy hol laknak, mivel foglalkoznak és a megyének és az államnak mennyi adót fizetnek.

Serenissume dux, regie locumtenens!
Excelsum consilium regium locumtenentiale Hungaricum!
Domini domini benignissime gratiosissimi colendissimi!

Quemadmodum sub decima quarta Octobris anni millesimi septingentesimi sexagesimi septimi demisse rescripsimus, quottam aut restantiam taxae tolerantialis judaeorum in gremio comitatus hujus commorantium nobis ex eo ignotam esse, quod ejusdem incassatio officialibus cameralibus concredita sit, ita erga benigno-gratiosum intimatum sub decima tertia Maji anni currrentis emanatum idem referimus quidem, nihilominus tricesimator Varadiensis congregationi nostrae praesens declaravit, expositam pro anno 1767. in florenis 105 eorundem judaeorum restantiam depuratam esse.

Caeterum erga benigno-gratiosum intimatum sub undecima Aprilis anni currentis reflexe ad aliud sub septima Augusti anni 1767. emanatum peractam judaeorum gremialium conscriptionem hicce acclusam reverenter transmittimus, benignitatique regiae serenitatis vestrae et gratiis ac favoribus excelsi consilii regii locumtenentialis Hungarici demisse commendati perseveramus.

Regiae serenitatis vestrae et excelsi consilii regii locumtenentialis Hungarici humillimi, obsequentissimi, obligatissimi servi:

Ex generali congregatione die 10-a mensis Septembris anno 1768. in episcopali oppido Váradolaszi continuative celebrata.

universitas comitatus Bihariensis.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 452—3.
Ívrétű papiros, melynek vízjegye: címerpajzsban vadászkürt, felette koronával és alatta: *M. I.* betűkkel, előlapon: *praesentata 30. Septembris 1768., eadem relata* feljegyzéssel.

Conscriptio

judaeorum in gremio inclyti comitatus Bihariensis actu existentium juxta praescriptum excelsi consilii regii locumtenentialis Hungarici sub 11-a Aprilis 1768. reflexe ad aliud sub 7-a Augusti 1767. emanatum peracta.

Locus habitationis	Nomen patris familias	Pueri hinc conjuge proprium et familiorum capita	Antue ad cassam publicam comitatus mihi	Refert titulo tolerantiae taxae solvendae	Exercet	
					opificum	quaestum
		nro	fl. R. cr.	fl. R. cr.		
Magno	Adamus Lébll	3	7 4	10 —	—	cremato
Varadini	Isáácus Manasses	4	6 14	4		cremato
	Jakobus Volff	4	4 19	5	sartoris	
Velencze	Jakobus Puliczer	6	9 34	10		mercibus
	Jakobus Lipmán	6	8 59	11		cremato
	Simeon Volff	4	7	7		cremato
	Beniaminus Sáy	4	7	4		cremato
	Beniaminus Abraham	1	7	3		cremato
	Josephus Barog	3	3 30	4	sartoris	
	Jacobus Herschll	4	3 16	4		cremato
In territorio	Jacobus Levi	7	1 59	11		cremato
fortalitii M.	Moyses Lipmán	3	8 3	4		caupo
Varadiensis	David Herschll	3	5 57	3	—	—
In territorio	Josephus Sáy	3	7	4		mercibus
camerali	Isáácus Pinkesz	2	3 58	6		mercibus
	Isáácus Káin	2	2 18	3		mercibus
	Volff Sáy	5	—	—		mercibus
Pállyiujlak	Isáácus Abrahám	8	14 56	10		cremato
Örvénd	Moyses Jocll	2	1 30	2		caupo
Szalárd	Isaacus Jakob	2	3 58	4		cremato
Less	Lazarus Herschll	4	servitor Moisis Lipman ad fortalitium Magnovaradiense conscriptus: Miserabilis. nihil habens.			
Geszt	Jacobus Isák	2	5 15	2 20		cremato
Geszt	Latus	84	118 10	112 20		
	seu hospes: Mojses Salamon	4	—	3 20		mercicus
Sámson	Jacobus Kain	7	16 48	18	arendator popinarum	
	Franciscus Mojses	4	6 18	5		pellibus
	Jacobus Isák	2	6 18	6		pellibus
	junior Jacobus Kain	2	—	2	educillator parentis	
	Joseph Abrahám	3	3 37	8	educillator soceri	
Acsád	Marcus Majer	5	21 56	—		cremato
	Isac Herskovits	2	8 2	—	—	—
	Jakob Mojses	2	5 15	—	educilli arendator	
M. Pályi	Joseph Abraham	—	—	—	educilli Dolinay arendator	
	Isac Jakob	3	11 19	12		cremato
Keresztes	Isac Abrahám	3	6 6	3 30		mercibus
	Noach Bermant	—	—	—	sodalis praecedentis	
Vértes	Simon Lázár	2	5	8		educillator
	Simon Jakab	4	5	8		educillator
Potsaj	Jacobus Farkas	2	2 12	—	arendator fornicis, celebs	

Locus habitationis	Nomen patris familias	Pensio hanc conjecta jobiorum et familiarum cifra	Annue ad cassam publicam comitatus solvit		Reliqui tributi trimestrali tanae solvere		Exercet	
							opificum	quaestum
		nro	fl.	R. cr.	fl.	R. cr.		
Csohaj	Joseph Jakabovits	3	7		6			cremato
Olaszi	Mathias Mojses	3	5	13	4			mercibus
Piskolth	Moyses Israel	5	8	54	9	10		cremato
	Joseph Mojses	2	—		3		conventionatus educillator	
	Martinus Mojses	2	—		3		conventionatus educillator	
Semjény	Joseph David	6	advena				arendator educilli	
Selind	Jacobus Isák	5	5	12	4			cremato
	Abrahám Salamon	4	—		3	8		cremato
	Latus	159	242	20	218	28		
Ottomany	David Léb	2	2	48	—			mercibus
Mihályfalva	David Jónás	3	advena		3		conventionalis caupo	
	Isác Jónas	5	advena		2	6	sartor et	questor
	Jacobus Arenovics	2	advena		2	6	—	—
	Jacobus Joseph	3	advena		2			cremato
Kesserü	David Lebel	3	3	36	2			cremato
Almosd	Mathias Hersl	8	17	30	10			cremato
	Michael Dávid	3	7	23	8			cremato et vino
	Marcus Abran	1	5	34	2			cremato
	Samuel Rebel	5	8	35	9			mercibus
	Jacob Abraham	4	7	23	3			mercibus
	Josephus Léb	3	3	6	2			pellibus
	Martnus Abraham	2	miserabilis					—
	Abrán Jakab	2	2	42	2		conventionalis caupo	
	Martinus Isák	2	2	42	2			pellibus
	Franciscus Dávid	2	3	31	4			mercibus
Felsöabrán	Lebel Paur	5	9	52	—			cremato
Bogyoszló	Jakobus Isák	1	4	50	1			cremato
Bosaj	Jacobus Lebel	6	5	18	6	12		cremato
	Summa	221	338	10	280	52		

Ex generali congregatione comitatus Bihariensis in episcopali oppido Varadolaszi continuative celebrata.

Per juratum ordinarium notarium:
Joannes Ferdinyi manu propria.

Másfél ívnyi papiroson melléklete volt Bihar megye 1788. szept. 10-én kelt levelének folio 454—6. jelzés alatt.

331.

1768. szeptember 12. Pozsony. A m. kir. kamara a türelmi adó dolgában értesíti a m. kir. helytartótanácsot, hogy f. évi aug. 18-án kelt megkeresésük értelmében a szükséges intézkedések megtörténtek úgy a megyékkel való szoros együttműködés, mint a havi jelentések szempontjából.

Sacratissimae caesareo-regiae apostolicae majestatis, dominae dominae clementissimae regiae camerae Hungarico-aulicae nomine ejusdem altefatae suae majestatis excelso consilio regio locumtenentiali Hungarico peramice reinsinuandum, ad amicum praelibati consilii regii locumtenentialis Hungarici quoad necessariam officiorum cameralium in puncto incassandae tolerantialis judaeorum taxae comitatibus fovendam mutuam cointelligentiam sub 18-a praeteriti mensis Augusti horsum factam insinuationem regiam hanc cameram aulicam sub hodierno penes concernentia officia cameralia disposuisse, ut passu in hoc semet cum comitatibus deinceps correspondenter habeant.

Quemadmodum autem iisdem una commissum extitit, ut solitas menstruas et adaequatas informationes praescripta modalitate concinnandas accurate semper submittant, ita regia haec camera aulica easdem de tempore in tempus percipiendas suprafato regio consilio locumtenentiali communicare haud intermittet. Cui in reliquo eadem regia haec camera aulica ad quaevis mutui officii genera prompta, parataque manet.

Ex consilio regiae camerae Hungarico-aulicae Posonii, die 12-a Septembris anno 1768.

Michael Chapo manu propria.

Kívül: Sacratissimae caesareo-regiae apostolicae majestatis, dominae dominae clementissimae regiae camerae Hungarico-aulicae nomine ejusdem altefatae suae majestatis excelso consilio regio locumtenentiali Hungarico peramice assignandum.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 448—9.

Ívrétű papiros, melynek vízjegye az egyik oldalon koronás címerpaizs, a másik oldalon vadászkürt felett díszes keretben: *L & W.* betűkkel, elölapon alul ovális alakú födött címerpecséttel, a szöveg alatt legalul középen: *collationata per SK* és elölapon: *praesentata 22. Septembris 1768., eadem relata* feljegyzésekkel.

332.

1768. október 14. Rohonc. Hazatius János Vas megyei főszolgabíró a megyének jelenti, hogy a rohonci zsidó hitközség előtte nyugtákkal igazolta, hogy a terhükre előírt 2924 forint türelmi adóhátralék helyett ők már 4650 forintot fizettek le.

Infrascriptus praesentium per vigorem recognosco, quod posteaquam ego ad exigentiam gratiosi excelsi locumtenentialis regii consilii intimati Posonii, 18. Augusti 1768. emanati intuitu restantiarum taxae tolerantialis judaeorum in gremio comitatus hujusce degentium investigationem

peregissem, extunc in oppido Rohoncz ex judaica communitate judicem judaeorum et juratos in mei praesentiam accersiri curavi ac eisdem tenores et continentias praeattacti intimati perlegi et explanavi ac insuper eosdem judicialiter etiam admonui, quatenus restantias pro annis 1767. et 1768. ad summam 2924 florenos den. 97 1/4 exurgentes quantocyus persolvere et depurare satagant, secus in conformitate benigni intimati eosdem militari quoque executione mediante ad hujusmodi restantiarum deductionem et depurationem adigere et compellere necessitabor. Ad cujusmodi per me erga praedictos judaeos praemissam judiciariam admonitionem iidem judaei responderunt se ex taxa tolerantiali nequaquam tantum debere et restare, uti in intimato exponeretur, in cujus etiam comprobationem et remonstrationem certas dupplicis ordinis quietantias mihi in originali praesentarunt et exhibuerunt, quibus mediantibus semet legitimarunt praespecificatam summam se majori in parte jam depurasse et exolvisse. prouti id ipsum etiam ex genuinis earundem quietantiarum paribus hic annexis clare eveniret. Super qua praevio modo per me facta quoad praeattactas restantias taxae tolerantialis seria investigatione, compertaque eatenus rei veritate praesentes propriae manus meae subscriptione, sygillique mei usualis appressione communitas extradedi literas relatorio-testimoniales. Actum in oppido Rohoncz, die 14-a mensis Octobris anno 1768.

Joannes Hazatius inclyti comitatus Castriferrei supremus judex nobilium manu propria.

Kívül: Humillima relatio intuitu restantiarum taxae tolerantialis judaeorum.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 461—2.

Ívrétű papiros, melynek vízjegye az egyik oldalon ki nem vehető állat, míg a másik oldalon T betűvel, az aláírás alatt vörös viaszba nyomott ovális alakú gyűrűspecséttel.

A zsidók által bemutatott eredeti nyugták másolatai folio 457—460. jelzés alatt találhatók és így szólnak:

1.

Infrascripti sacrae caesareae regiae apostolicae majestatis excelsae camerae regiae Hungaricae aulicae generalis cassae cameralis praefectus et contralor recognoscimus communitatem judaicam inclyti comitatus Castriferrei de taxa tolerantiali ad decencium 1-ma Januarii 1760. inchoatum sibi imposita, etquidem ad rationem summae 1860 fl. pro anno hocce 1767. sibi adrepartitae florenos centum nonaginta quinque Rhenenses 23 1/3 denarios manibus nostris administrasse, super quibus taliter administratis florenis 195 denariis 23 1/3 antelatam communitatem judaicam praesentibus quietamus. Actum Posonii in officio generalis cassae cameralis praefecturatus regii Hungarico-aulici die 30-ma Aprilis 1767.

Id est fl. 195 den. 23 1/3.

Leonardus Heimbucher manu propria.
Josephus Winkler manu propria.
Josephus Venturini manu propria.

Ugyanez a pénztár 1767. júl. 28-án 734 ft 76 2/3 dénárt és 1768. jan. 25-én 930 forintot nyugtázott.

II.

Quittung

per vierhundert funffundsechtzig gulden, welche die Eisenburger juden gemeinde an der viertel jährig anticipato zu habender tolerantz tax, alss von 1-ten Jenner bis inclusive letzten Mertz 1767. den hiessegen koniglichen 30-gstamt richtig erleget hat, wuruber hiemit beschein(i)get wird. Signatum Ödenburg, den 30-ten April 1767.

Id est 465 fl.

Per kayserlich-königlichen capittal 30-gstamt allda.

Ugyanez a harmincadhivatal 1767. febr. 3-án 930 ft-ot, nov. 18-án 465 ft-ot, 1768. febr. 22-én 465 ft-ot és végül máj. 11-én ismét 465 ft-ot nyugtázott. ilyenformán a terhükre előírt 2924 ft helyett 4650 ft-ot fizetett le.

333.

1768. november 7. Szombathely. Vas megye a megyebeli zsidók 2924 forint türelmi adóhátraléka ügyében a m. kir. helytartótanácsnak felterjeszti az illetékes főszolgabíró jelentését a nyugták másolatával együtt.

Serenissime dux, regiae locumtenens!
Excelsum consilium regium locumtenentiale!
Domine, domini benignissime gratiosissimi, colendissimi!

Posteaquam benigno gratiosum excelsi consilii regii intimatum circa restantias videlicet taxae tolerantialis gremialium comitatus hujus judaeorum pro annis praeterito 1767. et currente 1768. in florenis 2924 den. 97 $^1/_4$ exherentes sonans sub hodierna generali congregatione nostra publicatum fuisset, processualis judex nobilium noster, cui quippe, ut praedenotatas restantias effective depurari faciat, commissum habebatur, qualemnam idcirco relationem exhibuerit, eandem simul cum ibidem provocatarum quietantiarum copiis penes praesentes advolutam excelso consilio regio humillime submittimus, una ejusdem benignitati, gratiis et favoribus devoti. Ex generali congregatione nostra in oppido Sabariae, die septima mensis Novembris anno domini millesimo septingentesimo sexagesimo octavo celebrata.

Serenitatis vestrae regiae et excelsi consilii regii locumtenentialis humillimi obsequentissimi obligatissimi servi:

universitas comitatus Castriferrei.

Kívül: Sacratissimae caesareo-regiae atque apostolicae majestatis regio per Hungariam locumtenenti serenissimo Saxoniae duci, excelsi consilii regii locumtenentialis praesidi et consiliariis etc. (tit.), domino, dominis nobis benignissimo gratiosissimis colendissimis Posonii.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 463—4.

Ivrétű papíros, melynek vízjegye az egyik oldalon ugró hímszarvas, míg a másik oldalon levő betűkből csak W látszik, zárlatán fodott és kerek megyei pecséttel, előlapon ezzel a feljegyzéssel: *presentata 18-va Novembris 1768., 21-a relata.* A főszolgabíró jelentését 332. sorszám alatt közöljük.

334.

1768. november 14. Sopron. A soproni harmincadhivatal bizonyítja, hogy a megyebeli zsidók a türelmi adónak csupán ez év utolsó negyedét nem fizették meg.

Dass die in dem löblichen Oedenburger comitat wohnhaffte juden gemeinden ihre ihnen anrepartirte tolerantial tax dem hiesig königlichen 30-igstamt zu bestimten terminen zwar erleget, seintzig allein vor dis lauffende 4-te quartall annoch restiren, wird untergewöhnlicher amts ferttigung attestiret. Signatum Oedenburg, den 14-ten November 1768.

Per kayserlich-königlichen capital 30-igstamt allda.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 467.

Felívnyi papiros vízjegy nélkül, a szöveg alá nyomott fodott és kerek hivatali pecséttel.

335.

1768. december 14. Bécs. Mária Terézia királynő a m. kir. helytartótanácsnak f. évi aug. 18-i felterjesztését tudomásul véve meghagyja, hogy azok a megyék, amelyek még a zsidók összeírását nem küldték meg, ennek 6 héten, a városok pedig két héten belül okvetlenül tegyenek eleget, mely után a m. kir. kamarával együttesen e jelentéseket gondosan vizsgálják felül és ennek alapján tegyék meg a javaslatukat.

Maria Theresia dei gratia Romanorum imperatrix vidua ac Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniaeque etc. regina apostolica, archidux Austriae etc.

Serenissime dux, consangvinee charissime, reverendi, spectabiles ac magnifici, magnifici item et egregii fideles nobis dilecti! Relata sunt nobis ea, quae dilectio et fideliates vestrae penes submissionem protocolli commissionis mixtae in negotio taxae tolerantialis judaeorum ordinatae 1-mo circa informationes nonnullorum comitatuum in puncto restantiarum taxae tolerantialis acceptos, 2-do circa comitatus ad procurandam praeallatarum restantiarum adjustationem qualiter reflectendos, 3-tio circa quosdam comitatus et civitates ad submittendas judaicarum familiarum conscriptiones monendos sub 18-a praeteriti mensis Augusti nobis demisse repraesentarunt. Quo in passu et notanter quoad tertium praemissorum punctorum dilectioni et fidelitatibus vestris harum serie benigne rescribendum ac una committendum esse duximus, quatenus comitatibus et civitatibus illis, qui attactas familiarum judaicarum conscriptiones nondum submiserint, morositatem hancce ipsorum severe improbare, utve conscriptiones ejusmodi comitatus quidem intra sex septimanarum, civitates vero intra quatuordecim dierum spatium a die perceptionis computandum inomisse submittere, porro diem, quo dispositionis hujuscemodi nostrae intimationem percepturi sunt, proxima statim posta indicare teneantur, districtim injungere ac in reliquo negotium

hoc juxta praescriptum priorum hoc in passu benignarum ordinationum nostrarum concertanter cum camera nostra Hungarico-aulica assumere et pertractare, taliterque depromendum eatenus votum suum nobis demisse submittere noverint eaedem dilectio et fidelitates vestrae. Quibus in reliquo gratia et clementia nostra caesareo-regia benigne ac jugiter propensae manemus. Datum in archiducali civitate nostra Vienna Austriae, die vigesima quarta mensis Decembris anno domini millesimo septingentesimo sexagesimo octavo.

Maria Theresia manu propria.

comes Franciscus Eszterhazy.
Ferdinandus Scultety manu propria.

Kívül: Serenissimo duci, reverendis, spectabilibus ac magnificis, magnificis item et egregiis N. N. praesidi et consiliariis consilii nostri regii locumtenentialis Hungarici, consangvineo nostro charissimo, fidelibus item nobis dilectis Posonii ex officio.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 465—6.
Ívrétű papiros, melynek vízjegye az egyik oldalon koronás címerpajzs, a másik oldalon arabeszkkel, zárlatán vörös viaszba nyomott kir. titkos pecsét nyomával, míg a szöveg alatt legalul a jobb sarokban: *Sc(ultety)*, a király címzés alatt: *acceptata 31. Decembris 1768.*, végül az előlapon: *2-a Januarii 1769. relata* feljegyzésekkel.

336.

1768. december 29. előtt. Névtelen javaslat a magyarországi zsidók megadóztatása tárgyában, akik ezidőszerint évi 30 000 forintot fizetnek, ezzel szemben csupán a prágai zsidók egyedül 100 000 forintot, Csehország többi részében élők ismét 100 000 forintot, míg a morvaországiak ugyancsak 100 000 forintot adóznak. Ilyenformán ezek a vagyonuk 6—7%-át fizetik adóban, míg a Magyarországon élő szegényebb és közepes módúak legfeljebb 1—1.5%-ot, a gazdagabbak pedig csak ¼%-ot adóznak. Egész Morvaországban, néhány nikolsburgi zsidót kivéve, nincs olyan zsidó, akinek vagyona 50 000 forint értékű lenne, míg Magyarországon ezek száma legalább 50, hanem 100-ra tehető. Éppen ezért, ha Magyarországon a gazdagabb zsidó vagyonának 2—3%-át adná adóba, míg a szegény zsidó csupán egy forint fejadót fizetne, még így is könnyen évi 70 000 forint türelmi adó folyna be.

Es solte nach vorschrifft eines allerhöchst kayserlich-königlichen befahls um dem vermögen deren in Hungarn wohnhafften juden ein proportionirte toleranz tax anlegen und ein gleichmässige repartition unter selben machen zu können, eine förmlich genaue juden conscription schon zu 2-enmahlen benantlich in 1754. und 1759. jahr vorgenohmen werden und es wurde zwahr solch allergnädigst angeordnete juden conscription anno 1754. von dene selbstigen juden ersteren und vorstehern verfertiget und mittels deren comitatern eingeschicket. Demnach aber solche so mangelvoll, alss unvollkommen, das hieraus weder das eigentliche personale

deren in Hungarn befindlichen juden noch vielweniger derenselben vermögen und haabschafft ermessen könne werden, muste die diesserwegne allergnädigst verordnete commission mit deren zu dem ende von deren juden gemeinden abgeschickten juden deputirten accordweise in die 5000 fl. auction einwilligen und es geruheten auch ewer kayserlich-königliche apostolische mayestät sothanne auction auf folgende fünf jahr allergnädigst zu bestättigen, jedoch mit dem ernst geschärften allerhöchsten befahl, das wehrend diesen 5 jahren eine vollkommene juden conscription neuerdings vorgenommen, auf das genaueste beschehen und eingeschickt solle werden. Ehe bevor aber sothanne 5 jahr zum ende gelangeten, geruhen allerhöchst ewer kayserlich-königliche apostolische mayestät auf bittliches ansuchen deren sammentlichen juden gemeinden allergnädigst zu resolviren, das zwahr die obigermassen anbefohlene juden beschreibung bis weitheren entschluss und allerhöchster verordnung aufgeschoben, jedoch mit zuziehung deren fürnehmern und vorstehern deren juden gemeinden dahin getrachtet solle werden, damit die vorhin in 25 mille fl. jährlich abgeführte toleranz tax abermahlen mit 5000 fl. vermehret und augmentiret könne werden, welches auch mittels eines mit denen juden commissionaliter anwiedrum getroffene accords würcklich erfolget und bestehet, die von anno 1760. bis anjetzo alljährlich von denen in Hungarn wohnhafften juden zu bezahlen obligirte toleranz tax in 30 mille fl.

Es haben sich aber zwey hierländige juden dahin geäusseret, und zwahr erstens, das die Prager judan alleinig an der kayserlich-königlichen toleranz tax jahrlich 100 mille fl., dann die übrig in 12 Böhmischen creyssen sich befindliche judenschafft eben soviel, nemlich 100 mille fl. und endlich die Mährische in 6 creyssen ausgetheillte judenschafft nicht minder 100 mille fl. zu bezahlen habe und das obbesagte Bömische und Märische juden sowohl arme, mittlere, als auch reiche a proportione obigermassen denenselben angelegten toleranz tax von ihren vermögen und haabschaft auf 7, wenigstens 6 pro cento zustehen kommen.

Zweytens die sammentlich Hungarische judenschaft, welche in mehr, dann dreysig gespannschaften ausgetheillet, folglichen so viel, wann nicht mehr, als in Mähren sich befinden, nur mit 30 mille fl. jährliche toleranz tax beleget ist und bey solcher anlaag die arme und mittlere juden nach proportion ihres gwerbs, handelschaft, vermögen und haabschaft zwar auf 1 und respective 1 ½ pro cento, die reiche und fürnehmere aber nicht einmahl auf ¼ pro cento zu stehen kommen, die ursach aber dessen seye nach vorgeben obbemelter 2-en juden, weilen das quantum deren 30 mille fl. comitater-weiss unter und die juden ausgetheilet, die reichen, zu den sich der repartition und eincassierung bemächtigen und bey solcher gelegenheit sich selbsten verschwindt das meiste quantum unter die armen und mittleren juden abtheillen.

Drittens geben oftbesagte 2 juden vor, das in ganz margrafthum Mähren, einige Nicolspurger juden ausgenohmen, schwerlich oder gar nicht ein privat jud sich finden solle, dessen vermögen sich auf 50 mille, vielweniger aber auf 100 mille fl. erstrecken wurde, dahingegen in Hungarn wenigstens 50, ja etwann auch 100 privat juden zu finden wären, deren einer und der andere 50 mille, auch 100 mille fl. und mehr vermögendt

seye und weith mehrers gewerb und grössere handt fuhren, dann die Märischen juden.

Ferners und viertens äusserten sich wiederholte 2 hierländige juden auch dahin, das demnach sich fast alle, besonders aber diejenigen juden, welche die vermöglichsten seyndt, vor creditsleüthe ausgeben und solcher gestalten ihr eigenes vermögen in geheim zu halten, auf das äusserste besorgen, als wäre bey einer zu dem ende vornehmenden juden conscription ein, wie andere jud ohne ausnahm um sein haabschaft zu bekennen und anzudeüten zur ablegung eines in der synagog nach vorschrift deren jüdischen articula und ceremonien sehr kräftigen eydes zu bemüssigen, undzwar in gegenwarth deren darzu benenntden christlichen deputirten und mit zuziehung einiger unpartheisch, deren jüdischen articuln und ceremonien wohl verständigen juden, wozu sich oftwiederholte 2 juden antrageten, auch zugleich angedeütet hatten, das die meisten deren juden ehebevor selbe ein so scharfen eyd abschweren und ihr würcklich eigenes vermögen entdecken werden, bereith wären lieber zu einen accord zu schreitten und 2, auch 3-mahl mehrers an der toleranz tax zu versprechen und zu bezahlen. Im fahl aber und da sie juden ihr vermögen und haabschaft obiger massen zu entdecken unmittelbahr bemüssiget wurden, wurde ganz sicher und klar zu ersehen seyn, das wan von sothannen vermögen nur 2 und respective 3 pro cento, denen gar armen aber jedoch im landt gedulden nur 1 fl. kopf steüer zu bezahlen angeleget wurden, ein weith grössere und nahmhafftere summa, als die 30 mille fl. sich zeigen wurde und solte solche auf 70 mille fl., auch mehr tausendt gulden ohnfehlbahr erstrecken und dennoch die Hungerische judenschaft gegen die Bömische und Mährische in betracht des pro cento zu zahlen kommenden quanti weith leichter und geringer gehalten werden, anbey aber der mittlere und arme jud nicht ursach haben sich zu beschweren, das selber a proportione des vermögens höher, dann der reiche in der zahlung zu stehen komme.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 482—3.
Egykorú egyszerű másolat ívrétű papiroson.

337.

1768. december 29. előtt. Egy másik névtelen javaslat szerint könnyebben járható út az lenne a türelmi adó növelésére, ha a most érvényben levő évi 30 000 forintot bizonyos összegre felemelnék, amelynek szétosztása azután magukra a zsidókra lenne bízva. Az esetleges visszaéléseknek pedig úgy lehetne elejét venni, ha azokat, akik ebben bűnösök lennének, a legszigorúbban büntetnék meg.

Demnach vermög angeben deren zwey projectirenden Hungerischen juden die in marggrafthum Mahren befindliche judenschaft bloss an der sogenanten tolleranz tax jährlichen 100 mille fl. zu entrichten schuldig, die Hungerische juden hingegen, welche der Mahrischen an der zahl des personalis nicht nur gleich, sondern auch solche übertreffen, zugleich

aber weit grosseren handl führen und ein vielmehr eigenes vermögen haben sollen, nur mit 30 mille fl. sothanner tolleranz tax beleget seynd, diesen dann Hungerische juden a proportione ihres vermögens und des denenselben zugelassenen handls, dann mehr anderen beneficien ein weit grosseres quantum ausgemessen werden könte, alss scheinet zwar die von obbesagt 2 projectirenden juden vorgeschlagene juden conscription, wann solche ohne nachtheil und mehr anderen hieraus erfolgen kämenden schwirigkeiten beschehen därfte, eines von den besten mitteln zu seyn, wordurch deren in Hungarn wohnhafften juden eigentliche anzahl, vermögen, haabschafften und der denenselben durch denen ihnen zugelassenen handl und wandl jährlich zu wachsenden nutzen auf das genaueste erforschet und solchemnach denenselben ein proportionirtes quantum ausgeworffen werden könte.

Da nun aber solch vorgeschlagene juden conscription, wann solche nach vorgeben deren wiederholt zwey Hungerischen juden mit solcher schärffe und gewalt vorgenohmen müste werden, nicht nur ein weitläüffiges und längeres fürdauerendes, auch neu und etwann mehrere unkösten verursachendes werk seyn wurde, sondern zugleich im fall, da einjeder jud und eigenes vermögen und habschafft zu entdecken vorgeschlagener massen zu einen so scharffen jurament bemüssiget wurde, vielle perjuria und meineydige äüsserungen, ja sehr müssfällige folgerungen zu besorgen und dannoch aus sodannend vornehmenden so wenig, alss aus denen zeithero schon errichten conscriptionen der anverlangte effect, das eigentliche juden vermögen zu erfahren anzuhoffen wäre. Weilen dann ausser allen anstand seyn solle, dass die Hungerische judenschafft in betracht ihres vermögens, habschafft, handl und wandl und des hieraus von zeit zu zeit schöpfenden nutzens ein weit grösseres tollerantiale, alss zeithero zu tragen, fähig seyn, alss scheinete ein kürzeres und sicheres expediens zu seyn, wann denen in Hungarn wohnhafften juden über die zeithero per 30 mille fl. abgereichte tolleranz tax eine gewisse summa überhaupt ausgeworffen und solche durch die schon vorgeweste oder darzu eigentlich benente juden vorsteher und einnehmer unter die individua abgetheilet und mitelst einen durch seine behörde ausfolgenden decrets 1-mo die zur repartirung des neuen quanti bestelte vorsteher bevor sie das werk anfange, durch einen von denenselben abschwöhrenden eyd dahin auf das scharffeste angehalten wurden, damit selbe die ihnen anvertraute repartition ohne allen eigenen nutzen mit hindansetzung aller forcht, liebe oder was immer für einen gegen freund oder feind führenden interesse nach proportion eines vermögens und thunlichkeit gewissenhafft auszugleichen und diese solcher gestalten verfertigte repartition einer dieserwegen besonders zu verordnen kommenden commission in authentico einzuschicken verbunden seyn sollen mit der beygefügt ausdrücklichen androhung, dass 2-do wann entweders aus sothanner repartition durch obbemelte commission oder wass ander arth, durch welche wege genugsam angezeiget und befunden wurde, dass wiederholte vorsteher und repartitions verfertiger in dem ihnen anvertrauten amt partheisch ungerechter weise vorgegangen wären und entweders sich selbsten oder ihre freunde und anverwandte verschonet, an-

dere überladen hätten, selbe nicht nur ihres ganzen vermögens und haabschaffts unmitlbahr verlustiget, sondern zugleich mit weib und kindern aus Hungarn und all übrigen erblanden abgeschaffet sollen werden.

Dahingegen 3-tio wann sich ein oder der andere wieder die repartition beschwehren und die repartitions verfasser fälschlich anklagen solten und solch falsche klage hinlänglich erörteret wurde, solle derley falscher kläger und stehrer eben auch exemplariter abgestrafft und zur künfftigen folgleistung ernstgemessen angehalten werden.

4-to damit aber oftwiederholte vorsteher und einnehmer so wohl in der vornehmenden repartition und nach erfolgt von höheren behörden derselben approbation auch in der eintreibung des ausgeworffenen quanti sicher fortschreitten und keines wegs gesteret und verhindert mögen werden, wäre selben eine genugsame erforderliche assistenz zu verschaffen und dieser wegen bey denen jurisdictionirten gerichtstellen das behörige mit allen nachdruck zu verordnen.

5-to und weilen leichtlich vorzusehen, dass die in Hungarn tollerirte juden, welche ohnehin nebst der tolleranz tax auch das contributionale und die ihnen ausgeworffene gebühr in die sogenante cassam comitatus domesticam abzuführen schuldig seynd, sich aber solch neue anlaag ohnfehlbahr beschwehren und sich solcher zu entziehen alles fleisses gebrauchen werden, alss konte pro motivo compulsivo oberwehnten decret auch dieses beygefüget werden, dass im fall sich besagte juden dieser allerhöchsten verordnung wiedersetzen und das neu ausgeworffene quantum zu zahlen sich weigeren wurden, würden selbe auf das genauerste beschrieben und gleich denen Böhmisch und Mahrischen juden nach allen vermögen taxiret und hierdurch zur weitheren grösseren zahlung angestrenget werden.

Obwohlen zwar 6-to dieses, das denen in Hungarn wohnhaften juden gleich denen Böhmisch und Märischen juden auf fleisch, tranck und übrigen sachen, so sie cascher nennen, etwas angeleget werde, nicht füglich in Hungarn eingeführet könte werden aus ursach, weilen hierlandes keine derley aufschlager, wie in Bohmen und Mahren zu finden, folglichen solche mit neuen unkösten aufgestellet müsten werden, wieder welche jedoch sich auch selbsten die Christlichen unterthannen auf das äusserste wiedersetzen wurden aus beysorg, es mögte sich solcher aufschlag mit der zeit auch auf sie erstreken.

7-mo scheinet dann viel füglicher zu seyn, wann, wie erwehnet, die ganze repartition denen selbstigen juden obigermassen aufgetragen wurde, wobey ihnen repartiren und ausgleichen frey stunde das auszuwerffen kommende quantum entweder auf das vermögen und handl eines jeden oder sonst ander arth auszugleichen, besonders da ohnehin bekannt, dass die juden auf fleisch und andere casche-sachen zeithero auch etwas anzuschlagen pflegten, welches sie jedoch auf gemeine, alss synagog, schulmeister etc. unkösten angewendt zu werden vorgeben.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 478—481.
2 ívnyi papiron egyszerű egykorú másolat.

338.

1768. december 29. Pozsony. A m. kir. kamara a m. kir. helytartótanácsnak megküldi a türelmi adó növelésére vonatkozó két javaslatot abból a célból, hogy a zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság azokat megfontolás tárgyává tegye és a kincstár érdekét tartván szem előtt a legjobb belátása szerint járjon el.

Sacratissimae caesareo-regiae apostolicae majestatis, dominae dominae clementissimae regiae camerae Hungarico-aulicae nomine ejusdem altefatae suae majestatis excelso consilio regio locumtenentiali Hungarico peramice insinuandum altefatam suam majestatem apostolicam duplicis ordinis projecta intuitu augendae judaeorum in Hungaria degentium taxae tolerantialis sibi per anonymum exhibita pro ulteriori excussione horsum transmisisse.

Talismodi projecta itaque praelibato consilio locumtenentiali regio praesentibus fine illo peramice communicari, quatenus haec ad commissionem mixtam in merito tolerantialis taxae judaicae considentem inviari, ibidemque num vel in quantum propectata augendae hujus taxae modalitas practicabilis et altissimo aerario regio effective utilis sit, uberius in deliberationem assummi et cognosci valeat. Quemadmodum etiam praeallegata bina projecta regiae istius camerae Hungarico-aulicae dominis consiliariis praefatae commissioni mixtae assidentibus parem in finem assignata habentur. Caeterum vero haec camera aulica praelibato consilio regio locumtenentiali Hungarico ad quaevis mutui officii genera prompta, parataque manet.

Ex consilio regiae camerae Hungarico-aulicae Posonii, 29-a Decembris 1768.

Josephus Leeb manu propria.

Kívül: Sacratissimae caesareo-regiae apostolicae majestatis, dominae dominae clementissimae regiae camerae Hungarico-aulicae nomine ejusdem altefatae suae majestatis excelso consilio locumtenentiali Hungarico peramice assignandum.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 12. folio 484—5.
Ivrétű papiros, elölapon vörös viaszba nyomott kerek pecsét halvány nyomával, a szöveg alatt legalul a középen: *collationata per Sk* és elölapon: *praesentata 5. Januarii 1769., 7-a Januarii 1769. relata* feljegyzésekkel.

339.

1770. január 3. A soproni városi tanács a közgyűléssel közli azt a helytartótanácsi rendeletet, amely Przepiczky morvaországi báró meggyilkolásában részes zsidó gonosztevők kézre kerítését hagyja meg.

Eodem (anno 1770. den 3-ten Januarii) sind folgende intimata einer ehrsahmen gemeinde comuniciret worden: von einer hochlöblichen statthalterey:

. . . . . .

2-o de dato 13-ten Novembris wegen arettirung derenjenigen juden, welche an der ermordung des Mährischen baron Przepiczky theill haben sollen und in der dem intimato beygeschlossenen beschreibung enthalten sind.

. . . . . .

Soproni városi levéltár. 1770. évi Rathsprothocoll 5—6

340.

1770. január 10. Sopron. A soproni tanács jelenti a m. kir. helytartótanácsnak, hogy Salamon Joachim oroszvári zsidónak az az állítása, hogy ő atyjának, Salamon Lévinek nem volt üzlettársa, nem fedi a valóságot, mert pl. Wachtler és Himberger pozsonyi kereskedőknél fennálló 1000 forint tartozásukat együttesen törlesztették, igy a soproni városi bírói szék jogosan járt el vele szemben, amikor Decente görög kereskedő követelését, mivel atyja a vásáron nem jelent meg, rajta keresték.

Serenissime dux, regie locumtenens et
excelsum consilium locumtenentiale regium Hungaricum!

Percepimus in omni submissione benigno-gratiosum sub 23-a Octobris et nro 4109. ad humillimam cujusdam judaei Orossvariensis Joachim Salamon interventum intimatum, quod autem tardius demandatam humillimam relationem nostram submittamus, veniam demisse petimus, cum hoc in negotio praeterlapsis nundinis a quaerulante judaeo et Graecense quaestore Decenti ad praeattactas nundinas hujates exspectatis uberiorem cognitionem capere, hacque praehabita humillimam relationem facere constituerimus, ex quo nihilominus supplicans judaeus ad antelatas ultimas isthic habitas nundinas non venisset, regiam serenitatem vestram et excelsum consilium locumtenentiale regium Hungaricum circa praeattactam differentiam qualiter coram judice nostro decurrerit, nobisque per eundem judicem relatum est, humillime informamus: nominatum Graecensem quaestorem in supplicantis judaei parente Levi Salamon et respective ipso enim supplicante, velut quaestus socio certam praetensionem foventem eam cum debitoribus inivisse accordam, ut in defalcationem praetensionis singulis Soproniensibus nundinis 37 florenis 50 denariis persolvantur et ita successive tota praetensio depuretur. Contigit interim, quod anni praeteriti 1769. primis nundinis Sopronii habitis supplicans praetenso genitoris sui nomine docentibus quietanciis supplicantis instantiae sub A. adnexis in defalcationem prioris restantiae nonnisi 35 florenos, in defalcationem vero pretii mercium de novo perceptorum 15, universim proinde 50 florenos, secundariis porro 1-a May Sopronii habitis nundinis nihil deposuerit, supplicantis vero parens, prout primas duas nundinas neglexit, ita etiam ad tertias festo Margarethe isthic celebratas non comparuerit, ut adeo praetendens mercator Graecensis Decente de consequendo credito sibi per terminos praevia modalitate positos depurando sollicitus judiciariam per inhibitionem sup-

plicantis Sopronium allatarum mercium assistentiam imploraverit, quam judex civitatis eidem mercatori Decente tamdiu difficultavit, donec non comprobaverit supplicantem cum parente suo in quaestus consocietate praefuisse ac licet quidem in hujus comprobationem mentionatus Decente declarasset, quod repetitus supplicans ipsemet merces a creditore et memorato Graecense quaestore perceperit, omniaque negotia quaestoralia ac si ipse dominus et principalis foret, pertractaverit, cum nihilominus saepefatus supplicans obvertisset se hac et talia nonnisi in qualitate servi et sodalis perfecisse, eidem solvendorum solutio judicialiter injuncta quidem exstitit, ea tamen cum praecautione, ut pro casu, quo supplicans in subsecuturis nundinis qualificatam suam comprobaverit, eundem cum parente in simultaneo quaestu non praefuisse, id. quod parentis loco ex judiciaria determinatione solvere debuit, per fidejussorem ex parte mercatoris Decente statutum in sua integritate refundatur. Cum nihilominus supplicans probam hanc praestare neglexerit, imo nec ad subsequas nundinas hujates comparuerit, e converso ex accluso hic sub NB. advoluto appareret, supplicantem et parentem ejusdem, qua quaestus consocios civibus et mercatoribus Posoniensibus Vachtler et Himberger in 1000 florenis per terminos depurandis debitores mansisse, si ergo, prout ex provocato documento patet, verum est, quod ibidem quaestus socius fuerit supplicans, falsa evadit expositio ejusdem in eo facta, quod cum parente in societate nunquam fuerit, quod memoratus supplicans nunc ideo tantum adstruit, ut parente ejusdem jam ad incitas redacto semet ab onere solutionis enodare et mercatorem Graecensem eludere valeat.

Ex praemissorum proinde deductione humillime confidimus regiam serenitatem vestram et excelsum consilium locumtenentiale regium Hungaricum aequitatem facti judicialis benigno-gratiose agniturum, sequaciter admissurum, ut residua quoque mercatoris Decenti praetensio in supplicante ad nundinas Sopronienses venturo desumi vel ex eo etiam valeat, quod idem tantum adstruat, non autem probet se in quaestu parentis consocium non fuisse, imo ad probam eatenus praestandam inviatus eandem neglexerit, semetque a Soproniensibus nundinis studiosa opera absentans, nonnisi mercatori Graecensi et creditori suo illudere intendat, in reliquo vero ex provocato instrumento aperte prodeat, toties repetitum supplicantem simultaneum cum parente quaestum exercuisse. Caeterum benignitati et altis gratiis devoti in submissione manemus.

Regiae serenitatis vestrae et excelsi consilii locumtenentialis regii Hungarici humillimi servi:

Sopronii, 10-a Januarii 1770.

N. N. consul, judex et senatores
liberae regiaeque civitatis Soproniensis.

Soproni városi levéltár, 1770. évi Prothocollum conceptuum 32—5.
E felterjesztésben említett NB. jelzésű csatolmányt MZsO. XIV. 266. sorszám alatt közöltük.

1770. január 14. Kőszeg. Dániel Péter elnöklete alatt ülésező úriszék előtt Baruch Ábrahám sárvári zsidó elismeri, hogy földesurától, Rátky Józseftől 40 416 forint hitelt kapott. Ebből 23 600 forinttal már elszámolt, így a tartozása 16 756 forint. Az úriszék ennek az összegnek megfizetésére ítéli el a kamatokkal és a perköltséggel együtt, egyben végrehajtást mond ki ellene.

Anno 1770. die 14-a mensis Januarii in libera regiaque civitate Ginsiensi inclyto comitatui Castriferrei adjacente ad requisitionem spectabilis ac perillustris domini Josephi Ráttky de eadem et Salamonfa (tit.) coram perillustribus ac generosis dominis Petro Daniel de Bucsu, qua praeside, Gulielmo Artner. Samuele Pigner omnibus causarum per inclytum regnum Hungariae advocatis, Josepho item László inclytae tabulae districtualis judiciariae cancellista, ut convocatis, Emerico Pőczy vicejudice nobilium ac Stephano Nagy jurato assessore praelibati inclyti comitatus Castriferrei pro testimonio comitatensi adhibitis celebrata est praesens sedes dominalis, occasione cujus levata est causa praetitulati spectabilis domini Josephi Ráttky de eadem et Salamonfa inclyti partium regni Hungariae Transdanubianarum tabulae districtualis judiciariae assessoris, ut creditoris et A. contra et adversus judaeum Abrahamum Baruch in oppido Sárvár inclyto comitatui Castriferrei ingremiato degentem, subque titulati domini actoris jurisdictione ac protectione existentem, velut manifestum debitorem et I

Deliberatum est.

Jurisdictionato judaeo I. coram figura sedis dominalis personaliter comparente, perceptionesque superius cum 40 416 florenis 31 ½ den. contra se expositas oretenus recognoscente, nec ultra is praeviis pariter deductas 23 600 florenorum 17 ½ den. bonificationes pro hic et nunc plus liquidare valente, adeoque se spectabili domino A. 16 756 florenis 14 den. liquido restantiarium debitorem esse profitente ac nonnisi eatenus, ut tempore executionis et subseque etiam uberiores imputationes liquidare possit, pro gratioso indultu supplicante eundem judaeum I. in praescripta 16 756 florenorum 14 den. restantiaria capitali summa, ejusdemque legali sex per centum interusurio ab 11-a Julii anni praeteriti 1769., die quippe initi computus usque diem executionis computando ac tempore executionis eruendo, necnon expensis ad 60 florenos limitatis, salva, si tempore executionis dictus judaeus I. uberiores imputationes liquidare posset, liquidatione, salva item spectabilis domini A. quoad uberiores nefors praetensiones reservata, convinci et aggravari, convictumque et aggravatum pronunciari ac in casum non sufficientiae fundi ad exigentiam Tit. 28. Partis 3-ae etiam personam judaei I. titulato domino A. adjudicari, fineque exequendorum executionis et effectuandorum effectuationis in praesentia testimonii comitatensis peragendae officialem dominalem exmitti.

Praesentem copiam extractualem cum suo vero et genuino originali collatam, eidemque in omnibus conformem esse testor.

Franciscus Tóth testimonialis juratus assessor manu propria.

Sopron megyei levéltár. Acta furidica, Knezevics családnévnél, Tomi 2-di nr. 1 jelzésű iratcsomóban.

342.

1770. január 16. Pozsony. A m. kir. helytartótanács meghagyja Sopron megye közönségének, hogy Lengyelországból vagy más idegen tartományból bevándorolt zsidókat írják össze, hogy azok is fizessenek türelmi adót, amelyet azonban a megyebeli zsidók türelmi adójától külön kell kezelni.

4190. Illustrissimi, reverendissimi, spectabiles ac magnifici, perillustres item ac generosi domini nobis observandissimi!

Ex quo sacra sua caesareo-regia apostolica majestas benigne decrevisset, ut a judaeis tam ex Polonia in Hungariam in modernis motibus, qui Poloniam corripuere, transeuntibus, quam et ex aliis exteris provinciis in idem hoc regnum Hungariae advenientibus quemadmodum hactenus factum est, tolerantialis taxa peculiaris exigatur et altissimo aerario regio inferatur, neque cum ea, quam qudaei in Hungaria continuo commorantes dependunt, confundatur.

Hanc proinde benignam resolutionem et voluntatem caesareo-regiam praetitulatis dominationibus vestris finem in eum hisce intimat consilium hoc locumtenentiale regium, quatenus ad celerius procurandum ejusdem debitum effectum opportuna in gremio sui actutum disponere ac super qualiter dispositis et effectuatis genuinam, eamque specificam informationem horsum proximius submittere noverint. Datum ex consilio regio locumtenentiali Hungarico Posonii, die decima sexta mensis Januarii anno millesimo septingentesimo septuagesimo celebrato.

Praetitulatarum dominationum vestrarum benevolus ad officia paratissimi:

comes Nicolaus Palffy manu propria.
Franciscus Skerlecz manu propria.
Franciscus Hatos manu propria.

Kívül: Illustrissimis, reverendissimis, spectabilibus ac magnificis, perillustribus item ac generosis dominis N. N. supremo et vicecomitibus, judicibus nobilium et juratis assessoribus, toti denique universitati dominorum praelatorum, baronum, magnatum et nobilium comitatus Soproniensis, dominis nobis observandissimis Sopronii ex officio.

Sopron megyei levéltár. 1770. évi közgyülési iratok június havi csomójában.

Ívrétű papiros, melynek vízjegye az egyik oldalon stilizált liliom, a másik oldalon *F. C. P.* betükkel, zárlatán vörös viaszba nyomott kir. titkos pecsét helyével, ahol ez a feljegyzés található: *ex consilio regio locumtenentiali Hungarico*, míg bévül a szöveg alatt a bal alsó sarokban: *collationata*, kívül pedig a jobb alsó sarokban *comitatui Soproniensi* megjegyzések vannak

Sopron megye közönsége ezzel a rendelettel 1770. jún. 25-én Nemeskéren megtartott közgyülésében foglalkozott és ezt a határozatot hozta:

. . . cujus effectuatio processualibus judicibus nobilium sub futura generali congregatione relationem facturis committitur.

A rendelet bemásolása a közgyűlési jegyzőkönyvbe elmaradt ezzel az indokolással: cujus tenor non est reperibilis. *(1770—1771. évi közgyűlési jegyzőkönyv 364.)*

343.

1770. január 20. Sopron. A soproni tanács jelenti a m. kir. helytartótanácsnak, hogy Sopronban állandó tartózkodású zsidó nincs, akiket össze kellene írni. Évi 80 forint haszonbér melletti van a városban két zsidó kósér vendéglős, de ezek egyike Lakompakon, a másika pedig Sopronkeresztúrott kerül összeírásra.

Serenissime dux regie locumtenens et
excelsum consilium locumtenentiale regium Hungaricum!
Domine, domini benignissime gratiosissimi colendissimi!

Ad effectum benigno-gratiosi sub 22-a mensis et anni praeteritorum et nro 4189. circa consriptionem judaeorum interventi intimati regiam serenitatem vestram et excelsum consilium locumtenentiale regium Hungaricum humillime informamus nullos in civitate hac dari judaeos, qui fixam quampiam mansionem aut domicilium haberent. Degunt nihilominus duo, quorum unus Marcus Veitel ad communitatem celsissimae domus Essterházianae possessionis Lakenbach, alter vero David Jacob ad communitatem aeque praedictae Essterházianae domus oppidi Keresstur comitatui huic Soproniensi adjacentis spectant, quive hic Sopronii erga 80 florenos ad cassam civitatis domesticam annue dependendos in qualitate cocorum ideo tollerantur, ut extranei judaei quaestus gratia et ad nundinas horsum adventantes apud eosdem necessarium victum habere et consequi valeant. Caeterum quemadmodum praeattacti duo judaei conscriptionem ex parte comitatus hujus submittendum ingredientur, ita penes praemissorum demissam relationem altis gratiis devoti in omni submissione manemus.

Regiae serenitatis vestrae et excelsi consilii locumtenentialis regii Hungarici humillimi servi:

Sopronii, 20-a Januarii 1770.

N. N. consul, judex et senatus
liberae regiaeque civitatis Soproniensis.

Soproni városi levéltár, 1770. évi Prothocollum conceptuum 37—8.

344.

1770. január 27. Kőszeg. Baruch Ábrahám sárvári zsidó ellen úriszéki ítélet alapján elrendelt végrehajtás 3270 forint eredménnyel járt és így földesura, Rátky József irányában fennmaradó adóssága még 14 138 forintot tesz ki.

Infrascriptus virtute praesentium recognosco, quod posteaquam vigore in processu sedis dominalis spectabilis ac perillustris domini Josephi Ráttky de eadem et Salamonfa (tit.) contra judaeum jurisdictionatum Abrahamum Baruch in libera ac regia civitate Ginsiensi die 14-a mensis Januarii anni infrascripti moto latae sententiae ad faciem oppidi Sárvár domum quippe dominalem, in qua nominatus judaeus habitaret, pro effectuatione effectuandorum exivissem, eotum pro parte praetitulati domini terrestris in praesentia testimonii comitatensis et convocatorum pro aestimatione aestimandorum peritorum adhibitis, nominanter Georgii Nagy inclyti comitatus Castriferrei jurati assessoris, Georgii Prunner civis Sárváriensis, prout et Joannis Peneta mercatoris Sarvariensis, judaeorum denique Notl et Moysis amborum Szarvas in praefato oppido Sárvár commorantium praemissa rerum mobilium conscriptione et aestimatione sequentem in conformitate sententiae sedis dominalis contra nominatum judaeum peregerim executionem, etquidem

Különbféle házi mobiliak:

1-o 12 darab holicsi tányér, egyet á garas 3 fl. 1 den. 80.

2-o nr 40 öntányér, leveses öntál három, megis egy ón karika, nr. 11-a öreg öntál, mindezek megmérettetvén nyomtak 78 funtot, funtyát á den. 40 számlálván teszen fl. 31 den. 20.

3-io egy herba thee czinbul való kanna aestimáltatott fl. 1.

4-to nr. 21-o darab réz edény megmérettetvén nyom öszvösegessen 53 funtot és felet, funtyát á garas 13 számlálván teszen fl. 34 den. 77 ½. etc., etc.

Summa summarum in defalcationem summae convictivae executarum et acceptatarum fl. 3270 den. 87.

Már az convictiva summa teszen fl. Rhenenses sedecim mille septingentos quinquaginta sex den. 14, id est fl. 16 756 den. 14.

Ennek az interesse ab 11-a July 1769. usque 16-a Januarii 1770. per 6 menses et dies quinque facit fl. 568 den. 3 15/32.

Az processualis adjudicált expensák tesznek fl. 60.

Az executionalis expensák fl. 25.

In toto fl. 17 409 den. 17 15/32.

És mivelhogy az exequált jószágok ára többet nem tenne, hanem csak una cum imputatione nri 1-mi florenos 3270 den. 87.

Ezen executioban vitetett s acceptált summát detrahálván az convictiva summabul marad még adós az Abrahám zsidó a tekéntetes uraságnak fl. 14 138 den. 30.

Melly ekképpen általam in praesentia testimonii comitatus végben vitt executiorul adom ezen relatoria executionalis levelemet.

Küszögh, die 27-a mensis Januarii 1770.

Stephanus Farkas provisor dominalis manu propria.

Coram me Emerico Pőczy inclyti comitatus Castriferrei vicejudice nobilium manu propria.

Coram me Stephano Nagy ejusdem inclyti comitatus Castriferrei jurato assessore manu propria.

Praesentem copiam extractionalem cum suo vero et genuino originali collatam, eidemque in omnibus conformem esse testor.

Franciscus Tóth testimonialis juratus assessor manu propria.

Sopron megyei levéltár. Acta iuridica. Knezevics családnévnél. Tomi 2-di nr. 1. jelzésű iratcsomóban.

A 341. sorszám alatt közölt úriszéki ítéletből kitűnik, hogy Baruch Abraham sárvári zsidó földesura, Rátky József által nyújtott 40.416 forintot kitevő hitelével kereskedett, amelyből 23.600 forintot visszafizetett, míg 16.756 forinttal adós maradt, ezért végrehajtást rendeltek el ellene, amelynek folyamán csupán 3270 forint térült meg. Mivel az időközi kamatok, a perköltség és a végrehajtási költség felszámításával még mindig 14.138 forint adósság maradt fenn, ennek biztosítására a zsidót börtönbe vetették, amíg tartozását meg nem fizeti.

Sajnos, a 3270 forintra becsült ingóság részletezését nem ismerjük, mivel az idevonatkozó irat nincs meg.

345.

1770. február 5. Pozsony. A m. kir. helytartótanács Fischl János nagyszombati lakos ellen, aki zsidó vallásból tért át a keresztény hitre és aki árverésen vett 40 forint értékű ingósággal és 4 lóval megszökött, személyleírásos elfogató parancsot ad ki.

Illustrissimi, reverendissimi, spectabiles ac magnifici, perillustres item et generosi domini nobis observandissimi!

. . . . . .

292. Caeterum isthic adnexam Joannis Fischl ex judaismo ante annos duos conversi et inhabitatoris Tyrnaviensis praeterquam, quod ex substantia orphanorum Michaelis condam Karoly occasione licitationis mobilia diversa accordando sub spe infallibilis persolutionis acceperit, quatuor insuper equos, etquidem a Martino Scaszny duos, a postae magistro Tyrnaviensi tertium ac denique quartum a quodam homine Spaczensi pariter erga creditum accipientis, moxque cum iisdem circa medium mensis Decembris 1769. fuga Tyrnavia se subducentis personae descriptionem una cum connotatione praeattactorum mobilium et equorum eisdem praetitulatis dominationibus vestris finem in eum hisce transmittit consilium hoc locumtenentiale regium, ut si et in quantum nefors in gremio comitatus hujus idem profugus impostor latitaret, circa ejusdem solertem perquisitionem et comprehensionem opportuna in gremio sui disponere ac pro casu comprehensionis ejusdem consilium hoc locumtenentiale regium indilate informare noverint. Datum ex consilio regio locumtenen-

tiali Posonii, die quinta Februarii anno millesimo septingentesimo septuagesimo celebrato.

Praetitulatarum dominationum vestrarum benevolus ad officia paratissimi:

comes Nicolaus Palffy manu propria.
Franciscus Skerlecz manu propria.
Josephus Aszalay manu propria.

Kívül: Illustrissimis. reverendissimis, spectabilibus ac magnificis, perillustribus item et generosis dominis N. N. supremo et vicecomitibus. judicibus nobilium et juratis assessoribus. totique universitati dominorum praelatorum, baronum, magnatum et nobilium comitatus Soproniensis, dominis nobis observandissimis Sopronii ex officio.

Sopron megyei levéltár, 1770. évi közgyülési iratok június havi csomójában.
Ivrétü papiros, melynek vízjegye az egyik oldalon koronás címerpaizs, a másik oldalon arabeszk alatta *F. C. P.* betükkel, zárlatán vörös viaszba nyomott kir. titkos pecsét nyomával, ahol ez a feljegyzés található: *ex consilio regio locumtenentiali Hungarico*, míg bévül a szöveg alatt bal alsó sarokban *collationata*, kivül pedig a jobb alsó sarokban comitatui Soproniensi megjegyzések vannak.
Az egyik csatolt mellékleten ez olvasható:

Descriptio personae.

Joannes Fischl ex judaismo ante annos duos conversus annorum circiter 27, mediocris staturae, faciei variolatae, mecilentae et oblongae, capillorum subrufforum crisporum, barbae ejusdem coloris, mistacum penitus abrasorum, vestitu jam Germanico, jam Hungarico ac nonnunquam utroque promiscue utitur. Profugit autem in vestitu Germanico coloris subflavi, caput Polonico pileo hyemali ex nigra pelle agnina habito tegens, linquas praeter nativam loquitur Germanicam et Slavicam perfecte cum accentu tamen hebraico utrumque sensibili.

Descriptio equorum.

Equi duo a Martino Scsaszny accordati sunt coloris vulgo barna pej. per totum aequales mediocris sortis Hungaricae. Tertius equus a postae magistro aliquantum majoris sortis, subfusci coloris, albis maculis pluribus in locis variegatus, quarti autem equi descriptio ob absentiam proprietarii declarari nequit.

A másik melléklet tartalma ez:

Nota deren Hungarischen kleidern, so der Johann Fischl ist per fl. 40 schuldig geblieben und sich entfernet hatte, alss:

1 silberfarben bölz von mitl feinen tuch und mit fuchsbram nebst schwarzen lampel-futter und 1 rock, auch hossen darzu von dem nemlichen tuch mit seiden crepin arbeit.

1 deto neüe hossen von dessen tuch.

1 alten bölz von pfefer und salz (!), schwarz gebraumt mit weissen lampel futter

1 blauen rock von ordinari tuch.
1 hossen deto.
1 blaue girtl mit harassene schnür mit silber eingebunden
1 mitl feinen castor hut.
3 eln schwarz seiden crepon.
1 altes leibl von zeig.
1 deto blauess von tuch mit flanel gefittert.
1 deto flaneler leibl mit arrmeln.
1 reiss kupfer gelichen, dass per fl. 5 in wert ist.

Dieses also bezeige mit mein hand und pettschaft in der königlichen freystadt Tyrnau den 12-ten Jenner anno 1770.
Felix Mangold manu propria. kauf- und handelsman alda

Sopron megye közönsége ezzel a rendelettel és egyben körözéssel az 1770. jún. 25-én Nemeskéren megtartott közgyűlésében foglalkozott és ezt a határozatot hozta:

. . quod per currentales itidem publicabitur.

A rendelet bemásolása a közgyűlési jegyzőkönyvbe elmaradt ezzel az indokolással: cujus tenor non est reperibilis *(1770—1771. évi közgyűlési jegyzőkönyv 369.)*

346.

1770. február 7. Weingartner György soproni szíjgyártó polgár elismeri, hogy Wolf Jónás sopronkeresztúri zsidónak bőr ára fejében 28 forinttal tartozik, amelyet 45 napon belül köteles megfizetni.

Den 7-ten Februarii 1770. gestehet Georg Weingartner burgerlicher riemermesiter allhier, wie dass er dem Jonas Wolf juden von Creuz vor geborgtes leder achtundzwanzig gulden aufrecht schudig seye. Ist ihme zugleich die burgerliche frist per 6 wochen 3 täg gerichtlich gegeben worden, binnen welcher zeit derselbe richtigkeit pflegen solle, widrigen falls geschehen wird, was recht ist.

Sopron városi levéltár, 1768—1770. évi Gerichts diarium 144.

1770. március 5. Három rohonci zsidó 50 hordó mézet vásárolt meg Strach András varasdi kereskedőtől azzal a kikötéssel, hogy azt köteles Sopronba szállítani és mázsájáért 9 forint 15 krajcárt kap kézhez. A rossz út miatt e mennyiségből csupán 24 hordó mézet lehetett leszállítani 199 mázsa 49 font súlyban, amelyre Besserer József Adolf soproni szatócs, mint a varasdi kereskedő megbízottja, elővigyázatosságból bírói zárlatot kért. Ezzel szemben Löw Ábrahám nagymartoni zsidó, mint a rohonci zsidók meghatalmazottja, a soproni városi bírói szék asztalára lefizet 2450 forintot azzal a kikötéssel, hogy ezt a pénzt a varasdi kereskedő csak akkor kaphassa meg, ha a még hátralevő 26 hordó mézet is leszállítja.

Eodem (den 5-ten Martii 1770.) nachdeme sich ereignet, dass Samuel Löwel, Hirschl Mayr Löw und Michael Nottl, alle graf Batthyanische schutz- und handelsjuden von Rechnitz, von herrn Andre Strách handelsmann in Varasdin 50 vass honig erkauft und sammt denen bis anhero von dem verkaufer zu bestreiten habenden lieferungs kosten den centner per 9 ¼ fl. unter bedingnuss, dass allhier der ganze betrag des zu liefern habenden honigs, bevor dasselbe weiterhin verführet oder verkaufet würde, erleget werden solle, behandelt haben. Anjetzo aber wegen üblen weges nicht mehr, dann 24 wass, in gewicht aber netto 199 centen 49 pfund einliefern können. Um also wegen zahlung des bereits eingelieferten honigs unter den etwan formirenden praetext, dass die 50 vass nicht vollständig eingesendet worden, durch die juden nicht hintergangen zu werden, wurde auf ansuchen herrn Johann Adolph Besserers burgerlichen greisslers allhier, als gedachten herrn Strachs hierzu schriftlich beordneten mandatarium der gerichtlichen verboth auf die nunmehrige lieferung geleget. Worauf Abraham Löw jüdische handelsman von Mattersdorf vor gericht erschienen und sich dahin erkläret hat, dass gleichwie er die bereits eingetroffene 24 vass honig von vorangedachten Rechnitzer juden nun und vor den angesetzten preiss abgehandelt hat, also auch die in ruckstand stehende 26 vass honig um eben besagten preiss kauflich übernehmen wolle, jedoch dass 1-mo weilen derselbe den völligen betrag des bereits übernohmenen honigs per 199 centen 49 lb. mit 1845 fl. 28 ¼ den. sowohl, als auch a conto derer annoch zu liefern kommenden 26 vassen honigs 605 fl. 63 5/12 den., zusammen aber 2450 fl. 91 ⅔ den. zu gerichtshanden erleget hat, also auch 2-do dieses geld herrn verkaufer Strách ehe und bevor nicht hinausgegeben werden solle, bis nicht gedachte 26 vass honig vollständig anhero werden eingelieferet seyn. Wo sodann vor abführung des honigs die vollkommene zahlungs summa bey gericht baar solle erleget und demselben, deme es zustehet oder sein recht darauf erweisslich machen wird, ausgehändiget werden solle.

Sopron városi levéltár. 1768—1770. évi Gerichts diarium 147—9.

348.

1770. március 7. Herzfeld Mayr nikolsburgi zsidó két váltóra 306 forinttal volt adósa Strasser Ádám és István felsőausztriai Steinbachból való kereskedőknek, akik Abele József nagymartoni zsidót bízták meg az összeg behajtásával, aki azonban Herzfeld zsidónál Sopronban áruban és készpénzben csupán 55 forintot talált, mire úgy állapodtak meg, hogy Herzfeld zsidó minden brünni vásárkor 7 forintot fog fizetni mindaddig, amíg tartozását egészen le nem törleszti.

Den 7-ten Martii 1770. nachdeme Abele Joseph handelsjud von Mättersdorf durch die herrn Stephan und Adam Strasser kaufleuthe von Steinbach aus Ober-Oesterreich vermög vor gericht gezeigter vollmacht dahin beorderet und gevollmächtiget worden, dass derselbe bey dem Nickelspurger juden Mayr Herzfeld zwey von diesem ausgestellte und bereits verfallene wechsel, einen zwar de dato Brün den 1-ten Juny 1769. per 201 fl. 45 cr., den 2-ten aber de dato Brün den 12-ten September 1769 per 104 fl. 31 cr., zusammen also per 306 fl. 16 cr. eincassiren solle. Weilen aber bey gedachten juden nach genauer bey gericht geschehene durch- und untersuchung mehreres nicht, als in waaren an werth 33 fl. 17 cr., in baaren geld aber 22 fl., zusammen also nur 55 fl. 17 cr. vorfündig gemacht und an gevollmächtigten juden Abele haben gezahlt werden können, als hätte der schuldner wegen den austehenden rest zwar mit der schärfe sollen angegriffen werden, nichts destoweniger aber in ansehung seiner nunmehrig misslichen umständen, ist diese zahlungs affaire dahin verglichen worden, dass er alle Brüner jahrmärkte an diese Steinbacher handelsleute oder auf dererselben gegebene ordre sieben gulden bezahlen und mit der zahlung von zeit zu zeit so lang continuiren solle und wolle, bis beyde wechsel gänzlich getilget worden. Im fall aber nur ein einziger zahlungs termin nicht sollte observiret werden, alsdann man ihme schuldner wegen des völligen ruckstandes mit aller in denen rechten vorgeschriebener schärfe anzugehen und wo immer beliebig belangen zu können, berechtiget seyn solle.

Sopron városi levéltár, 1768—1770. évi Gerichts diarium 149—150.

349.

1770. március 16. Pozsony. A m. kir. helytartótanács szigorúan figyelmezteti a soproni tanácsot, hogy még mindig nem jelentették 1769. jan. 16-án kelt felszólításukra, hogy városukban van-e zsidó és azok miként veszik ki részüket a közteherviselésből.

43. Prudentes ac circumspecti nobis honorandi!

Meminerit civicus hicce magistratus, quidnam eidem de benigno mandato caesareo-regio sub dato 16-tae Januarii anno adhuc praeterito 1769. circa judaeos vagabundos ex variis provinciis in regnum hoc Hungariae adventantes et in locis, in quibus judaicae communitates degunt,

per plures dies commorando rogata stipe vitam sustentantes atque adeo publico nocivos ab aditu regni hujus arcendos abhinc intimatum extiterit? qualisve, quoad eos, qui in regno hoc jam praeexisterent, super eo, quotnam, quive in individuo hujusmodi extrancorum judaeorum in regno hoc reperiantur? unde demum eorsum venerint? num et qualibus facultatibus provisi sint? et an ac quid contributionis aut taxae tolerantialis vel aliarum praestationum titulo in publicum dependant? spesifica informatione a civico hoc magistratu isthuc submittenda desiderata fuerit.

Cum autem consilium hoc locumtenentiale regium praedesideratam hoc in merita informationem ab eodem civico hoc magistratu post effluxum etiam tanti temporis intervallum nec ad praesens accepisset.

Ideo eundem civicum hunc magistratum hisce serio ac districtim eo reflectendum esse duxit consilium hoc locumtenentiale regium, ut non expectata ulteriori eatenus commonitioni praecitato consilii hujus locumtenentialis regio intimato quantocyus et plene satisfacere, consequenter et praedesideratam super praemissis punctis eamque specificam informationem omnimode accelerare et isthuc submittere noverit, nullatenusque intermittat idem civicus hicce magistratus. Datum ex consilio regio locumtenentiali Posonii, die decima sexta mensis Martii anno millesimo septingentesimo septuagesimo celebrato.

comes Paulus Balassa manu propria.
Ladislaus Balogh manu propria.
Franciscus Hatos manu propria.

Kívül: Prudentibus ac circumspectis N. N. judici primario, consuli, caeterisque senatoribus ac juratis civibus, totique communitati liberae regiaeque civitatis Soproniensis nobis honorandis Sopron ex officio.

Soproni városi levéltár, Repos. I. fasc. 36. nr. 31.

Ivrétű papiros, melynek vízjegye az egyik oldalon koronás címerpajzs, a másik oldalon arabeszkkel alatta *F C P* betűkkel, zárlatán fodött kir. titkos pecséttel alatta e feljegyzéssel: *ex consilio regio locumtenentiali Hungarico*, míg kívül alul a jobb sarokban: *civitati Soproniensi*, a címzés alatt pedig: *praesentata 23-tia Aprilis 1770.* megjegyzések láthatók.

Ezt a rendeletet a soproni tanács ápr. 23-i tanácsülésében vette tudomásul és az alábbi határozatot hozta:

Quod cum civitatem hanc non feriat, siquidem nulli penitus seu domiciliati seu extranei judaei isthic dentur aut commorarentur, responsio non eget (1770. évi Proth. Sen. Lat. 33.).

350/51.

1770. március 21. Günsberger Mayr sopronkeresztúri zsidónak Sarlay Márton soproni posztókészítő és neje, Rozina 14 forinttal tartoznak, amely adósságot 45 napon belül ki kell fizetniök.

Den 21-ten Marty 1770. beklaget sich Mayr Grünssberger jud von Creuz wider meister Martin Scharlay burgerlichen tuchmacher allhier und Rosina seine ehewirthin, welche beyde vor gericht geforderet, der

mann aber wegen unbasslichkeit nicht erscheinen können, dass sie ihme 14 fl. schuldig sind. Wenn nun die beklagte für sich sowohl, als ihren ehemann die schuld seine richtigkeit zu haben einbekennet hat, als ist ihnen die burgerliche frist per 6 wochen 3 täg zur richtigkeitmachung, deductis tamen deducendis et imputatis, si quae forent imputandis, gerichtlich indulgirt worden, binnen welcher zeit dieselben richtigkeit pflegen sollen, widrigen fall geschehen wird, was recht ist.

Sopron városi levéltár, 1768—1770. évi Gerichts diarium 156.

352.

1770. március 26. Pozsony. A m. kir. helytartótanács Sopron megye közönségénél a zsidó összeírás felküldését megsürgeti.

1266. Illustrissimi, reverendissimi, spectabiles ac magnifici, perillustres item ac generosi domini nobis observandissimi!

Sacra sua caesareo-regia et apostolica majestate conscriptionem judaeorum sibi demisse referri clementer adurgente praetitulatis dominationibus vestris penes impressorum exemplarium pro ejusmodi conscriptionibus eo facilius redigendis deservientium advolutionem intimari, quatenus relate ad benignam eatenus dispositionem sub 22-a Decembris anno 1769. iisdem abhinc perscriptam ejusmodi conscriptionem cum omnium rubricarum deductione et si cujus quoad aliquos judaeos locus et materia defuerit, penes ejus quoque addita simul breviter causa expositionem absque ulteriori mora velut jam alioquin praescriptum terminum uno fere mense exsuperante et non expectata etiam generali vel particulari congregatione isthuc submittere noverint. Datum ex consilio regio locumtenentiali Posonii, die vigesima sexta mensis Martii anno millesimo septingentesimo septuagesimo celebrato.

Praetitulatarum dominationum vestrarum benevolus ad officia paratissimi:

Albertus manu propria

Ladislaus Balogh manu propria.
Josephus Klobusiczky manu propria.

Kívül: Illustrissimis, reverendissimis, spectabilibus ac magnificis, perillustribus item ac generosis dominis N. N. supremo et vicecomitibus, judicibus nobilium et juratis assessoribus, totique universitati dominorum, praelatorum, baronum, magnatum et nobilium comitatus Soproniensis, dominis nobis observandissimis Jaurino Sopronium ex officio.

Sopron megyei levéltár, 1770. évi közgyülési iratok április havi csomójában.

Ívrétü papiros, melynek vízjegye az egyik oldalon stilizált liliom, a másik oldalon *F. C. P.* betükkel, zárlatán vörös viaszba nyomott kir. titkos pecsét halvány nyomával, ahol ez a feljegyzés található: *ex consilio regio locumtenentiali Hungarico*, míg kívül a jobb alsó sarokban: *comitatui Soproniensi* megjegyzés van.

Sopron megye közönsége ezzel a rendelettel 1770. ápr. 10-én Nemeskéren megtartott közgyülésében foglalkozott és azt bemásoltatván a közgyülési jegyzőkönyvébe ezt a határozatot hozta:

. . . ad quod committitur processualibus judicibus nobilium, ut demandatam conscriptionem indilate peragant, tandemque sub proximi inclytae universitatis concursu exhibeant, quatenus praefatae excelsi consilii dispositioni cum submissione ejusdem conscriptionis satisfieri possit *(1770—1771. évi közgyülési jegyzőkönyv 307—8.).*

Ez a rendelet megtalálható a Soproni városi levéltárban is Repos. I. fasc. 36. nr. 34. jelzés alatt.

Ezzel a rendelettel a soproni tanács ápr. 7-i tanácsülésében foglalkozott ezt a határozatot hozván:

Quosuper determinatum extitit, idem rescribendum esse, quod passu hoc jam sub 20-a Januarii anni hujus abhinc invicem desideratae relationis depromtum et submissum extiterit (1770. évi Proth. Sen. Lat. 27.).

353.

1770. április 7. Sopron. A soproni tanács a m. kir. helytartótanácshoz intézett jelentésében hivatkozik jan. 20-án kelt felterjesztésére és azt megismétli, hogy Sopronban állandó lakóhelyű zsidó nem él, ellenben van két zsidó kóser vendéglős, akik ezért a városnak évi 80 forint haszonbért fizetnek és akiket a megye ír össze.

Serenissime dux regie locumtenens et
excelsum consilium locumtenentiale regium Hungaricum!
Domine, domini benigne gratiosissimi colendissimi!

Dignabatur regia serenitas vestra et excelsum consilium locumtenentiale regium Hungaricum reflexorio sub 26-a praeteriti mensis Martii et nro 1266. expedito intimato benigno-gratiose disponere, ut demandatam sub 22-a Decembris anni elapsi 1769. judaeorum conscriptionem humillime submittamus, cujus intuitu regiam serenitatem vestram et excelsum consilium locumtenentiale regium Hungaricum humillime informamus adhuc sub 20-a Januarii anni decurrentis regiae serenitati vestrae et excelso locumtenentiali regio Hungarico consilio repraesentatum fuisse, quod in civitate hac nulli plane judaei fixum isthic domicilium habentes reperiantur praeter duos illos cocos, vulgo charkuchler dictos, qui erga annuos 80 florenos ad cassam civitatis domesticam dependendos ea ratione tollerantur, ut extranei judaei quaestus gratia aut ad nundinas Sopronium venientes judaei apud eosdem victum juxta ritum eorum praeparatum reperire valeant. Interim quemadmodum hi quoque duo judaei celsissimae domus Essterhazianae Lakenbachensem et respective Keresthuriensem communitates judaicas spectant, ita etiam iidem conscriptionem ex parte comitatus hujus submittendam ingredientur. In reliquo omni submissione manemus.

Regiae serenitatis vestrae et excelsi consilii locumtenentialis regii Hungarici humillimi servi:

Sopronii, 7-a Aprilis 1770.

N. N. consul, judex et senatus
liberae regiaeque civitatis Soproniensis.

Soproni városi levéltár. 1770. évi Prothocollum conceptuum 103—4

1770. április 9. Nagykanizsa. Jakob Joachim nagykanizsai rabbi és Bachrach Löbl zsidó bizonyítják, hogy Antal Fülöp nevű eszéki rác, akinek Ábrahám sárvári zsidó ökrök ára fejében 2400 forinttal tartozott, amely adósságának egy éven belül 4 részletben való kifizetésében megegyeztek, Ábrahám zsidót anyagilag tönkre tette, amikor e megállapodást be nem tartva Nagykanizsán Ábrahámot be akarta záratni és mivel ez nem sikerült, a vásárt telelármázta azzal, hogy Ábrahám meg fog szökni, mire hitelezői megrohanták és addig nem engedték ki körükből, amíg őket ki nem elégítette.

Mier endes unterschriebene beckenen, das nachdem der Phülop Antal blinder Ratz und Georig Kuzovics ebenfals Ratz, beede aber von Esek. anno 1769. den 1-ten Juny zu Sarvar in gegenwarth des herrn Priner burgermeister zu Sarvar wegen fl. 2400 praetention die bemelte Ratzen ane juden Abr(a)ham aus Sarvar gehabt, also haben sie sich verglichen schrifftlich, das die zahlung in nachfolgende terminen geschehe(n) soll, alss in 1769. den 1-ten Octobr wird der Abrham dem blinden Ratzen bezahlen 600 fl.

In 1770-sten jahr den 1. Jener ebenfals 600 fl.
In 1770. den 1-ten Aprill 600 fl.
In 1770. den 1-ten Juny 600 fl.

Summa fl. 2400.

Diesen vergleich hat der blinde Ratz Phülop Antl nicht zugehalten. sondren von Sarvar den 3-ten oder 4-ten taag hernoch ist er auf Canisa gekomen und aldo dem Abrham in markzeiten angegriffen und ihme Abrham durch ein herschafftlichen heiduken in arest führen glast, die herschafftliche beambte aber haben aus obb(e)melten vergleich contract gesehen, das wegen des Ratzen seine fodrung an Abrham, wie gemeld in Sarvar schon ein vergleich geschehn ist und das keine zeit dazumahl zu die terminen zahlung gewesen ist, so hat der herschafftliche officier laut dem vergleich dem Ratzen kein satisfaction geben kenen, sondern ihme blinden Ratzen zur erwartung seinen terminen angewisen, dem Abrham aber aus dem arest entlosen. Wie aber der Ratz dieses alles gesehn, war nicht genug, das er dem Abrham in arest setzen lest, sondren ist er auff dem mark gangen und geweinet und geschrien, das der Abrham wird durchgehn und er wird sein geld verlihren. Durch diesen larms also dem Abrham alle seine creditoren, christen und juden, haben ihme angegriffen und ihme ehender nicht von platz wegglast, bis sie sich zahlhafft gemacht haben. Dieses war nicht genug, sondern des larmo weit und breit durch die markzeit gekohmen, ist der Abrham um all seine credit auff einmahl gekohmen und durch diesen ist der Abrham gefallen. Worüber geben mir diese testimonalies und attestiren. Kanisa. den 9-ten Aprill 1770.

Joachim Jacab judenrabiner aldo.
Löbl Bachrach schuzjudt alda.

Coram me, Emerico Saghy inclyti comitatus Szaladiensis juratus assessor manu propria.

Sopron megyei levéltár, Acta iuridica, Knezevics családnévnél, Tomi 2-di nr. 1. jelzésű iratcsomóban.
Vízjegy nélküli papiros, az aláírások mellett 3 db vörös viaszba nyomott kerek gyűrűspecséttel. Sághy esküdt pecsétjének csak némi töredéke van meg.

355.

1770. április 10. Nagykanizsa. Scheffer György és Simonics Mihály írnokok, valamint Sághy Imre Zala megyei esküdt bizonyítja, hogy az elmúlt évi pünkösdi vásárkor Antal Fülöp nevű rác el akarta fogatni Ábrahám sárvári zsidót adóssága miatt, de mert kiderült, hogy fizetésének határideje még nem érkezett el, ezért szabadon engedték.

Attestát.

Wür endess unterschribene bekennen hierinnen, wie dass in verflossenen 1769-r hiesig fallenden Pfingst markt ein Rätz mit nammen Philip Antal, welcher eine forderung von Sarvárer juden Abraham hatte von 2400 fl., bemelten juden in das herrschafft hauss treiben, auch in willens wahre, in verhafft setzen zu lassen. Weillen aber der Rätz seine von dem juden überbekommene schuldt obligation selbst dargewisen, auss welcher glai zuersehen wahre, dass obgemeltes geldt in 3 termin abgetheilet und von darinnen begriffenen terminen annoch keine zeit nachendt wahre, folgsam ist er wider seiner weege gelassen worden. Signatum Kanisa, dem 10. Aprill 1770.

Georg Scheffer schreiber manu propria.
Michel Simonics amtschreiber manu propria.

Coram me, Emerico Saghy, inclyti comitatus Szaladiensis juratus assessor manu propria.

Sopron megyei levéltár, Acta iuridica, Knezevics családnévnél, Tomi 2-di nr. 1. jelzésű iratcsomóban.
Papírcédula, melyen 2 db vörös viaszba nyomott ép és egy db vörös viaszba nyomott töredékes címerpecsét van.

356.

1770. április 17. Pozsony. A m. kir. helytartótanács megparancsolja Sopron megye közönségének, hogy a megyebeli zsidók összeírását 15 napon belül okvetlenül küldjék fel és az eddigi késedelem okát is jelentsék.

1652. Ilustrissimi, reverendissimi, spectabiles ac magnifici, perillustres item ac generosi domini nobis observandissimi!

Meminerint praetitulatae dominationes vestrae, qualiter penes impressorum exemplarium pro judaeorum conscriptionibus eo facilius redigendis deservientium communicationem de benigno suae majestatis

sacratissimae mandato sub 26-a praeteriti mensis Martii jam reflexorie commiserit consilium hoc locumtenentiale regium, ut relate ad benignam eatenus dispositionem sub 22-a Decembris anno 1769. iisdem perscriptam ejusmodi conscriptionem cum omnium rubricarum deductione et si cujus quoad aliquos judaeos locus et materia defuerit, penes ejus quoque addita simul breviter causa expositionem absque ulla mora, nec expectata generali vel particulari congregatione isthuc submittant.

Siquidem vero sacra sua caesareo-regia apostolica majestas admaturationem attactarum informationum, conscriptionumque judaeorum porro quoque serio et districtim cum praefixione etiam brevis termini certo certius sibi submitti praecipiat.

Hinc praetitulatis dominationibus vestris in continuationem hisce de benigno jussu regio serio atque districtim intimat, injungitque consilium hoc regium locumtenentiale, quatenus praedesideratam et summe adursam judaeorum conscriptionem, etquidem unam quindenam a dato perceptionis praesentis intimati computandam consilio huic locumtenentiali regio inomisse ac certo certius praeattactis rubricis, praescriptaeque normae adaequate conformatam submittere et de causa tantae eatenus morae informationem reddere noverint, nullatenusque intermittant. Datum ex consilio regio locumtenentiali Posonii, die decima septima mensis Aprilis anno millesimo septingentesimo septuagesimo celebrato.

Praetitulatarum dominationum vestrarum benevolus ad officia paratissimi:

comes Paulus Balassa manu propria.
Franciscus Skerlecz manu propria.
Josephus Klobusiczky manu propria.

Kívül: Illustrissimis, reverendissimis, spectabilibus ac magnificis, perillustribus item ac generosis dominis N. N. supremo et vicecomitibus, judicibus nobilium et juratis assessoribus, totique universitati dominorum praelatorum, baronum, magnatum et nobilium comitatus Sopronienses, dominis nobis observandissimis Sopronium ex officio.

Sopron megyei levéltár. 1770. évi közgyűlési iratok június havi csomójában.

Ívrétű papiros, melynek vízjegye az egyik oldalon koronás címerpajzs, a másik oldalon arabeszk, alatta *F. C. P.* betűkkel, zárlatán vörös viaszba nyomott kir. titkos pecsét halvány nyomával, ahol ez a feljegyzés olvasható: *ex consilio regio locumtenentiali Hungarico*, míg kívül a jobb alsó sarokban: *comitatui Sopronienssi* megjegyzés van.

Sopron megye közönsége ezzel a rendelettel 1770. jún. 25-én Nemeskéren megtartott közgyűlésében foglalkozott és azt bemásoltatván a közgyűlési jegyzőkönyvébe ilyen határozatot hozott:

. . . quae ex moderna generali congregatione submittetur *(1770—1771. évi közgyűlési jegyzőkönyv 399—400.)*.

1770. április 26. Pozsony. A m. kir. helytartótanács az istenkáromló József zsidó ellen személyleírásos elfogató parancsot ád ki.

Illustrissimi, reverendissimi, spectabiles ac magnifici. perillustres item et generosi domini nobis observandissimi!

. . . . . .

1918. Caeterum cujusdam servitoris hebraei Josephi nominati enormes blasphemias in Dei filium, beatissimam virginem et sanctum Josephum Hungarico idiomate effetientis et ex oppido Városhid (!) comitatui Veszpremiensi adjacente profugi personae descriptionem praetitulatis dominationibus vestris hisce eum in finem communicat consilium istud locumtenentiale regium, quatenus solito modo ejus publicationem in gremio sui instituere noverint. Datum ex consilio regio locumtenentiali Hungarico Posonii, die vigesima sexta Aprilis anno millesimo septingentesimo septuagesimo celebrato.

Praetitulatarum dominationum vestrarum benevolus ad officia paratissimi:

comes Paulus Balassa manu propria.
Franciscus Skerlecz manu propria.
Franciscus Hatos manu propria.

Kívül: Illistrissimis, reverendissimis, spectabilibus ac magnificis, perillustribus item ac generosis dominis N. N. supremo et vicecomitibus, judicibus nobilium ac juratis assessoribus, totique universitati dominorum praelatorum, baronum, magnatum et nobilium comitatus Soproniensis, dominis nobis observandissimis Sopronium ex officio.

Sopron megyei levéltár, 1770. évi közgyűlési iratok június havi csomójában. Nyomdai úton sokszorosítva ívrétű papiroson, zárlatán vörös viaszba nyomott kir. titkos pecsét töredékével, ahol ez a feljegyzés olvasható: *ex consilio regio locumtenentiali Hungarico*, míg kívül a jobb alsó sarokban: *inclyto comitatui Soproniensi* megjegyzés található.

A csatolt személyleírás így szól:

Descriptio personae hebraei Varoslüdiensis post nefandam in Jesum, beatam virginem et sanctum Josephum commissam blasphemiam profugi.

Joseff névő találtan husz esztendőt fölhalladot zidó szőke és piros abrázatu, szőke szemő és ollyas szemöldekő, közép hegyes orru, kicsin köpczös termető, fekete hajat fölkondoritva paroka modgyára viseli. Fekete lengyel sövegben, égszenyő, fehér és vörös pocsétekkel pottógetett felberrel prémzett haczikában, fekete övet bugyogóban és német saruban szökött el.

Sopron megye közönsége ezzel a körözéssel 1770. jún. 25-én Nemeskéren megtartott közgyűlésében foglalkozott, ahol ezt a határozatot hozta:

. . . quod in quantum publicationem requirit, per solitas literas currentales publicabitur.

E körözés bemásolása a közgyűlési jegyzőkönyvbe elmaradt ezzel az indokolással: hujus tenor non est reperibilis *(1770—1771. évi közgyűlési jegyzőkönyv 386.)*.

358.

1770. május 1.—június 18. Sopronban Salamon Jakab holicsi zsidót és nejét, Rozinát lopás gyanúja miatt bebörtönözték, de mert a lopást rájuk bizonyítani nem lehetett, ezért büntetés nélkül kitiltották őket a város területéről, József Jakab rohonci zsidó hasonló okból került börtönbe, ki közbevetőleg 47 botbüntetést is kapott, de mégsem vallott be semmit sem. Őt szintén számüzték a városból.

Nomen et cognomen: Jacob Salamon et uxor ejus, Rosina.
Conditio: judaeus.
Aetas annorum 65 (et) 21.
Locus nativitatis: Holitschium.
Tempus, quando incarceratus est: 1-a May.
Delictum et causa, ob quam incarceratus est: ex suspicione, quod argenteam pixidem tabacariam in anniversariis nundinis furati sint.
Exitus ex carceribus cum expressione, qualiter mulctatus est? realitate furti in praeinstituto cum iisdem benigno, juxta et rigorosiore examine non eveniente cum relegatione die 6-a May amandati sunt.
Nomen et cognomen: Jacob Joseph.
Conditio: judaeus vagabundus.
Aetas annorum: 25.
Locus nativitatis: Rohoncz.
Tempus, quando incarceratus est: 15-a May.
Delictum et causa, ob quam incarceratus est: quod horis matutinis 4-ta et 5-ta complures domos in interiore civitate hac subintraverit et in actu deprehensus, dum argenteum horologium contrectasset, idque aufferre voluisset.
Exitus ex carceribus cum expressione, qualiter mulctatus est? Benigno, rigorosisque examinibus subjectus, ex quo post interstitialiter acceptos 47 corporis afflictivos ictus nihil aliud contra eum evenisset, absque ulteriori poena cum perpetua relegatione die 18. Junii pulsus.
Si detinetur diutius, cur finale non potuit ferri judicium? Quod ad locum nativitatis et complura loca circumstantiis ita ferentibus ex ratione securitatis publico scribi debuerit.

Soproni városi levéltár. 1770. évi Prothocollum conceptuum 288—9.

359.

1770. május 21. előtt. Vizkelethy Zsigmond Sopron megyei alszolgabíró előtt Knezevics Jakab a maga és társa, Fülöp Antal nevében pert indít Rátky József földesúri hatósága alatt élő Baruch Ábrahám sárvári zsidó ellen, mint aki ökrök ára fejében 2400 forinttal tartozik nekik.

Exponitur mihi Sigismundo Vizkelethy inclyti comitatus Sopronien-sis vicejudici nobilium nomine et in persona generosi domini Jacobi Knezevics, qualiter anno recenter evoluto 1769., die vero 1-a Junii spectabilis ac perillustris domini Josephi Ráttky de eadem et Salamonfalva juris-

dictionatus judaeus Abraham Baruch in oppido Sárvár inclyto comitatui Castriferrei ingremiato degens antelato domino exponenti, ejusdemque socio Antonio Phülöp virtute obligatorialium hic in paribus adnexarum in forma liquidi debiti ad persolutionem certorum 2400 fl. ex pretio boum per se ab exponente, ejusdemque socio emptorum adhuc resultantium sub conditionibus et formis in iisdem obligatorialibus expressatis semet strictissime obligasset, qui tametsi in tenore ejusmodi obligationis suae ex praespecificata 2400 florenorum summa adhuc die 1-a Octobris anni praescripti florenos 600, die porro 1-a Januarii anni currentis 1770. iterum fl. 600 effective deponendos habuisset, tantum tamen abest, quin erga iteratas etiam amicas requisitiones, fatigia item et coram praetitulato domino terrestri sollicite repetitas insinuationes obligationi suae satisfecisset, ut potius vilipensis iisdem terminos obligationetenus pactatos observare, concomitanter debitum tam manifestum depurare studiose detrectaret, taliterque dominum exponenten justissimis suis juribus frustrare intenderet etiam de praesenti gravi admodum domini exponentis lucri cessantis damno et praejudicio manifesto.

Cum autem abligationes stricti essent juris et prout quis se, suosque ligaret, ita ad mentem articuli Mathiae regis decreti 6. judicium recipere deberet et alias etiam nemo cum damno alterius locupletior fieri quiret, domini porro terrestres, prout et temporales ex parte hominum suorum querulantibus jus et judicium sub paena violentiae impendere tenerentur.

Hinc praelibatus dominus exponens vigore et ad mentem tituli 26. 3-ae, articulorum 23. 1613. et 41. 1729. cum transmissione parium praesentium praetitulatum dominum Josephum Rättky, qua antelati judaei Abrahami Baruch actualem dominum terrestrem jurisdictionatum judicialiter admoneri curat, quatenus eidem exponenti a die exhibitionis praesentium legibus conformem intra quindenam praefigat terminum et in eodem praevia repetiti jurisdictionati sui judaei, velut manifesti debitoris personali juri statutione ex parte ipsius coram me praescripto judice nobilium et adjungendo jurato assessore, velut testimonio lege requisito ad exigentiam legum partriarum, signanter articuli 31. 1659., aliarumque suo loco citandarum tam respectu capitalis praespecificatae, quam et legalium accessoriorum, expensarumque hactenus causatarum et nefors in futurum quoque cuasandarum coram jure uberius deducendarum, habita articuli 29. Mathiae regis decreti 6. tituli item 28. 3-ae in casu defectus fundi speciali reflexione, cum imputatione imputandorum et defalcatione, si quae forent, defalcandorum omnimodum jus et justitiam, debitumque juris et justitiae complementum reali etiam suo modo subsequenda executione mediante impendat ac administret praecitatis, aliisque pro re nata citandis legibus id ipsum exigentibus, generalem in omnem casum reservando agenda agendi facultatem.

Sopron megyei levéltár, Acta iuridica. Knezevics családnévnél Tomi 2-di nr. 1. jelzésű iratcsomóban.

1770. május 21. Salamonfa. Knezevics Jakab eszéki polgárnak Baruch Ábrahám sárvári zsidó elleni perében, aki ékrök ára fejében 2400 forintot követel a zsidótól, az úriszék olyan ítéletet hozott, hogy ennek az adósságnak megfizetésére csak azután kerülhet sor, ha a börtönbe vetett zsidó előbb földesurának, Rátky Józsefnek járó 14 138 forint tartozását már megadta.

Anno 1770. die vero 21-a mensis May in possessione Salamonfa inclyto comitatui Soproniensi ingremiata coram spectabili ac perillustri domino Josepho Rättky de eadem et Salamonfalva, alias inclytae tabulae districtualis partium regni Hungariae Transdanubianarum assessore, qua impendente domino terrestri, non secus perillustribus ac generosis domino Petro Daniel et Ladislao Balogh, alias jurato assessore ejusdem inclyti comitatus, qua convocatis, perillustri item et generosis dominis Sigismundo Vizkelety vicejudice nobilium et Francisco Töth aeque jurato assessore antelati inclyti comitatus, velut pro testimonio adhibitis levata est causa generosi domini Jacobi Knezevics in libera ac regia civitate Eszekiensi residentis, ut A. contra et adversus judaeum Abrahamum Barach sub jurisdictione practitulati domini impendentis existentem, velut manifestum debitorem et I.

A felperest Dongó János ügyvéd, míg az alperest Vizkelety István uradalmi ügyvéd képviselte, akiknek egymással való hosszadalmas vitatkozását nyugodtan elhagyhatjuk, végül is az úriszék ezt az ítéletet hozta meg:

Deliberatum est

Obligatione juristatutionis actionaliter petitae respectu judaei debitoris conformitate instrumentorum sub C. D. judicialiter jam excussi in persona per dominum suum creditorem in sensu tituli 28. 3-ae usque ad subsecuturam plenariam restantis adhuc debiti florenos 14 138 den 30. constituentis depurationem in compedibus detenti post arreptum cumprimis propriae authoritatis processum, incaptivationemque judaei ejusdem per Antonium Fülöp aquisitionis praesentis compartem, tenore instrumentorum sub A. B. attentatam domino impendenti jam nunc personam, exiguasque res captivi, ut fundum executum, excontentationique suae judicialiter substratum possidenti ex dispositione tituli 26. 3-ae, velut praerogativam jurisdictionis, non vero obnoxiam servitutem pro scopo habentis, imponi nequeunte partem A. usque plenariam, ut lex vult, possidentis domini creditoris, tanquam alioquin et tempore et privilegio potioris excontentationem, felicioremque judaei debitoris conditionem cum praetensione sua praestolari teneri.

A felperes ezt az úriszéki ítéletet megfellebbezte a vármegyei törvényszékhez

Anno 1770. die 10-a mensis Decembris occasione sedis judiciariae in possessione Nemeskér celebratae causa praesente in uberiorem revisionem assumpta.

Deliberatum est.

Judicium sedis dominalis stabiliri.

A felperes ezt az ítéletet is megfellebbezte.

Deliberatum est

Interpositam appellatam admitti, solitasque litteras sententionales transmissionales extradandas decerni.

Vicenotarius sedis manu propria.

Sopron megyei levéltár, Acta iuridica. Knezevics családnévnél. Tomi 2-di nr. 1. jelzésű iratcsomóban.

361.

1770. május 23. Potyond. Alföldy János Sopron megyei esküdt bizonyítja, hogy Dobsa János nejét, Hertelendy Borbálát Zsebeházán Salamon nemesvisi zsidó ellen perbe idézte jún. 11-re Nemesvisen megtartandó tárgyalásra.

Infrascriptus praesentibus recognosco, quod ego die 22-a mensis Maji anni labentis 1770-mi certas generosi domini Ladislai Balogh inclyti comitatus Soproniensis jurati assessoris literas certificatorias cum introserta spectabilis ac perillustris domini Nicolai Guáry inclyti comitatus Soproniensis ordinarii vicecomitis commissionis copia et sub lecta ejusdem domini jurati assessoris transmissa pro parte Salamonis judaei in possessione Nemesviss praelibato comitatui Soproniensi adjacente commorantis emanatas, sonantes autem nobili dominae Barbarae Hertelendy, nobilis domini Joannis Dobsa in possessione Zsebeháza praefato comitatui Soproniensi ingremiata degentis conthorali, terminumque diei 11-ae et subsequentium juridicorum dierum mensis Junii anni currentis 1770. in possessionem Nemesviss inclyto comitatui Soproniensi ingremiatam judicialiter praefixum complectentes ipsimet dominae Barbarae Hertelendy in praescripta possessione Zsebehaza, domoque residenti personaliter repertae ad manus proprias porrigendo rite et legitime exhibuerim. Super qua praevio modo per me peracta legitima exhibitione praesentes meas syngrapha, sigillique mei appressione munitas dedi literas testimoniales. Signatum Pottyond, die 23-a Maji anno 1770.

Joannes Alföldy inclyti comitatus Soproniensis juratus assessor manu propria.

Sopron megyei levéltár, Acta iuridica, Haebreorum címszó alatt fasc. 1. tomi 4. nr. 4. jelzésű iratcsomóban.

362.

1770. május 23. Osteritsch József soproni posztókészítő 28 forint 30 krajcár tartozását Löbl Jakab kismartoni zsidónak 8 napon belül, Zinnar Samuel soproni posztókészítő pedig 55 forint adósságát 45 napon belül fogja megfizetni, melynek törlesztésére 16 3/4 rőf posztót azonnal átad a zsidónak.

Den 23-ten May 1770. gestehen meister Joseph Osteritsch burgerlicher tuchmacher alhier und meister Samuel Zinnar ebenfals burgerlicher tuchmacher alhier, dass solche, undzwar ersterer nach gepflogener verrechnung mit dem Jacob Löwel fürstlichen schutzjud von Eissenstadt annoch 28 fl. 30 cr., lezterer aber annoch 55 fl. an bemeldten Jacob Löwel schuldig seyen und verspricht meister Joseph Osteritsch innerhalb acht tägen richtigkeit zu pflegen, dem meister Zinnar aber wurde gerichtlich auferleget während der burger frist von 6 wochen 3 tägen seinen schuldrest mit 55 fl. an dem jud Jacob Löwel zu bezahlen, im widrigen fall geschehen soll, was rechtens ist und übernimbt er jud Löwel von meister Zinnar 16 3/4 ellen tuch á 18 groschen per 15 fl. 91 den., verbleibt mithin meister Zinnar noch restirend 39 fl. 9 den.

Sopron városi levéltár. 1766—1770 évi Gerichts diarium 98—9.

363.

1770. június 4. előtt. A Bács megyei és a Tolna megyei zsidók Mária Terézia királynőtől azt kérik, hogy Baranya megyében szabadon kereskedhessenek, mert máskülönben türelmi adójukat megfizetni nem tudják.

Allerdurchleuchtigister königlicher kayser!

Eüer mayestät sollen wir von aller welt verlassene juden des Bacser und Tolnauer comitats vor dero gnädigster augen stellen, wie dass wir mit unserm oneribus und contributionen sehr hoch gesta(i)gert worden, das wir unss fast ausser stand finden dieses zu profitiren, doch willigst in unserer armuth solches entrichten und da wir layder unsere subsistenz in denen 2 comitaten nicht finden, um uns genöthigster finden unser lebens unterhalt und forth kommen in nächst anstehenden comitatern zu suchen. In dem löblichen Baranyawarer comitat wird uns keines weegs gestattet oder applacidiret auss der marckts-zeiten hausiren zu dörffen unter der confiscations und contrabands-straf unserer waaren. Alss gelanget an eüer mayestät fussfälliges bitten, die allergnädigste verordnung ergehen zu lassen, womit wir nach eüer mayestät gnad und wohlmeynung wissen und zu achten haben um unter protection zu füssen werfender ersterben.

Eüer kayserlich königlichen mayestät:

héber irás. héber irás.

in nahmen beyder comitaten.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 1—6. folio 163—4.
Ivrétű papiros, melynek vízjegye: Szent Mihály arkangyal, jobb kezében kardot, bal kezében mérleget tartva.

364.

1770. június 4. Bécs. Mária Terézia királynő meghagyja a m. kir. helytartótanácsnak, hogy hallgassák meg Baranya megyét a Bács megyei és a Tolna megyei zsidók panasza tárgyában és azután a megye jelentését javaslatukkal együtt terjesszék fel.

Maria Theresia etc.

Serenissime dux etc. Ex advoluta in copia judaeorum in comitatibus Bachiensi et Tolnensi degentium humillima instantia perspecturae sunt dilectio et fidelitates vestrae, qualiter iidem de eo querulentur, quod tametsi ob gravia onera iisdem adrepartita et quaestu, quem in his comitatibus exercent, subsistere nequaquam valeant, hoc tamen non obstante ab eodem quaestu in vicino comitatu Baranyiensi extra tempus nundinarum exercendo sub poena suarum mercium confiscationis arceantur.

Quorum supplicem dilectioni et fidelitatibus vestris eo cum benigno mandato communicamus, ut super querela in eodem contenta comitatum Baranyensem audire, accipiendamque eatenus informationem subjuncto voto suo majestati nostrae submittere haud intermittant. Queis in reliquo etc. Datum Viennae, die 4-a mensis Junii 1770.

Maria Theresia.

comes Franciscus Eszterhazy manu propria.
Josephus Izdenczy manu propria

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 1—6. folio 165.
Egykorú egyszerű másolat, amelyen az alábbi feljegyzések olvashatók, a szöveg alatt bal sarokban: *collationata. Herczegh.* az előlapon pedig: *acceptata 13-a Junii 1770., relata 18-a ejusdem.*

365.

1770. június 11. Nemesvis. Balogh László Sopron megyei esküdt Dobsa János nejét, Hertelendy Borbálát, aki Salamon nemesvisi zsidó elleni perében nem jelent meg a tárgyaláson, elmarasztalja nemcsak a 11 forint tartozása megfizetésében és a felmerült perköltségben, hanem még távolmaradása miatti büntetésben is.

Anno 1770. die 11-a mensis Junii in possessione Nemesviss inclyto comitatui Soproniensi adjacente coram me Ladislao Balogh praesciti comitatus jurato assessore levata est causa judaei Salamonis Vissiensis, ut A., contra nobilem dominam Barbaram Hertelendi, nobilis Joannis Dobsa conthoralem, velut I.

Pro A. személlye szerint az mái napra praefigalt terminusra comparealvan sub litera A. in originali tekentetes ordinarius viceispán urnak kiadott pőcsetes commissioját producallya, mellynek ereje mellett kivany ételetet cum expensis ulterius specificandis edocta citatione sub litera B.

Pro I. nemo.

Pro A. minthogy az I. fel se személlye szerint, se legitimus plenipotentiariussa által nem comparealván az törvénnek szine eleiben, seöt inkáb maga magát szánszándékal contumaciter absentalván az illetin contumax felek ellen pedig minden hazánk törvényei kiáltánának, kihez képest az A. fel az I. felet in actorea praetensione totali sub litera C. specificatarum expensarum refusione, nec non poena contumaciae praevia solita juris proclamata kivánnya convincaltatni.

Deliberatum est.

Az I. fél, jollehet törvinyessen citaltatva legyen, ki is sub litera B. producalt testimonialisbul böven kiteczik, méghis maga magát szánszándékal az törvin szine elöt absentalván, kire való nézve az A. félnek kérésére az I. fel facta praevie solita juris proclamata in totali actorea praetensione, utpote fl. 11 et sub litera C. specificatarum expensarum refusione, nec non poena contumaciae convincaltatik es aggravaltatik.

Az A. köszönettel meghelegedvén ezen sententiaval kivanya azt executioban vetedodni.

Deliberatum est.

Az sub A. producalt instrumentumnak tenora szerint az executio meghadatik.

Ladislaus Balogh inclyti comitatus Soproniensis juratus assor manu propria.

Anno 1770. die 18-a Junii causa praesenti relata et revisa.

Deliberatum est.

Sententiam procedentis jurati assessoris approbari et processum praesentem pro executione exequendorum remitti.

ordinarius vicecomes manu propria.

Sopron megyei levéltár, Acta iuridica. Haebreorum címszó alatt fasc. 1. tomi 4. nr. 4. Itt található e költségjegyzék is:

Specificatio expensarum.

Amidön az commissioban kitett adósság eránt az I. fél ajánlást tevén hogy 20 köböl kukoriczát fogh adni az A. félnek köblét á den. 85 számlálván, mellyel az emlétett adossagh lehajullyon, az superfluitássát kifizesse, mely miát Vissrül forost fogadván az A.. kinek fizetett egy forint 25 pinzt, id est fl. 1 den. 25.

Diurnum 50 den.

Commissioért 28 den.

Citatioért az eskütnek 35 den.

Aki az testimonialist elhozta 75 den.

Item az instantiaért, aki föltette, fizetett den. 20.

Pro expensis mensalibus den 15.

salvis eventualibus.

366.

1770. június 18. A m. kir. helytartótanács felszólítja Baranya megyét, hogy a Bács megyei és a Tolna megyei zsidók panasza tárgyában jelentésüket tegyék meg.

Ex consilio 18-ae Junii 1770. et ex ordinaria relatione spectabilis domini consiliarii Fabiankovics.

Comitatui Baranyiensi.

Ex advoluta in copia judaeorum in comitatibus Bacsiensi et Tolnensi degentium humilliam instantia perspecturae sunt praetitulatae dominationes vestrae, qualiter iidem de eo querulentur, quod tametsi ob gravia onera iisdem adrepartita ex quaestu, quem in his comitatibus exercent, subsistere nequaquam valeant, hoc tamen non obstante ab eodem quaestu in vicino comitatu hocce Baranyiensi extra tempus nundinarum exercendo sub poena suarum mercium confiscationis arceantur.

Quorum supplicem consilium hoc locumtenentiale regium praetitulatis dominationibus vestris ex benigno jussu regio hisce ea cum intimatione communicat, ut super querela in eodem contenta genuinam et circumstantialem informationem horsum submittere haud intermittant eaedem praetitulatae dominationes vestrae. Datum, ut supra.

Die 20-a Junii 1770. appositus per secretarium Aszalay manu propria.

Anno eodem die 21-a Junii revisus per consiliarium Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 1—6. folio 161—2.
Fogalmazvány.

367.

1770. június 18. Pozsony. A m. kir. helytartótanács Sopron megye közönségét utasítja, hogy az általános zsidó összeírás elkészítése céljából minél előbb küldjék meg a részleges zsidó összeírásokat is.

2723. Illustrissimi, reverendissimi, spectabiles ac magnifici, perillustres item ac generosi domini nobis observandissimi!

Siquidem ad id, ut generalis tabella conscriptionis judaeorum ad effectum benignae resolutionis regiae in mense Februario anni decurrentis interventae, celerioremque eatenus informationem adurgentis isthic elaborari queat, ex parte comitatus istius particulares judaeorum in gremio sui reperibilium conscriptiones horsum submittendae adhucdum desiderentur.

Ideo praetitulatas dominationes vestras eo serio ac districtim hisce reflectit consilium hoc locumtenentiale regium, quatenus praedesideratas ejusmodi particulares judaeorum conscriptiones isthuc quantotius submittere noverint et nec intermittant eaedem praetitulatae dominationes vestrae. Datum ex consilio regio locumtenentiali Hungarico Posonii, die decima octava mensis Junii anno millesimo septingentesimo septuagesimo celebrato.

Praetitulatarum dominationum vestrarum benevolus ad officia paratissimi:

comes Nicolaus Palffy manu propria.
Franciscus Skerlecz manu propria.
Franciscus Hatos manu propria.

Kívül: Illustrissimis, reverendissimis, spectabilibus ac magnificis, perillustribus item ac generosis dominis N. N. supremo et vicecomitibus, judicibus nobilium et juratis assessoribus, totique universitati dominorum praelatorum, baronum, magnatum et nobilium comitatus Sopronien-sis, dominis nobis observandissimis Sopronium ex officio.

Sopron megyei levéltár. 1770. évi közgyülési iratok október havi részleges közgyülés csomójában.

Ivrétü papiros, melynek vízjegye az egyik oldalon stilizált liliom, a másik oldalon *F. C. P.* betükkel, zárlatán vörös viaszba nyomott kir. titkos pecsét halvány nyomával, ahol ez a feljegyzés olvasható: *ex consilio regio locumtenentiali Hungarico*, míg kívül a jobb alsó sarokban: *comitatui Soproniensi* megjegyzés található.

Sopron megye közönsége ezzel a rendelettel 1770. okt. 25-i Sopron városában megtartott részleges közgyülésében foglalkozott és azt bemásoltatva a közgyülési jegyzőkönyvébe ilyen határozatot hozott:

... quae jam submissa est. *(1770—1771. évi közgyülési jegyzőkönyv 711—2.)*

368.

1770. június 20. Zinnar Sámuel soproni posztókészítő neje, Zsuzsanna elismeri, hogy férje Mózes Izsák zsidónak 99 forinttal adósa, amelyet 3 egyenlő részletben fog megfizetni.

Den 20. dito (Juny 1770.) gestehet frau Susanna Czinarin in nahmen ihres ehemannes, meisters Samuel Czinnar, dem juden Isaac Moses 99 fl. schuldig zu sein und verspricht auf Bartholomaei ein drittel mit 33 fl., auf künfftiges Neuesjahr das andere drittl mit ebenso viel und das 3-tte drittl auf Pfingsten 1771. mit 33 fl. richtig zu bezahlen.

Sopron városi levéltár, 1766—1770. évi Gerichts diarium 102.

369.

1770. június 25. Nemesker. Sopron megye közönsége e napon megtartott közgyüléséből a megyebeli zsidók összeírását a megküldött nyomtatott normákon A—G. jelzések alatt 7 darabban mellékelten felterjeszti a m. kir. helytartótanácsnak.

Conscriptiones judaeorum.

Serenissime etc.

Conscriptione judaeorum norma typis data, comitatui huic submissa per processuales judices nobilium demum peracta eandem in obsequi-

um benigno-gratiosi excelsi regii locumtenentialis consilii sub 17-a Aprilis ac numero 1652. expediti intimati obsequium sub literis A., B., C., D., E., F. et G. demisissime advolvimus, altisque gratiis et favoribus commendati in submissione perseveramus. Datum . . .

Sopron megyei levéltár. 1770. évi közgyűlési iratok június havi csomójában. Fogalmazvány néhány törléssel és javítással a szövegben.

370.

1770. július 12. Pécs. Baranya megye közönsége a Bács megyei és a Tolna megyei zsidók panaszával szemben megismétli ebben a kérdésben a már korábbi jelentéseit nyomatékosan kihangsúlyozván, hogy a zsidóknak nyilvános vásárokon kívüli szabad kereskedését még 1742-ből származó szabályrendelete értelmében megengedni nem hajlandó.

Serenissime dux, regie locumtenens et excelsum consilium regium locumtenentiale!

Domine, domini benignissime gratiosissimi!

Dum judaei in comitatu Tolnensi degentes adscitis sibi jam etiam Bacsiensibus conqueruntur se a quaestu extra tempus anniversariarum nundinarum, ab ingressuque hujusce nostri comitatus arceri, habebamus ad id, quod sub 18-a mensis Junii anni currentis et numero 2651. emanavit benigno-gratiosum intimatum, demisse respondendum, veterem jam esse et prope anniversariam hanc eorum querelam et quia hactenus constanter retusa est, hoc etiam anno subleste prodeuntem. Compluribus enim demissis repraesentationibus nostris, signanter in anno 1767. sub 13-a mensis Maji probe ostenderamus, postulatum ejusmodi esse omnino infundatum etiam virtute gratiosorum excelsi consilii regii, notanter annis 1725. sub 9-a Julii, 1727. sub 19. Julii, necnon 1735. sub 23-a Septembris ad nos expeditorum intimatorum, quorum praescripto, velut basi innitentes determinationem illam, mediante qua domino eotum comiti, moderno principi Carolo de Bottyány ad praedium suum Üszögh huic nostro comitatui adjacens centum in anno 1742. judaeum recipienti intuitu amotionis hujus, velut praeadductis gratiosis intimatis fundatae scripseramus, interventam semper statuti nostri loco habuerimus, inviolateque in praesens usque servaverimus ac per consequens nec incolatum, neque extra tempus nundinarum diversiones ulli judaeo hucdum concesserimus, motivum etiam ex articulo 19. 1729. ob cantiguitatem quippe regni Sclavoniae promentes, siquidem spoliis, expilationibus item ac praedociniis, quae ibidem frequentia sunt, res subtractas occasio nasceretur judaeis vendendi, si apud nos vagari sinerentur, occultandique et per eos ad alias partes clam promovendi, hacque ratione modus eas recuperandi et in spoliatores debite animadvertendi eidem regno Sclavoniae haud superesset. Quorum intuitu, ut deinceps quoque gens haec ab indole sua Christianorum fortunis solertissime inhians a gremio nostri excludatur, in avitoque et ab immemoriali eam minime tolerandi usu relinquamus, praepotentem regiae serenitatis vestrae, excelsique consilii regii locum-

tenentialis opem imploramus et in reliquo benignitati atque gratiis demisse commendati perseveramus. Datum e generali congregatione nostra die 12-a mensis Julii anno domini 1770. in episcopali civitate Quinqueecclesiensi continuative celebrata.

Regiae serenitatis vestrae et excelsi consilii regii locumtenentialis obsquentissimi humillimi servi:

universitas comitatus de Baranya.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 1—6. folio 159—160.
Ívrétű papiros, melynek vízjegye: két szembefordulo koronás oroszlán császári koronát tart, mely alatt levő betükből F. I. F. A. T. betük kivehetők, de a többi már bizonytalan, a címzés alatt ezzel a feljegyzéssel: *praesentata 4. Septembris 1770*

371.

1770. július 17. Horpács. Ifj. Felsőbüki Nagy Pál Sopron megyei főszolgabiró arra utasítja Kubránszky András esküdtet, hogy 20 forint követelés tárgyában Izsák Mózes sopronkeresztúri zsidó és Dalham Ferenc fiai között tegyen igazságot.

Comittaltatik praesentibus nemzetes Kubránczki Andras eskütt uramnak, hogy a minémő praetensioja légyen némethkereszturi helységben lévő Mojses Isak zsidónak peresz(t)egi, ugyanezen tekéntetes nemes Sopron vármegyei helysigben lévő néhai Dalham Ferencz mészáros successori ellen bizonyos 20 forint bürökre fölvett summa eránt, amint is az A. felnek levelébül az obligatorialis szerent bővebben infirmaltathatik kegyelmed, azeránt citatis et auditis suo legali ordine partibus interessatis, servatisque de jure servandis tégyen a fóntirtt felek között törvényes igasságot et si juri ita visum fuerit, executione quoque mediante. Signatum Horpács, die 17-a mensis Julii 1770.

Ifjabb Büki Nagy Pál. tekéntetes nemes Sopron vármegyei feőszolgabiró manu propria.

Sopron megyei levéltár. Acta iuridica. Hebraeorum címszónál. Tomi 2-di nr 11. jelzésű iratcsomóban.
Az aláírás mellett vörös viaszba nyomott ovális alakú gyürüspecséttel.

372.

1770. augusztus 27. Sopron megye közönsége e napon megtartott közgyüléséből a m. kir. helytartótanácsnak jelenti, hogy a megye területén idegen tartományból származó zsidót nem lehetett találni.

Ex congregatione generali 27-ae Augusti 1770.

Quoad taxationem judaeorum ex Polonia et aliunde adventantium Serenissimet etc.

In ordine ad benigno-gratiosum excelsi regii locumtenentialis consilii sub dato 17-ae Januarii anni labentis intuitu judaeorum ex exteris

provinciis adventantium emanatum intimatum demisissime famulamur nullos intra ambitum comitatus hujus judaeos, qui aliunde horsum profecti fuissent, isthicque mansionem fixissent, observatos extitisse, adeoque benignae ordinationi regiae eorum intuitu interventae in gremio nostri locum non esse. Cujus ingenitae serenitatis vestrae benignitati, excelsi regii consilii gratiis nosmet ipsos devoventes perseveramus. Datum . . .

Sopron megyei levéltár, 1770—1771. évi közgyülési jegyzőkönyv 657.
Ez a felterjesztés fogalmazványban is megvan uo. 1770. évi közgyülési iratok június havi csomójában.

373.

1770. szeptember 3. A m. kir. helytartótanács megparancsolja Pozsony megyének, hogy Jakab Mihály pozsonyváraljai zsidó szabó panaszát, aki földesúri oltalom alatt él és a céhbeli szabók mégsem engedik meg neki ipara üzését, sőt feltörték szekrényét, ahonnét minden ruhát elkoboztak és állandóan zaklatják, nem nyer oltalmat a földesúri hatóság részéről sem, hanem még azzal fenyegetik, hogy elűzik, mindezt vizsgálja felül, hogyan és miért történik ez és jelentésüket küldjék meg.

4118. Comitatui Posoniensi.

Michael Jacob sartor judaicus plagae hujatis subarcensis quam sensibiliter in eo queruletur, quod non obstante sui cum attributa opificium sartoreum exercendi facultate sub protectionem dominalem receptione, subinde decisione sedis dominalis mediante confirmata et per consilium hoc locumtenentiale regium etiam ratihabita in praehabito opificii sui exercitio nunc per sartores plagae praerecensitae subarcensis turbetur et erga horum instantiam per dominii officiolatum recenter a servandis sodalibus et tyronibus ac omnino generis laboribus extraneorum, nobiliumque, immo ipsorum etiam judaeorum synagogae demptis sub poena eliminationis inhibitus extiterit, sartoresque rementionatae plagae subarcensis habitationem ejus aggressi perfractis scriniis vestes repertas confiscaverint, ultroque in dies visitent, an extraneos labores aut alios non habeat, factoque ad dominium recursu hoc eliminationem ultro minetur, pro qualive remedio quibusve ex rationibus supplicet, ex isthic in originali erga specificam remissionem advoluta instantia uberius percepturae sunt praetitulatae dominationes vestrae.

Quam iisdem praetitulatis dominationibus vestris harum serie ea ratione communicat consilium istud locumtenentiale regium, quatenus re interea integre servata quid toto isthoc in merito subsit, curve, quove ex fundamento tam dominium quam sartores plagae subarcensis contra provocatam in instantia consilii hujusce locumtenentialis regii dispositionem egerint? genuinam, fidelem ac circumstantialem informationem horsum proximius submittere noverint. Datum 3. Septembris 1770.

Anno eodemque die appositus per secretarium Klobusiczky manu propria.

Anno eodem die 4-a Septembris revisus per consiliarium Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. A. fasc. 22. folio 35—6
Fogalmazvány egy betoldással és egy törléssel.

374.

1770. szeptember 10. Pozsony. A m. kir. helytartótanács Sopron megye közönségénél ismét megsürgeti a zsidó összeírások felküldését.

2723. Illustrissimi, reverendissimi, spectabiles ac magnifici, perillustres item et generosi domini nobis observandissimi!

Quandoquidem praetitulatae dominationes vestrae neque erga reiteratam sui reflexionem conscriptionem judaeorum in gremio comitatus istius Soproniensis commorantium submisissent.

Hinc praetitulatis dominationibus vestris porro quoque serio intimandum esse duxit consilium hoc locumtenentiale regium, quatenus ejusmodi conscriptiones modalitate praescripta confectas sine ulteriore mora horsum submittere noverint. Datum ex consilio regio locumtenentiali Posonii, die decima mensis Septembris anno millesimo septingentesimo septuagesimo celebrato.

Praetitulatarum dominationum vestrarum benevolus ad officia paratissimi:

comes Nicolaus Palffy manu propria.
Ladislaus Balogh manu propria.
Josephus Klobusiczky manu propria.

Kívül: Illustrissimis, reverendissimis, spectabilibus ac magnificis, perillustribus item et generosis dominis N. N. supremo et vicecomitibus, judicibus nobilium et juratis assessoribus, totique universitati dominorum praelatorum, baronum, magnatum et nobilium comitatus Soproniensis, dominis nobis observandissimis Sopronium ex officio.

Sopron megyei levéltár, 1770. évi közgyülési iratok december havi csomójában. Ívrétü papiros, melynek vízjegye az egyik oldalon koronás címerpajzs, a másik oldalon arabeszk, alatta *F. C. P.* betükkel, zárlatán vörös viaszba nyomott kir. titkos pecsét halvány nyomával, ahol ez a feljegyzés látható: *ex consilio regio locumtenentiali Hungarico*, míg bévül a szöveg alatt a bal alsó sarokban: *collationata*, kívül pedig a jobb alsó sarokban: *comitatui Soproniensi* megjegyzések olvashatók.

Sopron megye közönsége ezzel a rendelettel 1770. dec. 3-án Nemeskéren megtartott közgyülésében foglalkozott és azt bemásoltatván a közgyülési jegyzőkönyvébe ilyen határozatot hozott:

... quae jam submissa est *(1770—1771. évi közgyülési jegyzőkönyv 840—1.).*

1770. szeptember 10. — november 6. Pereszteg. Izsák Mózes sopronkeresztúri zsidó még 1741-ben marhabőrökre 20 forint előleget adott Dalham Ferenc ebergőci mészárosnak, aki azt nem fizette vissza. Ezért az összegért a zsidó Dalham fiait perli be és Kubránszky András Sopron megyei esküdt nemcsak a tartozást ítéli meg neki, hanem a felmerült perköltségen kívül még a kamatot is.

Anno 1770. die 10-a Septembris is possessione Némethperesztegh inclyto comitatui Soproniensi adjacenti penes comissionem perillustris ac generosi junioris Pauli Nagy de Feölsőbük, praelibati comitatus supremi judicis nobilium et insinuationem per actorem I. dominio factam coram me infrascripto jurato assessore levata et investigata est causa judaei Kereszturiensis Mojsis Isak, ut A., contra et adversus successores seu filios Francisci condam Dalham, utpote Georgii. Stephani et Francisci, velut causae praesenti implicitos I.

A. fél az praefigált napon és helben személlye szerént megjelenvén exhibiallya feöszolgabiro uram törvényes comissiojat sub nro 1-o ennek a latere valosagos keresetinek megbizonitássára, recognitionalis levelét sub nro 2-o illy declaratioval, mikeppen még in anno 1741., az midon még I. feleknek az atya ebörgoczi mészáros lévén ott vágot, adott volna A. fél néki háromizben is levagando marhak börökre hatvan forintokat. Jóllemint hogy sub nro 3-o et 4-o I. feleknek quietatiai mutatnak, maradna het ugyan kétizben füzetet meg I. fél A. felnek negyven forintokat. azmég adós husz forintokal, az mint sub nro 2-o instrumentum bizontya. Minthogy pedig aki részesül az jószágban, részessöl az terhben is vagy adosagban, kivanya maganak ezen adosagot cum legalibus accessoriis adjudicaltatni és in casu non persolutionis ex bonis successoriis vel iis consumptis ex propriis realis executioval secundaltatni és reservál.

I. felek is az praefigált napon és helyben megjelenvén, declaralván magokat, hogy ezen adosag véget semit sem tudtak, sem hogy valaha hallottak volna, nem emlékezik, azért még errül jobban értekeznek, respiriumot kérnek ajánlván magokat, hogy erga simplicem insinuationem etiam in juristitio ezen dolgot A. fél prosequalhassa és reselválnak.

Mivel az A. fél nincs ellene a per elnapolásának, az esküdt így dönt.

1770. nov. 6-án folytatják tovább a pert Németperesztegen, ahol rövidesen erre az ítéletre kerül a sor:

Deliberatum est:

A. fél az maga keresetit sub nro 2-o[1] tekéntetes feöszolgabiro uram kiadatott comissioja mellet inditatván, aztat pedig I. I. felek sem bizonyos levelek, sem illeö bizonysagok, sem masfele probak által nem evertaltatván, azért I. I. felek az actorea keressetiben és az sub nro 6-o törvényes admonitio üdö alatt lett kölcsegekben és legalis interesben convincaltatnak s aztat pedig realis executióval együtt secundaltatván.

Kubranszky András procedens eskutt manu propria.

[1] Ezt az iratot közöltük a MZSO. XII. kötet 266. sorszáma alatt.

Sopron megyei levéltár, Acta iuridica. Hebraeorum címszónál Tomi 2-di nr 11. jelzésű iratcsomóban.

376.

1770. október 8. Pozsony. Pozsony megye közönsége a m. kir. helytartótanácsnak jelenti, hogy Jakab Mihály pozsonyváraljai zsidó szabót iparűzésében védelmük alá vették, a céhbeli szabóknak pedig meghagyták, hogy az elvett ruhákat adják neki vissza és többé őt háborgatni ne merjék.

Serenissime dux, regie locumtenens!
Excelsum consilium regium locumtenentiale Hungaricum!
Domini domini benignissime gratiosissimi colendissimi!

Quoad sartorem judaicum Michaelem Jacob in Varallya commorantem sub hocce congressu disposuimus, ut idem ad priorem statum reponatur, per consequens pro judaeis et synagoga, extraneis item et nobilibus professionem artis suae libere exerceat, sartores vero Várallyenses praedictum judaeum temerarie et contra superioritatis ordinationem turbantes severe inhibiti sunt, ne eundem in praevie circumscripto opificii sui exercitio sub incurrenda animadversione dehinc impediant, vestes praeterea et nefors alia etiam adempta eidem integraliter restituenda ordinavimus. De quibus conformiter ad benigno gratiosum sub 3-a Septembris anni currentis cum nro 4113. hac in materia emanatum intimatum hasce informatorias demisse praesentamus et penes assiduum cultum permanemus. Sub generali congregatione die 8-a Octobris anno 1770. Posonii celebrata.

Regiae serenitatis vestrae, excelsi consilii regii locumtenentialis Hungarici humillimi, obsequentissimi, obligatissimi servi:

universitas comitatus Posoniensis.

O. L. C.-29. Lad. A. fasc. 22. folio 37—8.
Ívrétű papiros, melynek vízjegye: címerpajzs, előlapon: praesentata 31. Octobris 1770. és hátlapon: relata 2-a Novembris 1770. feljegyzésekkel
A boríték a pecséttel együtt hiányzik.

377.

1770. október 27. A m. kir. helytartótanács gazdasági bizottsága foglalkozván a Bács megyei és a Tolna megyei zsidók, valamint Baranya megye közötti viszállyal, az a javaslatuk, hogy Baranya megye maradjon meg az eddigi gyakorlatában, azaz a zsidók a nyilvános vásárok kivételével a megye területén ne kereskedhessenek.

Anno 1770. die 27-a Octobris celebrabatur commissio aeconomica. Praeside: excellentissimo domino comite Joanne Balassa. praesentibus: spectabili domino consiliario Ladislao Balogh. spectabili domino consi-

liario Josepho Kvassay, spectabili domino consiliario Carolo Fabiankovich, referente actuario Joanne Krokovich.

Posteaquam excelsum consilium locumtenentiale regium ad exigentiam benigni mandati regii circa querimoniam judaeorum in comitatibus Bachiensi et Tolnensi degentium de sui in vicino comitatu Baranyiensi a quaestu extra tempus nundinarum exercendo sub paena mercium suarum confiscatiois inhibitione positam sub 4-a ultimo evoluti mensis Junii emanati, capiendamque desuper informationem cum depromenda opinione suae majestati sacratissimae demisse repraesentandam praecipientis, sub 18-a praecitati mensis Junii apud antelatum comitatum Baranyiensem opportuna disposuisset. Idem modofatus comitatus tenore isthic demisse advolutarum sub 12-a postremo transacti mensis Julii exaratarum literarum suarum provocative ad priores repraesentationes suas, signanter in anno 1767. sub 13-a mensis May horsum submissam respondet, semet determinationem illam suam, vigore cujus velut in intimatis praelibati excelsi consilii locumtenentialis regii annis adhuc 1725., 1727. et 1735. interventis fundatae domino moderno principi Carolo de Batthyan ad praedium suum Üszögh certum judaeum in anno 1742. recipienti, intuitu ejusdem abinde amotionis scripserat, interventam semper statuti sui loco habuisse, inviolateque in praesens usque observasse ac per consequens nec incolatum, neque extra tempus nundinarum diversiones ulli judaco hucdum concessisse, motivo etiam ex articulo 19. 1729. ob contiguitatem regni Sclavoniae sumpto ac proinde deinceps quoque gentem hanc ab indole sua Christianorum fortunis inhiantem e gremio sui excludendam, in avitoque et ab immemoriali judaeos minime tolerandi usu semet relinquendum exoperari supplicat.

Votum.

Siquidem proinde tam ex praeadvoluta, quam et praecedaneis antelati comitatus annis prioribus interventis informationibus dare omnino eveniret, nullos judaeos in gremium ejusdem comitatus extra tempus nundinarum causa exercendi quaestus hactenus unquam admissos fuisse, hinc quemadmodum jam excelsum consilium locumtenentiale regium ex rationibus et motivis per totiesfatum comitatum Baranyiensem adductis et nunc quoque recapitulatis, in prioribus repraesentationibus suis, signanter in anno 1766-o sub 13-a mensis Novembris suae majestati sacratissimae humillime svaserat, quatenus praenarratum dicti comitatus de restringendis praevio modo judaeis conditum statutum deinceps quoque manutenendum benignissime annuere dignaretur, ita obsequentissima commissio isthaec ultro quoque demissae opinioni huic insistendum, id ipsamque suae majestati sacratissimae caesareo-regiae in obsequium praecitati benigni mandati regii humillime repraesentandam existimat. Salvo altiori excelsi consilii locumtenentialis regii determinio.

comes Joannes Balassa manu propria.

Kívül: Protocollum commissionis aeconomicae die 27-a mensis Octobris anno 1770. celebratae circa querimoniam judaeorum in comitatibus Bachiensi et Tolnensi degentium a quaestu extra tempus nundinarum in

comitatu Baranyiensi se arceri exponentium, submissamque eatenus modofati comitatus Baranyiensis informationem repromptam.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 1—6. folio 157—8.
Eredeti példány, melynek elölapján ez a feljegyzés olvasható: *praesentata 29 Octobris 1770., eadem relata.*

378.

1770. október 29. A m. kir. helytartótanács a gazdasági bizottság jelentését és javaslatát a Bács megyei és a Tolna megyei zsidók, valamint Baranya megye közötti viszályban Mária Terézia királynőnek felterjeszti és azt a maga részéről is támogatja.

Ex consilio 29-a mensis Octobris 1770. celebrato.
Suae majestati.
Sacratissima etc.

Circa querimoniam judaeorum in comitatibus Bachiensi et Tolnensi degentium de sui per comitatum Baranyiensem a quaestu in gremio ejusdem extra tempus nundinarum exercendo sub poena mercium suarum confiscationis inhibitione positam penes benignum majestatis vestrae sacratissimae mandatum sub 4-a postremo transacti mensis Junii emanatum consilio huic locumtenentiali regio clementer transmissam qualemnam commissio aeconomica humillimam superinde deprompserit opinionem suam, ex ejusdem isthic perdemisse advoluto protocollo uberius ac benignissime informari dignabitur summefata majestas vestra sacratissima. Quod dum consilium quoque hoc locumtenentiale regium, velut voto quoque suo comitatum majestati vestrae sacratissimae caesareo-regiae apostolicae in obsequium praecitati benigni mandati in omni humilitate repraesentat, semet etc. Datum, ut supra.

Anno eodem die 31-a ejusdem appositus per consiliarium Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 1—6. folio 156.
Fogalmazvány.

379.

1770. november 6. Sopron. A soproni tanács Szily Ádám sárvári jószágigazgatót arra kéri, hogy mivel Sopronban Benedek György és Mihály kereskedők csődbe mentek, akiknek Sopron és Vas megyékben élő zsidóknál sok követelésük van, amennyiben ilyen zsidók a sárvári uradalom területén is lennének, azoknak tartozását vennè zárlat alá és mindezt lenne szíves megírni.

Spectabili ac perillustri domino Adamo Szily de Nagyszigeth, certorum inclytorum comitatuum tabularum judiciarum e primariis assessoribus et appellationum judici tit., domino nobis singulariter colendissimo Sárvár.

Spectabilis ac perillustris domine nobis singulariter colendissime!

Praeter expectationem evenit, quod Georgii et Michaelis Benedik fratrum civium et mercatorum hujatum complures creditores praetensiones suas contra praedictos mercatores recenter intabulari fecerint, ex quo incidente tum ad instantiam eorundem jam intabulatorum, cum etiam futura pro securitate nefors aliorum etiam necdum intabulatorum creditorum universa eorundem substantia sequestro judiciario affecta cum notorium esset, repetitos fratres et mercatores judaeis quaestoribus in inclytorum Soproniensis et Castriferrei comitatuum dominiis degentibus notabilem quantitatem diversi generis mercium credidisse ac ideo eosdem ad Benedikianam massam non contemnenda in summa teneri.

Pro eo omnium Benedikianorum creditorum securitati ex incumbente nobis magistratuali munere et officio prospicere cupientes spectabilem ac perillustrem dominationem vestram hisce fiducialiter interpellandam esse duximus, quatenus si et in quantum in ejusdem spectabilis ac perillustris dominationis dominio Sarvariensi protectionales judaei casu in praerecensito cum iisdem repetitis mercatoribus interessati essent, adeoque quapiam in parte ex ratione ad invicem exerciti quaestus et crediti eorundem debitores semet effecissent, eosdem et tales in subsidium justitiae distributivae suum cuique dari et restitui praecipientis medio dominalium officialium suorum ad revelationem, quantum hic vel alter teneatur, adigere ac identidem quasvis inexsolute haerentes et massam Benedikianam respicientes restantias sub sequestrum sumere, nobisque directe transmittere haud dedignaretur. In reliquo tum in simili, quam aliis occursuris casibus cum reciprocatione officiorum nostrorum distincta veneratione manemus.

Spectabilis ac perillustris dominationis vestrae servi humillimi

Sopronii, 6-a Novembris 1770.

N. N. consul, judex et senatus
liberae et regiae civitatis Soproniensis.

Soproni városi levéltár, 1770. évi Prothocollum conceptuum 403—4

380.

1770. november 8. Pereszteg. Kuhránszky András Sopron megyei esküdt a bírói ítélet alapján Dalham Ferenc fiainak a peresztegi határban Csipkés útban és dülőben fekvő irtásföldjét 30 forint 90 dénár értékben lefoglalja Izsák Mózes sopronkeresztúri zsidó számára és azt neki átadja.

Anno 1770. die 8-a mensis Novembris in possessione Némethpereszteghi inclyto comitatui Soproniensi adjacenti minekutanna ezen fontirtt sententianak értelme szerént nemethkereszturi jelentett vármegyében lakozó Moyses Isák zsido, mint triumphans A. fél reszere néhai Dolham. aliter Lajer Francz successori ellen s azokra nevezet atyokrul maradot javaibul executiot kivantam volna tenni, azért magam mellé vévén bizonyságul sokszor nevezet peresztegi helység birájat, Kirkovics Györgyet, Hernicz Pált, Kara Istvant kisbirot, hollot emlétet Dalham Francz

fiai, István és György az törvényházban föntirtt bizonysagok jelenletekben előre mind A. félnek keressetit, mind pedig végső convictiva sententiat előttek elolvasván és voltakeppen megmagyarázván, akkoron némethpereszlégi helység hataraban Csepkés utban s annak dölöben alszélrül Németh Takács. fölszélrül Kusmics György szomszédságiban lévő irtásföldet vetésével együtt 30 forintokban és 90 dénárban assignaltak, semminemö just magoknak mindadig font nem tartván, még ezen föllebirtt summat nem depuralnak. A. fél is ezen declaratiot és executio hellet valo assignatiot maga és föntirtt bizonysagok jelenlétekben acceptalta, ámint-hogy ugyan jelenletekben A. fel annak szabad birasaban introducaltattot is. Actum anno. die. locove. ut supra.

Kubranszky Andras procedens eskutt manu propria.

Sopron megyei levéltár. Acta iuridica, Hebraeorum címszónál Tomi 2-di nr. 11 jelzésű iratcsomóban.

361.

1770. november 17. A soproni tanácsban felolvassák Szily Ádám levelét, amelyben azt ajánlja, hogy Benedek György és Mihály soproni kereskedők, ha sárvári zsidóktól lenne követelésük, jöjjenek személyesen Sárvárra az adósságuk behajtására.

Die 17-a Novembris 1770.

Redditae et perlectae sunt spectabilis domini Adami Szily de dato 11-ae decurrentis hujus mensis in arce Sárvár erga eidem in favorem creditorum Georgii et Michaelis Benedik fratrum, civium et mercatorum hujatum sub 6-ta hujus magistratualiter exaratas requisitorias literas responsoriae, queis mediantibus dictos fratres Benedik fine obtinendae satisfactionis contra debitores judaeos ad ejusdem juridisdictionem spectantes Sárvarium inviandos svadet et commendat.

Soproni városi levéltár. 1770 évi Prothocollum Senatorium Latinum 85—6

382.

1770. november 26. Bécs. Mária Terézia királynő megparancsolja a m. kir. helytartótanácsnak, hogy a Bács megyei és a Tolna megyei zsidók, ugyszintén Baranya megye közötti viszályban a megye álláspontja nemcsak tarthatatlan, hanem egyben sértő is a kir. jog szempontjából, éppen ezért, amennyiben az ország törvénye és egyes különleges kiváltságok ennek nincsenek ellene, a honos zsidók szabad kereskedését az egész országban meg kell engedni és ennek érdekében tegyék meg a szükséges intézkedéseket.

5710.

Maria Theresia.

Serenissime dux etc. Alteram porro demissam dilectionis et fidelitatum vestrarum repraesentationem circa judaeos in comitatibus Bachiensi

et Tolnensi degentes se per comitatum Baranyiensem a quaestu extra tempus nundinarum exercendo arceri quaerulantes sub 29-a transacti mensis Octobris ac numeris 4176. una cum protocollo comissionis aeconimicae submissam quod concernit, siquidem ejusmodi daterminatio, qualem comitatus Baranyiensis ratione judaei ad praedium Uszegh introducti se fecisse indicat, pro statuto illo legetenus comitatibus admisso assumi, censerique haud valeat, neque etiam lex, articulus quippe 19. anni 1729. citata, velut praecise ad regnum nostrum Croatiae extensa, casu in hoc suffragari, tanto minus autem suprema authoritate nostra regia tollerari et concedi possit, ut comitatus de gentis suprema potestate regia tolleratae hominibus de medio sui excludendis determinationes aut statuta condere licitum habeant.

Proinde dilectioni et fidelitatibus vestris benigne rescribentes una committimus et mandamus, quatenus ordinare non intermittant, ut ex reflexione etiam ejusdem gentis hominibus inhaerentis taxae tollerantialis illi, qui intra ambitum regni consistunt, circa eas quaesturae species, quae exceptioni obnoxiae non sunt, protegantur ac in consequentiam hujus ubicunque locorum, in quantum lege regni aut respective specialibus privilegiis resctricti non sunt, libere, non obstante qualicunque privata tali determinatione, velut supremo juri nostro regio derogare nequeunte quaestum exercere admittantur. In reliquo dilectioni et fidelitatibus vestris gratia etc. Datum ex Vienna, 26-a Novembris anno 1770.

Maria Theresia manu propria.

comes Franciscus Eszterhazy manu propria.
Andreas Raiter.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 1—6. folio 154—5.
Egykorú egyszerű másolat, melyben még az alábbi feljegyzések olvashatók: a szöveg alatt alul a bal sarokban: *collationata*, Róka és előlapon: *5657. Acceptata 2-a Decembris 1770., relata 3-a ejusdem.*

383.

1770. december 3. A m. kir. helytartótanács meghagyja Baranya megyének, hogy kir. parancsra a zsidók szabad kereskedését a megye területén meg kell engedniök és ezért ebben az irányban intézkedjenek.

Ex consilio die 3-a Decembris 1770. celebrato.

Comitatui Baranyensi.

Informationem praetitulatarum dominationum vestrarum circa querimoniam judaeorum in comitatibus Bachiensi et Tolnensi degentium de sui per comitatum hunc Baranyensem a quaestu in gremio ejusdem extra tempus nundinarum exercendo sub poena mercium suarum confiscationis inhibitione coram sua majestate sacratissima positam sub 12-a praeteriti mensis Julii horsum submissam accepit consilium hoc locumtenentiale regium, eandemque altefatae suae majestati sacratissimae erga eatenus interventum benignum mandatum regium demisse repraesentavit.

Ad quam summefata sua majestas caesareo-regia apostolica clementer rescribere dignata est, quod siquidem ejusmodi determinatio, qualem comitatus hicce Baranyensis ratione judaei ad praedium Úszögh introducti se fecisse indicat, pro statuto illo legetenus comitatibus admisso assumi, censerique haud valeat, neque etiam lex, articulus quippe 19. anni 1729. citata, velut praecise ad regnum Croatiae extensa casu in hoc suffragari, tanto minus autem suprema authoritate regia tolerari et concedi possit, ut comitatus de gentis suprema potestate regia toleratae hominibus de medio sui excludendis determinationes aut statuta condere licitum habeant.

Hinc benigne vult eadem altefata sua majestas sacratissima, ut ex reflexione etiam ejusdem gentis hominibus inhaerentis taxae tolerantialis illi, qui intra ambitum regni consistunt, circa eas quaesturae species, quae exceptionis obnoxiae non sunt, protegantur ac in consequentiam hujus ubicunque locorum, in quantum lege regni aut respective specialibus privilegiis restricti non sunt, libere, non obstante qualicunque privata tali determinatione, velut supremo juri regio derogare nequeunte, quaestum exercere admittantur.

Quam benignam proinde voluntatem et resolutionem caesareo-regiam eisdem praetitulatis dominationibus vestris de benigno jussu regio finem in eum hisce intimat consilium hoc locumtenentiale regium, quatenus in conformitate et ad effectum illius in gremio sui opportuna disponere noverint, sequaciter ejusdem gentis hominibus non obstante privata comitatus istius determinatione et statuto, velut supremo juri regio derogare nequeunte, quaestus in gremio sui exercendus admittatur. Datum, ut supra etc.

Die 7-a Decembris 1770. appositus per secretarium Hatos manu propria.

Anno eodem die 9-a ejusdem revisus per consiliarium Fabiankovich manu propria.

O. L. C.-29. Lad. B. fasc. 1—6. folio 152—3.
Fogalmazvány a szövegben néhány javítással és betoldással.

384.

1770. december 21. A soproni tanács azt a 300 forint adósságot, amellyel egy váltó alapján Mikos Károly soproni ügyvéd tartozik Simon Lázár zsidónak, a kir. kincstár javára betáblázza.

Den 21-ten Decembris 1770.

Ist pro parte allerhöchst kayserlich-königlichen aerarii eine charta bianca de dato 28-ten Novembris 1760., crafft welcher herr Carl Mikos an den juden Lazarum Simon 300 fl. schuldig geworden, ad mentem legis vorgemerket worden.

Soproni városi levéltár. 1761—1770. évi Intabulationsbuch 195.

385.

1770. december 21. A soproni tanács azt az 50 körmöci arany értékét, amellyel egy váltó alapján Mikos Károly soproni ügyvéd tartozik Simon Lázár zsidónak, a kir. kincstár javára betáblázza.

Eodem (den 21-ten Decembris 1770.).

Ist auch pro parte vorgedacht allerhöchsten aerarii eine charta bianca de dato 16-ten Novembris 1760. crafft welcher besagter herr Carl Mikos an den juden Simon Lazar 50 duggaten Cremnitzr, jeden a 4 fl. 12 kr. gerechnet, schuldig geworden, ad mentem legis vorgemerket worden.

Soproni városi levéltár, 1761—1770. évi Intabulationsbuch 195

386.

1770. Wurm Godofried budai polgár végrehajtást ér el Förster Mihály budai gombkötő ellen, amelynek során elvitte azokat a katonai öveket is, amiket kijavításra Mózes Jakab óbudai zsidó adott át Försternek, aki azonnal tiltakozott az övek lefoglalása ellen, a zsidó pedig pert indított amelyet végső fokon, a tárnokszék ítéletével is megnyert

In causa Jacobi Moyses judaei Vetero-Budensis, ut A. contra et adversus prudentem ac circumspectum Godofridum Wurm civem Budensem, ut I. a magistratu liberae et regiae civitatis ejusdem nominis transmissa.

Species facti.

Antelatus Godofridus Wurm alterum Michaelem Forster civem et magistrum nodularium pro certa actione sua apud eundem Forster praehabita praetensione obligatum suo modo judicialiter convinci ac eum exequi procurando evenit, quod occasione hujusmodi executionis certi militares cinguli, quos suprafatus actor judaeus dicto Michaeli Forster ad nodificandum tradiderit et mercedem laboris ejus jam eum effective persolverat, ad rationem praementionati Godofredi Wurm, non obstante per toties attactum Michaelem Forster interposita reclamatione et cingulos illos neutiquam ad se pertinere declaratione, in executionem sumpti extiterint, quos quia repetitus Wurm nec erga amicam neque judiciariam admonitionem in natura aut aequivalenti restituere voluisset, pro termino 23-a mensis Augusti anno 1766. in jus et causam attractus est, ut docet actio sub A. et testimoniales citatoriae sub B.

Ebben a perben a budai városi bírói szék az alábbi végső ítéletet hozta:

Ex praeproducta et coram sua competentia authenticata attestatione sub I. eveniente tum actionalium cingulorum quantitate, eorundemque pretio et valore, cum enim ex inquisitione, in eaque contentorum testium aeque authenticata fassione sub K. evicto existente illo, quod paulo post

peractam pro Godofredo quondam Wurm contra Josephum Forster exequutionem pars I. iiti substratorum cingulorum tanquam proprie ad se pertinentium restitutionem coram hoc foro in personali adstantia sua et Godofredo Wurmiana adurserit, jusque suum taliter quoad illos sustentaverit, hinc priorem sententiam sub dato 23-ae Septembris anni superioris 1767-mi in merito latam rursum stabiliri, partemque I. ad horum cingulorum pretii instrumento sub I. liquido eruti cum eo, quod interest et adjudicatis expensis restitutionem et respective redintegrationem redintegrandorum obligari, obligatumque declarari.

I. appellat ad amplissimum magistratum.

A. non difficultat.

Deliberatum est: interpositam ex parte I. ad amplissimum magistratum appellatam admitti, processumque primitus celebranda sessione magistratuali eo referendum decerni.

In amplissimo magistratu deliberatum est: legali interusurio a tempore motae litis currente parti A. adjudicato sententiam amplissimi judicatus officii approbari et pro exequendorum executione dominum Krammer cum sibi adjungendis exmitti.

I. appellat.

A. in quantum a tempore interpositae contra executionem protestationis interusurium haud adjudicatum esset, aeque appellat.

Deliberatum est: interveniente gratioso mandato transmissionali appellatam utrique parti admitti.

In inclyta sede tavernicali deliberatum est.

Approbata civici magistratus sententia eandem in reliquo, ut causas etiam in judicatus officio vertentes, praesertim vero executionales, tanquam juribus partium necessarias litteras ad acta et prothocolla publica deinceps referri faciat, praesentibus instrui.

Soproni városi levéltár. Acta tavernicalia anno 1770 — 118, 128—130.

387.

1770. Püllov Erzsébet, Schwartzel Henrik százados neje, két részletben 10 000 forint kölcsönt nyújtott Gayringer Izsák és Herzfelder Mózes stomfai zsidóknak, amely kölcsönért 7000 forint erejéig a stomfai zsidó hitközség is kezességet vállalt. Mivel e zsidóknak később Czikiny Ferenc kir. harmincados 13 000 forintot szintén kölcsönzött és utóbbi perre vitte a dolgot, az elsőbbség biztosítása végett Püllov Erzsébet is pert indított, amely fellebbezés folytán a tárnokszék elé került, ahol ezt az ügyet eldöntésre visszaküldték az illetékes pozsonyi városi bírói székhez.

In causa liquidi debiti nobilis dominae Elisabethae de Püllov, domini Henrici Schvartzel capitanei consortis, ut A. contra et adversus judaeos Stomphenses Isaacum Gayringer et Moysem Hertzfelder, velut socios et in quantum interesset, Franciscum quoque Czikiny tricesimatorem Posoniensem, ut I. l. a magistratu liberae ac regiae civitatis Posoniensis transmissa.

Species facti.

Posteaquam praenominata actrix respectu decem millium florenorum Isaaco Geyringer et respective ejus consorti penes fidejussionem quoque judaicae communitatis Stomphensis ad vires 7 millium fl. praestitam mutuatorum jam perprius semet ad activum domini Francisci Czikiny contra attactos judaeos motum et terminatum processum ingessisset et respectu praeattacti hujus debiti sui onerosam recepisset sententiam, eadem ingessione ad sensum legis solito cum onere deposita dictos judaeos I. I. et eundem antelatum dominum Franciscum Czikiny penes distinctam actionem coram antelatae civitatis magistratu in jus et causam convenit, ut docet actio sub A. et ibidem provocata instrumenta sub C., D., E., F. et G., quorum fundato sibi jus justitiam executive administrari petiit.

Judaei I. I., ita et Franciscus Czikiny comparent.

A., ut genuina facti species inclyto judicio et foris superrevisoriis constet, eandem sequentibus deducit.

Anno 1766-o die 1-a May Isaac Gayringer stante cum alio Moyse Hertzfelder commercii societate juxta obligatorias sub C. qua principalis socius et caput societatis pro commercio levat a parte A. fl. 3000, in quibus etiam uxor eo fine, ne ex juribus suis allaturalibus in solvendo impedimentum ponere possit, subscripta et non tantum Stomphensis eorum, verum ubicunque etiam alibi habita universa, consequenter et hujus mercantilis substantia obligata habetur

Anno eodem die 21-a Julii idem Isaac Gayringer itidem, ut pricipalis socius nomine etiam alterius socii sui pro negotiatione denuo a parte A. levat fl. 7000, ut sub D., in quarum subscriptione se judicem judaicum ideo nominat, quod eotum judicem Stomphensem egerit et quia pars A. noluisset ejusdem et socii sui substantia contentari, inde factum est, quod communitatis judaicae fidejussio pro uberiori securitate expetita et illa etiam effective praestita exstitisset, ut docent eaedem fidejussionales sub litera K., praeterea subscriptus est etiam Moyses Hertzfelder, qua commembrum communitatis, quia cum non fuerit practicabile, ut tota communitatis in individuo fidejussionem subscriberet, deputabantur aliqui jurati ex communitate, qui hanc subscriptionem nomine reliquorum supplerent, inter quos Moyses Hertzfelder deputatus fuit, mansit ergo hac sua subscriptione non obstante idem Moyses Hertzfelder, ut socius principalis debitor partis A., quibus ita stantibus idem Moyses Hertzfelder et alter societatis buchhalterus Raphael Geyringer haec debita libro societatis compagniali inscripserunt, ut docet instrumentum sub E. tandem solvebantur his pecuniis alii Viennenses creditores, ut docet extractus libri sub litera I., mirum ergo non est, quod Isaac Geyringer, qua caput et principalis socius rem mercantilem active et passive solus ipse pertractaverit, cum et alias id ipsum ita factum fuisse doceant campsoriales sub L. et M. praemissa uberius solidant ex processu Stomphensi, ubi licet Isaac Gayringer solus dumtaxat, ut sub M. pro acceptis mercibus subscriptus sit, socius tamen ejus Moyses Hertzfelder hujusmodi subscriptiones debita per consequens compagniali nullibi locorum neget aut in quaes-

tionem summat, praeterea solidantur per extractum sub E., vigore cujus interusuria ex massa societatis semper per ipsum quoque Moysem Hertzfelder soluta et inscripta, sequaciter Moysen Hertzfelder, ut socium immediatum partis A. debitorem effectum esse luculenter enim ex aliis adhuc documentis sub F. et N. probaretur.

Tandem Franciscus quoque Czikiny anno 1767-o die 1-a Januarii praefatis Isaaco Geyringer et Moysi Hertzfelder, necnon aliis adhuc duobus judaeis non sociis Lazaro quippe et Raphaeli Gayringer juxta obligatorias sub O. 13 000 fl., in parte enim a capitulo Posoniensi erga 5 per centum levatos ad 6 per centum elocat, his interim debitoribus anno 1768-o facultatibus lapsis pars A. debita sua coram procedente magistratu, ut sub P. et Q. intabulari facit, quod et Franciscus Czikiny fecit.

Tandem idem dominus tricesimator Isaacum Geyringer et Moysem Hertzfelder, ut socios et societatem constituentes, quos tamen in obligatorialibus hoc sensu obligatos non habuit, in solidum attrahit, ad quem nimiopere adursum processum actrix etiam via ingessionis vel ideo influxit, quia metuebat, ne si privata actione dictos judaeos conveniret, interea Czykinianus decidatur et executio cum exclusione actricis peragatur, sed haec ingressio per sententiam illo ex fundamento, quod contra solum Isaacum Gayringer absque mentione socii Hertzfelder instituta fuerit, rejecta est et prioritas parti A. nonnisi deductis oneribus compagnialibus admissa.

In his itaque onerosis circumstantiis pars A. in quantum juris et necessitatis fuit ingessione deposita, non tantum Isaacum Geydinger (!) et Moysen Hertzfelder, ut socios, verum Franciscum quoque Czikiny, in quantum ipsius interesset, penes actionem hic sub A. improcessuatam jure conveniendo una etiam benignum mandatum suspensorio et respective sequestratorio inviatorium sub litera R. exoperata est, cum ergo pars A. per praemissa actionem suam sufficienter comprobasset et partes I. I. realitatem horum tanquam compagnialium debitorum expresse recognascerent, cupit sibi juris prioritatem prae domino Francisco Czikiny, qui alioquin societatem minus obligatam haberet, sed et litterae ejus obligatoriae dato posteriores essent, judicialiter addici, judaeosque I. I. in capitali et restante interusurio, necnon expensis sub S. convinci.

Az így megindult perben a végső ítélet így hangzik:

Deliberatum est.

Appellatam partibus A. et I. ad exigentiam quoque benigni mandati regii servatis tamen de lege et praxi tavernicali servandis, praestitisque praestandis ad suam competentiam ultro admitti processumque praesentem expediendum et transmittendum decerni.

Soproni városi levéltár, Acta tavernicalia anno 1770. — 547—51, 575.

1770. Czikiny Ferenc Antal kir. harmincados 13 000 forintot kölcsönzött Gayringer Izsák stomfai zsidónak és társainak, amely ügyben indított perében a tárnokszék, mint fellebbviteli bíróság elismerve Püllov Erzsébet elsőbbségét, e pert visszaküldi a pozsonyi városi bírói széknek azzal az utasítással, hogy a zsidók pozsonyi raktárhelyiségében található árukat újabb becslés alá kell venni. Ezt az ítéletet mindkét fél megfellebbezi.

In causa generosi domini Francisci Antonii Czykini regii tricesimatoris, ut A. contra et adversus hebraeos Stomphenses Isaacum Geyringer et Moysem Hertzfelder in solidum obligatos socios, ut I. I. a magistratu liberae regiaeque civitatatis Posoniensis transmissa.

Species facti.

Antelatis judaeis una cum aliis in re mercantili cointeressatis sociis non solum in dominio Stomphensi, ubi alias stabiliter residerent, verum in libera quoque et regia civitatate Posoniensi notabile mercium depositorium, quas tempore nundinarum distrahere solebant, tenentibus et hujus etiam ex objecto diversa debita contrahentibus dum expost eorundem facultatibus lapsorum substantia non solum Stomphae, verum et hic Posonii in judiciarium sequestrum sumta fuisset, reliquos inter creditores Franciscus Czykini Isaacum Geyringer, Moysen Hertzfelder, Lazarum item et Raphaelem Geyringer in solidum obligatos habendo ex hac litterarum soliditate duos Isaacum quippe Geyringer et Moysen Hertzfelder pro termino diei 19-o mensis Decembris anno 1768. in jus et causam attrahit penes actionem sub A. et huic subnexas chartabiancales litteras, item testimoniales citatorias sub B. et intabulationem sub C., quorum fundamento sibi justitiam executive administrari petiit.

I. comparendo siquidem fixam suam residentiam Stomphae haberent et ibidem possessionati essent, actor autem omni jure forum rei sequi deberet, cupiunt partem A. eorsum relegari.

A. non tantum juxta residentiam, verum etiam ratione actionalis substrati forum metiendum est, cum ergo partes I. I. sub jurisdictione procedentis hujus magistratus merces habeant, ab iisdem singulo anno in signum jurisdictionis certam taxam dependant, praeterea vero juxta actionales chartabiancales pars A. selectivitate fundi gaudeat, cupit forum praesens stabiliri et inanem partium I. I. exceptionem ad praescriptum benigni mandati acceleratorii sub D. simpliciter seponi, sibique etiam expensas sub E. adjudicari.

Nobilis domina Elisabetha de Pulov, domini Henrici Schvartzel capitanei consors, licet jam etiam in concursu Stomphensi securitatis suae causa cum sufficientibus cautelis et reservis comparuerit, attamen etiam hac, quae sibi consultior apparet, via semet ingerendo producit duplicis ordinis litteras obligatorias, unius quidem per solum Isaacum Geyringer super fl. 7000, alterius vero ordinis super fl. 3000 etiam per uxorem Geyringerianam in solidum subscriptas sub litteris F. et G., intabulitionem

sub H. et I. et expensas sub K., fundamento quorum sui plenariam satisfactionem efflagitaret reservando ad pessimum illum casum, si sub jurisdictione civici hujus magistratus sufficientem contentationem assequi nequiret, generalem in sui competentiam agendi facultatem.

Az így megindult perben a végső ítélet így hangzik:

Deliberatum est.

Iis, quae procurator judaeorum I. I. in ordine ad meliorandas priores sententias tam respectu propriae suae personae, quam et praeattactorum principalium suorum serotine induxit, perprius jam ex meritoriis fundamentis superatis, ideoque ad distinctam viam pertinentibus, Czykinianam praetensionem eodem cum ingerente Ruard[1] dato intabulatam, antiquitate nihilominus obligationis praevalentem 1-o loco relinqui, nova dein mercium aestimatione tum ideo, quod nulla in secundamen petiti hujus legalia fundamenta adducerentur, tum vero quod merces hucdum pretio ultraaestimationali ut plurimum divenditae habeantur, locum haud obtinente appellatam ab utrinque interpositam in sensu benignorum mandatorum sub litteris K. K. et N. N. ad suam competentiam servatis tamen de jure et lege tavernicali servandis admitti.

A. quoad onerosam aestimationem et nimium strictas expensas ultro appellat.

I. hanc quoque onerosam sententiam appellat.

Soproni városi levéltár, Acta tavernicalia anno 1770. — 576—8, 616.
[1] Püllov Erzsébet ügyvédje.

389.

1770. Sopron városának ebben az évben a két zsidó kóser vendéglős haszonbér címén 80 forintot fizet le.

Empfang von jüdischen garküchen allhier.

Die juden erlegten in diesem 1770-te jahr wegen in denen burgerlichen häusern allhier errichteten garküchen die ihnen von einem wohledlen rath alle jahrmärkte dessentwegen zu bezahlen auferlegte 20 fl., als

Im fasten markt 20 fl. — den.
Im May markt 20 fl. — den.
Im Margarethen markt 20 fl. — den.
Im Elisabeth markt 20 fl. — den.

80 fl. — den.

Latus et summa dieser rubric per se.

Soproni városi levéltár, 1770. évi Cammer rechnung 70.

1770. A kismartoni, a nagymartoni, a lakompaki és a sopronkeresztúri zsidó hitközség Sopron városával a szabad kereskedésük megengedése céljából kötött szerződésük értelmében ebben az évben 100 forintot lefizet.

Empfang von juden contract.

Die juden gemein von Matterstorf erlegte das halbjährige contractgeld von 1-ten Novembris 1769. bis letzten April 1770. mit 15 fl. — den.

Dann von 1-ten May bis letzten Octobris 1770. mehr dieselbe 15 fl. . . . 30 fl. — den.

Die juden gemein von Creuz bezahlte das halbjährige contractgeld von 1-ten Novembris 1769. bis letzten April mit 10 fl.

Von 1-ten May bis letzten Octobris 1770. nehmlich auf das 2-te halbe jahr 10 fl. . . . 20 fl. — den.

Die juden gemein von Lakenbach erlegte das halbjährige contractgeld von 1-ten Novembris 1769. bis letzten April 1770. mit 10 fl.

Dan von 1-ten May bis letzten Octobris 1770. auf das 2-te halbe jahr 10 fl. . . . 20 fl. — den.

Die juden gemein von Eisenstadt erlegte das halbjährige contractgeld von 1-ten Novembris 1769. bis letzten April mit 15 fl.

Endlichen auf das 2-te halbe jahr von 1-ten May bis letzten Octobris 1770. 15 fl. . . . 30 fl. — den.

100 fl. — den.

Summa dieser rubdic 100 fl. — den.

Soproni városi levéltár, 1770. évi Cammer rechnung 71—2.

MUTATÓK

I. NEVMUTATÓ — INDEX NOMINUM

A zárójelben álló számok évszámok, amelyek az oklevél keltét jelzik. A zárójel nélküli számok az oklevelek sorszámai.

Rövidítések az indexben: A. A. = Alsó-Ausztria, csn. = családnév, hn. = helynév, l. = lásd, m. = megye, uo. = ugyanott.

Fontos figyelmeztetés! A 201., 213., 310. és 330. sorszámú irat zsidó nevei nincsenek kijegyezve.

Abele József nagymartoni zsidó (1770) 348.
Adler Mihály pozsonyi hajós (1768) 319.
Albert király (1438) 2/a.
— szász herceg (1770) 352.
Alföldy János sopronmegyei esküdt (1770) 361.
Altewein Jusztina rohonci kulcsárnő (1733) 42.
Angelo József (1738) 57.
Antal Fülöp egeki vak rác (1770) 354—5, 359—60.
Arje Jehuda Szia zsidó orvos (1640) 24.
Arnsteiner Löw zsidó (1752) 98, 102. — (1753) 108.
— Márkus pozsonyvároljai zsidó (1753) 109. — (1755) 133. — (1759) 161.
Artner János Péter pozsonyi óras (1753) 111.
— Vilmos ügyvéd (1770) 341.
Aszalay József titkár (1766) 264—5. — (1767) 272, 274, 276, 287—92, 306, 308. — (1768) 313—7, 325—9. — (1770) 345, 366.
Augusti csn. (1691) 28.
Ábrahám antalóci zsidó (1761) 248, 250. — kislizfalui zsidó (1760) 201. — konstantinapolyi zsidó (1551) 11. — morvaországi zsidó (1752) 99—100. — sárkányi zsidó (1760) 201. — sárvári zsidó (1770) 354—5. — unyi zsidó (1760) 201.
— Adám zsidó, kinek héber neve: Ore (1743) 74.
— Áron zsidó (1756) 144.
— Izsák rohonci zsidóbíró (1733) 46.
— Jakab pozsonyvároljai zsidó (1753) 113. — volt trencséni, most szepesmegyei zsidó (1763) 255.
— Lázár csöllei zsidó (1752) 106.
— Salamon szatmármegyei zsidó (1759) 161.
— Wolf trencséni zsidó (1760) 214.
Áron Mózes zsidó (1751) 95.
— Salamon győrszigeti rabbi (1768) 310—1.

Bachrach Löbl nagykanizsai zsidó (1770) 354.
— Löw zsidó (1744) 76.
Balassa János gróf (1766) 259. — (1767) 272, 287—91. — (1768) 313—4, 325—7. — (1770) 349, 356—7, 377.
Baldauf Mihály pozsonyi varga (1750) 91.
Balogh László (1761) 230, 234. — (1762) 251, 253. — (1763) 255. — (1766) 259. — (1770) 349, 352, 374, 377. — sopronmegyei esküdt (1770) 360—1, 365.
Bartnay László helytartótanácsi tanácsos (1756) 138, 143, 146. — (1757) 147. — (1758) 148. — (1759) 149—50, 156. — (1760) 177, 190, 198, 203.
Baruch Ábrahám sárvári zsidó (1770) 341, 344, 359—60.
Basilius csn. (1579) 17/b.
Batta László (1759) 162. — (1761) 229, 247. — (1767) 283, 302, 309. — (1768) 318.
Batthyany uradalmi tisztartó l. Doberschitz.
— Ádám gróf (1691) 26. — (1692) 29. — (1693) 30. — (1738) 59. — özvegye, Strattmann Eleonóra grófnő (1720) 38. — (1733) 46. — (1738) 57. — (1739) 61, 63.
— Károly herceg (1770) 370, 377.
Battlegner Ádám (1702) 35.
Bauer Samuel soproni csizmadia (1756) 140.
Báthory István nádor (1522) 3.
Bedi János denesfai hajdu (1736) 55.
Beer Áron zsidó (1751) 97.
— Mózes győrmegyei zsidó (1761) 230. — (1767) 271.
Behem soproni polgár (1526) 4.
Bencsik György pozsonyi tanácsos (1756) 141.
Benedek György és Mihály soproni kereskedők (1770) 379, 381.
Benjamin felpéci zsidó (1768) 310.
— Bernát szakolcai zsidó (1763) 255.
— Izsák győrszigeti zsidó (1767) 269.
Berl József kispéci zsidó (1767) 269.

Desserer János Adolf soproni szatócs (1770) 347.
Bethlen Farkas (1606) 18.
Bezeredy Mihály győrmegyei alispán (1766) 266.
Bibernkastel rohonci zsidó (1733) 46.
Bieber József, gróf Eszterházy nyitrai püspök volt udvarmestere (1753) 112.
Blau Salamon zsidó (1744) 78.
Bocskay István erdélyi fejedelem (1606) 18.
Bornemissza László munkácsi harmincados (1759) 168.
Börcsy Mihály győrmegyei esküdt (1768) 311.
Brankovich gróf (1760) 187, 203.
Breisach pozsonyváraljai zsidó (1767) 275—6. 305—9.
Bresslauer Baruch pozsonyváraljai zsidó (1755) 130.
Bruckner pozsonyi kékfestő (1752) 99—100.
— Borbála soproni cselédlány (1734) 50.
Bruder Lőrinc pozsonyi órás (1755) 130.
Bunner Ábrahám trencsénmegyei zsidó (1766) 264.

Chan Izsák győrszigeti zsidó (1767) 269.
Chapó Mihály (1768) 331.
Chente (Balajti) János (1408) 1.
Cohet Márkus zsidó (1761) 239.
Cothmann Antal báró kamarai tanácsos (1752) 99. — (1762) 251. 253. — (1763) 255. — (1766) 259. 264. 267.
Csajtári István ciráki jobbágy (1736) 55.
Cserchich Mihály rohonci pincemester (1733) 42.
Csiba János (1768) 259. 264. — (1768) 325—7.
Csik Pál pozsonyi polgár (1752) 98.
Csóka Mihály ciráki jobbágy (1736) 55.
Csuka György, István, János és Pál ciráki jobbagyok (1736) 55.
Czegledi György udvari hitszónok (1606) 18.
Czikiny Ferenc Antal pozsonyi harmincados (1770) 387—8.

Dalham, másként Lajer Ferenc előbb ebergóci, utóbb peresztegi mészáros fiai: György, István és Ferenc (1770) 371, 375, 380.
Dalovics Derkó zsidó, a felsőmagyarországi zsidó türelmi adó bérlője (1739) 65.
Daniel pozsonyváraljai zsidó (1755) 132.
— József bátorkeszi zsidó (1759) 161. — (1760) 201, 214.
— (de Bucsu) Péter (1770) 341, 360.
David Ferenc (1579) 17/b.
— Márkus szepesmegyei zsidó (1759) 161.
Decente görög kereskedő (1770) 340.
Delpini Márton nagyváradi harmincados (1767) 303.
Demjén János kernyei jobbágy (1522) 3.
Deszkarek János pozsonyi vámfelügyelő (1752) 101.
Deutsch Lövi tatai zsidó (1761) 234.
Ditrichstein herceg (1748) 81.
Doberschitz József Antal, gróf Batthyányi-uradalmi tiszttartó (1731) 39.
Dobsa János zsebeházi nemes neje, Hertelendy Borbála (1770) 361. 365.
Domsics Mihály (1739) 65.
Dongó János ügyvéd (1770) 360.

Edlauer Mihály pozsonyvirágvölgyi mészáros (1754) 118.
Eibeschützer Márkus ifj., pozsonyváraljai zsidó (1761) 233, 244.
Eisner Ábrahám soproni polgár (1730) 49.
Eleazar zsidó orvos (1606) 18.
Erthöck András soproni aranyműves (1659) 26.
Ertl Keresztély, gróf Pálffy számtisztje (1744) 76.
Eszterházy uradalom (1733) 47—8. — (1770) 343. 353.
— gróf nyitrai püspök (1753) 112.
— Ferenc gróf (1766) 261. 263. — (1767) 283, 302. — (1768) 318, 335. — (1770) 364, 382.
— Pál herceg (1695) 31.

Fabiankovich Károly titkár (1759) 151. 155. 157—8, 161, 164. — (1760) 169, 172—3, 176—7. 179. 190—3. 198—200. 203—12. 215—21. — (1761) 223. 244—6. 249—50. — (1762) 251—2. — (1766) 259. 264. — (1767) 288—90. — (1768) 313—4. 325—7. — (1770) 366, 373. 377—8. 383.
Farkas István kőszegi tiszttartó (1770) 344.
— József győri harmincados (1766) 268.
— Márton győrmegyei esküdt (1768) 310.
Fabian szűcs, kolozsvári polgár (1530) 6.
Fay László (1674) 27.
Fekete György gróf (1767) 309.
Fend Katalin pozsonyi mosónő (1755) 131.
Ferdinánd I. király (1530) 6. — (1552) 12.
— III. király (1760) 186.
Ferdinyi János biharmegyei jegyző (1768) 330.

Ferenc német császár (1759) 167.
— pap (1551) 11.
Feurer soproni polgár (1613) 19—20.
Fináczy József pozsonyi tanácsos (1751) 96. — (1752) 101, 104. — (1754) 125. — (1756) 137.
Fischer Mária Erzsébet pozsonyi szappanfőzőnő (1744) 75.
Fischl János nagyszombati kikeresztelkedett zsidó (1770) 345.
Flieger Sámuel pozsonyi kereskedősegéd (1754) 125—6.
Fogl Mátyás pozsonyi lakos (1750) 84.
Förster Mihály budai gombkötő (1770) 386.
francia király orátora (1551) 11.
Francisci Tamás harmincadfelügyelő (1549) 10.
Franckl Mózes nikolsburgi zsidó (1742) 69.
Franket Lázár hunfalvi zsidó (1762) 253.
Frendel György Teofil pozsonyi tanácsos (1756) 141, 144.
Freudel Kornél (1755) 128.
Freustadler Hirschl magyarbródi zsidó fia, Sámuel (1762) 251.
— Löbl magyarbródi zsidó (1761) 230.
Frischmann György fraknói tiszttartó (1733) 45. — (1737) 56.
Fritzel Löbel lengyel zsidó (1755) 129.
Frondel Kornél (1736) 55.
Fülöp József mosonmegyei zsidó (1759) 161.
— Károly metzi érsek (1736) 53.
Fürst Ferenc soproni csizmadia (1756) 140.
— Móric (1545) 8.

Garai Miklós nádor (1408) 1.
Garbar Joachim szakolcai zsidó (1763) 255.
Gauthier csn. (1750) 90.
Gehrig Mátyás neutitscheini fuvaros (1755) 134.
Geiringer Izsák, Lázár és Ráfael stomfai zsidók (1770) 387—8.
Geram Miksa Farkas pozsonyi polgár (1753) 107.
Gergely kikeresztelkedett pozsonyi zsidó (1438) 2/a.
— Ádám lovasberényi zsidó (1756) 146.
Gerstel Pál nagymartoni plébános (1719) 37.
Gerstl pozsonyvároljai zsidó (1752) 101. — soproni zsidó (1526) 4.
— Wolf pozsonyvároljai zsidó szabó (1760) 169.
Geschrey Mátyás soproni polgár (1730) 49.
Geyringer Izsák stomfai zsidóbíró (1761) 239.
Glirius zsidó orvos (1379) 17/b.
Glockner Mátyás Ernő pozsonyi polgár (1755) 132.
Gloss Ignác pozsonyi kesztyűs (1750) 86.
Gombos Mihály pozsonyi városi aljegyző (1750) 86. — (1751) 94, 96. — (1752) 101, 104. — (1753) 112, 114. — (1754) 125. — (1756) 137.
Gress György pozsonyi sörelárusító neje, Erzsébet (1755) 136.
Gruber Ferenc József tiszttartó (1736) 53—5.
Grünerné pozsonyi aszszony (1750) 91.
Grünermel Jakab pozsonyi lakos (1755) 134.
Guáry Miklós sopronmegyei alispán (1770) 361.
Gullik István szenici harmincados (1760) 189.
Gumbrecht trencséni zsidó (1760) 214.
Gumpel budai zsidó (1760) 190, 214.
Günsberger Mayr sopronkeresztúri zsidó (1770) 350.
György csn. (1756) 139.
Györvári Ferenc és István dénesfai esküdtek (1736) 55.

Hagen Pál pozsonyi szappanfőző (1752) 101.
Haim József koritschai zsidó (1766) 262.
Halis pozsonyi polgár neje, Johanna, Krover özvegye (1755) 135.
Hamar Imre győrmegyei aljegyző (1766) 266.
Handl Izrael trencséni zsidó (1760) 214.
Hannibal Ferenc sopronmegyei szolgabíró (1736) 55.
Harkamp Tóbiás soproni csizmadia (1756) 140.
Harun török zsidó (1625) 22.
Hassmann János Konrád pozsonyi posztókészítő (1753) 110.
Hatos Ferenc (1764) 257. — (1770) 342, 349, 357, 367, 383.
Hauser József (1720) 38.
Hazatius János vasmegyei szolgabíró (1768) 332.
Heinbucher Lénárd m. kir. kamarai főpénztári ellenőr (1761) 226. — (1767) 332.
Helmar József pozsonymegyei esküdt (1760) 213.
Hencz (Aszupataki) Máté (1522) 3.
Herczegh csn. (1770) 364.
Herits Ferenc Antal dénesfai ispán (1736) 55.
Hernicz Pál peresztegi lakos (1770) 380.
Herschl l. Hirschl.
Herskovics József bártfai zsidó (1759) 152, 156.
Hertelendy Borbála l. Dobsa.
Herz Löw Manasses zsidó (1736) 52—3, 55.
Herzfeld Mayr nikolsburgi zsidó (1770) 343.

— Mózes stomfai zsidó (1759) 161. — (1770) 387—8.
Herzfelder Mayer és Salamon nikolsburgi zsidók (1748) 81.
Himberger pozsonyi kereskedő (1756) 140. — (1770) 340.
Hirsch Márkus zsidó (1766) 261.
Hirschl (Herschl) zsidó (1750) 85.
— Dániel volt fejérmegyei, most óbudai zsidó (1766) 259, 264.
— Jakab györszigeti zsidó (1767) 289.
— Joachim boldogasszonyi zsidó (1750) 84.
— Levko trencséni zsidó (1760) 214.
— Löbl magyarbródi zsidó (1760) 214.
— Mihály hédervári zsidó (1768) 310—1.
— Sámuel trencséni zsidó (1757) 147. — (1758) 148. — és neje, Rachel. Herschl Mózes magyarbródi zsidó lánya (1760) 214.
— Simon ungmegyei zsidó (1759) 161.
— Sisel rohonci zsidó (1733) 46.
Hlavách János (1761) 231, 235.
Hodelick Zsófia szolgáló (1755) 136.
Hofbauer József pozsonyi kereskedő (1754) 117.
Hollender Dániel bátorkeszi zsidó (1760) 214
— Dávid bátorkeszi zsidó (1760) 201.
Homoky György stomfai harmincados (1760) 188.
Horvath György dénesfai bíró (1736) 55.
— Sámuel pestmegyei szolgabíró (1674) 27.
Höcker András soproni polgár (1730) 49.
Humel Kristóf soproni polgár (1545) 8.
Hübner János boroszlói fuvaros (1752) 104.

Ihász István ciráki jobbágy (1736) 55.
Illés Mózes ebenfurti zsidó (1613) 21.
Illos Károly győrmegyei jegyző (1766) 258.
Izdenczy József (1770) 364.
Izrael bajnai zsidó (1760) 201. — boszkovici zsidó (1760) 214. — dunaszerdahelyi zsidó (1759) 161. — maroti zsidó (1760) 201. — szerednyei zsidó (1761) 248, 250.
— Márkus stomfai zsidó (1754) 118.
Izsák zsidó (1753) 107. — pozsonyvaraljai zsidó rabbi (1761) 240.
— Jakab magyarbródi zsidó (1760) 214.
— József nikolsburgi zsidó (1750) 88.
— Mózes zsidó (1742) 67. — halálra ítélve (1742) 70. — nem hajlandó hitét elhagyni (1742) 71. — kihallgatása (1743) 74. — sopronkeresztúri zsidó (1770) 371, 375, 380.
— Salamon nagybudafai zsidó (1750) 86.
— Sámson pozsonyvaraljai zsidó (1754) 122. — (1761) 239.
— Simon györszigeti sachter (1768) 310—1.

Jablanczy József (1759) 167. — (1760) 170—1, 175, 197. — (1761) 225, 237—8. 243. — (1766) 263.
Jakab bajnai zsidó (1760) 201.
— Dávid sopronkeresztúri zsidó (1770) 343.
— Fülöp zsidó (1750) 87. — csanádmegyei zsidó (1759) 161.
— Izrael nikolsburgi zsidó (1742) 69.
— Joachim nagykanizsai rabbi (1770) 354.
— Lőrinc nográdmegyei zsidó (1760) 202.
— Mihály pozsonyvaraljai zsidó szabó (1770) 373, 376.
— Wolf stomfai zsidó (1759) 161. — (1761) 239.
Jáklin Zsigmond mosonmegyei alispán (1736) 52—3.
Jean, corduai ezredbeli kapitány (1748) 79.
Jeszenak Pál (1736) 53-5.
Jezerniczky csn. (1748) 78—9.
jezsuiták (1578) 17/a.
Joachim Jakab trencséni zsidó (1760) 214.
Jónás őri zsidó (1761) 248, 250.
— Mózes köbölkúti zsidó (1760) 201.
József bajnai zsidó (1760) 201. — nagysápi zsidó (1760) 201. — straznitzi zsidó (1542) 7. — városlődi zsidó (1770) 357.
— Ábrahám lovasberényi zsidó (1756) 146.
— Jakab rohonci zsidó (1770) 358.
— Simon ugocsamegyei zsidó (1759) 161.
Juda József bezíi zsidó (1767) 289. — (1768) 311.
— Löw Izsák kispéci zsidó (1767) 269.
Juna Wolf trencséni zsidó (1760) 214.

Kakas (Kazai) János mester (1408) 1.
Kalaman Mihály pozsonyvaraljai zsidó (1746) 77. — (1754) 123.
Kara István peresztegi kisbíró (1770) 380.
Katel zsibárusnő (1755) 136.
Kaunitz-Rittberg Vencel Antal gróf (1760) 214.
— alatti jobbágyság (1757) 147. — (1758) 148. — (1760) 190, 214. — (1761) 222—3. 227, 230, 234. — (1766) 264. — (1767) 302.
— uradalom (1760) 214.

Kain pozsonyváraljai zsidó zseller (1574) 15.
Kálloczy Mihály (1767) 288—90.
Károly III. király (1786) 260.
— Mihály árvái (1770) 345.
Károlyi Sándor (1710) 36.
Katai Mihály (1606) 18.
Kempelen Farkas titkár (1759) 158, 161, 163. — (1760) 172.
Kerekes cifferi nemes (1748) 79.
Keresceséné pozsonyi polgárasszony (1750) 91.
Kiel Zsigmond soproni kereskedőségéd (1734) 50.
Kiernstainer Lőrinc soproni rézműveslegény (1656) 25/a.
Kirkovics György pereszteg bíró (1770) 330.
Kiss György ciráki jobbágy özvegye (1736) 55.
Kistel Áron pozsonyváraljai zsidó (1752) 101.
Kitcle Robert dénesfai molnár (1736) 55.
Klausz Jakab pozsonyi tanácsos (1750) 92.
Klein Anna l. Szerencsés.
Klobusiczky József (1770) 352, 356, 373—4.
Kmeth János soproni csizmadia (1756) 140.
Kuczevics Jakab székirác (1770) 359—60.
Kohn Mayer dunaszerdahelyi zsidó (1761) 239.
Kolb Ignác csanádi harmincados (1767) 301.
Kolleis soproni harmincados (1757) 147.
Koller Ferenc báró (1761) 238.
Konkel (Károly) Lajos kamarai tanácsos (1756) 138, 146. — (1757) 147. — (1758) 148. — (1759) 149—50, 152, 156, 158, 161. — (1760) 172, 177, 188, 190, 198, 203, 214. — (1761) 222, 227, 230, 248. — (1763) 255.
Kontor István győri püspöki helynök (1719) 37.
Kozudi János mester borsodmegyei alispán (1408) 1.
Kogly Károly pozsonyi tanácsos (1750) 86. — (1751) 94. — (1753) 109.
Kramer budai tanácsos (1770) 386.
— János György soproni városbíró (1734) 50.
Kratz Ferenc Antal földvári sótárnok (1767) 285, 295.
Kreibich Antal volt hadnagy (1753) 113.
Kreichel Tóbiás soproni csizmadia (1756) 140.
Kremer Kristóf pozsonyi vendéglős a Naphoz (1766) 261.
Kreützmahr Gáspár pozsonyi magyar szíjgyártó (1756) 137. — és neje, Anna Mária Németh özvegye (1754) 121.
Krisár János pozsonyi tanácsos (1751) 94, 96. — (1752) 101. — (1753) 112, 114. — (1754) 125. — (1756) 137, 141.
Kristófy Ignác (1761) 230, 234, 248. — (1762) 251, 253. — (1763) 255. — (1766) 259.
Krokovich János (1770) 377.
Krommerits Mihály ciráki jobbágy (1736) 55.
Kropf pozsonyi hajóslegény (1756) 141.
Kroyer György pozsonyi kereskedő (1753) 116. — özvegye, Johanna Halis neje l. ott!
— féle hagyaték (1754) 117.
Kruppa György pozsonyi szabó (1753) 109.
Kubinszky írnoka (1748) 78.
Kubóczy György pozsonyi városbíró (1743) 74.
Kubranszky András sopronmegyei esküdt (1770) 371, 375, 380.
Kuncze Godefrid pozsonyváraljai szűcs (1760) 169.
Kuzmics György pereszteg lakos (1770) 380.
Kuzovics György ezéki rác (1770) 354.
Kvassay József (1759) 159. — (1761) 233. — (1762) 254. — (1767) 288—90. — (1770) 377.

Lajos II. király (1522) 3. — (1526) 5. — neje, Mária királyné (1526) 5. — (1552) 12.
Laudon tábornok (1760) 187, 203.
László soproni kalmár (1526) 4.
— József kancellista (1770) 341.
Lázár nyitrai zsidó (1522) 3.
— Mózes pozsonyváraljai zsidóbíró (1761) 239.
Lebel l. Löbel.
Lederer pozsonyi szabó (1751) 98.
Leeb József kamarai hivatalnok (1766) 267. — (1767) 278, 284. — (1768) 338.
Lehmann Gottfrid kapitány (1701) 33.
Lehner György pozsonyi fuvaroslegény (1756) 141.
Leidersdorfer Mendel zsidó (1760) 169.
— Mendel, Sámuel és Löw szabad kereskedése (1759) 149.
Leipnig budai zsidó (1760) 190, 214.
Leitgeb Jakab nagymartoni esküdt (1719) 37.
Lemml Götzl rohonci zsidóbíró (1693) 30.

— Izsák nikolsburgi zsidó (1748) 81.
Jengyel király (1606) 18.
Lepas Smulno mosonmegyei zsidó (1759) 161.
Lerko Jakab trencsénmegyei zsidó (1759) 161.
Lévi Gumbert zsidó (1766) 261.
— Jakab és Löw győrszigeti zsidók (1767) 269.
— Joachim győrszigeti zsidó (1761) 230. — (1766) 258, 266. — (1767) 269—73, 277. 286—7, 290—1. — (1768) 310—1, 313.
— Simon győrszigeti zsidó (1766) 266. — (1767) 269, 271, 273, 286, 290—1. — (1768) 310—1.
Lichtenstädter Illés kismartoni zsidó (1731) 39.
Lipman Áron zsidó (1743) 74.
Lipót király (1760) 169.
List Dániel [illegible]zsonyi szűcs (1754) 122.
Lorenz Jakab szécsényi zsidó (1766) 264.
Lovas Mihály aradi kamarai prefektus (1762) 253.
Losy János győrmegyei esküdt (1767) 266.
Löbl (Lebl, Lewel, Löbel) és fia Jakab esztergomi zsidók (1760) 201, 203, 205. — komáromi zsidó (1760) 172, 179, 190.
— Ábrahám és Wolf magyarbródi zsidók (1760) 214.
— Bernát cseh zsidó (1752) 100.
— Dávid nagybényi zsidó (1760) 201.
— Frigyes köbölkúti zsidó (1760) 201.
— Hirschel kopcsényi zsidó (1755) 127.
— Jakab kismartoni zsidó (1770) 362. — trencséni zsidó (1760) 214.
— Joachim győri zsidó (1761) 234.
— József csöllei zsidó (1752) 106. — esztergomi zsidó (1760) 214. — (1763) 255. — most már óbudai zsidó (1766) 259. — szemerei zsidó (1766) 266. — (1767) 269, 271.
— Judás pozsonyváraljai zsidó szűcs (1760) 169.
— Lőrinc szécsényi zsidó (1766) 264.
— Lukács sárkányi zsidó (1760) 201.
— Márkus szatmármegyei zsidó (1759) 161.
— Mózes nikolsburgi zsidó (1742) 69. — — (1754) 119—20.
— Salamon zsidó (1750) 93. — ugocsamegyei zsidó (1759) 161.
— Sámuel bazini zsidó (1755) 129. — rohonci zsidó (1770) 347. — trencséni zsidó (1760) 214.
Löw Ábrahám nagymartoni zsidó (1770) 347. — sövényházi zsidó (1767) 269.
— Dávid esztergommegyei zsidó (1759) 161.
— Mayr Hirschl rohonci zsidó (1770) 347.
Löwy l. Lévi
Lukacs batorkeszi zsidó (1760) 214. — párkánynánai zsidó (1760) 201.
— Márkus pozsonyváraljai zsidó (1756) 146.
Lupuj vajda (1640) 24.

Maar Simon Veitl zsidó (1748) 82.
Mader János Gottlieb pozsonyi kereskedő (1748) 78.
Majer Dávid bazini zsidó (1759) 161.
— Ferenc József pozsonyi kereskedő (1750) 90.
— Jakab pozsonyi szabó (1752) 102. — (1754) 124.
— János Mihály pozsonyi óras (1754) 122.
— Márk zsidó (1743) 74.
Majlath István özvegye, Nádasdy Anna (1551) 11.
Majtenyi Sámuel (1748) 78—9.
Malik János Kristóf pozsonyi tanácsos (1743) 74. — (1750) 92.
— Károly Vilmos pozsonyi törvényszéki esküdt (1754) 122.
Mandl pozsonyváraljai zsidó (1767) 275—6.
— Ábrahám pozsonyváraljai zsidó (1752) 103. (1753) 112, 114, 116. — (1754) 124. — (1756) 141—2. — (1761) 233. — (1767) 275—6.
— Dávid zsidó (1755) 136. — pozsonyváraljai zsidó (1767) 275—6.
— Hirschel zsidó (1753) 112, 114, 116. — (1754) 124. — (1756) 142. — (1760) 214. — nyitramegyei zsidó (1759) 161.
— Izrael mármarosmegyei zsidó (1759) 161. — pozsonyváraljai zsidó (1767) 305—9.
— Koppel zsidó (1750) 90. — (1751) 96. — (1752) 104. — (1755) 136.
— Koppel Dávid zsidó (1750) 92.
— Koppel Gábor zsidó (1753) 110.
— Lene zsidónő (1753) 115.
— Márkus győrszigeti zsidó (1767) 269. — (1768) 310—1.
— Mózes nyitramegyei zsidó (1759) 161.
— Salamon zsidó (1755) 136. — nikolsburgi zsidó (1743) 73.
— Wolf pozsonyváraljai zsidó (1767) 275—6.
Mangold Félix nagyszombati kereskedő (1770) 345.
Manusch soproni zsidó (1526) 4.

Marek Vlcsek morva zsidó (1760) 214.
Markovics Berko beregmegyei zsidó (1759) 161.
Masco Mózes zsidó (1753) 111.
Mathalovitz János pozsonyi szappanfőző (1748) 78.
Mária Terézia királynő (1756) 139. — (1758) 148. — (1759) 149—51, 162—4, 166. — (1760) 170—1, 175—6, 196—7, 215. — (1761) 233—5, 228—9, 231, 235—8, 242—3, 247, 249. — (1762) 252. — (1764) 257. — (1766) 260—1, 263, 265. — (1767) 274, 276, 302, 309. — (1768) 315, 318, 335, 363—4. — (1770) 382.
— parancsát a zsidók összeírására nézve visszavonja (1759) 156—7.
— a zsidók kereskedését 3 évig változatlanul hagyja (1767) 283, 288.
Markus Ábrahám lovasberényi zsidó (1756) 146.
— Izsák és Jakab trencséni zsidók (1760) 214.
— Sámuel stomfai zsidó (1759) 161.
Mátyás király (1770) 359.
— turkevei zsidó (1763) 256.
Mehmed aga (1625) 22.
Mendel Salamon mokriháji zsidó (1750) 89.
Mengl György (1738) 59.
Mentzl Veitl bazini zsidó (1748) 78—80.
Metzner Zsigmond György pozsonyi aranyműves (1754) 122.
Meysl Löbl trencséni zsidó (1760) 214.
Mihalovics György pozsonyi kávéfőző (1752) 106.
Mihály hédervári zsidó (1766) 266. — (1767) 269, 271. — l. Hirschl alatt is!
— pozsonyváraljai zsidó szabó (1760) 169.
— Hirschel pozsonyváraljai zsidó és cs. kir. pénzbeváltó (1754) 125—6. — (1755) 131. — (1759) 161.
— Lázár zsidó (1751) 94. — (1756) 145.
— Salamon trencsénmegyei zsidó (1759) 161.
Mikos Károly soproni ügyvéd (1770) 384—5.
Mohr Felix kamarai tanácsos (1756) 143, 146. — (1757) 147. — (1758) 149. — (1759) 150, 152, 156, 158, 161, 163. — (1760) 172, 177, 190, 198, 203, 214. — (1761) 222, 227, 230, 234, 248. — (1762) 251.
Molnár István pozsonyi aranyhímző (1753) 114. — (1756) 145.
Moricz Pál soproni kalmár (1526) 4.
Mózes Ábrahám medvei zsidó, másként Boess (1766) 266. — (1767) 269.
— Fülöp szepesmegyei zsidó (1759) 161.
— Illés magyarbródi zsidó (1744) 75.
— Izsák zsidó (1770) 368. — győrszigeti zsidó (1767) 269. — lovasberényi zsidó szabó (1754) 146.
— Jakab kaboldi zsidó (1738) 58. — óbudai zsidó (1770) 386.
— József és Simon nikolsburgi zsidók (1743) 73.
— Lázár loschützi zsidó (1750) 91.
— Márk zsidó (1743) 74.
— Simon aradmegyei zsidó (1759) 161.
Münsterer János Mihály pozsonyi timár özvegye (1755) 133.
Nagy György (1736) 55. — vasmegyei esküdt (1770) 344.
— István vasmegyei esküdt (1770) 341, 344.
— (Büki) Pál sopronmegyei szolgabíró (1770) 371, 375.
Namestonsky András szenici harmincadellenőr (1760) 189.
Natzel Jakab köpcsényi zsidó (1756) 137.
Nádasdy Anna l. Majláth.
— Ferenc (1567) 13. — (1568) 14. — gróf (1766) 259.
— Tamás (1551) 11.
Neubauer Kristóf soproni polgár (1729) 49
Neustadt József zsidó (1743) 74.
Németh pozsonyi polgár özvegye l. Kreützmahr.
— Takács peresztegi lakos (1770) 380.
Nottl Mihály rohonci zsidó (1770) 347.
Nozdroriczky Ferenc pozsonyi tanácsos (1750) 86. — (1753) 112, 114.
— Miklós pozsonymegyei alszolgabíró (1748) 80.

Ocry Mihály pozsonyi kereskedő (1750) 87 — (1754) 119.
Oppenheimer zsidó (1701) 32—4.
Oroszlán nyitrai zsidó (1522) 3.
Osteritsch József soproni posztós (1770) 362.
Ostrosith János (1549) 10.
Oth György Crescens pozsonyi harmincadellenőr (1752) 101.
örmények (1739) 64. — kereskedők (1766) 264

Palló Mihály pozsonyi gombkötő (1750) 92.
Palugyay Antal bazini városi jegyző (1734) 40.

Pap János munkácsi harmincadellenőr (1759) 169.
Paur László soproni polgár (1526) 4.
Pálfy terület Pozsonyban (1748) 79.
— uradalom (1759) 166. — (1767) 298. — számtisztje I. Ertl. — úriszéke (1755) 136. — (1760) 169, 173.
— gróf (1766) 260.
— János gróf nádor (1733) 41, 43—4, 47—8. — (1739) 62. — (1743) 74. — (1748) 80. — (1760) 169.
— Károly gróf (1748) 79. — (1756) 146. — (1760) 169. — (1761) 239. — könyvelője (1756) 141. — (1761) 233, 244.
— Lipót gróf (1759) 152. — (1761) 239.
— Miklós gróf (1759) 162, 167. — (1760) 170—1, 175, 197, 201. — (1761) 225, 229, 237, 243, 247. — (1770) 342, 345, 367, 374.
Pásztói Domonkos fia János fia Jakab (1408) 1
Peneta János sárvári kereskedő (1770) 344.
Perl oroszvári zsidóbíró (1766) 264.
Pertele csn (1761) 234.
Péter András pozsonyi szabó (1754) 123.
Pfeiffer János pozsonyi chyrurgus (1761) 240.
— Tamás pozsonyi hajóslegény (1752) 101.
Pickel soproni polgár (1613) 19—20.
Pigner Sámuel ügyvéd (1770) 341.
Pincus trencséni zsidó özvegye (1760) 214.
— Ábrahám ozorai zsidó (1766) 264.
— Benedek szécsényi zsidó (1760) 202.
— Mózes hunfalvi zsidó (1762) 253.
— Sámuel magyarbrodi zsidó (1760) 214.
Pinter János Ádám soproni tanácsos (1734) 50.
Pirinuss Kristóf pozsonyi hajóslegény (1752) 101.
Pittner soproni harmincados (1757) 147.
Podmaniczky István nyitrai püspök (1522) 3.
— Rafael (1549) 10.
Polack Joachim nikolsburgi zsidó (1750) 91. — (1756) 140.
Pongrác soproni bábsütő (1526) 4.
Posch István nagymartoni esküdt (1719) 37.
Pöckelmann Keresztély soproni aranyműves (1659) 26.
Pöczy Imre vasmegyei alszolgabíró (1770) 341, 344.
Preszecker Mihály fogalmazó (1756) 146. — (1757) 147. — (1758) 148. — (1759) 149—50, 152, 156, 158, 161, 163. — (1760) 169, 172, 177, 190, 198, 203, 214. — (1761) 222, 227.
Prunner Ferenc Teofil dénesfai vadász (1736) 55.
— György sárvári polgár (1770) 344. — sárvári polgármester (1770) 354.
Prüller Sámuel pozsonyváraljai zsidó (1761) 239.
Przepiczky báró (1770) 339.
Psehner Pál pozsonyi polgár (1750) 85.
Puhm Tóbiás pozsonyi kereskedő (1748) 78.
Pusztai András és Mihály ciráki jobbágyok (1736) 55.
Püllendorfer Mihály soproni tanácsos (1526) 4—5.
Püllov Erzsébet l. Schwartzel.
Pyber Zsigmond Csáky-ezredbeli kapitány (1733) 41.
Raab Kristóf pozsonyi csizmadia (1751) 94.
Raiter András (1770) 382.
Rauch Miklós pozsonyi mészároslegény (1753) 115.
rác kereskedők (1756) 143. — (1766) 259—60.
rácok (1739) 64. — (1748) 79.
Rákóczi Ferenc II. (1701) 32—4. — (1710) 36. — neje (1701) 33.
— György I. erdélyi fejedelem (1640) 24.
Rátky József (1770) 341, 344, 359—60.
Redwitz csn. (1691) 28.
Reisinger Bernát dingelfingeni posztós (1753) 110.
Remsauer József pozsonyváraljai lakos (1750) 91.
Resch soproni polgár (1659) 26.
Revay József báró (1756) 138, 143. — (1757) 147. — (1758) 148. — (1759) 149—50, 152, 158, 161, 163. — (1760) 169, 172, 214. — (1761) 222, 227, 230, 234, 248. — (1762) 251, 253. — (1763) 255.
Rigó bazini nemes (1742) 78.
Rimanóczy Antal (1736) 52—5.
Roratz György soproni csizmadia (1756) 140.
Roth János pozsonyi csizmadia (1756) 140.
Ruard ügyvéd (1770) 388.
Rupoldt András soproni polgár (1613) 21.
Russ János Kristóf soproni városbíró (1742) 66.
Rustlerus Mihály mester soproni latin iskola igazgatója (1578) 17/a.
Rusztán basa (1551) 11.

Sajghó Mihály győrmegyei szolgabíró (1767) 273. — (1768) 310—1.
Salamon király könyve (1568) 14.

— zsidó (1576) 16. — nemesvisi zsidó (1770) 361, 365.
— Benjamin felpeci zsidó (1767) 269.
— Hirschl és Mózes kaboldi zsidók (1738) 58.
— Jakab holicsi zsidó és neje, Rozina (1770) 358. — nikolsburgi zsidó (1754) 117.
— Joachim oroszvári zsidó, kinek atyja, Lévi (1770) 340.
— Márkus mosonmegyei zsidó (1759) 161.
— Mihály zsidó (1743) 74.
— Mózes és Jakab nikolsburgi zsidók (1743) 73.
— Náthán gálai zsidó (1753) 113.
Sulik Kethüda budai török kereskedő (1625) 22.
Sarlay Márton soproni posztós és neje, Rozina (1770) 350.
Sághy Imre zalamegyei esküdt (1770) 354—5.
Sámuel Izsák marmarosmegyei zsidó (1759) 161.
— Jakab rohonci zsidó (1731) 39. — (1733) 46.
— József komáromi zsidó (1759) 161.
Scasszny Márton (1770) 345.
Schapsel Sámuel rohonci zsidó, kinek atyja, Sámuel (1731) 39.
Scheffer György nagykanizsai írnok (1770) 355.
Scheidebaur Mátyás pozsonyi kékfestő özvegye, Rozina (1754) 120.
Schenckel Orsolya pozsonyi polgárasszony (1755) 128.
Scherreyss Pál pozsonyi aranyműves (1753) 113.
Scheye Jakab Hirschl modori zsidó (1733) 43.
Schiffstoss kaboldi tisztartó (1738) 58.
Schimsche trencséni zsidó (1760) 214. — Gumbrecht trencséni zsidó (1760) 214.
Schirhásy Pál győri harmincadellenőr (1766) 268.
Schlesinger zsidó (1695) 31.
— Gerstl rajkai zsidó (1756) 138—9, 146.
— Márkus zsidó (1736) 53, 55.
Schmidl-féle kúria Mosonban (1736) 52—3.
Schmidt János nagymartoni bíró (1719) 37.
Schmoll Sámuel friedbergi zsidó (1734) 50.
Schmuly rohonci zsidó (1755) 134.
— Jakab kőpcsenyi zsidó (1754) 121. — (1755) 133.
— Scholom rohonci zsidó (1733) 46.
Schossburg Mózes zsidó (1748) 82.
Schönholtz csn. (1752) 99.
Schönstein asszony szobalánya (1755) 136.
Schraneck János György pozsonyi kocsis (1752) 99.
Schreiner András soproni polgár (1545) 8.
Schuster Károly m. kir. kamarai főpénztáros (1761) 226.
Schütz János pozsonyi városi aljegyző (1743) 74.
Schwab Izsák kispéci zsidó (1767) 269.
Schwartz György soproni polgár (1656) 25 a.
— János soproni polgár (1613) 21.
Schwartzel Henrik százados neje, Püllov Erzsébet (1770) 387—8.
Schwenner Boldizsár soproni polgár özvegye (1613) 21.
Segner András pozsonyi tanácsos (1756) 137.
Selmonics Simon ungmegyei zsidó (1759) [illegible]
Sido Mihály (1759) 156, 158, 161, 163. — (1760) 169, 172, 177, 190, 198, 214. — (1761) 222, 227, 230, 234, 248. — (1762) 251, 253. — (1766) 259. — (1768) 313—4, 325—7.
Siegl János Gáspár pozsonyi szűcs (1740) 78. — (1752) 106.
Sijuta Kristóf pozsonyi polgár (1756) 142.
Simko trencséni zsidó özvegye (1762) 251.
Simon nyitrai zsidó (1522) 3.
— Fülöp és Mózes győrszigeti zsidók (1760) 266. — (1767) 271.
— Lázár zsidó (1770) 384—5.
— Leve mosonmegyei zsidó (1759) 161.
Simonics Mihály nagykanizsai írnok (1770) 355.
Singer Izsák győrmegyei zsidó (1761) 230. — (1767) 270, 272, 290.
— Simon komáromi zsidó (1759) 161.
Skerlecz Ferenc (1766) 261. — (1770) 342, 345, 356—7, 367.
Skultety Nándor (1768) 335.
Soós Ferenc (1693) 30.
Somogyi Ferenc pozsonyi csizmadia (1750) 93.
Spányi József trencséni szószóló (1760) 214.
Spitz Hirschl bécsi zsidó kereskedő (1736) 52, 54—5.
Stahrenberg Emmanuel gróf generális (1752) 101. — (1756) 138, 146.
Stankovics András pozsonyi magyar szíjgyártó (1756) 137.
Stegersbacher Boldizsár soproni polgár (1526) 4.
Steiner Ádám soproni polgár (1729) 49.

Steinweiss Gáspár pozsonyi ötvkészítő (1753) 110.
Sterlecz Miklós (1721) 39.
Stermensky Gáspár pozsonymegyei szolgabíró (1760) 213.
Strach András varasdi kereskedő (1770) 347.
Strasser Ádám és István steinbachi kereskedők (1770) 348.
Strattmann grófnő l. Batthyány.
Stubenvoll József pozsonyi aranyműves (1753) 113.
Sussman Benedek bazini zsidó (1733) 41, 43—4, 47—8. — (1734) 49. — neje. Katalin (1733) 47.
— Gerson zsidó (1733) 43.
Sülejman basa (1625) 22.
Szabó György (1606) 18.
— János rohonci tisztartó (1739) 63.
— Mihály ciraki jobbágy (1736) 55.
Szaka soproni kereskedő (1734) 50.
Szaloky Mihály (1752) 106.
Szarvas Mózes és Nottl sárvári zsidók (1770) 344.
Szántó István (1736) 55.
Szentiványi László gróf kamarai tanácsos (1701) 32.
Szentmiklósi Izrael beregmegyei zsidó (1759) 161.
Szerencsés Imre özvegye, Klein Anna (1530) 6.
Szily Ádám sárvári jószágigazgató (1770) 379, 381.

Tarnóczy Pál trencséni tanácsos (1760) 214.
Tartz (Turtz) Ferenc Lipót pozsonyi chyrurgus (1755) 129. — (1761) 240.
Tekusch János György pozsonyi prémkereskedő (1748) 78—9.
Tessedik János pozsonyi kereskedőseged (1754) 125.
Tettauer Vencel (1549) 10.
Thavonat báró, szepesi kamarai elnök (1701) 34.
Timon István (1760) 214.
Tonka János nyitramegyei szolgabíró (1763) 255.
Tóth Ferenc vasmegyei esküdt (1770) 341, 344, 360.
Török (Türck) Ábrahám soproni tanácsos (1734) 50.
— Mihály sopronmegyei esküdt (1736) 55.
Tribuniz püspök, győri püspöki helynök (1719) 37.
Turtz l. Tartz.
Türck l. Török.

Ujlaky Ferenc (1530) 6.

Valmatin Izrael pozsonyváraljai zsidó orvos (1761) 240.
Varga István dabi jobbágy (1674) 27.
Vasics Szervác soproni polgár (1734) 50.
Vasvári csn. (1731) 39.
Vattay Pál pestmegyei szolgabíró (1674) 27.
Várady csn. (1748) 79.
— István pozsonyi tanácsos (1751) 94. — (1753) 112. — (1756) 144.
Veitl József és Mózes magyarbródi zsidók (1760) 214.
— Márkus lakompaki zsidó (1770) 343.
Ventur Gáspár pozsonyi zsidóbíró (1438) 2/a.
Venturini József kamarai főszámvevő (1766) 259. — (1767) 332.
Versányi Ádám pestmegyei főszámvevő (1768) 320.
Végh Ignác kamarai tanácsos (1766) 267. — (1767) 284, 288. — (1768) 313—4.
Vida Mihály székesfehérvári rácvárosi polgár (1756) 146.
Vietor József nyitramegyei zsidó (1759) 161.
Vizkeleti István ügyvéd (1770) 360.
— József mosonmegyei szolgabíró (1736) 52—3.
— Zsigmond sopronmegyei alszolgabíró (1770) 359—60.
Vörös Bálint (1736) 55.

Wachtler pozsonyi kereskedő (1770) 340.
Waldberg Márton mosonmegyei esküdt (1736) 52—3.
Walich János soproni polgár (1526) 4.
Walik Ignác neutitscheini kereskedő (1755) 134.
Wallisch Kristóf pozsonyi csizmadia (1756) 145.
Wartberger János soproni polgár (1733) 49.
Waxmann György soproni városbíró (1732) 49.
Weingartner György soproni szíjgyártó (1770) 346.
Weingruber csn. (1748) 79.
Weiss Mátyás pozsonyi orgonista (1752) 103.
Welser Mihály pozsonyi varga (1753) 108.
Werhovszky János soproni polgár (1730) 49.
Werner János szarvkői tiszttartó (1733) 40.
Wertheimber zsidó, bécsi bankár (1702) 35.
Weyrauch Gottlieb pozsonyi szappanfőző (1752) 101. — (1754) 122.
Weyrbeer Mózes győrszigeti zsidó (1767) 269.
Wieland csn. (1748) 79.
— Mihály pozsonyi tanácsos (1751) 96. — (1752) 101, 104. — (1754) 125.

Wiennner Löbel pozsonyváraljai zsidó szücs (1760) 169, 173.
— Löbel Simon zsidó (1752) 105. — (1760) 169.
Wimmer Gottlieb pozsonyi tímárlegény, kinek bátyja: Keresztély bécsi néhai könyvelő (1751) 97.
Windischgrätz Kristóf Ehrenreich gróf (1733) 43. — özvegye (1733) 43, 48.
Winkler József kamarai főpénztári ellenőr (1767) 332.
Wolf Ábrahám loschützi zsidó (1750) 86.
— Jónás sopronkeresztúri zsidó (1770) 346.
Wurm Godofried budai polgár (1770) 386.
— János pozsonyi polgár (1754) 123.

Zeidel Kristóf pozsonyi polgár (1751) 95.
Zeiner János György pozsonyi szitakeretkészítő (1755) 127.
Zeke (Petőházi) István sopronmegyei alispán (1736) 54—5.
Zetter Mihály pozsonyi varga (1750) 91.
Zichy püspök káplanja (1742) 78.
— Ferenc gróf győri püspök (1766) 258.
Zidanics István János mosonmegyei esküdt (1736) 52—3.
Zinnar Sámuel soproni posztós (1770) 362. — neje, Zsuzsanna (1770) 368.
Zlinszky Gábor kamarai tanácsos (1766) 264. — (1767) 284. 288. — (1768) 313—4. 325—7.
— József kamarai tanácsos (1766) 259.
zsidók (1545) 9. — (1656) 25/a. — (1659) 26 — (1710) 36. — (1738) 60. — (1760) 186, 204. — (1763) 256. — (1770) 339, 349.
— a bányavárosoktól 7 mérföldnyire tartozkodjanak (1759) 149.
— nevük szerint l. Abele, Arje, Arnsteiner, Ábrahám, Áron, Bacharach, Baruch, Beer, Benjamin, Berl, Biberkastel, Blau, Breisach, Bresslauer, Bunner, Chan, Cohet, Dalovics, Daniel, Dávid, Deutsch, Eibeschütz, Eleazar, Fischl, Fanckl, Franket, Freystadler, Fritzel, Fülöp, Garbar, Geiringer, Gergely, Gerstl, Glirius, Gumbrecht, Gumpel, Günsberger, Haim, Handl, Harun, Herschl, Herskovics, Herz, Herzfeld, Hirsch, Hirschl, Hollender, Illés, Izrael, Izsák, Jakab, Joachim, Jónás, József, Juda, Juna, Kalaman, Kain, Kistel, Kohn, Lázár, Leidersdorfer, Leipnig, Lemml, Lepas, Levko, Lévi, Lichtenstädter, Lipman, Lorenz, Löbl, Löw, Lukács, Maar, Majer, Mandl, Manusch, Marck, Markovics, Masco, Márkus, Mátyás, Mendel, Mentzl, Meysl, Mihály, Mózes, Natzel, Neustadt, Notl, Oppenheimer, Oroszlán, Perl, Pincus, Polack, Prüller, Salamon, Sámuel, Schäpsel, Scheye, Schimsche, Schlesinger, Schmoll, Schmuly, Schossberg, Schwab, Selmovics, Simko, Simon, Singer, Spitz, Sussman, Szarvas, Szentmiklósi, Valmatin, Veitl, Victor, Wertheimber, Weyrbeer, Wienner, Wolf.
— megyék és országok szerint l. Arad, Bács, Bereg, Bihar, Csallóköz, Csanád, Csehország, Esztergom, Fejér, Győr, Hegyalja, Komárom, Lengyelország, Magyarország, Marmaros, Morvaország, Moson, Nógrád, Nyitra, Oláhország, Pest, Pozsony, Sáros, Somogy, Sopron, Szatmár, Szepes, Tolna, Törökország, Trencsén, Ugocsa, Ung, Vas, Veszprém, Zala, Zemplén.
— helynevek szerint l. Acsád, Antalóc, Arad, Álmosd, Bajna, Balassagyarmat, Bazin, Bártfa, Bátorkeszi, Bezi, Bécs, Bogyoszló, Boldogasszony, Boskovic, Bozsaj, Buda, Csobaj, Csölle, Detrekő, Dévény, Dunaszerdahely, Ebenfurt, Esztergom, Felpéc, Felsőábrány, Friedberg, Gáta, Geszt, Győrsziget, Gyulafehérvár, Hedervár, Holics, Holleschau, Hunfalva, Kabold, Keresztes, Keserű, Kislizfalu, Kismarton, Kispéc, Komárom, Konstantinápoly, Koritscha, Kőbölkút, Köpcsény, Lajtaújfalu, Lakompak, Less, Loschütz, Lovasberény, Magyarbród, Makó, Malacka, Marót, Medve, Mihályfalva, Modor, Mokrihaj, Monostorpályi, Munkács, Nagybény, Nagybudafa, Nagykanizsa, Nagymarton, Nagysáp, Nagyszombat, Nagyvárad, Nemesvis, Nikolsburg, Nyitra, Oroszvár, Ottomány, Ozor, Óbuda, Örvénd, Ór, Pályiújlak, Párkánynána, Piskolt, Pocsaj, Pozsony, Pozsonyváralja, Prága, Rajka,

Rohonc, Sámson, Sárkány, Sárvár, Selind, Semjén, Sopron, Sopronkeresztúr, Sövényháza, Stomfa, Strazsnitz, Szakolca, Szalárd, Szemere, Szenic, Szentjános, Szentmiklós, Szerednye, Szécsény, Tata, Trencsén, Turkeve, Ujvidék, Ungvár, Uny, Vágújhely, Varadolaszi, Városlőd, Verbó, Vértes.
— muzsikus (1750) 91.
— orvos (1549) 10. — l. még Arje, Eleazár, Glirius, Valmatin.
— rabbi l. Áron, Izsák, Jakab, l. még Dunaszerdahely, Holics, Komárom, Köpcsény, Magyarország, Morvaország, Nikolsburg, Stomfa.
Zsigmond lengyel herceg (1501) 2/b.

Aachen város (1750) 90.
Abaújvár megye (1757) 147. — (1758) 148. — (1759) 152, 158. — (1760) 172. — (1761) 246. — (1762) 251, 253. — (1766) 259. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 322.
acsádi (hn. Bihar m.-ben) zsidók (1768) 330.
Almás hn. Pozsony m.-ben (1760) 213.
antalóci (hn. Ung. m.-ben) zsidó l. Ábrahám.
Appony hn. Nyitra m.-ben (1759) 149.
Arad város (1760) 172. — (1767) 299.
-i harmincad (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327. — harmincados (1767) 299.
-i kamarai prefektus (1760) 203. — l. még Lovas.
-i zsidó hitközség (1762) 253.
Arad megye (1759) 158, 161. — (1760) 172, 203, 210. — (1761) 248. — (1762) 251, 253. — (1766) 259. — (1767) 278, 292, 299. — (1768) 314, 327.
-i zsidók (1760) 172. — (1761) 248. — l. még Mózes.
Asszonyfa hn. Győr m.-ben (1768) 310.
Augsburg város (1530) 6.
álmosdi (hn. Bihar m.-ben) zsidók (1768) 330.
Árva megye (1759) 152. — (1760) 172. — (1762) 251, 253. — (1766) 259. — (1767) 270, 292. — (1768) 314, 327.

Baja város (1767) 300.
-i sóhivatal (1767) 278, 292, 300. — (1768) 314, 327.
Bajmóc vár Nyitra m.-ben (1733) 43.
bajnai (hn. Esztergom m.-ben) zsidók l. Izrael, Jakab, József.
balassagyarmati (hn. Nógrád m.-ben) zsidók (1760) 202. — (1767) 289. — (1768) 314—6, 318, 325.
Bana hn. Győr m.-ben (1768) 310.
Baranya megye (1760) 172, 178, 190. — (1766) 259, 264. — (1770) 366, 370, 377, 383.
-ben zsidók nem kereskedhetnek (1770) 363—4, 366, 370, 377—8.
-ben zsidók nem lakhatnak (1766) 259.
-ben a zsidók kereskedését meg kell engedni (1770) 382—3.
bazeli zsinat (1438) 2/a.
Bazin (Pössing) város Pozsony m.-ben (1733) 41. — (1734) 49. — (1761) 234. — (1767) 298.
-ban nem lakik zsidó, de annál több a városfalakon kívül (1767) 298.
-i nemes l. Rigó.
-i városi jegyző l. Palugyay.
-i zsidók l. Löbl, Majer, Mentzl, Sussman.
Bács megye (1759) 152. — (1760) 172, 203, 210. — (1762) 251, 253. — (1766) 259. — (1767) 278, 292, 300. — (1768) 314, 327.
-i zsidók (1766) 264. — (1770) 363—4, 366, 370, 377—8, 382—3.
Báhony hn. Pozsony m.-ben (1748) 79.
Bán hn. Trencsén m.-ben (1766) 264.
Bánát (1760) 203.
Bártfa város (1759) 152, 156. — (1766) 264.
-i harmincad (1759) 152. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327.
-i zsidó l. Herskovics.
bátorkeszi (hn. Esztergom m.-ben) zsidó hitközség (1760) 201, 203, 205, 214.
-i zsidók l. Dániel, Hollender, Lukács.
Bereg megye (1739) 65. — (1757) 147. — (1759) 152, 156, 161, 165. — (1760) 172, 203, 210. — (1762) 251, 253. — (1766) 259. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327.
-i zsidók (1759) 168. — (1760) 172. — l. még Markovics, Szentmiklósi.
Beregszász város (1759) 165.
Bezi hn. Győr m.-ben (1768) 310.
-i zsidó l. Juda.
Bécs (Vienna Austriae, Wien) város (1568) 14. — (1701) 33—4. — (1702) 35. — (1720) 38. — (1730) 39. — (1733)

40, 43, 46. — (1738) 57. — (1739) 61, 63. — (1753) 110. — (1756) 138, 141. — (1759) 162. — (1760) 170—1, 175, 197. — (1761) 225, 229. 237—8, 243, 247. — (1766) 261, 263, 267. — (1767) 275—6, 283, 302, 309. — (1768) 318, 333. — (1770) 364, 382.
-i hitelezők (1770) 387.
-i kereskedők (1761) 224.
-i könyvelő l. Wimmer.
-i pénzverde (1754) 125.
-i udvari tanács (1701) 34.
-i zsidó l. Spitz, zsidó bankár l. Wertheimber.
Bécsújhely város (1701) 33.
-i börtön (1701) 34.
Békés megye (1760) 203—4, 208.
Bibersburg l. Vöröskő.
Bihar megye (1756) 143. — (1758) 148. — (1760) 172, 203, 210. — (1762) 251, 253. — (1766) 259. — (1767) 278, 292, 303. — (1768) 314, 327, 330.
-i jegyző l. Ferdinyi.
-i zsidók (1759) 152, 156.
Bikszárd hn. Pozsony m.-ben (1760) 213.
Bilics hn. Nyitra m.-ben (1759) 149.
Blasenstein l. Detrekő.
Blumenau l. Pozsonyvirágvölgy.
Bodrog megye (1759) 152. — (1760) 172. — (1762) 251, 253. — (1766) 259. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327.
bogyoszlói (hn. Bihar m.-ben) zsidó (1768) 330.
boldogasszonyi (hn. Moson m.-ben) zsidók (1766) 264. — l. még Hirschl.
Boroszló (Vratislavia) város (1766) 261.
-i fuvaros l. Hübner.
Borsod megye (1759) 152. (1760) 172. — (1762) 251, 253. — (1766) 259. (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327.
-i alispán l. Kozudi.
Boskowitz hn. Morvaországban (1743) 74.
-i zsidó l. Izrael.
Bossán hn. Nyitra m.-ben (1749) 149.
bozsaji (hn. Bihar m.-ben) zsidó (1768) 330.
Bozsók (Poschendorf) hn. Vas m.-ben (1692) 29. — (1693) 30.
Bőny hn. Győr m.-ben (1768) 310.
Brünn város (1743) 74. — (1760) 214. — (1770) 348.
-i vásárok (1770) 348.
Buda város (1501) 2/b. — (1522) 3. — (1625) 22. — (1759) 156—8.
-i gombkötő l. Förster.
-i harmincad (1760) 201, 203. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327.
-i kir. pénztár (1758) 148. — (1759) 152. — (1760) 214.
-i polgár l. Wurm.
-i tanácsos l. Kramer.
-i török kereskedő l. Salih.
-i városi bírói szék (1770) 386.
-i zsidók (1501) 2/b. — (1674) 27. — (1760) 214. — l. még Gumpel, Leipnig.
Burszentgyörgy hn. Pozsony m.-ben (1760) 213.
Burszentmiklós hn. Pozsony m.-ben (1760) 213.
Burszentpéter hn. Pozsony m.-ben (1760) 213.

Cakóháza hn. Győr m.-ben (1768) 310.
Ciffer hn. Pozsony m.-ben (1748) 79.
-i nemes l. Kerekes.
-i plebános (1748) 78.
Cirák hn. Sopron m.-ben (1736) 52—3, 55.
-i dűlők: Gyurasmegyén, Körtvélyes (1736) 55.
-i jobbágyok l. Csajtári, Csóka, Csuka, Ihász, Kiss, Krommarits, Pusztai, Szabó.
Csallóköz (Schütt) (1750) 66. — (1752) 106.
-i zsidók (1761) 236, 242.
Csanád hn. Csanád m.-ben (1767) 301.
-i harmincad (1767) 301. — harmincados l. Kolb.
Csanád megye (1759) 158, 161. — (1760) 172, 208, 210. — (1762) 251, 253. — (1766) 259. — (1767) 278, 292, 294. — (1768) 314, 327.
-i zsidó (1760) 208. — l. még Jakab.
Csákány hn. Vas m.-ben (1738) 59.
Csehország (1757) 147. — (1758) 148. — (1760) 174, 214.
-i zsidók (1768) 336—7. — l. még Löbl.
Csejte hn. Nyitra m.-ben (1760) 189, 198, 200.
csobaji (hn. Bihar m.-ben) zsidó (1768) 330.
Csongrád megye (1760) 203—4, 208.
csöllei (Waltersdorf, hn. Pozsony m.-ben) zsidó l. Ábrahám, Löbl.

dabi (hn. Pest m.-ben) jobbágy l. Varga.
Debrecen város (1760) 187, 203.
-i harmincad (1759) 152. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327.
detrekői (Blasenstein, vár Pozsony m.-ben) zsidók (1759) 166—7. — (1760) 171—2.
Detrekőcsütörtök hn. Pozsony m.-ben (1760) 213.
Detrekővaralja (Podhradja, hn. Pozsony m.-ben) (1760) 213.
Dénesfa hn. Sopron m.-ben (1736) 52—3, 55.
-i bíró l. Horváth.
-i dűlők: Eger alatt, Falu végén vagy Jégverem.

Gyöpre dülő, Középtag, Nagyrét, Nagyút dülőbe, Temetőnel az árok közbe (1736) 55.
-i esküdt l. Gyorvári.
-i ispán l. Herits.
-i lakos l. Bedi.
-i molnár l. Kitele.
-i vadász l. Prunner.
Devény (Theben) vár Pozsony m.-ben (1760) 213.
-i zsidók (1759) 166—7. — (1760) 171—2, 213.
dingelfingeni (hn. Németországban) postás l. Reisinger.
Drinápoly város Törökországban (1551) 11.
Duna folyam (1768) 319.
dunaszerdahelyi (hn. Pozsony m.-ben) zsidó l. Izrael, Kohn.
— zsidó hitközség (1761) 248.
— zsidó rabbi (1761) 248.
Dvornik hn. Nyitra m.-ben (1759) 149.

Ebenfurt hn. A. A.-ban (1743) 74.
-i fürdős (1613) 21.
-i zsidó l. Illés. — zsidóbíró (1613) 21.
ebergóci (hn. Sopron m.-ben) mészáros l. Dalham.
Eger vár (1625) 22. — (1767) 278.
Eisenstadt l. Kismarton.
Elefánt hn. Nyitra m.-ben (1759) 149.
Eperjes város (1756) 143. — (1760) 187, 203. — (1766) 264.
-i kereskedők (1756) 143.
Erdély (1530) 6.
-i adó (1551) 11.
-i fejedelem l. Bocskay.
-i kereskedők (1767) 307.
eszéki (város Veröce m.-ben) polgár l. Antal, Knezevics, Kuzovics.
esztergomi zsidó l. Löbel és fia Jakab.
Esztergom megye (1759) 152, 161. — (1760) 172, 179, 190, 203, 205, 214, 220. — (1762) 251, 253. — (1763) 255. — (1766) 259. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327.
-i zsidók (1760) 172, 179, 190, 204. — l. még Dániel, Löbl, Löw.
Eleskó vár Nyitra m.-ben (1760) 213.
Érsekújvár vár Nyitra m.-ben (1710) 36.

Fejér megye (1756) 143, 146. — (1758) 148. — (1759) 152. — (1760) 172. — (1761) 246. — (1762) 251, 253. — (1766) 259, 264. — (1767) 268, 292. — (1768) 314, 327.
-i zsidók (1760) 172, 180, 190.
Feketeardó hn. Ugocsa m.-ben (1767) 304.
feketevárosi (Purpach, hn. Sopron m.-ben) vám (1545) 8.
Felpéc hn. Győr m.-ben (1768) 310.
-i zsidó l. Benjamin, Salamon.
felsőábrányi (hn. Bihar m.-ben) zsidó (1768) 330.
Fogaras vár Erdélyben (1551) 11.
Forchtenau l. Fraknó.
Földvár hn. Tolna m.-ben (1767) 285.
-i sóhivatal (1757) 147. — (1759) 152. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327.
-i sótárnok l. Kratz.
Fraknó (Forchtenau) vár Sopron m.-ben (1733) 45. — (1737) 56.
-i tisztartó l. Frischmann.
Frankfurt am Main város (1734) 50.
fricdbergi (hn. Németországban) zsidó l. Schmoll.
Fülek vár Nógrád m.-ben (1674) 27.

Gajar hn. Pozsony m.-ben (1760) 213.
Galgóc hn. Nyitra m.-ben (1768) 323.
Gattendorf l. Gáta.
gátai (Gattendorf, hn. Moson m.-ben) zsidók (1766) 264. — l. még Salamon.
geszti (hn. Bihar m.-ben) zsidók (1768) 330.
Gins l. Kőszeg.
Gömör megye (1766) 264.
-ben zsidó nem lakik (1767) 282, 289.
görög kereskedők (1760) 203. — (1763) 256. — (1766) 260, 264. — l. még Decente.
Gschiess l. Sérc.
Gyömörő hn. Győr m.-ben (1768) 310.
Győr (Jaurinum, Raab) város (1719) 37. — (1760) 172, 180. — (1766) 258, 266, 268. — (1767) 269, 273, 277. — (1768) 310—2. — (1770) 352.
-i harmincad (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327. — harmincados l. Farkas, harmincadellenőr l. Schirhásy.
-i püspök l. Zichy.
-i püspöki helynök l. Kontor, Tribuniz.
Győr megye (1760) 172, 190, 193, 214, 216. — (1761) 230, 234. — (1762) 251, 253. — (1766) 258—9, 266. — (1767) 270—3, 277—8, 286—7, 290—2. — (1768) 312, 314, 327.
-i alispán l. Bezerédy.
-i aljegyző l. Hamar.
-i esküdt l. Börcsy, Farkas, Lósy.
-i jegyző l. Illos.
-i szolgabíró l. Sajghó.
-i zsidók (1760) 172, 190, 214. — (1766) 268. — l. még Beer, Singer.
Győrsziget hn. Győr m.-ben (1767) 273. — (1768) 310—1.
-i rabbi l. Áron.
-i zsidók l. Benjamin, Chan, Herschl, Izsák, Lévi, Löbl, Löwy, Mandl, Mózes, Simon, Weyrbeer.

gyulafehérvári (város Erdélyben) zsidók zsinagógája (1656) 25/b.
Hasprunka hn. Pozsony m.-ben (1760) 213.
Hatvan hn. Heves m.-ben (1710) 36.
hegyaljai (másként Hedely járás Zemplén m.-ben) zsidók (1760) 172, 182.
Herrnsdorf hn. Poroszországban (1766) 261.
Heves megye (1760) 172. 185.
-ben zsidó nem lakik (1767) 279, 289.
Hedervár hn. Győr m.-ben (1768) 310.
-*i* zsidó l. Hirschl, Mihály.
Holics hn. Nyitra m.-ben (1760) 189, 198, 200.
-*i* rabbi (1763) 255.
-*i* zsidó l. Salamon.
holleschaui (hn. Morvaországban) zsidók térjenek vissza Magyarországból (1766) 259.
Hont megyében zsidó nem lakik (1767) 281.
Hornstein l. Szarvkő.
Horpács hn. Sopron m.-ben (1770) 371.
Horvatország (1770) 382—3.
Hódmezővásárhely város (1760) 203.
Hradis hn. Nyitra m.-ben (1759) 149.
Hundsdorf l. Hunfalva.
hunfalvi (Hundsdorf. hn. Szepes m.-ben) zsidók (1760) 187. — (1762) 253. — l. még Franket, Pincus.

Izrael, ország (1567) 13.

Jakabfalva hn. Pozsony m.-ben (1760) 213.
Jaurinum l. Győr.

kaboldi (Kobersdorf, vár Sopron m.-ben) tisztartó l. Schiffstoss.
-*i* zsidó hitközség (1738) 58.
-*i* zsidók (1733) 40. — l. még Mózes, Salamon.
Kanizsa l. Nagykanizsa.
Karlburg l. Oroszvár.
Kassa város (1606) 18. — (1766) 264.
-*i* kamara pénztára (1757) 147. — (1758) 148. — (1759) 152. — (1767) 278, 292. — (1768) 314. 327.
Kemence hn. Hont m.-ben (1767) 281.
keresztesi (hn. Bihar m.-ben) zsidók (1768) 330.
kernyei (hn. Nyitra m.-ben) jobbágy l. Demjén.
keserüi (hn. Bihar m.-ben) zsidó (1768) 330.
Késmárk város (1760) 172, 184, 187, 203, 207.
-*i* harmincad (1762) 253.
-*i* kereskedők (1760) 186, 203.
-*i* tanács (1760) 186—7.
Királyfalva (Königseiden) hn. Pozsony m.-ben (1748) 80.
Kiripolc hn. Pozsony m.-ben (1760) 213.
Kislévárd hn. Pozsony m.-ben (1760) 213.
kislizfalui (? hn. Esztergom m.-ben) zsidó l. Ábrahám.
Kismarton (Eisenstadt) város (1695) 31.
-*i* zsidók (1613) 19—20. — l. még Lichtenstadter, Löbl. — szerződése Sopron városával (1741) 66. — (1770) 390.
Kispec hn. Győr m.-ben (1768) 310.
-*i* zsidók l. Berl, Juda, Schwab.
Kisszeben város Sáros m.-ben (1766) 264.
Kittsee l. Köpcsény.
Kobersdorf l. Kabold.
Kolozsvár város (1579) 17/b.
-*i* polgár l. Fábián.
-*i* tanács (1530) 6. — (1579) 17 b.
Komárom város (1768) 319.
-*i* sóhivatal (1757) 147. — (1759) 152. — (1760) 201, 203, 205, 214. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327.
-*i* zsidó rabbi (1760) 201, 203, 205.
Komárom megye (1757) 147. — (1759) 152, 161 — (1760) 172, 214, 219. — (1762) 251, 253. — (1766) 259. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327.
-*i* zsidók (1766) 264. — l. még Löbl, Sámuel, Singer.
konstantinápolyi zsidó l. Ábrahám.
Konyha hn. Pozsony m.-ben (1760) 213.
koritschani (hn. Morvaországban) zsidó l. Haim.
Koronco hn. Győr m.-ben (1768) 310.
Kosztolány hn. Nyitra m.-ben (1768) 322.
Kovarc hn. Nyitra m.-ben (1759) 149.
köbölkúti (hn. Esztergom m.-ben) zsidók l. Jónás, Lebel.
Königsberg (Regiomontum) város Poroszországban (1766) 261.
Königseiden l. Királyfalva.
köpcsényi (Kittsee hn. Moson m.-ben) zsidók (1766) 264. — l. még Löbl, Natzel, Schmuly.
— zsidó rabbi (1756) 138.
Kőszeg (Gins) város (1770) 341, 344.
-*i* tisztartó l. Farkas.
Krakkó város (1606) 18.
Krasno hn. Nyitra m.-ben (1759) 149.
Kremsier város Morvaországban (1766) 262.
Külső Szolnok megyében zsidó nem lakik (1767) 278.

Lajtafalu hn. Moson m.-ben (1736) 52—3.
lajtaujfalui (Neufeld hn. Sopron m.-ben) zsidónő (1733) 40.

Lakenbach l. Lakompak.
Lakompak (Lakenbach) hn. Sopron m.-ben (1770) 353.
-*i* zsidó l. Veitl.
-*i* zsidó hitközség (1770) 390.
Lab hn. Pozsony m.-ben (1760) 213.
Lengyelország (1579) 17, b. — (1606) 18. — (1756) 143. — (1760) 172. — (1762) 253. — (1766) 263—5.
-*i* zsidók (1760) 172, 177, 203. — (1762) 253. — (1770) 342, 372. — l. még Fritzel.
lessi (hn. Bihar m.-ben) zsidó (1768) 330.
likavai (vár Liptó m.-ben) uradalom pénztára (1759) 152. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327.
Lipto megye (1759) 152. — (1760) 172. — (1762) 251, 253. — (1766) 259. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327.
loschitzi (hn. Morvaországban) zsidó l. Mózes, Wolf.
lorasberényi (hn. Fejér m.-ben) zsidók (1758) 143, 146. l. még Gergely, József, Márkus, Mózes.
— zsidóbíró (1756) 146.
Lozorno hn. Pozsony m.-ben (1760) 213.
Lövö l. Sérc.
Löcse város (1760) 172, 184, 187, 203, 207.

magyarbródi (hn. Morvaországban) zsidók (1757) 147. — (1760) 214, 230—1. — (1766) 250, 264. — l. még Freystadler, Herschl, Izsák, Löbl, Mózes, Pincus, Veitl.
Magyarfalva hn. Pozsony m.-ben (1760) 213.
Magyarország (1737) 147. — (1758) 148. — (1759) 149. — (1760) 172, 190, 214.
-*i* rabbik (1763) 255.
-*i* zsidók (1759) 154—5. — (1766) 263—5. — Mária Terézia királynőtől az elrendelt zsidóösszeírás visszavonását kérik (1759) 153.
Magyarovár hn. Moson m.-ben (1756) 146.
-*i* tisztartó (1756) 138, 146.
-*i* uradalom pénztára (1757) 147. — (1758) 148. — (1759) 152.
Makó város (1767) 294.
-*i* zsidó hitközség (1767) 301.
Malacka hn. Pozsony m.-ben (1760) 213.
-*i* zsidók (1760) 172, 213.
maróti (hn. Esztergom m-ben) zsidó l. Izrael.
Máramaros megye (1757) 147. — (1758) 148. — (1759) 152, 161. — (1760) 172, 214. — (1762) 251, 253. — (1766) 259. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327.
-*i* sóbányák felügyelője (1759) 161.
-*i* zsidók (1759) 160—1. — l. még Mandl, Sámuel.
*máramarossziget*i harmincad (1757) 147. — (1758) 148. — (1759) 152. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327.
Mártersdorf l. Nagymarton.
Medve hn. Győr m.-ben (1768) 310.
-*i* zsidó l. Mózes.
mihályfalvai (hn. Bihar m.-ben) zsidók (1768) 330.
Modor város Pozsony m.-ben (1761) 234.
-*i* zsidó l. Scheye.
Mohács hn. Baranya m.-ben (1526) 5.
mokriháji (hn. Nyitra m.-ben) zsidó l. Mendel.
monostorpályi (hn. Bihar m.-ben) zsidók (1768) 330.
Morvaország (1549) 10. — (1757) 147. — (1758) 148. — (1760) 172, 174, 181, 187, 190, 203, 214. — (1761) 234. — (1768) 322.
-*i* alattvalóság (1757) 147. — (1758) 148. — (1760) 214—5. — (1766) 265.
-*i* zsidók (1757) 147. — (1758) 148. — (1760) 203. — (1768) 336—7. — l. még Ábrahám, Marck.
-*i* zsidó rabbik (1761) 242—3.
Moson város (1736) 52—3.
-ban Schmidl-féle kúria l. ott.
Moson megye (1736) 52—5. — (1756) 138—9, 146. — (1757) 147. — (1758) 148. — (1759) 152, 156—8, 161. — (1760) 172, 190, 192. — (1762) 251, 253. — (1766) 259, 264. — (1767) 278, 289, 292. — (1768) 314, 325, 327.
-*i* alispán (1756) 138. — l. még Jáklin.
-*i* esküdt l. Waldberg, Zidanics.
-*i* szolgabíró l. Vizkeleti.
-*i* zsidók (1758) 138, 146. — (1760) 191. — (1766) 264. — (1768) 318. — — l. még Fülöp, Lepas, Salamon, Simon.
Mór hn. Fejér m.-ben (1756) 146.
Munkács vár (1759) 168.
-*i* harmincad (1757) 147. — (1759) 152, 168. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327. — harmincados (1759) 165. — l. még Bornemiszsza. — harmincadellenőr l. Pap.
-*i* sóhivatal (1759) 168.
-*i* uradalom zsidói (1739) 65.

nagybényi (hn. Esztergom m.-ben) zsidó l. Lebel.
nagybudafai (hn. Pozsony m.-ben) zsidó

l. Izsák.
Nagykanizsa város Zala m.-ben (1770) 354—5.
-i írnok l. Scheffer, Simonics.
-i pünkösdi vásár (1770) 355.
-i sóhivatal (1759) 152. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327.
-i zsidó l. Bachrach.
-i zsidó rabbi l. Jakab.
Nagylévárd hn. Pozsony m.-ben (1760) 213.
Nagymarton (Martersdorf) hn. Sopron m.-ben (1719) 37. — (1730) 49.
-i bíró l. Schmidt.
-i esküdt l. Leitgeb. Posch.
-i plébános l. Gerstel.
-i zsidó hitközség (1737) 56. — (1760) 190. — (1770) 390.
-i zsidók (1733) 45. — l. még Abele, Löw, Sussman.
-i zsidók temetője (1719) 37.
nagysápi (hn. Esztergom m.-ben) zsidó l. József.
Nagyszombat (Tyrnavia) város (1770) 345.
— városába zsidó nem mehet (1766) 260.
-i kereskedő l. Mangold.
-i kikeresztelkedett zsidó l. Fischl
-i postamester (1770) 345.
Nagytapolcsán hn. Nyitra m.-ben (1759) 149.
Nagyvárad város (1760) 213.
-i harmincad (1758) 148. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327. — harmincados (1768) 330. — l. még Delpini.
-i káptalan (1756) 143.
-i kereskedők (1756) 143.
-i zsidók (1756) 143. — (1768) 330.
Nedanóc hn. Nyitra m.-ben (1759) 149.
Nemeskér hn. Sopron m.-ben (1770) 342, 345. 352, 356—7, 360, 369, 374.
Nemesvis hn. Sopron m.-ben (1770) 361, 365.
-i zsidó l. Salamon.
Neudorf l. Nyergesújfalu.
Neufeld l. Lajtaújfalu.
neutitscheini (hn. Morvaországban) fuvaros l. Gehrig.
— kereskedő l. Walik.
Nezsider hn. Moson m.-ben (1736) 52.
Nikolsburg város Morvaországban (1752) 101.
-i zsidó hitközség (1760) 190, 214.
-i zsidó kereskedők (1739) 62.
-i zsidók (1734) 50. — (1768) 336. — l. még Franckl, Herzfeld, Izsák, Jakab, Lemml, Löbl, Mandl, Mózes, Polack, Salamon.
-i zsidó rabbi (1761) 236.
Nógrád megye (1760) 172, 203, 206, 214. — (1762) 251, 253. — (1766) 259, 264. — 1767) 278, 289, 292. — (1768) 314, 327.
-i zsidók (1760) 172, 185, 202—3, 206. — l. meg Jakab.
Nyergesújfalu (Neudorf) hn. Esztergom m.-ben (1768) 319.
Nyitra folyó (1759) 149. — város (1760) 190. — (1767) 280. — (1768) 323.
-i püspök l. Eszterházy, Podmaniczky.
-i zsidók l. Lázár, Oroszlán, Simon.
Nyitra megye (1756) 138. — (1757) 147. — (1758) 148. — (1759) 152, 156—8, 161. — (1760) 172, 190, 198, 200, 213—4. — (1761) 235. — (1762) 251, 253. — (1763) 255. — (1766) 259, 264—5. — (1767) 278, 280, 289, 292. — (1768) 314, 323—5, 327.
-i szolgabíró l. Tonka.
-i zsidók (1760) 189. — (1767) 302. — (1768) 318, 323—4. — l. meg Mandl, Vietor.

oláh zsidók (1762) 253.
oroszvari (Karlburg, hn. Moson m.-ben) zsidóbíró l. Perl.
— zsidók (1755) 128. — (1763) 255. — (1764) 257. — (1766) 259, 264—5. — (1767) 289. — (1768) 314—6, 318, 325. — l. még Salamon.
ottományi (hn. Bihar m.-ben) zsidó (1768) 330.
ozori (hn. Trencsén m.-ben) zsidó l. Pincus.
óbudai zsidó l. Hirschl, Löbl, Mózes.
— zsidó hitközség (1768) 320.
Ödenburg l. Sopron.
örvendi (hn. Bihar m.-ben) zsidó (1768) 330.
Özdöge hn. Nyitra m.-ben (1759) 149.
őri (hn. Ung m.-ben) zsidó l. Jónás.
Örs hn. Győr m.-ben (1768) 310.

Paruca hn. Nyitra m.-ben (1768) 322—4.
pályiújlaki (hn. Bihar m.-ben) zsidó (1768) 330.
papai (hn. Veszprém m.-ben) posztósok (1760) 169.
parkanynánai (hn. Esztergom m.-ben) zsidó l. Lukács.
pásztói (hn. Heves m.-ben) zsidó jobbágy (1408) l.
Pereszteg (hn. Sopron m.-ben) (1770) 375, 380.
-i bíró l. Kirkovics.
-i dűlő: Csipkés útban (1770) 380.
-i kisbíró l. Kara.
-i lakos l. Hernicz, Kuzmics, Németh.
-i mészáros l. Dalham.
Pernek hn. Pozsony m.-ben (1760) 213.

Pest város (1710) 26. — (1768) 320.
-i sóhivatal (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327.
-i vásár (1767) 307. — (1768) 319, 326.
Pest megye (1758) 148. — (1759) 152, 156—8. — (1760) 172, 181, 214. — (1762) 251, 253. — (1766) 259. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 320, 327.
-i főszámvevő l. Versányi.
-i szolgabíró l. Horvath, Vattay.
-i zsidók (1760) 172, 181. — (1768) 320.
Petőháza hn. Sopron m.-ben (1736) 54.
Pécs (Quinqueecclesiae) város (1770) 370.
-i Katalin-napi vásár (1766) 259—60.
-i mészárosok és szűcsök (1766) 259.
pétervaradi (vár Szerém m.-ben) harmincad (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327.
piskolti (hn. Bihar m.-ben) zsidók (1768) 330.
pocsaji (hn. Bihar m.-ben) zsidó (1768) 330.
Podhradja l. Detrekőváralja.
Poschendorf l. Bozsók.
Potyond hn. Sopron m.-ben (1770) 361.
Pozsony (Pressburg) város (1733) 44, 47. — (1756) 139. — (1758) 148. — (1759) 152, 156—7, 162, 167. — (1760) 170—3, 175—80, 182—5, 188, 191—3, 201—3, 205—14. — (1761) 223, 226, 228—9, 231, 234—41, 243—7, 250. — (1762) 252—4. — (1766) 259—61, 263, 267. — (1767) 275—6, 278—9, 281—2, 284, 296, 298, 302—3, 307. — (1768) 318—9, 327, 331—3, 335, 338. — (1770) 342, 345, 349, 356—7, 367, 374, 376, 388.
— területéről számúzés (1744) 75. — (1748) 80. — (1750) 86, 88—9, 91. — (1752) 100. — (1755) 129. — (1756) 144.
-ban Jäger-féle pajta (1748) 78. — Jeszenák-féle ház (1753) 113.
-ban tilos az országos vásárok kivételével zsidók árult elraktározni (1742) 68. — (1743) 72.
-ban tilos a zsidóknak házalni (1743) 73. — (1749) 83.
-i fuvaroslegény l. Lehner.
-i hajóslegények l. Kropf, Pfeiffer, Pirinus.
-i harmincados l. Czikiny. — harmincadellenőr l. Otth.
-i káptalan (1770) 387.
-i kereskedők társulata (1743) 72. — (1749) 83. — kereskedőseged l. Flieger.
-i lakatosok és patkolókovácsok (1742) 70.
-i mészárosok céhe (1748) 81. — mészároslegény l. Rauch.
-i mosónő l. Fend.
-i orgonista l. Weiss.
-i polgárok l. Adler, Artner, Baldauf, Bruckner, Bruder, Csik, Deszkarek, Fischer, Fogl, Geram, Glocknet, Gloss, Grünerné, Grünermel, Hagen, Halis, Hassmann, Himberger, Hofbauer, Kerescsenine, Kreützmahr, Kroyer, Kruppa, Lederer, List, Mader, Majer, Mathalovitz, Metzner, Mihalovics, Molnár, Münsterer, Német, Oery, Pallo, Péter, Pfeiffer, Pselnner, Pum, Raab, Roth, Scheidebaur, Schenckel, Scherreyss, Schraneck, Siegl, Sijuta, Somogyi, Stankovics, Steinweiss, Stubenvoll, Tartz, Tekusch, Tessedik, Wachtler, Wallisch, Welser, Weyrauch, Wurm, Zeidel, Zeiner, Zetter.
-i repülőhíd (1756) 141.
-i szűcsök (1760) 169.
-i tanács (1552) 12. — (1742) 67—71. — (1743) 72—4. — (1744) 75—6. — (1748) 77. — (1748) 78—82. — (1749) 83. — (1766) 261. — — (1770) 387—8.
-i tanácsosok l. Bencsik, Finaczy, Frendel, Klausz, Kögly, Krisan, Malik, Nozdroviczky, Segner, Várady, Wieland.
-i tímárok (1748) 81. — tímárlegény l. Wimmer.
-i városbíró l. Kuboczy.
-i városkapitány (1746) 77. — (1749) 83.
-i városplebános (1438) 2/a.
-i városi aljegyző l. Gombos, Schutz.
-i városi bírói szék (1750) 84—93. — (1751) 94—7. — (1752) 98—106. — (1753) 107—116. — (1754) 117—26. — (1755) 127—36. — (1756) 137, 140—2, 144—5.
-i városi bírói széki eskudt l. Malik.
-i városi sörfőző (1755) 136. — sörelárusító l. Gress.
-i vásárok: áldozócsütörtöki vásár (1756) 140. — böjti vásár (1750) 86. — Lőrinc-napi vásár (1755) 134. — Luca-napi vásár (1755) 134.
-i vendéglősök (1742) 68. — (1749) 83. — vendéglő az Arany Kereszthez (1748) 79. — (1752) 101. — vendéglős a Naphoz l. Kremer.
-i zsidók (1438) 2/a. — adója (1552) 12.
-i zsidóbíró l. Ventur. —

zsidó kereskedők (1739) 62. — kikeresztelkedett zsidó l. Gergely.
pozsonyváraljai ker. szabók (1760) 169, 173. — (1770) 373, 376.
— ker. szűcsök (1760) 173. — l. még Kuncze.
— lakos l. Remsauer.
— zsidók l. Arnsteiner. Ábrahám, Breisach, Bresslauer, Dániel, Eibeschütz, Gerstl, Izsák, Jakab, Kalaman, Kain, Kistel, Löbl, Lukács, Mandl, Mihály, Prüller, Wienner.
— zsidóbíró l. Lázár.
— zsidó hitközség (1757) 147. — (1758) 148. — (1759) 152, 161, 166. — (1760) 172, 174, 196. — (1761) 222, 236, 239, 242. — (1762) 251, 253. — (1766) 259. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 317, 319, 326—7.
— zsidó orvos l. Valmatin.
— zsidó rabbi (1756) 146. — (1761) 239, 242. — l. még Izsák.
— zsidó szabók (1760) 173.
pozsonyvirágvölgyi (Blumenau) mészáros l. Edlauer.
Pozsony megye (1756) 138. — (1759) 156—8, 166. — (1760) 169, 172—3, 175, 190—1, 197—9, 214. — (1761) 222, 224, 227—8, 233—4, 236, 238, 241, 244, 248. — (1762) 251, 253. — (1766) 259. — (1768) 317, 319. — (1770) 373, 376.
-ben hegyen inneni zsidó hitközség (1757) 147. — (1758) 148. — (1759) 152, 161. — (1760) 172, 174, 196, 198. — (1761) 222, 236, 239, 241. — (1762) 251, 253. — (1766) 259. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 317, 327.
-ben hegyentúli zsidó hitközség (1757) 147. — (1758) 148. — (1759) 152, 161. — (1760) 172, 174, 188, 196, 198—9. — (1761) 222, 239. — (1762) 251, 253. — (1766) 259. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 317, 327.
-i eskudt l. Helmar.
-i szolgabíró l. Nozdroviczky, Stermensky.
-i zsidók (1761) 229, 234, 237—8.
Possing l. Bazin.
Prága város (1552) 12.
-i zsidók (1768) 336.
Pressburg l. Pozsony.
Purpach l. Feketeváros.

Quinqueecclesiae l. Pécs.

Raab l. Győr.
rajkai (hn. Moson m.-ben) zsidók (1756) 138—9, 146. — (1766) 264. — l. még Schlesinger.
— zsidók zsinagógája (1756) 138—9, 146.
Rohrbach hn. Pozsony m.-ben (1760) 213.
Rechnitz l. Rohonc.
regéci (hn. Abaúj-Torna m.-ben) uradalom (1701) 32.
Regiomontum l. Königsberg.
Reichenbach város Poroszországban (1766) 261.
Répce folyó (1736) 55.
Rohonc (Rechnitz) hn. Vas m.-ben (1691) 28. — (1731) 39. — (1733) 42. — (1739) 63. — (1768) 332.
-i lakosok l. Altewein, Cserchich.
-i tiszttartó l. Szabó.
-i zsidóbíró (1691) 28. — l. még Lemmel.
-i zsidó hitközség (1692) 29. — (1720) 38. — (1733) 42. — (1738) 56. 59. — (1739) 61. — (1768) 332. — zsinagógája (1702) 35. — (1739) 63.
-i zsidók (1739) 63. — (1760) 172, 178, 190. — (1762) 253—4. — (1766) 260—1, 264—5. — l. még Ábrahám, Bibernkastel, Hirschl, József, Löbl, Löw, Notl, Sámuel, Schapsel, Schmuly.
Rothenstein l. Vöröskő.
Rozsnyóbánya város Gömör m.-ben (1766) 264. — (1767) 282.

Sajószentpéter hn. Borsod m.-ben (1408) l.
Salamonfa hn. Sopron m.-ben (1770) 360.
Samaria l. Somorja.
Sassin l. Sasvár.
Sasvár (Sassin) hn. Nyitra m.-ben (1760) 213. — (1768) 322—4.
sámsoni (hn. Bihar m.-ben) zsidók (1768) 330.
sárkányi (hn. Esztergom m.-ben) zsidók l. Ábrahám, Lebel.
Sáros megye (1756) 143. — (1759) 152, 156, 158. — (1760) 172, 214. — (1762) 251, 253. — (1766) 259. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327.
-i zsidók (1756) 143. — (1759) 152.
sárospataki uradalom (1701) 32.
Sárvár hn. Vas m.-ben (1770) 344, 354, 379, 381.
-i jószágigazgató l. Szily.
-i kereskedő l. Peneta.
-i polgármester l. Prunner.
-i zsidó l. Ábrahám, Baruch, Szarvas.
Schütt l. Csallóköz.
Schwarzbach hn. A. A.-ban (1738) 58.
Schweinbach hn. Felső A.-ban (1756) 144.
selindi (hn. Bihar m.-ben) zsidók (1768) 330.
semjéni (hn. Bihar m.-ben) zsidó (1768) 330.
Semrung l. Szemere.
Sérc (Gschiess, Lövő) hn. Sopron m.-ben (1767)

305—8. — (1768) 319. 326.
Somogy megye (1756) 138. — (1759) 152. — (1760) 172, 203, 209, 214. — (1762) 251, 253. — (1766) 259. — (1767) 278, 292. — (1768) 314. 327.
-i zsidók (1766) 264.
Somorja (Samaria) hn. Pozsony m.-ben (1760) 169.
Sopron (Ödenburg) város (1695) 31. — (1733) 40—1, 48. — (1734) 49—50. — (1738) 58. 60. — (1739) 63. — (1741) 66. — (1767) 332. — (1768) 334. — (1770) 340. 342—3, 345, 349, 352—3, 356—7, 367, 374, 379.
— a zsidókat pestisveszély miatt nem engedik be a városba (1738) 60. — (1739) 61—4.
— területéről számüzés (1734) 50. — (1770) 358.
-ban a zsidók állandóan nem lakhatnak (1735) 51. — (1770) 343, 353.
-ban a zsidók csak tört ezüstöt vehetnek (1659) 26.
-ból a zsidókat kiüzik (1526) 5.
— városával szabad kereskedése a zsidóknak (1770) 390.
-i cselédlány l. Bruckner.
-i dülő: Zsidótemető (1636) 23.
-i harmincad (1757) 147. — (1759) 152. — (1767) 278, 292. — (1768) 314. 327, 332, 334. — harmincados (1760) 194, 203. — l. még Kolleis, Pittner.
-i höhér (1576) 16.
-i kereskedőségéd l. Kiel.
-i kóser vendéglősök (1770) 343, 353, 389.
-i közgyülés (1636) 23.
-i latin iskola igazgatója l. Rustlerus.
-i polgármester (1733) 40. — (1738) 58.
-i polgárok l. Bauer, Behem, Benedek, Besserer, Eisner, Erlböck, Feurer, Fürst, Geschrey, Harkamp, Hocker, Humel, Kiernsteiner, Kmeth, Kreichel, László, Mikos, Moricz, Neubauer, Osteritsch, Paur, Pickel, Pongrác, Pöckelmann, Resch, Roratz, Rupoldt, Sarlay, Schreiner, Schwarz, Schwenner, Stegersbacher, Steiner, Szaka, Vasics, Walich, Wartberger, Weingartner, Werhovszky, Zinnar.
-i Szent János templom (1526) 5.
-i tanács (1613) 19—21. — (1636) 23. — (1659) 26. (1695) 31. — (1733) 41. 43—5, 47—8. — (1735) 51. — (1737) 56. — (1738) 60. — (1739) 62—4. — (1770) 339—40, 343, 349, 352—3, 379, 381, 384—5.
-i tanácsos l. Pinter, Püllendorfer, Török.
-i utca: Zsidó utca, most Uj utca (1526) 5.
-i vargák (1733) 43.
-i városbíró l. Kramer, Russ, Waxmann.
-i városi bírói szék (1766) 262. — (1770) 340, 346—8, 350, 362, 368.
-i városkapuk (1733) 40. — Pécsi kapu (1636) 23. — Szélmalom kapu (1636) 23.
-i várostorony (1543) 9.
-i vásárok (1770) 340, 353. — bőjti vásár (1613) 21. — (1770) 389. — Erzsébet-napi (1767) 305—6. — (1768) 319, 326. — (1770) 389. — Margit-napi (1730) 49. — (1756) 140. — (1770) 340, 389. — májusi (1770) 340, 389.
-i zsidók l. Gerstl, Manusch.
Sopron megye (1733) 43. — (1736) 52—3. — (1739) 64. — (1759) 156—8. — (1760) 172, 190, 203, 210. — (1762) 251, 253. — (1763) 255. (1766) 259, 264. — (1767) 278, 289, 292. — (1768) 314, 327. — (1770) 342, 345, 352, 356—7, 367, 369, 372, 374.
-i alispán l. Guary, Zeke.
-i esküdt l. Alföldy, Balogh, Kubránszky, Török.
-i szolgabiró l. Hannibal, Nagy, Vizkeleti.
-i zsidók (1760) 190. — (1768) 334. — (1770) 379.
sopronkeresztúri (hn. Sopron m.-ben) zsidók (1763) 255. — (1766) 259, 264. — (1767) 289. — (1768) 314—6, 318, 325. — (1770) 353, 390. — l. még Günsberger, Izsák, Jakab, Wolf.
sövényházi (hn. Győr m.-ben) zsidó l. Löw.
Spáca (hn. Pozsony m.-ben) (1770) 345.
Stampfen l. Stomfa.
steinbachi (hn. Felső A.-ban) kereskedők l. Strasser.
Stomfa (Stampfen) hn. Pozsony m.-ben (1753) 110. — (1760) 213. — (1770) 388.
-i harmincad (1757) 147. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327. — harmincados (1760) 172, 190. — (1761) 222. — l. még Homoky.
-i zsidóbiró (1760) 213. — l. még Geiringer.
-i zsidó hitközség (1760) 174—5, 190, 196—8. — (1761) 226, 228—9, 236—7, 241—2. — (1770) 387.
-i zsidók (1759) 166—7. — (1760) 171—2, 191, 213. — l. még Geiringer, Herzfeld, Izrael, Jakab, Márkus.
-i zsidó rabbi (1761) 239.

-i zsinagoga és zsidó temető (1760) 196—8. — (1761) 222.
strassnitzi (hn. Morvaországban) zsidó l. József.
Szabolcs megye (1759) 152, 158. — (1760) 172, 214. — (1762) 251, 253. — (1766) 259. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327.
Szakolca város Nyitra m.-ben (1763) 255.
-i zsidók (1763) 255. — l. még Benjamin, Garbar.
Szalakuz hn. Nyitra m.-ben (1759) 149.
szalárdi (hn. Bihar m.-ben) zsidó (1768) 330.
Szap hn. Győr m.-ben (1768) 310.
Szarvkő (Hornstein) vár Sopron m.-ben (1733) 40.
-i tisztartó l. Werner
Szatmár megye (1757) 147. — (1758) 148. — (1759) 152, 158, 161. — (1760) 172, 214, 221. — (1761) 245. — (1762) 251, 253. — (1763) 255. — (1766) 259. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327.
-i zsidók (1762) 255. l. még Ábrahám, Lewi.
szatmárnémeti harmincad (1757) 147. — (1758) 148. — (1759) 152. — (1763) 255. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327.
Szeged város (1760) 203—4, 208.
-en nem lakik zsidó (1767) 293.
-i kir. pénztár (1759) 152.
Szekszárd város (1767) 295.
Szemere hn. Győr m.-ben (1768) 310.
-i zsidó l. Löbl.
Szenic hn. Nyitra m.-ben (1760) 189.
-i harmincad (1757) 147. — (1758) 148. — (1759) 152. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327. — harmincados (1760) 198, 200. — l. még Gullik. — harmincadellenőr l. Namestovsky.
-i zsidók (1768) 322.
szentjánosi (hn. Pozsony m.-ben) zsidók (1760) 172, 213. — (1761) 228, 234—5.
szentmiklósi (hn. Bereg m.-ben) uradalom zsidói (1739) 65.
Szepes megye (1759) 152, 161. — (1760) 172, 184, 186—7, 203, 207, 210. — (1762) 251, 253. — (1766) 259. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327.
-i kamara (1760) 172. — kamarai elnök l. Thavonat báró.
-i zsidók (1760) 172, 177, 203, 207. — (1766) 264. — l. még Ábraham, Dávid, Mózes.
Szerdahely hn. Nyitra m.-ben (1759) 149. — l. még Dunaszerdahely.
szerednyei (hn. Ung m.-ben) zsidó l. Izrael.
szerencsi (hn. Zemplén m.-ben) uradalom (1701) 32.
szécsényi (hn. Nógrád m.-ben) zsidók (1766) 264. — (1767) 289. — (1768) 314—6, 318, 325. — l. még Lorenz, Löbl, Pinkos.
Székesfehérvár város (1756) 143, 146. — (1760) 172, 180, 190.
-i polgár l. Vida.
Szicília (1733) 41.
Szilézia (1760) 187, 203.
-i kereskedő (1766) 262.
Szkacsány hn. Nyitra m.-ben (1759) 149.
Szlavónia (1766) 260. — (1770) 370, 377.
Szolcsány hn. Nyitra m.-ben (1759) 149.
Szombathely város (1768) 333.
Szomolnokbánya hn. Szepes m.-ben (1760) 187, 203.
Szucsa vár Trencsén m.-ben (1549) 10.
Szuwiz hn. Nyitra m.-ben (1759) 149.
Tata hn. Komárom m.-ben (1760) 190.
-i zsidó l. Deutsch.
tállyai (hn. Zemplén m.-ben) borok (1701) 32.
Tét hn. Győr m.-ben (1768) 310.
Theben l. Dévény.
tiszaújlaki (hn. Ugocsa m.-ben) sóhivatal (1758) 148. — (1759) 152. — (1767) 278, 292, 304. — (1768) 314, 327.
tokaji (hn. Zemplén m.-ben) sóhivatal (1759) 152. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327. — sótárnok (1760) 172, 177, 182.
— uradalom (1701) 32.
Tolna megye (1757) 147. — (1759) 152. — (1760) 172, 214. — (1762) 251, 253. — (1766) 259, 264. — (1767) 278, 292, 295. (1768) 314, 327.
-i zsidók (1760) 172, 178, 190. — (1766) 260. — (1767) 285. — (1770) 363—4, 366, 370, 377—8, 382—3.
török zsidó l. Harun.
Trencsén város (1757) 147. — 1758) 148. — (1760) 190, 214. — (1761) 222, 230. — (1766) 259. — (1767) 297. — (1768) 321.
-i harmincad (1767) 278. — (1768) 314, 327. — harmincadosok (1767) 297. — (1768) 321, 327.
-i szószóló l. Spányi.
-i tanács (1757) 147. — (1758) 148. — (1762) 251.
-i tanácsos l. Tarnóczy.
— vár kapitánya (1549) 10.
-i zsidók (1757) 147. — (1758) 148. — (1760) 190, 214—5. — (1761) 227, 230. — (1762) 251. — l. még Ábrahám, Gumbrecht, Handl, Herschl, Joachim.

Juna, Löbl, Márkus, Meysl, Pincus, Schimsche, Simko.
Trencsén megye (1756) 138. — (1759) 152, 161. — (1760) 172, 190, 203, 210—1, 214. — (1761) 222—3, 230. — (1762) 251, 253. — (1766) 259, 264—5. — (1767) 268, 292, 297. — (1768) 314, 321, 327.
-i zsidók (1761) 234. — (1767) 302. — l. még Bunner, Levko, Mihály.
turkevei (város Jász-Nagykun-Szolnok m.-ben) tanács (1763) 256. — zsidó l. Mátyás.
Tyrnavia l. Nagyszombat.

Ugocsa megye (1758) 148. — (1759) 149, 152, 161. — (1760) 172, 190, 214. — (1762) 251, 253. — (1766) 259. — (1767) 278, 292, 304. — (1768) 314, 327.
-i zsidók (1760) 190. — (1766) 264. — l. még József, Levi.
Ujfalu hn. Nyitra m.-ben (1759) 149.
Ujlak l. Tiszaújlak.
újvidéki zsidók (1760) 259.
Ung megye (1739) 65. — (1757) 147. — (1759) 152, 161. — (1760) 172. — (1761) 246, 248, 250. — (1762) 251, 253. — (1766) 259. — (1767) 278, 292, 296. — (1768) 314, 327.
-i zsidók l. Hirschl, Selmovics.
Ungvár város (1767) 296.
-i uradalom zsidói (1739) 65.
unyi (hn. Esztergom m.-ben) zsidó l. Ábrahám.
Üszög puszta Baranya m.-ben (1770) 370, 377, 382—3.

varasdi kereskedő l. Strach.
Vas megye (1759) 152, 156—8. — (1760) 172. — (1761) 246. — (1762) 251, 253—4. — (1763) 255. — (1766) 259. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327, 333.
-i esküdt l. Nagy, Tóth.
-i szolgabíró l. Hazatius, Péczy.
-i zsidók (1762) 253. — (1766) 264. — (1768) 333. — (1770) 379.
váci vám (1760) 172, 181.
vágújhelyi (hn. Nyitra m.-ben) zsidók (1788) 322—4.
Várad l. Nagyvárad.
Váradolaszi hn. Bihar m.-ben (1767) 303. — (1768) 330.
-i zsidó (1768) 330.
városlődi (hn. Veszprém m.-ben) zsidó l. József.
Várpalota hn. Veszprém m.-ben (1542) 7.
vecsei (hn. Nyitra m.-ben) sóhivatal (1757) 147. — (1758) 148. — (1759) 152. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327.
Verbó hn. Nyitra m.-ben (1760) 189, 198, 200.
-i zsidók (1768) 322—4.
Veszprém város (1756) 143.
-i posztósok (1760) 169.
Veszprém megye (1760) 172, 183, 214, 218. — (1762) 251, 253. — (1766) 259. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327.
-i zsidók (1760) 172, 183.
végvári katonák (1674) 27.
vértesi (hn. Bihar m.-ben) zsidók (1768) 330.
Vienna Austriae l. Bécs.
Vöröskő (Bibersburg, Rothenstein) vár Pozsony m.-ben (1733) 43, 48.
Vratislavia l. Boroszló.

Waltersdorf l. Csölle.
Weingarten hn. Győr m.-ben (1768) 310.
Wien l. Bécs.

Zala megye (1739) 63. — (1756) 138. — (1759) 152. — (1760) 172, 194—5, 203, 212. — (1762) 251, 253. — (1766) 259. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327.
-i esküdt l. Sághy.
-i zsidók (1757) 147. — (1760) 172, 194—5. — (1766) 259.
Zalaegerszeg város (1760) 195.
Závod hn. Pozsony m.-ben (1760) 213.
Zemplén megye (1759) 152. — (1760) 172, 182, 214, 217. — (1762) 251, 253. — (1766) 259. — (1767) 278, 292. — (1768) 314, 327.
-i zsidók (1760) 177, 182.
Zsebeháza hn. Sopron m.-ben (1770) 361.
-i nemes l. Dobsa.
Zsolozsnica hn. Pozsony m.-ben (1760) 213.

ablak 9.
accis 253—4.
adás-vétel 37, 97, 123.
adó 12, 172, 183. — mentesség 257, 278
adóslevél 2 a, 4, 49, 140.
adósság 4, 19, 21—2, 27, 39, 41, 52—5, 77, 82, 84—5, 87, 91—4, 96, 98, 102—3, 105, 109—10, 112, 114, 116—7, 121, 124, 127—8, 132—3, 135, 137, 145—6, 196, 214, 234, 275, 340—1, 344, 346, 348, 354—5, 359—60, 362, 365, 368, 371.
ajándék 24, 118. — újévi 56, 61.
akce, török pénznem 22.
arany 113. — mint pénz 21, 146, 158—9, 169, 203, 274.
áfium 22.
ágy 43, 136. — nemű 136.
állat, elhullott 16. — l. még juh, ló, lúd, ökör, szarka, szárnyas, tehén, tyúk.
-i szív 2 b.
árpa 55.
áru 62, 82, 96, 98, 103—4, 109—10, 112, 116, 118, 135, 142—3, 148, 305, 307, 319, 326, 340. — l. még török.
árulerakás 68—9, 72. — raktár 388.
árverés 345.

bánatpénz 239, 242.
betáblázás 379, 384—5, 387.
betegség 18.
bírói ítélet 82, 365, 375, 386—8. — letiltás 347, 379, 388.
birság 146.
bizonyítvány 76, 109, 240, 269, 334, 354—5. — erkölcsi 258.
bor 32, 34, 253—4. — kereskedés 172. — koser 214.
borkő 134.
borravaló 141.
borona 55.
botbüntetés 50, 75, 86, 88—9, 91, 100, 129, 144, 262, 358.
börtön 2 a., 58, 113, 146, 344, 354, 360. — -ből megszökni 34.
bőr 91, 93, 133, 136—7, 146, 259, 346, 371, 375. — borjú- 118. — coboly- 78—9. — juh- 259—60. — kecske- 259. — marha- 81. — ökör- 118. — tehén- 118. — vidra- 256.
bőrkereskedés 259.
bőrnadrág 86.
bunda, női 122.
büntetés 25 a, 58, 115, 119, 169, 259, 274

Carolina resolutio 260.
csalás 78—80.
csipke 50.
csőd 135, 379.

dárda 5.
dénár, pénznem 2 b., 9, 79, 172, 183. — l. még forint.
dohányszelence ezüstből 358.
dukát, pénznem 57, 61, 69, 78, 113, 239, 385.

edény 344.
egyezség 39, 81, 104, 146, 190, 214, 239, 248—9, 340, 348, 354—5.
eke 55.
elégtétel 143, 286, 290
elfogatás 79, 146.
elfogató parancs személyleírással 345—357.
elismerés 346, 368.
elismervény 39, 168.
elkobzás 40, 68, 373.
elővétel 259.
elszámolás 29, 139, 146, 213, 230, 266, 270—3, 277, 286—7, 290—1, 311—3, 262.
erdő 55.
eskü 76, 112, 120, 134, 138, 146, 255, 336—7.
ezüstnemű 26, 146, 187, 203, 236. — hamis 125—6.
éjjeli szállásdíj 172, 180, 190.
ékszer 190.
értesítés 56, 58, 60.

jelhernemű 99—100.
fellebbezés 235, 360.
felszólítás 31, 80, 349, 352.
fizetés 24.
flanel 136.
foglaló 81.
folyamodvány 2 a, 6, 12, 138, 158—9, 163—4, 166—7, 196, 214, 222, 224, 228, 236, 242, 310, 326, 363. — l. még kérvény.
font, pénznem 4, 16, 19.
forint 3, 6, 12, 25 a, 27—8, 35, 37—9, 42, 45—6, 49—50, 52—3, 55, 58—9, 66, 78—9, 82, 84—7, 91—9, 102—12, 114—28, 130, 132—3, 135—8, 140, 142, 145—9, 152—3, 156—64, 166, 168—72, 174, 182, 184—5, 187, 194, 196, 201, 203.

205, 212—4, 217—9, 222, 226—8, 230, 233—6, 241—2, 245, 248, 250—1, 253, 255, 259, 264, 268, 275—6, 278, 285, 289, 292, 294—5, 299, 301, 303, 305—10, 314, 316—20, 322—4, 326—7, 330, 332—3, 336—7, 340—1, 344—8, 350, 353—5, 359—60, 362, 365, 368, 371, 375, 380, 384, 387—90.
fosztogatás 27.
fuvardíj 101, 365.

gabona 31, 78, 172. — felék l. árpa, kukorica, rozs, zab.
garas, pénznem 40, 344.
görög nyelv tanulása 17/a.
gyalogság 10.
gyapjú 95, 110. — áru 275—6, 305—7, 309, 326. — kereskedés 259.
gyertya 259. — csempészés 101.
gyilkosság 339.
gyolcs 50.
gyöngy 113, 146.
gyűrű 21.

hadsereg részére szállítás 158, 258.
hamuzsír 264.
harmincad 253, 275.
haszonbér 69, 152, 353, 389—90.
hatalmaskodás 1.
ház 6, 12, 39. — feltörés l. — vétel 4.
helyszíni szemle 23.
héber nyelv tudása 17/a
hídpénz 101.
hitvitta 17/a.
hús 214, 219, 253—4

indigó 78.
ingóság 33, 344.
istenkáromlás 357.
ital 214, 219.

javaslat 20, 23, 139, 167, 198, 203, 225, 263—4, 335. — a magyarországi zsidók megadóztatására 336—8. — a zsidók türelmi adójára 156—7.
jelentés 10, 51, 65, 138, 143, 146—8, 156, 161, 164—5, 175—6, 181, 183—5, 187, 190, 201, 203, 205, 207, 213—4, 222, 227, 229—30, 233—4, 237—8, 244—5, 252—3, 259, 261, 264, 272—3, 277, 279—82, 289—91, 293—300, 302—5, 310—2, 314, 327, 332—3, 340, 343—3, 353, 356, 364, 366, 370, 372, 376.
juh 1, 29. — bőr 172.

kales 78.
kalitka 2/b.
kaloda 146.
kamat 21, 29—30, 46, 77, 121, 145, 172, 198, 203, 236, 344, 375, 387. — elengedés 3.
katonaság 187, 203.
kár 255, 305—8, 314, 319, 326. — l. még tűzvész, vízkár.
kárpótlás 111, 130.
kezesség 140, 161, 264, 387.
kérvény 43, 62, 73, 81—3, 138, 143, 148—8, 153—5, 160—1, 169, 171—2, 194—5, 198, 202—3, 205—6, 228, 230, 234, 237, 241, 244, 248, 251, 253—5, 258, 260, 264, 266, 270—1, 275, 286, 305—8, 322, 324. — l. még folyamodvány.
kihallgatás 78, 101, 134, 136, 262.
kimutatás a tűzkárosult zsidó hitközségek türelmi adójának szétosztásáról 314. — a zsidók hátralékos türelmi adójáról 147—8, 152, 161, 172, 251, 253, 259, 278, 327. — a zsidók türelmi adójának kivetéséről 172.
kínzó vallatás 16, 67.
kiseprűzés 16.
kirablás 255.
kocsi 5.
kölcsön 3, 6, 236, 307—8, 387—8. — zsidótól 8.
költség 61, 201, 203, 205, 213—4, 234.
kötelezvény 39, 46, 49, 84, 87, 91—2, 98, 106—8, 110, 119, 127—8, 145, 242, 359, 371, 387.
követelés 43.
közbenjárás 31, 40—1, 44, 47, 63, 195, 211, 255, 264, 276, 306, 308, 323.
krajcár, pénznem 4, 8, 160—1, 166, 172, 184, 187, 203, 214, 219.
kukorica 365.

latin nyelv tanulása 17/a
láda 101.
lefoglalás 148, 340.
lengyel téli süveg 345, 357.
letartóztatás 214.
letiltás 43, 45, 47—8, 82, 90.
lélekharang 71.
liszt 138.
lopás 50, 74—5, 86, 88, 91, 99—100, 129, 136, 144, 262. — gyanúja 358.
lovasság 10.
ló 4—5, 86, 146, 345. — eleség 40. — takaró 78.
lúd 42, 59.

magyar kir.-helytartótanács 51, 60, 64—5, 138—9, 143, 146—59, 161—2, 164—5, 167, 169—73, 175—88, 190—5, 198—223, 225, 227—38, 243—55, 257, 259—61, 263—7, 270—2, 275—84, 286—7, 290—300, 302—9, 312, 314—21, 323—4, 328—33, 335, 338—9, 342—3, 345, 349, 352—3, 356—7, 364, 366—7, 369—70, 372—4, 376—8, 382—3. — gazdasági bizottsága 377. — nem javasolja a zsidók kereskedésének megszorítását 274.
magyar kir. kamara 10, 12, 65, 138, 147—9, 152, 161—2, 170—2, 177, 188—91, 198, 203, 210, 214, 222, 226, 248, 253, 255, 264, 267, 278, 283—4, 288—9, 314, 316, 327, 329, 331, 335, 338. — pénztára 147—

8, 152, 278, 292, 314, 327.
magyar kir. kancellária 227, 230, 234.
magyar kir. tárnokszék 386—8.
makacsság 95, 119, 171—2, 365.
malom 55, 144, 146.
megkeresés 45, 52—6
megszökés 152, 345.
megverés 65, 115.
méz 4, 347.
mosás 131.
munkadíj 120.

napidíj 365.
nyugta 28—30, 35, 38, 42, 57, 61, 147, 168, 213, 226, 264, 285, 294—6, 301, 320, 332, 375.

óra 97, 111, 122, 130, 358
ökör 55, 354, 359.
öröklés 97.
öv 88, 386.

pajta 23.
panasz 92, 102, 106, 110, 114, 116, 118, 127, 137—9, 143, 147—9, 152, 156, 169, 172, 186—7, 190, 197, 203, 207—8, 214, 233, 259, 264, 277, 350, 366, 370, 373, 377, 383.
papiros 4.
patika 86.
pálinka 40, 106. — főzés 248, 253.
pereskedés 52—5, 359, 371.
perköltség 344, 365, 375.
perbeidézés 361.
pestisveszély 60, 62—4, 143.
pénz 187. — nem l. akce, arany, dénár, dukát, font, forint, garas, krjacár, tallér.
pénzverés, hamis, Podmaniczky-féle 7.
porció 28—30, 194.
porosz háború 258. — levelezés 261. — pénz 187, 200.
posztó 4, 36, 78, 90, 114, 134, 253, 362. — gyárak 275—6.

réz 187, 203.
rozs 55.
ruhanemű 75, 91, 131, 345, 357, 373, 376

selyem 92, 140.
só 160—1, 172, 183
szarka 2/b.
szárnyasok 187.
szekér 55, 101, 146.
szekrény 373.
szerződés 58—9, 81, 118. — a kismartoni zsidó hitközségnek Sopronnal való szabad kereskedése tárgyában 66. — tervezet a zsidók türelmi adójára nézve 163—4.
szénа 55.
szőlő 123.
tallér, pénznem 21, 24, 187, 203.
tál 344.
tányér 344.
tárgyalás 214. — a zsidók türelmi adójáról 158—9, 163.
teás kanna 344.
tehén 55.
tiltakozás 1, 146
tojás 2/b.
tolvajkulcs 89.
török áru 25/b.
tőke 21, 29, 121, 145, 172
türelmi adó kivetése a zsidók között Bihar m.-ben 330. — Esztergom m.-ben 201. — Győr m.-ben 310. — Pozsony m.-ben a stomfai hitközségben 213.
tüzelőfa 187.
tűzkárosult zsidó hitközségek adójának szétosztása 314.
tűzvész 23, 255, 257, 259, 264—5, 276, 280, 289, 305—6, 309, 314, 316—9, 322—6
tyúk 42.

uriszéki ítélet 341, 344, 360. — l. még Pálfy
utasítás 34, 54—5, 189, 367, 371, 373.
útlevél 146.
útonállás 25/a.

vagyonelkobzás 34. — elvétel 2/a.
vallomás 21, 27, 33, 74, 86, 91, 99, 110, 113, 124, 128—9, 132, 141, 145, 261.
váltó 39, 105, 233—4, 348, 384—5, 388.
vám 110. — csalás 263—5.
vásárdíj 172, 184, 186—7, 203.
vászon 58, 120.
vesztőhely 70, 146.
végrehajtás 31, 52—5, 84, 161, 171—2, 196, 234, 341, 344, 380, 386. — katonai 138, 152, 166—7, 264, 318, 325, 327.
-i költség 344. — napidíj 172, 182.
végrendelet 11.
vélemény 264, 283, 288, 377—8.
viszály a bonyhádi zsidók és Baranya megye között 259—61, 264—5. — a győrmegyei zsidók között 230, 266, 269—73, 277, 286—7, 290—1, 310—13. — a nyitramegyei zsidók között 189, 198, 200. — a pozsonyváraljai szabók és Mihály zsidó között 169. — a pozsonyváraljai szűcsök és Wienner Löbl zsidó között 169. — a rajkai zsidók között 138, 146. — a stomfai és a pozsonyváraljai zsidó hitközség között 166, 172, 174, 196, 222—5, 227, 234—9, 241—3, 247—9. — a trencséni és a magyarbródi zsidók között 214, 230—1, 234, 251
vízkár 307—8, 319, 326.
vizsgálat 50, 147—8, 181, 188, 190—1, 197—9, 203, 207, 213—4, 222, 224, 233, 255, 264, 272—3, 277, 290, 332.

zab 55, 78—9, 187.
zálogtárgy 1, 6, 19—21, 33, 85, 236. — megbecsülése 122.

zsidók összeirása 130—1, 156, 283—4, 288, 327—8, 335—7, 349, 352, 356, 367, 369, 374.
zsidók türelmi adója 138—9, 143, 146—53, 156, 162, 165—9, 170, 174—5, 177, 179, 182, 188—203, 205—6, 208—21, 224, 226, 236—8, 241—2, 245—55, 259, 264, 268, 268, 270—3, 285—7, 294—7, 299—301, 303—4, 310—5, 319—27, 329—30, 332—4, 342. — hátralékban 147—9, 152, 156, 161, 171, 227—9, 234—5, 251, 253, 255, 259, 278, 292, 318, 325, 327—8 -nak kivetése 156—7, 172, 283—4, 288.
zsidók ügyével foglalkozó vegyes bizottság 139—9, 143, 146—52, 156—64, 169, 172, 176—7, 190, 198, 203, 214—5, 222—3, 225, 227—31, 234—5, 238, 248, 251—3, 255, 257, 259—61, 264—5, 267, 274, 288—91, 302, 313—5, 325—8, 338.
zsinagóga 298. — l. még Gyulafehérvár, Rajka, Rohonc, Stomfa.
zsir 59.

TARTALOM

Előszó. Scheiber Sándor: Házi Jenő tudományos publikációi 5
Oklevéltár 1408—1770 13
Mutatók 471

Felelős kiadó: Dr. Seifert Géza
Példányszám: 500 — Terjedelem: 47,4 (A5) ív — Megjelent 1973-ban
73.12., 5182 Nyomdaipari Szakmunkásképző Intézet
Felelős vezető: Tarjányi György